FUNDACIÓ NOGUERA

LLIBRES DE PRIVILEGIS

Els llibres de privilegis i canalars de Mataró (1294-1819)

Edició a cura de

Jesús Rodríguez Blanco
Alexis Serrano Méndez

FUNDACIÓ NOGUERA

Barcelona, 2020

ELS LLIBRES DE PRIVILEGIS I CANALARS DE MATARÓ (1294-1819)

FUNDACIÓ NOGUERA

www.fundacionoguera.com

Col·lecció Llibres de Privilegis

Director Tècnic: Josep Maria Sans i Travé

FUNDACIÓ NOGUERA

Llibres de Privilegis, 16

Els llibres de privilegis i canalars de Mataró (1294-1819)

Edició a cura de
Jesús Rodríguez Blanco
Alexis Serrano Méndez

BARCELONA, 2020

FUNDACIÓ
NOGUERA

© Jesús Rodríguez Blanco i Alexis Serrano Méndez, 2019
Edita: Pagès Editors, SL
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat
Primera edició: novembre de 2020
ISBN: 978-84-1303-219-1
DL: L 764-2020
Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, SL

A la memòria de Susanna de l'Arca Gracia
en senyal de record i agraïment.

FUNDACIÓ
NOGUERA

Els privilegis mataronins: de la concessió de mercat setmanal (1294) a la confirmació del títol de ciutat (1779)

L'efemèride dels sis-cents anys de la primera reincorporació a la jurisdicció reial de les terres que, a l'edat mitjana, estaven sota el domini del castell de Mata o Mataró (és a dir, Mataró, Llavaneres i Sant Vicenç de Montalt), esdevinguda el 2019, va permetre commemorar, amb diversos actes, gràcies a l'empenta dels arxius Comarcal del Maresme i Municipal de Mataró i a la col·laboració de l'Ajuntament de la ciutat i del Consell Comarcal, el privilegi atorgat per Alfons el Magnànim el 27 de juny del 1419.

El privilegi del 1419 és a la base de la constitució del primer embrió de govern o d'autogovern municipal mataroní. I, a la vegada, és un bon exemple per entendre, o explicar, què eren o què entenem per privilegis (reials, però no només) durant les edats mitjana i moderna. Com la majoria de privilegis reials, el del 1419 conté tota una sèrie de capítols o articles, tretze en concret, amb tota una sèrie de concessions o prerrogatives que el monarca atribuí als mataronins, entesos en el sentit ampli d'habitants del terme del castell de Mataró. Sumàriament, hi podríem destacar, entre altres coses, la inseparabilitat de la Corona; el dret de constituir-se en carrer de Barcelona per gaudir dels mateixos drets, privilegis i deures que qualsevol habitant de la capital catalana; el dret de recaptar imposicions, cosa que podríem considerar el precedent o

FUNDACIÓ NOGUERA

la primera pedra per a la constitució de la fiscalitat municipal; la creació i l'estructuració de l'incipient govern o consistori municipal, compost per quatre jurats i vuit consellers (que, en endavant, s'haurien d'elegir anualment cada dimarts de Pasqua entre els homes naturals del terme) i per un clavari o bosser, encarregat d'administrar els ingressos de la comunitat, a la qual hauria de retre comptes; la possibilitat de tenir caixa comuna (per tant, la creació de les finances municipals), i la potestat d'emetre deute públic i d'establir talles —és a dir, nous impostos o contribucions de capitació— per fer front a les despeses municipals.

Però el privilegi de 1419 també sanciona tots els usos i costums locals, tant si n'hi havia constància escrita com si no, i confirma als mataronins tots els privilegis, les llibertats, els drets i les franqueses que, fins aleshores, els haguessin atorgat tots els anteriors senyors del castell. Tant si eren reials —és a dir, concedits per la monarquia— com si eren particulars —és a dir, concedits pels senyors feudals del castell. De la mateixa manera, els futurs privilegis també reconeixerien o sancionarien, en endavant, els privilegis concedits, obtinguts o negociats amb posterioritat a 1419. Almenys, en teoria, per bé que, algunes vegades, després se'n fes cas omís, tant per part de la mateixa Corona (que, per exemple, després d'haver declarat la inalienabilitat del castell de Mataró amb el privilegi del 1419, el tornà a lliurar, el 1471, a la fi de la Guerra Civil Catalana del segle XV, a Pere Joan Ferrer) com per part, en funció dels seus interessos, dels mateixos mataronins.

L'exemple més clar d'això darrer és, segurament, el del carreratge de Barcelona, establert el 1424 i perdut el 1471 quan el castell de Mataró passà a mans de Pere Joan Ferrer, però recuperat, després, el 1480-1481, amb la definitiva reincorporació de Mataró al patrimoni reial, ja en temps de Ferran el Catòlic. Durant la setzena i la dissetena centúries, són molts els exemples que es poden aportar de la reivindicació dels drets i deures del carreratge per part de Mataró i de Barcelona. Però, en canvi, a la primeria de la divuitena, Mataró, una vila en plena arrencada econòmica, toparia, en paraules de Joaquim Llovet, amb l'oposició obstinada de Barcelona que el seu carrer es convertís en ciutat. I es pot observar com, paradoxalment, la unió amb Barcelona, que per al Mataró tardomedieval havia estat, des de la primeria del segle XV, un fort i costós anhel, s'havia acabat convertint en una trava per al seu propi creixement i expansió. Certament, a desgrat de la resistència

FUNDACIÓ NOGUERA

barcelonina, Mataró aconseguí, el 20 de març del 1702, el privilegi de ciutat, que és una de les grans fites de la nostra història local. Una història que, d'aquesta manera, va quedant successivament apuntalada, com una baula darrere l'altra, amb els privilegis reials.

Tanmateix, encara que puguem tenir la idea genèrica que els privilegis eren gràcies emanades de la magnanimitat i bona voluntat reials, eren, formalment, peticions fetes o proposades pels beneficiaris. A desgrat d'algunes excepcions, cal tenir present, per tant, que eren els mataronins —en aquest cas— els qui presentaven unes demandes a la Corona i li pagaven uns diners a canvi de la seva acceptació o concessió. Hauríem de dir, per tant, que no és que el rei concedís —o, almenys, que no és que concedís *gratis et amore*—, sinó que hi havia un requeriment o una interpel·lació per part dels beneficiaris dels drets i privilegis, i que eren aquests els qui pagaven (o, gairebé, compraven) als reis les concessions que se'ls atribuïen. Era una dinàmica acumulativa de negociació i pacte que normalment implicava una transacció econòmica, és a dir, el pagament de subsidis a la Corona.

Els llibres de privilegis de Mataró, com els de qualsevol altra localitat o municipi, compilen, agrupen o recullen els privilegis que, al llarg de la seva història medieval i moderna, els habitants de Mataró anaren negociant i obtenint de la monarquia, i que els atorgaren els drets i les prerrogatives que configuren la seva evolució històrica i conformen el seu corpus jurídic històric local.

Les concessions que la monarquia havia anat fent de manera gradual, dispersa i irregular al llarg de la història del castell, vila i, després, ciutat de Mataró, es registraven, lògicament, perquè en quedés constància, a l'arxiu reial. És a dir, als registres de cancelleria que se salvaguarden a l'actual Arxiu de la Corona d'Aragó, a Barcelona, que és allà on els notaris i arxivers dels monarques copiaven fidelment tota la documentació que expedien, per tenir-la a l'abast i poder-la consultar quan fos necessari. El que preserven els registres de l'arxiu reial no és, per tant, sinó una còpia notarial i fidel dels documents que expedia la Corona. I allò que, físicament, hauríem de considerar els documents originals (en pergamí, primer, o en paper, després) que s'enviaven als destinataris, degudament signats i segellats, són, en teoria, els que s'haurien hagut de conservar als arxius locals. Però, en alguns llocs —sobretot, a les localitats més importants—, des de temps reculats, els escrivans i notaris municipals també anaren compilant, en registres pertinents, còpies de

FUNDACIÓ NOGUERA

tots aquells privilegis o documents rellevants per a la jurisdicció, gestió i bona endreça del municipi. Per tenir-los agrupats i poder-hi recórrer més fàcilment si era necessari davant de qualsevol ingerència o eventualitat.

Hi ha, per tant, llibres de privilegis que arrenquen originalment de l'edat mitjana, és a dir, que són coetanis o poc posteriors de l'expedició dels documents copiats. Però aquest no és el cas de Mataró; o, almenys, si d'antic hi hagué registres que agrupessin els privilegis mataronins per a ús dels representants del municipi, no s'han conservat. El que es conserva, a Mataró, són compilacions més tardanes de documentació (no sempre ni exclusivament privilegis) que, en algun moment concret i per motius concrets, va interessar tenir agrupada o es va considerar important i necessària per fonamentar drets o aspiracions contextuals. Són quatre registres i diversos quadernets solts on els privilegis s'alternen amb altres documents heterogenis, com ara sentències, comptes, memorials per a representants a corts, intendents i corregidors, llistes de contribuents que paguen privilegis i gràcies reials, còpies d'actes del consell municipal...

Com en altres indrets, aquests volums s'havien designat, tradicionalment, com a llibres de privilegis i canalars, mot que, en català antic, significa calendari i que, per tant, designa, en aquest context, aquells fets o dates assenyalades de les quals es volia, o calia, conservar memòria.

En el cas mataroní, aquests llibres recullen un total de cent vint-i-cinc documents diferents que abasten, cronològicament, del 1294 al 1819, tot i que alguns d'ells apareixen copiats diverses vegades en diverses unitats arxivístiques. A més a més del document més antic, del segle XIII, n'hi ha quatre del XIV, trenta-nou del XV, vint-i-set del XVI, divuit del XVII, vint-i-nou del XVIII, dos del XIX, i alguns sense datar però que s'atribueixen a l'inici de la divuitena centúria. I no deixa de ser lògic que, entre els documents més copiats, hi hagi els que fan referència a l'origen del municipi, a les seves revalidacions o a la seva pròpia estructuració com ara el privilegi d'Alfons el Magnànim del 1419, el de Ferran el Catòlic del 1480 i la confirmació de Felip III del 1599, les ordinacions municipals de Carles I del 1519, la concessió del títol de ciutat per Felip V del 1502 i la mateixa concessió per part de l'arxiduc Carles del 1505.

El document del segle XIII és un privilegi del juliol de 1294 pel qual el rei Jaume II, a petició del seu germà, l'infant Pere, casat amb

FUNDACIÓ NOGUERA

la senyora del castell de Mataró, concedí a la vila l'autorització per celebrar-hi mercat el dilluns de cada setmana. Però és un document aïllat i cal esperar cent vint-i-cinc anys, fins al 1419, per tornar-ne a trobar de relacionats amb la nostra ciutat. Perquè, entre tota la varietat documental esmentada, també hi ha alguns documents que no tenen res a veure amb Mataró, però que, en algun moment, es degueren considerar útils per tal que el municipi pogués reclamar drets a semblança d'altres localitats o pogués procedir igual que elles. En termes d'història local, els documents del segle XIV són, per tant, un miratge, perquè fan referència a privilegis o exempcions atorgats a Barcelona i a Igualada relatius al pagament de diversos drets.

Pel que fa a Mataró, per tant, hi ha un buit que s'estén des del 1294 fins al 1419, quan ja ens trobem amb tot el conjunt de documents relacionats amb el context que conduí a l'obtenció del privilegi del juny del 1419 que hem glossat més amunt.

No pertoca pas, aquí, òbviament, ressenyar el contingut dels cent vint-i-cinc documents que recullen els llibres de privilegis i canalars mataronins i que es transcriuen i referencien degudament, en el llibre que teniu a les mans, gràcies a l'acurada i encomiable tasca d'edició de Jesús Rodríguez Blanco i Alexis Serrano Méndez. De fet, només havent fet esment dels documents més reiteradament copiats en els llibres ja s'han posat de manifest les principals fites de la història municipal.

Pel que fa al segle XV, es tracta dels privilegis del 1419 i del 1480, que representen la doble reintegració de Mataró al patrimoni reial i la constitució de la municipalitat.

Pel que fa al segle XVI, ja hem fet referència a les ordinacions municipals atorgades per l'emperador Carles, basades en el règim d'insaculació, però cal afegir-hi tot el conjunt de documentació i de privilegis relacionats amb la construcció de les muralles, el privilegi per poder tenir síndic a corts com la resta de viles reials, o el que, també el 1585, Felip II concedí a l'hospital de Mataró per poder heretar els béns de tots aquells que hi morissin sense haver fet testament —equiparant-lo, així, a l'hospital de la Santa Creu de Barcelona—, o el privilegi del 1599, que modificà diversos aspectes de l'organització municipal.

Pel que fa al segle XVII, podem destacar l'exempció del quint reial i l'enfranquiment d'altres impostos durant vint-i-cinc anys, modificacions del règim municipal, instruccions a síndics a corts

FUNDACIÓ NOGUERA

—que també es reiteren durant el segle XVIII— i privilegis sobre el pagament de lluïsmes.

Del segle XVIII en destaquen, lògicament, la concessió del títol de ciutat —el 1702 per part de Felip V i el 1705 per part de l'arxiduc Carles— i tot el conjunt de documentació que s'hi relaciona. Fins a culminar, el 1779, amb la confirmació del títol de ciutat.

Finalment, els dos documents del segle XIX es corresponen, simplement, amb una certificació atorgada pel secretari municipal sobre els privilegis conservats a l'arxiu municipal i amb una còpia, feta per Pròsper de Bofarull a instàncies del procurador de l'ajuntament de Mataró, de diversos privilegis conservats a l'arxiu reial de Barcelona, del qual Bofarull era director.

Els llibres de privilegis i canalars de Mataró estan constituïts, per tant, per un conjunt divers i heterogeni de documentació recopilada *ex professo*, en diversos moments històrics, però que aporta una visió general que ens permet recórrer les grans fites de la institució municipal mataronina, del seu fonament jurídic i de la seva evolució. Que siguin grans fites no vol pas dir, necessàriament, que hi siguin totes. Però sí que són aquelles que, en moments determinats, van fer falta per apuntalar les necessitats del consistori. Per tant, també ens projecten històricament l'evolució de la percepció que les instàncies municipals tingueren de la seva pròpia història i de les seves relacions, i dels seus problemes, amb la monarquia i amb la capital catalana.

Font fonamental, però ni única ni exclusiva, de la història local, pels llibres de privilegis i canalars mataronins s'hi han passejat, per pouar-hi informació, durant dècades i, fins i tot, ja, durant segles, els nostres historiadors i historiadores. Ens hem de congratular d'aquesta seva consulta continuada, símbol de la consideració històrica i historiogràfica que han tingut. Ens hem de congratular, també, que, gràcies a la commemoració del 2019, aquestes joies —que s'havien anat deteriorant arran de la seva edat i de la seva utilització— hagin pogut ser restaurades, amb enquadernació de luxe, per poder ser preservades millor.

Però tot això no tindria gaire sentit si aquest "enjoiament de les joies" no hagués anat acompanyat de la seva digitalització i, per tant, de la seva més fàcil consulta i accessibilitat oberta a tothom, com es correspon amb els nous temps i amb la nostra època. Amb tot, per fer-ho veritablement possible encara calia fer un pas més: el de la seva esperada i benvinguda edició, que és el que contribuirà

FUNDACIÓ NOGUERA

realment a la seva difusió ja no només entre els historiadors i historiadores capaços de llegir les fonts originals, sinó també de cara a tots els mataronins i mataronines i a tot el públic més en general.

Aquesta edició, en el marc de la prestigiosa col·lecció de llibres de privilegis de la Fundació Noguera, és l'aportació que, definitivament, ho farà possible. Posa fi a una assignatura pendent de la nostra ciutat. I és, sens dubte, la culminació perfecta dels actes de commemoració del privilegi del 1419.

Mataró, novembre 2019 – maig 2020

Roser Salicrú i Lluch
Institució Milà i Fontanals – CSIC (Barcelona)
Institut d'Estudis Catalans

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

Pròleg

L'any 1819 Ramon Sans, procurador de l'Ajuntament de Mataró, s'adreçà a Pròsper de Bofarull i Mascaró. Bofarull, que des de 1814 era director de l'Arxiu Reial de Barcelona,[1] aleshores estava convertint la històrica institució arxivística en el que avui coneixem com Arxiu de la Corona d'Aragó (en endavant, ACA).[2]

Per mitjà del prec de Ramon Sans, l'Ajuntament demanava a l'arxiver certificats dels antecedents històrics del que havia estat la construcció jurídica i institucional de Mataró durant l'edat mitjana i moderna. La corporació municipal necessitava testimonis de les principals fites que aquesta havia assolit durant els segles precedents en l'esquema de la negociació i el pacte entre la vila primer i ciutat des de 1702 amb la cort per l'obtenció de gràcies, privilegis i permisos per al municipi i eventualment també per als habitants de la població.

1. Creat el 1318 per Jaume II d'Aragó i que seguidament incorporà l'Arxiu del Mestre Racional i que en endavant aglutina els registres de la cancelleria règia.

2. Bofarull agregà a l'antic Arxiu Reial els fons de moltes institucions desaparegudes amb la caiguda de l'Antic Règim i amb les desamortitzacions. La incorporació de documentació esparsa ubicada a l'antic Palau de la Generalitat (aleshores de la Diputació de Barcelona) i els fons d'institucions periclitades com ara el de la Junta Superior del Principat, el de la Casa de la Moneda i a partir de 1816 de molts convents i monestirs desamortitzats, es veié obligat a crear les noves seccions de l'Arxiu: "Generalitat", "Ordes Religiosos", "Junta Suprema de Catalunya",... aquesta ampliació de fons i la nova estructuració motivà que Bofarull canviés el nom històric de l'Arxiu pel d'Arxiu de la Corona d'Aragó (ACA).

FUNDACIÓ NOGUERA

La petició de l'Ajuntament s'ha de contextualitzar en la primera restauració borbònica, ultra l'aventura napoleònica que entre 1808 i 1814 havia sumit la península en un fort desgavell. Com és a bastament sabut, la presència francesa durant l'ocupació napoleònica inoculà en molts dels habitants de la península l'afrancesament d'unes idees que feien retronar sota les perruques dels aristòcrates i privilegiats les amenaces de la Revolució Francesa. Les classes burgeses i menestrals anhelaven l'obertura als nous aires liberals que estaven sacsejant tot el continent europeu i que, de retruc, durant el segon decenni del segle XIX (1810-1820), propiciaren la independència de la major part dels territoris americans que la monarquia hispànica senyorejava des de la seva pretesa descoberta als segles XV i XVI.

L'impacte de les noves idees basades en el trinomi republicà "Llibertat, igualtat i fraternitat" i, sobretot, de la seva plasmació en la constitució de Cadis de 1812 obria un nou panorama a Espanya.

La primera restauració borbònica amb Ferran VII al soli espanyol (1814-1833) inaugurava un escenari incert. Els cops de timó i les polítiques erràtiques del monarca devien motivar la desconfiança dels que a qualsevol nivell estaven cridats a desenvolupar tasques de govern o de responsabilitat administrativa com ara l'alcalde i els regidors de la ciutat de Mataró. Els duals apel·latius que la història ens ha llegat del monarca són una bona mostra d'aquesta percepció, "El deseado" per als uns i "el Rey felón" per als altres obrí durant el seu regnat una fractura profunda entre els partidaris de l'esquema de privilegis de l'Antic Règim i els proclius a l'apoderament de les classes burgeses i menestrals i inaugurà un escenari fratricida que derivà sovint en persecucions, violències i exilis forçats.

No sobta, per tant, que l'Ajuntament volgués compilar els certificats dels testimonis i les transcripcions compulsades pel cap de l'Arxiu de la Corona d'Aragó per tal d'afermar els drets que amb molts esforços i amb notables sumes dineràries moltes generacions de mataronins havien aconseguit de la monarquia des del segle XIII.

Des de l'edat mitjana, Mataró, com tantes altres viles i ciutats de Catalunya, maldà per obtenir del monarca gràcies i privilegis. Des del primer, el de 1294, que permetia fer mercat a Mataró cada dilluns, fins al darrer de 1779, que confirmà el privilegi del títol de ciutat concedit l'any 1702, la vila primer i ciutat després anà construint —a mesura que pogué pagar els exigents donatius al rei— el seu corpus jurídic.

FUNDACIÓ NOGUERA

Bofarull diligentment va transcriure els principals privilegis i les gràcies que durant segles havien permès desenvolupar el govern municipal i la construcció de l'entramat jurídic de Mataró. El 1819, un any abans que el rei digués aquella cèlebre frase "marchemos francamente, y yo el primero por la senda constitucional" tot jurant la constitució aprovada per les corts de Cadis de 1812 (1820), l'arxiver complaïa l'Ajuntament de Mataró tot apuntalant els seus drets històrics amb la transcripció i compulsa dels documents més importants en la trajectòria històrica de Mataró,[3] els originals dels quals es trobaven custodiats a l'ACA. Ultra la Guerra del Francès i la seva col·lateral revolució (de 1808 a 1814), Bofarull tornà a copiar tots els privilegis dels reis d'Aragó, el privilegi de Felip IV d'Àustria sobre el pagament de lluïsmes així com també el títol de ciutat atorgat per Felip V l'any 1702. Davant de les marees de la política contemporània calia dotar l'Ajuntament de Mataró d'arguments per mantenir el seu estatus i enllaçar els nous compassos amb la partitura antiga de tradició reial en aquell context de restabliment de la casa de Borbó amb els privilegis concedits pel primer rei d'aquesta dinastia així com també dels seus predecessors en el soli.

Aquesta és només la gènesi d'una part dels documents que tradicionalment s'han conegut com els *Llibres de privilegis i canalars de Mataró*. En realitat es tracta d'un compendi heterogeni de documents en què la transcripció o trasllat de privilegis reials n'és només una part. Hi ha sentències, comptes, instruccions per a representants a corts i per a intendents i corregidors, llistes de contribuents que aporten les sumes necessàries per al pagament dels diferents privilegis i gràcies reials, còpies de les actes del consell municipal, concòrdies i establiments, entre moltes altres tipologies documentals.

3. Entre els privilegis que Bofarull va transcriure per a satisfacció de l'Ajuntament de Mataró hi ha el de 1599, juliol, 1. Madrid. *Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic* que comprèn el de 1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès. *Privilegi reial d'Alfons el Magnànim*; el de 1424, novembre, 8. Barcelona. *Confirmació i ampliació de privilegi per Alfons el Magnànim*; el de 1460, febrer, 3. Barcelona. *Privilegi reial de Joan el Gran*; el de 1476, juliol, 26. Estella (Navarra). *Atorgament de guiatge i salvaguarda per part de Joan el Gran* i el de 1480, juliol, 31. Toledo. *Privilegi atorgat per Ferran el Catòlic*. Així com també el de 1633, juliol, 17. Madrid. *Privilegi atorgat per Felip IV sobre pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona* i el de 1702, març, 20. Barcelona. *Privilegi atorgat per Felip V concedint el títol de ciutat a Mataró*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Si les transcripcions dels privilegis encarregats a Pròsper de Bofarull tenien origen en la necessitat d'enfortir jurídicament l'Ajuntament de Mataró davant les vel·leïtats i els canvis de rumb del monarca en els anys convulsos immediatament posteriors a la Guerra del Francès, els anteriors llibres o quaderns s'anaren construint davant de la urgència de tenir compilats i endreçats uns documents que eren de summa importància per defensar els interessos de la vila primer i ciutat després, sobretot davant de la bel·ligerància dels arguments jurídics que sovint el Consell de Cent primer i l'Ajuntament de Barcelona a partir del segle XVIII tingueren amb Mataró, que des del segle XV almenys formalment gaudia de la consideració de ser carrer de la ciutat comtal.

Semblantment com ocorregué a inicis del segle XIX, succeí a inicis del segle XVIII. Els canvis jurídics derivats de la sanció règia de la Nova Planta del Principat de Catalunya trastocaren totalment l'estructura juridicoadministrativa de les administracions catalanes. En endavant la Reial Audiència del Principat de Catalunya suplantà en tot la Diputació del General, que desaparegué. Aquest nou ens concentrava les atribucions polítiques i jurisdiccionals a tot el Principat. Al seu torn, les vegueries foren substituïdes pels corregiments i els consells, les universitats i les paeries d'origen medieval deixaren lloc als nous "Ayuntamientos de regidores". El nou panorama a imatge i semblança del castellà posà punt final a la tradició pactista de tot el sistema constitucional català d'origen medieval.

En aquest nou context nasqueren una part dels *Llibres de privilegis i canalars de Mataró*. Novament, la necessitat obligava a compilar tot l'historial relatiu a l'atorgament del títol de ciutat per part de Felip V el 1702, amb tota la seva documentació annexa, incloses les feixugues despeses per l'obtenció del títol així com el seu manteniment, per part de l'arxiduc Carles d'Àustria, el 1705. També s'hi compilen sistemàticament tots els títols concedits per aquest monarca a la ciutat i d'altres documents de tarannà econòmic que acrediten la defensa de l'exempció de pagar lleudes. En tot cas, copiar i conservar aquest bloc de privilegis venia a apuntalar l'única continuïtat possible, després de la ruptura amb el passat que va suposar la Nova Planta: mantenir el caire de ciutat reial i el mateix títol de ciutat. Això es va aconseguir i no és una qüestió menor ja que s'ha de circumscriure forçosament en el posicionament de Mataró durant la Guerra de Successió.

FUNDACIÓ NOGUERA

Com és ben sabut, l'actitud de Mataró durant el conflicte fou vacil·lant i va mantenir un moviment pendular. Si inicialment fou la nineta dels ulls de l'aspirant al tron de la casa d'Àustria, com demostren els fastos de la vinguda de l'arxiduquessa Elisabet Cristina de Brunsvic-Wolfenbüttel l'any 1708, finalment Mataró acabà el conflicte essent la capital de l'exèrcit de les dues corones de la flor de lis i refugi predilecte de les elits botifleres. El difícil equilibri de fidelitats a les diferents cases reials contrincants durant la guerra se saldà de manera positiva i, malgrat l'oposició frontal del govern municipal de Barcelona, Mataró mantingué el títol de ciutat i tots els avantatges que se'n derivaven.

El denominador comú del que s'ha convingut a anomenar els *Llibres de privilegis i canalars de Mataró* és, doncs, la necessitat de defensar els interessos col·lectius de Mataró, de fonamentar l'estatus jurídic de la corporació i, si era possible, ampliar-lo en funció de les necessitats de cada temps. La qüestió del carreratge s'entenia com una eina molt necessària al segle XV. Aquesta fita un cop assolida fou bandejada i fins i tot es podria dir, en determinats episodis, volgudament oblidada malgrat els requeriments del Consell de Cent. Al segle XVI, gràcies a la producció vitivinícola i a un pròsper comerç naval garantit per la baixa fiscalitat local, Mataró creixia en pes econòmic i demogràfic i destacava molt dins la situació mig estancada que arrossegava el Principat de Catalunya. Dins de les muralles que anava aixecant Mataró se sentia amb força per ignorar la ciutat comtal i el fet de ser carrer de Barcelona li suposava un fre innecessari als seus anhels de creixement. En canvi, als segles XVII i XVIII la qüestió dels allotjaments era prioritària per als habitants de Mataró. A finals del XVIII, era fonamental mantenir el títol de ciutat que l'alliberava de l'obligatorietat d'allotjar soldats i, a més, l'autoritzava per dotar-se de port. Els temps i les necessitats canviaven i els privilegis que s'anaven aconseguint eren el calc de les realitats temporals de cada moment.

La consolidació de l'Estat liberal i l'assoliment del parlamentarisme com a eina de representació de la voluntat dels ciutadans expressada per via del sufragi electoral posà fi a les anades i vingudes de l'absolutisme que havia caracteritzat el govern del rei "deseado" i/o "felón". El convuls regnat de la seva filla, que s'estengué des de 1833 fins que fou derrocada el 1868, així com els règims que se succeïren suposaren el cant del cigne d'un sistema basat en el privilegi que ho havia estat tot durant l'Antic Règim però que durant el segle XIX desaparegué de manera irremeiablement definitiva.

FUNDACIÓ NOGUERA

Els *Llibres de privilegis i canalars de Mataró* que s'havien anat compilant durant els segles moderns van perdre la utilitat jurídica i administrativa alhora que anaven guanyant un gran valor informatiu i històric. Podríem dir que els *Llibres de privilegis i canalars de Mataró* són un símbol d'una època en què hi havia una relació directa de les viles i ciutats amb el rei per mitjà —o no— del punt de reunió que suposaven les corts, i en què el braç reial (el que formaven les viles i ciutats no sotmeses a cap senyoriu que no fos el reial) sostenia per mitjà del pagament del donatiu els interessos i l'acció política i militar del rei a canvi que aquest els ampliés els drets i els privilegis.

Convertits el segle XIX en documents històrics de primer ordre, els *Llibres de privilegis i canalars de Mataró* feren les delícies dels recercadors al servei de la historiografia local.

En els darrers decennis, aquests volums han estat molt consultats, com demostra el seu estat de conservació. És per això que en l'escaiença, l'any 2019, dels sis-cents anys de la institució de la municipalitat (1419-2019), l'Arxiu Comarcal del Maresme ha decidit promoure'n la restauració, l'enquadernació de luxe, la digitalització i la transcripció. La cirereta que ha coronat aquest pastís d'aniversari de sis-cents anys és l'edició dels *Llibres de privilegis i canalars de Mataró* dins la col·lecció de "Llibres de privilegis" de la prestigiosa Fundació Noguera, vinculada estretament amb l'Il·lustre Col·legi de Notaris de Catalunya. Aprofito aquestes ratlles per regraciar la Fundació Noguera en general, els seus patrons en particular i més concretament el seu president, el discret senyor, Joan J. López Burniol, així com també el distingit senyor Josep M. Sans i Travé, cap d'edicions, per la confiança dipositada en nosaltres. L'edició dels *Llibres de privilegis i canalars de Mataró* dins de la col·lecció "Llibres de privilegis" de la Fundació Noguera és una important fita historiogràfica per a Mataró i per al Maresme i és un orgull per a mi haver pogut participar a fer-la possible.

No vull acabar aquest text a manera de pròleg sense agrair molt sincerament la feina feta per l'amic Jesús Rodríguez Blanco, catedràtic de Geografia i Història, sense la dedicació del qual aquest volum no seria avui una realitat.

Mataró, 28 d'octubre de 2019, festivitat de Sant Simó

ALEXIS SERRANO
Director de l'Arxiu Comarcal del Maresme

FUNDACIÓ NOGUERA

Introducció

El conjunt de documents conservats a l'Arxiu Comarcal del Maresme i que s'han considerat històricament "Llibres de privilegis i canalars de Mataró" és molt heterogeni. Són 125 documents individualitzats, dels quals 28 es troben reiterats de diferents maneres. El més copiat sencer o fragmentàriament és el privilegi de Ferran el Catòlic de 1480, el segueix el del rei Alfons el Magnànim de 1419, la confirmació de Felip III el 1599, les ordinacions municipals de Carles I de 1519, el privilegi sobre lluïsmes atorgat per Felip IV de 1632, la concessió del títol de ciutat per Felip V el 1702 i la mateixa concessió per l'arxiduc Carles d'Àustria el 1705. Són còpies simples o notarials, i el seu abast cronològic és clar, 1294-1819. En aquest corpus sencer hi ha 1 document del segle XIII, 5 del segle XIV, 39 del segle XV, 27 del XVI, 18 del XVII, 29 del XVIII i 2 del XIX, i 4 sense data, però, donat el seu contingut, són de començament del segle XVIII, al voltant de les corts de 1701, amb tota probabilitat. Els 28 documents reiteradament copiats es distribueixen cronològicament com segueix: 22 del segle XV, 4 del segle XVI, 1 del segle XVII i 1 del segle XVIII.

En línies generals, aquest conjunt de privilegis i canalars es pot presentar en quatre grans apartats. En el primer, hi ha tres grans documents, el Llibre primer de privilegis (ACM: 70-1-1; AH-001/1), el Llibre segon (ACM: 70-1-2; AH-001/2) i el volum dedicat a índex i resum de continguts dels llibres de privilegis anteriors (ACM: 70-1-5; AH-001/5). Aquests documents formen, en un cert sentit, una

FUNDACIÓ NOGUERA

unitat, pel temps de redacció, en el segle XVII entre 1628-1684 i ampliat fins a 1692 en el llibre conegut com a "Índex i Resum", i per les formes i participació dels notaris, tant notaris de l'Arxiu Reial de Barcelona, Gabriel Olzina, amb una presència més que notable al Llibre primer i al segon de privilegis o de Mataró, com Antoni Puig, al mateix Llibre primer, o el notari Salvador Saurí, present al Llibre segon. És un conjunt fonamental on es recullen els privilegis fundacionals, com els del rei Alfons el Magnànim de 1419 o el de Ferran el Catòlic de 1480, que és el més copiat i reiterat, que fixen Mataró com a vila de senyoriu reial, però també l'organització interna de la vila es va veure definida i concretada per les ordinacions donades per l'emperador Carles el 1519 sobre la base de la insaculació com a mètode i que tingué dos segles de durada o les llicències per fer la principal obra del segle XVI, la muralla de la vila. En relació amb aquest bloc es troba el ACM: 70-1-10; AH-001/10 que recapitula drets econòmics de la vila com l'establiment a favor de la vila de Mataró, dels drets banals sobre la notaria, pesos i mesures i la carnisseria, sobretot.

Aquí, en aquests llibres, també apareix el privilegi de Felip III el 1599 que recollia i confirmava tots els privilegis dels reis de la Corona d'Aragó. Un cas a part és quasi tota la documentació de l'epígraf ACM: 70-1-13; AH-001/13 on es recullen les detallades instruccions als síndics a les corts de 1626, 1632 i 1701, que constitueixen un programa d'acció urbana, sostingut en el temps. En fi, es pot dir que la vida del segle XVI i part del XVII passa per aquestes pàgines, en bona mesura.

Hi ha un segon bloc, lligat als canvis introduïts pels decrets de Nova Planta: són els documents ACM: 70-1-3; AH-001/3, el privilegi de confirmació dels anteriors privilegis reials atorgat per Felip III en 1599, i el ACM: 70-1-4; AH-001/4, la concessió del títol de ciutat per Felip V el 1702 i la documentació annexa a aquest fet, incloses les feixugues despeses fetes per obtenir el títol, i també es troba aquí el títol concedit per l'arxiduc Carles (III) el 1705. Hi ha una còpia més sistemàtica de tots els títols concedits per l'arxiduc Carles (III) en el document ACM: 70-1-12; AH-001/12. I també n'hi ha d'altres com el ACM: 70-1-9; AH-001/09 de contingut econòmic, la tenaç defensa de l'exempció de pagar lleudes. En tot cas, copiar i conservar aquest bloc de privilegis apuntalava l'única continuïtat possible, després de la ruptura amb el passat que va suposar la Nova Planta: mantenir el caire de ciutat reial i el mateix títol de ciutat, i això es va aconseguir.

FUNDACIÓ NOGUERA

El tercer bloc és més tardà i inclou les còpies fetes per l'arxiver de l'ACA Pròsper de Bofarull a instància de l'Ajuntament de Mataró el 1819, ACM: 70-1-6; AH-001/6, en el context de la primera restauració borbònica, o sigui, aquell esforç per tornar al passat i saber què havia sobreviscut a la guerra i revolució de 1808 a 1814. En aquest document es tornen a copiar tots els privilegis dels reis aragonesos, el privilegi de Felip IV sobre pagament de lluïsmes i, de nou, el títol de ciutat atorgat per Felip V.

I, com en tot fons gran i heterogeni, el quart bloc està format per una sèrie de documents, com el siglat ACM: 70-1-7; AH-001/7, que tracta sobre el regisme de la ciutat de Girona, amb privilegi de Felip II, que podria haver estat una font d'inspiració per a peticions a corts, o el més insòlit de 1741, una instrucció que, de ben segur, es troba en els Llibres d'Ordres de l'època, que resulten de menor interès per a la història de la ciutat, però són proves d'una manera de fer i d'arxivar basada en la compilació.

Els documents es transcriuen en l'ordre que han estat siglats per l'arxiu i això significa que no sempre van en ordre cronològic; una altra conseqüència d'aquesta decisió és que hi ha documents reiterats, que van ser copiats en diferents documents. Per intentar compensar aquests efectes hem inclòs al final un índex cronològic i un índex depurat dels documents reiterats, privilegiant sempre la còpia més fidedigna que, normalment, tendeix a coincidir amb la més formal.

Descripció i contingut

ACM: 70-1-1 (AH-001/1). Llibre primer de privilegis reials

Llibre amb coberta de pergamí i dotat d'una certa concepció d'unitat de redacció fins al foli 66, una veritable primera part o part A: còpia formal, notarial, amb lletra cursiva per copiar 17 documents autentificats la majoria (14) per Gabriel Olzina, notari i arxiver de l'Arxiu Reial de Barcelona, amb data límit de 25 d'agost de 1628. A partir de la pàgina 68 comença una altra part, part B, formada per 8 documents, com si hagués estat un altre llibre que es va afegir a continuació. Els notaris són diferents: Pere Pau Pastor, notari del consell de la ciutat de Barcelona, Galceran Francesc Calopa, que actuà a 6 d'abril de 1627, i, sobretot, al final (part B, documents 6, 7 i 8) el notari de Mataró Antoni Puig, que autentifica els documents, actua a instàncies dels jurats de la vila de Mataró el 3 d'agost de

FUNDACIÓ NOGUERA

1633, el 19 de setembre de 1633 i el 18 d'agost de 1643 i assisteix amb altres connotaris de Mataró, com Jeroni Portell i Torroella i Narcís Portell en el document el 6 de 1632, els notaris Antoni Pau Simon i Joan Pongem en el document el 7 de 1634 i el mateix Joan Pongem i Salvador Sauri, al document del 8 de 1599. Això fixa la redacció d'aquest volum, sense cap dubte, entre 1628 i 1643.

ACM: 70-1-1 (AH-001/1)

A. [F. 1r-66v]

1. 1419, març, 1. Barcelona. Autorització reial per a fer sindicat i nomenar síndics als homes de Mataró i el seu terme per a recaptar els diners de la lluïció.
2. 1419, abril, 26. Barcelona. Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim per poder contractar censals i altres instruments de crèdit per a pagar els quatre mil florins d'or de la redempció jurisdiccional.
3. 1419, maig, 23. Barcelona. Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim per endeutar-se la vila de Mataró en mil cinc-cents florins d'or, preu de les comissions i altres despeses.
4. 1419, maig, 31. Sant Cugat del Vallès. Sentència reial atorgada per Alfons el Magnànim sobre el litigi entre la vila de Mataró i Bernat Ferrer.
5. 1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès. Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim a la Universitat de Mataró i al seu terme per incorporar-se al patrimoni reial i la redempció jurisdiccional.
6. 1424, novembre, 8. Barcelona. Confirmació de la incorporació de Mataró i totes les parròquies del seu terme al patrimoni reial i com a part del carreratge de Barcelona, amb les obligacions derivades, per evitar reclamacions per part d'Antoni de Torres.
7. 1424, novembre, 9. Barcelona. Comunicació al batlle general i als oficials reials del privilegi de Mataró i el seu terme de ser de patrimoni reial i, en cas d'alienació, passar a ser de la ciutat de Barcelona, com a carrer i part que és.
8. 1460, febrer 3. Barcelona. Privilegis atorgats per Joan II sobre la jurisdicció del batlle, el tribut de la cena, imposicions i el quint reial, a canvi de dos mil dos-cents sous.

FUNDACIÓ NOGUERA

9. 1460, febrer 3. Barcelona. Carta al batlle de Barcelona sobre la taxació prevista al privilegi concedit.
10. 1476, juliol, 26. Estella (Navarra). Protecció, salvaguarda i guiatge atorgat per Joan II a Pere des Bosch i a la vila de Mataró i tot el seu terme.
11. 1480, juliol, 31. Toledo. Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.
12. 1481, maig, 15. Barcelona. Donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme del castell de Mataró i de les parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià a la ciutat de Barcelona.
13. 1294, juliol, 15. Barcelona. Privilegi atorgat per Jaume el Just al lloc de Mataró per a fer mercat el dilluns de cada setmana.
14. 1569, novembre, 7. Barcelona. Privilegi per aixecar muralles concedit a la vila de Mataró per Diego de Mendoza, capità general a Catalunya en nom de Felip II.
15. 1578, juliol, 18. Madrid. Carta de Felip II instant el capità general de Catalunya, Fernando de Toledo, a continuar l'emmurallament de la vila de Mataró.
16. 1578, juliol, 18. Madrid. Carta de Felip II instant el capità general de Catalunya, Fernando de Toledo, a continuar l'emmurallament de la vila de Mataró.
17. 1579, abril, 2. Barcelona. Privilegi atorgat pel capità general de Catalunya, Fernando de Toledo, en nom de Felip II, sobre el traçat de les muralles de la vila de Mataró.

B [F. 68r-100r]

1. 1425, abril, 30. Saragossa. Privilegi atorgat per Alfons el Magnànim a la ciutat de Barcelona eximint-la del pagament del dret de coronatge.
2. 1393, desembre, 12. Tortosa. Privilegi atorgat pel rei Joan el Caçador a la ciutat de Barcelona sobre el dret de coronatge.
3. 1390, març, 22. Barcelona. Privilegi atorgat per Joan el Caçador a la vila d'Igualada com a carrer de Barcelona, sobre el dret de cena del rei o el seu primogènit.
4. 1392, desembre, 20. València. Carta règia de Joan el Caçador a favor de la vila d'Igualada sobre el dret de cena, demanat per l'infant Martí.

FUNDACIÓ NOGUERA

5. 1313, novembre, 3. Barcelona. Confirmació de privilegi atorgada per Jaume el Just a la ciutat de Barcelona sobre la immunitat de tota servitud pecuniària pels molts serveis prestats i pel manteniment d'una armada.
6. 1632, juliol, 17. Madrid. Privilegi atorgat per Felip IV sobre el pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.
7. 1634, juny, 20. Barcelona. Sentència de la batllia general de Catalunya sobre la manera de cobrar els lluïsmes reials a Mataró.
8. 1599, juliol, 1. Barcelona. Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic:
   - 8a. 1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès. Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.
   - 8b. 1424, novembre, 8. Barcelona. Confirmació i ampliació de privilegi per Alfons el Magnànim.
   - 8c. 1460, febrer, 3. Barcelona. Privilegi de Joan el Gran.
   - 8d. 1476, juliol, 26. Estella. Privilegi d'atorgament de guiatge i salvaguarda pel rei Joan el Gran.
   - 8e. 1480, juliol, 31. Toledo. Privilegi atorgat pel rei Ferran el Catòlic.

ACM: 70-1-2 (AH-001/2). Llibre segon de privilegis reials i canalars de Mataró

És un llibre de format major, amb cobertes de cuir repujat, marges florejats i centre ocupat per un rectangle entrellaçat amb un rombe, molt desgastat i amb reforços de metall per evitar el desgast; presenta restes de les tanques i dels nervis de reforç i també l'acció de corcs o insectes xilòfags. Les guardes són una reproducció invertida d'un text que conté capítols de cort amb lletra del segle xv, possiblement capítols de corts del temps d'Alfons el Magnànim (podria ser la de 1419?).

És un document molt complex amb 23 documents diferents, sobre una base de pergamí des del començament fins a la pàgina 64 de la foliació: els set primers documents són còpies simples, i a partir del 8 fins pràcticament el 18 són còpies més formals, ratificades sempre per un mateix escrivà. Aquest escrivà és Gabriel Olzina, notari i arxiver de l'Arxiu Reial de Barcelona que signà un

FUNDACIÓ NOGUERA

document amb data 4 d'abril de 1605. Això lliga amb els estils de lletra del llibre, que comença amb una lletra emparentada amb la humanística rodona entre els folis 1 i 28, encara procedent del segle XVI, i després es consolida la lletra itàlica cursiva, que és dominant des del foli 29 fins al 62 i, per descomptat, en l'afegit de paper que clou el llibre del foli 65 fins al 75.

Altres documents formals i la subscripció notarial permeten datar la redacció d'aquest volum: el document 19 és signat pel notari de Mataró Joan Monfort el 19 de gener de 1612; el document 21 és signat pel notari de Barcelona Lluís Subirana a data 21 de desembre de 1623; el document 22, pel notari de Mataró Salvador Saurí a data 7 de juliol de 1684, i el document 23, pel notari de Barcelona Josep Güell el 21 de gener de 1683. En resum, de manera concloent es pot establir la redacció d'aquest volum entre 1605 i 1684.

Aquest volum, com d'altres, no segueix un pla sistemàtic: s'hi copien i afegeixen temes: els grans privilegis d'incorporporació de Mataró a la corona i al carreratge de Barcelona, l'aplicació de la insaculació a Mataró posant punt final al vell sistema el 1519, concessions econòmiques sobre lleuda o lluïsmes, el tema de les muralles que resulta dominant en el segle XVI, etcètera. Aquesta tendència compiladora fa que un mateix document, el privilegi donat per l'emperador Carles, figuri dues vegades, primer apareix com a document número 7 i torna a ser copiat com a document número 21. Un índex dona idea de la complexitat del llibre.

ACM: 70-1-2 (AH-001/2)

1. 1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès. Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim a la Universitat de Mataró i al seu terme per incorporar-se al patrimoni reial i la redempció jurisdiccional.
2. 1480, juliol, 31. Toledo. Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.
3. 1481, maig, 15. Calataiud. Donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme del castell de Mataró i de les parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià a la ciutat de Barcelona.
4. 1481, abril, 25. Barcelona. Acceptació per part del consell de la ciutat de Barcelona, de les condicions de la donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme de Mataró i parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià.

FUNDACIÓ NOGUERA

5. 1481, juliol, 19. Barcelona. Prestació d'homenatge a la ciutat de Barcelona de les parròquies de Mataró, Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià.
6. 1481, maig 10. Barcelona. Habilitació de la notaria pública com a destret a favor de la vila de Mataró.
7. 1519, agost, 20. Barcelona. Ordinacions municipals basades en la insaculació, atorgades per l'emperador Carles, per mitjà del seu conseller Francesc Ubach.
8. 1542, setembre, 10. Montsó. Privilegi atorgat per l'emperador Carles a la vila de Mataró de reducció de terços i lluïsmes aplicats a la construcció de la muralla.
   - 8a. 1542, setembre, 10. Montsó. Carta del rei Carles I al marquès d'Aguilar, encarregant-li la gestió de la reducció dels lluïsmes reials a la vila de Mataró, a canvi de la construcció de la muralla.
   - 8b. 1550, maig, 18. Barcelona. Petició de la vila de Mataró i resposta del marquès d'Aguilar, capità general, sobre la utilització de romanents de la fortificació de la vila en artilleria i munició.
9. 1566, maig, 30. Barcelona. Sentència reial en el plet sobre el pagament o no de la lleuda de Tortosa, a favor de la vila de Mataró.
   - 9a. 1566, desembre, 11. Barcelona. Instància feta pels síndics de la vila de Mataró demanant l'execució de la sentència reial sobre exempció de la lleuda de Tortosa.
10. 1569, novembre, 7. Barcelona. Llicència atorgada pel lloctinent general de Catalunya a favor de la vila de Mataró per a enmurallar tota la vila.
11. 1354-1442. Documentació sobre el període de domini senyorial de Mataró.
12. 1579, abril, 2. Barcelona. Privilegi atorgat pel lloctinent general del Principat pel disseny del projecte de la muralla de Mataró.
13. 1585. Corts de Montsó. Relació de cinc privilegis concedits a la vila de Mataró pel rei Felip II a les corts de Montsó.
   - 13a. 1585, novembre, 13. Montsó. Privilegi de tenir tres jurats anualment.
   - 13b. 1585, novembre, 22. Montsó. Privilegi atorgat a la vila de Mataró de poder tenir síndic a corts generals com la resta de viles reials.

FUNDACIÓ NOGUERA

13c. 1585, novembre, 22. Montsó. Privilegi atorgat a la vila de Mataró per poder fer mercat setmanal el dimarts.

13d. 1585, desembre, 2. Montsó. Privilegi atorgat a l'hospital de pobres i pelegrins de la vila de Mataró de poder heretar dels intestats o sense legítim successor que morissin allí.

13e. 1585, novembre, 23. Montsó. Privilegi atorgat a la vila de Mataró d'augmentar el sou del batlle reial d'aquesta vila a trenta lliures anuals.

14. 1587, maig, 25. Barcelona. Habilitació a favor dels síndics de la vila de Mataró per assistir a corts, en compliment del privilegi concedit per Felip II a les corts de Montsó.

15. 1599, juny, 30. Barcelona. Privilegi que modifica aspectes de l'organització municipal de la vila de Mataró, concedit per Felip III a les corts de Barcelona.

15a. 1599, setembre, 11. Barcelona. Privilegi atorgat pel duc de Fèria, capità general de Catalunya, precisant aspectes del privilegi reial de juny de 1599.

16. 1602, març, 28. Barcelona. Exempció sobre el quint reial i altres drets per un temps de vint-i-cinc anys, atorgada pel duc de Fèria, capità general de Catalunya, a favor de la vila de Mataró, a canvi de mil cinc-centes lliures.

17. 1605, abril, 4. Barcelona. Privilegis atorgats pel duc de Montlleó, capità general de Catalunya, sobre el canvi de data de la fira anual de Sant Marc a Sant Bartomeu i altres modificacions de l'organització municipal.

18. 1611, febrer, 22. Barcelona. Privilegi atorgat pel bisbe de Tortosa i capità general de Catalunya a la vila de Mataró, amb canvis sobre l'estatut del batlle i la insaculació dels jurats.

19. 1611, març, 14. Barcelona. Privilegi atorgat pel bisbe de Tortosa i capità general de Catalunya a la vila de Mataró confirmant prohibicions a algunes professions per accedir als càrrecs municipals.

20. 1611, setembre, 17. Barcelona. Establiment atorgat pel batlle general de Catalunya a favor de la vila de Mataró de la concessió de fonts i torrents d'aigua del terme de la vila.

21. 1612, gener, 19. Sant Julià d'Argentona. Concòrdia entre els jurats de la vila de Mataró i Antoni Sala, pagès del veïnat de Valleix, sobre la possessió d'unes aigües.

FUNDACIÓ NOGUERA

22. 1519, agost, 20. Barcelona. Ordinacions municipals basades en la insaculació, atorgades per l'emperador Carles, per mitjà del seu conseller Francesc Ubach.
23. 1684, gener, 22. Barcelona. Privilegi reial atorgat en nom del rei Carles II que regula la representació i les obligacions dels qui gaudeixen de fur militar a la vila de Mataró.
24. 1683, desembre, 16. Barcelona. Concòrdia entre els jurats de la vila de Mataró i els gaudints de fur militar.

ACM: 70-1-3 (AH-001/3). Privilegis de la ciutat de Mataró

Aquest tercer volum, amb coberta de pergamí i títol imprès, obeeix a una major sistemàtica o voluntat d'inserir ordenadament els privilegis de Mataró: el seu propi títol ens remet a una redacció posterior a 1702, per l'afegit del títol de ciutat. El seu contingut és monotemàtic, el privilegi atorgat per Felip III el 1599 que confirmava els anteriors privilegis del rei Alfons el Magnànim de 1419, els de Joan II de 1460 i 1476 i el de Ferran el Catòlic de 1480, i indica en una nota al començament l'origen d'aquest text, el document inserit en el Llibre primer de privilegis, foli 81, i autentificat pel notari Salvador Saurí. La redacció del document podria relacionar-se amb peticions molt posteriors, com la de 1739 per tenir un port franc o la més tardana de 1778 de disposar Mataró de vot en Corts, que sempre anaven acompanyades de grans justificacions històriques, més o menys adients. Hi ha un afegit sense cap valor, excepte per documentar actuacions arxivístiques: una transcripció del privilegi de Felip II de tenir mercat setmanal.

ACM: 70-1-3 (AH-001/3)

Privilegis de la ciutat de Mataró. Confirmació i aprobació dels privilegis reials concedits pels reis d'Aragó Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic, feta per Felip III.

1. 1599, juliol, 1. Barcelona. Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anterior privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic:
    - 1a. 1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès. Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.
    - 1b. 1424, novembre, 8. Barcelona. Confirmació i ampliació de privilegi d'Alfons el Magnànim.

FUNDACIÓ NOGUERA

1c. 1460, febrer, 3. Barcelona. Privilegi de Joan el Gran.

1d. 1476, juliol, 26. Estella (Navarra). Atorgament de guiatge i salvaguarda per part de Joan el Gran.

1e. 1480, juliol, 31. Toledo. Privilegi atorgat per Ferran el Catòlic.

2. 1585, novembre, 22. Montsó. Privilegi atorgat per Felip II per a tenir mercat setmanal el dimarts (text mecanografiat).

ACM: 70-1-4 (AH-001/4). Llibre de privilegi de nomenament com a ciutat per Felip V

Llibre, amb coberta de pergamí i els primers vuit fulls de pergamí, on figura el privilegi de ser ciutat concedit a Mataró per Felip V el 1701. La tipografia del títol i l'estil de lletra el posa directament en connexió amb el llibre anterior, redactat en el segle XVIII.

A partir d'aquí el contingut i el suport canvien: és de paper i hi ha hagut una clara intenció d'ajuntar tota la documentació generada per la concessió del títol en un únic document, abastant tota la documentació generada entre 1701 i 1704, amb la petició del Consell ordinari i dels Jurats, les instruccions als síndics de les Corts de 1701 sobre la petició de ser ciutat i, parcialment, les impugnacions presentades per Barcelona a causa de la minva dels seus drets que suposa el fet d'erigir-se com a ciutat una vila que fins aleshores era carrer de la capital. I també, més endavant, un esborrany incomplet de les contraal·legacions fetes pels representants de Mataró contra les presentades per Barcelona sobre la concessió del títol de ciutat.

Segueix una còpia simple imperfecta del títol de ciutat concedit pel monarca Carles (III), arxiduc d'Àustria, el 1705 i, sobretot, una sèrie de documentació de caire econòmic, llistes de despeses de la ciutat el 1702 per cobrir les tres mil cinc-centes dobles d'or, promeses a Felip V per la concessió del títol de ciutat, que no va ser revocat per la Nova Planta.

Aquesta relativa heterogeneïtat ha tingut la seva traducció en la pràctica arxivística, que en aquest cas ha creat subdivisions dins del genèric apartat 04 (04B, 04C...).[1]

1. Joan GIMÉNEZ BLASCO, *Mataró. Una vila que s'ha fet ciutat*. Ajuntament de Mataró, 2003.

FUNDACIÓ NOGUERA

ACM: 70-1-4 (AH-001/4A)

1. 1702, març, 20. Barcelona. Privilegi pel qual Felip V concedeix el títol de ciutat a Mataró.

ACM: 70-1-4 (AH-001/4B)

2. 1704, setembre, 19. Barcelona. Objeccions del consell de Barcelona a la concessió del títol de ciutat a Mataró.
3. 1701, desembre. Mataró. Instruccions dels jurats i consell de Mataró als síndics a Corts.
   - 3a. 1701, desembre, 12. Mataró. Instruccions dels jurats i consell de Mataró als síndics a Corts.
   - 3b. 1779, març, 24. Mataró. Confirmació del privilegi del títol de ciutat.
   - 3c. 1702. Mataró. Petició del síndic al capità general o lloctinent del rei.
   - 3d. 1705, octubre, 19. Mataró. Fragment d'instruccions adreçades als síndics de les Corts.
   - 3e. 1702, maig, 1. Mataró. Carta dels jurats sobre el privilegi de ciutat.
   - 3f. 1701, desembre, 12. Mataró. Acta de la reunió del consell de la vila de Mataró amb la petició del títol de ciutat.
4. 1705, desembre, 1. Barcelona. Títol de ciutat, concedit a Mataró per Carles III o arxiduc Carles.
5. 1704 (?). Mataró. Resposta del consell de Mataró a les objeccions de Barcelona sobre la concessió del títol de ciutat.

ACM: 70-1-4 (AH-001/4C)

1. 1702, març, 30. Madrid. Despeses per a l'obtenció del títol de ciutat.
2. 1761, gener, 18. Mataró. Privilegi a l'Hospital de Sant Jaume i Santa Magdalena pel rei Felip II.
3. 1702, març, 2 - 30. Mataró. Llista de persones contribuents per a les despeses de l'obtenció del títol de ciutat.
4. 1703, març, 13 - juny, 30. Mataró. Pagaments a persones contribuents a les despeses del títol de ciutat.
5. 1702, març, 2 - abril, 17. Mataró. Llista de persones que contribueixin per a obtenir el títol de ciutat.

FUNDACIÓ NOGUERA

6. 1702, abril, 9. Barcelona. Pagaments fets per obtenir el títol de ciutat.
7. 1702, abril, 17. Mataró – Madrid. Llistes dels pagaments fets i dels deutes per la concessió del títol de ciutat.

ACM: 70-1-5 (AH-001/5)

És un document en paper, clarament utilitari, per a consulta ràpida de les concessions o privilegis reials. En primer lloc, consta d'un índex de les matèries que a la segona part del document es relacionen, remetent a un llibre en paper i a un altre en pergamí. A partir del foli 2, es desenvolupa el contingut bàsic que els redactors originals encertadament anomenen resum, com ho fan evident des del foli numerat modernament com a 24 i originalment, 1. En aquesta part les referències al "llibre de paper" ens porten sense cap mena de dubte al llibre primer de privilegis, el siglat com a ACM: 70-1-1 (AH-001/1) i les referències al "llibre de pergamí" coincideixen amb el llibre segon de privilegis, el ACM: 70-1-2 (AH-001/2).

La part final d'aquest quadern des del foli 17 antic i 40 modern, es converteix en un canelar o dietari de coses útils per a la universitat, siguin muralles, processons religioses, drets sobre aigües, etcètera, amb un cert aire de calaix de sastre. Això permet fixar les dates extremes de redacció amb referències com el foli 17 / 40 verso que diu "vuy 1692" i l'anotació següent, 16 de març de 1704. La lletra és pràcticament d'un únic escrivà, el que posa com a data 1692; les anotacions més tardanes, més desordenades, són d'una altra lletra i ocupen un únic full i per això caldria donar la cronologia d'aquest document al voltant de 1692 com a data extrema.

ACM: 70-1-5 (AH-001/5)

1688-1692. Índex [F. 1r-2v] i resum de contingut [F. 1r-41r] dels llibres de privilegis reials ACM: 70-1-1 (AH-001/1) i ACM: 70-1-2 (AH-001/2).

ACM: 70-1-6 (AH-001/6)

Aquest quadern, en format foli legal, és un document típicament administratiu i arxivístic: no hi ha problema sobre la datació, el 6 de juliol de 1819, el redactor va ser l'arxiver de l'Arxiu de la Corona d'Aragó Pròsper de Bofarull i el comitent és igualment clar, l'Ajuntament de Mataró. També és transparent el context, el

FUNDACIÓ NOGUERA

restabliment de l'absolutisme després dels anys de guerra i revolució liberal, afermant i aclarint els seus títols històrics.

Els tres documents copiats parcialment per Bofarull a petició de l'Ajuntament de Mataró indiquen preocupacions molt diverses: legitimar el títol de ciutat, mantenir el pagament reduït dels lluïsmes reials i afirmar els privilegis fundacionals de la vila.

Hi ha una peculiaritat: el document 2, el privilegi de Felip IV del 17 de juliol de 1633, apareix aquí amb aquesta data però a la resta d'aquest conjunt documental sempre apareix com a 1632, particularment en la còpia molt formal del llibre primer (AH-001/01, part B, document 6 (ACM: 70-1-1).

Resulta interessant, per altra banda, la certificació del secretari municipal sobre els llibres de privilegis conservats a l'arxiu municipal en 1804, abans que comencés el període de guerres del segle XIX. A parer del secretari, els privilegis eren el ja esmentat de Felip III de 1599 que confirma els anteriors d'Alfons el Magnànim, de Joan el Gran i de Ferran el Catòlic, un de 1425 d'exempció del dret de coronatge, un altre de 1599 sobre prerrogatives de les confraries de Mataró i el títol de ciutat concedit per Felip V.

ACM: 70-1-6 (AH-001/6)

1819, juliol, 6. Barcelona. Còpia de diferents privilegis feta per Pròsper de Bofarull i Mascaró, arxiver de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, a instàncies de Ramon Sans, procurador de l'Ajuntament de Mataró:

1599, juliol, 1. Madrid. Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic:

- 1a. 1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès. Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.
- 1b. 1424, novembre, 8. Barcelona. Confirmació i ampliació de privilegi per Alfons el Magnànim.
- 1c. 1460, febrer, 3. Barcelona. Privilegi reial de Joan el Gran.
- 1d. 1476, juliol, 26. Estella (Navarra). Atorgament de guiatge i salvaguarda per part de Joan el Gran.
- 1e. 1480, juliol, 31. Toledo. Privilegi atorgat per Ferran el Catòlic.

FUNDACIÓ NOGUERA

1633, juliol, 17. Madrid. Privilegi atorgat per Felip IV sobre pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.

1702, març, 20. Barcelona. Privilegi pel qual Felip V concedeix el títol de ciutat a Mataró.

1804, juny, 30. Mataró. Certificació atorgada pel secretari municipal sobre els privilegis conservats a l'arxiu municipal.

ACM: 70-1-7 (AH-001/7)

Document en forma de quadern de tipus foli on es recull en còpia notarial el privilegi reial atorgat per Felip II a la ciutat de Girona, actualitzant la normativa de la insaculació i elecció de jurats en l'esmentada ciutat, que va ser donat a 28 de setembre de 1585. Aquest document, sense foliació original, va ser clos per Ramon Vila, notari de Girona, a 20 de febrer de 1709 a iniciativa dels jurats i del consell de l'esmentada ciutat. Potser volia ser una font d'inspiració per actualizar o modificar el règim de jurats a Mataró: els esdeveniments al voltant de 1714 el van fer obsolet del tot.

ACM: 70-1-7 (AH-001/7)

1585, setembre, 28. Montsó. Privilegi atorgat per Felip II sobre el règim de jurats i insaculació a la ciutat de Girona.

ACM: 70-1-8 (AH-001/8)

Còpia, cal·ligràficament molt adornada i sense foliar, de la instrucció del govern de Felip V sobre el canvi de mètode en el cobrament de "las penas de Cámara y Fisco, gastos de Justicia, penas de campo, de Ordenanza, de Campo, Concegiles, Montes, Aguas", que passen del cobrament per arrendament a particulars o a companyies, que era molt lesiu a la Hisenda reial i molt costós per als pobles, al règim de cobrament per conveni o "encabezamiento" de veïns per quinquennis. El document original fou donat a Madrid, a 27 de febrer de 1741.

Aquesta mena de documents fiscals eren donats com per a tota la monarquia, però això no corresponia sovint a la realitat: aquesta instrucció no sembla d'aplicació a Catalunya, donat el sistema fiscal basat en el Cadastre de béns reals (terres, bestiar, cases), i personal, i calia afegir els impostos sobre rendes (delme no eclesiàstic i emoluments) i, en un altre concepte, els impostos sobre activitats

FUNDACIÓ NOGUERA

artesanals i comercials, però no sembla que aquesta instrucció es portés mai a la pràctica.

Sense foliar.

ACM: 70-1-8 (AH-001/8)

1741, febrer, 27. Madrid. Instrucció a intendents i corregidors per part de Felip V sobre el canvi en el mètode de cobrament de les rendes de "Cámara y Fisco, gastos de Justicia, penas de campo, de Ordenanza, de Campo, Concegiles, Montes, Aguas".

ACM: 70-1-9 (AH-001/9)

Aquest document és un bifoli on es troba una còpia simple, sense formalitats notarials, de la sentència reial a favor de la vila de Mataró i els seus particulars, contra les pretensions dels arrendadors dels drets de la lleuda de Barcelona, de cobrar aquest impost als vaixells de Mataró en trànsit, partint del cas de Joan B. Ferrer, navegant de la vila de Canet de Mar. La sentència fou donada a 13 de juliol de 1703 i es troba en el context de les disputes sobre l'exempció de pagar la lleuda que afectava els habitants de Mataró, com a verdaders ciutadans de Barcelona.

ACM: 70-1-9 (AH-001/9)

1703, juliol, 12. Barcelona. Provisió del consell reial a favor de la vila de Mataró en el plet que sostenia contra els arrendadors dels drets de la lleuda de Barcelona pel fet de voler cobrar-la als vaixells en trànsit.

ACM: 70-1-10 (AH-001/10)

Aquest quadern, escrit sobre paper segellat de Carles IV, però validat pel regnat de Ferran VII, coses de l'accidentada successió entre aquests dos monarques, és una còpia autentificada d'una procura atorgada pel rei Alfons el Magnànim el 1447 a favor del seu batlle general, que dona suport a les actuacions fetes per aquest batlle general amb la lluïció d'una sèrie de drets banals al seu tenidor Bernat Ferrer, ciutadà de Barcelona, i el posterior establiment sobre la carnisseria i els drets de tallar carn, els drets de pesos i mesures i la notaria o escrivania pública a favor de la universitat de la vila de Mataró, representada pels seus jurats. Aquesta còpia va ser

FUNDACIÓ NOGUERA

atorgada per Antoni Capdevila i Olzina, arxiver de l'Arxiu General del Reial Patrimoni, o sigui, el precedent directe de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, a 8 d'abril de 1808. Es tractava segurament d'una peça per defensar una part molt important dels "propis" de la ciutat de Mataró, en un temps que ja es parlava de canvis de tot tipus molt importants. La guerra que esclatà el maig de 1808 va fer taula rasa de tot això.

ACM: 70-1-10 (AH-001/10)

1. 1447, octubre, 8. Regne de Nàpols. Procura atorgada per Alfons el Magnànim a favor de Jaume Giner, com a batlle general de Catalunya amb poders sobre fer establiments.
2. 1446, desembre, 21. Barcelona. Lluïció atorgada pel batlle general de Catalunya, Jaume Giner, a favor de Bernat Ferrer, sobre la carnisseria, els drets de pesos i mesures i la notaria pública de la vila de Mataró i establiment d'aquests drets a favor de la universitat de la vila esmentada.

ACM: 70-1-11 (AH-001/11)

Aquest document consta d'un quadern de bifolis cosits que és una còpia simple del privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic a la vila de Mataró a 31 de juliol de 1480 sobre la seva reincorporació a la corona reial i conversió en carrer i membre de la ciutat de Barcelona. El text va ser fet originalment pel notari de Barcelona i arxiver de l'Arxiu Reial de Barcelona Gabriel Olzina, el qual es troba molt present en el Llibre primer de privilegis de Mataró AH-001/1, part A (ACM: 70-1-1), però aquest text és una còpia de principis del segle XVIII.

Després segueixen dues còpies d'un dels capítols del privilegi esmentat de 1480 i molt concretament el que es refereix a temps impositius i la llicència a la Universitat de Mataró de poder manllevar censal i violaris, fetes amb totes les formalitats notarials pel notari de Mataró Antoni Puig amb dates de 4 i 29 d'octubre de 1646. Actuen com a connotaris en un cas Antoni Puig, menor, i Salvador Saurí, notaris a Mataró, i en l'altre, Jeroni Portell i Torroella i Antoni Paulí Simon, també notaris a Mataró. Aquesta forma de cloenda enllaça aquests documents aïllats amb la part B (documents 6, 7 i 8) del Llibre primer de privilegis (ACM: 70-1-1 – AH-001/1), on actuen els mateixos notaris.

FUNDACIÓ NOGUERA

ACM: 70-1-11 (AH-001/11)

1. 1480, juliol, 31. Toledo. Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.
2. 1480, juliol, 31. Toledo. Fragment del privilegi atorgat per Ferran el Catòlic sobre imposicions i censals.
3. 1480, juliol, 31. Toledo. Fragment del privilegi atorgat per Ferran el Catòlic sobre imposicions i censals.

ACM: 70-1-12 (AH-001/12)

Document en paper, foliat a llapis, que és una còpia notarial de diferents privilegis atorgats per l'arxiduc Carles, com a Carles III: el primer i principal, fins a la pàgina 10, és la concessió del títol de ciutat a la vila de Mataró, amb data 1 de desembre de 1705, inserit al Dietari de la Diputació del General a 24 del mateix mes i any. És una còpia lliurada pel notari de Barcelona Marià Ros a data 23 de febrer de 1707, assistit pels connotaris Francesc Bosch i Soler i Salvador Golorons i Prous.

Segueix amb signatura AH-001/12B (ACM: 70-1-12), fins a la pàgina 17, el privilegi reial concedit per l'arxiduc Carles, com a Carles III, pel qual els regidors de la ciutat de Mataró poden portar una venera d'or amb les armes de la vila als actes oficials i les seves milícies urbanes o "coronela" tenen les mateixes prerrogatives que la Coronela de Barcelona. Donat a 9 de febrer de 1709 davant el notari de Mataró Antoni Gusí, que li donà forma pública a 4 de maig de 1713, amb els connotaris Martí Simon i Josep Simon. Aquest quadern presenta taques d'humitat.

Pitjor sort tingué el següent document: es troba parcialment ratat, entre les pàgines 21 i 25, sobretot. De la pàgina 18 al final i amb signatura AH-001/12C (ACM: 70-1-12), es troba un altre privilegi reial a la ciutat de Mataró pel qual era tinguda en tots els seus drets com a part del regne de Castella; privilegi donat a 9 de febrer de 1709 i posat en forma pública pel notari de Mataró Antoni Gusí, presumiblement en la mateixa data de 4 de maig de 1713 i amb els connotaris ja esmentats Martí i Josep Simon, com a testimonis. Els avatars històrics possiblement expliquen la manca de cura en la conservació d'aquesta documentació, que no s'observa en d'altres casos.

FUNDACIÓ NOGUERA

ACM: 70-1-12 (AH-001/12)

1. 1705, desembre, 1. Barcelona. Privilegi atorgat per l'arxiduc Carles (III) pel qual concedeix a Mataró el títol de ciutat.
2. 1709, febrer, 9. Barcelona. Privilegi atorgat per l'arxiduc Carles (III) als jurats de la ciutat de Mataró per poder portar insígnies.
3. 1709, febrer, 9. Barcelona. Privilegi atorgat per l'arxiduc Carles (III) a la ciutat de Mataró que equipara els seus veïns als naturals del regne de Castella.

ACM: 70-1-13 (AH-001/13)

Document foliat a llapis que és una còpia simple de les instruccions donades als síndics de la ciutat de Mataró, presents a les diferents convocatòries de Corts generals de 1626-1632 i 1701, per part del consell i dels jurats de la vila de Mataró, amb signatura AH-001-13/1 (ACM: 70-1-13). En primer lloc, fins a la pàgina 16, són instruccions als síndics i aclariments fets entre l'11 de gener i el 26 de febrer de 1626, aquelles Corts que el rei Felip IV va interrompre, molest per les contínues dilacions a la seva petició de diners, "el servicio"; les anotacions referents a setembre de 1701 resulten molt significatives pel sentit de continuïtat que presenten en la mesura que es remeten a les instruccions al síndic Jaume Safont i Tria, el de 1626. Entre la pàgina 17 i la 25, es desenvolupen les instruccions amb data de 10 de juny per a les Corts de 1632. De la pàgina 18 fins a la 33 s'incorporen diferents memorials de peticions per presentar a les Corts sense indicació de data, ni comitent, ni síndic.

Amb signatura AH-001-13/2 (ACM: 70-1-13) i des de la pàgina 34 fins a la 37, es redacten peticions a les Corts de 1701 amb data de 13 de febrer, però també esborranys, sense datar. Entre les pàgines 38 i 40 es desenvolupa una instrucció sense datar, amb signatura AH-001-13/3 (ACM: 70-1-13), que fa referència a la revolta de 1640 i els fets posteriors; particularment, és al·ludida la revolta dels "gorretes" i el paper d'ordre que va jugar la vila de Mataró. Podria ser part d'una hipotètica i primera petició de títol de ciutat. Les instruccions per a les Corts de 1705 són datades a 17 de desembre del mateix any i es desenvolupen de la pàgina 41 fins al final; porta la signatura AH-001-13/4 (ACM: 70-1-13).

En conjunt, no presenten gaire formalisme, però són un document molt útil per conèixer les aspiracions d'uns grups socials molt actius.

FUNDACIÓ NOGUERA

ACM: 70-1-13 (AH-001/13)

1. 1701. Mataró. Instruccions al síndic a Corts Jaume Torner.
2. 1626, gener, 11. Mataró. Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.
3. 1626, gener, 13. Mataró. Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.
4. 1626, gener, 26. Mataró. Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.
5. 1626, febrer, 26. Mataró. Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.
6. 1632, juny, 10. Instruccions de la vila de Mataró al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.
7. Sense data (segle XVII). Peticions sobre l'organització dels jurats i de les insaculacions.
8. Sense data (segle XVII). Propostes polítiques generals.

ACM: 70-1-13 (AH-001/13-2)

9. 1701-1702, octubre-gener. Barcelona. Instruccions al síndic a Corts de l'any 1701.

ACM: 70-1-13 (AH-001/13-3)

10. Sense data (segle XVII). Fragment d'una petició (títol de ciutat?, exempció d'allotjaments?) fundada en els mèrits de fidelitat de 1640.

ACM: 70-1-13 (AH-001/13-4)

11. 1705, desembre, 17. Mataró. Instruccions de la vila de Mataró al síndic a Corts, Miquel Torner.

ACM: 70-1-14 (AH-001/14)

Document contingut en un bifoli, amb escriptura del segle XVII, una itàlica cursiva molt evolucionada. És una còpia simple del privilegi atorgat pel rei Felip IV a la vila de Mataró sobre el pagament

FUNDACIÓ NOGUERA

de lluïsmes de les propietats alodials reials, que es conforma a la norma de Barcelona, o sigui, a dos sous per lliura, en lloc dels quatre sous i quatre diners per lliura del règim comú. Es troba al llibre primer de privilegis (AH-001/1, part B, document 6; ACM: 70-1-1) i també al AH-001/6, document 2; ACM: 70-1-6. És un document molt copiat per raó de la seva importància pràctica per solucionar litigis o reclamar la reducció dels drets que gravaven les transmissions.

ACM: 70-1-14 (AH-001/14)

1632, juliol, 17. Madrid. Privilegi atorgat per Felip IV sobre el pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.

Aclariments sobre la transcripció

La transcripció s'ha fet seguint el criteri de les normes de la Comissió Internacional de Diplomàtica, de manera simplificada:

Es manté la màxima fidelitat al text, sempre que això no sigui obstacle per a la seva comprensió. Es respecta les consonants dobles a l'inici o al mig de la paraula; s'ha emprat l'ela geminada; es normalitza en els textos catalans l'ús de la *i* llarga, com a *i* o com a *j*; en llatí, sempre amb *i*.

Es regularitza la separació de paraules amb criteris actuals i es fa servir el punt volat per indicar elisions o aglutinacions de paraules, amb pèrdues o supressions d'alguna lletra. Es tendeix a accentuar segons els actuals criteris, com també en el cas dels apòstrofs.

Es desenvolupen les abreviatures sistemàticament per evitar omplir-ho tot de signes i notes. Els claudàtors [ ] s'han fet servir per indicar paraules, o de dubtosa lectura o si era il·legible. S'hi han posat els punts suspensius.

Els mots escrits als marges, a la interlínia, ratllats o corregits van posats en nota al peu. Si cal alguna indicació al text es posa en cursiva.

Sigles i tipografies

ACA Arxiu de la Corona d'Aragó

C Cancelleria

FUNDACIÓ NOGUERA

BGC Batllia General de Catalunya
AHN Archivo Histórico Nacional
ACM Arxiu Comarcal del Maresme

Els textos segueixen un ordre formal tipogràfic:

— El número d'ordre en negreta.
— La data en rodona.
— El regest de la documentació en cursiva.
— La localització del document original ve precedida per una O.
— Si el document original coincideix amb la còpia existent a l'Arxiu Comarcal del Maresme, no s'hi indica res.
— Si existeix un títol en el document transcrit, es posa en negreta.

FUNDACIÓ NOGUERA

DOCUMENTS

FUNDACIÓ
NOGUERA

1

ACM: 70-1-1 (AH-001/1)

1

1419, març, 1. Barcelona

Autorització d'Alfons el Magnànim[1] *per a fer sindicat i nomenar síndics als homes de Mataró i el seu terme per a recaptar els diners de la lluïció.*

O: ACA, C, reg. 2938, f. 41v-42v.

Bibliografia: Roser Salicrú i Lluch, *Mataró, carrer de Barcelona. Els privilegis reials de 1419, 1424 i 1480 i la concòrdia amb Barcelona de 1481*. Ajuntament de Mataró, 1999.

A

[Coberta] **Llibre Primer. Llibre de differents privilegis**[2]

[Portada] Llibre Primer de Privilegis Reials de la vila de Mataró.[3]

[F. 1r][4] Nos, Alfonsus, Dei gratia, rex Aragonum, Scicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comes Barcinone, Dux Athenarum

1. *Alfons el Magnànim (1396-1458), va regnar de 1416 fins a 1458.*
2. Llibre primer, *en bolígraf vermell, al llom; coberta de pergamí. A la contracoberta, hi ha una nota que diu* a 7 de novembre 1648, se a manllevat un censal a la universitat del Pi, de preu 1500 lliures y 75 lliures pensió y diu se a de quitar del profit del blat. *Al primer full de paper es torna a reiterar* Llibre Primer i D-1G, *en bolígraf vermell.*
3. *Lletra de format gran i cal·ligrafiat*.
4. 1 mars 1419 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

et Neopatrie ac etiam comes Rossilionis et Ceritanie. Ut vos probi homines et universitats, ville sive castri de Matarone et terminorum eiusdem in viccaria Barcinone, sistentus cuius nunc Anthonius de Turribus, utriusque iuris doctor civis Barcinone et Joanna, eius uxor ac seu Balthezar, dictorum coniungum filius, certis titulis possessiones sive detentiones dicuntur qui pecuniam necessariam ad exsolvendum precium redemptionis aut luitionis per nos fiende de villa eadem sive castro ommimoda iurisdictione et iuribus suis universis sive certam partem ipsius precii de vestra propria pecunia nobis obtulistis dareque et solvere promisistis eandem pecuniam, illis personis a quibus eam manulevabitis sive habebitis assecurare, nec non expensas factas et fiendas occasione redemptionis sive luitionis predicte, et dependentium sive emergentium ex eadem facilius et promptus habere possitis. Tenore presentium ad supplicationem per humilem pro vestri parte propterea factam vobis, concedimus ac licentiam et facultatem plenariam elargimur vobis dictis probis hominibus et universitati sive castri de Matarone et terminorum iam dictorum, cum licentia auctoritate et mandato Anthonii [f. 1v] et Joanne et Balthezaris, predictorum seu alterius detentoris ville preffate sive castri vel officialium ipsorum pro ut ad quem licet pertinebit pro reducendo seu ad nostrum dominium reintegrando villam preambulam sive castrum jurisdictionemque et iura predicta a patrimoni regio, diu est separatus, libere licite et impune quandocumque et quotienscumque volueritis, possitis vos congregare in illis loco vel locis etiam non assuetis, infra tamem eosdem terminos quibus volueritis ac vobis fuerit benevisum ac constituere et ordinare, semel et plures sindico, actores, procuratores pro assecuranda, habenda et procuranda pecuniam ad premissa necessariam, tam videlicet per viam mutui prestiti, comande, venditionum censualium mortuorum et violariorum, instrumento tamen gratie interviniente, ac retrodecimorum fructuum expletorum et bonorum ad certum tempus, quam per alias vias et formas et pro illis preciis ac sub illis penis iuramentis, homagiis, renuntiationibus, promissionibus, stipulationibus, vinculis et cauthelis personarum et bonorum obligationibus hostaticis ac aliis de quibus et pro ut vobis et ipsis sindicis et procuratoribus videbitur faciendum. Nec minus possitis cum dicta licentia pro predictis talliam sive tallias, [f. 2r] inter vos iudicere et ordinare, colligere et levare et colligi et servari facere ex collectores et receptores ad hoc ponere et assignare, variareque et mutare quotiens vobis expediens videatur et omnia alia et singula facere que ad executionem predictorum vobis et eis videbuntur ex-

FUNDACIÓ NOGUERA

pedientia et necessaria sive etiam opportuna. Et si ipsi coniunges et filius seu aliius detentore et possessor iam dicte ville sive castri aut eorum officiales im predictis contradixerint ve fuirint negligentes, providemus quod baiulus noster Cathalonie generalis, vel eius locumtenens, cui super his nostras literas dirigimus in dictis congregacionibus et sindicatibus, procurationibus, talliis et aliis predictis, nostra auctoritate in culpam et famam ipsorum possidentium et detinentium intersit et suam auctoritatem preter pariter et decretum. Et ulterius, providemus et mandamus cum aliis nostris literis eisdem Anthonio, Joanne et Balthezari ac officiali eorum quod ipsi securitatem, juramentis et homagiis et aliis penis et fortius fieri, poterit roboratam prestent in posse predicti baiuli generalis seu dicti locumtenentis que vos dictos probos homines et [f. 2v] universitatem quod huiusmodi contextu sub nostra specialis securitate et custodia ponimus pro predictis, directe et indirecte non maletractabunt, dampnifficabunt vel aggravabant nec ditis congregationis sindicorum et procuratorum constitutam et aliis predictis villam prestabunt per ipsos vel alium su alios impedimentum ut hec et alia in predictis literis continentur. Nos, enim, laudantes et approbantes cum hac eadem omne pro tunc ac ratifficantes et confirmantes congregationes sindicatorum et procurationum constitutionis talliarum, indisiones, violariorum et censualium mortorum et retrodecimarum venditiones et alia omnia propter remissis per vos vel vestros sindicos et procuratores fienda, ordinanda et statuenda, nunc pro tunc, auctoritatem nostram impendimus pariter et decretum. Mandantes itaque inclito infante Johanni[5] Ducis Montis albi et Petrefidelis, fratri nostro charissimo, omniumque Regnorum et terrarum nostrorum generali gubernatori eiusque in Cathalonia vices gerenti, viccario et baiulo Barcinone, ceterique officialibus nostris vel eorum locatenentibus presentibus et futuris ad quos presentes pervenirint quaque cessionem et confirmationem nostras huiusmodi [f. 3r] et alia omnia et singula supra dicta rata et firma habeant, teneant et observare tenerique et observari faciant inviolabiliter per quoscumque et non contraveniant nec aliquem contravenire permittant quanvis causa. Per hec tamen non intendimus venditionem sive alienationem per nostros illustres predecessores de predictis factam, approbare nec iuri dictis Anthonio, Joanne et Balthessari competenti in et super petitione seu repetitione pretii predicte ville sive castri et aliorum

5. *El futur Joan II, que va viure entre 1398 i 1479, va regnar des de 1458 fins a la seva mort.*

FUNDACIÓ NOGUERA

iam dictorum aut aliter preiudicare imo illud totum quodcumque fuerit, volumus, intendimus omnimo remanere illesum ceterum et vos dicti probi homines et universitas simul et [...] mitere pro ut verbi cordi et per premissa liberius facere et complere valeatis presenti serie ad cauthelam omnes eos ex vobis qui juramenta et homagia ad inductionem eorumdem detentorum seu officialium ipsorum, et in posse [*lacuna litterae*] quorumvis de non subveniendum [*lacuna litterae*] luitione predicta nec opem impendendum [*lacuna litterae*] ab eisdem juramentis et homagiis, absolvimus, et penitus liberamus quascumque securitates inde factas prorsus cancellantes [f. 3v] ad nullas et invalidas ommino nuntiantes universis.

In cuius rei testimonium, hanc fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Data Barcinone prima die martii, anno a nativitate domini millesimo quadringentesimo decimo nono. J[oannes] de Funes, vicecancellarius.

Raymundus Baiuli, mandato regio factis per vicecancellarius et fuit visa per baiulum Cathalonie generalem.

Huismodi exemplum in precedentibus tribus foleis huius forme presenti comprehens contentum, alieno calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Olzina, Sacre Catholica et Regie Maiestatis, archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam libro seu regestro serenissimi domini regis Alfonsi memorie recolende, Redemptionum Primum. Interest apud Regium archivum Barcinone recondito et custodio ad verbum, pro ut jacet, iussu regio ad instantia sindici loci de Mataro. Ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur, meum quo inclaudatoris utor infraescriptis, appono Sig+num.

Redemptionum Primum, fol. XXXXI.

2

1419, abril, 26. Barcelona

Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim per poder contractar censals i altres instruments de crèdit per a pagar els quatre mil florins d'or de la redempció jurisdiccional.

O: ACA, C, reg. 2938, f. 43r-44r i 42v-43v.

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 4r] Nos[6] Alfonsus, Dei gratia, rex Aragonum, Scicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comes Barcinone, Dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossilionis et Ceritanie. Ut, vos probi homines et universitats et singulares ville nuncupate, antiquitus Civitate Treta, et castri ac terminorum de Matarone, viccarie Barcinone, qui quatuor mille florennos auri de Aragonum, in auxilium luitionis sive redemptionis, per nos fiende de eiusdem villa et castris iurisdictioneque eorum omnimoda redditibus iuribus et pertinentiis suis universis de vestra propria pecunia, nobis inducti vestra naturalitate iam dicta obtuleritis dareque et solvere promisistis eosdem quatuor miller florennos auri illis personis a quibus ipsos manulebitis sive habebitis pro ut convenit assegurare non expensas iam factas et fiendas occasione redemptionis sive luitionis predicte, et deppendentium sive emergentium ex eadem facilius et promptius habere possitis thenore presentium supplicationem per humilem, pro vestri parti propterea nobis factam, concedimus et licenciam ac facultatem plenariam elargimur vobis, dictis probis hominibus et universitati ville [f. 4v] et castri de Matarone predictorum et terminorum eorundem presentibus et futuris, quod aprehensa per nos seu baiulum nostrum Cathalonie generalem, vel eius locumtenentem possessione dictorum castri et ville et aliorum iam dictorum possitis et valeatis presente tambe intervemente et auctoritzante prefato nostro baiulo Cathalonie generali, aut dicto eis locumtenenti vel alio quocumque officiali nostro, libere licit et impune quandocumque et quotienscumque volueritis vos congregare in illo seu illis locis etiam non assuetis infra, tamen, terminos predictos quibus volueritis ac nobis fierit benevisum constituereque et ordinare, semel et plures sindicos actores et procuratores pro assecuranda, habenda et procuranda pecunia ad promissa necessaria tam videlicet per viam mutui prestiti, comande, venditionum censualium mortuorum, et violariorum, instrumento tamen gratie intervinientte ac retrodecimorum fructum expletorum et bonorum ad certum tempus quod per alias vias et formas et pro illis precio et preciis quibus vobis et ipsis sindicis actoribus et procuratoribus visum fierit expedire ac cum emptore [f. 5r] seu emptoribus eorumdem censualium et violariorum aliorumque predictorum poterit et poterint convenire. Concedimus, etiam, vobis ac posse plenarium impertimur quod possitis cum licencia et auctoritate officialium predictorum seu alicuius

6. 26, abril, 1419 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

eorum quemvis censualia mortua et alia per eandem universitatem et eius singulares seu nomine ipsorum huius minori precio vendita ad precio maiore et ad minores penciones reducere seu pro eisdem censualibus et violariis et aliis reducendis et redimendis alia censualia mortua pro illis maioribus pretiies quibus potueritis et dictis actoribus et procuratoribus quos ad hoc quando et quotiens volueritis constituere, mutare et variare ad vestri libitum, valeatis ad exonerationem universitatis preffacta et eorumdem singularium, utilius videatur in quibuscumque civitatibus, villis et locis in nostra dicione sistentibus denovo quibusvis personis a vobis ea emere volentibus, mediante tamen gratie perpetuo instrumento vendere et precio ipsorum censualium recipere, dum tamem ipsa precia in luitionem sive redemptionem censualium predictorum minoris precii venditorum commutare precise et non in alios quosvis [f. 5v] usus. Et de ac super premissis et quolibet premissorum quecumque instrumenta ac sententias condempnationes precepta de solvendo scripturas tertii aliasque scripturas judiciales cum pactis, pactionibus, stipulationibus, conventionibus, renuntiationibus, stipulationibus, penis salariis securitatibus hostagiis, homagiis personarum bonorum et iurium universitatis jam dicte et dictorum eius singularium presentium et futurorum, obligationibus juramentis aliique clausulis cursibus et cauthelis inde necessariis et opportunis et in talibus debitis et possi assuetis et apochas de receptis et omnia alia de quibus et pro ut vobis et successoribus vestris et dictis sindicis, actoribus, procuratoribus fuerit benvisum facere et firmare qui bonis iuris, consuetudinibus, pragmaticis sanctionibus, statutis, ordinationibus, provissionibus et aliis quibusvis contrariis seu advensantibus que quo ad hec tollimus et locum volumus atque decernimus non habere obsistentibus nullomodo valeatis nec minus cum licencia et auctoritate quibus supra pro premissis talliam seu tallis inter vos indicere et ordinare, colligereque et levare ac colligi et levari facere et collectores ac receptores ad hoc ponere et assignare, variareque et mutare quotiens vobis expediens videatur, [f. 6r] et omnia alia et singula facere et liberaliter exercere qua ad executionem predictorum et cuiuslibet eorum eis videbuntur expedientia et necessaria sive etiam opportuna. Nos, enim, laudantes et approbanttes cum hac eadem, nunc pro tunc, ac ratificantes et confirmantes quascumque congregationes sindicatum et procurationum, constituciones talliarum, indiciones, violariorum et censualium mortuorum et retrodecimorum venditiones eorumque reductiones et luitiones et alia omnia et singula pro predictis per vos vel vestris sindicos, actores

FUNDACIÓ NOGUERA

et procuratores conventa, promissa, obligata acta seu firmata fienda ordinanda seu statuenda, nunc pro tunc, eisdem nostrum quidem serie huius prestamus assensu regiaque auctoritatem, interponimus et decretum, mandamus. Itaque, inclito infante Johanni Ducis Montis albi et Petrefidelis fratri, nostro charissimo, omniumque regnorum et terrarum nostrorum generali gubernatori eiusque in Cathalonia vices gerenti, viccario et Baiulo Barcinone, ceterique officialibus nostris vel eorum locatenentibus, ad quos presentes pervenerit quatenus concessionem nostram huiusmodi et omnia alia et singula supradicta rata et firma habeant, teneant et observent tenerique et observari faciant inviolabiliter, per quoscumque et non contraveniant nec aliquem contravenire per- [f. 6v] mittant quanvis causa. Preterea iubemus quibuscumque notario seu notariis atque scriptoribus cum presenti que ad requisitionem vestri seu sindicorum, actorum et procuratorum predictorum instantia necessaria super eis et alias scripturas auctenticas recipiant et conficiant atque tradant partibus indilate quibuscumque inhibitionibus vel aliis contrariis quas quo ad hec revocamus obsistentibus nullomodo.

In cuius rei testimonium presentem vobis fieri iussimus nostro sigillo munitam. Data Barcinone, vicesima sexta dia aprilis anno a nativitate domini millesimo quadringentesimo decimo nono. Rex Alfonsus.

Paulus Nicholai, mandato regio facta in consilio. Vidit Sans, baiulus Cathalonie.

Huiusmodi exemplum, in precedentibus tribus foleis presenti comprehenso contentum, alieno calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Olzina, Sacre Catholica et Regie Maiestatis, Archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam libro seu regestro serenissimi domini regis Alfonsi, memorie recolende Redemptionibus Instrumento, apud regium archivum Barcinone recondito et custodio, ad verbum pro ut jacet, iussu regio ad instantiam sindici ville de Mataro. Ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur, meum appono Sig+num.

Redemptionibus Primo. F. 55.

FUNDACIÓ NOGUERA

3

1419, maig, 23. Barcelona

Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim per endeutar-se la vila de Mataró en mil cinc-cents florins d'or, preu de les comissions i altres despeses.

O: ACA, C, reg. 2938, f. 58v-59r.

[F. 8r] Nos[7] Alfonsus, Dei gratia, rex Aragonum, Scicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comes Barcinone, Dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossilionis et Ceritanie. Supplicatio nobis humiliter pro parte vestri Michaellis Morera, Stephani Mata, Petri Fornelles et Bartholoemi Cathalani, sindicorum, actorum et procuratorum universitatis, ville antiquitus nuncupate Civitas Treta ac castri et terminorum de Matarone, viccarie Barcinone, et cum nos alia nostri licentia data Barcinone vigesima sexta apprillis proxime preteriti, ad supplicationem proborum hominum villet et castri eorumdem qui non longe preteritis quatuor mille florennos auri de Aragonum, in auxilium luitioni, tunc per nos fiende de eisdem villa et castro iurisdictionemque eorum omnimoda, redditibus, iuribus et pertinentiis suis universis de vestra propria pecunia, nobis inducti eorum naturalitate innata obtulerant dareque et solvere promiserant ut eosdem quatuor mille florennos auri illis personis a quibus ipsos manulevarent sive haberent assecurare, nec non expensas factas et fiendas occasione, luitionis iam dicte et deppendentium sive emergentium ex eadem facilius et promptius habere possent, concesserimus ac licenciam ac plenariam [f. 8v] facultatem contulerimus ipsis probis hominibus et universitati eidem que apprehensa per nos seu castri et villa et aliorum iam dictorum possent et valerent presente, tamen, intervinente et auctorizante prefato nostro baiulo Cathalonie generali, aut dicto eius locumtenenti vel alio quocumque officiali nostro, libere licet et impune quandocumque et quotienscumque vellent se congregare in illo seu illis locis etiam non assuetis infra, tamen, terminos predictos quibus vellent ac nobis fierit benevisum constituereque et ordinare semel et plures sindicos, actores et procuratores pro assecuranda, habenda et procuranda pecunia ad promissa necessaria tam videlicet per viam mutui prestiti, comande, venditionum censualium mortuorum, et violariorum, instrumento tamen gratie interviniente quod per alias

7. *Folis 7r-v, en blanc*; 23, maig, 1419 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

vias et formas et pro illis precio et preciis quibus ipsis sindicis, actoribus et procuratoribus visum foret expedire ac cum emptore seu emptoribus eorumdem censualium, violariorum et aliorumque predictorum possent convenia quemadmodum hec et alia plura indicta litera provisionis exprimuntur ipsique probi homines et singulares facta venditione sive revenditione nobis de eisdem villa et castro et aliis iam dictis per Anthonium [f. 9r] de Turribus, utriusque iuris doctorem et tutorem et nomine Balthesaris de Marginibus, pupilli, filii sibi et Joanne, uxoris sue, comunis, olim detenttoris sive possessoris ipsorum ville et casti et per ipsum pupillum traditaque possessione eorumdem pronobis et nomine nostro Romeo de Santo Ilari, locumtenenti dicti nostri baiuli Cathalonie generalis per eisdem actores et procuratores eiusdem tutoris, convocati et insimul congregati in ciminterio ecclesie Beate Marie dicte ville pro ut est moris in vim nostre predicte licencie et concessionis presenti et intervenienti in his et auctoritzante eodem locumtenenti baiuli generalis constituerint et ordinaverint vos actores, sindicos et procuratores ipsorum et dicte universitatis ad vendendum, carricandum, imponendum et etiam onerandum super et predicta universitate et eius singularibus presentibus absentibus et futuris et pro ipsis constituentibus tam nominibus eorum propriis quam nomine dicte universitatis et eius singularium et quoque nomine in solidum tam in civitate Barcinone, quam alibi ubicumque et pro quocumque precio seu preciis volueritis et cum emptore seu emptoribus poteritis convenire simul vel divissum et in una venditione vel plures censualia et violaria, instrumento tamen gratie perpetue redimenti sive luendi [f. 9v] interviniente in nuda, tamen, perceptione sed cum omni iure et cohertione habendi et percipiendi eadem sive pencionis eorundem usque ad illam pecunie summam de qua vobis fierit benevisum, dum tamem de dictis preciis fieret et fieri haberte solutio quatuor mille florennorum et missionum etiam et expensarum pro eisdem procurandis et habendis ac ratione luitionis predicte factarum et fiendarum pro ut premissa et alia in dicto sindicatu instrumento inde firmato in posse Joannis Texam, auctoritate regia notarii Barcinonense, quintadecima presenti mensis madii, continente, et vos idem sindici et actores, vigore dicti sindicatus instrumenti nequeatis vendere censualia mortua et violaria pro ipsis et expensis et missionibus ex solvendis cum nullus sit qui ipsam emere velit, donec dicte expense et missiones taxate fuerint ob quodquidam qui imbuitione predicta vacarunt et laboraverunt solerset, ut suum consequeretur effectum et alii quibus ex causa premissa salaria deben-

FUNDACIÓ NOGUERA

tur plurimum conqueruntur volentes in iudicio suas exponere querelas contra dictam universitatem et eius singulares adeo ut in eorum debitis laboribus et salariis debite [f. 10r] satisfiat ex quo universitas eiusdem et dicti eius singulares offici posint nisi super his et aliter providebant variis sumptibus et expensis dignaremur dictas expensas et missiones salaria et labores inde sustentos ad certam pecunie quantitatem moderari, pro ut convenit et taxare et aliter vobis super istis providere de remedio condecenti. Nosque vestra huiusmodi supplicatione ut pose iusta ret rationi consona admissa benigne informati veridice que predite missiones et expense ac salaria et labores iam dicti ascendit a certo ad summam mille quingentorum florennorum auri de Aragonia, tenore presentis, concedimus vobis ac licenciam et posse plenarium impertimurque possitis et valeatis invim dicti sindicatus instrumenta et presentis vendere censualia mortua et violaria cuicumque seu quibuscumque personis ea emere volentibus quibus volueritis instrumento tamen gratie interviniente, ultra dictos quatuor mille florennos usque ad quantitatem dictorum mille quingentorum florennorum auri ad quos predictas omnes expensas, missiones, salaria et labores serie ista ut que taxamus distribuendos per vos inter [f. 10v] eosdem laborantes et alios quoscumque quibus salaria hoc contextu debeantur. Et de ac super predictis et quolibet predictorum quecumque instantia ac sententias condempnationes et precepta de solvendo scripturas tertii aliasque scripturas iudiciales cum pactis, pactionibus, stipulationibus, conventionibus, renuntiationibus, penis, salariis, securitatibus, hostagiis, homagiis personarum bonorum et iurim universitatis iam dicte, et dictorum eius singularium presentium, absentium et futurorum, obligationibus, juramentis, aliisque clausulis cursibus et cauthelis, inde necessariiis et opportunis et in talibus debitis et poni assuetis et apochas de receptis et omnia alia de quibus et pro ut vobis fuerit benevisum facere et firmarequibusvis iuribus consuetudinibus, pragmaticis sanctionibus, statutis, ordinationibus, provisionibus et aliis quibuscumque contrariis seu adversantibus qui quo ad hec tollimus et locum volumus atque decernimus non habere obsistentibus nullomodo. Ex ommnia alia et singula facere et liberaliter exercere que ad executionem premissorum [f. 11r] et cuiuslibet eorum vobis expedientia et necessaria sive etiam opportuna videbuntur. Nos, enim, laudantes et approbantes cum hac eadem, nunc pro tunc, ac ratifficanttes et confirmantes quascumque venditiones censualium mortuorum et violariorum per vos usque ad pretaxatam quantitatem fiendas et quecumque alia pro premissis per vos con-

FUNDACIÓ NOGUERA

venta promissa obligata acta seu firmata promittenda, agenda, fienda et firmanda, nunc pro tunc, eisdem nostrum quidem serie prestamus assensum regiamque auctoritatem interponimus pariter et decretum, mandantes itaque inclito infante Johanni Ducis Montis albi et Petrefidelis fratri nostro charissimo omniumque regnorum et terrarum nostrorum generali gubernatori eiusque in Cathalonia vices gerenti, viccario et baiulo Barcinone, ceterique officialibus nostris vel eorum locatenentibus ad quos presentes pervenerit quatenus concessionem nostram huiusmodi et omnia alia et singula supradicta rata et firma habeant, teneant et observent tenerique et observari faciant inviolabiliter per quoscumque et non contraveniant nec aliquem contravenire permittant quanvis causa. Preterea iubemus quibuscumque notario seu notariis atque scriptoribus cum presenti que ad requisitionem vestri seu sindicorum, [f. 11v] actorum et procuratorum predictorum instantia necessaria super eis et alias scripturas auctenticas recipiant et conficiant atque tradant partibus indilate quibuscumque inhibitionibus vel aliis contrariis quas quo ad hec revocamus obsistentibus nullomodo.

In cuius rei testimonium presentem vobis fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Data Barcinone, vicesima tercia die, madii anno a nativitate domini millesimo quadringentesimo decimo nono. Rex Alfonsus.

Dominus rex mandavit mihi Paulo Nicholai. Vidit Sans, baiulus Cathalonie.

Huiusmodi exemplum, in precedentibus quatuor foleis presenti comprehenso contentum, alieno calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Olzina, Sacre Catholica et Regie Maiestatis, archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam libro seu regestro serenissimi domini regis Alfonsi, memorie recolende Redemptionibus Instrumento, apud regium archivum Barcinone recondito et custodio, ad verbum pro ut jacet, iussu regio ad instantiam sindici ville de Mataro. Ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur, meum quo utor appono Sig+num.

Redemptionibus Primo. F. 58.

FUNDACIÓ NOGUERA

4

1419, maig, 31. Sant Cugat del Vallès

Sentència reial atorgada per Alfons el Magnànim sobre el litigi entre la vila de Mataró i Bernat Ferrer.[8]

O: ACA, C, reg. 2938, 59v-60r.

[F. 12r][9] Nos Alfonsus, Dei gratia, rex Aragonum, Scicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comes Barcinone, Dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossilionis et Ceritanie. Fideli nostro Bernardo Ferrer, habitatori et homini proprio nostri castri de Mataro, salutem et gratiam. Cum nos per licium amfractus evitanda deliberaverimus in nostri audientia cognoscere de causa seu questione que est vel esse speratur inter universitatem dicti castri et eius termini ex parte una, et vos, partibus ex altera, pretextu sindicatus fieri per dictam universitatem et seu eius maiorem et saniorem partem concordati pro habendis seu manulevandis pecuniis necessariis ad solvendum quantitatem per dictam universitatem nostri seu baiulo nostro Cathalonie generali dari promissam in ad- [*lacuna litterae*] solutionis precii quo dictum castrum de novo redeme[...], in quo siquidem iudicatum vobis firmare vel aliter in predictis contribuere recusatis, ut dicitur pretendenda vos esse civem Barcinone, et propterea non tenere a predicta pro tanto evocantes aduos causam firme iuris in curia viccarii Barcinone per vos factam occasione premissorum tenore huiusmodi vos citamus vobis districte precipiendo, mandantes, quatenus sexta die a presentatione pre-[f. 12v] sentatione, presentis vobis facta compareatis coram nobis seu in nostro consilio, per vos vel procuratorem legitimum propositurís causas, instantias, si quas habetis quatenus ad predicta non teneamini scriturans quod sive comparveritis sive non procedeatur nihilominus in causa ut iuris fuerit vestri absentia non obstante et contumatia exhigente. Mandantes et inhibentes, preterea cum eadem viccario Barcinone predicto et eius locumtenentis quatenus de causa iuris firme predicte a modo se nullatenus intromitattat aut procedat aliquatenus in eadem, cum nos sibi ad cauthelam auferamus potestatem omnimodam contrarium faciendi decernentes irritum et inane quidquid per eum fuerit in oppositione attentatum.

8. *Aquest Bernat Ferrer es va negar a signar el sindicat al·legant que era ciutadà de Barcelona i a pagar la seva part. És possible que sigui el mateix Bernat Ferrer, mercader i ciutadà de Barcelona però resident a Mataró, que tenia arrendada l'escrivania pública durant la primera meitat del segle xv.*

9. 31 maig 1419 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Data in monasterio Sancti Cucuffati Vallensis, trigesima die madii anno a nativitate domini, millesimo quadringentesimo decimo nono.

J [oannes] de Funes, vicecancellarius.

Franciscus Darimi, ex provissione facta per vicecancellarium.

Huiusmodi exemplum, in precedenti folio contento, alieno calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Olzina, Sacre Catholica et Regie Maiestatis, Archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam [f. 13r] libro seu regestro serenissimi domini regis Alfonsi, memorie recolende, Redemptionibus Primo Instrumento, apud regium archivum Barcinone recondito et custodio, ad verbum pro ut jacet, iussu regio ad instantiam sindici ville de Mataro. Ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur, meum quo utor appono sig+num.

In Redemptionibus Primo. Fol. 59.[10]

5

1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès

Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim a la universitat de Mataró i al seu terme per incorporar-se al patrimoni reial i la redempció jurisdiccional.

O: ACA, C, reg. 2938, f. 60r-63v i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-12.

[F. 14r] [11] In Dei nomine universis et singulis, presentem paginam inspecturis pateat videnter. Quod, nos Alfonsus, Dei gratia, rex Aragonum, Scicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comes Barcinone, Dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossilionis et Ceritanie. Quia pro parte vestri fidelium nostrorum proborum hominorum ville, nuncupate antiquitus Civitas Treta ac castri, termini de Matarone, viccarie Barcinone fuerunt coram nostra Regia celsitudine oblata capitula que sequuntur:

Molt alt e molt excel·lent Príncep e poderós senyor. Senyor, com los hòmens poblats dins la vila, antigament appellada Ciutat

10. *Foli 13v, en blanc.*

11. 27, juny, 1427. Fou confirmat lo present Privilegi per lo senyor Rey Felip 3 al primer de juliol 1599 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Treta e terme del castell de Mataró, ab molts e insuportables treballs e ab grans despeses, han treballat e treballen incessantment per ço, que pusquen ésser units e tornats a la vostra senyoria e real corona. E sia condigna cosa que los faels vassalls, que per leyal naturalesa de llur poder subvenir a llur senyor per excelçament de sa real corona, sian Premiats de privilegis, libertats e benefficis reyals. Per ço, los dits hòmens de la dita vila e térmens del dit castell de Mataró, humilment suppliquen a vós, molt excel·lent senyor, e a vostra acostumada clemèntia, que us plàcia atorgar als dits hòmens [f. 14v] e a la dita vila, térmens e universitats del dit castell de Mataró, presents e esdevenidors, les gràties, privillegis, libertats e beneficis següents:

1. Primerament, suppliquen humilment, que axí per lo donatiu devall specifficador e per remuneratió de molts e diversos treballs sostenguts per los singulars dels dits térmens, com per diverses despesas fetes en e per la present reemtió o luitió, platia a Vós, molt excel·lent senyor, atorgar als dits hòmens, presents e sdevenidors, dins los térmens del dit castell de Mataró constituïts e poblats e a la dita vila, òlim appellada Ciutat Treta, e a les parròchies e universitats dins lo terme del dit castell de Mataró constituïdas, ordenar, statuir, ordenar, jurar e prometre per utilitat e corroboratió de vostre real patrimoni e de la cosa pública e per special benefici de las ditas universitats e singulars de aquelles presents e sdevenidors, faent ley de açò pactionada, axí ab las ditas universitats com singulars de aquelles, presents e sdevenidors, que vós, senyor, ni succehidors vostres ni de vostre primogènit, governador general, portantveus en Cathalunya de aquell e succehidors de aquells, o altra persona havent de assò poder no vendrets, donarets, enpenyorarets, stablirets, enfeudarets, ne servitut per [f. 15r] raó de alienatió, imposarets ni en altre qualsevol títol, contracte, causa o rahó alienarets o transportarets o separarets de la real corona del comptat de Barcelona, lo dit castell e terme de Mataró, ne castellania d'aquell, ne la dita vila appellada antigament Ciutat Treta, ne universitats e parròchias constituïdes dins lo terme, ne singulars de aquelles, presents e sdevenidors, ne lo mer o mixt imperi, ne altre qualsevol iurisdictió alta e baxa, civil e criminal, ne les rendes, scrivania, notaria, censos, drets e pertinènties del dit castell e terme de Mataró e de la dita vila, si donchs no eran terres cultes o incultes, pertanyents al senyor de dit castell e alienar, separar o transportar, farets

FUNDACIÓ NOGUERA

o attentarets per vós, senyor, o vostres procuradors, batlles generals, tresorers o altres officials, o per qualsevol altres interposades persones, directament o indirecta a tots temps o a vida o dalgun o altre qualsevol temps purament o condicional ab carta o sens carta de gràtia, ne en alguna altra manera, encara que volguéssets intitular o heretar primogènit vostre, o segongènit, o altre fill o dotar filla o fillas, o encara constituir en cambra a la senyora reyna, muller vostra, o altres reynes o mullers de primogènits vostres o de vostres succehidors, ans lo dit castell [f. 15v] e castellania, tant com a vós, senyor, pertangue d'aquell e les dites vila, universitats, parròchies e singulars del dit terme de Mataró, presents e sdevenidors, e lo dit mer e mixt imperi e altra qualsevol iuridictió dels dit castell e vila ab totes rendes, scrivania, notaria, censos, drets, officis, emoluments, e integritats llurs, sian ab lley pactionada incorporades e incorporats, units e agregats en per tots temps e perpetualment a la corona real d'Aragó[12] e al comptat de Barcelona.

E de present, vós, senyor, los incorporats e units a aquells, axí e en tal forma que quiscú sia rey d'Aragó e compte e senyor de Barcelona, haia ésser e sia en per tots temps, senyor immediat del dit castell de Mataró e de la castellania d'aquell e de la dita vila, parròchies, o térmens dessús dits e del dit mer e mixt imperi e de les dites iurisdictions, rendes, scrivania, notaria, censos, alous, feus, postats, drets, senyories, servituts, molins, forns, fruyts, emoluments, officis, cordes, sagiones, corradories, e altres qualsevol coses, drets e béns dels dits castell, vila, e terme, parròchies e territoris llurs, tan com pertanyent e han acostumat pertànyer a vostres predecessors o a senyor o senyors del dit castell, vila, parròchies, e terme d'aquells, axí que no pusquen ésser alienats ne separats de la dita real corona, segons és dit desús, encara que per lo present lo preu o preus que·s hauria [f. 16r] del dit castell, vila, parròchies e térmens de aquell en tot o en partida lo comptat de Barcelona, ne los vostres regnes e terres, o alguns de aquells se'n sabés o pogués restaurar o per altra qualsevulla cars, maior o menor, dels desús expressats.

12. Darago, *literalment*.

FUNDACIÓ NOGUERA

E si lo contrari era fet o attentat de fer per vós, senyor, o vostres succehidors, ab lo present contracte e lley pactionada, volets e ordinats, ara en e per tots temps, que aquell o aquells qui volran comprar o adquisir per qualsevol manera o títol lo dit castell, vila, parròchies o térmens de aquell, rendes, iurisdictions, emoluments, ab tots llurs drets en tot o en partida, *ipso facto*, que u attentarien, fossen e sien baros e trahidors, e de pena de bahia e de trahitió, haren ésser punits per vós, senyor, o per vostres succehidors, ço és que perden persona e béns, de la qual pena no puxa ésser feta, senyor, remissió per vós, ne per primogènit vostre, ne altres officials vostres o seus, sens licèntia e exprés consentiment de les dites vila, universitats e parròchies del terme del dit castell e de tots los presents e sdevenidors.

2. E no resmenys, ara per llavors e llavors per ara, dats licència a les dites universitats e singulars de aquellas presents e sdevenidors, que tals persones qui haurien attentat de adquirir, se-[f. 16v] gons dit és, les dites universitats e singulars de aquelles puxen deffendre el dit privilegi e possessió de aquella, e la possessió de la dita vila, parròchies e universitats del terme del dit castell de Mataró, ab armas e sens armas, axí que si en tal deffensió se sdevenien nafres o morts o altres dampnatges que aquells no sian tenguts ne puxen ésser convenguts en juhici o fora ju, per la dita rahó, ans sient totalment quitis, sens incorriment de alguna pena. Declarant les dites nafres o mataments ésser fets e fetes en cars lícit e permès, les quals cosas ab la deffensió demunt dita que pot ésser feta contra totes persones havents los officials vostres en tal cars, per persones privadas, ço és, si volian donar possessió, en l'acte del donar e abans e aprés tots temps que les dites universitats e singulars d'aquelles per qualsevol manera la present concessió, ley pactionada o privilegi serà, o seran attentada o attentades violar.

E més, senyor, volets, ordenats e statuïts que si lo contrari per vós, senyor, o vostres succehidors era o serie, en sdevenidor, attentat les coses per vostra senyoria o de vostres succehidors attentades o començades a attentar ab les coses d'aquen inseguides fossen *ipso iure et facto irritus*, casses, nulles e vanes e de [f. 17r] nanguna efficàcia e valor.

E en aquell cars, vós, senyor, si request no·u revocàrets dins un mes, aprés la dita requesta per vós o vostres succehidors

FUNDACIÓ NOGUERA

los constituhits els fets, ara per llavors e llavors per ara, carrer e membre de la ciutat de Barcelona, e que, de continent, la dita ciutat los puxa, ara per llavors, rebre en carrer i membre de la dita ciutat.

E que plàtia a vós, senyor, de pronunciar, fahent declaració de dret en la qual fassa part vostre fisch, de una part, e los hòmens de les dites vila, parròchies e universitats de la altra, que lo present privillegi e concessió són prohibitius de tota translatió, transportació e alienació, e que de la dita real corona e comptat de Barcelona són inseparables.

E si per ventura, per qualsevol cas, manera o causa, per vós o vostres succehidors, o per altres en nom e per part vostra o llur, o per altras quasevulla persones, lo dit castell e castellania d'aquell e les dites vilas, parròchies, universitats e singulars de aquelles, presents e sdevenidors, o alguna cosa de les desusdites, en tot o en partida, eren de fet alienats o alienades en las sobredites persones o en semblants o en altres de [f. 17v] qualsevol preheminèntia, dignitat, ley, conditió, o stament sien, o per altra qualsevol manera e forma eren separats e separades de la dita corona real e del comptat de Barcelona, e les dites universitats e singulars de aquelles o aquell tal a qui la dita alienació seria feta, o a son procurador, haguessen sens contradictió alguna o ab contradictió, prestat homanage e sagrament de feeltat de ésser bons e leals vassalls a ell e als seus, hoc encara que aquell tal acquisidor hagués presa possessió pacíffica de les coses en ell alienades e que·n hagués detengut e possehit per temps de un any, o per maior temps o per menor, vós, senyor, ab lo dit presente contracte e ley jurada e pactionada, volets, ordenats e statuïts e a les dites universitats e singulars de aquelles perpetualment atorgats, e ara per llavors e llavors per ara, los dats plena facultat, potestat e licèntia que les dites universitats e los dits singulars, presens e sdevenidors, no contrastants los dits homenatge e sagrament, ne altres qualsevol coses, encara que haguessen renunciat al present capítol e a tots drets fahents per ells o en llur favor introduïts, pusquen e vallen tota vegada que·s volran de dia o de nit, ab armes o sens armes expellir to- [f. 18r] talment del dit castell e de la dita vila e terme de Mataró, e encara nafrar *eo jure,*[13] aquell tal acquisidor e detenidor, de les sobredites

13. *En altres versions més ajustades,* ociure.

FUNDACIÓ NOGUERA

castell, vila o d'altres coses desusdites, o de alguna de aquelles, e muller, fills e filles, procuradors, officials e família sua, e sos successors, muller, fills e filles, procuradors, officials e família llur e altres qualsevol sdevenidors e possehidors de les ditas cosas o d'alguna de aquellas, e assò sens incorriment d'alguna pena. E que per la dita expulsió, nafres e morts, no pusquen jamés per persona del món, ésser convenguts en juhi o fora, ans vós, senyor, ara per llavors e llavors per ara, absolets les dites universitats e singulars de aquelles, presents e sdevenidors, de tota fidelitat e de tot domini e senyoria de aquell, e·ls ne fets remissió general e perpetual, declarant la dita expulsió, nafres e morts ésser feta e fetes encar cars lícit e permès.

E que plau a vós, senyor, e consentits, que lo present privilegi, concessió e ley pactionada sia dictat o dictats en quant comprenen tota prohibitió de alienació tan llargament e bastant com se poran dictar, a proffit e utilitat de la dita vila, parròchies e universitats dins los térmens del dit castell constituhides, e d'ells singulars de aquella presents e sdevenidors, axí contra lo senyor rey, com contra altres totes persones [f. 18v] del món. Plau al Senyor Rey.

3. Ítem, que plàcia a vós, senyor, molt excel·lent senyor, de atorgar als dits hòmens, presents e sdevenidors, las imposicions, segons las han las ciutats e llochs de Cathalunya quant és a la forma del imposar aquelles duradoras per espay de quinze anys. E assò per a rehembre los censals que han venuts e vendran per rahó del donatiu fahedor a vós, excel·lent senyor, de quatre mília florins e per les missions per aquesta rahó fetes e fahedores, e de aquelles daran compte, de dos en dos anys a vostre batlle general de Cathalunya, per veure en quins usos seran convertides. Plau al Senyor Rey.

4. Ítem, supliquen los dits hòmens que sia merçè de vós, senyor, de atorgar als dits hòmens que lo primer [14]qui regirà lo forn destret, no puxa tallar arbres sinó en la manera antigament acostumada. Plau al Senyor Rey.

5. Ítem, que sia mercè de vós, senyor, de atorgar als dits hòmens, presents e sdevenidors, que lo dimars de Pascha puxen elegir quatre Jurats e vuit consellers del dit terme, que sien a regir, administrar los béns públichs e emoluments e altres coses del

14. *Hi hauria de dir* forner.

FUNDACIÓ NOGUERA

dit terme públiques. E lo dit jorn puxen ellegir un clavari o bosser, qui sia rebedor de totes pecúnies provinents e procehins de les impositions, deens, tallas o altres drets pertanyens, acullir [f. 19r] e llevar als dits hòmens. E que puxen haver e tenir caxa comuna. E que per supportar los càrrechs comuns del dit terme puxen vendre censals e violaris ab carta de gràcia en aquelles persones que·s volran, e per aquell preu e preus que poran. E que·s puxen tatxar, particularment o en altra guisa, e fer deens, redelmes o ajustar-se ensemps, una vegada e moltes e tota vegada que ben vist serà als dits jurats, sens incorriment de algunes penes, present en los ajusts que faran algun official vostre, e present e entrevenint en fer les talles e ordenar deens e vendas de censals, lo batlle general o son loctinent, lo qual puxa regonèxer los comptes e veure en què seran les pecúnies convertides o necessàries.

6. E sie merçè de vós, senyor, atorgar a les ditas vila, parròchies e universitats del dit terme que, encontinent, quan per nom de vostra senyoria serà presa possessió de les dites universitats, sia abans o aprés del dit dimars de Pascha, les dites universitats e singulars de aquelles puxen sens derogació del dit privillegi, fer electió dels dits jurats e consellers e clavari e bosser, los quals jurats, consellers, clavari e bosser haien a fer segrament e homenatge en poder del official del terme del dit castell e vila de haver-se bé e lealment, segons en ciutats e viles reyals han acostumat. Plau al [f. 19v] senyor rey.

7. Ítem, que plàcia a vós, senyor, de atorgar als dits hòmens de les dites universitats que lo dit clavari en lo comensament, ans que puxa usar haia asegurar idòneament, a conexensa dels dits quatre Jurats e vuyt consellers, de bé administrar les pecúnies e altres coses que pervendran e pervenir deuran en son poder, e que a la fi del any de son regiment, retrà bon compte e verídich als dits quatre jurats e clavari o bosser qui llavors seran a la fi del temps de sa administració elegits e que restituhirà e tornarà al novell clavari tot so e quant serà trobat, ell deure tornar e restituhir. E en la forma demunt dita, quiscun any se hage a fer la electió dels dits quatre jurats e vuyt consellers e clavari o bosser. Plau al senyor rey.

8. Ítem, que plàcia a vós, senyor, que per lo donatiu devall specificador de quatre mília florins e per les missions per rahó de la reemció, fetas e fahedores, vullats fer donar compliment

FUNDACIÓ NOGUERA

de sindicat als dits hòmens en la forma e manera acostumada bastantment. E que de assò los manets totes letres e provisions necessàries. Plau al senyor rey.

9. Ítem, senyor, com per rahó e occasió de la present luyció miçer Anthoni Torres,[15] tudor d'en Balthesar de Màrgens, pubill, fill de ell e a la dona na Johana, muller sua, com a detenidor del dit [f. 20r] castell e vila de Mataró, hage en gran odi tots los hòmens habitadors del dit terme de Mataró, e, singularment, aquells hòmens del dit terme que la dita luyció han procurada e prosseguida, e per ço, no sia rahonable que ell haia jamés senyoria alguna sots color de algun offici vostre o d'altre, sobre los dits hòmens o algú de aquells. Per tant suppliquen a vós senyor, humilment, los dits prohòmens que sia de vostra merçè atorgar a la universitat del dit castell e vila e singulars de aquella, presents e sdevenidors, per special privillegi, que jamés, en algun temps, lo dit miçer Anthoni, ara o en sdevenidor, axí com a vicecanceller vostre o de vostre primogènit o governador general o de vostres successors, o com a regent la cancellaria vostra o llur, o axí com assessor de portantveus de general governador en Cathalunya, o com a jutge delegat o subdelegat o sots color de qualsevol altre offici, maior o menor, dels desús expressats, no pusqua ne valla iudicar ne conèxer de algunes causes civils o criminals ne de alguns negocis tocants en qualsevol manera la dita universitat e singulars de aquella, presents e sdevenidors, axí en universal com en particular, ne menys haver senyoria alguna devallant de vós, senyor, o officials vostres sobre los dits hòmens, presents e sdevenidors, per qualsevol rahó o causa o títol, ans vós, senyor, [f. 20v] ara per llavors e llavors per ara, los ne fets e atorgats lo dit special privillegi, e axí ho jurats, exhimint los dits pròmens, universitat e singulars de aquella, presents e que per temps seran, de tota jurisdicció e conexença del dit miçer Anthoni Torres, les quals

15. *Antoni Torres era jurista i ciutadà de Barcelona. Estava casat amb Joana de Màrgens, senyora del castell de Mataró com a hereva legítima de Pere de Màrgens en 1413. Aquesta feu donació del castell i terme al seu fill Baltasar en 1415. Els enfrontaments entre els nous senyors i la població van ser intensos, incloent-hi l'assalt i la destrucció del castell de Mataró. El rei va aprofitar això per a recuperar el castell venut a carta de gràcia per Pere el Cerimoniós a Pere de Màrgens i així ho va manifestar des de finals del 1416. El procés era imparable el 1419 amb l'autorització per fer sindicat als habitants de Mataró per poder recaptar els diners per pagar els quatre mil florins d'or de la redempció. Encara en 1421 cuejaven serrells del procés de redempció entre la corona i Antoni Torres.*

FUNDACIÓ NOGUERA

posques haver per les causes desús dites o algunes de aquellas o en altra qualsevol manera en aquelles. Plau al senyor rey.

10. Ítem,[16] que plàcia a vós, senyor, statuyr e ordenar que nengun hom, stranger o privat, per malefici que haia perpetrat vel *aliter*, no puxa ésser tret del terme del dit castell, ans aquí, per lo official del dit terme, o per lo balle de Barcelona, sia absolt o condempnat, sinó en la forma e manera o per los maleficis que·l veguer havia acostumat de tràurer-los del dit terme, o lo balle del dit terme o son llochtinent o regent la ballia, haia a ésser hom natural del dit terme. E que per a benevenir de les dites universitats, hostaler, ne carnicer, ne flaquer, ne taverner ne puxa exercir ne regir la batllia de dit terme. Plau al senyor rey.

11. Ítem, suppliquen a vós, senyor, que sia de vostra merçè lloar, aprovar e confirmar als dits prohòmens, universitats, singulars de aquellas tots privilegis, libertats e franquesas atorgadas a ells e a llurs predecessors en temps passat per vostres il·lustres predecessors o per qualsevulla senyor o detenidors dels dits castell, vila e parròchies e encara tots bons costums e usos dels [f. 21r] dit castell e vila, axí escrits com no scrits. Plau al senyor rey, si e per la forma que de aquells han millor usat.

Ítem suppliquen a vós, senyor, que us plàcia e sia una mercè atorgar a la dita vila, parròchies e universitats del dit terme, e als singulars de aquelles remissió general de tots delictes e crims, sens però interès de part privada. Plau al senyor rey, però no hi sien entesos alguns qui sien vinguts contra la luhició o en embarch de aquella.

Las quals concessions, gràcias, privilegis, remissions dessús e dejús scrites, suppliquen les ditas vila, parròchies e universitats dins lo terme e térmens del dit castell de Mataró constituhides e singulars d'aquelles a vós, senyor, que·ls sien lliurades en forma pública, signades e spatxades, franques e quítias de tota messió e salari, e de tot dret de sagell. Lo senyor rey farà ab son prothonotari que·ls faça gràcia.

E molt alt e molt excel·lent príncep e poderós senyor, complint vós totes e sengles coses dessús supplicadas la dita vila, parròchies e universitats dessús expressades, e los singulars

16. balle no ser hostaler, ni carniser, ni flaquer, ni taverner *i* que delinquent no pugue ésser tret del terme *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

de aquellas, per fer servey a la vostra gran senyoria e por sguart de les dites concessions, libertats, privillegis e altres coses dessús contengudas, subvendran e daran a vós, senyor, en adiutori de la dita luhició o rehemció de continent que aquella plàcia a vostra senyoria voler fer, quatre [f. 21v] mília florins de bon pes. E que plàcia a vós, senyor, de fer-los donar compliment de sindicat. Lo senyor Rey accepta la dita offerta, havents-los gràties.

Ítem, suppliquen las ditas vila, parròchies e universitats e singulars de aquelles, per si e llurs successors, que us plàcia atorgar e provehir que dels presents capítols e de cascun d'aquells sien fetes carta e cartes públiques llargament dictadas a tot profit e utilitat de las ditas universitats e singulars d'aquelles, a conexença de un jurista elegidor per les dites universitats e de vostre batlle general. Plau al Senyor Rey.

Tenore presentis, ad supplicationem per humiliter pro vestri parte per humiliter nobis factam, capitula ipsa et quodlibet ipsorum, iuxta tamen responciones per nos eis factas in fine cuius libet eorum laudamus, approbamus, concedimus et firmamus ac juramus per dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia, tacta per nos corporaliter. In posse secretarii et notarii infrascripti hec a nobis recipientis, paciscentis et stipulantis legitima quam ea vobis et vestri tenebimus, complebimus et observavimus nostrique successores illustres tenebunt, complebunt et observabunt iuxta responsiones easdem ut in dictis capitulis continetur, mandantes per hanc eadem de certa scientia et expresse inclito infanti [f. 22r] Joanni duci Montis Albi et Petrefidelis, fratri nostro carissimo, omniumque regnorum et terrarum nostrorum generali gubernatori eiusque in Cathalonia, vices gerenti, vicario et baiulo Barcinone, ceterisque officialibus et subditis nostris et dictorum officialium nostrorum, locatenentis presentibus et futuris, quem capitula supradicta et unum quodque ipsorum juxta tamen responciones predictas vobis probis hominibus et singularibus ville, castri et termini predictorum, perpetuo teneant firmiterque observent tenerique et observari inviolabiliter faciant, per quacumque et non contraveniant vel faciant aliquem contrafacere seu venire permittant aliqua ratione.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo pendenti munitam. Data in monasterio Sancti Cucuffatis Vallensi, vigesimo septima die, Junii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo nono. Regnique nostro quarto.

FUNDACIÓ NOGUERA

Sig+num. Alfonsi, qui predicta laudamus, concedimus firmamus et juramus. Rex Alfonso.

Testes sunt qui presentes ad predicta fuerunt venerabilis pater in Christo A[lfonsus] episcopus Saguntinensis, cancellarius; Joannes de Funes, vicecancellarius; Joannes de Vilaracuto, maiordomus, miles, consiliarii domini regis predicti.

[F. 22v] Sig+num mei Raymundi, baiuli dicti domini regis, locumtenentis prothonotarii regiaque auctoritate, notarii publici per totam terram et dicionem suam qui premissis interfui eaque per alium scribi, feci et clausi cum rasis et correctis in lineis lxxxiii "nostri locumtenenti prothonotari" et testium "de Funes" et alibi in eadem a "Vilaracuto miles".

Dominus rex pro ut Petro Basseti, baiulo Cathalonie generali qui eam viderat, mandavit mihi Raymundo Baiulo, in cuius posse firmavit et juravit.

Huiusmodi exemplum, in precedentibus novem foleis presenticomprehenso, contento, alieno calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Olzina, Sacre Catholica et Regie Maiestatis, archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam libro seu regestro serenissimi domini regis Alfonsi, memorie recolende Redemptionibus, intitulato apud regium archivum Barcinone recondito et custodio, ad verbum pro ut jacet, iussu regio ad instantiam sindici ville de Mataro. Ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur, meum quo utor appono Sig+num.

Suprapositus lineis x, pagina primera et fol. primi ubi legit "molt" et penultima pagina secunde fol., tertii "fassen" et cum presmissa in linea xiiii pagina ii foli vii.

In Redemptionibus Primo. Fol. 60.

6

1424, novembre, 8. Barcelona

Confirmació de la incorporació de Mataró i totes les parròquies del seu terme al patrimoni reial i com a part del carreratge de Barcelona, amb les obligacions derivades, per evitar reclamacions per part d'Antoni de Torres.

O: ACA, C, reg. 2938, f. 120r-123v i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-25.

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 24r][17] Nos,[18] Alfonsus Dei gratia Rex Aragonum, Scicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsica, comes Barcinone, dux Athenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie. Attendentes quod pridem frater Marchus abbas monasterium Sancte Marie Montisserrati, Franciscus Basset et Leonardus de Sos, Berengarius d'Ostalrich, miles, et Bonanatus Petri, tam per serenissimum dominum regem Ferdinandum quam per generalem curiam Cathalonia quam tunc temporis celebrabratur electos ad luendum, redimendum et corone regie reducendum et ampliandum patrimonium regium alienatum seu illa que fuerunt ex dicto patrimonmio vel que fuissent Regnum Aragonum seu comitum Barcinone ad castrum et villam de Matarone suum dirigentes intentum audito plene et sententiam seu votum dictorum electorum et a nobis potestatem plenam habenciam, postulante Anthonius Torres tutore Balthesaris de Marginibus, qui dictum castrum tunc possidebat, et negocio dicurso pro ut ex forma commissionis per nos et alii eisdem quitatoribus electis facte sufficiebat. Et ut in similibus consueverant procedere nihil de contingentibus, omittendo decreverint et declaraverint dictum castrum debere redimi adque corone regie reintegrarique et ita [f. 24v] fuit factum, et ex huiusmodi per dictum tutorem revenditio firmata nobis et successoribus nostris possessio quoque plena data et per nos acceptata que quidem revenditio iterum propter certas littes per dictum Anthonium, tam per appellationes ad nos quod supplicationes nobis quod coram promissionibus gravaminum in curiam, quam quidem et sub anno nativitate Domini millessimo quadringentesimo decimo nono in Sancto Cucuffato celebramus Catalanis deputatisque sub aliis in iudicibus ad quos rescripta et commissiones subreptitias et obreptitias, dictus Anthonius dicitur impetrasse per dictum Anthonium, nec non et ipsum Balthezarem, maiorem duodecim annis, servitute juramenti absentis ad uberiorem cauthelam firmata fuit renuntiatio primitus per dictos Anthonium et ipsum Balthezarem cuicumque, iuri et liti ac instatiis de predictis omnibus per processus et acta tam a fidelibus scriptoribus nostris Mathia Justi, Didaco Garcie ac fideli Bernardo Noves, notario Barcinone, confecta et per instantia auctoritate nobis hostensa clare liquet. Attendentes insuper quod in luitione seu redemptione dicti castri et ville homines populati in dicto castro et eius terminis ac

17. *Foli 23r-v en blanc.*

18. Fou confirmat per lo Rey Felip 3 al primer de juliol 1599; 8, novembre, 1429, *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

villa preffata de suo propio [f. 25r] in sucursu dicte luitionis quatuor mille florennorum dederint et exsolverint propterque et aliter eisdem privillegium concessimus que a modo adicta corona regia separari non possint, cum diversis clausulis et cauthelis ut in carta dicti privillegii que data fuit in monasterio Sancti Cucuffatis Vallensis, vigesima septima die, junii, anno a nativitate Domini millessimo quadringentesimo decimo nono, nobis exhibita plene vidimus contineri. Hunc autem quia ut per dictos homines asseritur, seu per sindicum eorumdem, dictus Anthonius non verendo contra proprium juramentum et rem esse gestam venire se jactat, processus factos per dictos quitatores per viam restitutionis in integrum ex minore etate dicti Balthazaris et aliter se velle impugnare timeantque quod nos sub eo colore vel aliter quamvis occasione captata velimus eosdem a nostra corona separare, et dicto Anthonio vendere seu revendere vel alio modo in dictum Anthonium aut alios quoscumque dictum castrum et villam, transferre et propterea supplicaverint nobis quatenus capitula infrascripta eisdem de nostri gratia et mercede concedere dignaremur que sunt tenoris sequentis. Ut tutius[19] et securius sit cautum hominibus populatis in castro [f. 25v] et villa de Matarone ac terminis ipsorum dominis, rex[20] de presenti unit et incorporat civitati Barcinone dictum castrum et villam facitque homines in illis populatos nunc et in futurum veros cives Barcinone; itaque dictum castrum et villam cum suis terminis sint verus vicus dicte civitatis parsque vestra et membrum civitatis ipsius. Itaque a modo quisquis sit dominus dicte civitatis sit dominus ipsius castri et ville et terminorum ipsorum perpetuo et incomutabiliter, volens decernens et declarans ipse dominus rex quod dicte civitati Barcinone per hec verba ius iure constituatur, et quod per dicta verba dictum castrum et villa ac eorum termini sint vere vicus dicte civitatis facit quam dictus dominus rex dictum castrum, villam et terminos inalienabiles et sit effectus quod non possint nisi simul cum dicta civitate alienari. Volens dictus dominus hoc pro lege que translationem dominii impedit haberi et istud facit de potestate sua plena et absoluta juratque semper attendere et complere nullatenus quod contravenire salvat autem sibi et retinet dictus dominus rex omnia jura sua territorim et iurisdictionem sicut ea nunc habet. Itaque [f. 26r] contra iura sua quecumque sint nisi quantum alienatio-

19. *Subratllat a l'original.*

20. La vila y castell de Mataró és carrer de Barcelona y los habitants verdaders ciutadans de Barcelona, *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

nem separent dictorum castri, ville et terminorum, non possit dicta unio, agregatio et seu annexio opponi nec possint preffati homines privilegiis dicte civitatis et suis civibus concessis quocumque modo contra predicta gaudere concedit tamen in quam dictus dominus quod si vexillum civitatis pro oste victuale vel regali exire haberent cum hoste vel exercitu quod ad monitionem vicarii Barcinone requisiti per consiliarios civitatis pretacte dicti homines habebant simul cum aliis civibus Barcinone esse et sequi.

Item, si quod, Deus avertat, contingere a modo dictum regem, vel suos successores reges Aragonum et comittes Barcinone, vel alium quempiam nomine seum mandato vel pro parte ipsorum velle dictum castrum, villa et terminos, seu aliquid de eisdem alienare quocumque genere alienationis sumpto verbo pro ut in iure comuni extentius sumitur ut quodcumque genus translationis vel separationis seu obligationis comprehendendas. Et ex huiusmodi processerint seu aliquis eorum processerit ad aliquem actum seu tractatum alienationis ipso facto nunc pro tunc trans- [f. 26v] ferre in propietate seu possessione per puram et perfectam donationem dictum castrum, villam et terminos in civitate et eius nomine in consiliarios Barcinone, presentes et futuros, cum omnibus que nunc dictus dominus rex habet nihilo dempto, et hoc facit ut verus rex et dominus. Itaque per hec verba, nunc pro tunc, transfert possessionem, volens et statuens que per ipsa verba plena propietas et possessio transferatur et nihilominus nunc pro tunc se constituit et suos nomine dicte civitatis, dictum castrum villam et terminos et nomine dictorum consiliariorum eiusdem et pro illa possidere que posset, liceat eisdem consiliariis propria auctoritate recipere ut est assuetum. Iuratque non contravenire et premissa plenisseme observare pro quo ad implenda obligat specialiter et expresse predicta castrum, villam et terminos et omnia juraque ibi habet ut melius ad sequritatem presentis contractis potest intellegi, adque diti insuper vult dominus rex habere hic pro expressis omne clausulas et cauthelas per que possit alienatio dicti castri et dominii [f. 27r] translatio impediri insuper animadvertens dictus dominus rex, quo ut supra dictum est dictus Anthonius Torres tutor preffatus et eius filius Balthazar se jactant velle dictam luitionem seu redemptionem impedire et facere seu petere revocari, et ex huiusmodi impetravit jam relatorem Sperantemin deo Cardona, et alias comissiones jam aliis temporibus considerans in super quod super luitione de dicto suo patrimonio regio fienda continetur capitulum tenores sequentis:

FUNDACIÓ NOGUERA

"Ítem, que durant lo dit quitament lo dit senyor, ne son primogènit, no puxen remoure, sospendre, inhibir o empatxar ne tolre poder a les dites persones o jutges o algunes de aquelles per nenguna via, causa o rahó tocans lo dit quitament, conexensa o dicisió de aquell en alguna manera, ne altres qualsevol officials, delegats o comissaris, però en nom dels dits senyors, o la un d'ells no·s puxen entremetre, ne procehir en res, qui tot los processos o enantaments dels dits jutges tocant les dites rehemptions o quitaments de son patrimoni fahedors per les dites persones en lo dit Principat, o en alguna manera durant la dita comissió o quitament, tro que la dita quantitat sia distribuïda per los dessús dits en les dites redemptions." Dictus dominus [f. 27v] rex revocando, et abolendo, seu damnando quascumque commissiones huiusque factas et in futurum fiendas dictam luitionem seu quities acta dictorum electorum seu deputatorum ad luendum predicta tangenes tangentia quovis modo motus ex dispositione dicti capituli et aliter, nunc ex pacto et contractu presenti juramento et stipulatione solempni vallato omnes et quascumque commissiones, delegationes, iudicum, deputationes per quecumque verba factas vel fiendas si forte per inadvertentiam seu aliter concederentur remitit, facit et comittit quitatoribus qui nunc sunt vel erunt in futurum, vetans iudices alios quoscumque seu delegatos, auditores, vel relatores aliquid iurisdictiones cognitionis seu noscionis assumere vel exercere remittens et quantum necesse sit comittens ipsis quitatoribus causas quascumque motas et seu movendas inter dictum Balthesarem Margens et dictum Anthonium Torres, eius tutorem, coniunctim vel divisione ex una parte, et ipsum dominum seu eius fischum et seu homines dictorum castri, ville et terminorum ex altera, coniunctim vel divisim, que quovismodo tangant vel tangere videantur factum dicte luitionis directe vel indirecte et ipsis quita- [f. 28r] toribus vel illis qui in locum defficientium sunt de presenti vel in futurum subrogati cognoscant de causis predictis, etiam si opponatur que dictum castrum et villam non sunt de patrimonio regio et, per consequents, dicto capitulo non comprehendi datis et confirmans eisdem talem et tantam potestatem qualem tam per capitulum curie concordatum, et per nos data fuit et ulterius eam in hoc casu, quo ad omnes questiones inter partes preffatas motas, seu movendas extendit et ampliat eisdem quitatoribus et commissionis plenissime vices suas iuxta tamen modum et forma quo ad processus fiendos in dicto capitulo et commissione per expressos. Vult, tamen, et ordinat ipse dominus rex que de dictas causas imo nec articulum aliquod earundem non possit ad se seu suum regium

FUNDACIÓ NOGUERA

concistorium evocare, nec de illo ipsum seu aliquem alium posse se intromittere quovis modo quimino expresse dictus quitatoribus iniungit et pro forma mandati vult observari que ad instantiam dictorum Anthonii et Balthazaris seu fisci regii, vel alicuius alterius, etiam si de his partes ad judicem adverse concordarent, procedi non possit nisi vocatis et plene auditis [f. 28v] dictis hominibus castri et ville, seu eorum sindico et ommi casu sindico Barcinone, decernens irritum et inane si quid et quidquid in contrarium fuerit atttentatum juraque dictus dominus dicta commissionem factam dictis quitatoribus voluntarie no revocare. Ad humilem, igitur, dictorum hominum suplicationem tenore presentis, contractus quem vicem legis volumus habere paciscimur ac concedimus dicta capitula et ommnia et singula eisdem inserta apposita et contenta promittentes dictis hominibus ac dictis consiliariis Barcinone per firmam et validam stipulationem, nec non virtute juramenti preffati et notario infraescripto, presenti et acceptanti nomine dictorum hominum et consiliarorum Barcinone seu aliorum quorumcumque intersit seu interesse poterit in futurum legitime, stipulando premissa omnia et singula semper rata et grata habere et no contravenire ullo nunquam tempore aliqua ratione seu causa, mandantes per hanc gubernatori generali in nostris regnis et terris, eiusque vicesgerentibus, necnon baiulo Cathalonie generali, ceterisque officialibus nostris que predicta omnia et singular firmites teneant et observent [f. 29r] pro premissis autem capitulis et concessionibus fatemur nos habuisse et recepisse a vobis dictis hominibus mille florenos auri quos de mandato nostre dedistis seu tradistis fideli consiliario nostro Petro Baset, baiulo Cathalonie generali.

In cuius rei testimonium hanc fieri iussimus nostro sigillo comuni impendenti munitam. Data Barcinone octava die[21] novembris, anno a nativitate domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Regnique nostro nono.

Sig+num Alfonsi, etcetera, qui predicta laudamus, firmamus, concedimus et iuramus. Rex Alfonsus.

Testes sunt, Joannes Raymundus Folch, comes Cardona, Franciscus, patriarcha Hierusalem. Guillermus Raymundus de Montecateno, Berengarius de Bardexino et Joannes de Gurrea, milites.

Sig+num mei Francisci de Arinyo, secretarii domini regis predicti, qui de ipsius mandato predicta scribi, feci et clausi, corrigitur

21. 8, novemb[re], 1424 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

autem in lineis secuda "quam", tertiam "reintegrari"; quinta, "iterum propter certas littes per dominum"; VI, "quam"; VII, "scriptoribus"; XI, "vendere [f. 29v] seu revendere vel aliomodo in dictum Antonium"; XII, "aut alios quoscumque" et XXII, "possessionem liceat".

Dominus Rex mandavit mihi Francisco d'Arinyo, in posse cuius firmativ et iuravit.

Huiusmodi exemplum, in precedentibus sex foleis presenti comprehenso contentum, alieno calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Olzina, Sacre Catholica et Regie Maiestatis, archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam libro seu regestro serenissimi domini regis Alfonsi, memorie recolende, Redemptionibus apud regium archivum Barcinone recondito et custodio, ad verbum pro ut jacet, iussu regio ad instantiam sindici ville de Mataro. Ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur, meum quo utor inclaude instrumentis appono Sig+num.

In Redemptionibus Primo, F. 120.

7

1424, novembre, 9. Barcelona

Comunicació al batlle general i als oficials reials del privilegi de Mataró i el seu terme de ser de patrimoni reial i, en cas d'alienació, passar a ser de la ciutat de Barcelona, com a carrer i part que és.

O: ACA, C, reg. 2938, f. 125r-126r.

[F. 30r] Nos[22] Alfonsus,[23] Dei gratia, rex Aragonum, Scicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsica, comes Barcinone, dux Athenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie. Fidelibus nostris baiulo Cathalonie generali et baiulo Barcinone, ceterisque officialibus nostris ad quos spectet et unicuique ipsorum vel eorum locatenentibus, presentis et futuris, Salutem et gratiam.

Pridie, recolimus concessisse hominibus populatis in castro et villa de Matarone ac ipsorum terminis presentibus et futuris, quoddam privillegium in quo inter alia est capitulum tenoris sequentis:

22. 9, novembre, 1424 *al marge esquerre.*
23. *Major forma de lletra.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Ut tutius et securius sit cautum hominibus populatis in castro et villa de Matarone, etcetera, est regestatum in redemptione cuuius presens est executoria supra in folio cxx. Post quodquidem capitulum sequitur quodquidem privillegium datum et actum fuit Barcinone, octava die, novembris, anni presenti et infrascripti nobis occulariter exhibiti et hostensi et quia frustra predicta et alia ipso privillegi expressa ipsis hominibus forent concessa nisi ad debitum deducerent effectum nobis humiliter por hiis supplicantibus predictis hominibus seu eorum sindico vobis et unicuique vestrum, dicimus et mandamus de certa scientia et consulte sub pena mille florennorum auri de bonis, contrafacientis irremissibiliter habendorum nostroque ap- [f. 30v] applicandorum erario quattenus in continenti, cum hec fueritis requisiti seu alter vestrum fuerit requisitus por parte dilectorum et fidelium nostrorum consiliarorum civitatis Barcinone, presentium et futurorum, seu eorum sindici pro instrumento contentorum in dicto capitulo possessionem nomine nostra tradatis realiter et de facto predicti castri et ville terminorum, iurium et pertinentiarum eorumdem dictus consiliariis seu eius sindico nomine et vice civitatis Barcinone, por ut in similibus est fieri assuetum sic ut sunt veri civies ac vicus et pars et membrum dicte civitatis Barcinone et pro illis seu talibus possint et habeant ipsa civitas et eius consiliarii nomine eiusdem acceptare eosdem modis et formis in dicto privillegio ipsis hominibus concesso expressis. Et etiam si quod, Deus avertat, contingetur a modo nos, seu nostros successores reges Aragonum et comittes Barcinone, aut alium quemquam nostre seu mandato nostro vel ipsorum velle dictum castrum, villam, terminos seu aliquid de eisdem alienare quocumque genere alienationis sumpto, verbo pro venire comuni extensis sumitur ut quodcumque genus translationis, separationis seu obligationis comprehendatur, et ex huiusmodi processerimus seu aliquis nostrorum successorum [f. 31r] processerit ad aliquiem actum seu tractatum alienationis, ipso facto, nunc por tunc, transferimus in proprietate et possessione per puram et perfectam donationem dictum castrum, villam et terminos in dictam civitatem Barcinone et eius nomine in consiliarios ipsius civitatis, presentes et futuros cum omnibus, que nunc habemus in ipsis castro et villa et eius terminis nihi dempto et dictam possessionem volumus de presenti, pro nunc pro ut ex tunc, ipsis consiliariis seu sindico civitatis Barcinone ipsius nomine per vos dictos officiales nostros ut predicitur sive alterum vestrum ad quem spectet et signanter per vos dictum fidelem nostrum baiulum

FUNDACIÓ NOGUERA

Cathalonie generalem, tradi nostro nomine et per ipsos consiliarios seu sindicum Barcinone acceptari realiter et de facto iniungentis vobis cum presenti ut nunc pro ut ex tunc hominibus habitantibus in dictis terminis iniungatis sicut ipsis nos cum hac eadem iniungimus cum presenti ut dictis consiliariis Barcinone seu eius sindico ipsius nomine iuramentum et homagium fidelitatis prestetis sic ut temporibus predictis advenientibus quod, Deus avertat, ipsam civitatem Barcinone et eius consiliarios presentes et futuros ipsius nomine et non nos nec alios habeant pro vera dicta et naturali ipsorum et dicti castri et ville et termi- [f. 31v] norum eiusdem quoniam nos, nunc pro tunc, in casibus predictis ipsos homines in dicto castro et villa a eorum terminis degentes, presentes et futuros, ab omni juramento homagio et fidelitati dominio et naturalitate quibus nobis teneantur obligati seu astricti existant, absolvimus et liberamus. Et omnia alia et singula ad complemdentum et totalem perfectionem omnium predictorum necessaria et opportuna, vos, dictus, baiulus Cathalonie generalis et alii officiales nostri predicte faciatis et compleatis operis cum effectu quoniam nos vobis et utique vestrum in predictis omnibus et singulis eorum cum dependentibus ac emergentibus ex eisdem plenarie vices nostras commitent cum presentis et in predictis seu aliuo predictorum nullatenus contraveniatis seu aliquem contravenire permittatis aliqua ratione.

Data Barchinone, nona die, novembris, anno a nativitate domini, millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Rex Alfonsus.

Dominus rex mandavit mihi Francisco d'Arinyo, et vidit eam baiulus generalis Cathalonie.

Huiusmodi exemplum, in precedentibus duobus foleis presenti comprehenso contentum, alieno calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Olzina, Sacre Catholica [f. 32r] et Regie Maiestatis, archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam libro seu regestro serenissimi domini regis Alfonsi, memorie recolende, Redemptionibus apud regium archivum Barcinone recondito et custodio, ad verbum pro ut jacet, iussu regio ad instantiam sindici ville de Mataro. Ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur, meum quo utor inclaude instrumentis appono Sig+num.

In Redemptionibus Primo, F. 125.

FUNDACIÓ NOGUERA

8

1460, febrer, 3. Barcelona

Privilegis atorgats per Joan II[24] *sobre la jurisdicció del batlle, el tribut de la cena, imposicions i el quint reial, a canvi de dos mil doscents sous.*

O: ACA, ACM: 70-1-2 (7 febrer 1462)

[F. 33r][25] Nos[26] Ioannes, Dei gratia Rex Aragonum, Navarre, Scicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsica, comes Barcinone, dux Atthenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie. Visis et recognitis supplicatione et capitulis magestati nostre, reverenter, oblatis et presentatis per fideles nostros Gasparem Catala, juratum, Petrum Fornells, Anthonium Tria et Stephanum Pongem, singulares universitatis ville et termini Matarone, eorum propriis nominibus nec non procuratorio nomine asserto aliquorum aliorum singularium ipsius ville et termini nobis pro interesse ipsorum ac aliorum de dicta universitate supplicantes capitulis cuisdem nostras facimuns respontiones et decretationes pro ut in fine uniuscuisque ipsorum capitulorum continetur quorum quidem supplicationis et capitulorum responsionumque ac decretationum tenores sequntur in hunc modo:

Senyor molt excel·lent, alguns dels pròmens de la vila e terme del castell de Mataró per obviar a la supplicatió a vostra alta senyoria feta per los síndichs e alguns altres singulars de la vila e terme del castell e terme de Mataró que lo balle de Barcelona no puxa exercir la vostra alta jurisdictió en los dits castell e terme, ne en alguns actes de aquella, si donchs no era per crim de mort, la qual cosa, molt alt senyor, seria molt prejudicial a vostra real magestat e de servey de aquella per molts sguarts e respectes entre los quals seria causa que lo balle dels [f. 33v] dits terme e vila absolutamente poria exercir la vostra jurisdictió remettent tots crims e delictes no sparada denuntiatió de part instant o assistent la qual vostra alta senyoria trobant-se absent de Cathalunya o de tota la vostra senyoria, no haurien lloch de soccórrer ni de haver justítia.

24. *Anomenat Joan el Gran pel seus partidaris o Sense Fe pels contraris (1398-1479), va regnar entre 1458 i 1479.*

25. *Foli 32v en blanc.*

26. Lo present privilegi fou confirmat per lo Rey Felip 3 al primer de Juliol 1599 *i* 3 de febrer, 1460 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem, que atteses les conditions dels habitants en los dits castell e terme, les quals són flaques e de poc sforç cascun dels dits terme e vila seguint sa voluntat pròpria no tembria en res vostres manaments, hoc encara, molt alt senyor, seria molt gran interès dels singulars de la dita universitat, signatment dels que viuen pacífficament e han de què perdre. Per tant, com se poria seguir que vostra alta senyoria trobant-se fora lo vostre regne o principat, lo dit balle poria fer moltes inustícies de les quals no·s porian haver record algú a nengun official, com la dita universitat e vila tingue privillegi que governador ni veguer o altre official no puxa[27] veure en la dita vila, sinó solamente vostra senyoria e lo balle de Barcelona trobant-se en la dita vila o terme. E per altres molts sguarts deduhits a vostra magestat, la qual supplicatió, senyor, vostra alta senyoria creent ésser útil aquella hauria ademesa, e axí mateix per utilitat de la cosa pública e dels habitants en aquella e aquell, offiren a vostra excel·lent senyoria los capítols [f. 34r] desús scrits, los quals suppliquen sia de vostra mercè voler-los atorgat a tota la universitat de la dita vila e son terme e singulars de aquella.

1. Primerament, sia de vostra mercè repellida, primeramente, la dita supplicatió per vostra alta senyoria, contra la iurisdictió del balle de Barcelona, feta voler-los confirmar los capítols e privilegi per lo senyor rey don Alonso, jermà e immediat predecessor vostre, en lo acte de la luyció dels dits castell e vila atorgat assenyaladament sobre la jurisdictió que lo balle de la dita vila e lo balle de Barcelona han en la dita vila e terme desusdit iuxta sa sèrie e tenor. Lo senyor rey no mogut per alguna instàntia que·s digas feta per la ciutat de Barcelona, de la qual no és algun interès confirmar o revocar lo poder per lo dit privillegi atorgat al batlle de Barcelona, mas per sola voluntat del dit senyor, volent condecendre a la supplicatió dels hòmens de la dita vila, conforme los dits capítols e privillegi, segons llur sèrie e tenor, si e segons de aquells és estat usat e praticat.
2. Ítem, senyor, com en temps passat e huy sie stat pretès, es pretenga per la dita universitat aquella no ésser tinguda a pagar a vós, senyor, [f. 34v] ni a lloctinent de vostra magestat, cena alguna e de assò algunes vegades sia stada qüestió entre la dita universitat, e aquells que havien comissió e càrrech

27. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

de collir çenes, e la dita universitat no vulla per assò entrar en juhi ab vostra magestat, ans sia presta servir aquella desò que possible li sia. Per tant, los dits supplicans en los dits noms, suppliquen humilment a vostra senyoria sia a mercè vostra hagut sguart a lurs càrrechs, necessitats e facultats e al nombre dels poblats e habitants en la vila e terme de Mataró, arbitrar e tatxar per tots temps, de aquí avant, alguna quantitat a pagar la qual dita universitat puxa bastar, cars los dits jurats e procuradors en los dits noms, en nom e per part de aquella per evitar tota qüestió prometen a vós, senyor, e a vostres successors, que la dita universitat pagarà a vós e a ells e lloctinents vostres generals e llurs aquella quantitat que per vostra senyoria, rahonablemente, serà arbitrada e tatxada per cena de presèntia, tota vegada que vostra magestat e vostres successors e loctinents vostres e llurs vendran personalment [f. 35r] o seran o passaran per la dita vila o terme de Mataró. Entès, però, e declarat que a pagar la dita cena de presèntia per vós, senyor, de present arbitradora e tatxadora la dita universitat no sia tenguda, sinó una vegada en un any, encara que en un any vostra magestat o vostres successors o lloctinents vostres o llurs, fossen presents en la dita vila o terme de aquella hont passassen més de una vegada e per pagar la dita cena, segons que dit és, los dits procuradors en lo dit nom obliguen a vós, senyor, e a vostres successors, la dita universitat e singulars de la dita vila de Mataró, presents, absents e sdevenidors tots e llurs béns e drets aguts e per haver, ab submissió de totes executions, rigors e preheminènties ab les quals tals cenes se acostumen e poden demanar, exhigir et executar. Lo senyor rey arbitra e taxa la dita cena de presèntia a vint y sinch lliures barceloneses, ab tal retentió e salvetat que, si en sdevenidor quant que quant[28] se mostrara la dita universitat ésser tenguda o haver pagat maior quantitat de les dites vint y sinch lliures per cena de presèntia, que per lo present privillegi e tatxació al dit senyor rey, ni a sos successors, no sia fet preiudici en tatxar, demanar e [f. 35v] haver maior cena. Axí mateix, vol lo dit senyor que lo present privillegi no sia preuidicat ha ell, ni a sos successors en la cena de absèntia, si ha alguna és tenguda, e o ha acostumat pagar la dita universitat, ne tant poch sia

28. *El segon* quant *reiterat en el text.*

FUNDACIÓ NOGUERA

fet preiudici a la dita universitat si a·ls no és tinguda a cena de absèntia, quant a la qual lo senyor rey e la dita universitat resten en propietat e possessió en llur plen dret.

3. Ítem, senyor molt alt e molt excel·lent, com la dita universitat de la dita vila e terme de Mataró perquè puxa bastar a pagar los càrrechs de censals e altres deutes als quals és tenguda e obligada, axí per causa de la dita luyció com a·ls haia concessió real de les impositions a cert temps del qual encara han a passar e discórrer alguns anys, e sia necessari les dites impositions se atorguen a més temps per supportar los dits càrrechs e deutes, e encara de present la dita universitat haia necessàriament haver diners per via de vendes de censal mort, tant per pagar la quantitat de la qual los dits procuradors han offert gratiosament, servir a vostra gran excel·lèntia per la gràtia e concessió dels presents capítols, e de les coses en aquells contengudes, quant encara per pagar les missions e despeses per assò necessà- [f. 36r] ries. Per tant, los dits procuradors suppliquen humilment a vostra magestat, sia mercè vostra senyoria atorgar a la dita universitat les dites impositions en la forma e manera que li són estades atorgades en temps passat a quinze anys,[29] los quals comencen a córrer de continent, fins lo temps de la concessió de las impositions que la dita universitat ha de present, e d'aquí avant contínuament comptadors, remetent e fahent gràtia, remissió e total relaxació a la dita universitat del quint a vostra senyoria pertanyent de les dites impositions. E no res menys, donar e atorgar a la dita universitat licèntia e facultat que per si o per sos síndichs e procuradors constituïts e constituhidors, puxa manllevar a censal o en altra qualsevol manera per pagar la dita quantitat a vostra magestat offerta servir, gratiosament, per la gràcia e concessió dels presents capítols e coses en aquells contengudes, e per les despeses per assò fahedores e altres necessitats de aquella fins en suma de dos-cents cinquanta florins d'or les quals coses, totes e sengles, la dita universitat reputarà a vostra gran senyoria a gràcia e mercè singular. Plau al senyor rey.

4. Ítem, los dits supplicants, atorgant vós, senyor, los presents capítols offiren donar gratiosamente a vostra Magestat, dos mília dos-cents sous barcelonesos [f. 36v] de tern e que sia de

29. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

vostra mercè atorgar las provissions necessàries per al batlle de Barcelona que en la dita quantitat, e encara a les messions que·s faran per expeditió del present privillegi e dels contractes del censal o censals que per haver les dites quantitats hauran a carregar, faça contribuir tots los habitants de la dita vila e terme per sou e per lliura, segons en los càrrechs comuns de la dita universitat han acostumat contribuir e pagar. Plau al senyor rei, però en la taxació e execució que farà lo dit batlle per la dita rahó, entrevinga e haia entrevenir en Miquel Bru, scrivà del dit senyor rei, no com scrivà mas los actes faça lo scrivà de la cort de la batllia de Barcelona, e si lo dit en Miquel Bru request per lo dit batlle no volrà o no y porà anar, ho puxa fer lo dit balle sol ab son scrivà.

Et quoniam capitula preinserta decretata per nos ut pretractum est nostra ac rei publice dicte ville et eius termini concernere videntur utilitatem cuilibenter, volumus locum dare propterea et aliis bonis respectibus nos ad hec inducentibus supplicationibus predictis annuentes benigne tenore presentis: De certa scientia deliberate et consulte capitula preinserta et omnia et singula in eis et unoquoque eorum contenta iuxta respon- [f. 37r°] tiones ac declarationes factas per nos ut profertur et in fine uniuscuiusque dictorum capitulorum appositas et contentas de certa scientia et deliberate et consulte llaudamus, approbamus, rattificamus et confirmamus ac etiam concedimus vobis fidelibus nostris probus hominis universitati et singularibus presentis et futuris dicte ville de Matarone et eius termini supplicatione per sindicos et alios ex de dicta vila, super detractione jurisdictionis Baiulie Barchinone nobis presentata minime quod ad hec obistente. Mandantes per hanc eandem districte percipiendo gubernatori ac gerenti vices generalis gubernatoris et baiulo generalis in Cathalonie principatu, baiulo quoque civitatis Barcinone, et aliis universis et singulis officialibus et subditis nostris ad quos spectet dictorum que officialium, locumtenentis, presentis et futuris quod capitula preinserta et omnia et singula in eis et eorum singulis contenta iuxta respontiones et decretationes nostras predictas teneant firmiter et observent tenerique et observari per quos decet inviolabiliter faciant et non contraveniant, ne aliquem contravenire permittant ratione aliqua sive causa pro quanto gratiam nostram charam habent, iramque et indignationem ac penam quinque milium florenorun auri a [f. 37v] singulis contrafacientibus habendorum nostrisque inferendorum erariis cupiunt non subire et ad cauthelam faciendi seu attemptandi predictorum contrarium eis

FUNDACIÓ NOGUERA

et eorum cuique potestatem omnem cum nullitatis decreto, adbicamus, prohuiusmodi vero concessione nobis gratiose dedistis, seu de voluntate nostra dilecto locumtenenti nostro generalis thesaurario Andree Cathala, duos mille ducentos solidos barcinonenses de terno.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro comuni sigillo pendenti munitam.

Data Barcinone, die tercia, februarii anno a nativitate domini millessimo quadringentesimo sexagesimo. Regnique nostri Navarre anno trigesimo quinto. Aliorum vero regnorum nostrorum, tercio. Rex Joannes.

Dominus rex mandavit mihi Paulo Rosselli et viderunt eam Andreas Cathala, locumtenenti thesaurarii generalis, Petrus Torrelles conservator regii patrimonii, et Jacobus Pauli, advocatus fisci.

9

1460, febrer, 3. Barcelona

Carta al batlle de Barcelona sobre la taxació prevista al privilegi concedit.

O: ACA, ACM: 70-1-2 (7 febrer 1462)

[F. 38r] Nos[30] Ioannes, dei gratia Rex Aragonum, Navarre, Scicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsica, comes Barcinone, dux Atthenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie. Fideli nostro baiulo Barcinone, Salutem et gratiam.

Fideles nostri Gaspar Cathala, juratus, Petrus Fornells, Anthonius Tria et Stephanus Ponçgem, singulares universitatis ville et termini de Matarone, eorum propriis nominibus, nec non asserto procuratorio nomine aliquorum aliorum singularium ipsius ville et termini pro interesse ipsorum et aliorum de dicte universitate, supplicantes obtulerunt magestati nostre certa capitula quibus nostras fecimus responsiones et decretationes certas gratias et concessiones favorem dicte universitatis et singularium ipsorum continentes, pro ut in privillegio inde die presenti per nos facto latius continetur pro quibus dicti supplicantes nobis obtulerunt gratiose duos mille ducentos solidos barcinonenses et pro ipsis ac pro expensis in expeditione dicti privillegii etiam pro contractibus censualis vel censualium pro habendis dictis quantitatibus onerandorum fiendis,

30. 3 febrer 1460 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

solvendis instantissime nobis, humiliter supplicarunt ut ceteros vicinos habitatores et singulares universitatis dicte ville et eius termini contribuere facere dignaremur. Nos vero, attento quod eaque utilitatem comunem concernunt comunibus expensis debet expediri, pro tanto, vobis, dicimus, com- [f. 38v] mitimus et mandamus quatenus in dictis quantitatibus et expensis faciatis solvere et contribuere dictam universitatem et omnes singulares eiusdem pro solido et libra, pro ut in aliis similibus comuni oneribus dicte universitatis solvere et contribuere consueverunt, faciendo inter ipsos compartimentum debitum et consuetum et solvere renitentes per executionem compellatis modis debitis ac pro ut in similibus est usitatum, et fieri debeat in predictis autem intervenire, volumus et iubemus fidelis noster Michael Bru, scriba domus nostre que si a vobis requisitus intervenire non potuerit aut noluerit, vos sine ipso procedatis et procedere possitis sine eo, pro ut superius vobis tradimus in mandatis acta et scriptura que pro premissis fieri contigerit per scribam curie vestre recipiantur et conscribantur. Data Barcinone, die tercia februarii, anno a nativitate domini, millesimo quadringentesimo sexagesimo. Rex Joannes.

Dominus rex mandavit mihi Paulo Rosselli. Visit per Andream Cathala, locumtenenti thesaurarii generalis, Petrum Torrelles, conservatorem regii patrimonii, et Jacobum Pauli, advocatum fisci.

Huiusmodi exemplum, in precedentibus sex foleis presenti comprehenso contentum, alieno calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Olzina, Sacre Catholica et Regie Maiestatis, archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam libro seu reges- [f. 39r] tro serenissimi domini regis Joannis, felicis recordationis, Diversorum Instrumento, apud regium archivum Barcinone recondito et custodio, ad verbum pro ut jacet, iussu regio ad instantiam sindici ville de Mataro. Ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur, meum quo appono Sig+num.

Diversorum 9º. F. 103.

10

1476, juliol, 26. Estella (Navarra)

Protecció, salvaguarda i guiatge atorgat per Joan II a Pere des Bosch i a la vila de Mataró i tot el seu terme.

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 40r][31] Nos[32] Joannes, dei gratia rex Aragonum, Navarre, Scicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsica, comes Barcinone, dux Atthenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie. Cum spectet ad cultum dignitatis nostre futuris subditorum periculus occurrere et precavere malignantiumque viribus deffendere ut per sue provisionis industriam conantes offendere, retrahat a delicto et opressos liberet a maligno. Ut erga vos, dilectus et fidelis nostri Petrus dez Bosch, civis Barcinone, cuius dicitur esse castrum de Vilaçar, iuratique universitates et singulares persone ville de Matharone et parrochiarum de Vilaçar, Argentona, Cappraria et Premiano in Cathalonia per nostre provisionis presidium a persecutoribus vestris valeatis cum rebus et bonis vestris salubris preseverari quamvis vos enim bonis et rebus vestris sub nostro sitis generali guidatico comprehensi, verum quia plus timeri solent quae specialiter iniungitur quamque generaliter imperantur, cum presenti carta nostra ponimus, recipimus et constituhimus, vos dictum Petrum Dezbosch et dictos juratos universitates et singulares personas dictarum ville et parrochiarum, tam in eis nunc presentes quam absentes et ille redeuntes cum vestris et eorum coniungibus, liberis, familiis, advocatis, procuratoribus vestris et cuiuslibet vestrum, hec [f. 40v] minus census omnes redditus domus, agraria, fructus, iura iurisdictionem castrum predictum de Vilaçar, campos, vineas, nemores, terras cultas e incultas, possessiones et animalia quecumque tamb grossa quam minuta ceteraque bona universa tam mobilia quam sedentia et alia quecumque vestri et cuiuslibet vestrum et illorum quecumque sint et ubicumque sub nostre protectione, custodia et comanda ac guidatico speciali. Itaque nullus de cetero confidens de nostra gratia vel amore audeat seu presumat per se vel alium palam quomodolibet vel occulte, vos dictum Petrum Dezbosch villam, universitates seu parrochias et singulares personas prenominatus et prenominata et predicta bona vestra et illorum mobilia et immobilia et quecumque alia ut prefertur invadere, ledere, capere, damnificare, iniurari, offendere, detinere, arrestare, marchare vel pignorare, culpa crimine vel debitis alienis nisi in eisdem debitis fueritis aut fuerint principaliter aut fideiussorio nomine obligati. Nec etiam in his casibus ni quantum ius et ratio hoc fieri permittant. Nec vobis vel eis in personis et bonis malum facere vel inferre

31. *Foli 39v en blanc.*

32. Lo present privilegi fou confirmat per lo Rey Felip 3 al primer de juliol 1599 i 26, juliol, 1476 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

aut iniuriam offensam vel violentiam aliquatenus irrogare, palam vel occulte seu quomodocumque. Et ad clariorem huiusmodi nostre protectionis notifficationem [f. 41r] serie cum presenti iniungimus officialibus nostris infraescriptis quod in castro predicto de Vilaçar et in sumitatibus domorum vestri et cuiuslibet vestrum seu in aliis locis eis benevisis apponant propria auctoritate pennones regios vel insignia nostra et alia dictam protectionem nostram denotantia semel et pluries ad eorum libitum voluntatis. Mandantes per presentem chartam nostram gerenti vices nostri generalis gubernatoris, regentique baiuliam generalem in Cathalonie principatu, viccario et baiulo ceterisque universis et singulis officialibus et subditis nostris ad quos spectet et dictorum officialium, locatenentibus seu officia regentibus presentibus et futuris et cuilibet eorum [*lacuna litterae*] seu quibus presentes quomodo libet presentata fuerint ad ire et indignationis nostre incursum penaque florenorum decem milium nostris inferendorum erariis, quatenus protectionem, comandam et guidaticum nostras et nostram huiusmodi firma habeant et observent et faciant ab omnibus inviolabiliter observari et non contraveniant aut patiantur contravenire aliqua ratione sive causa quicumque autem ansu (?) temerario ductus contra protectionem et guidaticum huiusmodi venire presumpserit iram et indignationem nostram ac pena predictam nostro applicando erario se noverit [f. 41v] absque remedio aliqua incurrisse damno illato primitus et plenarie restituo. Adiicimus, tamen, que vos et alii supradicti eisdem casibus et causis penas presentis protectionis censamini, incidisse quos illi vos vel ipsos ut premittitur offendentes, incidirent ipso facto et utriusque equalitas observetur, iniungentes etiam predictis officialibus et eorum locatenentibus ad quos hoc spectet et super his requisiti fuerint per hanc nostram protectionem custodiam, comandam et guidaticum voce preconis in locis et partibus illis in quibus fuerint publicari faciant, si et quotiens fuerint requisiti ne per aliquos ignorantia inde valeat allegari.

In cuius rei testimonium presentem iussimus nostro sigillo comuni pendenti munitam. Data in villa de Stella, dei vicesimo sexto, julii anno a nativitate domini millessimo quadringentesimo septuagesimo sexto. Regnique nostri Navarre anno quinquagesimo primo; aliorum vero regnorum nostrorum decimo nono. Rex Joannes.

Galcerandus Bertrandus, mandato regio facti per pages vici qui eam vidit.

FUNDACIÓ NOGUERA

Huiusmodi exemplum, in precedentibus duobus foleis presenti comprehenso contentum, alieno calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Olzina, Sacre Catholica et Regie [f. 42r] Maiestatis, archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam libro seu regestro serenissimi domini regis Joannis, celebris recordationis, Diversorum Instrumento, apud regium archivum Barcinone recondito et custodio, ad verbum pro ut jacet, iussu regio ad instantiam sindici ville de Mataro. Ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur, meum quo utor appono Sig+num.

Diversorum. 29 F. 146.

11

1480, juliol, 31. Toledo

Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic[33] *de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.*

O: ACA, C, reg. 3545, f. 133r-141r i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-137, antic pergamí 436.

1485, febrer, 1

[F. 43r][34] In Dei nomine.[35] Pateat cunctis huius seriem inspecturis. Quod Nos Ferdinandus, Dei gratia, Rex Castelle, Aragonum, Legionis, Scicilie, Toleti, Valentia, Portugalie, Gallicie, Maioricarum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corsice, Murcie, Giennis Algarbi, Algeziris, Gibraltaris, comes Barcinone, dominus Viscaye et Molina, dux Atthenarum et Neopatrie, comes Rossilionis et Ceritanie, marchio Oristani, comes Gossiani. Exhibita et coram celsitudine nostra presentata pro parte vestri fidelium nostrorum juratorum et singularium personarum ville, castri et parrochiarum de Matarone, de Argentona, de Capraria, de Vilassario et de Premiano, seu vice et nomine vestris per fideles nostros Guillermum Petrum Eroles, dicte parrochie de Vilassario, Guillermum Petrum Ballot, parrochie de Argentona, et Jacobum Lull, parrochie de Llavaneriis, termini ville de Matharone, sindicos ad maiestatem nostram per vos destinatos supplicationem in forma capitulorum thenoris sequentis:

33. *Ferran el Catòlic va viure entre 1452 i 1516 i va regnar entre 1479 i 1516.*
34. *Foli 42v en blanc.*
35. Fou confirmat per lo rey Felip 3 al primer de Juliol 1599 *i* 31, juliol, 1480 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Senyor, molt alt e molt excel·lent, suppliquen molt humilment los faels e naturals e súbdits de vostra molt gran excel·lència, jurats e pròmens de la vila e terme del castell de Mataró, de las parròchies de Sanct Julià de Argentona, de Sanct Pheliu de Cabrera e de Sanct Genís de Vilaçar e de Sanct Pere de Premià, situades en lo Meresme per gran servici de vostra altesa e de la corona real e per bé repòs de la cosa pública de les dites vila, terme [f. 43v] e parròchies e singulars de aquelles, e endressa de la justícia e de per preservar vexacions, treballs, salaris e grans despeses, consentir per vostra clemència los capítols següents:

1. Primerament, com per lo il·lustríssim don Alfonso, rey de Aragó, de eterna memòria, sia stada feta per privillegi reyal incorporació e agregatió a la corona real e a la ciutat de Barcelona, de la vila, castells e térmens de Mataró, fahent e constituhint aquelles carrer e membre de la dita ciutat de Barcelona *et aliis*, segons és més llargamente comprès en la carta de privillegi e en la carta de possessió de aquell presa, les quals totes sien agudes en lo present capítol per expressades e insertes e de nou atorgades, sia de mercè vostra senyoria sens preiudici, novatió, derogatió directe o indirecte dels dits privillegis e incorporatió e altres coses en aquells compreses, sinó a tota maior confirmatió e corroboratió de aquelles ajustant e anedint a la dita incorporatió de nou incorporar e agregar inseparablement a la dita corona e dignitat reyals e per ella a la dita ciutat de Barcelona, les dites universitats del castell, vila e terme de Mataró e parròchies de Argentona, Cabrera, Vilaçar e Premià, e singulars de aquelles, les quals parròchies sien agregades e incorporades de semblant incorporatió qual fou [f. 44r] feta per lo dit il·lustríssim senyor rei don Alfonso de les dita villa, castell e térmens de Matharó, fahent les dites universitats e parròchies e singulars de aquelles en cascuna de aquelles carrer e membre de la dita ciutat. Volent e consentint vostra gran excel·lència per sa clemèntia e encara de nou atorgant a les dites vila e castell de Mataró[36] e parròchies predites e singulars de aquelles béns llurs, que·s puxen alegrar de tots aquells privillegis, libertats e usos que té la dita ciutat de Barcelona e los altres carrers de Barcelona se acostumen de alegrar. E per quant desijen jamés no poder ésser separats

36. Agregatió de Barcelona y de tot lo que gaudeix Barcelona *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

de la corona real e ciutat de Barcelona, vostra senyoria per sa gran clemèntia e augment e conservació del patrimoni real ab lo present privillegi e concessió reyal, força de lley pactionada e incomutable havent, en la sa bona fe reyal e mediant jurament a nostre senyor Déu e sobres los seus sancts quatre Evangelis, per si e per sos successors *in perpetuum* promet que les dites vila, castell, térmens e parròchies e singulars de aquelles, e los mer e mixte imperis e les iurisdictiones civils e criminals e qualsevulla altra spècia de iurisdictió de aquelles en tot o en part no descorporarà ni desagre-[f. 44v] garà de la dita corona reyal, ni de la dita ciutat, ni aquelles o alguna de aquelles o part de aquelles alienarà de aquí avant, o transportarà en persona de la il·lustríssima senyora reina, o altra qualsevol reyna per cambra o per altra qualsevol causa, ni del il·lustre primogènit, o en persona de altre fill o filla per dot o altra qualsevol causa, ni en altra qualsevulla persona privada o pública de qualsevulla lley, conditió, preeminèntia o dignitat, sia o per via de cambi, gratiosa donació o per venda o permutatió o en feu o altre stabliment, o per qualsevulla altra spècie de empenyorament, transportatió o alienatió qui dir o cogitar se puxe per propi motu o a supplicatió de alguna persona o per son mer offici; ans vós, senyor, per vós o per vostre primogènit e successors vostres e seu, prometeu ab lo present privillegi, lley pactionada havent, o en virtut de contracte en los dits juraments e fe reyals mijansant, que en tot temps tindreu e deffendreu les dites coses e cascuna de aquelles com ha incorporats, agregats e units a la dita corona e patrimoni reyals e a la ciutat de Barcelona en la forma predita, açò prometent e fahent de certa scièntia consultament e delliberada havent de totes coses plena infor- [f. 45r] matió.

E si lo contrari era fet, ço que Déu no vulla, per importunitat o seductió de alguna persona o per propi motu o en altra qualsevulla manera e per qualsevulla occassió, voleu, senyor, e declarau, ara per llavors, ab aquest dit privillegi, forsa de lley pactionada e de contracte havent, que tals alienations, infeudacions, concessions, trasportations e permutations o empenyoraments, *ipso facto et iure* sien írrites, casses e nulles, e no de forsa alguna per auctoritat de la present ley o privillegi e sens altra sentèntia, e per aquelles no sia res fet, ni en res obehit, ans donau ab lo privillegi per vós e vostres successors licència

FUNDACIÓ NOGUERA

a les dites universitats e singulars de aquelles e cascuna e cascú de aquelles que en juy i fora de juhi, e de fet e de dret, puxen contradir e resistir a tals havents tals concessions o qualsevulla dels prenominats títols, en la forma e manera que és permès e atorgar resistir als hòmens de Matharó e Cabrera, en lo dit cars en virtut de les incorporations e privillegis atorgats per los sereníssims reys de Aragó, predecessors vostres, a aquelles e ab les declarations, remissions e indults contenguts e expressats en dits privillegis los [f. 45v] quals, com dit és, confirmau de nou, atorgau e voleu ésser ací, per tant sufficientment expressats com si de mot a mot hi fossen inserts.

E encara consent e promet vostra senyoria per vós e per los dits successors, e ab la ley pactionada, que venint tal cars, lo que Déu no vulla, que tals concessions e alienations sien nulles e sens efficàcia alguna, e encara, a maior cautela sien revocades per vós, senyor, e successors vostres, de fet dins sis jorns aprés vostra altesa, o vostres successors, ne sereu supplicats o fets certs, e en altra manera, vol e consent vostra senyoria hoc, e fa donatió entre vius, irrevocable, a la ciutat de Barcelona dels dits llochs, castell, térmens e parròchies, e dels dits mer e mixtes imperi e de totes altres iurisdiccions e drets de aquells.

E vostra senyoria mana e vol que ara per llavors, ha per soltats tots los jurament, e qualsevol fidelitat e homenatge en los quals sien tenguts los predits o algú de aquells a la magestat reyal, e vol e mana que, encontinent, ara per llavors, les dites vila, castells e universitats e singulars de aquelles, presten los dits jurament e homenatges e fidelitats als consellers e ciutat de Barcelona e la dita ciutat o los dits [f. 46r] consellers, ara per llavors, prenguen la possessió, els sia manat e manau en dit cars, sots les naturalesa e fidelitat per les quals són obligats a la dignitat reyal, que prenguen la dita possessió o advenint lo cars, façen totes deffensiones, sforsos e instàntia que les coses predites sortesquen tot llur complir effecte, car totes per servici de la corona reyal e conservatió e augment del reyal patrimoni, lo qual ab moltes squisides maneres en gran part és alienat e dilaterat. E cascuú havent recort de la naturalesa e fidelitat reyals per los quals és obligat a la dignitat real, si ànimo té ben instituït, deu dar tota obra lo patrimoni real, sia restituït e bé augmentat e conservat. Plau al senyor rey.

FUNDACIÓ NOGUERA

2. Ítem, senyor, com en les dites parròchies, lo mer e mixte imperi e jurisdictió civil e tota altra jurisdictió acostumen de ésser exercides per batlles reyals, ja sia en alguna de aquelles parròchies exercida por lo lloctinent de algú dels dits batlles, sia de vostra mercè, senyor, consentir ab lo present privilegi força de ley pactionada havent, que d'aquí avant en la dita vila, terme e castell de Mataró, e en cascuna de les dites parròchies, ço és de Argentona, de Cabrera, de Vilaçar e de Premià, cascun trienni [f. 46v] sien mesos balles reyals per vós, senyor, e por los il·lustres successors vostres, en la forma davall posada, los quals balles cascun en sa parròchia e en los singulars e béns de aquella e dels stranys delinqüents, declinants e contractants en aquella e en llus béns, puxen e sien tinguts exercir lo mer e mixte imperi, e la civil e criminal e altra qualsevol jurisdictió per qualsevulla excessos e delictes, per greus que fossen, e per qualsevulla contractes o quasi, en la forma e manera que exerceix lo batlle de Barcelona[37] en dita ciutat en los súbdits a son offici. Entès, emperò, senyor, que los batlles, qui seran en quasevulla temps, ans de usar de llur offici, hagen assegurar de tenir taula amb bones fermanses *et aliter*, segons volen les constitutions de Cathalunya. Plau al senyor rey.

3. Ítem, senyor, sia de mercè vostra consentir que no puxen ésser batlles en les dites vila, castell, e parròchies e térmens de aquelles, sinó que sien naturals e habitants e heretats en les dites vila, térmens e parròchies, ço és, cascun de les dites vila e térmens e parròchies en les quals serà batlle. Consentint més avant, senyor, per ley pactionada que cascun trienni, los jurats e consell de les dites vila, castell e parròchies [f. 47r] de Mataró, Argentona, Cabrera, Vilaçar e Premià, ço és, cascun en son lloch, puixen elegir tres persones naturals o habitants e heretaders de aquella vila o parròchia que volran sia creat batlle, e aquelles haien e puxen presentar per lletra o altraments a vostra altesa, si serà present en lo principat de Cathalunya o a vostre lloctinent general o a vostres successors o als lloctinents generals de aquells, e en absèntia vostra o d'ells al batlle general de Cathalunya o al lloctinent del dit batlle general. E que una de les dites tres persones, en la forma susdita presentades, puixa e dega ésser provehida per lo batlle de aquella vila e

37. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

castell e parròchia de hont serà presentada, e a tal haie ésser feta provisió de la batllia per aquell trienni. E vós, senyor, voleu e declarau que lo batlle de Mataró hage per son salari cascun any quinze lliures e son lloctinent sinch lliures, e cascun balle en cascuna de les parròchies predites hage deu lliures per son salari cascun any, los quals sien pagats dels emoluments que trauran e no de rendes algunas. Manant al mestre rational e a son lloctinent que en los comptes donadors cascun trienni, per cascun dels dits balles, haien admetre en compte dits salaris, sens contradictió alguna. [F. 47v] Entès, emperò, que los dits batlles, cascú en sa jurisdictió, en cas de necessitat e no en altra manera, puixen fer lloctinents llurs, los quals puixen exercir tant plenamente los dits officis, com los dits batlles, durant llur absèntia. Emperò que los dits batlles e llurs fermanses sien tenguts de les culpes de llurs lloctinents. E lo dit batlle de Mataró, encara en presèntia, puixa fer lloctinent[38] en la parròchia de Llavaneres del terme del dit castell de Materó, la qual és assats lluny de la dita vila, segons és ja acostumat, e si fóra elet per batlle de Materó persona qui stiga en la dita parròchia de Llavaneres, puxa fer semblant forma lloctinent en la dita vila de Mataró. Plau al senyor rey.

4. Ítem, senyor, com lo batlle de Barcelona[39] hage acostumat essent present en la vila e terme de Materó, e no en altra manera conèixer de totes les causes civils e criminals e exercir lo mer e mixt imperi en los habitants en la dita vila, castell e terme o en los altres allí, delinqüents o quasi, suppliquen los habitants en la dita vila, castell e terme que plàcia a vostra altesa attorgar-los en virtut del present e special privillegi força de lley pactionada havent, per sempre que benint lo dit batlle de Barcelona [f. 48r] a la dita vila, castell e terme de Materó e stant present, exercesca les dites jurisdictions, però per lo exercici de aquelles, lo batlle de Materó ne cesse ni hage cessar, o sia impedit en lo exercici de son offici, sinó tant solament en les causes civils e criminals de les quals serà inhibit per lo batlle de Barcelona. La qual inhibitió no dure ni durar puxe, sinó durant la presèntia del dit batlle de Barcelona en la dita vila e terme de Materó, ans partint-se aquell, essent fora del terme

38. *Subratllat a l'original.*
39. Batlle de Barcelona *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

de la dita vila, torne la conexensa e jurisdictió de les dites causes de las quals serà estat inhibit, íntegramente e sense empatix del dit batlle de Materó. E que los processos e actes, axí los que fets haurà com los que trobarà fets, hage deixar lo dit batlle de Barcelona en poder del scrivà de Materó, perquè lo batlle de Materó aprés de partir aquell, puixe administrar justítia, los quals processos e actes civils e criminals hage fer e exercir lo dit batlle de Barcelona ab lo notari de la vila de Materó e no ab algun altre, quant emperò als altres ministres puixa lo dit batlle de Barcelona portar e elegir aquells que ben vist li seran, però que sia tingut lo dit batlle de Barcelona deixar en la dita vila les penyores [f. 48v] que fetes haurà per qualsevol causa o rahó, perquè los hòmens de la dita vila més fàcilment les puxen quitar o si se hauran a vendre e exequtar no se'n fassen demasiades despeses per portar-les fora de dita vila. E assò sia observat, no obstant que sia stat altrament en lo passat fet e practicat. Plau al senyor rey.

5. Ítem,[40] com lo veguer de Barcelona e regent la dita vegueria, haie acostumat essent present en les parròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià e no en altra manera, conèixer de totes les causes civils e criminals, exercir lo mer e mixt imperi en los hòmens de les dites parròchies e altres en aquelles delinqüents o quasi, suppliquen los habitants en les dites universitats e parròchies plàcia a vostra altesa, atorgar als batlles de les dites parròchies en virtut del present privillegi, per a sempre durador, que venint lo veguer de Barcelona a les dites parròchies, estant present e no en altre manera, en qualsevol de aquelles puixe conèxer de les causes civils e criminals de aquella batllia en la qual serà present e no de les altres parròchies. Entès, emperò, que per ésser present lo dit veguer en una batllia, lo batlle de aquella no [f. 49r] cesse ni sia impedit en lo exercici de son offici, sinó en aquelles causes de les quals lo dit veguer lo inhibirà, les quals inhibitions no puixe fer lo dit veguer, sinó estant la dita ballia e, de continent que serà fora de aquella, la conexensa de les dites causes de les quals serà estat inhibit lo dit balle, torne sens impediment algú a aquell e que estant lo dit veguer en una de les dites batllies no puixe evocar-se, inibir ni traure les causes de les altres

40. Governador *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

batllies de les quals serà absent ni de alguna de aquelles. E partint-se lo veguer de les dites parròchies e batllies haie e sie tingut deixar en cascuna de aquelles los processos, actes e penyores que fetes haurà en cascuna de aquelles, com és tengut lo batlle de Barcelona servar e fer en la vila de Materó, segons és dispost en lo precedent capítol. Excepte que lo dit veguer puixe a sa voluntant portar los ministes e notari, attès que en les dites parròchies no està contínuament notari abte per los dits actes,[41] com és y està en la vila de Materó, e per los officials predits e en la forma contenguda en los precedents capítols, sien exercides d'aquí an·avant les jurisdic- [f. 49v] tions civils e criminals, mer e mixt imperi en les dites vila, terme e castell de Mataró e parròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, e no per lo portantveus de vostre general governador en lo principat de Cathalunya, ni per comissari o alguatzirs o altres officials, presents e absents, si donchs no era per procés de regalia de pau e treva, a altres consemblants. Plau al senyor rey.

6. Ítem, que les dites vila de Materó e parròchies de Argentona, Cabrera, Vilaçar e Premià, a saber és, cascuna per si puixen cascun any, segons se conté en los altres llurs privillegis, elegir fer e crear jurats, consell, clavari e bossers, oydors de comptes o calculadors de aquells, los quals exercerquen e facen lo que ab los dits privillegis podien e han acostumat fer e exercir líberament ab les obligations e juraments en dits privillegis e costums llurs contenguts los quals sien ací haguts per tant expressos com si mot a mot hi fossin inserts. Plau al senyor rey.

7. Ítem,[42] senyor, sia de la vostra mercè consentir a les dites vila, castell e térmens de Materó e a les dites parròchies e a cadascuna de aquelles, que sens altra licèntia e provissió reyal puixen metre impositiones e fer talls e manllevar censals o violaris al for[43] [f. 50r] que ben vist los serà, ab totes obligations acostumades e que seran concordades ab los qui prestaran, e encara puxe metre e imposar entresí delmes o redelmes, vintens o altres impòsits o drets que·ls serà vist fahedor e tots temps

41. *Subratllat a l'original.*
42. Drets *al marge esquerre.*
43. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

que·ls serà vist fer-se, deje e llevar aquelles e tornar-les una vegada e moltes a llur voluntat, e los dits impòsits fer cullir o vendre e arrendar per supportar e pagar llurs càrrechs, presents e sdevenidors, llohant e aprovant, ara per llavors e llavors per ara, los dits contractes de censals e posant en aquells vostra auctoritat e decret de les quals coses no puguen ésser forssats dar compte a vós, senyor, ni a vostra cort o officials vostres o de vostres successors. Plau al senyor Rey; però vol e mana sa altesa que haien dar compte al batlle general de Catalunya de les dites coses de tres en tres anys.[44]

8. Ítem,[45] sia de vostra mercè, senyor, consentir que los delats de las ditas vila e térmens e parròchies o declinants en aquelles, haien ésser detenguts, absolts o condempnats cascú en la sua vila o parròchia, e de aquells no puxan ne sien trets per qualsevol official, ne encara les enquestes o processos ni penyores que contra aquells se faran, si donchs, no era [f. 50v] per procés de regalia. Plau al senyor rey.

9. Ítem, sia de vostra mercè, senyor, consentir fer remissió a les dites universitats a cascuna de aquelles e a llurs béns de totes penes de terç e altres penes e de tots crims o delictes de què fossen inculpats o altrament tenguts, ara fossen processats o no processats, puix no sia crim de mort de lesa magestat, trencador de camins o fabricador de falsa moneda. Plau al senyor rey.

10. Ítem, com de poc temps ençà mossèn Pere Joan Farrer,[46] tenint occupades o empenyorades les dites vila, terme e castell de Materó e altres parròchies desús specifficades, s'esforsa en voler storquir e exhigir en lo terme del dit castell de Materó un dret, vulgarment appellat ribaratge, qui és quatre per cent de tots blats y sal qui·s descarregan de mar en lo terme del dit castell, affermant que en lo temps que lo dit castell era de baró, lo dit dret era exhigit e que axí ell com a baró e senyor

44. *Subratllat a l'original.*

45. Que ningun delinqüent puga ser tret de la vila, sinó fora regaliat *al marge esquerre.*

46. *Pere Joan Ferrer havia rebut com a gràcia reial de Joan II el 1471, la vila de Mataró i tot el terme i parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià des del 1475, a desgrat de la població que sempre va mantenir una viva hostilitat al nou senyor feudal. L'actuació de Ferran el Catòlic el 1480 reincorporant Mataró a la corona i lligant-la estretament al carreratge de Barcelona va ser el pas definitiu per convertir Mataró i el seu terme en lloc de senyoriu reial.*

FUNDACIÓ NOGUERA

lo poria exhigir. E açò és gran dany e destructió de la dita vila de Materó, perquè los negociants, per temor de la dita exactió, cessen venir descarregar en lo dit terme, sia de vostra mercè e clemència, senyor, consentir a la dita universitat i singulars [f. 51r] de la dita vila e terme que d'ací avant tal dret no sia exhigit, màxime que en temps que és estat reyal lo dit castell e vila, no és estat acostumat exhigir lo dit dret. Plau al senyor rey, sia fet com se acostumava en temps que ere de patrimoni reyal la dita vila e terme de Materó, és a·ssaber, ans que mossèn Pere Joan tingués aquell.

11. Ítem, que lo dit mossèn Pere Joan Ferrer en lo temps que ha tengudes les dites viles e parròchies en virtud de gràcies reyals e altament, ha exhigides, reebudes e preses moltes pencions de censals de les dites vila e parròchies e dels singulars de aquelles, axí ans de la reductió de Barcelona com aprés la reductió de aquella, les quals pentions les dites vila e universitats e singulars de aquelles acostumaven fer e pagar a diverses persones e col·legis dins la dita ciutat de Barcelona, com fora de aquella, que plàcia a vós, senyor, ab lo present capítol decernir e declarar, axí com declarau e decerniu, les dites vila e parròchies ni alguna de aquelles ne les singulars persones ni béns llurs, ésser obligats a tornar pagar les dites pentions, ni part alguna de aquelles. E axí que per les dites persones no puxe ésser intentada, feta [f. 51v] ni moguda ara ni en sdevenidor, en juy ni fora juy, ni en alguna altra manera petitió, demanda, plet o qüestió a les dites vila o parròchies, ni alguna de aquelles ni singulars persones, ans sien toltes e llevades totes actions e via de procehir contra les dites vila e parròchies e los habitants e habitadors en aquelles e béns llurs. Manant a tots e sengles officials de vostra altesa, sots lo deute de fidelitat e confiscatió de béns, que a sola ostentió del present capítol, cessen e tolguen tots enantaments dels quals fossen requests fer a instàntia de qualsevol persona, abdicant-los tot poder de fer lo contrari ab decret de nul·litat. Plau al senyor rey, pus consta legítimament que dites pentions sien estades pagades realment al dit mossèn Pere Joan Farrer per virtut de gràcies reyals.

12. Ítem, com lo dit mossèn Pere Joan Ferrer tenint la dita vila de Mataró e parròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, segons dit és, haie obrat e reparat un castell herm appellat Burriach, en lo qual de present té sa habitació. Lo

FUNDACIÓ NOGUERA

qual se diu és o era de mossèn Pere Desbosch e haia lo dit mossèn Pere Joan procurat que li és estat fet stablimente o concessió per lo sereníssim senyor rey, vostre pare, [f. 52r] de immortal memòria, o per lo batlle general de Cathalunya o lloctinent o regent lo dit offici, de certs térmens, los quals són de les parròchies de Cabrera e Vilaçar, e los quals ha fets assignar e aplicar al dit castell en los qual ha obtenguda tota jurisdicció civil e criminal, mer e mixt imperi, fahent-ne baronia en forma. La qual baronia, térmens e jurisdictió no poden ésser donats ni restar al dit mossèn Pere Joan en perjuhi de les dites parròchies qui confinen e termenen ab lo dit castell, qui han tornat al vostre reyal patrimoni íntegrament e sens disminutió alguna, car per açò són estats contents los hòmens de les dites parròchies pagar e exbursar de llurs sustànties les quantitats de vall specificades. E, encara, attès que en los dits térmens al dit mossèn Pere Joan assignats, a possessions de singulars persones les quals lo dit mossèn en Pere Joan se ha ocupades, e han ésser restituïdes als de qui són e no res menys per quant ab sentèntia reyal és estat sentenciat e declarat en temps passat lo dit castell no tenir terme algú, sinó tant quant tenen les parets de aquell. Per tant, suppliquen [f. 52v] a vostra altesa, li plàcia revocar e haver per revocats e anul·lats axí com ab la present revocau et anullau de certa scièntia e deliberadament qualsevol stabliments, concessions e altres gràties fetes al dit mossèn Pere Joan Ferrer e als seus dels dits térmens al dit castell assignats, baronia e jurisdictiones civil e criminal per lo dit sereníssim senyor rey, pare vostre, o per vós o officials vostres o de aquell, los quals stabliments, terminatió e assignació de térmens e baronia e concessions de jurisdictions civil e criminal e altres qualsevols provisions sien açí aguts e hagudes, per tant sufficientement expresses com si de paraula a paraula hi fossen inserts restituïts e tornats totes les coses al stament en què staven en los dits termes e parròchies e les jurisdiccions e altres coses tocants en qualsevol manera les dites parròchies e singulars de aquelles, ans de les commocions o guerra de Cathalunya. E que mane vostra senyoria que lo dit mossèn Pere Joan Ferrer haie renunciar e de fet renuntie als dits stabliments, gràties e concessions, de la qual renuntiatió conste per acte autèntich [f. 53r] en offici de batlle general per eterna memòria, provehint e declarant a major cauthela que lo dit mossèn Pere Joan Farrer no puixe

FUNDACIÓ NOGUERA

tenir los dits térmens, ni exercir jurisdictió alguna en aquells, ne encare rebre les pecúnies del empenyorament que té de les dites vila e parròchies fins haie renuntiat als dits stabliments, concessions e gràties, segons dit és, provehint e declarant, encara que pus los hòmens de les dites vila e parròchies haien deposats en la Taula de la ciutat de Barcelona los dos mil florins d'or dels quals se fa servey a vostra altesa, com devall és scrit, perquè de aquells se faça a la voluntat de aquella, e hagen fermada la carta del censal dels mil florins d'or, segons devall se conté, al dit mossèn Pere Joan Farrer, sens més dilations les dites vila e parròchies e les jurisdiccions de aquelles vinguen al domini e possessió de vostre reyal magestat, e se cumplesquen e hagen effecte e exequció totes les coses en los presents capítols contengudes, no obstants, ans hagudes per revocades expressament e de certa sciència [f. 53v] totes e sengles provisions ab qualsevol expressió de paraules per forts e derogatòries que fossen, les quals sien hagudes assí per insertes, lo contrari en manera alguna disponents. Plau al senyor rey.

13. Ítem, senyor, sia de vostra mercè revocar e haver e per revocats ab lo present qualsevulla gràties, donations, concessions, empenyoraments, privilegis e castells e altres actes e contractes fets e atorgats al dit mossèn Pere Joan Farrer, e altres qualsevols persones de les dites vila, castell e térmens de Materó e de les altres parròchies desús nomenades e dels térmens assignats al castell de Burriach qui sien de les dites parròchies, mer e mixt imperi e altres qualsevol jurisdictions civils e criminals de aquelles e de totes rendes e drets de patrimoni reyal, absolent les dites universitats e cascuna de aquelles e los singulars de aquelles de qualsevol sagrament, homanatge e de fidelitat prestats al dit mossèn Pere Joan Farrer, o a sos procuradors, e axí sien plenament e íntegra tornats ab tots drets e rendes, units e agregats al patrimoni reyal a la receptió de la batllia general ab tots sos drets, e per aquella forma e manera que eren ans del dit empenyorament, e en temps que eren del [f. 54r] patrimoni reyal, talment que no coneguen per senyor sinó un Déu en lo cel e un rey en la terra. Plau al senyor rey.

14. Ítem, sia de vostra mercè, senyor, que los privilegis de les dites universitats e de cadascuna de aquelles en quant no serà a aquelles derogat per los presents capítols estiguin en llur forsa, efficàcia e valor e tals com si los presents capítols atorgats

FUNDACIÓ NOGUERA

no fossen. E en quant hi serà derogat per los presents, aquells no agen valor alguna. Plau al senyor rey.

15. Ítem, senyor, per causa del present privilegi e coses demunt dites, atorgades per vostra senyoria e encara per dignes respectes, les dites universitats serveixen a vostra senyoria de dos mil florins d'or o de la valor de aquells pagadors en la ciutat de Barcelona. Los quals de continent que sien dits i scrits en la Taula de la dita ciutat a vostra altesa o a qui aquella manara, vinguen sens alguna dilació les dites vila e parròchies, térmens e jurisdictiones e altres coses de aquelles íntegrament al patrimoni reyal, repellit lo dit mossèn Pere Joan Ferrer, no obstant, ans hagudes per revocades e nul·les qualsevol provisions a aquell atorgades, lo contrari disponents. Emperò, senyor, vostra senyoria vol e consent que los dits privilegis e capítols sien axí irrevocables e passats en virtut de contracte que en algun temps [f. 54v] no·s puxen revocar, encara que la dita quantitat, se volgués restituhir ne en altre qualsevol cas, car totes servey de vostra magestat real e bé e conservatió de la cosa pública de les dites universitats. Plau al senyor Rey y accepte los dits dos mil florins d'or en la forma demunt dita. Però vol sa altesa que ultra los dits dos mil florins, les dites universitats asseguren a mossèn Pere Joan Ferrer, mil florins d'or o la valor de aquells segons correran en lo temps que·s asseguraran, a rahó de censal a XXª per mil, car sa altesa es contenta prometre e jurar, axí com de fet promet e jura dar, pagar e restituhir a les dites universitats del donatiu que li serà fet en pecúnia, censals o altrament en la primera cort celebradora en Cathalunya los dits mil florins d'or o la vera valor de aquells per lluir, quitar e rembre los dits mil florins d'or assegurats a censal al dit mossèn Pere Joan Ferrer. Los quals mil florins d'or quant se lluiran, hagen ésser pagats en florins d'or o al for que valran florins d'or en lo temps de la luyció, e de continent que sian deposats los dits dos mil d'or e assegurats los mil florins d'or a censal en la forma predita [f. 55r] les dites viles e parròchies, sens dilació alguna e sens restar en altra obligatió, tornen al patrimoni reyal revocades qualsevol provisions, lo contrari diponents.

16. Ítem, senyor, que plàcia a vostra altesa, pus aquells fan lo predit servey, manar donar franchs de sagell los presents capítols. Plau al senyor rey, sien tan solament exhigits per lo dret de

FUNDACIÓ NOGUERA

sagell a la cancellaria pertanyent mil sous jaquesos. E axí ho mana sa magestat a son prothonotari e lloctinent de aquell.

Supplicatioque nobis humiliter per ipsos sindicos, ut contenta in eisdem supplicatione et capitula pro benefficio reipublice universitatis dictarum ville, castelli de Materone et parrochiarum de Argentona, Cabrera, Vilassario et Premiano et corone regie unde dimenbrati et separati fuerant, tanquam servus ad fontes aquarum applicari et restitui de nostri benignitate solita acceptare, concedere atque decretare dignaremur. Nos vero prospecta tanta affectione et tam iugi instantia et supplicatione per vos facta servitique per universitates ipsas impensis nobis et que impendere speramus [f. 55v] in dies. Tumque non recusastis propia bona et sustantiam exponere ut id adipisci possetis, statuhimus dictam supplicationem et capitula acceptare et unumquodque capitulorum ipsorum decretare ac ipsa una cum respontionibus et modifficationibus in fine uniuscuisque eorum contentis et appositis ad futuram rei sit geste ac concesse memoriam in privilegii forman redigere. Quo circa tenore huiusmodi privillegii vim et robur contractus pactionati perpetuo obtinentis, presentiam tenore scienter et consulto liberaliteque mera ac dominica potestate supplicationem et capitula preinserta cum decretationibus, modificationibus et respontionibus in fine uniuscuiusque ipsorum continuatis et appositis quemadmodum superius continetur et est expressum acceptamus, concedimus, damus, elargimur, rattificamusque et approbamus ac vestre acceptationis, ratifficationis, confirmationis sed novi induleti munimini roboramus nostrumque, pariter assensum et auctoritatem apponimus illamque et illas ad futuram rei memoriam in hanc privilegium [f. 56r] formam redigi iussimus volentes unumquodque dictorum capitulorum per se vim et robur privillegii et contractus obtinere. Itaque quocienscumque jurati et singulares persones dictarum ville, castri et parrochiarum ac uniuscuiusque earum voluerint et instaverint de unoquoque dictorum capitulorum, unum publicum instrumentum quod eisdem conficiatur et tradatur non mutata sustantia. Renuntiantes exceptioni capitulorum predictorum, sic ut predicitur, non concessorum ac rei sic ut predicitur non geste et no concesse in nostra bona fide et verbo regiis, promittimus vobis Juratis et singularibus personis dictarum ville, castri et parrochiarum presentibus et futuris et secratario et notario infraescripto, ut publice persona pro vobis et pro aliis quorum intersit et interesse poterit recipienti et paciscenti ac etiam legittime stipulanti. Nec non juramus per dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia, manibus nostris corporali tacta quod predicta omnia et singula et quodlibet eorum iuxta seriem et

FUNDACIÓ NOGUERA

tenorem ipsorum pleniorem [f. 56v] tenebimus et observabimus tenerique et observari faciemus et in aliquo non contrafaciemus, seu per quemque contrafacere vel venire permittemus ratione aliqua iure modo causa vel occassione sub iurium omnium nostrorum et curie nostre obligatione. Volentes et consentientes quod de huiusmodi nota ad requisitionem juratorum predictarum ville, castri et parrochiarum et uniuscuiusque eorum fiant et tradantur per secretarium et notarium infraescriptum tot publicia consimilia instrumenta quot sunt universitates predicte et unicuique universitati earum unum instrumentum tradi possit. Illustrissimo propterea Joannis, principi Castelle et Gerunde, primogenito nostro, charissimo ac in Castelle et Aragonum regnis post felices dies nostros, heredi ac indubitato successori sub paterne benedictionis obtentu, dicimus Illustri vero infante Enrico duci Sugurbi, comiti Empuriarum, nostro charissimo consanguineo et locum tenenti generali in principatu Cathalonie, gerentique vices nostri generalis Gubernatoris in principatu, eodem, baiulo generali et magistro [f. 57r] rationalis, viccariis, baiulis, subviccariis, sub baiulis ac consiliariis civitatis Barcinone, algutziriis et ceteris, universis et singulus officialibus nostris, presentis et futuris et dictorum officialium locumtenentis aut officia regentibus ad quos spectat, dicimus, precipimus et mandamus ad obtentum nostri amoris et gratie incursum que pene florenorum auri Aragonum decem milium nostris inferendorum erariis quod nostra huiusmodi supplicationes et capitulorum predictorum ac decretationum et responsionum in fine uniuscuiusque eorum contentorum, acceptationem, concessionem, approbationem et laudationem et omnia et singula superis designata iuxta eorum seriem et tenorem teneant firmiter et observent tenerique et observari ab omnibus faciant inconcusse ac inviolabiliter et contrarium non faciant ratione aliqua sive causa. Si dictus Illustrissimus princeps et filius noster charissimus gratiam paternam habet charam ceterique officiales et alii predicti iram et indignationem ac pena praeppositam cupiunt non incurrere.

Quod est datum et actum [f. 57v] Toleti,[47] die ultimo, mensi Julii anno a nativitate Domini, millessimo quadringentesimo octugesimo. Regnorumque nostrorum videlicet Scicilie anno decimo tertio, Castelle, Legionis, etcetera, septimo; Aragonum vero et aliorum, secundo.

Sig+num Ferdinandi, etcetera, qui predicta laudamus, concedimus, firmamus et juramus huicque publico instrumento sigillo comuni nostrum iussimus inpendere apponi. =Yo el Rey=.

47. 31, juliol, 1480 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Testes sunt qui presentes fuerunt, venerabile in Christo pater P.[48] Episcopus urgellensis, cancellarius, magnificus Alfonsus de la Cavallaria, vicecancellarius regii consiliarii et nobilis Ferdinandus de Rebolledo, miles.

Sig+num mei Gasparis d'Arinyo, dicti serenissimi et potentissimi domini regis, secretarii eiusque auctoritate notari publici per universam dicionem suam qui premissis interfui eaque de ipsius domini regis mandato in duobus pergameneis, cum filo canapis consuetis in primo quorum sunt [f. 58r] linei complete octuaginta sex, prima enim pincipit "In dei nomine" et finit "et moline", ultima vero incipit "franchs de sagell" et finit "supplicatione". In secundo, vero pergameneo sunt linee complete quatuordecim et unam non completa. Prima incipit "et capitulis" et finit "de nostri benigni"; ultima, vero, incipit "Toleti" et finit "secundo". Sunt etiam in eodem secundo pergameneo scripti signum dicti domini regis, in una linea perfecta et alia imperfecta; nomina testium in una linea imperfecta et presens mea clausula, scribi, feci et clausi. Corrigitur autem in lineis viii "e dig"; xii, "ni desa"; xiii, "causa et alibi in eadem fia"; o lxxxvi, "jactem" et lxxxxvi, "Castelle".

Dominus Rex mandavit mihi Gaspari d'Arinyo in cuius posse firmavit et iuravit, visa per Alfonsum Sanchez, pro thesaurario generali, et Pere Maleti, fisci advocatorum, et B. Granell pro conservatore.

Huiusmodi exemplum, in precedentibus sexdecim foleis presenti comprehenso contentum, alieno calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Olzina, Sacre Catholica et Regie Maiestatis, archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam libro seu [f. 58v] regestro serenissimi domini regis Ferdinandi Catholici, inmortalis memorie, Itinerum Instrumento, apud regium archivum Barcinone recondito et custodio, ad verbum pro ut jacet, iussu regio ad instantiam sindici ville de Mataro. Ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur, meum quo utor inclaude instrumentis appono Sig+num.

És estat registrat lo sobredit privilegi en lo Registre primer del excel·lentíssim don Francisco de Moncada, marquès de Aytona, mestre racional, en F. 68 per mi, Joan Matxi, menor, coadiutor ordinari de dit offic. Sig+num Joan Matxi, menor.

Diversorum. F. 133.

48. *Pere de Cardona, bisbe (1472-1515).*

FUNDACIÓ NOGUERA

12

1481, maig, 15. Calataiud

Donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme del castell de Mataró i de les parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià a la ciutat de Barcelona. Còpia parcial.[49]

O: ACA, C, reg. 3545, f. 133r-141r

[F. 59r] Don Ferrando,[50] per la gràtia de Déu, rey de Castella, de Aragó, de Leó, de Scicília, de Toledo, de Valèntia, de Gallícia, de Mallorques, de Sivilla, de Sardenya, de Còrdova, de Còrsega, de Múrcia, de Jahén, de Algarbe, de Algezira, de Gibraltar, compte de Barcelona, senyor de Viscaye e de Molina, duch de Atthenes e de Neopàtria, compte de Rosselló i de Cerdanya, marquès de Oritany, compte de Gociano.

Als amats e faels nostres, los consallers de la nostra ciutat de Barchinona, salut e dilectió.

Nós, ab nostre privilegi dat en la ciutat de Toledo lo darrer dia del mes juliol del any pus prop passat mil quatre-cents vuytanta, agregam inseparablement a la corona reyal nostra las parròchies de Materó, Argentona, Cabrera, Vilassar, Premià, las quals estaven empenyoradas e alienadas de nostre patrimoni, e entre las altras cosas en dit privilegi posadas per seguretat de las ditas parròquias e per que aquellas en ningun temps no puguen ésser alienadas del reyal patrimoni són contengudas e posadas las paraulas següents:

"E encara promet e consent vostra senyoria que per vós e los successors vostres ab lley pactionada [f. 59r] que venint tal cars, lo que Déu no vulla, que tals concessions e alienacions sian nul·les e sens afficàtia alguna. E encara a maior cauthela sien revocades per vós, senyor, o successors vostres, de fet dins sis jorns aprés vostra altesa, o vostres successors, ne seran supplicats o fets certs. E en altra manera, vol e consent vostra senyoria hoc e fa donatió entre vius, irrevocable, a la ciutat de Barchinona dels dits llochs, castell, térmens e parròchies e dels dits mer e mixts imperis e de totas altres iurisdiccions e drets de aquella e vostra senyoria mana e vol que ara per llavors, ha per soltats tots los juraments e qualsevol fidelitats e homanatge en los quals sten tinguts los predits, o algú de aquells a

49. *El document sencer es troba a ACM: 70-1-2 (AH-001/2. Document 3).*

50. Dado testimonio en 4 abril 1778, con decreto del Ilustre ayuntamiento de esta ciudad de 16 de febrero. de este mismo año. 15, maig, 1481 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

la magestat reyal. E vol e mana que, en continent, ara per llavors, les dites vila, castell e universitats e singulars de aquellas presten los dits jurament e homanatges e fidelitats als consellers e ciutat de Barcelona e la dita ciutat o los dits consallers, ara per llavors, prenguen la possessió. Els sia manat e manam en dit cars sots [f. 60r] la naturalesa e fidelitat per les quals són obligats a la dignitat real que prenguen la dita possessió e advenint lo cars, fassen... etcetera."

En virtud de las quals paraulas preinsertas, vosaltres sou obligats e deveu pendre la dita possessió dels predits llochs, castell e parròchies. E com vullam que lo dit privilegi sia observat ab tenor de las presens, de nostra certa sciència e consultament, vos diem e manam stretament sots incorriment de les penes en lo dit privilegi contingudas, que de continent poseu per exequutió lo pendre de la dita possessió, segons és contengut e disposat en lo dit privilegi. E no fassan lo contrari per rahó o causa alguna, si voleu no incórrer en las ditas penas. Dat en Calatayut a quinse de maig, any de la nativitat del nostre Senyor, mil quatre-cents vuytanta-hu. =Yo el Rey=.

Huiusmodi exemplum, in precedentibus duobus foleis presenti comprehenso contentum, alieno calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Olzina, Sacre Catholica et Regie Maiestatis, archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam libro seu regestro domini regis [f. 60v] Ferdinandi, inmortalis memorie, Itinerum Instrumento, apud regium archivum Barcinone, recondito et custodito, ad verbum pro ut jacet, iussu regio ad instantiam sindici ville de Mataró. Ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur, meum appono Sig+num.

13

1294, juliol, 15. Barcelona

Privilegi atorgat per Jaume el Just[51] *al lloc de Mataró per a fer mercat el dilluns de cada setmana.*

O: ACA, C, Gratiarum 2, Registros núm. 194, 43v.

Bibliografia: Jaume CASTELLVI, *Derecho y tradición en las ferias y mercados mataroneses* (Mataró 1960), 12-14.

51. *Jaume el Just (1267-1327) va regnar del 1291 fins al 1327.*

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 61r] Nouverint[52] universi. Quod nobis Jacobo, Dei gratia, regi Aragonum, Scicilie, Maioricarum et Valentie ac comiti Barcinone, fuit pro parte infantis dompni Petri, charissimi fratis nostri, humiliter supplicatum ut cum mercatum non celebraretur in loco suo de Matharone, dignaremur concedere ut mercatum ibi celebraretur ad celebrationem etiam ipsius mercati diem etiam assignare. Unde nos, Jacobus, Dei gratia, rex Aragonum, Scicilie, Majoricarum et Valentie ac comes Barcinone, supplicatione ipsa benigne admissa, concedimus et statuimusque mercatum celebretur in dicto loco de Matarono perpetuoque libet septimana, scilicet, die lune. Itaque omnes venientes die predicta ad celebrandum dictum mercatum fuit salvi paritere et securi cum omnibus rebus et bonis suis inveniendo, stando ac etiam redendo, exceptis tamen proditoribus, bausatoribus, falcificatoribus monete et homicidis, raptoribus et fractoribus itinerum seu viarum et ipsis [*lacuna litterae*] ad dictum mercatum facientibus et (...) relantibus ad se iustitiam compellari. Mandantes per presentem cartam universis [f. 61v] offitialibus et subditis nostris que predicta concessionem nostram firmam habeat et observent ut superius continetur.

Data Barchinone, idus julii anno domini millesimo ducentesimo nonagesimo quarto.

Sig+num Jacobi, Dei gratia, regis Aragonum, Sicilie, Majoricarum et Valentie ac comiti Barchinone.

Testes sunt, Jaspertus de Castronovo, Dalmatius de Rochabertino, Dalmatius de Castronovo, Arnaldus de Cursacuno, Jaufridus de Rocabertino. Clausi fuit.

Huiusmodi exemplum, in presenti folio contentum; partim alieno et partim proprio calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Alzina, Sacre Catholica et Regie Maiestatis, archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam libro seu regestro serenissimo domini regis Jacobi, memorie recolende, Gratiarum intitulato apud regium archivum Barcinone recondito et custodio, ad verbum pro ut jacet, iussu regio ad instantiam sindici ville de Mataro. Ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur, meum quo utor appono Sig+num.

Gratiarum. 1294·(129)5·(129)6· F. 43.

52. Mercat, 1294 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

14

1569, novembre, 7. Barcelona

Privilegi per aixecar muralles concedit a la vila de Mataró per Diego de Mendoza,[53] *capità general a Catalunya en nom de Felip II.*

[F. 62r] Nos,[54] Philippus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, etcetera, comes Barchinone, etcetera.

Nos, Didacus de Mendoça et de la Cerda, princeps Meliti, dux Franchiville, marchio Algezire, de consilio stato et belli Sacre Catholica et Regie Maiestatis, et in eius sacro et supremo consilio Italie, presidents consiliarius locuntenents et capitaneus generalis in principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie. Expositum et nobis reverenter deductum fuit per vos, fideles regios juratos ville et vicinatus de Matarone, diocesi Barchinonense, que Dei optimi maximi gratia[55] populus dicte ville adeo crevit et augmentavit, ut merito muris turribusque adornari propugnaculis etiam, et aliis deffensionibus communiri debeat, tamen ad infestationes et invasiones latronum, bannitorum, incendiariorum et aliorum facinerosum hominum vitandasque, etiam turcorum barbarorumque africas regiones acolentium nationes et piratas, galeotis suis maritimis Cathalonie partibus se suplicantes resistendum tutumque refugium circumunioni ibidem habendum. Eo maxime attento quo vestris dicte ville et vicinatus expensis pecuniis que propriis id facere intendatis, propterea nobis, humiliter, supplicare fecistis quatenus premissis attentis et aliis vobis licenciam, facultatem et privilegio murandi, claudendi turribusque adornandi, opportunis portis et januis claudendi, propugnandis et aliis deffesionum bastionibus ac artificii fortificandi dictam villam de Materone, concedere dignaremur. Nos, vero, cum instituti nostri sit eos qui ad resistendum hostium, periculis adornadumque populos huius Principatus in Dei sueque Maiestatis servitium et decus se preparari conautum fuit etiam propriis expensis facere predictis et aliis moti [f. 62v] respectibus supplicationibus vestris inclinati uti justis rationique benigne duximus annuendum, tenore igitur presentium: de nostra certa scientia, deliberate et consulto vobis dictis juratis et universitati dicte ville de Matarone, licenciam et privilegium predicti scienti supplicatum per vos extitit, conce-

53. *Diego Hurtado de Mendoza y de la Cerda, príncep de Mélito, duc de Francvilla (1500-1578), lloctinent i capità general a Catalunya entre 1564 i 1571.*

54. Muralles *al marge esquerre.*

55. adeo crevit, *ratllat.*

FUNDACIÓ NOGUERA

dimus et regia qua fungimur auctoritate in hac parte licentiam et facultatem vobis dictis juratis et universitati de Matarone, murandi et fortificandi dictam villam, circum claudendo eam modo et forma per consilium dicte ville de consilio, tamen, expertorum et cum assistentia regii officialis, seu alterius private persone per nos, seu magnificum regentem cancellariam nominande in determinatione et deliberatione per vos et consilium dicte ville super dicta clausura et operibus faciendis determinatum aut determinandum, impartimur. Etiam, si pro dicta clausura melius et utilius facienda aliqua parts domorum infringi seu derrui conveniat, satisfacto tamem prius dampno inferendo partileze. Mandantes, per has easdem nobili magnifico consiliario dilectis et fidelibus regiis gerenti vices generalis gubernatoris in dictis Principatu et comitatibus, vicariis, baiulis, subvicariis, subbaiulis et signanter dicto baiulo de Matarone, ceterique universis et singulis officialisbus ac penam florennorum auri Aragonum quingentorum, regiisque inferendorum erariis, quatenus licentiam, privilegium et concessionem nostras immo regias huiusmodi et omnia et singula in eis contenta vobis dictis juratis et universitati predicte ville de Matarone firmiter teneant et observent tenerique et inviolabiliter observari faciant per quoscumque et contra predicti ne faciant vel veniant nec contrafacere vel venire permittant ratione aliqua sine causa quin potius instari et requisiti per vos, seu ex parte dicte universitatis vobis assistant, prestentque [f. 63r] auxilium, consilium et favorem oportunos, si gratiam regiam charam habeant et preappositam cupiunt evitare penam.

In cuius rei testimonium presentes fieri iussimus regio comuni sigillo impendenti munitam. Data Barchinone, die septimo, mensis novembris, anno a nativitate Domino millesimo quingentesimo sexagesimo nono, regnorum autem regionum videlicet Citerioris Scicilie anno decimo sexto; hispaniarum, vero, ulterioris Scicilie et aliorum anno decimo quarto.

=El príncipe y duque=

Dominus locumtenentis generalis mandavit michi, Gabrieli Pedrolo, visa per Montaner, regentem cancellariam, et Cellers, regentem Thesaurariam.

Huiusmodi exemplum, in precedentibus duobus foleis presenti comprehens contentum alieno calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Alzina, Sacre Catholica et Regie Maiestatis, archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam libro seu regestro Diversorum locumtenens intitulato apud

FUNDACIÓ NOGUERA

regium archivum Barcinone recondito et custodio, ad verbum pro ut jacet, iussu regio ad instantiam sindici ville de Mataro. Ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur, meum appono signum.

15

1578, juliol, 18. Madrid

Carta de Felip II instant el capità general de Catalunya, Fernando de Toledo,[56] *a continuar l'emmurallament de la vila de Mataró.*

[F. 64r][57] El Rey

Al Prior don Fernando de Toledo, primo nuestro, lugarteniente y Capitán general del Principado de Cataluña y condados de Ruysellón y Cerdaña.

Por parte de la villa de Matarón nos ha sido fecha relación que por estar tan vezina de la mar, como está y sin murallas, y para que no fuesse saqueada de cossarios. El verano passado passaron gran peligro y desassossiego. Y los dichos cossarios tomaron y cautivaron muchos vecinos della. Y apara obviar y remediar los dichos daños, os pedieron que les concediéssedes licentia para çerrar y murar la dicha villa. Y se la distes. Y se puso luego por obra la dicha obra conforme lo que traçó el ingeniero Jorge Setara, que por orden vuestra fue a regonoçer y traçar por donde havía de passar y hacer la dicha muralla para que estuviese más fuerte y que continuando la fábrica de dicha muralla,[58] como cosa tan conveniente al bien público y fortificación della.

Algunos particulares que tienen sus casas muy fuera de la dicha villa pretenden que la dicha muralla ha de ençerrar sus casas dentro, y mudarse la traça del dicho ingeniero, haviéndose traçado por allí por ser más fuerte y como conviene a la fortificación de la dicha villa. Y han puesto pleito sobre ello contra la dicha villa en nuestra Audiencia que reside en la ciudad de Barcelona. Y, no obstante los dichos inconvenientes, han mandado que no se passe adelante en la dicha obra. Por lo qual han determinado de ocurrir a

56. *Fernando de Toledo (1528-1591), bord reconegut de la casa d'Alba, prior de l'orde de Malta i virrei a Catalunya entre 1571 i 1580.*

57. *Foli 64v en blanc.*

58. para que estuviese más fuerte y que continuando la fábrica de dicha muralla *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

nós, supplicándonos fuéssemos servido de no permittir lo susodicho, haviéndose gastado en la dicha muralla tanta suma de dinero por la traça del dicho ingeniero y mandar que passe adelante la dicha obra sin embargo dello, pues es tan conveniente y necessaria para el reparo y guarda de la dicha villa. Lo qual visto en el nuestro Consejo de Guerra, havemos acordado y os encargamos y mandamos que lo hagáis ver y preveer en ello lo que más conveniere. De Madrid, a XVIII de Jullio de 1578 años. =Yo el Rey=. Juan Delgado.

Illustre el prior don Fernado de Toledo que vea lo que la villa de Matarón en Cathaluña supplica, que sin embargo que por la Audiencia de Barcelona se ha mandado parar la obra que se hazía en ella por la traça del ingeniero Setara, se passe adelante ella y provea ello lo que más conviniere.

16

1578, juliol, 18. Madrid

Carta de Felip II instant el capità general de Catalunya, Fernando de Toledo,[59] *a continuar l'emmurallament de la vila de Mataró.*

[F. 65r][60] El Rey

Al Prior don Fernando de Toledo, primo nuestro, lugarteniente y Capitán general del Principado de Cataluña y condados de Ruysellón y Cerdaña. Por parte de la villa de Matarón, nos ha sido fecha relación que por estar vezinos de la mar como está y sin murallas y para que no fuesse saqueada de cossarios. El verano passado passaron gran peligro y desassossiego y los dichos cossarios tomaron y cautivaron muchos vecinos della. Y apara obviar y remediar los dichos daños, os pedieron que les concediéssedes licentia para çerrar y murar la dicha villa. Y se la distes. Y se puso luego por obra la dicha obra conforme lo que traçó el ingeniero Jorge Setara que por orden vuestra fue a regonoscer y traçar por donde havía de passar y hacer la dicha muralla para que estuviese más fuerte y que continuando la fábrica de dicha muralla, como cosa tan conveniente al bien público y fortificación della.

59. *Vegeu la nota 56.*
60. *Foli 64v en blanc.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Algunos particulares que tienen sus casas muy fuera de la dicha villa, pretenden que la dicha muralla ha de ençerrar sus casas dentro y mudarse la traça del dicho ingeniero, haviéndose traçado por allí por ser más fuerte y como conviene a la fortificación de la dicha villa. Y han puesto pleito sobre ello contra la dicha villa en nuestra Audiencia que reside en la ciudad de Barcelona. Y, no obstante, los dichos inconvenientes han mandado que no se passe adelante en la dicha obra. Por lo qual han determinado de ocurrir a nós, supplicándonos fuéssemos servido de no permitir lo susodicho, haviéndose gastado en la dicha muralla tanta suma de dinero por la traça del dicho ingeniero y mandar que passe adelante la dicha obra, sin embargo dello pues es tan conveniente y necessaria para el reparo y guarda de la dicha villa. Lo qual visto en el nuestro Consejo de Guerra, havemos acordado y os encargamos y mandamos que lo hagáis ver, y preveer en ello lo que más conveniere. De Madrid, a xviii de Jullio de 1578 años. =Yo el Rey=. Juan Delgado.

Illustre el prior don Hernando de Toledo, que vea lo que la villa de Matarón en Cathaluña supplica, que sin embargo que por la Audiencia de Barcelona se ha mandado parar la obra que se hazía en ella por la traça del ingeniero Setara, se passe adelante ella y provea ello lo que más conviniere.

Huiusmodi exemplum, in presenti pagina contentum alieno calamo [f. 65v] calamo scriptum sumpsi et abstraxi, ego Gabriel Olzina, Sacre Catholica et Regie Maiestatis, archivarius eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quadam litera in papiro volatili esse, dita manu sue magestati pro ut vidi firmata, excellentissimo Ferdinando de Toledo, locumtenenti et capitaneo generali presenti Cathalonie principatu, directa et cum eadem fideliter comprobatus ad instantia sindici de Mataro. Ut igitur eidem o fides plenior adhibeatur, meum appono signum, die XXV augusti MDCXXVIII.

17

1579, abril, 2. Barcelona

Privilegi atorgat pel capità general de Catalunya, Fernando de Toledo,[61] *en nom de Felip II, sobre el traçat de les muralles de la vila de Mataró.*

61. *Vegeu la nota 56.*

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 66r] **Privilegi[62] concedit per lo Excel·lentíssim Don Hernando de Toledo, lloctinent general, per la trassa y debuix de la muralla de la vila de Mataró**

Don Felip per la gràcia de Déu, rey de Castella, de Aragó, etcètera, comte de Barchinona, etcètera.

Don Fernado de Toledo, prior de Castella de l'orde de St. Johan de Hierusalem per la Sacra Cathòlica y Real Magestat, conseller, lloctinent y capità general en lo present principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya. Per quant per lo síndich de la vila de Mataró no és estat deduhit que desitjant la universitat de dita vila que la obra de la muralla se acabàs y la fortificació de aquella se fes com convenia y era necessària al servey de Déu y de sa Magestat y benefici dels poblats en la dita universitat. En dies passats nos suplicaren, per part de aquella, que la trassa de dita fortificatió manassen fer per Jordi de Setara, enginyer de sa magestat, lo qual conforme al orde que per nos li fonch donat, ha feta la dita trassa. Suplicant-nos de nou humilment, lo dit síndich, fossen servits manar al dit enginyer que, pus ha feta la dita trassa, fassa relatió de aquella y nos la lliure, pus té confiansa lo dit síndich que estarà com convé, de manera que per nos sobre la dita muralla y forticatió se pugue degudament provehir y sobre ella no·s segueschan més qüestions ni debats, segons que estas cosas en la supplicatió a nos presentada estan més llargament contengudes. E com lo dit Jordi de Setara, enginyer demunt dit, haie feta la demunt dita trassa y nos haie exibida y presentada aquella, per nos vista y regoneguda, havem determinat y provehit, segons que ab la present declaram nostra intentió y voluntat, provehim y manam que la dita fortificació de dita vila se haie de fer y effectuar conforme a la última trassa o debuix que dit enginyer nos estat exhibit y presentat, feta a trenta de mars prop passat. La qual havem manada donar y en- [f. 66v] tregar a Bernat Pou, altre dels jurats de dita vila, dient y declarant que de assí al devant per lo que convé per la bona custòdia y deffensió de dita vila no·s puguen fer més cases per los habitants en aquella, ni per altras qualsevol persones junt a la muralla de dita vila, ni al entorn de ella a cent canes y, particularment, que no·s puguen fer ditas casas en lo loch Lo Pou Devall per ahont de present passa lo camí real qui va de dita vila

62. Muralles. Hi ha altra copia simple en lo llibre de fulls de pregami. Fol. 29 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

a la de Blanes. Provehint també y declarant no puguen exir més enfora unes cases que altres del trast que mire de vers mitjorn, axí que del baluart de llevant se puga veure y escombrar lo altre baluart de ponent de dita vila y a contrari, y deffensar des del dits baluarts las cases que vuy estan fetas en lo dit camí real. Dient y manant en virtut de las matexas presents a tots y sengles officials y súbdits, axí reals com altres, que la present nostra determinatió y provisió y totes y senglas coses en aquella contengudas a pena de mil florins de or de Aragó als coffrens reals applicadors, tinguen, guarden y observen tenir y guardar y observar, fassen si la gràtia de sa magestat tenen chara y en la demuntdita pena desitjen no incórrer. Dat en Barchinona a dos de abril, any de la nativitat de nostre senyor Déu, mil sinch-cents setanta y nou.

El prior don Hernando.

Vidit Vilana, regentis cancellaria. Vidit Codina, regentis Thezaureria.

In Diversorum Locumtenentis VIIIIº, F. CCC XXXº.

B

[F. 68r][63] Hoc est exemplum bene et fideliter Barchinone sumptum a quodam instrumento inferius inserto in pergameneo exarato non vitiato, non cancellato, ne in aliqua eius parte suspecto sed omni prorsus vitio et suspitione carente eius cuiusquidem intrumenti tenor talis est. In nomine domini Jesuchristi, cunctis pateat evidenter et sit notum et cum proceres seu probi homines ac sindici.

1

1425, abril, 30. Saragossa

Privilegi atorgat per Alfons el Magnànim a la ciutat de Barcelona eximint-la del pagament del dret de coronatge.

[F. 69r] **Privilegi**[64] **o carta real ab la qual lo senyor rey Alfonso, rey de Aragó, mane al balle general de Catalunya que no reba ni exhigesca dels ciutedans de Barcelona ni de les viles y llochs que són carrer de aquella, lo dret de coronatge. Lo qual privilegi pertany a la universitat de Mataró per ser carrer**

63. *Manca del tot el foli 67, amb senyal d'haver estat retallat. Foli 68v en blanc.*
64. 1425, abril, 30 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

de dita ciutat, com apar per los privilegis en lo present llibre insertats.

Hoc est translatum bene et fideliter in ville Matarone, diocesi Barcinonense, sumptum a quodam regio privilegio sive carta regia in papiro exharata manu publici notarii subscripti sive sub signata et sigillo comuni civitati Barcinona sigillata cuius thenore talis est:

Nos, Alfonsus, Dei gratia, rex Aragonum, Scicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corçice, comes Barcinone, dux Attenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossilionis et Ceritanie. Fideli consiliari nostro et baiulo generali Cathalonie principatus, Petro Beceti, leguum doctori, receptiori pecuniarum provenientium in Principatu jam dicto ex coronationibus nostri et illustris Marie consortis nostre, charissime.

Salutem et gratiam, ex quibusdam justis et rationalibus causis, animum nostrum in hiis moventibus nech non ad suplicationem fidelium nostrorum menciorum civitatis Barcinone, presentium pro presenti in curia nostra pro observatione privilegium dicta civitatis. Decimus et mandamus vobis de certa scientia et expresse sub nostri gratie et mercedis obtentu quattenus a vassallis sive hominibus propriis quibuscumque civium civitatis, jam dicte, nech etiam ab hominibus locorum de Carotitulo, Ville Majoris, Franquesiarum Vallensis et locorum aliorum qui vere de facto vicus sunt civitatis antedicte neque ab hominibus in ius de gentibus seu populatis [f. 69v] nech non ab aliquibus pagesiis seu rusticis qui se cives fecerunt temporibus iam lapsis preambule civitatis domos habentis proprias et antiquas et civitatem eandem nech a bonis ipsorum aliquid petatis, exhigatis, nech peti seu exhigi faciatis seu permitatis per quempiam ocasione, pretextu ac ratione coronationum iam dictarum hac mil latenus mutaturos, si penam mille florennorum auri Aragonum a vobis et a bonis vestris exhigendorum nostrisque aplicandorum erariis, ultra indignationem nostram cupitis evitare contrarium faciendi omnen potestatem vobis serie cum presenti abdicantes. Data Cesarauguste, sub nostro sigillo secreto, ultima die aprilis, anno a nativitate Domini, millesimo quadringentesimo vigesimo quinto. Rex Alfonsus.

Premissis aliena manu scriptis abstractis a libro virmileo Privilegiorum tertio a folio, videlicte illius Lvii, recondito et custodito in scribania major domus civitatis Barcinone. Facio fidem ego, Petrus Paulus Pastor, auctoritate regia notarius publicus Barcinone et scriba major concili domus civitatis Barcinone, hic propria scribens manu locus sigilli in 3. Vermileo F. 57.

FUNDACIÓ NOGUERA

2

1393, desembre, 12. Tortosa

Privilegi atorgat pel rei Joan el Caçador[65] *a la ciutat de Barcelona sobre el dret de coronatge.*

O: ACA, C, Gratiarum, Registres, 1906, 158v.

[F. 70r] **Carta y privilegi real ab lo qual lo senyor rey Juan de Aragó mana que no sien tretes, en conseqüèntia, les exequutions fetes per alguns officials y ministres del senyor rey contra alguns ciutadans de Barcelona, contra los privilegis de dita ciutat, fa de privilegi per la universitat de Mataró per lo effecte de ésser franch de coronatge.**

Hoc est translatum bene et fideliter in ville Matarone, diocesi Barcinone, sumptum a quodam regio privilegio, charta sive privilegio regia in papiro exharata manu publici notarii subscripti sive sub signata et sigillo comuni civitatis Barcinone sigillato cuius thenore talis est:

Nos, Joannes, Dei gratia, rex Aragonum, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsiçe, comesque Barcinone, Rossilionis et Ceritanie, licet pretextu demandarum matrimonii Iolantis, regina Hierusalem et Neapolis, filie nostre amantissime, exequutio ut perpendimus facta fuerit per aliquos commisarios nostros ad faciendum predictos demandat deputatos contra aliquos cives civitatis Barcinone ac homines et bona eorun non allegatum hoc factum fore in prejudicium privilegiorum et libertatum civibus et habitatoribus civitatis predicte, per nos seu predecessores nostros indultorum et concessorum. Attamen quia hoc ut aferitur factum fuit contra privilegio et libertates per nos seu illustres predessores nostros reges Aragonum, memorie recolende, dicte civitati de civibus ipsius concessa ut preffertur. Volumus et ordinamus ac concedimus per presentes dicte civitatis de presenti in nostri curia residentibus pro hiis humiliter supplicantibus que demande et exquutiones predicte de cetero minime ad consequentiam trahi possint contra privilegia seu libertates predictas. Scilicet, potius ipsa [f. 70v] privilegia seu libertates predictas in suis remaneant robore penitus et valore subventionibus seu exequutionibus predictis in aliquo no obstantibus.

In cuius rei testimonium presentem fieri, iussimus nostro sigillo comuni munitam. Data Dertuze, die decima octava mensis decem-

65. *Joan el Caçador o Joan I (1350-1396), rei entre 1387 i 1396.*

FUNDACIÓ NOGUERA

bris, anno a nativitate Domini, millesimo trecentesimo nonagesimo tertio. Rex Joannes.

Premissis aliena manu scriptis abstractus a libro virido privilegiorum secundo a foleo, videlicte illius ccxxxvi, recondito et custodito in scribania major domus civitatis Barcinone. Facio fidem, ego Petrus Paulus Pastor, notarius publicus Barcinone et scriba major concilii domus civitatis Barcinone, hec propria me subscribens manu locus sigilli in 2 viridi, foleo 236.

3

1390, març, 22. Barcelona

Privilegi atorgat per Joan el Caçador a la vila d'Igualada com a carrer de Barcelona, sobre el dret de cena del rei o el seu primogènit.

O: ACA, C, Gratiarum, Registres, 1896, 1389-5/1391-1.

[F. 71r] **Privilegi**[66] **concedit per lo sereníssim rey Joan de Aragó a la vila de Igualada, carrer de la ciutat de Barcelona, ab lo qual consta com dita vila de Igualada y los habitants d'ella gaudexen de tots los privilegis i libertats que gosen los ciutadans de Barcelona i, per consegüent, se pose assí en lo present llibre perquè per la matexa rahó la vila de Mataró gosa de los matexos privilegis.**

Hoc est translatum bene et fideliter in ville Matarone, diocesi Barcinone, sumptum a quodam publico et autentico regio privilegio in papiro exharato manu publici notarii subscripto et tabellionato sigillo comuni civitatis Barcinone, sigillato cuius thenore sequentis:

Nos, Joannes, Dei gratia, rex Aragonum, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsiçe, comesque Barcinone, Rossilionis et Ceritanie. Attendentes nos dudum maturo et digesto prehabito concilio partibus ad plenem auditis quandam fecisse declarationem huiusmodo seriem. Nos Joannes, Dei gratia, rex Aragonum, etcetera, qua per syndicum vestri consiliarorum et juratorum ville Aqualate, fuit nobis humiliter suplicatum quocum ad instantiam expensoris incliti infantis Martini, ducis Montisalbi, fratris nostri, et in omnibus regnis et terris nostris generalis gubernatoris fueritis citati que infra certum tempus exsolveretis dicto expensori nomine dicti fratris nostri,

66. 22, març, 1390 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

cenam primogenito regis Aragonum transitum per dictam villam facienti dari et solvi per vos assuetam et hoc pro duabus vicibus, scilicet pro anno millesimo trecentesimo octuagesimo septimo et por anno presenti et subscripto, quibus idem noster frater transivit per villam memoratam vel in nostra cancellaria. Per vos vel per vestrum syndicum comparuisset infra terminum vobis datum, et vos legitimas et iustas haberetis rationes et excusationes quibus ad prestationem dicte cene, minime tenebamini ex eo inter alia quia ex ordinationes et privilegio per dominum regem Petrum, alte recordationis, patrem nostrum, vobis concesso et per nos confirmato et jurato, ville predicte de Aqualata cum hominibus et feminis habitantibus et habitatores in eadem, fuit unita et [f. 71v] adjunta et etiam perpetuo incorporata civitati Barchinone et facta carraria ipsius civitatis et habitantes in eadem villa sint et censeantur veri cives Barchinone et gaudeant ipsa villa et eius habitatores omnibus libertatibus privilegiisque et inmunitatibus concessis et concedentis quibus dicta civitate Barchinone et ipsius cives gaudi fuerint et gaudent et gaudebunt etiam quocumque et cum dicta civitas Barchinone et eius cives fuerunt et sint inmunes a prestatione et solutione talis cene, dignaremur. Ut a dicta instantia relaxare et super exhactione dicte cene dicto expensori imponer silentium sempiternum. Propterea, nos volentes in predictis iustitiam ministrare, vocato ad hec legitime, Laurentio Terrats expensore dicti infantis et ipso ac syndico vestro ac universitatis dicte villa, auditis et visis et intellectis omnibus tam in scriptis quam verbo propositis per Laurentium Terrats, expensorem memoratum et super petitione vobis per eundem dicto nomine facta de cena precontenta nech non privilegio et aliis por vestri parte prodictis thenore presentis:

Ordinamus et, etiam declaramus, universitatem predictam que unita est predicte civitatis Barchinone et facta carraria eius, non teneri ad prestationem dicte cene, imo a prestatione ipsius fore francham, quitiam et inmunem, sic et pro ut dicta civitati Barchinone francha, quitia et inmunis exhistit et hoc, non obstantibus, pro parte dicti infantis Martini prepositis seu asertis. Mandantes, dicto inclito Infanti cuiusque expensore aliis universis et singulis officialibus nostris, eorumque locatenentibus, presentibus et futuris quatenus, hanc nostram ordinationem et declarationem teneant et observent tenerique et observari faciant et non contraveniant seu aliquem contravenire permitant aliqua ratione.

FUNDACIÓ NOGUERA

In cuius rei testimoni presentem fieri, iussimus nostro pendenti sigillo munitan. Data Barchinone, vicesima secunda die, martii, anno a nativitate Domini, millesimo trecentesimo nonagesimo. Regnique nostri quarto. Petrus Çacalta.

4

1392, desembre, 20. València

Carta règia de Joan el Caçador a favor de la vila d'Igualada sobre el dret de cena, demanat per l'infant Martí.[67]

O: ACA, C, Gratiarum, Registres, 1902, 1392-5-/1393-5.

Ideo pro tollendis vexationibus et ex aliis causis iustis que ad hoc rationabiliter, nos moverunt, volentes vos fideles nostros conciliarios et probos homi- [f. 72r] nes dicte vile Aqualata favore prossequi in hac parte, thenore presentis cartam preincertam et omnia in ea contenta, laudantes, approbantes, rattifficantes et confirmantes, decernimus et declaramus, vos dictos conciliarios et probos homines ac universitatem et singulares dicte ville Aqualate, tamquam ex ordinatione et privilegio per dictum dominum genitorem nostrum, memorie celebris, vos et dicte ville, concesso vos cives dicta civitatis Barchinone que ad prestationem dicte cene et quarumcumque aliarum cenarum libera est et inmunis omnino posee et debere semper gaudere et uti plene et libere omnibus privilegiis, libertatibus et inmunitatibus ac usibus et consuetudinibus quibus dicta civitas et eius cives gaudi sunt, fuerunt et gaudebunt in futurum et non teneri ad prestandum dicto duci aut cuius alii Aragonum primogenito, nech etiam nobis aut successoribus nostris, nec aliis quibuscumque personis quibus ante dictum privilegium tenebamini et consuevistis cenam dare vel prestare cenam aliquam, absente vel presente, quanvis ratione vel causa imo vos et successores vestros dicta villa habitatores, nunch et in perpetuum, esse et debere esse a prestatione cuiuscuique cena absentie et presentie, quitios, liberos et inmunes ac totaliter absolutos et nihilominus cum pars fisci nostri vel ducis ut gerentis in hac parte vices primogeniti Aragonum et generalis gubernatoris in omnibus regnis et terris nostris, veduta declaratione superius incerta, suplicaverit et causa dicta suplicationis hodie in cancellaria nostra pendeat. Attentis predictis et aliis etiam causis iustis ac quas

67. *L'infant Martí va viure entre 1356 i 1410 i va regnar entre 1396 i 1410.*

FUNDACIÓ NOGUERA

hic ex causa sub silentio preterimus ac de certa scientia suplicationis predicte et omnibus processibus eiusdem suplicationiis occasione contra vos vel dictam universitatem aut eius singulares ad instantiam fisci nostri vel dicti ducis aut gerentis, in hac parte vices primogeniti qualitercumque factis et instantis, renuntiamus dictamque declarationem superius incertam pro transacta in rem iudicatam haberi, volumus ac si aba ea nullatenus suplicatum fuisset. Mandamus per eandem expresse et de certa scientiam dicto duci aut gerenti, vices primogenit, in hac parte sub nostre dilectionis obtentis, nech non et procuratoribus fiscalibus nostris et dicte ducis ac universis et singulis officialibus et iudicibus et commissariis presentibus et futuris, ad quos infrascripta spectent vel possint quomodolibet [f. 72v] spectare aut eorum locatenentibus sub nostre ire et indignationis incursis ac pena mille florennorum auri nostro erario irremissibiliter aplicandorum, quatenums pre incertam de presentes nostras declarationes et renunciationem ac alia omnia et singula suppra scripta vobis dictis conciliariis probis hominibus ac universitati ac singularibus personis dicte ville Aqualate, presentibus et futuris, firmiter teneant et observent ac teneri et observari faciant vosque seu aliquos ex vobis de cetero non molestent nech in iuditium trahant occasione predicta, decernentes irritum et inane quicquid a nobis seu quocumque alio quavit auctoritate scienter vel ignorantes in contrarium contigerit quomodolibet attentari. Data Valentie, vicesima die dessembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo secundo. Regnique nostri sexto. =Rex Joannes.=

Ego, Petrus Michael Carbonellus, serenissim domini regis scribe eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone, etia ubique terrarum ditionis seu tenens claves regii archivii Barcinone, presens trasumptum de mandato ipsius domini regis,[68] mihi facto. Die septima mensis januarii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo. A quodam regestro illustrissimun domini Joannis, bone memorie, regis Aragonum, cenarum 1 intitulato in dicto archivo regio recondito sumpti et cun eodem veridice comprobavi et ut fides plenior inpendatur hoc propria manu scripti. In testimonium premissorum et meum assuetum hic appono. Sig+num.

Ita approbo, ego infrascriptus notarius et scriba manu propria de remissis aliena manu scriptis extractis a secundo libro virido, Privilegiorum Regnorum, civitatis Barcinone exhistenti in scribania

68. mandato, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

mayore domus honoratus concilii presentis civitatis Barcinone et inter scripturas publicas eiusdem recondito et archivato ex foleo ducentesimo quadragesimo[69] sexto, fidem facio. Ego Galcerandus Franciscus Calopa, notarius publicus Barcinone, dicti honorati concilii scriba [f. 73r] mayor, hic propria manu me subscribens mane, die sexta, mensis aprilis, MDCXVII.

5

1313, novembre, 3. Barcelona

Confirmació de privilegi atorgada per Jaume el Just a la ciutat de Barcelona sobre la immunitat de tota servitud pecuniària pels molts serveis i pel manteniment d'una armada.

O: Liber Antiquus privilegiorum regiorum civitatis Barcinone Primus, f. 1.

[F. 73v] **Privilegi concedit a la siutat de Barcelona y a tots los gozen de privilegis de aquella per lo senyor rei en Pere y confirmatió de aquell feta per lo senyor rei en Jaume de Aragó, de totes servituts pecuniàries que los senyors rey, tant de dret concedits com no, pogués demanar dels ciutadans y habitadors de dita siutat i béns de aquells y altres coses en dit privilegis y confirmatió contengudes.**

Hoc est translatum bene et fideliter, in ville Matarone, diocesi Barcinone, sumptum a quodam publico et autentico, Regio privilegio in papiro exharato manu publici clauso et subsignato non viciato nech in aliqua eius parte suspecto, thenoris sequentis.

Nouerint universi. Quod nos, Jacobus, Dei gratia, rex Aragonum, Valentie, Sardinie et Corsiçe, ac comes Barcinone. Recolentes nos jam dudum conciliariis Barcinone et universitati civibus et habitatoribus eiudem libertatem ac franquitatem et speciale privilegium ex causis in ipsius privilegii instrumento contentis concessisse in infrascriptis et sub thenore sequenti.

In Dei nomine, sit omnibus manifestum que nos Petrus, Dei gratia, rex Aragonum, Valentie, et Murcie, comesque Barcinone ac Sancta Romane Ecclesie Vexillarius, ammirantes et capitaneus generalis. Attendentes ac etiam in veritate, recognoscentes vobis Berengario Mayolli, Guillermo Petri, burguesi, Barholomeu Romei,

69. septimo, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Guillermo Oulomarii et Raymundo de Rovira, consiliariis civitatis Barcinone, hoc anno, recipientibus nomine civitati Barcinone et universitatis ipsius et singulorum eiusdem et omnibus civibus ac habitatoribus eiusdem civitatis et suburbiorum [f. 74r] et singulis eiudem quod tempore regimini excellentissimi domini regis Petri,[70] felicis recordationis patris nostri et tempores regimini illustrissimi domini regis Alfonsi,[71] bone memorie, fratris nostri, nech non et tempore nostri regiminis vos et antecessores vestri in guerris et aliis dictorum patris et fratris nostrorum et nostris maximas expensas et missiones fecistis et plures labores ac dampnatam in mari que in terra sustinuistis, itaque plures de patribus, filiis, fratribus, consaguineis et amicis vestris mortem et alia pericula incurrerunt. Attendentes etiam que vos et antecessores vestri erga dominationem nostram et antecessorum nostrorum fideliter vos habuistis et pro nobis et ipsis antecessoribus plura alia grata et laudabilia servitia et auxilia fecistis et exhibistis. Attendentes etiam que vos de presenti remisistis nobis diversas pecunia quantitates ad summam ducentorum quinquaginta mille solidorum Barcinone et duarum mille duplarum auri miriarum ascendentes quas nos predicte civitati ac eius universitati ex causa mutui, debebamus cum cartis quas nobis reddidistis que siquidem quantitates pecunie fuerunt converse in utilitatem terre nostre. Attendentes, insuper que cum nos in redditu quem nuper ad partes nostri dominii fecimus de partibus, videlicet Rome, Neapolis et Scicilie ad quas in servitium Sancte Romane Ecclesie, baronibus, militibus, peditibus, cursariis et marinariis et aliis que pluribus personis obligati in maximis pecunie quantitatibus ascendentibus ad summen tercentarum millium librarum Barcinone, pro quibus que plurima bona nostra tam mobilia que inmobilia erant vendita et aliter alienata ac etiam in pignorata et obligata, vos inpendistis tantum et tale consilium opem et iuvamen in predictis quod nos et bona que habemus in Catalonia, possumus a predictis debitis et obligationibus desobligari ac etiam liberari. Ideo gratis et ex certa scientia propria more et mera liberalitate in remune- [f. 74v] rationem omnium redutorum et ex causis superius expressatis, et etiam pluribus aliis in presenti instrumento non comprehensis per nos et omnes heredes et successores nostros, singulares, scilicet et universales enfranquimus et liberos et inmunes facimus et esse volumus in perpetuum vos dictos conciliarios recipientes, nomine vestro et

70. *Pere el Gran (1276-1285).*
71. *Alfons el Franc (1285-1291).*

FUNDACIÓ NOGUERA

dicte civitatis Barcinone et universitatis ipsius et probos homines ac totam universitatem ipsius civitatis Barcinone et omnes et singulos cives et habitatores in eadem civitate et in suburbio eiusdem, presenter scilicet et futuros, et omnia etiam bona vestra et dicte civitatis seu universitatis eiudem et civium ac habitatorum ipsius et singularem eiusdem, tam habita quam habenda, ab omnibus et singulis questiis et etiam ab omnibus et singulis percuniariis servitiis et mutuis ac prestitis forciatis quas et que in casibus tam a jure concessis quam non concessis nos et heredes ac successores nostri a vobis et universitate predicta et civibus et habitatoribus in ipsa civitate et eius suburbiis et singulis eiusdem presentibus et futuris exhigere vel demandare ac etiam haberet, possemus et etiam ab omni armata maris quam nos et dicti heredes et successores nostri a vobis seu dicte universitate peteremus vel petere possemus et a quolibet etiam subsidio quod pro ipsa armata aut ratione eiusdem nos et ipsi heredes et successores nostri violenter haberi vellemus. Itaque vos et cives ac universitas civitatis predicte et habitatores in ipsa civitate et suburbiis eiusdem, presentes et futuri, numquam teneamini nobis vel heredibus suis successoribus nostris, dare, facere vel prestare predicta vel aliquia de predictis immo a predictis omnibus et singulis, vos et cives et universitatem civitatis predicta et habitatores in ipsa civitate et eius suburbiis et singulos eiusdem, presentes scilicet et futuros, facimus franchos, liberos et inmunes sich que nos, vel heredes aut successores nostri, non possimus predicta vel aliqua de predictis infringere vel etiam circumvenire nos enim predictam franquitatem, libertatem et inmunitatem facimus et concedimus, per nos [f. 75r] et omnes heredes et successores nostros singulares et universales, vobis dictis conciliariis et civitatibus ac universitati predicte civitati Barcinone et omnibus habitatoribus in eadem civitate et eius suburbiis et singulis eiusdem, presentibus scilicet et futuris, in perpetuum pure libere et absolute et sine omni conditione et retentione et sicut melius dici et intellegi potest, ad salvamentum et bonum intellectum predicte civitatis et vestri et civium et universitatis ipsius civitatis et habitatorum et in ipsa civitate et suburbiis eiudem et singulorum ipsius presentium et futurorum, promittentes vobis et Bernardo de Aversone, scriptori nostro infrascripto a nobis predicta omnia et singula legitimi estipulanti. Pro omnibus civibus et universitate civitatis predicte et habitatoribus in ipsa civitate et eius suburbiis, tam presentis quam futuris, et pro omnibus aliis et singulis quorum interest et intererit que predicta vel aliqua de predictis nos, vel heredes aut successores

FUNDACIÓ NOGUERA

nostri, numquam veniemus per nos, vel interpositam personam, aliquo iure causa vel etiam ratione immo ea omnia tenebimus et observabimus inviolabiliter. Mandantes vicario et baiulo Barcinone et eorum locatenentibus quicumque pro tempori fuerunt nech non et omnibus aliis et singulis officialibus et subditis nostris, presentibus et futuris, que predictam franquitatem, libertattem et immunitatem et omnia alia et singula supradicta teneant et observent, et que contra predicta vel aliqua de predictis numquam veniant nech aliquem seu aliquos contravenire permitant aliqua ratione immo si aliquo mandatum seu mandata contraria predictis fierint per nos vel heredes seu successores nostros verbis aut litteris seu chartis vel alio modo nolumus ipsum mandatum seu mandata teneri vel in aliuquo observare immo ipsa mandata sint ipso iure, cassa, vana et irrita et absque ullo valore et pro non factis penitus habeantur.

In testimonium autem predictorum omniu presentem chartam seu privilegium, mandavimus et ex inde pre predictum scriptorem nostrum fieri et bulla nostra plumbea communi. Actum est hoc Barcinone, pridie chalendas januarii anno Domi- [f. 75v] ni millesimo ducentesimo nonagesimo nono.[72] Sig+num Jacobi, Dei gratia, regis Aragonum, Valentie et Murcie, comitisque Barcinone et Sancte Romane Ecclesie vexillarii ammirati et capitanei generalis qui he laudamus, concedimus et firmamus.

Testes sunt, Rodericus archiepiscopus Tarrachone, Raymundus, episcopus Valentie, Bernardus, episcopus Barcinone, Petrus, episcopus Illerdensis, Berengarius, episcopus Vicensis, Guillermus, episcopus Urgellensis, Bernardus, episcopus Gerundensis, frater Berengarius de Cardona, magister militie Templi, fratris Raymundi de Ripellis, castellanus Emposte et magister Hospitalis Sancti Joannis Hierosolimitani in Hispania, vices gerens; Pontius Hugonis, comes Impuriarum, Hugo de Mataplana, comes Pallarum, Bernardus Guillermi de Entença, Guillermus de Anglaria, Geraldus de Cervilione, Dalmatius de Castronovo, Berengarius de Entença, Bernardinus de Sarriano, conciliarius dicti domini regis, Gondisalvus Garcie, hostiarius maior illustrissima domina Blancha, regina Aragonum, Romeus de Marimundo, vicarius Barcinone et Vallensis, Raymundus de Tuylano, iudex curie domini regis. Sig+num mei Bernardi de Aversones, scriptoris dicti domini regis qui de mandato eiusdem hoc scribi, fecit et clausi, loco, die et anno prefixis.

72. *31 de desembre de 1298, còmput modern.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Ipsum privilegium, libertatem, franquitatem et immunitatem omnia et singula specialiter et generaliter in ipso comprehensa et etiam omnia hi in prescripto thenore superius annotata et ex certa scientia et ex motu proprio auctoritate regia in presenti per nos et nostros heredes et successores in perpetuum, laudamus, approbamus et etima innovamus et confirmamus atque concedimus presentisque scripti patrocinio liberaliter communimus vobis Michael Marqueti, Berengario de Capellatis, Francischo Romei et Arnaldo de Bastida, conciliariis, hoc anno, civitatis Barcinone, absente Arnaldo Cho, conciliario vestro et vobis etiam ceteris probis hominibus civibus et habitatoribus a toti universitati eiusdem civitatis, presentibus scilicet et futuris, in perpetuum et Bernardo de Aversone, notario nostro infrascripto a nobis pro vobis et dicta universitate et singulis eiusdem recipienti verum quia sponte, gratis et bono [f. 76r] animo et ex proprio motu vestro et mera liberalitate et ad nostram habendam et captandam benevolentiam et gratiam decrevistis et obtulistis vobis sexaginta mille solidos barcinonenses de terno, nolumus per hoc in aliquo vobis seu universitati predicte aut singulis eiusdem de eadem seu predicto privilegio vel libertatibus, franquitatibus seu immunitatibus in eo comprehensis vel aliis etiam vestris libertatibus, franquitatibus et juribus detrahi vel derogari seu aliquatenus prejudicium generari nech novationem fieri tacitam vel expressam, immo ipsum privilegium et omnia et singula in eo contenta et alia jura vestra superius expressata vel non robur perpetuum et irrefragabile, volumus auctoritate regia obtinere cum predicta gratis et bono animo et ex motu proprio vestro tantum et ex mera liberalitate et ad nostram plenius captandam benevolentiam feceritis ut est dictum, concedimus vobis et notario suppradicto a nobis pro vobis et dicte universitate et singulis eiusdem recipienti quam predicta oblatio et impensio est vicinalis et etiam decernimus vicinalem et secus decernendi, dicendi, sentiendi vel allegrandi cuilibert adimimus et adeptam esse volumus facultatem. Mandantes firmiter et districte procuratori nostro Cathalonie generali et eius vices gerenti nech non vicariis et baiulis Barcinone vel eorum locatenentibus, quicumque pro tempori fuerint et omnibus etiam et singulis portariis et aliis officialibus et subditis nostris, presentibus et futuris, perpetuo quam predictam franquitatem, libertatem et inmunitatem et presenten confirmationen, laudationem, concessionem et approbationem et omnia alia et singula tam in presenti instrumento quam in privilegio suppradicto contenta, firma habeant et observent et teneant et faciant ab omnibus inviolabiliter teneri et observari perpetuo et

FUNDACIÓ NOGUERA

non contraveniant nech aliquem seu aliquos contravenire permitant aliqua ratione.

In quorum testimonio presentem chartam seu privilegium nostrum, mandavimus ex inde fieri et bulla nostra plumbea communi. Data Barcinone, tertio nonas novembris anno domini millesimo trecentesimo tertio decimo. Sig+num Jacobi, dei gratia, Regis Aragonum, Valentie, Sardinie et Corcise ac comitis Barcinone. Testes sunt Hugo de Mataplana, comes Pallariensis, Juspertus vicecomes de Castronovo, Guillermus de Angularia, Ber- [f. 76v] nardus Raymundi de Ripellis et Bernardus de Angularia.

Sig+num mei Bernardi de Aversone, prelibati domini regis notarii qui de mandato ipsius hec scribi, feci cum litteris rasis et emendatis in nona linea ubi dicitur "Barcinone", et in undecima linea ubi dicitur "vos dictos conciliarios" et in duodecima linea ubi dicitur "pecuniariis" et clausi loco die et anno prefixis.

Premissit in hiis quatuor papiri foleis presenti comprehenso incepto et non completo aliena mano fidelitere scriptis abstractis a suo originali libro vermileo Privilegiorum Primo, a foleo illius primo, recondito et custodito in scribania mayori domus civitatis Barchinone, facio fidem. Ego Petrus Paulus Pastor, auctoritatem regia notarius publicus Barcinone et scriba major concilii domus civitatis Barcinone, hec propria me subscribens manu, locus sigilli.

6

1632, juliol, 17. Madrid

Privilegi atorgat per Felip IV[73] *sobre el pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona*.

O: ACA, C/9.1.5.17, Diversorum VII, F. VI i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-324.

[F. 77r] **Privilegi real concedit per la magestat del rey don Phelip quart, senyor nostre, a la universitat y singulars hòmens de esta vila y terme de Mataró. Data en Barcelona**[74] **Madrit als XVII de juliol de MDCXXXII ab lo que fa gràtia y merçè sa magestat a dita universitat y a sos singulars dels luysmes**

73. *Felip IV (1605-1665) va regnar des de 1621 fins a la seva mort.*
74. Madrit, *sobre el mot* Barcelona, *amb una altra lletra.*

FUNDACIÓ NOGUERA

de les propietats alodials del senyor rey a hont se vulla sien, que de aquí al devant los paguen conforme y de la manera los paguen los ciutedans de Barcelona.

Hoc est exemplum bene et fideliter, in villa Matarone, diocesi Barcinone, sumptum a quodam publico et autentico, regio privilegio in pergameneo exharato manu propria, sue regia magestatis firmato et sigillo regio cera vermilea in quadam capsula stagnea inpresso et vete bicoloris vermilei, scilicet crocei impendenti munitis cum signo de registrata et aliis debitis visis et solempnitatibus more regie cancellarie expedito, cuius thenor talis est.

Nos Philipus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, Legionis, utriusque Sicilie, Hierusalem, Portugalie, Hungarie, Dalmatie, Croatie, Navarre, Granate, Toleti, Valentie, Gallicie, Maioricarum, Hyspalis, Sardinie, Cordube, Corsice, Murcie, Giennis, Algarbii, Algezire, Gibraltaris, Insularum Canarie nech non Indiarum Orientalium et Occidentalium, Insularum ac Terre Firme maris Oceani, Archidux Austrie, dux Burgundie, [f. 77v] Brabantie, Mediolani, Athenarum et Neopatrie, Comes Abspurgi, Flandrie, Tirolis, Barcinone, Rossilonis et Ceritanie, Marchio Oristani, et comes Goceani. Benigni Principis et humiles subditorum suorum suppplicationes exhaudire, eosque si bene de regia merentur benignitate, favoribus et gratiis prossequi. Quare eum per syndicum ville nostra de Mataro fuerit exhibita, et nobis humiliter presentata quedam supplicatio thenoris huiusmodi:

"Senyor, lo syndich de la vila de Mataró diu que, en virtut de privilegis reals concedits a dita vila y universitat de Mataró, lo hu per lo sereníssim rey don Alfonso, de gloriosa memòria, la data del qual fonch en la present ciutat de Barcelona, a vuyt de novembre de mil quatre-cents vint y quatre, y l'altre per lo senyor rey don Fernando, la data del qual fonch en la ciutat de Toledo, a trenta-hu de juliol de mil quatre-cents vuitanta, fonch concedida y atorgada agregatió, incorporatió y unió de la dita vila, a la corona real de vostra magestat, y juntament fa a la dita vila y terme de Mataró, membre y carrer de la ciutat de Barcelona, concedint a d'aquella, y a sos habitants tant en ella com en tot son terme, de que gosen de les gràties, immunitats y privilegis de què gosan los ciutadans y habitants en la dita ciutat de Barcelona, fent als dits habitants en dita vila y terme, verdaders ciutadans de Barcelona, com en dits privilegis llargament és de veurer, dels quals se fa ocular ostensió, *pro ut ecce...* etc. E com los ciutadans de Barcelona, en virtud de sos privilegis, sols paguen los lluysmes reals a rahó de dos sous

FUNDACIÓ NOGUERA

per lliura en la present ciutat de Barcelona, y los de dita vila y terme, per rahó de dits privilegis reals, no deguen ni sien obligats a pagar-ne més, per ésser, com són, en virtud de aquells, verdaders ciutadans de dita ciutat de Barcelona. Suplica, per ço, lo syíndich de dita vila de Mataró, per observança de dits privilegis reals a vostra magestat, [f. 78r] li sie de mercè declarar que en virtut de dits privilegis reals, la dita vila y habitants en aquellas y sos termes, no ésser obligada ni obligats a la solutió dels lluïsmes reals deguts y que·s deuran a vostra magestat, sinó és tant solament a dita rahó de dos sous per lliura, conforme en la present ciutat de Barcelona se pagan aquells per la dita ciutat y los ciutadans, y manar consegüentment al balle general de vostra magestat y a qualsevol altres officials a qui per vostra magestat sia comesa la cobrança de dits lluysmes reals, no exhigescan ni cobren de la dita vila de Mataró y habitants en aquella y son terme, los dits lluysmes, sinó és a dita rahó de dos sous per lliura, com és just per observança de dits privilegis reals, que la dita vila ho rebia a singular gràcia y mercè. Plau a sa magestat."

Et suplicatum magestati nostre ut pro observatione privilegiorum in eo relatorum, declarare de nostra solita benignitate dignaremur, dictam villam gaudere debere dictis et prememoratis privilegiis, et non teneri ad majorem solutionem laudimiorum, quam civitas nostra Barcinone, videlicet ad rationem duorum solidorum Barcinonentium pro libra. Nos supplicatione predicta benigne suscepta eidem tanquam iuste annuere decrevimus tenore igitur presentis, de nostra certa sciencia, regiaque auctoritate deliberare, et consulto, declarantes mentem, seriem et thenorem dictorum privilegiorum predicta villa de Mataró concessorum decernimus, predictam villam non teneri ad solutionem laudemiorum regia curia debitorum ultra duos solidos monete Barcinone, pro cualibet libra eiusdem monete ad huiusmodique rationem dictum ius laudimii exhigendum, et recuperandum fore et esse, et non amplius, sicut in civitate predicta Barcinona exhigitur, et recuperatur, pro ut in dicta supplicatione, et decretatione continetur. Volentes, et expresse decernentes, quod nostra huiusmodi declaratio, et voluntas sit, et esse debeat dicta villa de Mataro stabilis, realis, valida atque firma, nullumque in juditio aut extra sen- [f. 78v] tiat, impugnationis objectum defectus incommodum aut noxe cuiuslibet alterius detrimentum, sed in suo semper robore, et firmitate persistat. Serenissimo propterea Balthasari Carolo, principi Asturiarum et Gerunda, ducis Calabrie et Montis albi, filio primogenito nostro charissimo ac post felices

FUNDACIÓ NOGUERA

et longevos dies nostros in omnibus regnis et dominis nostris, (Deo propitio), inmediato heredi et legitimo successori intentum aperientes nostrum sub paterne benedictionis obtentu, dicimus eumque rogamus, serenissimo etiam infanti Ferdinando, fratri nostro, Sanctae Romana Ecclesia cardinali, archiepiscopo Toletanensi, primati Hyspaniarum, cancellario majori Castella, priori Sancti Joannis Hierosolimitanensi, abbatisque de Alcobaza in Portugallia, regno locumtenenti, et capitaneo generali, nostro in principatu Cathalonia, et comitatibus Rossilionis et Ceritania, necnon venerabiliis nobilibus magnificiis, dilectisque conciliariis et fidelibus nostris cancellario, regenti cancellariam, doctoribus nostra Regia Audientia, gerentibusque vices nostri generalis gubernatoris, magistro rationali, baiulo generali, regenti regiam Thesaureriam, advocatis et procuratoribus fiscalibus et patrimonialibus, vicariis, baiulis, subvicariis, subbaiulis, alguaziriis, quoque, virgariis et portariis, ceterisque enim universis et singulis officialibus et subditis nostris, majoribus et minoribus, in dictis Principatu et comitatibus constitutis et constituendis, dictorumque officialium, locumtenentibus, seu officia ipsa regentibus, et subrogatis quovismodo dicimus, precipimus, et mandamus ad incursum nostra regia indignationis, et ira et penaque florennorum auri Aragonum mille, nostris regiis inferendorum erariis, quatenus presentem nostram declarationem, et omnia et singula in ea praecontenta et expressa teneant firmiter et observent, tenerique et inviolabiliter observari faciant per quoscumque. Contrarium nullatenus tentaturi ratione aliqua, sive causa si dicti serenissimi Principis et Infans nobis morem genere, ceteri vero officiales et subditi nostri predicti gratiam nostram charam habent ac preter [f. 79r] ira, et indignationis nostra incursum penam preappositam cupiunt evitare.

In cuius rei testimonium pressentem fieri iussimus nostro regio conmuni sigillo impendenti munitam. Datum in oppido nostro Matriti, die decima septima, mensis julii, anno a nativitate Domini millessimo sexcentesimo trigesimo secundo. Regnorumque nostrorum duodecimo. =Yo el Rey=. Vidit episcopus Preses. Vidit Nieto et Villegas pro thesarurario generali. Vidit don Francisco de Vicco, regentis. Vidit Magarola, regentis. Vidit don Salvador Fontanet, regentis. Bayatola Cavanillas, regentis. Vidit don Rafel Sisternes, regentis. Vidit Petrus Navarro, pro conservatore generali. In diversorum VII fol. VI, locus sigilli.

A la villa de Mataró concede vuestra magestad que paguen sus vezinos el drecho de los luismos como los pagan los de Barcelona;

FUNDACIÓ NOGUERA

pro iure sigillo, solvant novem mille quatuor centos viginto solidos. Petrus Navarro, locumteneti prothonotarii, concedido en las Cortes que se celebran en ella.

Dominus rex mandavit mihi Petro Navarro, visa per episcopum praesidem., Nieto pro generali thesaurario, Fontanet, Vicco, Bayerola, Magarola et Sisternes, locumtenentis cancellarii et consiliari generali.

Sig+num Jeroni Portell y Torroella, auctoritate regia, notarii publici, oriundi et habitatoris, ville Mataronis, diocesi Barcinone. Testis.

Sig+num Narçisi Portell, auctoritat regia, notarii publici, oriundi et habitatoris ville de Mattarone, diocesi Barcinnone. Testis.

Sig+num Antoni Puig, regia auctoritate notarii publici, oriundi et habitatoris ville de Matarone, diocesi Barcinone, que huiusmodi et exemplum a dicto suo vero originali dicti regii privilegii fideliter sumptum et cum eodem veridice comprobatum, testifficatumque ut supra patet propriu manu scriptsit et instantus et requisitus per honorabiles juratos de Matarone, die XVIIII mensis septembris MDCXXXIII. Ad vehementer fidem dandam, clausit.

7

1634, juny, 20. Barcelona

Sentència de la batllia general de Catalunya sobre la manera de cobrar els lluïsmes reials a Mataró.

[f. 79v] **Conclusió**[75] **y sentèntia feta en lo concistori de la ballia general de Cathalunya sobre lo modo de exhigir los luysmes y foriscapis deguts al rey, nostre senyor, de propietats alodials dels senyor rey, en executió del real privilegi per sa magestat concedit a la universitat y singulars hòmens de la vila y terme de Mataró, treta autèntica del Registre del concistori de dita ballia general.**

Hoc est exemplum bene et fideliter. In villa Matarone, diocesi Barcinone, sumptum a quadam conclusione sive sententia in concistorio officii baiulie generalis et per magnificos assessores dicte offici, facta a Libro sive Regestro dicti offici per scribam eiusdem extracta et tabelionata cuius thenor talis est:

75. Extno. cum papiri sigillum secundo, die 24 aprillis, anno 1827. Batlle secretarius, *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Die vigesima, mensis junii, anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo trigesimo quarto, Barcinone. In facto suplicationis verbo in concistorio baiulie generalis Cathalonie facta per Gasparem Maçot, cultorem, villa Mataronis, Barcinonensi diocesi, petentem et supplicantem cancellari et annullari debitorum per ipsum factum et firmatum magnifico Michaeli Garcia, receptori dicta baiulie generalis Cathalonie, die trigesima mensi maii, anno a nativitate domini millesimo sexcentesimo trigesimo tertio, quantitatis viginti librarum octo solidorum et quatuor denariorum pro laudemio domino nostro regi spectanti, facta gratia de tertia parte et salva parte arrendatori regiorum redditiuum dicte ville, rationi stabilimenti eadem Gaspari Maçot, facti per Narcisum Joffre, mercatorem dicte ville, cuiusdam domus et horti, sciti in dicta villa. Recepti et testifficati in scribania dicte ville die secunda, novembris millesimo sexcentesimo trigesimo primo, ex quo eo tunch laudemium fuit computatum tempore confectionis dicti debitori ad rationem tertie partis pretii rei stabilitate iuxta morem et consuetudinem tunch assuetam et solvere pertinentem domino nostro regi cum revera dictum laudemium computare tenebatur ad rationem duarum solidorum pro libra, iuxta regium privilegium universitati dicte ville Mataronis, concessum per Sacram Catholicam et Regiam Maiestatem domini nostri regis, suo cum regio privilegio in debita forma regie cancellarie expedito cuius data fuit Madriti, Toletanensi diocesi, decima septima julii [f. 80r] millesimo sexcentesimo trigesimo secundo, in et cum quo fuit per regiam magestatem concessum quam habitatores dicte ville Mataronis in solutione laudemiorum tractarentur ut cives Barcinone, et ad rationem duorum solidorum pro libra, ipsa solverent laudemia offerens ad dictam rationem solvere laudemium sue regie magestatis debitum ratione dicta stabilimenti et magnifici assessores infrascriptis. Attento ex regio privilegio per Sacram Catholicam et Regiam Magestatem domini nostro Regis, universitate et singularibus personis ville Mataronis concesso cuius data fuit in oppido Madriti, Toletanensi diocesi, decima septima, julii, millesimo sexcentesimo trigesimo secundo, in debita forma regie cancellarie expedito in actis presentis officii continuato et viso constat universitatem dicte ville Mataronis non teneri ad solutionem laudemiorum regie curie debitorum, ultra duos solidos monete Barcinonense, pro qualibet libra et ad huiusmodi rationem fore et esse et ex instrumento debitorii facto per dictum Gasparem Maçot dicto magnifico receptori quantitates viginti librarum octo solidorum et quatuor denariorum in actis eiusdemmet officii

FUNDACIÓ NOGUERA

continuato trigesima maii millesimo sexcentesimo trigesimo tertio. Constat dictum Massot promisssione solvere domino nostro regio cum dicto magnifico receptori pro laudemio dicti stabilimenti facti per dictum Joffre de dicta domo et horto in dicta villa Mataronis dictas viginti libras octo solidos et quatuor denarios pro laudemio dicti stabilimenti computando ad rationem tertie partis pretii dicti stabilimenti pro ut anate dictum regium privilegium computari consueverunt cuius laudemii promisso et obligatio fuit facta post concessionem dicti regii privilegii, ignorante dicto Massot sichque a modo dictus Massot tantum modo debet et solvere tenetur laudemium dicti stabilimenti ad rationem duorum solidorum pro libra fuit deliberatum et conclusum que dictus Gaspar Massot, tantum modo solvat pro laudemio debito domino nostro regi, ratione dicti stabilimenti dictarum domorum et horti ad rationem duorum solidorum pro libra de quibus fiat solita gratia acquisitori et que dictum debitorium de dictis viginti libris octo solidis et quatuor denariis factum, cancelletur et annulletur. Pro presenti cancellari et annullari mandat et de cancellatione solita fiat mentio. Et pro hiis fiant et expediantur provissiones oppor- [f. 80v] tune, iuxa stylum don Ocasius de Ripoll, fisci advocatus baiulie generalis Cathalonie. Vidit Comalada. Vidit Xammar.

In quorum fidem, ego Anthicus Servat, regia auctoritate notarius publicus Barcinone, alter ex scribis majoribus baiulie generalis Cathalonie pro excellentissimo Marchione de los Veles, domino utili scribanie dicti offici, hic me subscribo et meum solitum artis notarie. Sig+num meum appono.

Sig+num Antoni Pauli Simón, ville Mataroni diocesi Barcinone, oriundi et habitatoris, regia auctoritate notarii publici. Testis.

Sig+num Joannes Pongem, auctoritate regia, notarii publici, ville de Matarone, diocesi Barcinone, oriundi et habitatoris. Testis.

Sig+num Antoni Puig, regia auctoritate notarii publici, oriundi et habitatoris ville de Matarone, diocesi Barcinone, que huiusmodi et exemplum a dicto suo vero originali fideliter sumptum et cum eodem originale veridice comprobatum, testifficatumque ut supra patet propriu manu scriptsit et instantus et requisitus, die XVIII augusti MDC XXXXIII clausit.

FUNDACIÓ NOGUERA

8

1599, juliol, 1. Barcelona

Privilegi reial atorgat per Felip III[76] *confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic.*

ACA, *Constitucions, capítols i actes de Cort de les Corts de Barcelona de 1599 per Felip III*, editors Gabriel Graels i Giraldo Dotil, Barcelona, 1903.

[F. 81r] **Privilegi**[77] **real concedit a la universitat de la vila y terme de Mataró, per la magestat del rey don Phelip Tercer, dat en Barcelona, al primer de juliol del any mil sinch-cents noranta-nou. Lo qual conte confirmatió, llohatió y approbatió dels privilegis de incorporatió y altres de la universitat predita ab la ciutat de Barcelona, concedits per los sereníssims reys de Aragó, Alfonço, Juan y Ferrando, los quals estan incertats ab dit privilegi de confirmatió de paraula en paraula. És dit privilegi de molta importància y és lo original en un llibre de pregamí archivat en lo archiu de dita universitat.**

Hoc est exemplum bene et fideliter. In villa Matarone, diocesi Barcinone, sumptum a quodam publico et autentico, regio privilegio in quodam libro pergameneo exharato manu propria regia magestatis firmato et aliis debitis visis et solempnitatibus more regia cancellaria expedito et roborato cuius thenor talis est.

Nos Philippus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, Legionis utriusque Sicilie, Hierusalem, Portugalie, Ungarie, Dalmatie, Croacie, Navarre, Granate, Toleti, Valentie, Maioricarum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corsica, Murcie, Giemnis, Algarbii, Algeziris, Gibraltaris, Insularum Canarie, necho non Indiarum Orientalium et Occidentalium Insularum ac Terra Firme maris Oceani, Archidux Austrie, dux Burgundie, Brabantie, Mediolani, Athenarum et Neopatrie, Comes Abspurgii, Flandrie, Tirolis, Barcinone, Rossilonis et Ceritanie, Marchio Oristani, et comes Goceani que per serenissimos reges Aragonum, recolende memorie, predecessores nostros in augmentum subditorum vassallorum suorum merito concessa sunt, liberali animo approbari et confirmare solemus. Hinc est quod cum per fidelem nostrum Hieronimun Serra et de Arnau, sindicum ville nostre de Mataro de cuius potestate nobis plene constitit fuerunt, coram nobis oblata et presentata nonnulla originalia privilegia per

76. *Felip III (1578-1621) va regnar des de 1598 fins a 1621.*

77. Dado testimonio en 4 abril 1778, con revisión de C. Carbonell, cerero, y decreto del Ilustre Ayuntamiento de esta ciudad de 16 febrero del mismo año *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

serenissimos Aragonum reges, predecessores nostros, divi recordi, dicte ville de Mataro et probis hominibus et singularibus eiusdem concessa quorum quidem privilegiorum thenores unus post alterum seriatim sic se habent.

8a

1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès

Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.

O: ACA, C, reg. 2938, f. 60r-63v i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-12.

In[78] Dei nomine, nouerunt universis et singulis presentem paginam inspecturis pateat evidenter. Quod, Nos Alfonsus, Dei gratia, Rex Aragonum, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsica, comes Barcinone, [f. 81v] dux Athenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossilionis et Ceritanie, quia pro parte vestri fidelium nostrorum proborum hominum ville, nuncupate antiquitus Civitas Treta, ac castri et termini de Matarone, diocesi Barcinone, fuerunt coram nostra regia celsitudine oblata capitula que sequuntur:

Molt alt e molt excel·lent príncep e poderós senyor. Senyor, com los hòmens poblats dins la vila, antigament appellada Ciutat Treta, e terme del castell de Mataró, ab molts e incomparables treballs e ab grans despeses hajen treballat he treballen incessantment per fer que pusquen ésser units e tornats a la vostra senyora e real corona e sie condigna cosa que los faels vassalls que per leal naturalesa de llur poder, subvenen a llur senyor per excelsament de sa real corona sien premiats de privilegis, libertats e benefficis reals. Perçò los dits hòmens de la dita vila e térmens del dit castell de Mataró humilment suppliquen a vós, excel·lent senyor, e vostra acostumada clemèntia que us plàcia atorgar als dits hòmens e a la dita vila, térmens e universitats del dit castell de Mataró, presents e sdevenidors, les gràcies, privilegis, libertats e beneficiis següents:

Primerament, suppliquen humilment que axí per lo donatiu devall specificadar e per remuneratió de molts diversos treballs sostenguts per los singulars dels dits térmens com per diverses despeses fetes en e per la present remissió o luïció, plàcia a vós, molt excel-

78. 1. Principi de Privilegi *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

lent senyor, atorgar als dits hòmens presents e sdevenidors dins los térmens del dit castell de Mataró, constituïts e poblats e a la dita vila, òlim appellada Ciutat Treta, e a les parròchies e universitats dins lo terme del dit castell de Mataró constituïdes, statuir, ordenar, jurar e prometre per utilitat e corroboració de vostre real patrimoni e de la cosa pública e per special beneffici de les dites universitats e singulars de aquelles, presents e sdevenidors, faent ley d'açò pactionada, axí ab les dites universitats com singulars de aquelles, presents e sdevenidors, que vós, senyor, i successors vostres ni de vostre primogènit, governador general, portantveus en Cathalunya de aquell e succehidors de aquells, o altra perçona havent de açò poder, no vendrets, donarets, enpenyorarets, stablirets, enfaudarets, ne servitut per rahó de alienació imposarets, ni en altre qualsevol títol, contracte, causa o rahó alienarets o trasportarets o separarets de la real corona e del comptat de Barcelona, lo dit castell e terme de Mataró, ne castellà ni a d'aquell ne la dita vila appellada antigament Ciutat Treta, ne universitats e parròchies constituhides dins lo terme ne singulars de aquelles, presents [f. 82r] e sdevenidors, ne lo mer e mixt imperi ne altra qualsevol iurisdictió alta e baxa, civil e criminal, les rendes, scrivania, notaria, censos, drets e pertinènties del dit castell e terme de Mataró de la dita vila, si donchs no eren terres cultes o incultes pertanyents a senyor de dit castell, e alinenar, separar o transportar, farets o attentarets per vós, senyor, o vostres procuradors, balles generals, tresorer, o altres officials e per qualsevol altres interposades perçones, directament o indirecta, a tots temps o aiuda a d'algun o altre qualsevol temps, purament o condicional, ab carta o sens carta de gràcia, ne n'alguna altra manera, encara que volguessets intitular o heretar primogènit vostre, o segongènit, o altre fill o dotar filla o fillas e encara constituhir en cambra a la senyora reyna, muller vostra, o altres reynas o muller de primogènit vostre o de vostres succehidors. Ans lo dit castell e castellania, tam com a vós, senyor, pertangue d'aquelles dites vila, universitats, parròchies e singulars del dit terme de Mataró, presents e sdevenidors, e lo dit mer e mixt imperi e altra qualsevol juridictió de dit castell e vila ab totes rendes, scrivania, notaria, censos, drets, officis, emoluments, e integritats llurs, sien ab ley pactionada incorporades e incorporats, units e agregats en per tots temps e perpetualment a la corona real de Aragó e al comtat de Barcelona. E de present, vós, senyor, los incorporats e units a aquells, axí en tal forma que quiscun sia rey de Aragó e compte e senyor de Barcelona, haja ésser e sie en e per tots temps, senyor immediat del

FUNDACIÓ NOGUERA

dit castell de Mataró e de la castellania d'aquell e de la dita vila, parròchies, e térmens de susdits e del dit mer e mixt imperi, e de les dites jurisdiccions, rendes, scrivania, notaria, censos, alous, feus postats, drets, senyories, servituts, molins, forns, fruits, emoluments, officis, cordes, sagiones, correderies, e altres qualsevol coses, drets e béns dels dits castells, vila, terme, parròchies e territoris llurs, tan com pertanyents e han acostumat pertànyer a vostres predecessors e a senyor o senyors del dit castell, vila, parròchies e terme de aquells, axí que no pusquen ésser alienats ne separats de la dita real corona, segons és dit desús, encara que per lo present lo preu que·s hauria del dit castell, vila, paròchies e térmens d'aquell en tot, o en partida, lo comtat de Barcelona ne los vostres regnes e terres o alguns de aquells, se·n sabés o pogués resultar, o per altra qualsevulla cars maior dels desús expressats. E si lo contrari ere fet o attentat de fer per vós, senyor, o vostres succehidors, [f. 82v] ab lo present contracte e ley pactionada, volets e ordenats, ara e en per tots temps, que aquell o aquells qui volran comprar o adquisir per qualsevol manera o títol lo dit castell, vila, parròchies o térmens de aquell, vendes, jurisdiccions, emoluments, ab tots llurs drets en tot o en partida, *ipso facto* que·n attentarien fossen e sien baros e trahidors, e de pena de bachia e de trahitió, hajen ésser punits, per vós, senyor, o per vostres succeïdors, so és que perden perçona e béns, de la qual pena no puga ésser feta, senyor, remissió per vós ne per primogènit vostre, ne altres officials vostres o seus sens licèntia e exprés concentiment de les dites vila, universitats e parròchies del terme del dit castell e de tots los singulars de aquelles, presents e sdevenidors, que tals perçones qui aurien attentat de acquirir-se qualsevol preheminència, dignitat, ley, condició, o stamente sien, o per altra qualsevol manera e forma, eren separats e separades de la dita corona real e del comptat de Barcelona e les dites universitats e singulars de aquelles, a aquell tal a qui la dita alienació seria feta, o son procurador, haguessin, sens contradictió alguna o ab contradictió, prestat homenatge e sagrament de faeltat, de ésser bons e leals vassalls, ha ell e als seus hoc, encara que aquell tal adquisidor hagués presa possessió pacífica de les coses en ell alienades, e que·n hagués detengut e possehit per temps de un any o per maior temps o per menor, vós, senyor, ab lo dit present contracte e ley jurada e pactionada, volets, ordenats e statuïts e a les dites universitats e singulars de aquelles perpetualmente attorgats, hara per llavors e llavors per ara, los dats plena facultat e licència que les dites universitats e los dits singulars, presens e sdevenidors, no contrastatant

FUNDACIÓ NOGUERA

los dits homenatge e sagrament, ne altres qualsevol coses, encara que haguessen renuntiat al present capítol e tots drets fahents per ells o en llur favor introduïts, pusquen e vallan tota vegada que·s voldran, de die o de nit, ab armes o sens armes, expellir totalment del dit castell e de la dita vila e terme de Mataró, e encara nafrat *eo iure* aquell tal adquisidor de les sobredites castell, vila o de altres coses de susdites, o de alguna de aquelles e muller, fills e filles, [f. 83r] procuradors, officials e familia sua, so és, successors, muller, fill e filles, procuradors, officials e familia llur, e altres qualsevol detenidors e possehidors de les dites coses o d'alguna d'aquelles, e assò sense incorriment d'alguna pena. E que per la dita expulsió, nafres e morts no pusque jamés perçona del món ésser convenguts, en juy o fora, ans vols senyor, ara per llavors e llavors per ara, absolets les dites universitats e singulars de aquelles, presents e sdevenidors, de tota fidelitat e de tot domini e senyoria de aquell, els ne fets remissió general e perpetual, declarant la dita expulsió, nafres e morts, ésser feta e fetes en cars lícit e permès. E que plau a vós, senyor, e concentís que lo present privilegi, concessió e ley pactionada sie dictat o dictats en quan comprèn tota prohibitió de alienació, tan llargament e bastant com se poran dictar a profit e utilitat de la dita vila, parròchies e universitats dins los termes del dit castell, constituhides e dels singulars de aquella, presentes e sdevenidors, axí contra lo senyor rey com contra altres totes persones del món. Plau al Senyor Rey.

Ítem, que plàcia a vós, molt excel·lent senyor, de atorgar als dits hòmens, presents e sdevenidors, les impositions, segons les han les ciutats e llochs de Cathalunya quant és a la forma del imposar aquelles duradores per spay de quinze anys, e assò per a rembre los censals que han venuts, vendran per rahó del donatiu fahedor a vós, excelent senyor, de quatre mília florins e per les missions, per aquesta rahó, fetes e fahedores de aquelles, daran compte de dos en dos anys a vostre balle general de Cathalunya, per veure en quins usos seran convertidess. Plau al senyor rey.

Ítem, suppliquen los dits hòmens que sia mercè de vós, senyor, de atorgar als dits hòmens que lo primer qui regira lo forn destret no puxe tallar arbres, sinó en la manera antigament acostumada. Plau al senyor rey.

Ítem, que sia mercè del dit senyor de atorgar als dits hòmens, presents e sdevenidors, que lo dimars de Pascha puxen elegir quatre jurats e vuit consellers del dit terme que sien a regir, administrar los

FUNDACIÓ NOGUERA

béns públichs e emoluments e altres coses del dit terme públiques, e lo dit jorn puxen elegir un clavari o bosser qui sia rebador de totes pecúnies, provenints e procehints de les impositions, deens, talles o altres drets, acullir e llevar als dits hòmens e que puxen haver e tenir caxa comuna e que per supportar los càrrechs comuns del dit terme puxen [f. 83v] vendre censals e violaris ab carta de gràcia, a n'aquelles perçones que volran, e per aquell preu o preus que poran e que·s puxen tatxar, particularmente, o en altra guissa o fer deens, redélmens o ajustar-se encemps una vegada e moltes, e tota vegada que ben vist serà als dits jurats incorriment de algunes penes presents en los ajusts que faran algun official vostre e present e entrevenint en fer les talles e ordenar deens, e vendes de censals lo balle general o son lloctinent, lo qual puga regonèxer los comptes e veure en què seran les pecúnies convertides o necessàries. E sie mercè de vós, senyor, atorgar a les ditas vila, paròchies e universitats del dit terme que, encontinent, quan per nom de vostra senyoria serà presa pocessió de les dites universitats, sie abans o aprés del dit dimars de Pascha, les dites universitats e singulars de aquellas puxen sens derogació del dit privilegis fer electió dels dits jurats e concellers e clavari e bosser, los quals jurats, concellers e clavari e bosser hagen a fer segrament he homenatge en poder del official del terme del dit castell e vila de haver-se bé e lealment, segons en ciutats e viles reals han acostumat. Plau al senyor rey.

Ítem, que plàcia a vós, senyor, de atorgar als dits hòmens de les dites universitats que lo dit clavari en lo començament, ans que puxa usar, haia assegurar idòneament, a conexensa dels dits quatre jurats e vuyt concellers, debe administrar les pecúnies e altres coses que pervendran e pervenir deuran en son poder i que a la fi del any del son regiment retrà bon compte e verídic als dits quatre jurats e vuyt consellers o clavari e bosser, qui llavors seran a la fi del temps de sa administració elegits, e que restituirà e tornarà al novell clavari tot ço e quant serà trobat ell deure tornar e restituir e en la forma damunt dita quiscun any se haje a fer la electió dels dits quatre jurats e vuyt consellers e clavari o bosser. Plau al senyor rey.

Ítem, que plàcia a vós, senyor, que per lo donatiu devall specifficador de quatre mília florins e per les missions, per rahó de la remissió, fetas e fahedores, vullats fer dar complimente de sindichat als dits hòmens en la forma e manera acostumada bastantment, e que de assò los manets totes letres e provisions necessàries. Plau al senyor rey.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem, senyor, com per rahó e ocassió de la present luïció micer Antoni Torres, tudor d'en Balthezar de Màrgens, pubill fill, a ell e a la dona na Joana muller sua, com a detenidor del dit castell e vila de Mataró, hage en gran odi tots [f. 84r] los hòmens habitadors del dit terme de Mataró, e assenyaladament aquells hòmens del dit terme que la dita luïció han procurada e prosseguida. E per çò, no sia rahonable que ell aia jamés senyoria alguna sots color d'algun offici vostres o d'altre sobre los dits homnes, o algun de aquells. Per tant supplican a vós, Senyor, humilment los dits pròmens que sie de vostra mercè atorgar a la universitat del dit castell e vila e singulars d'aquella, presents e sdevenidors, per special privilegi que, jamés en algun temps, lo dit micer Antoni ara o en sdevenidor, axí com a vicecanceller vostre o de vostre primogènit o governador general, o de vostres successors e com a regent la cancellaria vostra o llur, o axí com assessor de portant veus de general Governador en Cathalunya, o com a jutge delegat o subdelegat, o sots color d'altres qualsevol offici, maior o menor dels desús expressats, no pusque ne valla iudicar ne conèxer de algunes causes civils o criminals ne d'alguns negocis tocants en qualsevol manera la dita universitat e singulars d'aquella, presents e sdevenidors, per qualsevol rahó, causa o títol, ans vós, senyor, ara per llavors e llavors per ara, los ne fets e atorgats lo dit special privilegi e axí ho jurats, exhimint los dits pròmens, universitats e singulars de aquella presents e que per temps seran, de tota jurisdicció e conexença del dit micer Antoni Torres, les quals posques haver per les causes desús dites, o algunes de aquelles o en altra qualsevol manera en aquells. Plau al senyor rey.

Ítem, que plàcia a vós, senyor, statuir e ordenar que ningun hom stranger o privat per malaffici que haia perpetrat, vel aliter no puxa ésser tret del terme del dit castell, ans aquí per lo official del dit terme, o per lo balle de Barcelona, sie absolt o condempnat, sinó en la forma e manera e per los maleficis qu·el veguer aurà acostumat de traure los del dit terme. E que per a bé venir de les dites universitats, hostaler ni carnicer ni flaquer ni taverner ne puxa exercir ne regir la ballia de dit terme. Plau al senyor rey.

Ítem suppliquen a vós, senyor, que sie de vostra mercè lloar, approvar e confimar als dits pròmens, universitats e singulars de aquelles tots privilegis, libertats e franqueses atorgades a ells e a llurs predecessors en temps passat [f. 84v] per vostres illustres predecessors, o per qualsevulla senyor o detenidors dels dits castell, vila e parròchies, e encara tots bons costums e usos dels dits castells

FUNDACIÓ NOGUERA

e vila axí scrits com no scrits. Plau al senyor rey, sie per la forma que de aquells an millor usat.

Ítem suppliquen a vós, senyor, que us plàcia e sia una mercè atorgar a la dita vila, parròchies e universitats del dit terme e als singulars de aquelles remissió general de tots delictes e crims sens però interès de part privada. Plau al senyor rey, però no hi sien entesos alguns que sien vinguts contra la lluïció o en enbarch de aquella.

Les quals concessions, gràcies, privilegis, remissions desús e deiús scrites, suppliquen les dites vila, parròchies e universitats dins lo terme o térmens del dit castell de Mataró constituhides e singulars d'aquelles a vós, senyor, que·ls sien lliurades en forma pública, signades e spatxades, franques e quíties de tota missió e salari e de tot dret de sagells. Lo senyor rey farà ab son prothonotari, que·ls faça gràcia.

E molt alt e molt excel·lent príncep e poderós senyor, complint vós totes e sengles coses desús supplicades, la dita vila, parròchies e universitats desús expressades e los singulars de aquelles per fer servey a la vostra gran senyoria[79] e por sguart de les dites concessions, libertats, privilegis e altres coses desús contengudes, sovindran e daran a vós, senyor, en adiutori de la dita lluïció o remissió, de continent que aquella plàcia a vostra senyoria voler fer, quatre mília florins de bon pes e que plàcia a vós, senyor, de fer-los donar compliment de syndicat. Lo senyor Rey accepta la dita offerta havent-los gràcies.

Ítem, suppliquen las ditas vila, parròchies e universitats e singulars d'aquelles per si e llurs succeïdors, que us plàcia attorgar e provehir que dels presents capítols e de quiscun d'aquells, sien fetes carta e cartes públiques llargament dictades a tot profit e utilitat de les dites universitats e singulars de aquelles, a conexença de un jurista elegidor per les dites universitats e de vostre balle general. Plau al senyor rey.

Tenore presentis, ad supplicationem per humilem pro vestri parte humiliter nobis factam capitula ipsa e quodlibet ipsorum iuxta tamen respontiones per nos eis factas in cuiuslibet eorum, laudamus, approbamus, concedimus et firmamus ac juramus per dominum Deum e eius sancta quatuor Evangelia tacta per nos corporaliter,

79. 4000 florins *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

in posse secretarii et notari infraescripti hec a nobis recipientis, paciscentis et stipulantis legitime quod ea vobis et vestrum tenebimus, complebimus [f. 85r] et observavimus, nostrisque successores illustres tenebunt, complebunt et observabunt iuxta respontiones easdem ut in dictis capitulis continetur, mandantes per hanc eadem de certa scientia et expresse. Inclito infanti Joanni, duci Montis Albi et Petrofidelis, fratri nostro charissimo omniumque regnorum et terrarum nostrorum generali gubernatori eiusque in Cathalonia, vicesgerenti viccario et baiulo Barcinone ceterisque officialibus nostris et subditis et dictorum officialium locatenentibus, presentibus et futuris, que capitula supradicta, et unum quodque ipsorum juxta tamen respontiones predictas vobis probis hominibus et singularibus ville, castri terminique predictorum, perpetuo teneant firmiter et observent tenerique et observari iuri faciant per quoscumque et non contraveniant vel faciant, aut aliquem contrafacere seu venire permittant aliqua ratione.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimos, nostro sigillo pendenti munitam.

Data in monasterio Sancti Cucuphatis Vallensi, vigesima septima die, Junii, anno a nativitate Domini, millesimo quadrigentesimo decimo nono; regnique nostro quarto. Alfonsi, etc., qui predicta laudamus, concedimus, firmamus et juramus. Rex Alfonsus.

Testes sunt qui presentes ad predicta fuerant venerabilis in Christo A. episcopus Seguntinus, cancellarius; Joannes de Funes, vicecancellarius; Joannes de Vilaracuto, maiordomus, miles, consiliarii, dominus regis predicti.

Sig+num mei Raymundi baiuli dicti domini regi locumtenentis prothonotari regiaque auctoritates notarii publici per totam terram et ditionem suam qui premissis interfui eaque per alium scribi, feci et clausi cum rasis et correctis in lineis Lxxxiii "nostro locumtenentis prothonotarii" et testium "de Funes" et alibi in eadem "Vilaracuto miles". Dominus rex, presente Petro Basseti baiulo Cathalonie generali qui eam viderat, mandavit mihi Raymundo Baiuli in cuius posse firmavit et juravit.

FUNDACIÓ NOGUERA

8b

1424, novembre, 8. Barcelona

Confirmació i ampliació de privilegi per Alfons el Magnànim.

O: ACA, C, reg. 2938, f. 120r-123v i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-25.

Nos,[80] Alfonsus, Dei gratia, rex Aragonum, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsica, comes Barcinone, dux Athenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossilionis et Ceritanie. Attendentes que pridem frater Marchus, abbas monasterium Sancte Marie Montis Serrati, Francischus Basset et Leonardus de Sos, Berengarius d'Ostalrich, miles, et Bonanatus Petri tam per serenissimum dominum regem Ferdinandum quam per generalem curiam Cathalonie, quam tunc temporis celebratur, electos ad luendum, redimendum et corone regie reducendum [f. 85v] et ampliandum patrimonium regium alienatum, seu illa que fuerunt ex dicto patrimonio vel que fuissent regnum Aragonum seu comitatum Barcinone, ad castrum et villam de Matarone suum dirigentes intentum, audito plene et sententiam seu votum dictorum electorum et a nobis potestatem plenam habentiam postulante Antonio Torres, tutore Balthezaris de Marginibus, qui dictum castrum tunc possidebat, et negocio discusso pro ut ex forma commissionis per nos et alii eisdem quitatoribus electis facte sufficiebat et ut in similibus consueverant procedere, nihil de contingentibus, omittendo decreverint et declaraverint dictum castrum debere redimi adque corone regie reintegrari, quod et ita fuit factum, et ex huiusmodi per dictum tutorem revenditio firmata, nobis et successoribus nostris possessio, quoque plena data et per nos acceptata quequidem revenditio iterum, propter certas littes per dictum Antonium, tam per appellationes ad nos quam supplicationes nobis, quam coram provisoribus gravamini in curiam quam quidem et sub anno nativitate Domini, millessimo quadrigentesimo decimo nono, in Sancto Cucuphato celebramus Cathalanis deputatis, quam sub aliis iudicibus ad quos rescripta et commissiones subreptitias, dictus Antonius dicitur impetrasse per dictum Antonium necnon et ipsum Balthezarem, maiorem duodecim annis, se virtute juramenti absentis ad uberiorem cauthelam firmata fuit, renuntiatio primitus per dictos Antonium et Balthezarem cuicumque iuri et litti ac instatiis, de predictes omnibus per processus et acta tam a

80. Principi de altre privilegi, *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

fidelibus scriptoribus nostri Mathias Justi, Dicaco Garcie ac fideli Bernardo Noves, notario Barcinone, confecta et per instrumenta auctoritate nobis hostensa clare liquet, attendentes insuper quod in luitione, seu redemptione dicti castri et ville homines populati in dicto castro et eius terminis ac villa prefatta de suo proprio in sucursu dicte luitionis quatuor mille florennos dederunt et exsolverunt propter que et aliter eisdem privilegium concessimus quod a modo a dicta corona regia separari non possint cum diversis clausulis et cauthelis, ut in carta dicti privilegii que datus fuit in monasterio Sancti Cucuphatis Vallensis, vigesima septima die, Junii, anno a nativitate Domini millessimo quadrigentesimo decimo nono, nobis exhibita plene vidimus contineri, nunc autem quia uti per dictos homines asseritur seu per sindicum eorumdem, dictus Antonius non verendo contra proprium [f. 86r] juramentum et rem a se gestam venire, se iactat processus factos per dictos quitatores per viam restitutionis, in integrum ex minori etate dicti Balthezaris et aliter se velle impugnare timeantque quod nos, sub eo colore vel aliter quavis occasione captata, velimus eosdem a nostra corona separare et dicto Antonio vendere seu revendere vel alio modo inductum Antonium aut alios quoscumque dictum castrum et villam, transferre et propterea supplicaverint nobis quatenus capitula infrascripta eisdem de nostri gratia et mercede concedere dignaremur que sunt tenoris sequentis:

Ut tutius et securius sit cautum hominibus populatis in castro et villa de Matarone ac terminis ipsorum, dominus rex de presenti unit et incorporat civitati Barcinone dictum castrum et villam cum suis terminis sint verus vicus dicte civitatis parsque vera et membrum civitatis ipsius, itaque a modo quisquis sit dominus dicte civitatis sit dominus ipsius castri et ville et terminorum ipsorum perpetuo et incomutabiliter. Volens, decernens et declarans ipse dominus rex, quod dicte civitati Barcinone per hec verba ius iure constituatur et quod per dicta verba dictum castrum et villa ac eorum termini sint vere vicus dicte civitatis facit que dictus dominus rex dictum castrum, villam et termino inalienabiles et sic affectus quod non possint nisi simul cum dicta civitate alienari, volens dictus dominus hoc pro lege que translationem dominii impedit haberi et istud facit de potestate sua plena et absoluta juratque semper attendere et complere nullatenus quod contravenire. Salvat autem sibi et retinet dictus dominus rex omnia jura sua territorim et iurisdictionem, sicut ea nunch habet, itaque contra iura sua quecumque sint nisis quantum alienationem separent dictorum castri, ville et terminorum

FUNDACIÓ NOGUERA

non possit dicta unio, aggregacio et sue annexio opponi, nec possint prefati homines privilegiis dicte civitatis et suis civibus concessis quocumque modo contra predicta gaudere.

Concedit tamen in quam dictus dominus quod, si vexillum civitatis pro oste vicinale vel regali exire haberent cum hoste vel exercitu, quod ad monitionem viccarii Barcinone requisiti per conciliarios civitatis pretacte, dicti homines habebant simul cum aliis civibus Barcinone esse et sequi.

Item, si, quod Deus avertat, contingere a modo dictum regem vel suos successores reges [f. 86v] Aragonum et comites Barcinone, vel alium quempiam nomine seum mandato vel pro parte ipsorum velle dictum castrum, villa et terminos seu aliquid de eisdem alienare quocumque genere alienationis sumpto verbo pro ut in iure comuni extentius sumitur ut quodcumque genus translationis vel separationis seu obligationis comprehendatur et ex huiusmodi processerint seu aliquis eorum processerit ad aliquem actum seu tractatum alienationis, ipso facto, nunch pro tunch transferres in propietate seu possessione per puram et perfectam donationem dictum castrum, villam et terminos in civitate et eius nomine in conciliarios Barcinone, presentes et futuros, cum omnibus que nunch dictus dominus rex habet in illo dempto et hoc facit ut verus rex et dominus, ita quod per hec verba, nunch pro tunch, transfert possessionem, volens et statuens quod per ipsa verba plena propietas et possessio transferatur et nihilominus nunch pro tunch se constituit et suos nomine dicte civitatis, dictum castrum ville et terminos et nomine dictorum conciliariorum eiusdem et pro illa possidere; quam posset, liceat eisdem conciliariis propria auctoritatte recipere, ut est assuetum, iuratque non contravenire et premissa plenisseme observare pro quo adimplenda obligat, specialiter et expresse predicta castrum, villam et terminos et omnia juraque ibi habet ut melius ad seguritatem presentis contractus potest intellegi adque dici. Insuper, vult dominus rex habere hic pro expressis omne clausulas et cauthelas per que possit alienacio dicti castri et domini translatio impediri.

Insuper, animadvertens dictus dominus rex quod, ut supra dictum est, dictus Antonius Torres tutor preffatus et eius filius Balthezar se jactant velle dictam luicionem seu redemptionem impedire et facer seu petere revocari et ex huiusmodi impertravit jam relatorem Sperantemindeo Cardona et alias comissiones jam aliis temporibus conciderans in super quod super luitione de dicto suo patrimonio regio facienda continetur capitulum tenoris sequentis:

FUNDACIÓ NOGUERA

"Ítem, que durant lo dit quitament lo dit senyor ni son primogènit no puxen remoure, sospendre inhiber o empatxar ne tolre poder a les dites perçones o jutges, o algunes de aquelles per nenguna via, causa o rahó tocans lo dit quitament, conexença o decissió de aquell en alguna manera, ne altres qualsevol officials, delegats o comissaris, pero en nom dels dits senyors o lo un dells, no pugen entremetre ne procehir en res qui tots los processos o enantaments dels dits jutges tocant [f. 87r] les dites redemtiones o quitament de son patrimoni fahedors per les dites perçones en lo dit Principat, o en alguna manera durant la dita comissió o quitament, tro que la dita quantitat sia distribuïda per los dessús dits en les dites redemptions."

Dictus dominus rex revocando et abolendo seu damnando quascumque commissiones huc usque factas et in futurum fiendas dictam luitionem seu quities acta dictorum electorum seu deputatorum ad luendum predicta tangenes tangentia quovismodo motus ex dispositione dicti capituli et aliter, nunc ex pacto et contractu presenti juramento et stipulatione solemni vallato, omnes et quascumque commissiones, delegationes, iudicum, deputationes per quecumque verba factas vel fiendas, si forte per inadvertentiam seu aliter concederentur, remitit, facit et commitis quitatoribus, qui nunch sunt vel erunt in futurum, vetants iudices alios quoscumque seu delegatos, auditores, vel relatores aliquid iurisdictionis, cognitionis seu nocionis assumere vel exercere remittens et quantum necesse sit comittens ipsis quitatoribus causas quascumque motas et seu movendas inter dictum Balthezarem Margens et dictum Antonium Torres, eius tutorem ex una parte, et ipsum dominum seu eius fiscum et seu homines dictorum castri, ville et terminorum ex altera, coniunctim vel divisim que quovismodo tangant vel tangere videantur factum dicte luitionis, directe vel indirecte et ipsis quitatoribus vel illisqui in locum defficientium sunt de presenti vel in futurum, subrogati cognoscant de causis predictis, etiam si opponatur que dictum castrum et villam non sunt de patrimonio regio et per consequents, in dicto capitulo non comprehendi, dans et confirmans eisdem talem et tantam potestatem qualem tam per capitulum curie concordatum et per nos data fuit et ulterius eam in hoc casu quo ad omnes questiones inter partes preffatas motas, seu movendas extendit et ampliat, dans eisdem quitatoribus et committens plenissime vices suas, iuxta tament modum et formam quod processos fiendos in dicto capitulo et commissione per expressos.

FUNDACIÓ NOGUERA

Vult, tamen, et ordinat ipse dominus rex quod de dictas causas imo nech articulum aliquod eorundem non possit ad se seu suum regium concistorium evocare nech de illo ipsum seu aliquem alium posse se intromittere, quovismodo quinimo expresse dictis quitatoribus iniungit et pro forma mandati [f. 87v] vult observari quod ad instantiam dictorum Antonii et Baltazaris seu fisci regi vel alicuius alterius etiam si de his partes ad in vicem adverse concordarent, procedi non possit nisi vocatis et plene auditis dictis hominibus castri et ville seu eorum sindico, et ommi casu sindico Barcinone, decernens irritum et inane si quid et quidquid in contrarium fuerit atttentatum.

Juratque dictus dominus dictam commissionem factam dictis quitatoribus voluntarie no revocare.

Ad humilem, igitur, dictorum hominum suplicationem thenore presentis contractus quem vicem legis volumus habere, paciscimur ac concedimus dita capitula et ommnia et singula eisdem inserta opposita et contenta promittentes dictis hominibus dicti conciliariis Barcinone per firmam et validam stipulationem, nec non virtute juramentei preffati et notari infraescripto presenti et acceptanti nomine dictorum hominum et conciliarorum Barcinone, seu aliorum quorumcumque intersit seu interesse poterit in futurum legittime stipulanti, praemissa omnia et singula semper rattta et gratta habere et no contravenire ullo nunquam tempore aliqua ratione seu causa. Mandantes per hanc gubernatori generali in nostris regnis et terris eiusque vicesgerentibus nech non baiulo Cathalonie generalis, ceterisque officialibus nostris quod predicta omnia et singula firmiter teneant et observent.

Pro premissis autem capitulis et concessionibus fatemur nos habuisse et recepisse a vobis, dictis hominibus mille florennos auri quos de mandato nostre dedistis seu tradidistis fideli consiliario nostro Petro Basset, baiulo Cathalonie generalis.

In cuius rei testimonium hanc fieri iussimus nostro sigillo comuni inpendenti munitam. Data Barcinone, octava die, novembris, anno a nativitate Domini millesimo quadrigentesimo vigesimo quarto, regnique nostro nono. Sig+num Alfonsi, etcetera, qui predicta laudamus, firmamus, concedimus et iuramus. Rex Alfonsus.

Testes sunt Joannes Raymundus Folch, comes Cardona, Francischus, patriarcha Hierusalem, Guillermus Raymundi de Montecateno, Berengarius de Bardaxino et Joannes de Gurrea, milites.

FUNDACIÓ NOGUERA

Sig+num mei Francisci d'Arinyo, secretarii domini regis predicti, qui de ipsius mandato predicta scribi, fecti et clausi, corrigitur autem in lineis secudam "quam", tertia "reintegrari" quinta "iterum propter certas littes per dictum"; VI, "quam"; VII,"scriptoribus"; XI, "vendere seu revendere vel aliomodo in dictum Antonium"; XII, "aut alios quoscumque" et XXII, "possessionem liceat".

Dominus Rex mandavit mihi Francesco d'Arinyo in posse cuius firmativ et iuravit.

8c

1460, febrer, 3. Barcelona

Privilegi de Joan el Gran.

O: ACA, ACM: 70-1-2 (7 febrer 1462)

Nos,[81] Joannes [f. 88r] Dei gratia, rex Aragonum, Navarre, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsica, comes Barcinone, dux Athenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossilionis et Ceritanie. Visis et recognitis supplicatione et capitulis magestati nostre reverenter oblatis et presentatis per fideles nostros, Gasparem Català, juratum, Petrum Fornells, Antonium Tria et Stephanum Pongem, singulares universitatis ville et termini Matarone, eorum propriis nominibus nech non procuratorio nomine asserto aliquorum aliorum singularium ipsius ville et termini nobis pro interesse ipsorum ac aliorum de dicta universitate supplicantes capitulis cuisdem nostras facimus responsiones et decretationes pro ut in fine unius cuis que ipsorum capitulorum continetur quorum quidem supplicationis et capitulorum respontionum que ac decretationum tenores sequntur in hunc modo:

Senyor molt excel·lent, alguns dels pròmens de la vila e terme del castell de Mataró per obviar a la supplicatió a vostra alta senyoria feta per los syndichs, e alguns altres singulars de la dita vila e terme del castell e terme de Mataró, que lo balle de Barcelona no puxa la vostra alta jurisdictió en los dits castell e terme, ne en alguns actes de aquella, si donchs no era per crim de mort, la qual cosa, molt alt senyor, seria molt prejudicial a vostra real magestat e de servey de aquella, per molts sguarts respectes, entre los quals

81. 3. Principi de altre privilegi *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

seria causa que lo balle dels dits terme e vila absolutamente poria exercir la vostra jurisdictió remetent tots crims e delictes, no sperada denuntiatió de part instant o assistent, la qual vostra alta senyoria, trobant-se absent de Cathalunya o de tota la vostra senyoria no haurien lloch de soccórrer ni de haver justítia.

Ítem, que atteses les conditions dels habitants en los dits castell e terme, les quals són flaques e de poc sforç, cascun del dit terme e vila seguint sa voluntat pròpia no tembria en res vostres manaments, hoc encara molt alt senyor, seria molt gran interès dels singulars de la dita universitat, signantment dels que viuen pacíficament e han de què perdre. Per tant com se poria seguir que vostra alta senyoria trobant-se fora lo vostre regne, o Principat, lo dit balle poria fer moltes injustíties, de les quals n·s porian haver recors algú a nengun official, com la dita universitat e vila tingue privilegi que governador ni veguer, o altre official no puga veure [f. 88v] en la dita vila, sinó solamente vostra senyoria e lo balle de Barcelona trobant-se en la dita vila o terme. E per altres molts sguarts deduïts a vostra magestat, la qual supplicatió, senyor vostra alta senyoria, creent ésser útil aquella havia ademesa, e axí mateix, per utilitat de la cosa pública e dels habitants en aquella e aquell, offiren a vostra excel·lent senyoria, los capítols desús scrits los quals suppliquen sia de vostra mercè voler-los atorgat a tota la universitat de la dita vila e son terme e singulars de aquella.

Primerament, sia de vostra mercè repellida, primeramente, la dita supplicatió per vostra alta senyoria contra la jurisdictió del balle de Barcelona, feta voler-los confirmar los capítols e privilegi per lo senyor rey don Alonso, germà e immediat predecessor vostre, en lo acte de la luïció dels dits castell e vila, atorgat assenyaladament sobre la jurisdictió que lo balle de la dita vila e lo balle de Barcelona han en la dita vila e terme desusdit, iuxta la sèrie e tenor, lo senyor rey no mogut per alguna instàntia que·s diga feta per la ciutat de Barcelona de la qual no és algun interès confirmar o revocar lo poder per lo dit privilegi attorgat al balle de Barcelona, mas per sola voluntat del dit senyor, volent condecendre a la supplicatió dels hòmens de la dita vila, conforme los dits capítols e privilegi segons llur sèrie e tenor, e si e segons de aquells és estat usat e practicat.

Ítem, senyor, com en temps passat e huy sie stat pretès e pretenga per la dita universitat aquella no ésser tinguda a pagar a vós, senyor, ni a llochtinent de vostra magestat cena alguna, e de assò algunes vegades sie stada qüestió entre la dita universitat

FUNDACIÓ NOGUERA

e aquells que avien commissió e càrrech de cullir cenes. E la dita universita no vulla per assò entrar en juhi ab vostra magestat, ans sia presta servir aquella d'assò que possible li sia. Per tant, los dits supplicans en los dits noms, suppliquem humilment a vostra senyoria sia a mercè vostra hagut sguart a llurs càrrechs, necessitats e facultats e al nombre dels poblats e habitants en la vila e terme de Mataró, arbitrar e taxar per tots temps, d'aquí avant alguna quantitat a pagar, la qual dita universitat puxa bastar, car los dits jurats e procuradors en los dits noms, en nom e per part de aquella per evitar tota qüestió prometten a vós, senyor, e a vostres successors, que la dita universitat pagara a vós e lloctinents vostres generals e llurs, aquella quantitat que per vostra senyoria rahonablemente serà arbitrada e taxada per cena de presèntia, tota vegada que vostra magestat e vostres [f. 89r] successors e lloctinents vostres e llurs, vendran personalmente o seran, o passaran per la dita vila o terme de Mataró. Entès, emperò, e declarat que ha pagar la dita cena de presèntia per vós, senyor, de present arbitrada e taxadora la dita universitat no sie tinguda, sinó una vegada en un any, encara que en un any vostra magestat o vostres successors o lloctinents vostres o llurs fossen presents en la dita vila o terme de aquella han passats en més de una vegada per pagar la dita cena, segons que dit és, los dits procuradors en lo dit nom obliguen a vós, senyor, e a vostres successors la dita universitat e singulars de la dita vila de Mataró, presents, absents e sdevenidors, tots e llurs béns e drets haguts e per haver ab submissió de totes exequutions,[82] rigors e preheminènties ab les quals tals cenes se acostumen e poden demanar, exhigir, exequutar. Lo senyor rey arbitra e taxa la dita cena de presèntia a vint y sinch lliures barcelones, ab tal rettentió e salvetat que si, en sdevenidor quant que se mostrara la dita universitat ésser tenguda, o haver pagat maior quantitat de les dites vint y sinch lliures per cena de presèntia, que per lo present privilegi e taxatió al dit senyor rey ni a sos successors, no sie fet preiudici en taxar, demanar e haver maior cena. Axí mateix, vol dit senyor que lo present privilegi no sie prejudicat ha ell ni a sos successors en la cena de absèntia, si ha alguna és tinguda o ha acostumat pagar la dita universita, ne tant poch sie fet preiudici a la dita universitat si altre no és tinguda a cena de absèntia, quant a la qual lo senyor rey e la dita universitat resten en propietat e possessió en llur plen dret.

82. *Dibuix d'una mà al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem, senyor molt alt e molt excel·lent, com la dita universitat de la dita vila e terme de Mataró per que puxa bastar a pagar los càrrechs de censals, e altres deutes als quals és tinguda obligada, axí per causa de la dita llució com *alii*, haia concessió real de les impositions a cert temps del qual encara han a passar e discórrer alguns anys e sie necessari les dites impositions se atorguen a més temps per supportar los dits càrrechs e deutes, e encara de present la dita universitat haia, necessàriament, haver diners per via de vendes de censal mort, tant per pagar la quantitat de la qual los dits procuradors han offert gratiosament servint a vostra gran [f. 89v] excel·lèntia, per la gràcia e concessió dels presents capítols e de les coses en aquests contengudes quant encara per pagar les missions e despeses per assò necessàries. Per tant, los dits procuradors suppliquen humilment a vostra magestat, sia mercè, vostra senyoria, atorgar a la dita universitat les dites impositions, en la forma e manera que li són estades atorgades des un temps passat a quinze anys, los quals comencen a córrer de continent, finit lo temps de la concessió de las impositions que la dita universitat ha de present e d'aquí avant, contínuament comptadors, remettent e fahent gràcia, remissió e total relaxació a la dita universitat del quint a vostra senyoria pertanyent de les dites impositions. E no res menys donar e atorgar licèntia, a la dita universitat, e facultat que per si o per sos síndichs e procuradors, constituhits e constituhidors, puxa manllervar a censal, o en altra qualsevol manera, per pagar la dita quantitat a vostra magestat offerta, servir gratiosamente per la gràcia e concessió dels presents capítols e coses en aquells contengudes, e per les despeses per assò fahedores e altres necessitats de aquella fins en summa de dos-cents cinquanta florins d'or, les quals coses totes e sengles, la dita universitat reputarà a vostra gran senyoria a gràcia e mercè singular. Plau al senyor rey.

Ítem, los dits supplicants, atorgant vós, senyor, los presents capítols offiren donar gratiosamente a vostra magestat, dos mília dos-cents sous barcelonesos de tern e que sia de vostra mercè atorgar las provissions necessàries per al balle de Barcelona que en la dita quantitat, e encara a les missions que·s faran per expeditió del present privilegi e dels contractes del censal o censals que per haver les dites quantitats, hauran recarregar y ha contribuir tots los habitants de la dita vila e terme per sou e per lliura, segons en los càrrechs comuns de la dita universitat han acostumat a contribuir e pagar.

FUNDACIÓ NOGUERA

Plau al senyor rei, però en la taxació e exequutió que farà lo dit balle per la dita rahó, entrevinga e haia entrevenir en Miquel Bru, secretari del dit senyor rei, no com scrivà, mas los actes faça lo scrivà de la cort de la ballia de Barcelona, e si lo dit en Miquel Bru request per lo dit balle no volrà o no y porà anar, ho puxa fer [f. 90r] lo dit balle sol, ab son scrivà.

Et quoniam capitula preinserta decretata per nos ut pretractum est nostram ac reipublice dicte ville et eius termini concernere videntur utilitatem cuilibenter, volumus locum dare propterea et aliis bonis respectibus nos ad hec inducentibus supplicationibus predictis annuentes benigne thenore presentis.

De certa scientia, deliberate et consulte capitula preinserta et omnia et singula in eis et uno quoque eorum contenta iuxta respontiones ac declarationes factas per nos ut profertur et in fine uniuscuiusque dictorum capitulorum, appositas et contentas, de certa scientia et deliberate et consulte laudamus, approbamus, rattificamus et confirmamus ac etiam concedimus vobis fidelibus nostris probus hominis universitati et singularibus presentis et futuris dicte ville de Matarone et eius termini supplicatione per syndicos et alios ex de dicta vila, super detractione jurisdictionis baiulie Barcinone, nobis presentata minime quod ad hec obistente.

Mandantes, per hanc eandem districte percipiendo gubernatori ac gerenti vices generalis gubernatoris et baiulo generalis Cathalonie principatu, baiulo quoque civitatis Barcinone, et aliis universis et singulis officialibus et subditis nostris ad quos spectet dictorumque officialium locumtenentibus, presentis et futuris, quod capitula preinserta et omnia et singula in eis et eorum singulis contenta iuxta respontiones et decretationes nostras predictas teneant firmiter et observent tenerique et observari per quos decet inviolabiliter faciant et non contraveniant ne aliquem contravenire permittant ratione aliqua sive causa pro quanto gratiam nostram charam habent, iramque et indignationem ac penam quinque milium florenorum auri, a singulis contra facientibus habendorum nostris quam inferendorum erariis cupiunt non subire et ad cauthelam faciendi seu attemptandi predictorum contrarium eis et eorum cuique potestatem omnem cum nullitatis decreto, adbicamus, prohuiusmodi vero concessione nobis gratiose dedistis seu de voluntate nostra dilecto locumtenenti nostro generalis thesaurario, Andree Cathalà, duos mille ducentos solidos barcinonenses de terno.

FUNDACIÓ NOGUERA

In cuius rei [f. 90v] testimonium presentem fieri iussimus nostro comuni sigillo pendenti munitam. Data Barcinone, die tertia, februarii, anno a nativitate Domini millessimo quadrigentesimo sexagesimo, regnique nostri Navarra, anno trigesimo quinto aliorum vero regnorum nostrorum tertio. Rex Joannes.

Dominus rex mandavit mihi, Paulo Rosselli et viderunt eam Andreas Cathalà, locumtenenti thesaurarii generalis, Petrus Torrelles, conservator regii patrimonii, et Jacobus Pauli, advocatus fisci.

8d

1476, juliol, 26. Estella

Privilegi d'atorgament de guiatge i salvaguarda pel rei Joan el Gran.

Nos,[83] Joannes, Dei gratia, rex Aragonum, Navarre, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsica, comes Barcinone, dux Athenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossilionis et Ceritanie. Cum spectet ad cultum dignitatis nostre futuris subditorum periculus occurrere et precavere malignatium quod viribus deffendere ut per sue provisionis industriam conantes offendere retrahat a delicto et opressos liberet a maligno. Ut erga, vos, dilectus et fidelis nostri Petrus des Bosch, civis Barcinone, cuius dicitur esse castrum de Vilaçar, juratique, universitates et singulares perçones ville de Matarone et parrochiarum de Vilaçar, Argentona, Cappraria et Premiano in Cathalonia, per nostres provisionis presidium a persequtoribus vostris valeatis cum rebus et bonis vestris salubris preseverari, quamvis vos enim bonis et rebus vestris sub nostro sitis generali guidatico comprehendi verum quia plus timeri solent que specialiter iniunguntur quamque generaliter imperantur, cum presenti carta vestra ponimus, recipimus et constituimus vos, dictum Petrum Desbosch, et dictos juratos universitates et singulares perçonas dictarum ville et parochiarum, tam in eis nunch presentes quam absentes et illici redeuntes, cum vestris et eorum coniungibus, liberis, familiis, advocatis, procuratoribus vestris et cuiuslibet vestrum, nec minus census omnes redditus domus, aggraria, fructus, iura iurisdictionem castrum predictum de Vilaçar, campos, vineas, nemores, terras cultas e incultas, pocessiones et animalia quecumque tamb grossa quam minuta, ceteraque bona

83. 4. Altre principi de privilegi *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

universa tam mobilia quam sedentia et alia quecumque vostri et cuius vestrum et illorum quecumque sint in ubicumque sub nostre protectione, custodia et comanda ac guidatico speciali. Itaque nullus de cetero confidens de nostra gratia vel amore audeat seu presumat [f. 91r] per se vel alium, palam quomodolibet vel occulte, vos, dictum Petrum Desbosch, villam, universitates seu parochies et singulares perçonas prenominatas et prenominata et predicta bona vestra et illorum mobilia et immobilia et quecumque alia ut prefertur invaderes, ledere, capere, damnificare, iniurari, offendere, detinere, arrestare, marchare vel pignorare culpa crimine vel debitis alienis nisi in eisdem debitis fuerintis aut fuerint principaliter aut fideiussorio nomine obligati. Nech etiam in his casibus in quantum ius et ratio hoc fieri permittant, nech vobis vel eis in perçonis et bonis malum facere vel inferre aut iniuria offensam vel violentiam aliquatenus irrogare, palam vel occulte, seu quomodocumque et ad clariorem huiusmodi nostre protectionis notifficationem serie cum presenti iniungimus officialibus nostris infraescriptis, quod in castro predicto de Vilaçar et in sumitatibus domorum vestri et cuiuslibet vestrum seu in aliis locis eis benevisis apponant propria auctoritate pennones regios vel insignia nostra et alia dictam protectionem nostram denotantia, semel et pluries ad eorum libitum voluntatis.

Mandantes, per presentem chartam nostram, gerenti vices nostri generalis gubernatoris regentique baiuliam generalem in Cathalonie principatu, viccario et baiulo ceterisque universis et singulis officialibus et subditis nostris ad quos spectet et dictorum officialium loca tenentibus seu officia regentibus, presentibus et futuris, et cuisque eorum aut cui seu quibus presentes quomodo libert presentata fuerint ad ire et indignationis nostre incursum penaque florenorum decem milium nostris inferendorum erariis, quatenus protectionem comandam et guidaticum nostras et nostram huiusmodi firma habeant et observent et faciant ab omnibus inviolabiliter observari, et non contraveniant aut patiantur contravenire aliqua ratione sine causa quicumque autem actu temerario, ductus contra protectionem et guidaticum huiusmodi venire presumpserit iram et indignationem nostram ac pena predictam nostro applicando erario se noverit absque remedio incurrisse damno illato primitus et plenarie restituo. Adicimus tamen vos et alii [f. 91v] supradicti eisdem casibus et causis penas presentis protectionis censamini, incidisse quos illi vos vel ipsos ut premittitur offendentes incidirent, ipso facto et utriusque equalitas observetur iniungentes etiam predictis officialibus et eorum locatenentibus ad quos hoc spectet et super his requisiti fuerint per

FUNDACIÓ NOGUERA

hanc nostram protectionem custodiam, comandam et guidaticum voce preconis in locis et partibus illis in quibus fuerint publicari faciant si et quotiens fuerint requisiti, ne per aliquos ignorantia inde valeat allegari.

In cuius rei testimonium presentem iussimus nostro sigillo comuni pendenti munitam.

Data in villa de Stella die vigesimo sexto, Julii, anno a nativitate domini millessimo quadrigentesimo septuagesimo sexto; regnique nostre Navarre anno quinquagesimo primo, aliorum vero regnorum nostrorum decimo nono. Rex Joannes.

Galcerandus Bertrandus mandato regio factus per Pages vicecancellarius qui eam vidit.

8e

1480, juliol, 31. Toledo

Privilegi atorgat pel rei Ferran el Catòlic.

O: ACA, C, reg. 3545, f. 133r-141r i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-116 i 137, antic pergamí 436.

In[84] Dei nomine. Pateat cunctis huius seriem inspecturis, quod nos Ferdinandus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, Legionis, Sicilie, Toleti, Valentia, Portugalie, Gallicie, Maioricarum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corsice, Murcie, Giennis, Algarbi, Algezire, Gibraltaris, comes Barcinone, dominus Viscaye et Molina, dux Athenarum et Neopatrie, comes Rossilionis et Ceritanie, marchio Oristani, comesque Gociani. Exhibita et coram celsitudine nostra presentata pro parte vestri fidelium nostrorum juratorum et singularium personarum ville, castri et parochiarum de Matarone, de Argentona, de Cappraria, de Vilassario et de Premiano seu vice et nomine vestris per fideles nostros Guillermun Petrum Eroles, dicte parrochie de Vilassario, Guillermum Petrum Ballot, parrochie de Argentona et Jacobum Lull, parrochie de Llavaneriis, termini ville de Matarone, sindicos ad magestatem nostram per vos destinatos supplicationem in forma capitulorum tenoris sequentis:

Senyor molt alt e molt excel·lent, suppliquen molt humilment los fales e naturals e súbdits de vostra molt gran excel·lència, jurats

84. 5. Altre privilegi se comensa assi *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

e pròmens de la vila e terme del castell de Mataró, de las parròchies de Sanct Julià de Argentona, de Sanct Feliu de Cabrera e de Sanct Genís de Vilassar e de Sanct Pere de Premià, situades en lo Meresme, per gran servici de vostra altesa e de la corona real e per bé e [f. 92r] repòs de la cosa pública de les dites vila, terme e parròchies e singulars de aquelles, e endressa de la justícia e de preservar vexacions, treballs, salaris e grans despeses, consentis per vostra clemència los capítols següents:

Primerament, com per lo il·lustríssim don Alfonso, rey de Aragó, de eterna memòria, sia stada feta per privilegi real incorporació e agregació a la corona real e a la ciutat de Barcelona, de la vila, castells e térmens de Mataró, fahent e constituint aquells carrer e membres de la dita ciutat de Barcelona *et aliis*, segons és més llargamente comprès en la carta del privilegi e en la carta de pocessió de aque·n presa, les quals totes sien agudes en lo present capítol per expressades e insertes e de nou attorgades, sie de mercè vostra, senyor, sens preiudici, novació, derogació directe o indirecte dels dits privilegi e incorporació e altres coses en aquells compreses, sinó a tota maior confirmació e corroboració de aquelles ajustant e anyadint a la dita incorporació de nou incorporar e agregar inseparablement a la dita corona e dignitat reals, e per ella a la dita ciutat de Barcelona, les dites universitats del castell, vila e terme de Mataró e parròchies de Argentona, Cabrera, Vilaçar e Premià, e singulars de aquelles, les quals parròchies sien agregades e incorporades de semblant incorporació qual fou feta per lo dit il·lustríssim senyor rei don Alfonso de les dites villa, castell e térmens de Mataró, fahent les dites universitats e parròchies e singulars de aquelles en cascuna de aquelles, carrer e membre de la dita ciutat. Volent e consentint, vostra gran excel·lència, per sa clemència, encara de nou atorgant a les dites vila, terme e castell de Mataró e parròchies predites e singulars de aquelles béns llurs que·s puxen alegrar de tots aquells privilegis, libertats e usos que té la dita ciutat de Barcelona e los altres carrers de Barcelona se acostument de alegrar. E per quant desiyen jamés no poder ésser separats de la corona real e ciutat de Barcelona, vostra senyoria per la gran clemència e augment e conservació del patrimoni real ab lo present privilegi e concessió real, forsa de ley pactionada e incon-[f. 92v] mutable, havent en sa bona fe real e mediant jurament a nostre senyor Déu e sobre los seus sancts quatre Evangelis per si e per sos successors *in perpetuum,* promet que les dites vila, castell, térmens e parròchies e singulars de aquelles, e los mer e

FUNDACIÓ NOGUERA

mixte imperis e les iurisdictiones civils e criminals e qualsevulla altra spècie de iurisdictió de aquelles, en tot o en part, no descorporarà ni desagregarà de la dita corona real ni de la dita ciutat, ni aquelles o alguna de aquelles o part de aquelles alienarà de aquí avant, o transportar en perçona de la il·lustríssima senyora reina, o altra qualsevol reyna per cambra, o per altre qualsevol causa ni del il·lustre primogènit, o en perçona de altre fill o filla per dot, o altra qualsevol causa ni en altra qualsevulla perçona privada o pública de qualsevulla ley, condició, preheminèntia o dignitat, sie, o per via de cambi, graciosa donació, o per venda, o permutació, o en feu, o altre stabliment, o per qualsevulla altra spècie de empenyorament, transportatió o alienació qui dir o cogitar se puxe per propi motiu, o a supplicatió de alguna persona, o per son mer ofici, ans vós, senyor, per vós o per vostres primogènit e successors vostres e seus, prometen ab lo present privilegi, força de ley pactionada havent, e en virtut de contracte e los dits juraments e fe reals, mijensant que en tot temps tindreu e deffendreu les dites coses e cascuna de aquelles, com ha incorporats e units a la dita corona e patrimoni reals e a la ciutat de Barcelona, en la forma predita, assò promettent e fahent de certa scièntia, consultament e deliberada havent de totes coses plena informació, e si lo contrari ere, fet, ço que Déu no vulla, per importunitat, o seductió de alguna persona, o per propi motiu, o en altra qualsevulla manera e per qualsevol occassió, voleu, senyor, e declarau ara per llavors ab aquest dit privilegi, força de ley pactionada e de ço havent, que tals alienacions, infeudacions, concessions, trasportacions e permutacions o empenyoraments *ipso facto et iure*, sien irrites, casses e nul·les, e no de força alguna per auctoritat de la present ley e privilegi e sens altra sentèntia, e per aquelles no sie res fet ni en res obeyt, ans donau ab lo present privilegi per vós e vostres successors [f. 93r] licèntia a les dites universitats e singulars de aquelles e cascuna e cascú de aquelles que en juy i fora de juhi, e de fet e de dret, puxen contradir e resistir a tals havents tals concessions o qualsevulla dells prenominats títols en la forma e manera que es permès e atorgar resistir als hòmens de Mataró e Cabrera, en lo dit cars en virtut de les incorporacions e privilegis, atorgat per los sereníssims reys de Aragó predecessors vostres, a aquelles e ab les declaracions, remissions e indults contenguts e expressats en dits privilegis los quals, com dit és, confirmau de nou, atorgau e voleu ésser ací per tant sufficientment expressats, com si de mot a mot hi fossen inserts, e encara consent e promet, vostra senyoria, per vós e per los dits

FUNDACIÓ NOGUERA

successors e ab ley pactionada, que venint tal cars, lo que Déu no vulla, que tals concessions e alienacions sien nules e sens efficàcia alguna, e encara a maior cauthela sien revocades per vós, senyor, e successors vostres de fet dins sis jorns aprés vostra altesa o vostres successors ne seran supplicats o fets certs, e en altra manera, vol e consent vostra senyoria e fa donació entre vius irrevocable a la ciutat de Barcelona dels dits llochs, castell, térmens e parròchies e dels dits mer e mixt imperi e de totes altres iurisdiccions e drets de aquells e vostra senyoria mana e vol que ara per llavors, ha per soltats tots los jurament e qualsevol fidelitat he homanatges en los quals sien tengunts los predits o algú de aquells a la magestat real, e vol e mana que, en continent, ara per llavors, les dites vila, castells e universitats e singulars de aquelles presten los dits jurament e homenatge e fidelitats als concellers de ciutat de Barcelona e la dita ciutat o los dits concellers, ara per llavors, prenguen la pocessió, els sie manat e manau en dit cars, sots les naturalesa e fidelitat per les quals són obligats a la dignitat real que prenguen la dita pocessió, o advenint lo cas fassen totes deffencions, esforços, e instàntia que les coses predites sortesque en tot llur cumplit effecte, car totes per servici de la corona real e conservatió e augment del real patrimoni, lo qual ab moltes squisides maneres en gran part és alienat e [f. 93v] dilaterat e cascú havent recort de la naturalesa e fidelitat reals per los quals és obligat a la dignitat real, si ànimo té, ben instituït deu dar tota obra lo patrimoni real, sie restituït e bé augmentat e conservat. Plau al senyor rey.

Ítem, senyor, com en les dites parròchies lo mer e mixte imperi e jurisdictió civil e tota altra jurisdictió acostumen de ésser exercides per balles reals, jat sie en alguna de aquelles parròchies exercida por lo loctinent de algú dels dits balles, sie de vostra mercè, senyor, consentir ab lo present privilegi, força de ley pactionada havent, que de aquí avant en la dita vila, terme e castell de Mataró e en cascuna de les dites parròchies, ço és de Argentona, de Cabrera, de Vilaçar e de Premià, cascun trienni sien mesos balles reals per vós, senyor, e por los il·lustres successors vostres en la forma davall posada, los quals balles cascun en sa parròchia e en los singulars e béns de aquella e dels stranys delinqüents, declinants e contrastants en aquella e, en llurs béns, puxen e sien tinguts exercir lo mer e mixte imperi e la civil e criminal e altra qualsevol jurisdictió per qualsevulla excessos e delictes per greus que fossen, e per qualsevulla contractes, o quasi en la forma e manera que exerceix lo balle de Barcelona en dita ciutat en los súbdits a son offici. Entès,

FUNDACIÓ NOGUERA

emperò, Senyor, que los balles qui seran en quasevulla temps ans de usar de llur offici, hajin assegurar de tenir taula amb bones fermanses *et aliter*, segons volen les constitutions de Cathalunya. Plau al senyor rei.

Ítem, senyor, sia de mercè vostra consentir que no puxen ésser balles en les dites vila, castell, e parròchies e térmens de aquelles, sinó que sien naturals e habitants e heretats en les dites vila, térmens e parròchies, ço és, cascun de les dites vila e térmens e parròchies en les quals serà balle. Concentint més avant, senyor, per ley pactionada que cascun trienni, los jurats e concell de les dites vila, castell e parròchies de Mataró, Argentona, Cabrera, Vilaçar e Premià, ço és cascun en son lloch pugen elegir tres perçones, naturals, habitants e heretades de aquella vila e parròchia que volrran, sia creat balle e aquelles hajen e puxen presentar per lletra o altrament a vostra altesa, si serà present en lo principat de Cathalunya o a vostron lloctinent [f. 94r] general, o vostres successors, o als lloctinents generals de aquells, o en absèntia vostra o dells al balle general de Cathalunya o al lloctinent del dit balle general, e que una de les dites tres persones, en la forma susdita presentades, puxa e dega ésser provehida per lo balle de aquella vila e castell e parròchia de hont serà presentada, e a tal haje ésser feta provisió de la ballia per aquell trienni. E vós, senyor, voleu e declarau que lo balle de Mataró haji per son salari cascun any quinze lliures, e son loctinent sinch lliures, e cascun balle en cascuna de les parròchies predites, haje deu lliures per son salari cascun any, los quals sien pagats dels emoluments que trauran, e no de rendes algunas. Manant al mestre rational e a son loctinent que en los comptes donadors cascun trienni, per cascun dels dits balles hajen admetre en compte los dits salaris, sens contradictió alguna, entès emperò que los dits balles, cascú en sa jurisdictió, en cas de necessitat e no en altra manera, puxen fer loctinents llurs, los quals puxen exercir tant plenament los dits officis com los dits balles, durant llur absèntia, emperò que los dits balles e llurs fermances sien tenguts de les culpes de llurs lloctinents. E lo dit balle de Mataró, encara en presèntia, puxa fer loctinent en la parròchia de Llavaneres del terme del dit castell de Mataró, la qual és assats lluny de la dita vila, segons és acostumat, e si fora elet per balle de Mataró persona qui stiga en la dita parròchia de Llavaneres, puxa fer en la semblant forma loctinent en la dita vila de Mataró. Plau al senyor rey.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem, senyor, com lo balle de Barcelona haje acostumat, essent present en la vila e terme de Mataró, e no en altra manera, conèxer de totes les causes civils e criminals e exercir lo mer e mixt imperi en los habitants en la dita vila, castell e terme o en los altres allí delinqüents o quasi, suppliquen los habitants en la dita vila, castell e terme que plàcia a vostra altesa, atorgar-los en virtut del present special privilegi força de ley pactionada havent, per sempre que venint lo dit balle de Barcelona a la dita vila, castell e terme de Mataró, e stant present exercesca les dites jurisdictions, però per lo exercici de aquelles, lo balle de Mataró no cesse ni haji de cessar, o sie impedit en lo exercici de son offici, sinó tant solament [f. 94v] en les causes civils e criminals de les qual serà inhibit per lo balle de Barcelona, la qual inhibitió no dure ni durar puxa, sinó durant la presèntia del dit balle de Barcelona, en la dita vila e terme de Mataró, ans partint-se aquell e essent fora del terme de la dita vila, torne conexensa e jurisdictió de les dites causes, de las quals serà stat inhibit, íntegramente e sense empaig del dit balle de Mataró, e que los processos, e actes axí los que fets haurà, com los que trobara fets, haji dexar lo dit balle de Barcelona en poder del scrivà de Mataró perquè lo balle de Mataró, aprés de partir aquell, puxa administrar justítia, los quals processos e actes civils e criminals haji fer e exercir lo dit balle de Barcelona ab lo notari de la vila de Mataró, e no ab algun altre, quant emperò als altres ministres puixa lo dit balle de Barcelona portar e elegir aquells que ben vist li seran, però que sia tingut lo dit balle de Barcelona dexar en la dita vila les penyores que fetes aurà per qualsevol causa o rahó perquè los hòmens de la dita vila més fàcilment les puxen quitar, o si se hauran a vendrer e exequutar no se'n fassen desmasiades despeses per portar-les fora de la dita vila e assò sia observat, no obstant que sia stat altrement en lo passat fet e practicat. Plau al senyor rey.

Ítem, com lo veguer de Barcelona e regent la dita vegueria, haji acostumat ésser present en les parròchies de Argentona, Cabrera, Vilaçar e Premià, e no en altra manera, conèxer de totes les causes civils e criminals, exercir lo mer e mixt imperi en los hòmens de les dites parròchies e altres en aquelles delinqüents o quasi, suppliquen los habitants en les dites universitats e parròchies plàcia a vostra altesa, atorgar als balles de les dites parròchies en virtut del present privilegi, per a sempre durador, que venint lo veguer de Barcelona a les dites parròchies stant present, e no en altre manera, en qual-

FUNDACIÓ NOGUERA

sevol de aquelles puxe conèxer de les causes civils e criminals de aquella ballia en la qual serà presente, e no de les altres parròchies, entès emperò que per ésser present lo dit veguer en una ballia, lo balle de aquella no cesse ni sie impedit en lo exercici de son offici, sinó en aquelles causes de les quals lo dit veguer lo inhibirà, les quals inhibitions no puxe fer lo dit veguer, sinó stant en la dita ballia e de continent que serà fora [f. 95r] de aquella, la conexensa de les dites causes de les quals serà stat inhibit lo dit balle torne sens impediment algú a aquells, e que estant lo dit veguer en una de les dites ballies no puxe evocar-se, inibir ni traure les causes de les altres ballies dels quals serà absent, ni de alguna de aquelles. E partint-se lo veguer de les dites parròchies o ballies haje e sie tingut dexar en cascuna de aquelles los processos, actes e penyores que fetes haurà en cascuna de aquelles, com és tingut lo balle de Barcelona servar e fer en la vila de Mataró, segons és dispost en lo precedent capítol, excepto que lo dit veguer puxe a sa voluntant portar los ministres e notari, attès que en les dites parròchies no stà contínuament notari abte per los dits actes com és y stà en la vila de Mataró. E per los officials predits e en la forma contenguda en los precedents capítols, sien exercides d'aquí an·avant les jurisdictions civils e criminals, mer e mixt imperi en les dites vila, terme e castell de Mataró e parròchies de Argentona, Cabrera, Vilaçar e Premià e no per lo portantveus de vostre general governador en lo principat de Cathalunya ni per commissaris e alguatzirs o altres officials, presents e absents, si donchs no era per procés de regalia de pau e treve a altres consemblants. Plau al senyor rey.

Ítem, que les dites vila de Mataró e parròchies de Argentona, Cabrera, Vilaçar e Premià, és a saber, e cascuna per si, puxen cascun any segons se conté en los altres llurs privilegis, elegir fer e crear jurats, concell, clavari e bossers, oïdors de comptes o calculadors de aquells, los quals exercerquen e fassen lo que ab los dits privilegis podien e han acostumat fer e exercir liberament ab les obligations e juraments en dits privilegis e costums llurs contenguts, los quals sien assí haguts, per tant expressos com si mot a mot hi fossin inserts. Plau al senyor rey.

Ítem, senyor, sia de la vostra mercè consentir a les dites vila, castell e térmens de Mataró e a les dites parròchies e a cadascuna de aquelles, que sens altra licència e provisió real puxen metre impositiones e fer talls e manllevar censals o violaris al for que ben vist los serà, ab totes [f. 95v] obligacions acostumades e que seran

FUNDACIÓ NOGUERA

concordades ab los qui prestaran, e encara puxen metre e imposar entresí delmes o redelmes, vintens o altres impòsits, o altres que serà vist fahedor, e tostemps que·ls serà vist fer-se, dexe e llevar aquelles, e tornar-les una vegada e moltes a llur voluntat. E los dits impòsits fer cullir o vendre e arrendar per supportar e pagar llurs càrrechs presents e sdevenidors, lloant e aprovant, ara per llavors e llavors per ara, los dits contractes[85] de censals, e posant en aquells vostra auctoritat e decret de les quals coses no puguen ésser forçats dar compte a vós, senyor, ni a vostra cort o officials vostres o de vostres successors. Plau al senyor rey: però vol e demana sa Altesa que hajin dar compte al balle general de Catalunya de les dites coses de tres en tres anys.

Ítem,[86] sie de vostra mercè, senyor, consentir que los delats de las ditas vila e térmens e parròchies o declinants en aquelles, haguesien detinguts, absolts o condemnats cascú en la sua vila o parròchia e de aquells no puxen ésser trets per qualsevol official, ne encara les enquestes o processos ni penyores que contra aquells se feran, si donchs no era per procés de regalia. Plau al senyor rey.

Ítem, sie de vostra mercè, senyor, consentir fer remissió a les dites universitats, a cascuna de aquelles e a llurs béns, de totes penes de terç e altres penes de tots crims o delictes de què fossen inculpats o altrement, tenguts, ara fossen processats o no processats, puix no sie crim de mort de lesa magestat, trencador de camins e fabricador de falsa moneda. Plau al senyor rey.

Ítem, com de poch temps ençà mossèn Pere Juan Farrer tenint occupades o empenyorades les dites vila, terme e castell de Mataró e altres parròchies desús specificades, se esforça en voler e exhigir en lo terme del dit castell de Mataró un dret vulgarment appellat riberatge, qui és quatre per cent de tots blats y sal qui·s descarregan de mar en lo terme de dit castell, affirmant que en lo temps que lo dit castell era de baró, lo dit dret era exhigit e que axí ell com a baró e senyor lo poria exhigir. E assò és gran dany e destructió de la dita vila de Mataró, perquè los negociants per temor de la dita exactió cessen venir descarregar en lo dit terme, sia de vostra mercè e clemència, senyor, consentir a la dita universitat [f. 96r] i singulars de la dita vila e terme que d'assí avant tal dret no sia exhigit, màxime que en temps és estat real lo dit castell e vila, no és stat acostumant

85. *Dibuix d'una mà al marge esquerre.*
86. que no puguen éssert trets de Mataró, etc., *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

exhigir lo dit dret. Plau al senyor Rey, sia fet com se acostumava en temps que ere de patrimoni real la dita vila e terme de Mataró, és a saber, ans que mossèn Pere Juan tingués aquell.

Ítem, com lo dit mossèn Pere Juan Ferrer en lo temps que ha tingut les dites viles e parròchies en virtud de gràcies reals e altament ha exhigides rebudes e preses moltes pensions de censals de les dites vila e parròchies e dels singulars de aquelles, axí ans de la reductió de Barcelona com aprés la reductió de aquella, les quals pentions les dites vila e universitats e singulars de aquelles acostumaven fer e pagar a diverses perçones e col·legis dins la dita ciutat de Barcelona, com fora de aquella, que plàcia a vós, senyor, ab lo present capítols decernir e declarar, axí com declarau e decerniu, les dites vila e parròchies, ni algunes de aquelles, ne les singulars perçones ni béns llurs, ésser obligats a tornar a pagar les dites pensions ni part alguna de aquelles. E axí que per les dites perçones no puxe ésser intentada, feta ni moguda ara ni ensdevenidor, en juy ni fora juy ni en alguna altra manera petitió, demanda, plet o qüestió a les dites vila o parròchies ni alguna de aquelles, ni singulars perçones, ans sien toltes e llevades totes actions e via de procehir contra les dites vila e parròchies, e los habitants e habitadors en aquelles e béns llurs. Manant a totes e sengles officials de vostra altesa, sots lo deute de fidelitat e confiscatió de béns, que a sola ostentió del present capítol, cessen e tolguen tots enantaments dels quals fossen requests fer instàntia de qualsevol persona, abdicant-los tot poder de fer lo contrari ab decrete de nul·litat. Plau al senyor rey, pus consta legítimament que dites pensions sien stades pagades realment al dit mossèn Pere Juan Farrer per virtut de gràcies reals.

Ítem,[87] com lo dit mossèn Pere Juan Farrer tenint la dita vila de Mataró e parròchies de Argentona, Cabrera, Vilaçar e Premià, segons dit és, haje [f. 96v] obrat e reparat un castell herm appellat Burriach. En lo qual de present té sa habitació, lo qual se diu és o era de mossèn Pere Desbosch, e haje lo dit mossèn Pere Juan procurat que li és stat fet stabliment o concessió per lo sereníssim senyor rey, vostre pare, de inmortal memòria, o per lo balle general de Cathalunya o loctinent o regent lo dit offici, de certs térmens, los quals són de les parròchies de Cabrera e Vilaçar, e los quals ha fets assignar e aplicar al dit castell en los qual ha obtinguda tota jurisdicció civil e criminal, mer e mixt imperi, faent-ne baronia en

87. *Dibuix d'una mà al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

forma. La qual baronia, térmens e jurisdictió no poden ésser donats ni restar al dit mossèn Pere Juan en perjuy de les dites parròchies qui confinen e termenen ab lo dit castell, qui han tornat al vostre real patrimoni íntegrament e sens disminució alguna, car per açò són stats contents los hòmens de les dites parròchies pagar e exbursar de llurs sustànties les quantitats de vall specificades. Encara attès que en los dits térmens, al dit mossèn Pere Juan assignats a possessions de singulars perçones, les quals lo dit mossèn en Pere Joan se ha ocupades e han ésser restituïdes als de qui són, e no res menys per quant ab sentèntia real és estat sentenciat e declarat en temps passat lo dit castell no tenir terme algú sinó tant quant tenen les parets de aquell. Per tant, suppliquen a vostra altesa, li plàcia revocar e haver per revocats e anul·lats, axí com ab la present revocau et anullau de certa scièntia e deliberadament qualsevol stabliments, concessions e altres gràcies fetes al dit mossèn Pere Juan Ferrer e als seus dels dits térmens al dit castell assignats, baronia e jurisdictiones civil e criminal per lo dit sereníssim senyor rey, pare vostro, o per vós, o officials vostres o de aquell, los quals stabliments, terminació e assignació de térmens e baronia e concessions de jurisdictiones civil e criminal e altres qualsevols provisions, sien assí aguts e hagudes, per tant sufficientement expressos com si de paraula a paraula hi fossen inserts restituïts e tornats totes les coses al stament en què staven en los dits termes e parròchies e les jurisdiccions e altres coses tocants en qualsevol manera les dites parròchies e singulars de aquelles, ans de les commocions o guerra [f. 97r] de Cathalunya e que mane, vostra senyoria, que lo dit mossèn Pere Juan Ferrer haje renunciar e de fet renuntie als dits stabliments, gràcies e concessions de la qual renunciatió conste per acte autèntich en offici de balle general per eterna memòria, provehint e declarant a major cauthela que lo dit mossèn Pere Juan Farrer no puxe tenir los dits térmens ni exercir jurisdictió alguna en aquells, ne encare rebre les pecúnies del empenyorament que té de les dites vila e parròchies, fins haje renuntiat als dits stabliments, concessions e gràties, segons dit és, provehint e declarant, encara que pus los hòmens de les dites vila e parròchies hajin deposats en la Taula de la ciutat de Barcelona los dos mil florins d'or dels quals se fa servei a vostra altesa, com devall és escrit, perquè de aquells se fasse a la voluntat de aquella, e hajin fermada la carta del censal dels mil florins d'or, segons devall, se conté al dit mossèn Pere Juan Ferrer, sens més dilations, les dites vila e parròchies e les jurisdiccions de aquelles vinguen al domini e possessió de vostre

FUNDACIÓ NOGUERA

real magestat e se cumplesquen e hajin effecte e exequutió totes les coses en los presents capítols contengudes, no obstant ans hagudes per revocades expressament e de certa scièntia totes e sengles provisions ab qualsevol expressió de paraules per forts e derogatòries que fossen, les quals sien hagudes assí per insertes; lo contrari en manera alguna disponents. Plau al senyor rey.

Ítem, senyor, sie de vostra mercè revocar e haver per revocats ab lo present qualsevulla gràcies, donacions, concessions, empenyoraments, privilegis e castells e altres actes e contractes fets e atorgats al dit mossèn Pere Juan Farrer e altres qualsevols perçones de les dites vila, castell e térmens de Mataró e de les altres parròchies desús nomenades, e dels térmens assignats al castell de Borriach qui sien de les dites parròchies, mer e mixt imperi e altres qualsevol jurisdictions civils e criminals de aquelles e de totes rendes e drets de patrimoni real, absolent les dites universitats e cascuna de aquelles e los singulars de aquelles de qualsevol sagrament, homenatges e de fidelitat prestats al dit mossèn Pere Juan Farrer, o a sos procuradors e axí sien plenament [f. 97v] e íntegra tornats ab tots dres e rendes, units e agregats al patrimoni real a la receptió de la ballia general ab tots sos drets, e per aquella forma e manera que eren, ans dit empenyorament e en temps que eren del patrimoni real talment que no coneguin per senyor, sinó un Déu en lo cel e un rey en la terra. Plau al senyor rey.

Ítem, sie de vostra mercè, senyor, que los privilegis de les dites universitats e de cadascuna de aquelles en quan no serà a aquells derogat per los presents capítols, stiguin en llur força, efficàcia e valor, e tals com si los presents capítols attorgats no fossen e en quant y ser aderogat per los presents, aquells no hajin valor alguna. Plau al senyor rey.

Ítem, senyor, per causa del present privilegi e coses demunt dites, atorgades per vostra senyoria e encara per dignes respectes les dites universitats servexen a vostra senyoria de dos mil florins d'or o de la valor de aquells pagadors en la ciutat de Barcelona, los quals de continent que sien dits y scrits en la Taula de la dita ciutat a vostra altesa, o a qui aquella manara, vinguen sens alguna dilació les dites vila e parròchies, térmens e jurisdictiones e altres coses de aquelles íntegrament al patrimoni real, repellit lo dit mossèn Pere Juan Ferrer, no obstant ans hagudes per revocades, nulles qualsevol provisions a aquell atorgades, lo contrari disponents. Emperò, senyor, vostra senyoria vol e consent que los dits privilegis

FUNDACIÓ NOGUERA

e capítols sien axí irrevocables e passats en virtut de contracte que en algun temps nos puxen revocar, encara que la dita quantitat, se volguets restituir, ni en altre qualsevol cars, car tot és servey de vostra magestat real e bé e conservació de la cosa pública de les dites universitats. Plau al senyor rey y accepte los dits dos mil florins d'or en la forma demunt dita. Però vol sa altesa que ultra los dits mil florins, les dites universitats asseguren a mossèn Pere Juan Farrer, mil florins d'or e la valor de aquells segons correran en lo temps que·s asseguraran, a rahó de censal a vint mília per mil, car sa altesa es contenta prometre e jurar, axí com de fet promet e jura dar paga e restituhir a les dites universitats del donatiu que li serà fet en pecúnia, censals o altrament en la primera cort celebradora en Cathalunya los dits mil florins d'or en or o la vera valor de aquells per lluir, quitar e rembre los dits mil florins d'or assegurats a censal al dit mossèn Pere Juan Farrer, los quals mil florins d'or [f. 98r] quant se lluiran, hajin ésser pagats en florins d'or o al for que valrran florins d'or en lo temps de la luïtió e de continent que sian deposats los dits dos mil d'or e assegurats los mil florins d'or a censal en la forma predita, les dites viles e parròchies sens dilació alguna e sens restar en altra obligació, tornen al patrimoni real revocades qualsevol provisions, lo contrari diponents.

Ítem, senyor, que plàcia a vostra altesa pus aquells fan lo predit servey manar, donar franchs de sagell los presents capítols. Plau al senyor Rey, sien tan solament exhigits per lo dret de sagell a la cancellaria pertanyent, mil sous jaquesos e ho mana sa magestat a son prothonotari e loctinent de aquell.

Supplicatio que nobis humiliter per ipsos sindicos ut contenta in eisdem supplicatione et capitulis pro benefficio rei publica, universitatis dictarum ville, castelli de Matarone et parochiarum de Argentona, Cabrera, Vilassario et Premiano et corone regie, unde dimenbrati et separati fuerant tanquam servens ad fontes aquarum applicari et restitui de nostri benignitate solita acceptare, concedere atque decretare dignaremur. Nos vero prospecta tanta affectione et tam iugi instantia et supplicatione per vos facta servitii per universitates ipsas impentis nobis et que impendere speramus, in dies. Tum quod non recusastis propia bona et sustantiam exponere ut id adipisci possetis, statuimus dictam supplicationem et capitula acceptare et unum quodque capitulorum ipsorum decretare ac ipsa una cum respontionibus et modificationibus in fine uniuscuisque eorum contentis et appositis ad futuram rei sic geste ac concesse

FUNDACIÓ NOGUERA

memoriam in privilegii forman redigere quo circa thenore huiusmodi in privilegii vim et robur contractus pactionati perpetuo obtinentis presentium tenore scienter et consulto liberalit que mera ac dominica potestate supplicationem et capitula preimserta cum decretationibus, modificationibus et respontionibus in fine uniuscuiusque ipsorum continuatis et appositis quemadmodum superius continetur et est expressum, acceptamus, concedimus, damus, elargimur, rattificamusque et approbamus ac vestre acceptationis, ratificationis, confirmationis et novi indulti munimini roboramus nostumque, pariter assensum et auctoritament apponimus illamque [f. 98v] et illas ad futuram rei memoria in hanc privilegium formam redigii iussimus volentes unumquodque dictorum capitulorum per se vim et robur privilegii et contractus obtinere. Itaque quouiscumque jurati et singulares perçones dictarum ville, castri et parrochiarum ac uniuscuiusque earum voluerint et instaverint de unoquoque dictorum capitulorum, unum publicum instrumentum quod eisdem conficiatur et tradatur non mutata sustantia. Renuntiantes exceptioni capitulorum predictorum, sich ut predicitur, non concessorum ac rei sich ut predicitur non geste et no concesse in nostra bona fide et verbo regiis promittimus vobis juratis et singularibus perçonis dictarum ville, castri et parochiarum presentibus et futuris et secretario et notario infraescripto, ut publice persona pro vobis et pro aliis quorum intersit et interesse poterit recipienti et paciscenci ac etiam legitime stipulanti. Nechnon juramus per dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia manibus nostris corporali tacta quod predicta omnia et singula et quodlibet eorum iuxta feciam et tenorem ipsorum plenorum tenebimus et observabimus tenerique et observari faciemus et in aliquo non contrafaciemus, seu per quemque contrafacere vel venire permittemus ratione aliqua iure modo causa vel occassione sub iurium omnium nostrorum et curie nostre obligatione volentes et consententes quod de huiusmodi nota ad requisitionem juratorum predictarum ville, castri et parrochiarum et uniuscuiusque eorum fiant et tradantur per secretarium et notarium infraescriptum tot publica consimilia instrumenta quot sun universiates predicte et unicuique universitati earum unum instrumentum tradi possit. Illustrissimo, propterea, Joannis, principi Castelle et Gerunde, primogenito nostro charissimo, ac in Castella et Aragonum regnis post felices dies nostros heredi ac indubitato successori sub paterne benedictionis obtentu, dicimur. Illustrissimo vero infate Enrico duci Sugurbi, comiti Empuriarum, nostro charissimo consanguineo et locum tenenti generali in principatu Cathalonie,

FUNDACIÓ NOGUERA

gerentique vices nostri generalis gubernatoris in principatu, eodem baiulo generali et magistro rationalis, vicariis, baiulis, subvicariis, sub baiulis ac consiliaris civitatis Barcinone, algutziris et ceteris universis et singulus officialibus nostris, presentis et futuris et dictorum officialium locumtenentibusque aut officia regentibus ad quos spectat dicimus, precimus et mandamus ad obtentum nostri amori [f. 99r] et gratie incursum que pene florennorum auri Aragonum decem milium nostris inferendorum erariis quod nostra huiusmodi supplicationes et capitulorum predictorum ac decretationum et responsionum in fine uniuscuiusque eorum contentorum, acceptationem, concessionem, approbationem et laudationem et omnia et singula superis designata iuxta eorum seriem et thenorem teneant firmiter et observent tenerique et observari ab omnibus faciant inconcusse a inviolabiliter et contrarium non faciant ratione aliqua sive causa. Si dictus Illustrissimo princeps et filius noster charissimus gratiam paternam habet charam ceterique officiales et alii predicti iram et indignationem ac pena praeppositam cupiunt non incurrere quod est.

Datum et actum Toleti, die ultimo mensi Julii anno a nativitate Domini, millessimo quadringentesimo octuagesimo, regnorumque nostrorum videlicet Cicilis anno decimo tertio; Castelle, Legionis, etcetera, septimo; Aragonum vero et aliorum, secundo. Sig+num Ferdinandi, etcetera, qui predicta laudamus, concedimus, firmamus et juramus huicque publico instrumento sigillo comuni nostrum iussimus impendere apponi. Yo el Rey.

Testes sunt qui presentes fuerunt, venerabilis in Christo pater P.[88] Episcopus urgellensis, cancellarius; magnificus Alfonsus de la Cavallaria, vicecancellarius regi conciliarii et nobilis Ferdinandus de Rebolledo, miles.

Sig+num mei Gasparis d'Arinyo, dicti serenissimi et potentissimi domini Regis, secretarii eiusque auctoritate notari publici per universam ditionem suam qui premissis inter fui eaque de ipsius domini Regis mandato in duobus pergameneis, cum filo canapis consuetis in primo quorum sunt linee complete octuaginta sex, prima enim principi "In dei nomine" et finit "et moline", ultima vero incipit "franchs de sagell" et finit "supplicatione". In secundo vero pergameneo sunt linee complete quatuordecim et unam completa, prima incipit "et capitulis" et finit "de nostri benigni"; ultima, vero, incipit "Toleti" et finit "secundo". Sunt etiamb in eodem secundo pergame-

88. *Pere de Cardona, bisbe (1472-1515).*

FUNDACIÓ NOGUERA

neo scripti signum dicti domini Regis in una linea perfecta et alia imperfecta; nomina testium in una linea imperfecta et presens mea clausura, scribi, feci et clausi. Corrigitur autem in lineis octava "et dictus"; duodecima, "indesa"; decima tertia, "causa et alibi in eadem fra"; octuagesima septima, "facte" et nonagesima sexta, "Castelle".

Dominus Rex mandavit mihi Gaspari d'Arinyo in cuius posse firmavit et iuravit, visa per Alfonsum Sanchez, prothesaurario generali et per Maleti fisci advocatorum [f. 99v] et B. Granell pro conservatore humiliter supllicando, ut privilegia preinserta et omnias et singula iuris et uno quoque eorum contenta laudare, approbare, rattificare et confirmare de nostra solita benignitate dignaremur.

Nos vero predecessorum nostrorum vestigia cupientes imitare thenore huiusmodi carta nostra: De nostra certa scientia deliberate et consult predicta et preinserta privilegia et omnia et singula in eis et qualisque eorum contenta a prima linia usque ad ultima eorundem, laudamus, approbamus, rattificamus et confirmatus pro ut melius et plenius predicte vila de Mataro et parrochies supradictes et illorum singulares actenus usi fuerunt et sunt in pocessione eorumdem nostreque huiusmodi, laudationis, approbationis, rattificationis, confirmationis munimine robaramus et validamus, volentes et expresse decernentes quo nostra huiusmodi confirmacio ut prehabetur dictorum privilegiorum regiorum de super insertorum et cuiuslibet eorum sint dictis ville et parrochiis tam in iudiciis queam extra, sempre et ubique tabilitis realis et firma nullum sensiens disminutionis in commodum impugnationis objectum aut alterius detrimentum sed in suo sempre robore et firmitate persistat. Supplentes de eadem certa scientia regiaque auctoritate omnes et quoscumque deffectus et solempnitatum ommissionis, si qui vel que in premissis et eorum singulis intervenerunt et in similibus requirantur.

Illustrissimibus propterea et magnificus dilectis consiliariis nostris quibuscumque locum et capitaneis generalibus nostris in dictis nostris regnis Aragonum et Valentie et principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, cancellario, vicecancellario, regenti cancellariam, doctoribus nostre regie audientie, regentis officium nostris generalis gubernatoris, et gerentibus vices eiusdem, baiulis generalibus et procuratoribus regiis nec non prothonotario nostre et eius locumtenentis, viccariis, baiulis, subviccariis, subbaiulis, algutzirs, virgariis, portariis ac ceteris quisbuscumque officialibus nostris constitutis et constituendis et eorum locumtenentibus seu officia ipsa regentibus, presentibus et futuris, precipimus et iubemus

FUNDACIÓ NOGUERA

ad incursum nostre regia indignationis et ire, peneque florenorum auri aragonum mille, nostris inferendorum erariis quod perinserta privilegia et eorum quodlibet ac omnia et singula in eis et quolibet eorum contenta dictis ville de Mataro et illius singularibus et dictis parrochiis et illorum et cuiusque illarum singularibus qui nunch sunt et pro tempore fuerint, teneant firmiter et observent ac teneri et observari inviolabiliter faciant per quos decet cauti secus agere, fieri, ne permittere aliqua ratione seu causa si dicti officiales et subditi [f. 100r] preter ire et indignationis nostre penam preappositam cupiunt evitare.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro regio sigillo, quo nos hi locumtenentes et capitanei generales presentis principatis Cathalonie et comittatum Rossilionis et Ceritanie utuntur in pendenti munitam quia impromptu non est sigillium regium comune nostrus. Datum in nostra civitate Barcinone, die primo mensis julii anno a nativitate Domini millessimo quingentesimo nonagesimo nono, regnorum autem nostrorum, anno secundo. =Yo el rey=

Vidit Covarrubias, vicecancellarius; Vidit Sabater, regens; vidit Fontanet, pro generalis Thesaurario; vidit Franquesa, conservator generalis.

Dominus rex mandavi mihi, don Petro Franquesa, visa per Covarrubias, vice cancellarium; Sabater, regentem cancellariam et Fontanet, generalis Thesaurario in Diversorum Locorum xxviii, foleo ccvi.

Tomó la razón el conservador general Franquesa, vuessa Magestat confirma a la villa de Mataró los privilegios aquí contenidos. Castelló locus sigilli.

Sig+num Joannis Pongem, auctoritate regia, notarii publicii villa de Matarone, diocesi Barchinona, oriundus et habitatoris. Testis.

Sig+num Salvatoris Saurí, auctoritate regia notarii publicii, villa Mataronis, diocesi Barcinone, oriundi et habitatoris. Testis.

Sig+num Antonii Puig, regia auctoritate notarii publici ville de Matarone, diocesi Barcinone, oriundi et habitatoris, que huiusmodi exemplum a dicto suo fideliter sumptum et cum eodem veridice comprobatum et testifficatumque ut suppra pater, scribere fecit et requisitus, die III augusti, MDCXXXIII.[89]

89. *Al foli 100v, escriptura ratllada intencionalment. Segueix el full de guarda de la contraportada en blanc.*

FUNDACIÓ NOGUERA

2

ACM: 70-1-2 (AH-001/2)

1

1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès

Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim a la universitat de Mataró i el seu terme per incorporar-se al patrimoni reial i la redempció de la jurisdicció senyorial.

O: ACA, C, reg. 2938, f. 60r-63v i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-12.

Bibliografia: Roser SALICRÚ I LLUCH, *Mataró, carrer de Barcelona. Els privilegis reials de 1419, 1424 i 1480 i la concòrdia amb Barcelona de 1481*. Ajuntament de Mataró, 1999.

[Portada. F. 1r] **Iesus Christus, Marie virginis filius Dei.**

Llibre en lo qual estan continuats molts Privilegis Reals concedits a la universidad de la vila y terme de Materó, antigament anomenada Ciutat Freta.

[F. 2r] **Iesus**

Privilegi del Rey Alfonso atorgat a la Universidad de Materó com se luyren de baró la primera vegada.

In Dei[90] nomine universis et singulis, presentem paginam inspecturis pateat videnter. Quod Nos, Alfonsus, Dei gratia, rex Aragonum, Scicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comes Barchinone, Dux Athenarum et Neopatrie ac etiam Comes Rossilionis et Ceritanie. Quia pro parte vestri fidelium nostrorum proborum hominorum ville, nuncupate antiquitus Civitas Treta, ac castri, termini de Materone, vicarie Barchinone fuerunt coram nostra celsitudine oblata capitula que sequuntur:

Molt alt e molt excel·lent príncep e poderós senyor. Senyor, com los hòmens poblats dins la vila antigament appellada Ciutat Treta e térmens del castell de Materó ab molts e insuportables treballs e ab grans despeses han treballat e trebatllen incessantment perçò que puguen ésser units e tornats a la vostra senyoria e real corona, e sia condigna cosa que los faels vassalls que per leal naturalesa de llur poder subvenir a llur senyor per excelçament de sa

90. *Format extra de lletra.*

FUNDACIÓ NOGUERA

real corona sian premiats de privilegis, libertats e benignitats reals. Per ço los dits hòmens de la dita vila e térmens del dit castell de Materó, humilment, suppliquen a vós, excel·lent senyor, e vostra acostumada clemèntia que us plàcia atorgar als dits hòmens, e a la dita vila, térmens e universitats del dit castell de Materó presents e esdevenidors les gràties, privilegis, libertats e beneficis següents:

Com se incorporaren a la ciutat de Barchinona[91]

Primerament, suppliquen, humilment, que axí per lo donatiu devall specificador e per remuneració de molts diversos treballs sostenguts per los singulars dels dits térmens, com per diversas despesas fetas en e per la present remçó o luyció, plàcia a vós, molt excel·lent senyor, atorgar als dits hòmens, presents e sdevenidors, dins los térmens del dit castell de Materó, constituhits e poblats e a la dita vila, òlim appellada Ciutat Treta, a les parròquias e universitats dins lo terme del dit castell de Materó constituhidas, ordenar, statuir, ordenar, jurar e prometre per utilitat e corroboració de vostre real patrimoni e de la cosa públicha, e per perpetual benefici de las ditas universitats e singulars de aquelles, presents e sdevenidors, fahent ley de açò pactionada, axí ab las ditas universitats com singulars de aquelles, presents e sdevenidors, que vós, senyor, ni succehidors vostres ne de vostre primogènit, governador general, o portantveus en Cathalunya de aquell o succehidors de aquells, o altra persona havent de açò poder, no vendrets, donarets, enpenyorarets, stablirets, enfeudarets, ne servitut per rahó de alienació imposarets ne en altre qualsevol títol, contracte, causa o rahó alienarets, transportarets o separarets de la real corona del comptat de Barchinona lo dit castell e terme de Materó, ne castellania d'aquell, ne la dita vila appellada antigament Ciutat Treta, ne universitats e parròquias constituhidas dins lo terme, ne singulars de aquelles presents e sdevenidors, ne lo mer o mixt imperi ne altre qualsevol iurisdictió alta o baxa, civil e criminal, ne les rendes scrivania, notaria, censos, drets e pertinènties del dit castell e terme de Materó e de la dita vila, si donchs no eran terres cultes o incultes pertanyents al senyor de dit castell e alinenar, separar o transportar, farets o attentarets per vós, Senyor, o vostres procuradors batlles generals, [f. 2v] tresorés o altres officials o per altres qualsevol interposadas personas, directament o indirecta, a tots temps o a vida de algú, o altre qualsevol

91. *Figura al marge esquerre, però hauria d'ocupar la posició central, com passa a la resta del document.*

FUNDACIÓ NOGUERA

temps, purament o condicional, ab carta o sens carta de gràtia, ne en ninguna altra manera, encara que valguessets intitular o heretar primogènit vostre, o segongènit, o altre fill o dotar filla o fillas, o encara constituhir en cambra a la senyora reyna, muller vostra, o altres reynas o mullers de primogènits vostres o de vostres successors, ans lo dit castell e castllania, tam com a vós, senyor, pertangua de aquell e las ditas vila, universitats, parròquias e singulars del dit terme de Materó, presents e sdevenidors, e lo dit mer e mixt imperi e altra qualsevol iurisdictió dels dits castell e vila ab totas rendas, scrivania, notaria,[92] censos, drets, officis, emoluments, e integritats llurs sian, ab ley pactionada, incorporades e incorporats, units e agregats en per tots temps e perpetualment a la corona real d'Aragó e al comtat de Barchinona. E de present, vós, senyor, los incorporats e units a aquells, axí e en tal forma que quisque sia rey d'Aragó e senyor de Barchinona, hage ésser e sia en per tots temps senyor inmediat del dit castell de Materó e de la castlania de aquell e de la dita vila, parròquias, e térmens desusdits e del dit mer e mixt imperi e de les ditas iurisdiccions, rendas, scrivania, notaria,[93] censos, alous, feus, potestats, drets, senyories, servituts, molins, forns, fruyts, emoluments, officis, cridas, sagionies, corrodories, e altras qualsevol cosas, drets e béns dels susdits castell, vila, e terme, parròquias e territoris llurs, tant com pertanyents e han acostumat pertànyer a vostres predecessors o a senyor o senyors del dit castell, vila, parròquia, e terme de aquellas, axí que no pusquen ésser alienats e separats de la dita real corona, segons és dit desús, encara que per lo preu o preus ques·hauria del dit castell, vila o loch, paròquias e térmens de aquell en tot o en partida lo comtat de Barchinona ne los vostres regnes e terres, o alguns de aquells se·n feses o pogués restaurar o per altra qualsevulla cars maior o menor, dels desús expressats. E si lo contrari era fet o attemptat de fer per vós, senyor, o vostres succehidors ab lo present contracte e ley pactionada, volets e ordinats ara en e per tots temps que aquell o aquells qui volrien comprar o acquisir per qualsevol manera o títol lo dit castell, vila, parròquias o térmens de aquell, rendes, iurisdiccions, emoluments, ab tots llurs drets en tot o en partida, *ipso facto*, que ho attemptarien fossen e sien barrs e traydors e de pena de bahio e de trahitió, hagen ésser punits per vós, senyor, o per vostres succehidors, ço és que perden persona e béns, de la qual

92. *Subratllat a l'original.*
93. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

pena no pusxa ésser feta remissió per vós, ni per primogènit vostre, ni altres officials vostres o seus sens licèntia e exprés consentiment de les dites vila, universitats e parròquias del terme del dit castell e de tots los singulars de aquelles presents e sdevenidors.

Com los és permès deffendre·s ab armas

E no resmenys, ara per llavors e llavors per ara, dats licència a las ditas universitats e singulars de aquellas, presents e sdevenidors, que tals persones qui aurien attemptat de acquirir, segons dit és, las ditas universitats e singulars de aquellas puixen deffendre el dit privilegi e possessió de aquella, e la possessió de la dita vila, parròquias e universitats del terme del dit castell de Materó, ab armas e sens armas, axí que si en tal deffensió se sdevenien nafres o morts o altres dampnatges que aquells no sian tinguts ne puguen ésser convenguts en juy o fora juy per la dita rahó, ans sian totalment quitis, sens incorriment de alguna pena. Declarant las ditas nafres, o mataments, ésser fets e fetas en cars lícit e permès, las quals cosas ab la deffenció demuntdita que pot ésser feta contra [f. 3r] en cars lícit e permès, las quals cosas ab la deffensió demuntdita que pot ésser feta contra,[94] totas personas havents los officis vostres, en tal cars per personas privadas, ço és, si volian donar possessió en l'acte del donar e abans e aprés tots temps que las ditas universitats e singulars de aquellas per qualsevol manera la present concessió, ley pactionada o privilegi serà o seran attemptat o attemptados violar. E més, senyor, volets, ordenats e statuhits que si lo contrari, per vós, senyor, o vostres succehidors, era o seria en sdevenidor attemptat las cosas per vostra senyoria, o de vostres succehidors, attemptadas o comensadas a attemptar ab las cosas da quien *in secundas* fossan *ipso iure et facto* írritas, cassas, nul·las e barres, de ninguna efficàcia e valor. E en aquell cars, vós, senyor, si request no·u revocharets dins un mes, aprés la dita requesta per vós o vostres succehidors, los constituhits els fets, ara per llavors e llavors per ara, carrer e membre de la Ciutat de Barchinona. E que de continent la dita ciutat los puixa, ara per llavors, rebre en carrer i membra de la dita Ciutat. E que plàtia a vós, senyor, de pronunciar fahent declaració de dret en la qual fassa part vostra si soch, de una part, e los hòmens de las dita vila, parròquias e universitats de la altra, que lo present privilegi e concessió són prohibitius de tota translatió, transportació e alienació, e que de

94. *Repetició de tota la línia.*

FUNDACIÓ NOGUERA

la dita real corona e comtat de Barchinona són inseparables. E si per ventura, per qualsevol cars, manera o causa per vós o vostres succehidors o per altres en nom o per part vostra o llur, o per altras quasevulla personas, lo dit castell e castallania de aquell e las ditas vilas e parròquias, universitats e singulars de aquellas, presents e sdevenidors, o alguna cosa de las desusditas en tot o en partida eran de fet alienats o alienadas en las sobreditas personas, o en semblants, o en altras de qualsevol preheminèntia, dignitat, ley, conditió, o stament, sian o per qualsevol altra manera e forma eren separats e separades de la dita corona real e del comptat de Barchinona, e les dites universitats e singulars de aquelles o aquell, tal a qui, la dita alienació seria feta o son procurador, haguessen, sens contradictió alguna o ab contradictió, prestat homenatge e sagrament de faeltat, de ésser bons e leals vassalls, a ell e als seus ho encara que aquell tal acquisidor hagués presa possessió pacífica de les coses en ell alienades e que·n hagués detengut e possehit per temps de un any o per maior temps o per menor, vós, senyor, ab lo dit presente contracte e ley jurada e pactionada, volets, ordenats e statuïts e a les dites universitats e singulars de aquelles perpetualmente atorgats, e ara per llavors e llavors per ara, los dats plena facultat, potestat e licèntia que les dites universitats e los dits singulars presens e sdevenidors no contrestatant los dits homenatge e sagrament, ne altres qualsevol coses encara que haguessen renunciat al present capítol, e a tots dres fahents per ells o en llur favor introduhits, pusquen e valen tota vegada que·s volran de dies o de nit, ab armes o sens armes expellir totalment del dit castell e de la dita vila e terme de Materó, e encara nafrar e ociura aquell tal acquisidor e detenidor, dels sobredits castell, vila o d'altres coses de susdites, o de alguna de aquellas. E muller, fills e filles, procuradors, officials e família sua, e sos successors, muller, fill e filles, procuradors, officials e família llur e altres qualsevol sdevenidors e possehidors de les ditas cosas o d'alguna de aquellas, e açò sens incorriment d'alguna pena, expulsió, nafres e morts no pusquen jamés per persona del món ésser convenguts en juici o fora, ans vós, senyor, ara per llavors e llavors per ara, absolets las ditas universitats e singulars de aquellas presents e sdevenidors de tota fidelitat e de tot domini e senyoria de aquell, els no fets remissió general e perpetual, declarant la dita expulsió, nafres e morts ésser feta e fetes en cars cars lícit e permès. E que plau a vós, senyor, e consentits que lo present privilegi, concessió e ley pactionada sia dictat o dictats en quant comprenen tota prohibitió

FUNDACIÓ NOGUERA

de alienació tan llargament e bastant com se poran dictar a profit e utilitat de la dita vila, parròquias e universitats dins los térmens del dit castell constituhides, e dels singulars de aquella presents e sdevenidors, axí [f. 3v] contra lo senyor rey, com contra altres totes persones del món. Plau al senyor rey.

De las imposicions[95]

Ítem, que plàcia a vós, senyor, molt excel·lent senyor, de atorgar als dits hòmens, presents e sdevenidors, las imposicions, segons las han las ciutats e lochs de Cathalunya, quant és a la forma del imposar aquelles duradoras per espay de quinze anys. E açò, per a rembre los censals que han venuts o vendran per rahó del donatiu fahedor a vós, excel·lent senyor, de quatre mília florins e per les messions per aquesta rahó, fetas e fahedoras, e de aquelles daran compte de dos en dos anys a vostre batlle general de Cathalunya, per veure en quins usos seran convertidas. Plau al senyor rey.

Del forner

Ítem, supliquen los dits hòmens que sia merçè de vós, senyor, de atorgar als dits hòmens que lo forner qui regirà lo forn destret, no puixa tallar arbres, sinó en la manera antigament acostumada. Plau al senyor rey.

Com poden fer quatre Jurats, vuyt consellers e un clavari.[96]

Ítem, que sia mercè de vós, senyor, de atorgar als dits hòmens, presents e sdevenidors, que lo dimars de Pascha puguen elegir quatre jurats e vuit consellers del dit terme que sien a regir e administrar los béns públichs e emoluments e altres coses del dit terme públiques, e lo dit jorn puixen elegir un clavari o bosser, qui sia rebedor de totes pecúnies provenints e procehints de les impositions, tallas o altres drets pertanyents, acullir e llevar als dits hòmens e que puguen haver e tenir caxa comuna, e que per supportar los càrrechs comuns del dit terme puxen vendre censals e violaris ab carta de gràcia en aquelles persones que volran, e per aquell preu e preus que poran e que·s puxen particularment, o en altra guisa a fer dezens, redelmes o ajustar-se ensemps una vegada o moltes e tota vegada que ben vist serà als dits jurats, sens incorriment de algunes penes, present en los ajusts que faran algun official vostre e present e intervenint en fer les talles e ordenar dezens e vendas de censals, lo batlle general

95. Privilegi de posar drets per temps de quinze anys *al marge esquerre.*

96. Delmes, y que pugan vendrer censals, violaris y fer dezens y redelmes, *escrit a banda i banda del títol.*

FUNDACIÓ NOGUERA

o son loctinent lo qual puixa regonèixer los comptes e veure en què seran les pecúnies convertides o necessàries. E sia mercè de vós, senyor, atorgar a les ditas vila, parròquias e universitats del dit terme que encontinent, quan per nom de vostra senyoria serà presa possessió de las ditas universitats, sia abans o aprés del dit dimars de Pascha las ditas universitats e singulars de aquellas puscen sens derogació del dit privilegi fer electió dels dits jurats, e conçellers e clavari e bosser haien a fer segrament e homenatge en poder del official del terme del dit castell e vila de haver se bé e lealment, segons en ciutats e viles reals és acostumat. Plau al senyor rey.

Com lo clavari ha assegurar

Ítem, que plàcia a vós, senyor, de atorgar als dits hòmens de les dites universitats que lo dit clavari en lo començament, ans que puixa usar, hage assegurar ydòneament a conexensa dels dits quatre jurats e vuyt consellers de bé administrar les pecúnies e altres coses que pervendran e pervenir dauran en son podé, i que a la fi del any de son regiment retrà bon compte e verídich als dits quatre jurats e clavari e bosser qui llavors seran a la fi del temps de sa administració elegis e que restituyrà e tornarà al novell clavari tot ço e [f. 4r] quant serà trobat, ell deure tornar e restituyr e en la forma demunt dita quiscun any se hage a fer la electió dels dits quatre jurats e vuyt consellers e clavari e bosser. Plau al senyor rey.

De compliment de sindicat

Ítem, que plàcia a vós, senyor, que per lo donatiu devall specificador de quatre mília florins e per les messions per rahó de la remçó, fetas e fahedores, vullats fer donar compliment de sindicat als dits hòmens en la forma e manera acostumada bastament e que de açò, los manets totes letres e provisions necessàries. Plau al senyor rey.

Com miçer Anthoni Torres no have a venir en ningun temps sobre los hòmens de Materó.

Ítem, senyor, com per rahó e ocasió de la present luyció miçer Anthoni Torres, tudor d'en Baltezar de Margens, pubill, e a la dona na Joana, muller sua, com a detenidor del dit castell e vila de Materó, hage en gran odi tots los hòmens habitadors del dit terme de Materó e singularment aquells hòmens del dit terme que la dita luyció han procurada e prosseguida e per ço, no sia rahonable que ell hage jamés senyoria alguna sots color de algun offici vostre o d'altre sobre los dits hòmens o algú de aquells. Per tant, suppliquen a vós,

FUNDACIÓ NOGUERA

senyor, humilment los dits pròmens que sia de vostra merçè atorgar a la universitat del dit castell e vila e singulars de aquella, presents e sdevenidors, per special privilegi que jamés en algun temps lo dit miçer Anthoni, ara o en sdevenidor, axí com a vicecanceller vostre o de vostre primogènit o governador general o de vostres successors o com a regent la cancellaria vostra o llur, o axí com assessor de portantveus de governador general en Cathalunya, o com a jutge delegat o subdelegat o sots color de qualsevol altre offici, maior o menor, dels desús expressats no puscha, ne valla iudicar ne conèxer de algunes causes civils o criminals, ne de alguns negocis tochants en qualsevol manera la dita universitat e singulars de aquella, presents e sdevenidors, axí en universal com en particular, ne menys haver senyoria alguna devallant de vós, senyor, o officials vostres sobre los dits hòmens, presents e sdevenidors, per qualsevol rahó o causa o títol, ans vós, senyor, ara per llavors e llavors per ara, los ne fets e atorgats lo dit special privilegi e axí o jurats exemint los dits pròmens, universitat e singulars de aquella, presents e a qui per temps seran, de tota jurisdicció e conexença del dit miçer Anthoni Torres las quals posqués haver per les causes desús dites o algunes de aquellas o en altra qualsevol manera en aquells. Plau al senyor rey.

Com tots los delats han ésser absolts o condempnats dins Materó, e quins homnes no poden ésser batlles.[97]

Ítem, que plàcia a vós, senyor, statuyr e ordenar que ningun hom, stranger o privat, per malefici que hage perpetrat *vel aliter*, no puixa ésser tret del terme del dit castell, ans aquí, per lo official del dit terme, o per lo batlle de Barchinona sia absolt o condempnat, sinó en la forma e manera o per los maleficis que·l veguer haurà acostumat de traure-los del dit terme e que lo batlle del dit terme, o son lochtinent o regent de la batllia, hage ésser hom natural del dit terme e que per a benavenir de les dites universitats, hostaler ne carnicer, ne flaquer, ne taverner, ne puixa exercir ne regir la batllia de dit terme. Plau al senyor rey.

Com los privilegis ja tenien són loats

Ítem, suppliquen a vós, senyor, que sia de vostra merçè loar, approvar e confimar als dits pròmens, [f. 4v] universitats, singulars de aquellas tots privilegis, libertats e franquesas atorgadas a ells o

97. Lo batlle y sotsbatlle han de ser naturals de Mataró. Batlle y sotsbatlle. 1712 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

a llurs predecessors en temps passat per vostres il·lustres predecessors o per qualsevulla senyors o detenidors dels dits castell, vila e parròquias, e encara tots bons costums e usos dels dit castell e vila, axí escrits com no scrits. Plau al senyor rey, si és per la forma que de aquells han millor usat.

Remissió

Ítem, suppliquen a vós, senyor, que us plàcia e sia una merçè atorgar a la dita vila, parròquias e universitats del dit terme, e als singulars de aquellas remissió general de tots delictes e crims, sens però interès de part privada. Plau al senyor rey, però no y sien entesos alguns qui sian vinguts contra la luyció o embarch de aquella.

De la franquesa del sagell[98]

Las quals concessions, gràcias, privilegis, remissions dessúss e deiús scritas, suppliquen les ditas vila, parròquias e universitats dins lo terme e térmens del dit castell de Materó constituhidas e singulars d'aquellas a vós, senyor, que·ls sien liurades en forma pública, signades e spetxades, franques e quítias de tota messió e salari, e de tot dret de sagell. Lo senyor rey farà ab son prothonotari que·ls faça gràcia.

E molt alt e molt excel·lent príncep e poderós Senyor, complint vós totes e sengles coses dessús supplicadas, la dita vila, parròquias e universitats dessúus expressades e los singulars de aquellas per fer servey a la vostra gran senyoria e por esguard de les dites concessions, libertats, privilegis e altres coses dessús contengudas, subvendran e daran a vós, senyor, en adiutori de la dita luyció o remença de continent que aquella plàcia a vostra senyoria voler fer, quatre mília florins de bon pes. E que plàcia a vós, senyor, de fer los donar compliment de sindicat. Lo senyor rey accepta la dita offerta, havent-los gràcies.

Que·n puguen ésser fetas moltas cartas

Ítem, suppliquen las ditas vila, parròquias e universitats e singulars de aquellas, per si e llurs successors, que us plàcia atorgar e provehir que dels presents capítols e de quiscun d'aquells sien fetes carta e cartes públiques largament dictadas a tot profit e utilitat de las ditas universitats e singulars de aquellas a conexença de un jurista elegidor per las ditas universitats e de vostre batlle general. Plau al senyor rey.

98. , y del donatiu de quatre mil florins, *afegit al títol.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Tenore presentis, ad supplicationem per humiliter pro vestri parte per humiliter nobis factam, capitula ipsa et quodlibet ipsorum, iuxta tamen responciones per nos eis factas in fine cuius eorum, laudamus, approbamus, concedimus et confirmamus ac juramus per dominum Deum e eius sancta quatuor Evangelia tacta per nos corporaliter, in posse nostri locumtenentis prothonotari infraescripti, hec a nobis recipientes et patiscentes stipulantes legitime, quod ea vobis et vestrum tenebimus, complebimus et observavimus, nostrisque successores illustres tenebunt, complebunt et observabunt iuxta responciones easdem ut in dictis capitulis continentur, mandantes per hanc eadem de certa scientia et expresse inclito infanti Joanni duci Montis Albi et Petrefidelis fratri nostro carissimo omniumque regnorum et terrarum nostrorum generali gubernatori eiusque in Cathalonia vices gerenti, vicario et baiulo Barcinone, ceterisque officialibus et subditis nostris et dictorum officialium nostrorum, locatenentis presentibus et futuris quem capitula supradicta et unum quodque ipsorum, juxta tamen responciones predictas vobis probis hominibus et singularibus ville, castri et termini predictorum perpetuo teneant firmiterque observent tenerique et observari inviolabiliter faciant per quacumque et non contraveniant vel faciant aliquem contrafacere seu venire permittant aliqua ratione.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus [f. 5r] nostro sigillo pendenti munitam.

Datum et actum in monasterio Sancti Cucuphatis Vallensi, vicesimo septima die junii, anno a nativitate Domini, millesimo quadrigentesimo decimo nono. Regnique nostro quarto.

Sig+num. Alfonsi, Dei gratia, regis Aragonum, Scicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie, Corsice, Comitis Barchinona, Ducis Athenarum et Neopatrie ac etiam comitis Rossilionis et Ceritarnie, qui predicta laudamus, firmamus et juramus. Rex Alfonso.

Testes qui presentes ad predicta fuerunt, venerabilis pater in Christo A[lfonsus] episcopus Saguntinensis, cancellarius; Joannes de Funes, vicecancellarius; Joannes de Vilariacuto, miles, maiordomus, consiliarii domini regis predicti.

Sig+num mei Raymundi Baiuli, dicti domini regi, locumtenentis prothonotari regiaque auctoritate, notarii publici per totam terram et dominationem suam, qui premissis interfui eaque per alium scribi feci et clausi de mandato dicti domini regis, clausi cum rasis et correctis, in lineis LXXXIII[a] "nostri locumtenenti

FUNDACIÓ NOGUERA

prothonotari et testium de Funes" et alibi in eadem a "Vialariacuto miles".[99]

2

1480, juliol, 31. Toledo

Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i carreratge de Barcelona.

O: ACA, C, reg. 3545, f. 133r-141r i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-116 i 137, antic pergamí 436.

Forma de la possessió presa per Barchinona ab incerta del privilegi e letra feta per lo senyor Rey en Ferrando als Consellers de dita Ciutat.[100]

In nomine Domini nostri Iesuchristi. Cunctis pateat evidenter et sit manifestum. Ex proceres seu probi homines ac sindici universitatis, castri et ville de Materone et parrochiarum de Argentona, de Cabrera, de Vilassar et de Premia, diocesi Barchinone, nomine et pro parte dictarum universitatum et singularium eorumdem presentaverint magnificis domino Joanni Bernardo de Marimon, Joanni Lull, Guillermo Bret, Joanni Alexandres et Anthonio Muntils, in presentiorum consiliariis civitatis Barchinone, quandam cartam regima pergamenia continentem in se privilegium inferius de scriptum et continuatum, que datus fuit in civitate de Toledo, regni Castelle, ultima die mensis julii anno a nativitate Domini millessimi quadrigentesimi octuagesimi, clausumque et subsignatam per multum honorabilis virum dominum Gasparem d'Arinyo, serenissimi et potentissimi domini regis, secratarium et eius auctoritate notarii per totas dominationes suas, sigilloque dicti secretarii domini regis in quadam veta cerirea virmili reiqie colorum impendenti monitum. Cuiusquidem carte privilegiii est thenori huiusmodi:

Privilegi del Rey Ferrando, rey de Castella, de Aragó, etc., a la vila de Materó e altres parròquias, atorgat la segona volta se luyren de baró.

99. Fi del Privilegi. Altre privilegi hi ha en lo llibre de Privilegis primer, F. 24 de unió de Barchinona. Data de 8 novembre 1424 *al marge esquerre.*

100. Principio del privilegi del rey don Fernando, 1480 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

In Dei[101] nomine. Pateat cunctis huiusque seriem inspecturus Quod, nos Ffardinandus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, Legionis, Scicilie, Toleti, Valentie, Gallicie, Maioricarum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corsice, Murcie, Giemnis Algarbe, Algezeres, Gibraltaris, comes Barcinone, dominus Vizcaye et Moline, dux Athenarum et Neopatrie, comes Rossilionis et Ceritanie, marchio Oristani, comesque Gociani. Exhibita et coram [f. 5v] celsitudine nostra presentata pro parte vestri fidelium nostrorum juratorum et singularium personarum ville, castri et parroquiarum de Materone, de Argentona, de Cappraria, de Vilassario et de Premiano, seu vice et nomine vestris per fideles nostros Guillermun Petrum Eroles, parroquie de Vilassario, Petrum Ballot, parroquie de Argentona, et Jacobum Lull, parroquie de Llevaneriis, termini ville de Matarone, sindicos ad maiestatem nostram per vos destinatos supplicatione in formam capitulorum thenoris sequentis:

Senyor molt alt e molt excel·lent, suppliquen molt humilment los faels e naturals vessalls e súbdits de vostra molt gran excel·lència, jurats e pròmens de la vila e terme del castell de Materó, de las parròquias de Sanct Julià de Argentona, de Sanct Pheliu de Cabrera e de Sanct Genís de Vilassar e de Sanct Pere de Premià, situades en lo Maresma, per gran servici de vostra altesa e de la corona real, e per bé e repòs de la cosa pública de les dites vila, terme e parròquias e singulars de aquellas e endressa de la justícia e per preservar vexacions, treballs, salaris e grans despesas, consentir per vostra clemència los capítols següents:

Com són incorporats a la ciutat de Barçelona

Primerament, com per lo il·lustríssim don Alfonso, rey d'Aragó, etc., de eterna memòria, sia stada feta per privilegi real incorporatió e agregatió a la corona real e a la ciutat de Barchinona, de la vila, castells e térmens de Materó, fahent e constituhint aquelles carrer e membre de la dita ciutat de Barchinona et altres, segons és més llargament comprès en la carta del dit privilegi, e en la carta de possessió de aquell presa, las quals totas sian hagudes en lo present capítol per expressadas e insertas e de nou atorgadas, sia de merçè vostra, senyor, sens preiudici, novació, derogatió directe o indirecte dels dits privilegis e incorporatió e altras cosas en aquells compresas, sinó a tota maior confirmació e corroboratió de aquelles ajustant e anedint a la dita incorporació, de nou incorporar e agregar in-

101. *Format gran de lletra.*

FUNDACIÓ NOGUERA

seperablement a la dita corona e dignitat reals e per ella a la dita ciutat de Barchinona, las ditas universitats del castell de Materó e parròquias de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, e singulars de aquelles. Las quals parròquias sian agregadas e incorporadas de semblant incorporatió, qual fou feta per lo dit il·lustríssim senyor rei don Alfonso de las ditas vila, castell e térmens de Materó, fahent las ditas universitats e parròquias e singulars de aquelles e quiscuna de aquellas carrer e membre de la dita ciutat. Volent e consentint, vostra gran excel·lència,[102] per sa clemència, e encara de nou atorgant a les dites vila e castell de Materó e parròquias preditas e singulars de aquellas e béns llurs que·s puguen alegrar de tots aquells privilegis, libertats e usos que té la ciutat de Barchinona, e los altres carrers de Barchinona se acostumen de alegrar. E per quant desijen jamés no poder ésser separats de la corona real e ciutat de Barchinona, vostra senyoria per la vostra gran clemència e augment e conservació de patrimoni real, ab lo present privilegis e concessió real, forsa de ley pactionada immutable havent, en la sa bona fe real e mediant jurament ante senyor Déu e sobre los seus sancts quatre Evangelis per si e per sos successors *in perpetuum,* promet que las ditas vila, castell, térmens e parròquias e singulars de aquellas, e los mer e mixtes imperis e les jurisdictiones civils e criminals e qualsevulla altra spècia de jurisdictió de aquellas, en tot o en part, no descorporarà ni desagragerà de la dita corona real ni de la dita ciutat, ni aquellas o alguna de aquellas o part de aquellas alienarà d'equí avant o transportarà en persona de la il·lustríssima senyora reina, o altra qualsevol reyna per cambra, o per qualsevol altra causa ni del primogènit, o en persona de altre fill o filla per dot, o altra qualsevulla causa, ni en altra qualsevulla persona privada o pública de qualsevulla ley, conditió, preheminèntia o dignitat [f. 6r] sia[103] per via de cambi o gratiosa donació o per venda o permutacio o en feu o altre stabliment o per altra qualsevulla spècie de empenyorament, transportació o alienació, qui dir o cogitar se pugua per propi motiu o a supplicatió de alguna persona o per son mer offici, ans vós, senyor, per vós o per vostre primogènit, o successors vostres e seus, prometeu ab lo present privilegi, ley pactionada havent, e en virtut de contracte en los dits juraments e fe reals migençant, que en tot temps tindreu e deffendreu les preditas concessions e qualsevulla de aquellas com a incorporats, agregats e

102. *Subratllat a l'original.*
103. Nota *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

units a la dita corona e patrimoni reals e a la ciutat de Barchinona en la forma predita. Açò prometent e fahent de certa sciència, consultament e deliberada havent de totas cosas plena informació. E si lo contrari ets fet, lo que Déu no vulla, per importunitat o seductió de alguna persona o per propi motiu o en altra qualsevulla manera, e per qualsevol occassió, voleu, senyor, e declarau, ara per llavors, ab aquest dit privilegi, força de ley pactionada e de contracte havent, que tals alienacions, infeudacions, concessions, trasportacions o permutacions o empenyoraments *ipso facto et iure* sian írrites, cassas e nul·les, e no de força alguna per auctoritat de la present ley e privilegis e sens altra sentència, e per aquellas no sia res fet, ni en res obehit. Ans donau ab lo present privilegi per vós o per vostres successors, licència a les ditas universitats e singulars de aquellas e a quiscuna e a quiscú de aquellas que, en juy o de fet, e de dret, puixen contradir e resistir a tals havents, tals concessions o qualsevulla dels prenominats títols en la forma e manera que és permès e atorgat, resistir als hòmens de Materó e Cabrera, en lo dit cars, en virtut de les incorporacions e privilegis atorgat per los sereníssims reys d'Aragó, predecessors vostres, a aquellas, e ab les declaracions, remissions e indults contenguts e expressats en dits privilegis, los quals, com dit és, confirmau de nou, atorgau e voleu ésser ací, pertant sufficientment expressats com si de mot a mot hi fossen inserts. E, encara, consent e promet vostra senyoria, hoc e fa donació entre vius, irrevocable a la ciutat de Barchinona dels dits lochs, castell e parròquias e del dit mer e mixtes imperis, per vós o per los dits successors, e ab ley pactionada, que venint tal cars, lo que Déu no vulla, que tals concessions e alienacions sien nul·les e sens efficàcia alguna, encara a maior cauthela sian revochades per vós, senyor, o successors vostres, de fet dins sis jorns aprés vostra altesa, o vostres successors, ne feran supplicats o fets certs.

E, en altra manera, vol e consent vostra senyoria hoc, e fa donació entre vius irrevocable a la ciutat de Barchinona dels dits llocs, castell, térmens e parròquias e dels dits mer e mixte imperis e de totes altras iurisdiccions e drets de aquells. E vostra senyoria mana e vol que, ara per llavors, ha per soltats tots los juraments e qualsevol fidelitats e homenatge en los quals sten tingunts los predits o algú de aquells a la magestat real. E vol e mana que, encontinent, ara per llavors, los dits vila, castell e universitats e singulars de aquellas presten los dits jurament e homenatges e fidelitats als conçellers de ciutat de Barchinona o la dita ciutat o los dits consellers, ara per llavors, prenguen la possessió, els sia manat

FUNDACIÓ NOGUERA

e manen, en dit cars, sots les naturalesa e fidelitat per les quals són obligats a la dignitat real, que prenguen la dita possessió e, advenint lo cars, fassan totas deffensions, esforços e instància que las cosas preditas sorteschan tot llur complit effecte, car tot és per servici de la corona real e conservació e augment del real patrimoni, lo qual ab moltes exquisides maneras, en gran part, és alienat e dilaterat e qui son havent zeròs de la naturalesa e fidelitat reals, per los quals és obligat a la dignitat real, si ànimo té ben instituït, deu dar tota obra lo patrimoni real sia restituït e bé augmentat e conservat. Plau al senyor rey.

Com los batlles han tanta jurisdicció qui són en la parròquia com lo batlle de Barchinona en sos súbdits dins Barchinona, e han de tenir taula.

Ítem, senyor, com en les ditas parròquias lo mer e mixt imperi e jurisdictió civil e tota altra [f. 6v] jurisdicció acostumen de ésser exercits per batlles reals, ja se sia en alguna de aquellas parròquias exercida por los tenents de algun de dits batlles, sia de vostra mercè, senyor, consentir ab lo present privilegi, força de ley pactionada havent, que de qui havant en la dita vila, terme e castell de Materó e en cascuna de las ditas parròquias, ço és de Argentona, Cabrera, de Vilassar e de Premià, quiscun trienni sien mesos batlles reals per vós, senyor, e por los il·lustres successors vostres en la forma devall posada; los quals batlles, quiscun en sa parròquia, e en los particulars e béns de aquella e dels estranys delinqüents, declinants e contractants en aquella e en llurs béns, puixen e sian tinguts exercir lo mer e mixt imperi, e la civil e criminal, e altra qualsevol jurisdictió per qualsevulla excessos e delictes per greus que fossen, e per qualsevulla contractes o quasi, en la forma e manera que exerceix lo batlle de Barchinona en dita ciutat en los súbdits en son offici. Entès, emperò, senyor, que los batlles qui seran en quasevulla temps, ans de usar de llur offici, hagen assegurar de tenir taula amb bones fermanças *et alii,* segons volen les constitutions de Cathalunya. Plau al senyor rey.

De la electió de batlle

Ítem, senyor, sia de vostra merçè consentir que no puixen ésser batlles en las ditas vila, castell, e parròquias e térmens de aquellas, sinó que sian naturals o habitants e heretats en las ditas vila, térmens e parròquias, ço és, quiscun de las ditas vila e térmens e parròquias en les quals serà batlle. Consentint més avant, senyor, per ley pactionada, que quiscun trienni, los jurats o consell de las

FUNDACIÓ NOGUERA

ditas vila, castell e parròquias de Materó, Cabrera, Vilassar e Premià, ço és, quiscun en son lloch, puixen elegir tres persones naturals o abitants e heretadas de aquella vila e parròquia que volran, sia creat batlle e aquells hagen e puixen presentar per lletra o altrament a vostra altesa, si serà present en lo principat de Cathalunya, o a vostre loctinent general o vostres successors, o als loctinents generals de aquells, e en absèntia vostra o d'ells, al batlle general de Cathalunya o al loctinent del dit batlle general. E que una de les dites tres persones, en la forma susdita presentada, puixa e dega ser provehida per batlle de aquella vila, castell e parròquia de hon serà presentada e a tal, hage ésser provisió de la batllia per aquell trienni. E vós, senyor, voleu e declarau que lo batlle de Materó hage per son salari quiscun any quinze lliuras, e son loctinent cinch lliuras. E quiscun batlle en quiscuna de les parròquias preditas, hage deu lliuras per son salari quiscun any, las quals sien pagadas dels emoluments que traurà e no de rendas algunas. Manant al mestre rational e a son loctinent que en los comptes donadors quiscun trienni per quiscun dels dits batlles, hagen admetre en comptes los dits salaris, sens contradictió alguna. Entès, emperò, que los dits batlles, quiscú en sa jurisdictió, en cars de necessitat, e no en altra manera, puixen fer loctinents llurs, los quals puixen exercir tant plenamente los dits officis com los dits batlles, durant llur absència, emperò que los dits batlles e llurs fermançes sian tenguts de les culpas de llurs loctinents.

Com lo batlle de Materó pot fer loctinent en presència

E lo dit batlle de Materó, encara en presència, puxe fer loctinent en la parròquia de Llevaneras del terme del dit castell de Mataró, la qual és assats luny de la dita vila, segons és ja acostumant. E si serà alet per batlle de Materó persona qui stiga en la dita parròquia de Llevaneras, puixa fer en semblant forma loctinent en la dita vila de Materó. Plau al senyor rey.

Com lo batlle de Materó present lo batlle de Barchinona pot exercir tota jurisdicció, sinó també del que serà inhibit.

Ítem, senyor, com lo batlle de Barchinona haia acostumat essent present en la vila e terme de Materó [f. 7r], e no en altra manera, conèixer de totes les causes civils e criminals e exercir lo mer e mixt imperi en los habitants en la dita vila, castell e terme e en los altres allí delinqüents o quasi, suppliquen los habitants en la dita vila, castell e terme que plàcia a vostra altesa atorgar-los, en virtut del present special privilegi, força de ley pactionada havent,

FUNDACIÓ NOGUERA

per sempre que venint lo dit batlle de Barchinona a la vila, castell e terme de Materó, estant present, exercesca las ditas jurisdictions, però per lo exercici de aquellas, lo batlle de Materó ne cessa ni hage a cessar, o sia impedit en lo exercici de son offici, sinó tant solamente en les causes civils o criminals de les qual serà inhibit per lo batlle de Barchinona, la qual inhibitió no dura ni durar puixa, sinó durant la presència del dit batlle de Barchinona en la dita vila e terme de Mataró, ans partint-se aquell e essent fora del terme de la dita vila, torne la conexença e jurisdicció de las ditas causas de las quals serà estat inhibit íntegrament, e sens empaix del dit batlle de Materó.

Com lo batlle de Barchinona no se·n pot portar los processos

E que los processos o actes, axí los que fets haurà como los que trobara fets, harà deixar lo dit batlle de Barchinona en poder del scrivà de Materó, perquè lo batlle de Materó, aprés de partir aquell, puixa administrar justícia. Los quals processos e actes civils e criminals hage fer e exercir lo dit batlle de Barchinona ab lo notari de Materó, de la vila de Materó, e no ab algun altre. Quant, emperò, als altres ministres puixa lo dit batlle de Barchinona portar e elegir aquells que ben vist li seran.

Com lo batlle de Barchinona no se·n pot portar las penyoras

Per so que sia tingut lo dit batlle de Barchinona deixar en la dita vila las penyoras que fetas haurà per qualsevol causa o rahó, perquè los hòmens de la dita vila més fàcilment les puxen quitar. E si se hauran a vendre e exequtar no fassan desmesiades despesas per portar-les fora de la dita vila, e açò sia observat, no obstant que sia altrament en lo passat fet o practichat. Plau al senyor rey.

Com los batlles de las parròquias, present lo vaguer poden exercir tota jurisdicció sinó també del que seran inhibits.

Ítem, com lo vaguer de Barchinona o regent la dita vagueria, hage acostumat ésser present en les parròquias de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià e no en altra manera, conèxer de totes les causes civils e criminals, exercir lo mer e mixt imperi en los hòmens de les dites parròquias, e altres en aquellas delinqüents o quasi, suppliquen los habitants en las ditas universitats e parròquias, plàcia a vostra altesa, atorgar als batlles de les dites parròquias en virtut del present privilegi, a sempre durador, que venint lo vaguer de Barchinona a las ditas parròquias e stant present, e no en altre manera, en qualsevol de aquellas puxa conèxer de les causes civils

FUNDACIÓ NOGUERA

e criminals de aquella batllia en la qual serà present (e no) de les altres parròquias. Entès, emperò, que per ésser present lo dit vaguer en una batllia, lo batlle de aquella no cessa ni sia impedit en lo exercici de son offici, sinó en aquellas causes de les quals lo dit vaguer lo inhibirà. Las quals inhibitions no puxe fer lo dit vaguer sinó estant dins dita batllia, e de continent que serà fora de aquella, la conexença de las ditas causas de les quals serà estat inhibit lo dit batlle torne sens impediment algú a aquells. E que estant lo dit vaguer en una de las ditas ballies no puxa evocar-se, inhibir ni traure les causes de les altres ballies dels quals serà absent ni de aquelles e partint-se lo vaguer de les dites parròquias o batllies hage e sia tingut deixar en quiscuna de aquellas los processos, actes [f. 7v] e penyores que fetas haurà en quiscuna de aquellas, com és tingut lo batlle de Barchinona, servar e fer en la vila de Materó e per los officials és dispost en lo precedent capítol, eccepto que lo dit vaguer puixa a sa voluntant portar los ministes e notari, attès que en las ditas parròquias no està contínuament notari apte per los dits actes, com és e està en la vila de Materó. E per los officials predits e en la forma contenguda en los precedents capítols, sien exercidas de qui avant les jurisdictions civils e criminals, mer e mixt imperi en las ditas vila, terme e castell de Materó e parròquias de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià.

De procés de regalia de pau e treva[104]

E no per lo portant-veus de vostre general governador en lo principat de Cathalunya ni per commissaris e alguatzirs o altres officials, presents e absents, si donchs no era per procés de regalia de pau e treve a altres consemblants. Plau al senyor rey.

Com poden crear lo consell e fer clavari

Ítem, que las ditas vila de Materó e parròquias de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, a saber, és quiscuna per si, puixen quiscun any segons lo compte en los altres llurs privilegis, elegir fer e crear jurats, consell, clavari e bosser, hoydors de comptes o calculadors de aquells, los quals exercesquen e fassan lo que ab los dits privilegis podien e han acostumat fer e exercir líberament, ab las obligacions e juraments en dits privilegis e costums llurs contenguts, los quals sian haguts assí pertant expressats com si de mot a mot hi fossan inserts. Plau al senyor rey.

104. Governador, *duplicat als costats del títol.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Com poden metre imposcions, manllevar censals e violaris, ne imposar delmes ne redelmes, vintens, largament.[105]

Ítem, senyor, sia de la vostra mercè consentir a las ditas vila, castell e térmens de aquella e a las ditas parròquias, e a quiscuna de aquellas, que sens altra licèntia e provisió real puixen metre impositiones, e fer talls e manllevar censals o violaris al for que ben vist los serà, ab totas aquellas obligations acostumadas e que seran concordades ab los qui prestaran, e encara puixen metre e imposar entre si delmes o redelmes, vintens o altres impòsits o altres quals serà vist fahedor e tos temps que·ls serà vist fer cullir o vendre o arrendar per supportar e pagar llurs càrrechs, presents e sdevenidors, lohant e aprovant, e ara per llavors a llavors per ara, los dits contractes de censals e posant en aquells vostra auctoritat e decret de las quals coses no puixen ésser forçats dar compte a vós, senyor, ni a vostra cort o officials vostres o de vostres successors. Plau al senyor rey: però vol e mana sa altesa que agen dar compte al batlle general de Catalunya de les dites coses de tres en tres anys.

Com los delats han ésser absolts e condempnats quiscú en sa parròquia

Ítem, senyor, sia de vostra mercè consentir que los delats de las ditas vila e térmens e parròquias o declinants en aquellas, hagen ésser detinguts, absolts o condemnats quiscú [f. 8r] en la sua vila o parròquia, e de aquellas no puixen ésser trets per qualsevol official, ne encara las enquestas o processos ni penyoras que contra aquells se faran, si, donchs, no era per procés de regalia. Plau al senyor rey.

Com los fa remissió

Ítem, sia de vostra mercè, senyor, consentir e fer remissió a las ditas universitats e quiscuna de aquellas e singulars de aquellas e a llurs béns de totes penes de terç, e altres penas, processats o no processats, pus no sia crim de mort de lesa magestat, trenchador de camins e fabrichador de falsa moneda. Plau al senyor rey.

Del ribatge

Ítem, com de poch temps ensà, mossèn Pere Joan Farrer tenint ocupadas e empenyoradas e ocupadas o empatxadas las ditas vila, terme e castell de Materó e altras parròquias desús specificades, s'esforsa en voler extorquir e exhigir en lo terme del dit castell de Materó, un dret vulgarment appellat ribatge, qui és quatre per

105. Capítol de poder manllevar censals y violaris *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

cent de tots blats y sal qui·s descarregan de mar, en lo terme de dit castell, afermant que en lo temps que lo dit castell era de baró, lo dit dret era exhigit, e que, axí ell com a baró e senyor, lo poria exhigir. E assò és gran dan e destructió de la dita vila de Materó, perquè los negociants per temor de la dita exactió cessan venir descarregar en lo dit terme. Sia de vostra mercè e clemència, senyor, consentir a la dita universitat e singulars de la dita vila e terme que d'assí avant tal dret no sia exhigit, màxime que, en temps és estat real lo dit castell e vila, no és stat acostumat exhigir lo dit dret. Plau al senyor rey, sia fet com se acostumava en temps que era de patrimoni real la dita vila e terme de Mataró; és a saber, ans que mossèn Pere Joan Farrer tingués aquell.

Remissió de las pensions pagadas del temps de mossèn Pere Joan Farrer no puguen ésser demandas.

Ítem, com lo dit mossèn Pere Joan Farrer en lo temps que ha tengudas las ditas vila e parròquias en virtut de gràtias reals, e altrament ha exhigidas e rebudas e presas moltas pensions de censals de las ditas vila e parròquias e dels singulars de aquellas, axí ans de la reductió de Barchinona, com aprés la reductió de aquella. Las quals pensions las ditas vila e universitats e singulars de aquellas acostuman fer e pagar a diverses persones e col·legis, axí dins la dita ciutat de Barchinona, com fora de aquella, que plàcia a vós, senyor, ab lo present capítol decernir e declarar axí com declarau e decerniu las ditas vila e parròquias, ni alguns de aquelles ne les singulars persones ni béns llurs, sien obligats a tornar pagar les dites pensions, ni part alguna de aquellas. E així que per les dites persones no puixa ésser intemptada, feta ni moguda, ara ni en sdevenidor en juy ni fora juy, ni en alguna altra manera petició, demanda, plet o qüestió a las ditas vila o parròquias, ni alguna de aquelles ni singulars persones, ans sien toltas e llevades totes accions e via de procehir contra las ditas vila e parròquias e los habitants e habitadors dins aquellas e béns llurs. Manant a totes e sengles officials [f. 8v] de vostra altesa, sots lo deute de fidelitat e confiscatió de béns, que a sola hostensió del present capítol, cessen e tolguen tots enantaments dels quals fossen requests fer a instàntia de qualsevol personas, abdicant-los tot poder de fer lo contrari ab decrete de nul·litat. Plau al senyor rey, pus consta legítimament que dites pensions sian estades pagades realment al dit mossèn Pere Joan Farrer per virtut de gràcies reals.

FUNDACIÓ NOGUERA

De la revocació del terme del castell de mossèn Pere Joan Farrer

Ítem, com lo dit mossèn Pere Joan Farrer tenint la dita vila de Materó e parròquias de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, segons dit és, haia obrat e reparat un castell herm, appellat Burriach, en lo qual de present té sa habitació. Lo qual se diu és o era de mossèn Pere Desbosch, e haia lo dit mossèn Pere Joan procurat que li és estat fet stabliment o concessió per lo sereníssim senyor rey, vostre pare, de inmortal memòria, e per lo batlle general de Cathalunya, o loctinent regent lo dit offici, de certs térmens los quals són de les parròquias de Cabrera e Vilassar, e los quals ha fets assignar e aplicar al dit castell en los qual ha obtinguda tota jurisdicció civil e criminal, mer e mixt imperi, faent-ne baronia en forma. La qual baronia, térmens e jurisdictió no poden ésser donats ni restar al dit mossèn Pere Joan en prejudici de las ditas parròquias qui confinen e termenen ab lo dit castell, qui han tornat al vostre real patrimoni íntegrament e sens disminució alguna, car per açò són estats contents los hòmens de les dites parròquias pagar e exbursar de llurs substàncias les quantitats devall specificades. Encara, attès que en los dits térmens al dit mossèn Pere Joan assignats, ha possessions de singulars personas las quals lo dit mossèn en Pere Joan se ha ocupadas, e han ésser restituhides als de qui són. E no res menys, per quant ab sentèntia real és estat sentenciat e declarat, en temps passat, lo dit castell no tenir terme algú, sinó tant quant tenen les parets de aquell. Per tant, suppliquen a vostra altesa, li plàcia revochar e haver per revochats e anul·lats, axí com ab la present revochau et anullau de certa scièntia e desliberadament qualsevol stabliments, concessions e altres gràtias fetas al dit mossèn Pere Joan Ferrer, e als seus dels dits térmens al dit castell assignats, baronia e jurisdictions civil e criminal per lo dit sereníssim senyor rey, vostre pare, o per vós o officials vostres o de aquell, los quals stabliments, terminació e assignació de térmens e baronia e concessions de jurisdictions civil e criminal, e altres qualsevols provisions sien açí haguts e hagudas, per tant sufficientement expressos com si de paraula a paraula hic fossen inserts, restituhint e tornant totas las ditas cosas al estament en què staven los dits térmens e parròquias e les jurisdiccions, e altras cosas tochants en qualsevol manera las ditas parròquias e singulars de aquellas, ans de les commocions e guerra de Cathalunya. E que mane vostra senyoria que lo dit mossèn Pere Joan Farrer hage a renunciar, e de fet renuncia als dits stabliments, gràties e concessions de lo qual renunciació consta per acte autèntich en offici de batlle general per eterna memòria. Provehint e declarant, a

FUNDACIÓ NOGUERA

major cauthela, que lo dit mossèn Pere Joan Farrer no puixe tenir los dits térmens ni exercir jurisdictió alguna en aquells, ne encare rebrà les pecúnies del empenyorament que té de las ditas vila e parròquias, fins haie renunciat als dits stabliments, concessions e gràties, segons dit és; provehint e declarant, encara que pus los hòmens de las ditas vila e parròchies haian deposats en la Taula de la ciutat de Barchinona los dos mil florins d'or, dels quals se fa servei a vostra altesa, com devall és escrit, perquè de aquells se fassa a la voluntat de aquella, e hagen fermada la [f. 9r] la carta del censal dels mil florins d'or, segons devall se conté, al dit mossèn Pere Joan Farrer, sens més dilations, las ditas vila e parròquias a les jurisdiccions de aquellas vinguen al domini e possessió de vostre real magestat e se complesquen e haran effecte e exequció totas les cosas en los presents capítols contengudes, no obstants ans hagudes per revochades expressament e de certa sciència totes e sengles provisions ab qualsevol expressió de paraulas per forts e derogatòries que fossen, las quals sian hagudes así per incertes, lo contrari en manera alguna disponents. Plau al senyor rey.

De la revocatió de la donatió del dit terme del Castell

Ítem, senyor, sia de vostra mercè revochar e haver per revochats ab lo present qualsevol gràcies, donacions, concessions, empenyoraments, privilegis e cartells e altres actes e contractes, fets e atorgats al dit mossèn Pere Joan Farrer, e altres qualsevols persones de les dites vila, castell e térmens de Materó e altras parròquias, desús nomenadas, e dels térmens assignats al castell de Borriach, qui sian de las ditas parròquias, mer e mixt imperis e altres qualsevol jurisdictions civils o criminals de aquellas e de totas rendas e drets de patrimoni real. Absolents las ditas universitats e quiscuna de aquellas e los singulars de aquellas, de qualsevol sagrament e homenatge e de fidelitat prestats al dit mossèn Pere Joan Farrer o a sos procuradors. E axí sian plenament e íntegra atorgats ab tots drets e rendes, units e agregats al patrimoni real, a la receptió de la batllia general ab tots sos drets e per aquella forma e manera que eran ans del dit empenyorament e en temps que eran del patrimoni real talment que no coneguin per senyor sinó un Déu en lo cel e un rey en la terra. Plau al senyor rey.

Confirmatió de tots los privilegis las ditas parròquias e universitats ja tenien

Ítem, sia de vostra mercè, senyor, que los privilegis de las ditas universitats e de quiscuna de aquellas en quan no serà a aquelles

FUNDACIÓ NOGUERA

derogat per los presents capítols, stiguin en llur força e efficàcia e valor e tals, com si los presents capítols attorgats no fossen. E en quant y serà derogat pr los presents, aquells no agen valor alguna. Plau al senyor rey.

De la offerta de dos mil florins d'or

Ítem, senyor, per causa dels presents privilegis e cosas demunt dites, atorgades per vostra senyoria, e encara per dignes respectes las ditas universitats servexen a vostra senyoria de dos mil florins d'or o de la valor de aquells pagadors en la ciutat de Barchinona, los quals de continent que sian dits i scrits en la Taula de la dita ciutat de Barchinona a vostra altesa, o a qui aquella manara, vinguen sens alguna dilació las ditas vila e parròquias, térmens e jurisdictiones e altres cosas de aquellas íntegrament al patrimoni real, lo dit mossèn Pere Joan Farrer, no obstant, se ans hagudes per revochades e nul·les qualsevol provisions a aquell atorgades, lo contrari disponents. Emperò, senyor, vostra senyoria vol e consent que los dits privilegis e capítols sian axí irrevocables, e passats en virtut de contracte que en algun temps nos puixan revochar, encara que la dita quantitat, se volgués restituyr, ne en altra qualsevol cas, car tot és a servey de vostra magestat real e a bé e conservacion de la cosa pública de las ditas universitats. Plau al senyor rey [f. 9v] y accepte los dits dos mil florins d'or en la forma demunt dita.

Como lo rey vol asseguren a censal a mossèn Pere Joan, mil florins.

Però vol sa altesa que ultra los dits mil florins, las ditas universitats asseguren a mossèn Pere Joan Farrer mil florins d'or o la valor de aquells, segons correran en lo temps que·s asseguraran, a rahó de censal a vint mil per mil. Car sa altesa es contenta prometre e jurar, axí com de fet promet e jura dar paga e restituyr a les dites universitats del donatiu que li serà fet en pecúnia, censals, o altrament, en la primera cort celebradora en Cathalunya los dits mil florins d'or o la vera valor de aquells per luyr, quitar e rembre los dits mil florins d'or assegurats a censal al dit mossèn Pere Joan Farrer; los quals mil florins d'or quant se luyran, hagen ésser pagats en florins d'or o al for que valran florins d'or en lo temps de la luyció, e de continent que sian deposats los dits dos mil d'or e assegurats los mil florins d'or a censal en la forma predita, las ditas vila e parròquias sens dilació alguna, e sens restar en altra obligació, tornen al patrimoni real. Revocha de qualsevol provisions, lo contrari diponents.

FUNDACIÓ NOGUERA

De la franquesa del sagell

Ítem, senyor, que plàcia a vostra altesa pus aquellas fan lo predit servey manar franchs de sagell los presents capítols. Plau al senyor rey, sien tan solament exhigits per lo dret de sagell a la cancellaria pertanyents mil sous jaccetans. E axí o mana sa magestat a son prothonotari e loctinent de aquell.

Supplicato que nobis humiliter per ipsos sindicos ut contenta in eisdem supplicatione et capitulis pro benefficio rei publice universitates dictarum ville, castelli de Materone et perrochiarum de Argentona, Cappraria, Vilassario et Premiano que maximum comodum affertarum patrimoniis et corone regie undimenbrati et separati fuerant tanquam servus ad fontes aquarum applicari et restitui de nostri benignitate solita acceptare, concedere atque decretare dignaremur. Nos, vero, prospecta tanta affectione et tam iugi instantia et supplicatione per vos facta servitiisque per universitates ipsas impensis nobis et que impendere speramus in dies tumque non recusastis propia bona et sustantiam exponere ut id adipisci possitis, statuimus dictam supplicationem et capitula acceptare et unumquodque capitulorum ipsorum decretare ac ipsa unanim cum responsionibus et modificationibus in fine uniuscuisque eorum contentis et appositis ad futuram sic geste et concesse memoriam in privilegii formam redigere. Quo circa thenore scienter et consulto liberaliter que mera et dominica potestate supplicationem et capitula preinserta cum decretationibus, modificationibus et responcionibus in fine unius cuiusque ipsorum continuatis et apositis quemadmodum superius continetur et expressum acceptamus, concedimus, damus, elargimur, rattificamusque et approbamus ac nostre acceptationis, ratificationis, confirmationis, sed novi indulti munimini roboramus nostrumque, pariter assensum et auctoritatem apponimus illamque et illas ad futuram rei memoriam in hanc privilegium formam redigi iussimus. Volentes unumquodque [f. 10r] dictorum capitulorum per se vim et robur privilegii et contractus obtinere, itaque quotienscumque jurati et singulares persones dictarum ville, castri et perrochiarum ac uniuscuiusque earum voluerint et instaverint de unoquoque dictorum capitulorum, conficii unum publicum instrumentum quod eisdem conficiatur et tradatur non mutata substantia. Renuntiantes exceptioni capitulorum predictorum, sic ut predicitur, non concessorum ac rei sic ut predicitur non geste et no concesse in nostra bona fide et verbo regiis promittimus vobis juratis et singularibus personis dictarum ville, castri et perrochiarum et unus

FUNDACIÓ NOGUERA

cuiuscumque earum fiant et tradantur per sacratarium et notarium infraescriptum, ut publice persone pro vobis et aliis quos interficit et interesse poterit recipienti et paciscenci ac etiam legitime stipulanti stipulanti, nec non iuramus juramus per dominum Deum et eius Sancta quatuor Evangelia manibus nostris corporaliter tacta, quod predicta omnia et singula et quodlibet eorum iuxta seriem et tenorem ipsorum pleniorum tenebimus et observabimus tenerique et observari faciemus et in aliquo non contrafaciemus, seu per quemque contrafacere vel venire permittemus ratione aliqua iure modo causa vel occassione sub iurium omnium nostrorum et curie nostre obligatione. Volentes et consentinentes quod de huiusmodi nota ad requisitionem juratorum predictorum, predictorum ville, castri et perrochiarum et uniuscuiusque eorum fiant et tradantur per sacretarium et notarium infraescriptum, tot publica consimilia instrumenta quot sunt universitates predicte et unicuisque universitati earum unum instrumentum tradi, possit il·lustrissimo Joanni, principi Castelle et Gerunde, primogenito nostro, carissimo ac in Castella et Aragonum regnis, post felices dies nostros heredi ac indubitato successori sub paterne benedictionis obtentu, dicimus: il·lustri vero infate Enrico, duci Sugurbi, comiti Empuriarum, nostro carissimo consanguineo et locum tenenti generali in principatu Cathalonie, gerentique vices nostri generalis gubernatoris in principatu eodem, baiulo generali et magistro rationalis, vicariis, baiulis, subvicariis, sub baiulis ac consiliariis civitatis Barchinone, algutziriis et ceteris, universis et singulus officialibus nostris, presentis et futuris et dictorum officialium locumtenetisque aut officia regentibus ad quos spectat dicimus, precipimus et mandamus ad obtentum nostri amoris et gratie incursum que pene florennorum Aragonum decem milium nostris inferendorum erariis, quod nostra huiusmodi supplicationes et capitulorum predictorum ac decretationum et responsionum in fine uniuscuiusque eorum contentorum, acceptationem, concessionem, approbationem et laudationem ac omnia et singula superis designata iuxta eorum seriem et tenorem teneant firmiter et observent tenerique et observari ab omnibus faciant inconcusse a inviolabiliter. Et contrarium non faciant ratione aliqua sive causa, si dictus il·lustrissimus princeps ac filius noster charissimus gratiam paternam habet caram. Ceterique officiales et alii predicti iram et indignationem ac pena preappositam cupiunt non incurrere. Quod est, datum et actum Toleti, die ultimo mensi Julii anno a nativitate Domini, millessimo quadringentesimo octugesimo. Regnorumque nostrorum videlicet Sicilia anno decimo tertio, Castelle, Legionis, etcetera, septimo; Aragonum vero et aliorum, secundo.

FUNDACIÓ NOGUERA

Sig+num Fferdinandus, Dei gratia, regis Castelle, Aragonum, [f. 10v] Legionis, Scicilie, Toleti, Valentie, Gallicie, Maioricarum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corsice, Murcie, Giemnis Algarbe, Algezire, Gibraltaris, comittis Barcinone, domini Vizcaye et Moline, ducis Athenarum et Neopatrie, comes Rossilionis et Ceritanie, marchio Oristani, comesque Gociani. Qui predicta laudamus, concedimus, firmamus et juramus huiusque publico instrumento sigillum comune nostrum insimus impendenti apponi. =Yo el Rey=

Testes sunt qui presentes fuerunt, venerabilis in Christo pater P[ere][106] episcopus urgellensis, cancellarius; magnificus Alfonsus de la Cavellaria, vicecancellarius Regii consiliarii, et nobilis Fferdinandus de Robolledo, miles.

Sig+num mei, Gasparis d'Arinyo, dicti serenissimi et potentissimi domini Regis sacretarii eiusque auctoritate notari publici per universam dictionem suam. Qui premissis inter fui aque de ipsius domini regis mandato in duobus pergameneis, cum filo canupis consuetis, in primo quorum sunt linee complete octuaginta sex, prima enim incipit "In dei nomine" et finit "et Moline", ultima vero incipit "francs de sagell" et finit "supplicatione". In secundo vero pergameneo sunt linee complete quatuordecim et unam completa; prima incipit "et capitulis" et finit "de nostri benigni-"; ultima, vero, incipit "Toleti" et finit "secundo". Sunt etiam in eodem secundo pergameneo scriptis signum dicti domini Regis in una linea perfecta et alia imperfecta; nomina testium in una linea imperfecta et presentis mea clausura, scribi, feci et clausi. Corrigitur autem in lineis octava "edig"; duodecima, "in dessa"; decima tertia, "causa et alibi in eadem sia"; octuagesima septima, "facte" et nonagesima sexta, "Castelle".

3

1481,[107] maig, 15. Calataiud

Donació atorgada per Ferran el Catòlic de Mataró i tot el seu terme i parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià a la ciutat de Barcelona.

O: ACA, C, reg. 3545, f. 133r-141r.

106. *Pere de Cardona, bisbe (1472-1515).*
107. *Literalment el document diu* 1480 *per errada.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Nec non iidem proceres et sindici predictarum universitatum, castri et ville de Materone et perrochiarum ante dictas prestaverint, iam dictis magnificis dominis consiliariis quandam patente papiri vestram maiestatis dicti serenissimi domini regis sigillo regio, in eius dorso, ut primis videbatur aspectibus sigillatam cum signo de registrata serie sequentis:

Letra que lo rey fa als conçellers prenguen la possessió

1. D[108]on Ffernando, per la gràcia de Déu, rey de Castella, de Aragó, *etcetera*. Als amats e faels nostres, los concellers de la nostra ciutat de Barchinona, salut e dilectió. Nos ab nostre privilegi dat en la ciutat de Toledo, lo derrer dia del mes juliol del any pus prop passat mil quatre-cents vuytanta, agregam inseparablement a la corona real nostra las parròquias de Materó, Argentona, Cabrera, Vilassar, Premià, las quals staven empenyoradas e alienadas de nostre patrimoni. E entre las altras cosas en dit privilegi posadas per seguretat de las ditas parròquias, e perquè [f. 11r] aquellas en nengun temps no puguen ésser alienadas del real patrimoni són contengudas e posadas las paraulas següents:

"E, encara promet e consent vostra senyoria que per vós o per los succehidors vostres ab ley pactionada, que venint tal cars, lo que Déu no vulla, que tals concessions e alienacions sian nul·las e sens afficàcia alguna, e, encara a maior cauthela, sian revochadas per vós, senyor, o successors vostres, dins sis jorns aprés vostra altesa, o vostres successors, ne feran supplicats o fets certs. E en altra manera, vol e consent vostra senyoria hoc, e fa donació entre vius, irrevocable, a la ciutat de Barchinona dels dits llochs, castell, térmens e parròquias e del dits mer e mixts imperis e de totas altras iurisdiccions e drets de aquells. E vostra senyoria mana e vol que, ara per llavors, ha per soltats tots los juraments e qualsevol fidelitats e homenatge en los quals sten tingunts los predits o algú de aquells a la magestat real. E vol e mana que encontinent, ara per llavors, las ditas vila, castell e universitats e singulars de aquellas presten los dits jurament e homenatges e fidelitats als concellers e ciutat de Barchinona e la dita ciutat o los dits conçellers, ara per llavors, prenguen la possessió, els sia manat e manam, en dit cars, sots les naturalesa e fidelitat per les quals són obligagts a la dignitat real que prenguen la dita possessió e advenint lo cars, fassen... etcètera."

108. *La* D, *lletra capital.*

FUNDACIÓ NOGUERA

En virtud de las quals paraulas preinsertas vosaltres sou obligats, e deveu pendre la dita possessió dels predits llochs, castell e parròquias. E com vullam que lo dit privilegi sia observat ab tenor de las presents, de nostra certa sciència e consultament, vos diem e manam stretament fors incorrent de las duas penas en lo dit privilegi contingudas, que de continent posen per exequtió lo pendre de dita possessió, segons és contengut e disposat en lo dit privilegi. E no fassan lo contrari per rahó o causa alguna, si volen no incórrer en las ditas penas. Dat en Calatayt a XV de maig, any de la nativitat del nostre Senyor, mil quatresents vuytanta. =Yo el Rey=.

4

1481, abril, 25. Barcelona

Acceptació per part del consell de la ciutat de Barcelona de les condicions de la donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme de Mataró i parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià.

Quibus quidem carta sive privilegio et patenti papiri, vestram iam dictis dominis consiliariis per dictos proceres et sindicos presentis preffati domini consiliarii ipsis acceptantis cum illis quibus decet reverencia et honore et submissione magestatis domini regis, cum omnia disposita et ordinata per celsitudene regiam non potest expediri, nisi per modum delliberationum et conclusionum consiliorum prefate civitatis Barchinone, ipsi domini consiliarii preposuerunt, iam dictum omnia et singula in prefatis carta sive privilegio ac interea dicte sue magestatis contenta consilio ordinario triginta duos proceres, verum dicte civitatis quod celebratum fuit. Vicesima quinta aprilis anni, iamdictus, octuagesimi primi.

Com los concellers remeteren al consell ordinari de XXXII pròceres e aquells o remeteran al consell de Cent jurats.

2. Et facto consilio et propositione, iam dicta, dictum consilium Triginta duorum procerum remisit ea omnia et singula consilio generali Centum juratorum, quod iam dicta et eadem die in domo predicte civitatis fuit celebratum. Et factos per dictum consilium et seu in eodem deliberatione de et super predictis qui continuata fuit in regestro consiliorum, dicte civitatis sub dicto calendario, iam dictum, consilium deliberavit et conclusionem fecit sub forma sequenti [f. 11v]

FUNDACIÓ NOGUERA

La del·liberatió del consell de cent Jurats

3. En quant tocha lo fet dels hòmens de Materó los quals han obtengut privilegi del senyor rei, que no puixen ésser alienats de la corona real, e, en cars que fos fet lo contrari, ara per llavors, sian fet carrer de Barchinona. E per ço, volen que la ciutat, ara de present, prenga los homenatges dels dits hòmens. Lo consell attès fa veure si los dits hòmens seran acceptats o no, fa conclusió e del·liberatió que las ditas cosas sian remesas, e aquellas remet als honorables consellers e consell de trentados prohòmens, qui ara és e per temps serà, los quals vegen lo privilegi obtengut per los dits hòmens e del·liberen, si seran acceptats e per quina forma seran acceptats, encantant-se que si seran, la acceptació aquella sia feta a tota honor e utilitat de la dita ciutat, units e agregats per tots temps e perpetualment a la corona real.

Com los consellers ab consell dels advocats tractaren fessen los capítols següents

4. Et dictis conclusione, delliberatione et remissione per dictum consilium centum juratorum, ita ut predicitur factis prefato consilis ordinari triginta duorum procerorum dicte civitatis, idem consilium triginta duorum proceres vigore predictarum comissionis et potestatis sibi per dictum consilium attribute super omnibus et singulis, de et cum consilio advocatorum ordinariorum eisdem civitatis tractarunt et concordarunt cum dictis castro, villa et parrochiiis et seu cars, universitatibus et singularibus eiusdem, quedam capitula que registrata fuerunt et firmata per dictos dominos consiliarios, in scribania honorabili consilii eiusdem civitatis sub hanc thenore:

Capítols fets ab la ciutat de Barchinona[109]

5. Com la magestat del senyor rey, beneventuradament regnant, lohant e aprovant, rattificant e confirmant als habitants e habitadors dels dits castell, vila, llochs e parròquias desús ditas e térmens de aquellas, los privilegis per los reys passats atorgats, hage novament atorgat privilegi ab carta sua real, data e feta en Toledo el derrer dia de juliol any mil quatrecents vuytanta e ab son sagell pandent segellada e por mossèn Gaspar de Arinyó del dit senyor, sacretari e per sa auctoritat

109. A 26 de mars, 1490. La concòrdia *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

públich notari, closa e expedita en lo qual privilegi entre los altres, ha un capítol del thenor següent:

"E per quant desijen jamés no poder ésser separats de la corona real e ciutat de Barchinona, vostra senyoria, per sa gran clemència, etc" mire demunt en lo primer capítol del nou privilegi que allí és insert de mot a mot.

E com lo dit senyor per observança e exequtió del dit privilegi ab sa letra patent dat en Calatayut a XV del mes de maig prop passat, haia ordenat e manat als consellers de la dita ciutat que, ara per llavors, con iuxta dit privilegi la donatió a dita ciutat de dits castell, vilas, llochs, mer e mixtes imperis e jurisdiccions, haie lloch prenguen de aquells possessió, segons és dispost e contengut en dit privileg, e en la lletra, desús dita, la qual presentada als dits consellers de la dita ciutat ditas cosas per mijà del consell de trenta-dos, són stades proposades al consell de Cent Jurats de dita ciutat celebrat [f. 12r] a vint y sinch de abril, prop passat, lo qual ditas cosas cometé e remeté al consell de trenta-dos e per aquell. Lo qual fonch celebrat a XV del present mes de juny e és estat del·liberat que dita possessió e homenatges dels hòmens dels castells, vilas e parròquias e térmens de aquells sian presos iuxta lo contingut en dits privilegis, e letra ab los partes e qualitats desús scritas, rematent la exequtió als dits honorables consellers. Per tant, en l'acte de la possessió dita acceptatció dels dits castell, vila, parròquias e térmens de aquells en carrer de aquesta ciutat, ans de pendre la possessió de aquells, o los homenatges dels dits hòmens, és feta entre los honorables concellers havent potestat dels dits concellers de una part, e las universitats dels dits castell, vila e parròquias e síndichs de aquellas de la part altra, las connexença, pactes e concòrdia següents:

Com són tenguts pendre forment

Primerament, las ditas universitats e los síndich o síndichs de aquellas, convenen solemnement ab tota efficàcia prometen a la dita ciutat e als dits honorables consellers de aquella e pera aquella acceptants, que comunicaran, participaran e contribuhiran en los càrrechs de la dita ciutat de *ius nominatium,* posats e expressats, e no emperò en altres. Ço és, que pendran dels forments de la ciutat o per aquella assegurats, o qui staran a càrrech de aquella, la portió que de tal forment serà taxada per la dita ciutat als dits castell, vila e parròquias desús ditas, o als habitants en aquellas com a vers ciutadans, pagant los preus segons és acostumat en e per los ciuta-

FUNDACIÓ NOGUERA

dans habitadors dins los murs de aquella, tota vegada que per los honorables consellers o per lo clavari o altres ministres de la dita ciutat ne seran requests. Declarant, emperò, que no puixen ésser requests en pendre de dits forments, ni pagarà aquells si, donchs, la dita ciutat no dona o metia o de aquells fahia mesa universal entre los ciutadans de la dita ciutat, en tal cars, tal forment le sia donat proporcionadament, ço és, segons més o menys.

De la remçó del "*Princeps namque*"

Ítem, convenen e prometen los hòmens que tota hora se haurà de fer remçó de convocatió feta en virtut del usatge *Princeps namque*, los dits castell, vila e parròquias comunicaran e participaran en tal remçó ab la ciutat de Barchinona, pus, emperò romanguen quitis e desliuras de pagar o seguir lo dit *Princeps namque*, assí que no paguen duas vegadas, o que no paguen e fer-ne quita.

Del seguir de la bandera

Ítem, si per la dita Ciutat serà del·liberat que bandera hischa per qualsevol cars de la present ciutat, los dits castell, vila e parròquias seguiran o daran hòmens per seguir aquella, a conexença dels dits consellers de la dita ciutat. [F. 12v]

De remçó de fogatges, e de osts e cavalcadas

Ítem, si per ventura, per qualsevol causa seran imposats fogatges qui·s hagen rehembre las ditas vila, castell e parròquias en tal remçó comunicaran, participaran ab la dita ciutat, e per semblant en osts e cavalcadas, pus emperò romanguen quitis, segons és dit de pagar e contribuhir, y per altra via assí que no paguen ni contrebuesquen en una mateixa hora per duas vegadas.

Dels murs e valls

Ítem, si per ventura se hauran a fer despesas en los murs o valls de la dita ciutat o adob o reparatió a aquells, los dits castell, vila e parròquias participeran en tal despesa. E si ditas cosas se han a fer per sinquantenes, los poblats en dits castell, vila e parròquias participaran, e per si fàbricha o reparatió dels dits murs e valls e per la despesa en aquella fahedora se hauran a vendre censals, los dits vila, castell e parròquias participaran en la paga de aquells ab la dita ciutat. E per semblant, si per ventura per deffençió de las mars se haurà a fer alguna armada, com tal deffensió sia comuna, axí a las mars de la present ciutat com de aquells dels dits castell, vila e parròquias, per tant prometen las ditas universitats e los síndichs de aquellas que participaran o contribuhyran en las despesas de

FUNDACIÓ NOGUERA

tals armadas. E si, per ventura, serà feta per sinquantenes daran hòmens per lo dit fet, axí com faran los ciutadans habitants dins lo mur de aquella. Emperò que en tal despesa dels dits murs e valls e altres cosas en lo present capítol contengudas, ellas, ditas universitats, sols sien tenguts segons més o menys proporcionadament. Retenen-se emperò, los dits castell, vila e parròquias desús ditas e las universitats e singulars de aquellas expressament, a maior cauthela que no sian tinguts a las imposicions de la dita ciutat, sinó per aquell temps que despendran carn, vi e pa dins la dita ciutat, car lashoras pagaran aquellas comprant ditas vitualles, segons fan las altras ciutats, ne per semblant sian tinguts los dits castell, vila e parròquia, ne los habitants en aquellas participar ni pagar en los censals que la dita ciutat de Barchinona fins lo dia present ha venuts per qualsevol rahó, títol o causa, ni en los que de aquesta hora en avant vendran, si donchs no eran venuts per fer despesa fahedora en los murs o valls o reparatió de aquells, segons és dit dessús.

Com la dita ciutat los accepta per vers ciutadans

Los dits honorables concellers, en virtut de la potestat d'ells per auctoritat del conçell de Cent jurats donada, accepten per ciutadans los habitants e los dits castell, vila e parròquias per lo privilegi a ells per lo senyor rey atorgat. E convenen, e prometen als dits castell, vila e parròquias e als singulars de aquellas presents, absents e sdevenidors, que com a vertaders ciutadans[110] los deffendran o per son síndich deffendre faran, tant com lo privilegi dessús insert e per la magestat del senyor rey ara beneventuradament regnant, novament a ells atorgar, si stendrà en totas cosas en què sia acostumat [f. 13r] deffendre los ciutadans, segons los privilegis de la dita ciutat, a despeses, emperò, dels dits castell, vila e parròquias. Atorgant als singulars[111] de las ditas parròquias e de quiscuna de aquellas, si voldran, cartas de ciutadanatges de las quals puxan usar deffensant-se de pagar leudas e altras cosas, segons de tals cartes usan e usar acostumen los ciutadans continuament habitants dins la dita ciutat. Entès, emperò, e declarat que no fossen tenguts los poblats en ditas vila e parròquias en algunas despesas per la dita deffensió dels dits privilegis, sinó en cars, que la dita ciutat e los consellers o síndich de aquella fossen instats per ell o per algú d'ells en treballar en la deffensió dels dits privilegis, romanents, en tot

110. vertaders ciutadans, *subratllat a l'original.*
111. atorgant als singulars, *subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

cars, las altras cosas dessús contingudas e per las ditas parròquias promesas en llur força e valor.

5

1481, juliol, 19. Barcelona

Prestació d'homenatge a la ciutat de Barcelona per les parròquies de Mataró, Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià.

Quequidem capitula inter dictos honorabiles consiliarios, nomine dicte Civitatis de et cum consilio advocatorum eiusdem iuxta conclusionem et vigore potestatis predicte per dictum consilium Centum juratorum, dicta vigesima quinta aprilis, proxime lapsum celebratum prefacto consilio triginta duorum procerum atribute, quod celebrarum fuit quintadecima mensis junii anni millesimi quadrigentesimi octuagesimi primi, factum, firmorum e concordatorum, cum prefatis sindiciis et presentibus prefatorum castri, ville et parrochiarum, fuit delliberatum et conclusum per dictos consiliarios et consilium dictorum triginta duorum procerum, vigore iam dicte potestatis et honorabiles Joanes Llull, alter dictorum consiliariorum cum alio ex advocatis predicte civitatis associatus, cum honorabile societate accedat personaliter ad dictum castrum, villa et parrochias qui firmatis dictis capitulis per universitates et singulares dictorum castri, ville et parrochiarum et seu per eorum sindicos et procuratores vigore, jam dicti, et preinserti privilegii et littere maiestatis domini regis iuxta seriem et thenore earumdem et no aliis accipitat possessione de dictis castro, villa et parrochiis, nec non iuramenta et homagia, ore et manibus, concendata nomine dicte civitatis ab universis et singulis personis dictarum universitatum et seu ab eorum sindicis et procuratoribus iuxta voluntatem dispositionem ordinationem et mandatum prefati domini regis et iuxta seriem et tenore predictorum privilegii et iure regales.

Los homenatges prestats per Materó

Qua propter volentes complere predictor omnia in dictis consiliis conclusa et deliberata anno a nativitate domini millesimo quadringentesimo octuagesimo primo, die vero jovis decima nona mensis Iulii, etcetera. Presente et vocato Petro Gaspar Capó, regia auctoritate notario publico Barchinone alter ex scribis juratis scribanie honorabile consilii dicte civitatis presentibus etiam honorabilis Petro Çastrada, Romeo Llull, Jacobo Moart, blanqueri, civibus

FUNDACIÓ NOGUERA

dicte civitatis, et Petro Jaupi, parroquie Sancti Stephani de Tordera, diocesi Gerundensi, pro testibus ad hoch vocatis specialiter et assumptis venerabilis Salvator Portell, parrochia de Vellve, Bernardus Llobet alias Soler, Joannes Sagui, ville de Matero, et Michael Yvern, parrochie Sancti Andree de Llevaneriis, jurati universitatus, castri et ville de Materone, ac procuratores sindici et actores ad infraescripta per agenda ab universitate et singularibus dictorum castri et ville de Materone consequuti et ordinati [f. 13v] cum instrumento dicte procurationis sindicatus et actorie recepto per discretum Petrum Marrull, notarium regentem scribaniam dicte ville, pro venerabilis Arnaldo Ferrarii, domino utile dicte scribanie. Constituti, personaliter, in ecclesia dicte ville de Materone, coram dicto magnifico domino Joanne Llull, consiliario ante dicto ibidem procuratori et personaliter existenti qui per lectis per dictum notarium juratum preinsertis privilegio et littera, iam dicti serenissimi domini regis et firmatis per dictos procuratores et sindicos capitulis inter dictam civitatem Barchinone et iam dicats universitates et seu eorum sindicos et procuratores factis et concordatis et preinsertis. Volentes, ut dixerunt, animo benevolo contenta in eisdem adimpler prestiterunt sibi nomine, iam dicte universitatis, civitatis iuramentum et homagium fidelitatis, ore et manibus comendatum nomine universitatis et singularium dictorum castri et ville de Materone, tam presentium, absentium quam futurorum, presentibus testibus suppradictis et nihilominus in continenti ad alios actus non divertendo ynmo traditionem dicte possessionis continuando, venerabilis Bernardus Vilardell, baiulus dicte ville per serenissimo domino rege, ibidem in dicto loco personaliter, constitutus presente, iam dictus notarius et testibus supradictes. Idem baiulus pro traditione possessionis meri et mixti imperi et omnimode jurisdictionis regie tradidi, iam dicto domino Joanni Llull, nomime iam dicte civitatis acceptantis, et in suis manibus posuit quendam dominus consiliarius nomime, iam dicte civitatis quam dicti sindici procuratores et actores universitatis, castri et ville predictorum de Materone et singularium eiusdem verbo petierunt et requisiverunt ea omnia et singula per ordinem continuari et scribi et iam dicte civitatis Barchinone et universitati et singularibus dictorum castri et ville de Materone et utrique ipsorum fieri et tradi unum et plura publicum et publica instrumentum et instrumenta per me notarius, supra et in firma.

FUNDACIÓ NOGUERA

Los homenatges prestats per Argentona

Post modum, vero die veneris vicesima predictorum mensis et anni actum dicte possessionis continuando presente, iam dicto notario jurato ac presentibus testibus superius dictis et dicto discreto Petro Marrull, notario, Sagismundus Marol, sindicus procurator et actor ad hoc et alia legittime constitutus ab universitate et singularibus predicte parrochia Sancti Juliani de Argentona, pro ut de dicto sindicatu constat instrumento recepto per iam dictum Petrum Marrull, iam dictas et eadem die constitutus in camino regali, infra terminun dicte parrochie d'Argentona, coram iam dicto domino Joanne Llull, consiliario qui firmatis per ipsum nomine dicte universitatis dicte parrochia iam dictis et preinsertis capitulis, et habitis pro lectis dictis privilegio et litera dicti domini regis testificat quod ut dixit, recipienti nomine iam dicte civitatis Barchinone iuramentum et homagium fidelidatis, ore et manibus comendatum nomine tocius universitatis et singularium dicte parrochie d'Argentona, tam presentium ab absentium quam futurorum. Quibus juramento et homagio, ita prestitis venerabilis Guillermus Petrus Ballot, baiulus dicte parrochie, pro dicto domino rege, pariter ibidem presens et personaliter constitutus pro traditione, possessionis dicti meri et mixti imperi et omnimode jurisdictionis dicto advenientee casu tradidit eidem honorabile consiliario, nomine predicte civitatis recipienti alium ensem enaginatum. Et hec ita facta et gesta et insignum dictarum possessionum acta et sequiritata-[f. 14r]tam dictus dominus consiliarius, nomine supradicte civitatis Barchinone, quam dicti sindicus et baiulus nomine dicte universitatis dicte parrochie petierunt et requisiverunt predicta pro ut gesta sunt continuati et de scribi. Et tam dicte civitati quam predicte universitati dicte parrochie fieri et tradi unum et plura publicum et publica instrumentum et instrumenta per me, dictum et infraescriptum notarium.

Los homenatges prestats per Cabrera

Successive, vero, iam dicta et eadem die presente et vocato dicto notario jurato et presentibus proxime dictis testibus ad hec vocatis specialiter assumptus, actum iam dictarum possessionum proseguendo Bartholeomeus Puig et Salvator Canals, sindici procuratores et actores universitatis et singularium personarum parrochie Sancti Phelicis de Cappraria, dictis diocesis Barchinonense, pro ut de dictis procuratione sindicatu et actoria constat instrumento per iam dictum notario recepto dicta et eadem die consitutti personaliter

FUNDACIÓ NOGUERA

in dicto camino regali, termini dicte parrochie, coram iiam dicto domino consiliario ibidem principali et personaliter inscrito, qui firmatis per ipsos sindicos nomine universitatis dicte parrochie ante dictis et preinsertis capitulus et habitis pro lectis, ut dixerunt, dictis privilegio et litera dicti serenissimi domini regis et verificati per dictum notarium de contentiis in eisdem prestiterunt iam dicto domino consiliario, nomine se ipse dicte civitatis recipienti et acceptanti iuramentum et homagium, ore et manibus comendatum, nomine tocius universitatis dicte parrochie de Cappraria et singularium eiusdem, presentium absentium et futurorum, quibus iuramento et homagio prestitis Gaspar Vilardell alias Sala, baiulus iam dicte parrochie pro dicto domino rege, per traditione, possessionis iam dicti meri et mixti imperi et omnimoda iurisdictionis tradidit, iam dicto, domino consiliario nomine se prefate civitatis Barchinone, dicto adveniente casis et in eius manibus posuit quendam alium ensem enaginaturm. De quibus omnibus et singulis supradictis, ita per omnis gestis et sequentis tam iam dictus consiliarius, iam dicte civitatis nomine prefacti sindicos et baiulus nomine, iam dicte universitatis dicte parrochie petierunt et requisiverunt predicta per ordinem continuati et scribi utrique ipsorum prelibatis nominibus fiere et tradi unum et plura publicum et publica instrumento et instrumenta, per iam dictum et infraescriptum notarium.

Los homenatges prestats per Vilaçar

Deinde, vero, iam dicta et eadem die, presente et vocato dicto notario jurato et presentibus etiam testibus dictis ad predicta vocatis specialiter et assumptis, Jacobus Roudor et Salvator Colomer del Camí, parrochie Sancti Genesi de Vilaçar, dicta diocesi, procuratores, sindici et actores ad hec et alia legitime constituti ab universitate dicte parrochie et singularium eiusdem, pro ut dicta eorum potestate constat alio instrumento per dictum notarium dicta, et eadem die recepto constituti personaliter in camino regali infra terminum dicte parrochie de Vilassar. Coram iam dicto consiliario qui prius firmatis predictis et preinsertis capitulis nomine totius universitatis parrochie predicte et habitis per ipsos pro lectis dictis privilegiis et litera dicti domini regis et certificari, ut dixerunt, per iam dictum notarium de contentis in propiis prestiterunt nomine totius universitatis dicte parrochie et singularium eiusdem, tam presentium absentium quam futurorum, nunc pro tunc et dicto adveniente casu iam dicto [f. 14v] domino consiliario nomine prefixe civitatis Barchinone iuramentum et homagium fidelitatis, ore et

FUNDACIÓ NOGUERA

manibus comendatum, quibus iuramento et homagio sic prestitis venerabilis Amator Bonyvern, baiulus dicte parrochie, pro iam dicto domino rege, pro traditione meri et mixti imperi et omnimode iurisdictionis tradidit iam dicto domino consiliario predicto nomine, quendam alium ensem enaginatum. De quibus omnibus et singulis prefatis, dominus consiliarius sindicus et baiulus nominibus ante dictis petierunt et requisiverunt ipsis prefatis nominibus et cuilibet ipsorum fiere et tradi unum et plura publicum et publica instrumentum et instrumenta per notario supra et infraescrito.

Los homenatges prestats per Premià

De autem dicta et eadem die actum prefate possessionis finiendo et complendo presente sequis dicto notario jurato et presentibus etiam testibus ad hec vocatis specialiter et assumptis, Pontius Farrer et Petrus Pares, parrochie Sancti Petri de Premiano, dicte diocesi Barchinonense, procuratores, sindici et actores ad alia legitime constitutus ab universitate et singularibus dicte parrochie cum instrumento dicti sindicatus et procurationis recepto per prenominatum notarium iam dicata et eadem dia constituti personaliter in camino regali, infra terminum dicte parrochie, coram iam dicto domino consiliario ibidem personaliter adviniento qui firmatis per ipsos nomine universitatis dicte parrochie, iam dictis et preinsertis capitulis et etiam habitis pro lectis et publicatis ut dixerunt, preinsertis privilegio et littera tamquam certificari per dictum notarium juratum de expressis in eisdem prestiterunt juramentum et homagium fidelitatis, ore et manibus comendatum, iuxta Usaticos Barchinone et Constitutiones Cathalonie generales, nomine totius universitatis dicte parrochie et singularium eiusdem presentium, absentium et futurorum, in manibus posse iam dicti domini consiliarii ante dicto nomine recipientes nunc pro tunc et dicto adveniente casu. Quibus juramento et homagio ita prestitis venerabilis Joannes Cases, baiulus dicte parrochie, nomine dicte domini regis pro traditionen dicte possessionis dicti meri et mixti imperii et omnimode jurisdictionis tradi dicti iam dicto domino consiliario, nomine prefato, in suis manibus nisit et possuit quendam alium ensem enaginatum. De quibus omnibus et singulis per actis, gestis et sequntis dictus dominus consiliarius nomine dicte civitatis quam iam dicti sindici et baiulus dicte universitatis et singularium dicte parrochie de Premia petierunt et requisiverunt omnia et singula per ordinem continuari et scribi, et eis eorum utrique perlibatis nominibus fieri et tradi unum et plura publicum

FUNDACIÓ NOGUERA

et publica instrumento et instrumenta per dictum et subscriptum notarium ad habendum memoria rei geste in futurum.

Que fuerunt acta et in modum predictum subsequenta sub anno die et mense et locis predictis presente dicto notario jurato et testibus superius dictis ad predicta, ut prefertur vocatis specialiter et assumptis ut superius continetur.

Sig+num mei Joannis Farrer, regia auctoritate notarii publici et secribe honorabilis consilii Barchinone qui hoc instrumentum in tribus pergameneis cum filo canapis conficis. In primis quorum sunt centum octo linee complete, prima quarum incipit "In nomine domini" et finit "procuratorum de Argentona"; ultima vero incipit "batllia general" et finit "un Rey en la terra". In secundo autem pergameneo sunt [f. 15r] linee complete centum prima; quarum incipit "plau al senyor rey" et finit "tals com fi las presents" et ultima linea incipit "síndichs de aquells" et finit "entès emperò que". In tercio pergameneo sunt quinquaginta sex linee, non complete; prima quarum incipit "tal despesa dels dits murs e valls" et finit "singulars de aquells expressa" et ultima linea nodum completa incipit "locs predictis" et finit "ut superius continetur".

Repertum firmatum notatum inter scripturas scribanie dicti consilii in hanc publicam formam redigens scribi, feci et de honorabilis regentis vicariam Barchinone clausi die prima mensis fabruarii anno a nativitate domini millessimo quadrigentesimo octuagesimo quinto. Cum supprapositis in lineis nona, "molt"; lxxviiii, "en"; lxxxviiii "Joan"; cxxxvi "nostro carissimo"; cxxxxiiii, "etiam" et cc "predicte civitatis".

6

1481, maig, 10. Barcelona

Habilitació de la notaria pública com a destret a favor de la vila de Mataró.

ACA, C, Diversorum III, Registros Núm. 3547, 1-421.

Privilegi de la abilitació de la Scrivania.

Nos Ffernandus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, Legionis, etcetera. Inter alia que concessimus nuper quodam cum privilegio nostro acto in Civitate Toleti die ultimo mensis Julii, proxime preteriti vobis fidelibus nostris Juratis et probis hominibus ville

FUNDACIÓ NOGUERA

sive parrochie de Materone, cum parrochiam ipsam unanim aliis quas impigneratis tenebat Petrus Joannes Ferrarii, miles, corone mee Aragonum incorporavimus, univimus sive recuperavimus, est quodam capitulum thenoris sequentis: "Ítem, Senyor, com lo batlle de Barchinona hage acostumat, essent present en la vila e terme de Materó e no en altra manera, conèxer de totas las causas civils i criminals e exercir lo mer e mixt imperi en los habitants en la dita vila, castell de Materó, estant present, exercescha las ditas e en los altre allí dellinqüents o quasi, suppliquen los habitants en dita vila, castell e terme que plàcia a vostra alteza atorgar-los en virtud del present special privilegi, força de ley pactionada, havent per a sempre que venint lo dit batlle de Barchinona a la dita vila, castell e terme de Materó, estant present, exercsecha las ditas jurisdiccions però per lo exercici de son offici sinó tant solament en las causas civils e criminals dels quals serà inhibit per lo dit batlle de Barchinona la qual inhibitió no dura ni durar puixa fins durant la presència del dit batlle de Barchinona en la dita vila e terme de Materó, ans partint-se aquell e essent fora del terme de la dita vila torna la conexensa e jurisdictió de las ditas causas de las quals serà estat inhibit íntegrament e sens empaix al dit batlle de Materó. E que los processos e actes axí los que fet s'haurà com los que se trobarà haie a dexar lo dit batlle de Barchinona en poder del scrivà de Mataró perquè lo batlle de Materó aprés de partir aquell puixa administrar justícia, los quals processos e actes civils e criminals, haie a fer e exercir lo dit batlle de Barchinona, ab lo notari de la vila de Materó e no ab algun altre. Quant, emperò, als altres ministres puixa lo dit batlle de Barchinona portar e elegir aquells que benvist li seran, però que sia tingut lo dit batlle de Barchinona deixar en la dita vila las penyoras que fetas haurà per [f. 15v] qualsevol causa o rahó perquè los hòmens de la dita vila més fàcilment les puixen quitar, o si se hauran a vendre e exequutar no fassan demesiadas despesas per portar-los fora de la dita vila. E açò sia observat no obstant que sia, altrament, estat en lo passat fet e pratichat. Plau al senyor rey."

Virtute cuiusquidem capituli baiulus civitatis Barchinone, existents in villa seu termino de Materona tenebatur exercere et facere quecumque acta et processus ipsorum scriba sive notario, dicte ville de Materone, et non cum aliquo alio pro tut in preinserto capitulo continetur. Verum antequam ipsa villa de Materone impignorata esset dicto Petro Joanni Farrer, dictus baiulus Barchinone consuevit et tenebat facere et exercere actus et processus ipsos cum scriba sive notario baiulie Barchinone et licet preinsertum capitulum ad

FUNDACIÓ NOGUERA

supplicationem vestram concesserimus. Ac tamen postea quibus bonis respectibus vos ad hec persuadentibus et moventibus nobis, humileter supplicastis, ut capitulum ipsum in eiusmodi capite emendare dignaremus, itaque sine preiuditio et derogatione aliorum in eodem contentorum, dictus baiulus Barchinone possit ac valeat et teneatur conficere acta et processus predictos cum notario seu scriba curie baiulie Barchinone, sine cum illo aut illos quos dominus utilis dicte scribanie ad ea duxerit substituendos. Nosque supplicationibus procuratoris vestris benigne inclinati attendo quo ab experto cognovimus fidem et devotionem quam statui et servitio nostro tenetis. Idcirco presentium tenore scienter et consulto, sine tamen preiuditio derogatione ac lesione in totum aut in partem aliquam privilegiii dicte incorporationis ad omnimodam conffirmationem et corroborationem illius preinsertum capitulum emendamus et abilitamus. In eo tantum modo capite que cetero baiulus Barchinone possit et teneatur exercere et conficere omnes processus et acta in civilibus et criminalibus per eum exercenda cum presentis erit in dicta villa de Materone seu eius termino, secundum formam in preinserto capitulo contentis in suis viribus et valore salvitate ac sine lesione aliqua remanent. Mandantes gerenti vices nostri generalis Gubernatoris in principatu Cathalonie, baiulo, subbaiulo ac baiulo ville de Materone. Ceterisque universis et singulis officialibus nostris et personis ad quas et quos spectet et dictorum officialium, locumtenentis presentibus et futuris ab obtentum nostri amoris et gratie, incursumque pene florennorum auri duorum millium, nostris inferendorum erariis, quod nostrum preinserit capituli in predicto capite dum taxat abilitationem et correctionem ac omnia et singula in corantenta teneant firmiter et observent tenorisque et observari ab omnibus faciant, iuxta eius seriem et tenorem pleniorem.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo comuni impendenti munitam. Datum Barchinone, die decimo mensis maii, anno a nativitate domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo primo. Regnorum nostrorum Scicilie anno quartodecimo; Castelle, Legiones, etcetera, octavo; Aragonum vero et alios, tertio. =Jo el Rey=.

In Diversorum III.

Dominus Rex mandavit michi, Gaspari d'Arinyo, vice per generalem Thesaurarium et locumtenentis conselleris generalis

Vidit Generalis Thesaurius Vidit, Pere Forner, locumtenentis

in L.P.. L., s.,l Officio conselleris generalis

FUNDACIÓ NOGUERA

7

1519, agost, 20. Barcelona

Ordinacions municipals basades en la insaculació, atorgades per l'emperador Carles,[112] *per mitjà del seu conseller Francesc Ubach.*

O: ACA, C, Registros, núm. 3883.

[F. 16r] En nom de Déu sia. Amén. Sia a tots manifest que, com la Sacra Cesàrea Cathòlicas y reals Maiestats, a humil supplicatió de la universitat y singulars personas de la vila, parròquia y terme de Materó hagen atorgadas unas letras reals de comissió de mà de la prefata Sacra Cesàrea Maiestat signadas ab lo sagell real que usava, ans que al regne dels Romans y Sacre Imperi, fos elet en lo dors sagellades ab senyal de registratta y altres[113] solempnitats que·s pertanyen de la real cancellaria, expedidas al magnífich miçer Ffrancesch Ubach, doctor en quiscum dret y del real consell, dirigidas del thenor següent:

Don Carles, per la divina clemèntia Rey dels Romans, emperador Carles sempre august, dona Joana sa mare i lo mateix don Carles fill, per la gràtia de Déu reys de Castella, de Aragó, de las duas Scicilias, de Hierusalem, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Gallícia, de Mallorques, de Sardenya, de Còrdova, de Còrsega, de Múrcia, de Jahén, dels Algarbes, de Algezira, de Gibraltar, de las illas de Canària, de las Illas Índies y Terra Ferma del mar Ocèano, archiduchs de Àustria, duchs de Borgunya y Bravant, comptes de Barchinona, Flandes y Tirol, senors de Vizcaya i de Molina, duchs de Attenas y Neopàtria, comptes de Rosselló y Cerdanya, marquesos de Oristany y de Gociano.

Al magnífich, amat conseller[114] nostre, miçer Ffrancesch Ubach, en quiscun dret doctor. Salut e dilectió, a nos és estat recorregut per part de la universitat de la nostra vila e terme de Materó, dient que lo regiment de la dita vila està vuy en die en tal manera e forma, que no pot ésser regida sens alguna manera de discòrdia e passió, axí en las elections de las tres personas que quiscun trienni se acostumen de presentar per lo offici de batlle a nos, o a nostre lloctinent, com encara per la elecció dels jurats e qualsevol altres officis e regiments de la universitat de dita vila, que axí per no estar

112. *Carles I (1500-1558) va regnar de manera efectiva des de 1516 fins a 1556.*
113. senyals, *ratllat.*
114. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

dit regiment en orde bo. Com, encara, per ser vinguda dita vila en diminutió, és menester per apartar tota manera de passions e per lo bé e repòs de dita universitat, e augment de aquella que dits regiments sian posats e ordenats en forma de inseculació. Humilment, supplicant-nos fos de nostra mercè sobre açò, degudament, provehir, confiants de la fe e legalitat e sufficiència vostra obtenir de las presents de nostra certa sciència[115] expressament y deliberada, y de nostra real auctoritat, vos diem, cometem e manam qui vistas las presents de continent, vos fassan venir los jurats o personas per lo conçell de dita universitat en açò deputadas, o aquellas que a vós semblarà e hoydas aquellas e haguda per vós deguda informatió en e sobre la sufficiència, bondat y habilitat de las personas per los dits assignats e officis de dita vila e terme, las personas que a vós parera hàbils e sufficients e ben vistas, vos feran de insacular otorgant a la dita vila e per part delles en e sobre las ditas cosas e descendents de aquellas, e annexas e conèxer de aquellas qualsevol privilegis, provisions e ordinacions, axí per via de capítols, com altrament e per lo bon regiment de dita vila y dels poblats en aquella, segons que a vós serà vist, e açò en nostre beneplàcit[116] durador e no en altra manera. Car nos en e sobre ditas cosas e sobre las emergents e dependents, annexes y connexes de aquellas, vos cometen e conferim nostres veus y poder a las personas per las quals de dita nostra certa scièntia e real auctoritat, expressament y deliberada, diem y manam ab pena de mil florins de or als coffrens nostras aplicadors, als portantsveus de nostre general governador en el principat de Cathalunya, veguers, batlles, sotsveguers, sotsbatlles y assenyaladamente als batlle e jurats de dita vila de Materó [f. 16v] o altres qualsevol officials personas súbditas nostras, presents y sdevenidoras, que per complir y executar tot lo demunt dit no us empedesquen, ans vos donen y presten y dar y prestar faren tot favor, conçell e ajuda y aquells als quals pertangue tengan e observen inviolablament, guardan e guardar fassan la dita inseculatió, privilegis, provisions e ordinacions en virtud de las presents per vós fahedoras, axí com si per nos fossan fetas, provehidas e ordenadas. Car nos aquellas e quiscuna dellas a maior cauthelas ab las mateixas presents, ara per llavors e llavors per ara, aprobam, ratificam, y en aquellas posam nostra real auctoritat y decret du-

115. *Subratllat a l'original.*
116. Beneplàcit, *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

radoras, com dit és a beneplàcit[117] de nostra real magestat, y no fassan ni fassen lo contrari en manera alguna, si la gràtia nostra teniu y te·ncara, y la pena demunt dita desijau e desijan evitar. Dat en la nostra ciutat de Barchinona, a vint dies del mes de agost en l'any de la nativitat de nostre senyor Déu mil sinch-cents y de nou. =Yo el Rey=. Vidit, canceller. Vidit Augustinus, vicecanceller. Vidit locuntenentis generalis thesaurario. Vidit, consiliario generalis. In diversorum. IIIIº- Fols. LXXXXIIIIº.

1520, abril, 9. Barcelona

Ordenances municipals atorgades per Francesc Ubach.

E com las ditas letras reals e comissió sian estadas per n'Antoni Portell, Joan Fornells, menor de dias, e Bernat Maior, jurats lo any present de dita vila, ensemps ab en Pere Saguí, major de dies, absent, al dit magnífich miçer Francesch Ubach en la ciutat de Barchinona, y en las casas de la sua habitació, personalment trobat, presentadas, de la presentació de las quals és estada rebuda e testificada carta en poder d'en Ffrancesch Garau Fogassot, scrivà de sas magestats e notari públich de Barchinona, a XIIII dies del mes de març y del presente y devall scrit any. Lo qual rebudas ditas letras de comissió ab aquellas reverència e honor que·s pertany, se offer prest e apperellat obehir los dits reals manaments, segons a ell era manat. Per tant, volent als dits reals manaments obehir, mana als dits jurats y pròmens de la dita universitat que, encontinent, donassen los memorials de las personas, y dels noms y lo nombre dels officis dels regiments que donar volguessan, de las quals cosas hagut sobre aquellas per lo dit magnífich comisssari ab los dits jurats, e altras personas, diversos rahonaments e col·loquis e vists los dits memorials per los dits jurats donats e produhits, lo dit magnífich comissari usant de la auctoritat e potestat en ditas e preinsertas letras reals e comissió contingudas, ha delliberat, statuhit, ordenat e atorgat a la dita universitat de la dita vila de Materó e terme de aquella e singulars de aquella en la millor forma e manera que li ha aparegut e a elles stat bé, vist los privilegis, capítols, ordinacions e altras cosas en la manera següent:

Primerament, lo dit magnífich comissari usant de la dita facultat e poder a ell per las prefatas Sacra Cesàrea Cathòlicas y reals

117. Beneplàcit, *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Maiestats, com dit és, donat e atribuhit ab las condicions, emperò, e rettencions devall scritas, e no en altra manera, statueix, preveheix e ordona que d'aquí avant en dita universitat tots los officis, axí de batlle com de jurats, consell e mostassaph, clavari e hoydors de comptes, e altres officis del regiment de dita universitat, se fassan no per electiones, per inseculació e extractió de sorts o redolins per la forma e manera següents:

E primerament, com hage feta inseculació de totas aquellas personas que a mi han paragut ésser abils e sufficients, axí per ésser batlle, jurats com encara per tenir y regir los altres officis de la dita universitat en aquesta manera que los noms [f. 17r] de qui són dels scrits en sengles trossets de pregamí, y enclosos en sengles rodolins de çera, los quals he fets col·locar y metre en diversas bossas, segons la diversitat dels officis per als quals las ditas personas han a concórrer. Vull e ordon que las ditas bossas, las quals per aquesta primera vegada, són estadas per mi lliuradas e comenadas al dit Francesch Garau Fogassot, tanchadas e sagelladas aprés de ésser feta la extractió dels officials per l'any present, en la forma deiús scrita, decontinent, per lo batlle de la dita vila o loctinent de aquell e jurats, sian sagelladas en presència de ditas personas e consell e del scrivà de la dita vila, e sian mesas e tanchadas dins una bona caxa que tingua sis claus de diversas tenchaduras, de las quals tinga lo dit batlle la una clau e los jurats e lo scrivà senglas claus. E lo dit batlle deixant son offici hage a deixar la dita clau al que entrarà per batlle, del qual exhegescha y reba jurament que no comanarà aquella a persona alguna, sinó en cars de legíttim impediment que no pogués ésser personalment, al obrir de la dita caxa e que aquella no obrirà ni consentirà ésser ouberta, sinó que sia convocat lo consell, y en presència de aquell y dels qui y seran la hora prefigida, la qual caixa axí tanchada hage estar guardada en la casa del consell de la dita vila, o en la secrastia de la Iglésia, o en aquella part hon acostumen tenir lo consell, pus sia en lloch segur, seguns la cosa requer.

E[118] per donar forma a la extractió de tots los officials per los quals és feta dita inseculació, statuesch e ordon, Primerament, que quiscun trienni,[119] lo any que los officials triennals del present principat de Cathalunya se hauran amudar, un dia que als dits jurats

118. Extraccio de batlle. Batlle *al marge esquerre.*
119. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

serà benvist entre Ninou e Carnestoltas, sia convocat lo consell de la dita vila y en presència del dit batlle o de son loctinent, presents los dits jurats e las altras personas que en lo dit consell se trobaran, pusque la hora assignada sia passada, havent y compliment del nombre statuyt e necessari per a celebrar consell, sia portada la dita caixa al dit lloch e allí sia uberta en presència dels demunt dits que allí seran congregats. E sia treta, primerament, la bossa intitulada bossa de batlle, e sia bé remanada e aprés uberta per lo scrivà de la dita vila, o ell absent o impedit per son substituhit, e per un fadrí que sia de edat de sinch fins en deu anys, pres a la ventura, sia mesa la mà dins la dita bossa de la qual tragua tres rodolins, hu aprés altre a la ventura, e sens mirar aquella; sian uberts públicament per lo dit scrivà e los noms de aquellas tres personas que seran trobats dins los tres redolins, sian presentadas de part de la dita universitat dins lo temps en la forma deguda y acostumada a la maiestat real o al lloctinent general de aquella, si serà en lo principat desús dit, y si no y serà, sian presentats al batlle general o al lloctinent en lo dit offici, segons forma dels privilegis atorgats a la dita vila; e sie segons fins assí és acostumat fer, perquè la hu dels dits tres nominats sia elet per a batlle de la dita vila per aquell termini que·s seguirà e de allí avant a beniplàcit real, segons que de las altras batllias e officis triennals és acostumat provehir.

Emperò,[120] quiscun any lo dimarts que és la tercera festa de Pascha de la resurrecció de nostres Senyor Déu Jesuscrist, sia convocat lo consell de la dita vila, en lo lloch y forma acostumada, y en presència del dit batlle o de son loctinent, presens los dits jurats e las altras personas que en lo dit consell se trobaran, pusque la hora assignada passada havent y compliment del nombre statuhyt y necessari per celebrar consell, sia portada [f. 17v] la dita caixa al dit lloch, e allí sia uberta en presència dels dits que allí seran congregats, e sia treta, primerament, la bossa intitulada de jurat en cap, e sia bé remanada e aprés uberta per lo scrivà de dita vila, o ell absent o impedit per son subtituyt, e per un fadrí[121] que sia de esdat de sinch fins en deu anys, pres a la ventura, sia mesa la mà dins la dita bossa de la qual tragua un rodolí a la ventura, e sens mirar aquell; sia ubert públicament per lo dit scrivà e aquella persona, lo nom de la qual serà trobat scrit dins lo dit redolí, sia jurat en cap

120. Extracció de Jurats *al marge esquerre.*
121. minyó *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

de la dita vila, lo any prop següent. Emperò que si serà cars, que la persona axí treta per a batlle, lo jurat en cap comentarà de tots los altres jurats e officials que seran inseculats, seran inàbils. En tals cars, statuesch e ordon que aquell redolí se torne a cloure, es meta dins la sua bossa de la quals sia tret, de la qual sia tret altre redolí per lo dit fadrí, e sia ubert en la forma susdita, e si serà tret lo nom de algú que sia mort, sia tret un altre sens tornar-y lo redolí del qui serà mort, e asò sia fet tantas vegadas fins que sia lo nom de persona o personas que sian àbils[122] per a batlle, e jurats e altres officis dessús nominats de la dita universitat. E aprés lo redolí qui serà àbil e serà batlle o jurat o dels altres officis dessús dits, sia tornat en la dita bossa per a córrer sa ventura, e sort en los altres anys següents. E feta quiscuna de las ditas extractions de batlle e de jurats e officis, sia tenchada e sagellada quiscuna de les ditas bossas per lo dit batlle e jurats e sia tornada dins la dita caixa.

3. Lo que han de vagar

Statuesch, emperò, e ordon que aquell qui serà estat jurat, clavari, mostassaph, hoydor de comptes, no puscha ésser tret de dos anys aprés que haurà deixat lo dit offici; ans hage a vagar los dits dos anys, encara que fos cars e sort que tornàs ésser tret en lo temps dels dits dos anys en lo mateix offici que haurà administrat. En los altres, emperò, officis que no haurà regit hage de passar sols un any, e açò mateix sia en los de consell que no hage a vaguar sinó un any per ésser de consell, ne puguen ésser ensemps jurats pare e fill, sogre e gendre, ne dos germans encara que hisquessen o fossen trets de diversas bossas. Ordon e provehesch que en tal cars, lo qui primer serà tret, sia jurat e lo segon se hagi tornar en la bossa y en loch de aquell se·n trague un altre per sort e a la ventura en la forma dessús dita. Emperò lo que serà estat batlle hage a vaguar un trienni, en lo qual tindrà taula, e si en aquell serà tret per a batlle no ho puga ésser, ans sia tornat lo redolí en la bossa, e sian tret altre en la forma dessús dita, que sia àbil per al dit offici e durant lo temps[123] que serà batlle, y encara dos anys aprés següents, no pugua tenir altre offici axí de jurat com de altres officis de la present universitat, ans en tal cars, si era tret de ditas bossas, sia tornat en aquella de hont serà tret e sia provehit en extractió de altre, encara que hagués cobrada diffinició dels jutges de la taula.

122. *Subratllat a l'original.*
123. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

4. Número del concell

Ítem, per donar forma al consell de la dita vila, statuesch e ordon que lo consell de dita via sia de vint personas, ço és, los quatre jurats que eixiran e los quatre qui seran extrets e dotze que se han de traure de las tres bossas de consell en la forma e dia dessús dita, e que servar-se deu en la extractió de dits jurats, trahent dotze rodolins, hu aprés altres; ço eés, sinch de la bossa de consell dels antichs de la dita vila e parròquia; quatre de la bossa dels jóvens, tres de la bossa de Llevaneres y Sant Vicens y aquellas dotze personas, los noms dels quals seran trobats dins los dits dotze redolins, sian de consell de dita villa aquell any següent. De las quals vint personas de consell, las quinze personas en las quals, emperò, hagen ésser los tres dels quatre jurat de la dita vila i parròquia, puguin tenir e celebrar [f. 18r] consell, e fer tots e sengles actes pertanyents que millor e més complidament en dita vila és estat acostumat. Entès, emperò, que declarat que quant en lo consell se votarà alguna cosa, lo jurat en cap hage duas veus en cars de paritat e lo que per las ditas quinze personas, o per la maior part de aquellas serà deliberat hage tanta efficàcia e valor com si per tot lo dit consell fos fet e determinat. E dit consell se hage a traure quiscun any de las ditas bossas en la forma dita e que no puguen ésser extrets a consell que no hagen vagat per lo menys de un any, y provehint que tres dias aprés que serà extrets, o abans si mester serà, hagen a prestar jurament de haver-se bé e degudament en dit offici, y de fet y servar totas e sengles cosas, segons és acostumat.

5. Mostassaph

Ítem, stauesch e ordon que per l'orde en lo precedent capítol posat dels officis açò expressats, no sia vist ésser preiudicat l'orde de la graduació dels dits officis acostumat servar en la dita vila; ans vull que aquells resten e estiguant graduats per son degut orde, axí e segons que fins açí o han acostumat, y <u>més entès que carnicer, revanador,</u>[124] hostaler ne pescador, en cars que hischa en dit offici de mostassaph, sia hagut per inhàbil, y en el lloch de aquell cal sia provehit a extractió de altre perquè no seria rahó que algú que hischa de dits officis lo mostassaph per ésser offici que principalment consisteix en pesos e mesuras.

124. S*ubratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

6. Síndich

Ítem, que si convendria a la present vila tremetre síndich o síndichs o missatgers per obs de dita vila, si serà necessari hu, que aquell traguen de la bossa dels jurats en cap. E si seran necessaris dos, que·ls traguen de las bossas del cap e segon y si tres, hagen a traure de las ditas duas bossas y de la de tercera, y si quatre de totas las quatres bossas, rementent al consell lo nombre de síndichs o missatgers que seran necessaris.

7. Mostassaph

Ítem, statuesch e ordon que lo mostassaph de la dita vila, axí com reb los emoluments del dit offici, axí bé sia obligat de haver e tenir a sas despesas los pesos e mesures necessaris, segons que al offici se partany e millor e més complidament fins ara és estat acostumat, sots pena de vint y sinch lliuras, exequutadoras o imposadoras, segons és contengut deiús en lo capítol fet en la exceptió dels dits officis.

8. Mostassaph

Més, ordon y statuesch que en la dita terçera festa de Pascha, que aprés que seran extrets los jurats, fassen extractió de mostassaph, no obstant que dit offici de mostassaph sia administrat en algunas per lo batlle qui vuy és de la present vila, però que lo exercici de dit offici en las cosas que administra dit batlle no comens sinó del dia que dit batlle hauria deixat lo exercii de offici de batlle, y de aquell dia en devant regescha dit mostassaph, que açò novament serà tret axí per lo residuo del any que serà extret, com encara per l'any següent, e de qui al devant quiscun any sia tret en dit dia. Volent e ordonant que si los mostassaph qui són estats en dita vila fins a la present jornada, han acostumat donar compte y rahó de bans e penes al mestre racional de la règia cort, que dit mostassaph y tots los altres que seran, hagen a donar dit compte y rahó a dit mestre racional, sie segons és acostumat.

9. Conaxensa del mostassaph sobre lo batlle [f. 18v]

E per quant se diu que lo que qui vuy és batlle té revendaria y altras cosas subiectas en la coneixença e jurisdicció del offici de mostassaph, y no és bé essent mostassaph sia revenador,[125] contra forma de las ordinacions deiús posadas y altras, per tant ordon y stauesch que lo dit batlle haie a deixar de tenir dita revanadoria o

125. Lo mustasaf no pot ser revanador *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

altras cosas pertanyents a la vendiria y altras cosas jurisdicció de dit mostassaph. E no volent aquellas deixar que, encontinent, lo qui serà exit mostassaph haia conexença e iurisdicció sobre dit batlle en las cosas pertanyents a la jurisdicció de mostassaph, prestat primer que haia dit mostassaph lo jurament y altras cosas que lo mostassaph y altras officials de dita vila han acostumat fer y prestar en lo introhit de llur offici.

10. Mostassaph

E més ordon per la bona administració e regiment de dit offici de mostassaph que totas las ordinacions, privilegis, si alguns ni haurà, que són en la dita vila fets en favor de la jurisdicció y conexença de dit offici, y en altra manera havent sguart a dit offici, sia fet un libre de dits privilegis y ordinacions y aquell sia liurat al mostassaph qui ara és y quiscun any serà, tret de dit sach, así que dit mostassaph pugua millor administrar justícia.

11. Clavari

Ítem, provehesch e ordon que lo clavari sia tingut fer i servar tot lo que és provehit e dispost sobre lo exercici del dit offici, tant en virtud de privilegis atorgats per los sereníssims reys de Aragó de gloriós recort, com altres sobre lo regiment de dita vila.

12. La vacació dels officis

Ítem, provehesch y ordon que tots temps que sdevendrà cars de vacació de algun offici o officis temporals de la dita vila, axí de jurats com de qualsevol dels altres officis sobredits de la dita vila, axí per mort com per altres, ans de finir lo temps de son regiment, sia obció e voluntat del consell de la dita vila, si li semblara ésser necessari de metre altres per lo residuo del temps. En cars que deliberasse sie deure fer y metre altre per lo residuo del temps, ordon que en dit cars, se hage a traure de la bossa feta per aquell tal offici en la forma demunt dita. Entenent, emperò, declarant que si lo dit residuo del temps per lo que si farà la dita extració serà menys de sis mesos, aquell tal que serà tret e regirà per lo dit residuo de temps pugua concórrer axí en la primera sdevenidora extractió com en altres que aprés se faran dels dits officis, e puguen regir lo tal offici en què exirà o altre, encara que no hage vagat per temps algú.

13. Extractió de jurat en cap

Ítem, provehesch e ordon que qualsevol que serà estat tret per a jurat en cap, hage haver-i, al menys, trenta-tres anys complerts,

FUNDACIÓ NOGUERA

e per jurat segon, terç, quart [f. 19r] hage haver almenys vint y sinch anys complets,[126] y en los altres officis e persones de consell volem sie servada sobre la edat la forma que fins assí se és tinguda si alguna ni haurà. E qui no tindrà la dita edat, sia inhàbil fins que tinga aquella. E més, ordon que qui no tindrà o no haurà haguda muller sia inhàbil e no pugua ésser de consell ni concórrer algun offici de la vila.

14. Lo qui tindrà offici de la vila e serà extret en altre

E més, statuesch y ordon que qualsevol que tindrà offici de la vila, si exirà en altre offici de aquellos, sia hagut per inhàbil per al dit segon offici aquell any, perquè en un mateix any hu no tingua dos officis, acceptat en offici de jurats que no obstant puguen concórrer en los altres officis y los altres officials per lo semblant, seguint lo cars pugan concórrer a jurats.

15. Mostassaph

E més, ordon que lo mostassaph, no obstant, sia mostassaph puga concórrer e ésser tret en terna per lo offici de batlle, com no fos rahonable que per haver a tenir sol fet sepmanas lo offici de mostassaph, li pugués empatxar concórrer en terna de dit offici de batlle.

16. Essent extret lo qui serà absent de la vila

Ítem,[127] provehesch, statuesch y ordon que si algú qui serà estat tret per a qualsevol dels dits officis, serà absent de la dita en lo temps de la dita extractió e dins un mes aprés següent no serà estat vingut a presentar-se als jurats per a regir dit offici, que en tal cars, en loch de aquell se trague altre, que si hage de presentar a dits jurats dins tres dies altrament, sia provehit a extractió de altra persona que sia present en la vila o terme, lo qual tenga e regescha lo dit offici, encara que aquell que primer serà estat tret vingués aprés, pasque ni serà estat vengut ni presentat dins lo dit temps aprés de ésser estat tret, com dit és.

17. Com las personas per a Jurats ha de acceptar aquells[128]

Ítem, statuesch[129] y ordon que las personas que seran estadas tretas per jurats de la dita vila hagen acceptar aquells, sots pena de

126. Lo jurat en cap a de tenir trenta-tres anys. Lo Jurat segon y ters an de tener vint y sinch anys complerts *al marge esquerre*.

127. Qui serà extret essent fora de la vila *al marge esquerre*.

128. y los de consell hagen de assistir sots pena de 20 sous, *afegit al títol*.

129. Las penas s·an de axecutar a requesta dels jurats. Concell *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

sinquanta liuras, e los qui seran de consell hagen e sian tinguts de jurar e anar y ésser en lo consell tots temps que seran cridats per aquell sot virtut del jurament que prestat hauran, e sots pena de vint sous, la qual sia exequutada per lo batlle a requesta dels jurats de dita vila, e la dita pena sia aplicada, ço és, la mytat als cóffrens dels senyor rey y la altra meytat a la obra de la Iglésia de dita vila. Emperò, vull, statuesch y ordon que si algú dels demunt dits en qualsvol cars, allegara just impediment o iusta excusació se stiga a coneguda e determinació dels dits jurats, o de la maior part de aquells, de paraula, sens plet e sens sospita, axí que si per los dits jurats serà admesa la exequució o impediment, no pugua ésser procehit la dita exequució, ni en res molestat aquells.

[f. 19v] 18. Com los qui seran extrets en officis, ans del regiment de aquell han de prestar lo jurament acostumat

E més, provehesch e ordon que tots aquells qui serant trets per a qualsevol dels dits officis, abans de regir aquells haian a prestar lo jurament acostumat, e fer totas aquellas cosas que fins assí eran tinguts a fer, e per semblant usan e se alegran de totas aquellas honors e perrogativas que als dits officis se pertanyen.

19. Com los qui seran deutors no puguen concórrer, encara que sian extrets dels sachs, en offici ningú y en cars de paritat, lo jurat en cap tinga dos veus.

Ítem,[130] provehesch e ordon que los qui seran deutors a la universitat no puguen concórrer a ningun offici, encara que trets dels sachs, pus lo deute sia clar e líquit y accedescha suma de tres liuras y per a saber si serà clar y líquit se hage estar a la determinació dels jurats y del consell, o a la maior part de aquell, y en cars de paritat lo jurat en cap hage dues veus, y segons aquellas se hage a fer conclusió, remogut tot recors, appellatió, *restitutio in integrum ex quarumque clausula* y altre qualsevol dret se pugués al·legar, dir ni excogitar y aquells, no obstans, se pugua passar avant, segons serà determinat per dits jurats e consell.

20. Lo qui porà concórre o no

Ítem, provehesch e ordon que si cars serà que y hage qüestió de algú si podrà concórrer, axí per ésser deutor com en altra manera, al·legant aquell tal qui serà extret, algunas excepcions, que dita qüestió hage esse decernida y aclarida per los dits jurats e

130. Deutors a la universitat no poden concórrer *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

conçell, o per la maior part de aquells segons y en la forma en lo precedent capítol és contingut.

21. Com lo que pladeyarà ab la vila porà concórrer o no

Ítem, statuesch y ordon que si algun particular de la dita vila, axí agent con deffenent pladeiarà ab aquella, serà extret en algú dels dits officis, no puga concórrer en aquells, ne sia tornat a la bossa de hont seria exit, y en loch de aquell sia procehit a extractió de altre, tot sian cessant del qual frau se hage estar a la determinació dels jurats e conçell, o a la maior part de aquells, segons y en la forma que en los dos prop precedents capítols és contingut.

22. La extractió de batlle, ço és dos de la vila e hu de Llavaneres

Ítem, provehesch y ordon que tota hora que es farà la extractió de tres personas per lo offici de batlle, las duas sean e hage ésser de la vila e parròquia de Materó [f. 20r] e l'altra puixa ésser, axí de la dita vila e parròquia de Llevaneres y Sant Vicens, lo que primer exirà.

23. Si algun arrendador serà extret en offici algú, no pugua concórrer

Ítem,[131] statuesch y ordon que si algun arrendador de la dita vila serà extret en algun offici de aquella, no pugua concórrer en aquell, ans en tals cars sia hagut per en inhàbil e insuficient, e en lloch de aquell ne hage ésser tret altre, e lo redolí de hont serà tret sia tornat a la bossa, perquè puga concórrer en temps que tingua abilitat.

24. Com se han a fer tres parts dels bans lo mostassaph exhigirà

Ítem, statuesch y ordon que lo salari del mostassaph sia la terça part dels bans que exequutarà sua; l'altra terça part, sia del rey y la restant part sia de la obra de la dita Sglésia, e que dit mostassaph no pugua fer gràtia de dits bans, sinó tant solament de la meytat, e que dit offici sia annual de aquí avant, segons los altres officis de dita vila.

25. La extractió de jurats y altres officials[132]

Ítem, per provehir que los sachs demuntdits estiguen con se pertany, statuesch, provehesch y ordon que de quatre en quatre anys comptadors de la dita tercera festa de Pascha de resurrectió del present any en avant, vuyt o quinze dies abans del dessús dit die de dimarç, que és la dita terçera festa, sia convocat lo consell de la dita vila en lo loch y forma acostumats presents los batlle, jurats

131. Arrendador no pot concórrer *al marge esquerre.*
132. Insicular *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

et ditas personas de conçell o la maior part, pus no sian menys de quinze, sia portada de las ditas bossas e allí sia uberta en presència dels demuntdits que allí seran congregats, e sia treta la bossa del jurat en cap, sia bé remanada e aprés uberta per lo scrivà y en la forma que dessús és estat dit per a las extraccions dels oficials, sia tret de la dita bossa un redolí e sia ubert públicament per lo notari e aquell lo nom del qual serà scrit trobat dins dit redolí, sia scrit per lo dit notari per entrevenir en los actes de inscrits. E aprés, de continent, sia treta la bossa de jurat segon y de aquella, en la mateixa forma, sia tret e ubert un altre redolí e aquella persona, lo nom de la qual serà trobat scrit en lo dit redolí, sia scrita ab lo altre dessús dit, y lo mateix sia fet de las bossas dels jurat ters e quart, las quals quatre personas axí extretas ensemps ab los dits quatre jurats, si seran presents y sinó ab aquells que·s trobaran de continent, feta la dita extractió, sens algun intervall de temps, traguen e reconeguen totas las bossas que seran en la dita caxa, y en presència del dit scrivà o notari descusan la cèdula o paper que serà cusit en quiscuna de las ditas bossas, en la qual sia la nòmina dels enseculats en aquellas, y en lo loch de las personas allí scritas que trobaran ésser mortas, sian mesas per los dits jurats e quatre personas [f. 20v] los noms dels altres tantas personas, com seran las mortas, no afagint-y maior nombre del que mancharan en ditas bossas, àbils e sufficients, segons Déu e llurs bones consciències. Salvat la porció als de Llevaneres y Sant Vicens, axí en la bossas de jurats, de consell y altras en lo loch dels qui seran morts. E, en cars de discòrdia de las ditas vuyt personas, statuesch y ordon que per aquella o aquellas personas en què les ditas vuyt personas totas no·s concordaran, quiscuna d'ellas fassa una llencha de paper, en lo qual stigua lo nom de la persona que volrà, e tots los vuyt papers sian mesos en una capsa e a la sort, sens mirar-ne sia tret hu, per lo més antich de las ditas vuyt personas. E aquell tal que exirà sia enseculat en la dita bossa, fahents semblants redolins per tots los que ensecularan segons los altres ja enseculats en lo dit supliment, com dit és, fahedor puguen las ditas vuyt personas puyar e mudar de la terça bossa a la segona, y de la segona a la primera bossa de jurats aquell o aquells qui a las ditas vuit personas concordas serà vist deure ésser puiadas e mudadas.

(Jurament)

FUNDACIÓ NOGUERA

E[133] més havant, las ditas vuyt personas concordas, regonexent, com dit és, las ditas bossas en lloch dels morts, y no en altra manera, puguen enbossar o ensecular en aquellas la persona o personas que·ls seran vistas hàbils e sufficients per algú del dits officis, axí de jurats com de altras, y en cars de discòrdia de las ditas vuyt personas, perçò sia servada la forma en lo present capítol ordenada, prestant primerament emperò las ditas vuyt personas jurament de fer lo dit supliment e inseculatió bé e degudament, segons Déu e sas consciències e de tenir secret lo que veuran e faran. E lo notari per lo semblant hacie a jurar de tenir, o axí bé, secret.

Ítem,[134] per quant la varietat del temps pot moure a varietat de disposició per lo bé de la cosa pública de la dita vila y terme et altres, ordon declar y reserve que per lo present privilegi, capitulació, ordinacions y altres cosas totas y senglas en aquells y aquellas contengudas sian e stiguen a beneplàcit[135] de la real magestat. Aturant y reservant a sas magestats poder de corregir, interpretar, mudar e de nou statuhir totas e qualsevol cosas en lo dit privilegi, capitulació e ordinacions contengudas, e supplir e provehir lo que lo a sas magestats serà vist çatisffer al servey de nostre senyor Déu y de sas altesas e al de de dita vila, unas y tantas vegadas como a sas magestats serà ben vist, sie segons en la comissió a mi feta és contengut. Volent de totas e senglas en dit privilegi, capitulació, ordinacions e totas e senglas cosas en aquell y aquellas contingudas sian servadas a la letra, no obstant qualsevol privilegi, capitulació, ordinacions e cosas en aquell e aquellas contegudas fossan contràrias o contrariaran e sens derogació dels dits privilegis, pràctichas, usos, costums, ordinacions de la dita vila en totas y senglas altras cosas a aquest meu, o verament real privilegi en no contrariant. Dit, per ço y man per la auctoritat y potestat preditas a tots y sengles officials a qui pertanga, y assenyaladament al batlle y altres oficials, singulars personas de la dita vila de Materó, presents e sdevenidors, sots incorriment de la ira e indignatió de sas magestats, e sots las penas en las presinsertas letras reals e comissió contingudas, als cófrens reals aplicadoras e altras penas a àrbitre de sas magestats reservadas, que lo present privilegi, capitulació, ordinacions e totas senglas cosas en aquell e aquellas contengudas tenguan e observan tenir e observar, fassan inviolablament segons la forma, sèrie e tenor de aquell y aquellas. E no sia fet per [f. 21r] res lo contrari.

133. Jurament *al marge esquerre.*
134. Beneplàcit *al marge esquerre.*
135. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

En testimoni de las quals cosas en lo nom e potestat predits he manat ésser feta la present ab mon propi sagell en pendent sagellada.

Data en Barchinona, a nou dies del mes de abril any de la nativitat de nostre Senyor mil sinch-cents y vint.

8

1542, setembre, 10. Montsó

Privilegi atorgat per l'emperador Carles a la vila de Mataró de reducció de terços i lluïsmes aplicats a la construcció de la muralla.

O: ACA, C, reg. 3926, f. 140r-141v.

Privilegi de la remissió dels terços y luysmes a la universitat de Materó atorgats.

Nos,[136] don Carles, afavorint la divina, emperador dels Romans, sempre augusto, Rey de Alamanya, dona Joana, sa mare, y lo mateix don Carles, per la gràtia de Déu, reys de Castella, de Aragó, de las dos Scicílias, de Hierusalem, de Ungria, de Dalmàcia, de Croàcia, de Lleón, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Gallícia, de Múrcia, de Sardenya, de Sevilla, de Jaén, de Còrdova, de Còrsega, dels Algarbes, de Algezira, de Gibraltar, de las illas de Canària, de las hillas, Índies y Terra Ferma del mar Ocèano, archiduchs de Àustria, duchs de Borgonya y de Bravant, comtes de Barchinona, Flandes y Tirol, etcètera, duchs de Attenas y Neopàtria, senyors de Vizcaya i de Molina, etcètera, Marquesos de Oristany y de Gociano. Per humil exposició a nostra magestat feta per part de la vila de Materó, havem entès que la dita vila en temps passat fos per los prededessors nostres estada alienada, y per aquella mateixa per discurs de temps quitada, y de sos propris diners a nostra real corona reduhida, y vuy, la universitat y singulars de aquella per nostre batlle general del dit principat sia vexada, demanant lo que fins assí, segons dita vila preté, per altres batlles generals may és estat demanat que son luysmes de alienacions, transportacions y stabliments de propietats y que tenint dita vila per al present intenció en fer en ella una muralla en la fàbricha de la qual dita vila posarà almenys dos mília ducats, sens altras

136. *Lletra de format major.*

FUNDACIÓ NOGUERA

cosas que seran necessàrias, fins que estigua ab tot compliment a coneguda de nostre lochtinent general dels dits nostres Principat y comtats, que seria gran desatent de dita vila e habitadors en ella que haguessen de pagar dits luysmes totalment, seria posar empaix en la fàbricha de dita muralla de la qual dita vila per avuy té molta necessitat. Supplicant-nos la dita vila que fos de nostra mercè de fer a la unversitat de dita vila, y singulars de aquella, gràcia y mercè de tots y sengles terços, luysmes, foriscapis a la present jornada, degut a nos o a nostre batlle general y de altres drets de senyoria per rahó de compras y vendas y acensaments, stabliments fins a la present jornada en la dita universitat, térmens y territori de aquella fets. E nos, considerant las sobre ditas cosas ser justas y rahonables, y que la dita vila té molta necessitat de dita muralla, vista la concorrèntia del temps de la guerra que és entre nos y lo turch, enemich de nostra sancta fe Cathòlica, y encara ab lo rey de França. Ab tenor de las presents, de nostra certa sciència deliberadament y consulta y de nostra real auctoritat, fem gràtia y mercè a la universitat de la dita vila y singulars de aquella, de tots y sengles terços, luysmes, foriscapis y altres drets de senyoria per rahó de compras y vendas, acensaments y stabliments fins a la present jornada en la dita universitat, térmens y territori de aquella fets y a nos o a nostre batlle general deguts, axí que en la paga e solutió de aquells fins a la present jornada deguts, no sian en alguna manera obligats, ans ab las mateixas tenor de las presents a la dita vila y singulars de aquella, se obliga en poder del dit nostre loctinent general que, dins lo temps a ell ben vist, hauran ab tot compliment acabada la dita muralla a tota sa coneguda, com dalt és dit. Manant ab tenor dels presents al dit nostre sdevenidor loctinent general, portantveus de general [f. 21v] governador, canceller, vicecanceller y regent la cancellaria, batlle general o al llochtinent en dit offici, e altres qualsevols officials reals y altras personas del dit principat, que la present nostra gràcia y mercè tinguen y observen tenir y observar façan, y contra aquella no faran ni contravingan ni fer ni contravenir façan, si nostra gràcia tenen per cara y en la pena de dos mil florins de or, no desijen encórrer.

En testimoni de la qual havem manat fer las presents ab lo nostre real sagell sacret en lo dors de aquellas segelladas.

Data en la nostra vila de Monçó, a deu dies del mes de satembre mil sinch-cents coranta-dos. =Yo el Rey=.

FUNDACIÓ NOGUERA

Vidit Pere Tirez Vidit Maius, vicecanceller
Vidit generalis Thesaurarius Vidit Hurries, procurador generali
In itinerum S. Secreti primo
R. Nra[137]

8a

1542, setembre, 10. Montsó

Carta del rei Carles I al marquès d'Aguilar[138] encarregant la gestió de la reducció de lluïsmes reials a la vila de Mataró, a canvi de la construcció de la muralla.

ACA, C, registre 3926, f. 140r-141v i i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-281.

El Rey

El marqués, primo nuestro, lugarteniente general porque ahora en estas cortes, los de la villa de Materó nos supplicaron que a causa que ellos querían hazer muralla en aquella villa, les hiziésemos merced de los tercios, luysmos, foriscapios y otros derechos de senyoría por razón de compras, ventas, acensamientos y stablimentos en la dicha universidad, términos y territorios de aquella hasta la presente jornada devidos, y que por adelante lo deveran. Nos, acatando el buen fructo que salrá de la dicha muralla, les hizimos merced de los dichos luysmos y otros derechos susodichos hast·aquí devidos, como veréys por nuestra real provisión que aparte d·esta les dimos, y quanto a los que se deuran de·qui adelante, acordamos de cometer-hos-lo a vos, y assí hos dezimos, encargamos y mandamos que recebida por vos información acerca d·esto, procههáys lo hos parasciere, teniendo respeto a los gastos que para la fábrica de la dicha muralla se hizieren. Data en Monçón, a X dies del mes de setembre del anyo MDXXXXII.

=Yo el Rey= Maius, vicecanceller
Comalonga, secretario

137. *Anagrama d'inicials.*
138. *Juan Fernández Manrique de Lara y Pimentel, marquès d'Aguilar de Campoo, virrei entre 1543 i 1553.*

FUNDACIÓ NOGUERA

8b

1550, maig, 18. Barcelona

Petició de la vila de Mataró i resposta del marquès d'Aguilar, lloctinent i capità general, sobre la utilització de romanents de la fortificació de la vila, en artilleria i munició.

[F. 22r] Illmo. senyor

A vostra senyoria Il·lustrísima. És molt notori lo gran perill que aquella vila de Materó molts anys fa està, maiorment vuy ab las novas que tenim de Dargut Array y de sa armada de la qual temen cada hora. E ja sia per prevenir la deffençió de dita vila, obehint als manaments y voluntat de vostra senyoria, la qual han conegut e coneixen zela lo bé y utilitat de aquella, hagen los jurats de dita vila insistint e ab gran diligència treballat com encara treballen de fortificar-se, y han acabada la fortaleza que era començada en la Sglésia parroquial de dita vila, ab tot no·ls par stiguen segurs o almenys los vaxells que estarian en la platge, ni las casas no estarian sens gran perill que nos cremassen y destruhissen en cars que armada de moros o inimichs vinguessen, lo que Déu no vulla, en dita vila. E persò, està determinat, si vostra senyoria ne serà servid per dits jurats e vila, que dels diners resten e sobren dels emoluments de dita vila que al dia de vuy són sinch-centes satanta-una liura, sinch sous, tres diners, just compte fet de fer-ne un parell de pessas de artillaria, axí que ab dita artillaria puguessen danyar als inimichs y deffensar. Per a tot ne demanen licència a vostra senyoria il·lustríssima, per la qual mana comutar dita quantitat per dita artellaria necessària ab lo que han de pagar y distribuhir dits dos mil ducats ab las quals preditas DLXXI lliures V sous III diners, se fa compliment a dits dos mília ducats y redundan en gran bé e utilitat de dita vila, dits jurats e poble de Materó, o tindran e reputaran a molt singular gràcia i mercè, lo real offici de vostra senyoria il·lustríssima, en tot humilment implorant. *Et licet, etcetera*.

Altissimus.[139] Torroella

El marqués de Aguilar, lugarteniente y capitán general.

Vista esta supplicación que nos ha sido presentada per los jurados de la villa de Mataró y havida nuestra deliberación y acuerdo sobre lo que per ellas se supplica, tenemos por bien de consentir

139. *Era una fórmula tradicional d'acabar les peticions o súpliques formals, una abreviació de "altimissus dirigat".*

FUNDACIÓ NOGUERA

licencia a los dichos jurados y universidad de Materó para que gasten y convierten las quinientas y setanta y una liuras, sincho seldos y tres dineros, que nos han hecho relación que reste de gastar de los dos mil duchados que se havían de amplear en la fortificación de la dicha vila en la artillería y municiones que más útil e provecho les parescera para deffensión de la dicha vila y de la que sa ha fortificado en ella a vista y reconosimiento de personas expertas en la fundición y noticia de la dicha artillaria e moniciones, y de lo que en esto se gastare mandamos a los dichos jurados y a los adelante serán en la dicha villa de Materó que tinguen particular cuenta e razón, como se ha tenido de lo demás que en la fortificación se ha gastado para que pueda constar dello simpre que menester fuera. Dat en Barchinona a XVIII de maio M. D. L.

El marqués

Lugarteniente Velascho

9

1566, maig, 30. Barcelona

Sentència reial en el plet sobre el pagament o no de la lleuda de Tortosa, a favor de la vila de Mataró.

O: ACA/8.2.11. Reial Audiència (s. XVI / s. XIX) i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-292.

[F. 23r] **Sentència Real.**

Nos Philipus,[140] Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, etcetera. Comes Barchinone, etcetera

Iesuchristi[141] et gloriose virginis Marie, eius matris, nominibus humiliter imploratis. Pateat universis. Quod, nos, Didacus Hurtado de Mendoça et de la Cerda, princeps de Melito, dux de Franchavila, marchio Algezire, de consilio status et belli dicte Sacre Catholice et Regie Maiestatis et eius Sacro et Supremo Consilio Italie, presidents consiliarius locumtenentis et capitaneus generalis in principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, die et anno infraescriptus imo regiam inter partes subscriptus tulimus sententiam seu declarationem in hunc qui sequitur modum.

140. *Format major de lletra.*
141. *Format major de lletra.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Christi, nomine invocato. Excellentisimus dominus locumtenentis generalis Visa supp[icatio]ne, vicesima secunda mensis aprilis millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto per sindicos civitatis Barchinone et ville de Matarone oblata in ffestu supplicantesque populati in villa de Matarone et in eius parrochii et terminis per privilegia regia sunt immunes a prestatione leude et (?), ab illa que vulgo dicitur de Tortosa, pro ut cives Barchinone qui in possessionen non solvendi illa sunt a tempore immemoriali per non nullos arrendatores dictorum iurium et signantes per Joannem Jacomi et Joannem Vinyes, asserentes habere arrendamenta a baiulo generali de predicta lleuda inquestantur et perturbantur in ipsorum iurium seu dicte lleude posessione illos pignorando a genere illorum a navigia mercium onerata et viatica impedientes. Qua propter ne privenda possessione in qua sunt, praeterque iuris ordinis servato pro observantia regiorum privilegiorum quelibet pro suo interesse firmiter ius et de iure dictis assertis arrendatoribus cun suis universis clausulis assuetas, largo modo pro decem solidis cum augmento, supplicantes dicta iuris admisssa ex pretextu quod per Curie civitatibus et villis regalibus per privilegia regia pretendentibus huiusque franquitudinies licitum est ad regiam audientiam huiusque causas evocare ex eo quia in universitatibus sunt pupilli videre et pauperisque etiam quia agitur de viribus et observantia regiorum privilegiorum dictis preteribus partemcausam iuris firme ad se suam que regiam audientiam evocare et illam remitere alicui magnifico doctori regie audientia audiendam, colligendam et referendam qui de litteris citatorias et inhibitoriis et aliis necessariis et opportunis debiter revideat.

Visa comissione facta dicte cause magnifico Bernabe Serra, doctori regii consilii ad audiendam, colligendum et refferendum et super intermediis et aliis debite providendum Visa cartello citatorio directo prefato Joanni Jacomi et illius intimationis relacione per Jacobum Fontanals, regium portarium, facta visis litteris citatoriis et inhibitoriis dicto die vicesima secunda aprilis millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, datum Barchinona et earum exequutione, vicesimo quarto die mensis aprilis et presentatione facta dictis Jacomi et Vinyes et Anthonio Ropit, baiulo regio dicti ville de Materone.

Visa cedula, vicesima nona predictorum mensis et anni per dictorum sindicos oblata, in et cum qua prefati sindici dicti nomine loco petitionis et demande recte et rite concludentis exhibere

FUNDACIÓ NOGUERA

et prodierun supplicationem [f. 23v] aliis oblatam litteras citatorias et inhibitorias, et actium citationis et inhibitionis petentes sententiari, pro ut in dicta supplicatione concluditur adversantique dictis nominibus nullatenus competere ius petendi hac parte predictam leudam, vulgo dictam de Tortosa, nech minus ocasione pignorandi populatos in dicta et eius teminis et parrochiis sed ipsorum manutenendos esse in possessione non solvendi predictam leudam pro observantia regiorum privilegiorum petendo. Ita declarari et sententiari cum complemento justicie.

Vidit scedula secunda, maii, millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, pro parte dictis Jacomi et Vinyes oblata, in et cum qua procurator baiulie generalis Cathalonie et proponit exceptionem asserendo causam presentem esse patrimonialem et in prima instantia irrevocabilem ad regiam audientiam, iuxta regias pragmatichas et opponendo se deffensionedictorum arrendatorum et iuris predicti, petit causam irrevocabilem declarari et ad curiam baiuli generalis remiti seu eidem restituhi.

Visa supplicatione pro parte dictorum sindicorum, die vigesimo maii millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, oblata, in et cum qua supplicatur revocari et attentatur litte hac pendente facta, non nulla pignoramenta per procuratores dicti baiulie generalis et per baiulum dicte baiulie cum portario, pretextu dicte leude de Tortosa, certis populatis in dicta villa de Materone.

Visis alia per parte dictorum sindicorum pro iustificandis dictis atentatis, vicesima septima dicti mensis maii millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto oblata, in et cum facta cedula pro parte dictorum Jacomi et Vinyes, oblata vigesima prima dicti mensis maii millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto in et cum qua asseritur prius esse dicendum ius super dicta exceptione littis ingressum apposita.

Visa alia cedula pro parte dictorum sindicorum, vicesima junii millesimi quingentesimi quinquagesimi quinti oblata, petentium causam irrevocabilem declarari et dictos articulos admiti, viso instrumento presente actionis dictarum litterarum citatoriarum facte Anthonio Tarragó, portario regio, vigesima tercia mensis marii millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto.

Viso instrumento requisitionis facte per Bernardinum Marot, Bartholomeum Pou et Narcisum Sala, juratos dicte ville de Materone et eius terminis, contra Jacobum Pi, fisci procuratorem dicte baulie generalis et dictum Anthonium Tarragó, super non extrahendis a

FUNDACIÓ NOGUERA

dicta villa certis pignoribus decima tercia dicti mensis maii millesimi quingentesimi quinquagesimi quinti.

Viso alio requisitionis instrumento etiam pro parte dictorum sindicorum pro parte, et presentato dictis Pi et Tarragó, dicto die decima tercia maii millessimo quingentesimo quinquagesimo quinto, occasione pignoramentorum factorum nonnullis dominicatis in dictis termino et villa de Materone.

Visa quadam littera certificatoria emanata a presenti civitate et per consiliarios eiusdem tradita in favorem Bartholomei Jofre, sutoris dicte ville de Materone, septima decembris millesimo quingentesimo quadragesimo septimo. Universis et singulis, vicariis, baiulis, procuratoribus, iudicibus, consulibus, lezdariis et aliis ad quem seu quos spectec directa ad effectum ut dictum Bartholomeum Jofre, dicte vila de Materone, ut civem Barchinone, super exactione numerum lezde de pedagii et aliorum exactionum immune et libere esse, sciant cum insertione privilegii immunitatis civibus Barchinonensis a dictis exactionibus et aliis muneribus per regem Jacobum Secundus concesso, datum Barchinone decima octava kalendas juannuari millesimo trecentesimo [f. 24r] vigesimo tercio et narratione et enuntiatione alterius privilegii dicte civitatis et civibus concessi per regem Jacobum Primum super dicta immunitate et franquitate predicte idus aprilis millesimo ducentesimo trigesimo secundo et privilegii regis Alfonsi data Barchinone, octava mensis novembris millesimo quadrigentesimo vicesimo quarto, super incorporatione castri et ville de Materone cum dicta civitate Barchinone et quod habeant et sint homines dicte ville de Materone et termini eiusdem, pro veris civibus Barchinonensis et privilegii regis Ferdinandi, datum Toleti ultima mensis julii millesimo quadringentesimo octuagesimo, idem.

Visa alia similis verificatoria tradita Bartholomeo Bruguera, eiudem ville de Materone, data Barchinone septima die, decembris, millesimo quingentesimo quadragesimo sexto.

Visa alia simili littera certificatoria dicte franquitatis et civilitatis tradita per dictos consules barchinonenses, Jacobo Marti eiusdem ville de Materone, data Barchinone secunda decembris millesimo quingentesimo quadragesimo primo.

Visa alia simili littera per dictos consules tradita Bartholeomeo Roig, dicte ville de Materone, data Barchinone vicesima januarii millesimo quingentesimo quadragesimo octavo.

Vidit alia simili littera per dictos consules tradita Joanni et Gaspari Llorills, prefate ville de Materone.

FUNDACIÓ NOGUERA

Visa supplicatione per Salvatorem Ponçgem, sindicum dicte universitatis de Materone, decima nona julii millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto oblata, supplicante pignoramentum factum contra Bartholomeum Jofre et extrationem pignorum a dicta villa et terminis eiusdem revocari et litte pendenti nil invocari pro ut in dicta supplicatione ad quam sit relatio continetur.

Visa privilegia regis Ferdinandus, data ultima mensis julii millesimo quadringentesimo octuagesimo, et omnibus et singulis capitulis eiusdem in villa Toleti in et cum quo abque novatione privilegii predicti regi Alfonsi agregatis cum civitate Barchinone, villa et terminus de Materone et visa regia littera eisdem regis, data en Calatayut, decima quinta maii millesimo quingentesimo[142] octuagesimo primo et presentatione eisdem facta consiliariis Barchinone et visis delliberacionibus consilii triginta duorum et centum juratorum respective seu procesorum facta et acceptationes facta, de dictis hominibus dicte ville et termini eiusdem et homagio et possesiones accepto et acquisitio pro parte dicte civitatis Barchinone.

Viso instrumento sindicatus dicti Salvatoris Ponçgem.

Viso instrumento extractionis juratorum in dicta villa de Materone, facte de anno millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto.

Visa potestate, Joannis Mas, notari, sindici dicte ville de Materone subscritpti per dictum Ponçgem.

Visa supplicatione per dictum Joannem Mas, oblata nono septembris millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, dicti nomine suplicante scribi baiulo generali ne de personis Joannis Miret et Jacobi Torroella, se intromittat causis et rationibus in dicta supplicatione contentis.

Visa scedula pro parte dicti fisci procuratoris oblata vicesima quinta septembris millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, asserentes pro redimenta per curiam baiulie generalis legittime esse facta et nil novare in preiuditium huius littis.

Visa provisione per dictum Serra facta vicesima septima septembris millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto.

Visa cautione per dictum Jacomi prestita.

Visa supplicatione per dictum Mas, dicto nomine, secundo octobris millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, supplicationem revocari exequutione nomine factam baiuli generalis contra

142. *Sic, error evident del copista, hauria d'ésser* quadringentesimo.

FUNDACIÓ NOGUERA

dictum Mir, et rationibus et causis in dicta supplicatione contentis ad quam fiant relacio.

Visa melioratione cautionis, pro parte dicte Jacomi prefacte et visa scedula decima quarto octobris millesimo quingentesimo quinguagesimo quinto per dictum Joanne Jacomi oblata. [F. 24v]

Visa supplicatione per Joannem Mas nomine, quo in processu, vigesima secunda octobris millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, oblata.

Visa instructione facta per Ferdinandum Maymó, locumtenenti baiuli generali Cathalonie, Nicholas Amill, causidici procuratoris fiscali, Joanni Vilarubia, notari substituto per scribam dicti offici dicte baiulie, Anthonio Martí, portario regio.

Viso instrumento requisicionis presentate et facte per Salvatorem Ponçgem, sindicum ut dicitur, dicte universitatis de Matarone, dictis Amill et Vila, scriba, vicesima prima octobris millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, recepto per Joannem Cortell, regia auctoritate notari regentem scribaniam dicte ville Materone.

Visa supplicatione oblata per dictum Joannem Mas, dicto nomine vicesima quinta octobris, millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto.

Visis litteris a regia audientia, dicte die et anno.

Visa supplicatione per dictum fisci procuratorem, vicesima sexta octobris millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, oblata.

Visa cedula die trigesima preditorum per dictum Mas dicto nomine oblata et alia per eundem Mas, quarta novembris eiusdem anni, oblata.

Visis articulis per dictum Mas septima dicti mensis novembris oblatis et testibus super illos receptis ac dilationibus ad probandum concessis.

Visis articulis per dictum Jacomi, vicesima septima martii millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, oblatis et dilationibus ad probandum concessis et visis et diligenter exhaminatis testibus utriusque partis.

Viso quodam instrumento instructionum factarum de mandato dicti Maymó, dicto nomine dictis Amill, Vilarubia et Anthonio Martí, sexta septembris millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto.

Et visis inventariis per dictum Martí, portarium regium, cum assistencia baiule de Materone, factis in dicta villa de Materone

FUNDACIÓ NOGUERA

de bonis Gasparis Aimell et uxoris sue, decima nona predictorum, et de bonis Pauli Seguí, vicesima predictorum et de bonis Joannis Llorell, vicesima sexta predictorum.

Visa supplicatione per dictum Mas, dicto nomine, duodecima martii millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo oblata et viso cartello citatorio ad causam directo Francisco Catà.

Visis articulis per dictum Joannem Mas, dicto nomine, decima sexta novembris millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo, oblatis.

Vidit scedula per dictum Franciscum Cathà, vicesima secunda novembris millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo et visa scedula tertia martii millesimo quingentesimo quinquagesimo nono per dictum Joannem Mas oblata.

Et visa comissione presentis cause durante infirmitate dicti magnifici Bernabé Serra, facta magnifici, Michaeli Terça, doctori dicti regii consilii.

Visa scedula oblata per dictum Joannem Mas, vicesima octava aprilis millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, cum qua contentatur promissis alter ratis procedatur ad ulteriora in causa cum de illis poterit haberi ratio indiffinitiva.

Visa processus declaratione facto, prima februarii millesimo quingentesimo sexhagesimo, inter causas maiores et visa supplicatione per dictum Mas decima quinta juanuarii millesimo quingentesio sexhagesimo tercio, oblata.

Visa comissione facta Bartholomeo Borràs, doctori etiam regii consilii durante impedimento dicti Serra, tertio septembris millesimo quingentesimo sexhagesimo quinto.

Visa scedula per dictum Mas, decimo octava novembris millesimo quingentesimo sexhagesimo quinto, dicto nomine oblata.

Visa in super cedula per eundem Mas, dicto nomine, vicesima secunda fabruarii millesimo quingentesimo sexhagesimo sexto, oblata cumqua contentatur que assignetur ad causam (?) [f. 25r] et quod indiffinitiva sententia habeatur ratio de attentatis sive factum suit cum provisione, vicesima septima septembris, millesimo quingentesimo sexagesimo quinto.

Visa comissione facta dicto Bartholomeo Borràs et magnifico Anthonio Negrell, dicte causa, pro relaciones facienda et visa comissione facta magnifico Anthonio Ros, doctoribus regii consi-

FUNDACIÓ NOGUERA

lii durante absentia dicti Negrell, visis pluribus assignationibus ad sententiam et signanter.

Visa assignatione ad diem presentem ad qua iterum cum presenti ad cautelam assignat facta relacione per dictum Borràs relatorem et dictum Negrell con relatorem et conclusione inde sequuntur.

Visis videndis, attentis, attendentis meritis procesus attentis aliis, sacro sanctis Evangeliis coram sua excellentia positis et illis reverenter in spectis ut de vultus Dei a quo omne instrumentum et equum procedit iuditium suum prodeat (?).

Attento[143] que per privilegiis regis Alfonsi, data Barchinone octava novembris millesimo quadringentesimo vicesimo octavo, et regis Ferdinandi, data Toleti ultima julii millesimo quadringentesimo octuagesimo, constat pro castrum et villa de Materone cum eius terminis suis, incorporatum civitati Barchinone et que homines in illis populati, tunch vel in futuris, essent vera cives dicte civitatis et dictum castrum cum suis terminis essent parts et membum dicte civitatis et que gauderent omnibus privilegiis, libertatibus et usibus que tenet dicta civitas Barcinone et attento constat tam per parcium assertionem testium depositores et privilegia reges civibus Barchinone, presentibus et futuris, concessa que cives Barchinone gaudent eam in civitate Dertuse que etiam in aliis castris, villis et locis regiis franquitate, exemptione, immunitate et libertate non solvendi dictam lezdam Dertuze ve aliud minis quocumque nomine num petur, videlicet per privilegium regis Jacobi Primi data Barchinone pridie idus aprilis millesimo ducentesimo trigesimo secundo, et Jacobi Secundi, data Barchinone decima octava kalendas juanuarii millesimo trecentesimi octuagesimi primi, cum litteris dicti regis Ferdinandi pro exequutione dicti privilegii, data in Calatayut decima quinta maii millesimo quadringentesimo octuagesimo, auctoritate dicti regis fuerint acceptati pro veris civibus Barchinone dicti homines castri et termini de Materone, presentes et futuri, per consilium civitatis Barchinone et consiliorum eiusdem promitentes ut veros cives eos deffendere et cartas civilitatis concedere quibus vii posserit et deffendi a solutione lezdarum et aliis sicut utuntur et vii volent cives et habitatores Barchinone, sub certis pactis et conditionibus, et signantes sub pacto et conditione que perciperant de frumentis per dictam civitatem assecuratis pro portione tatxanda, quando dicti frumenti universali fierit distributio.

143. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Et attento, constat plures cartas dicte exemptiones, franquitates cum dictis moribus per consiliarios Barchinone pluribus habitatoribus dicti castri et termini de Materone fuisse concessas et eorum virtute dicti homines de Matarone fuisse franchos et exemptos ab exactione dicte lezde Dertuze, tam in dicta villa de Materone et civitate de Dertuze, quam in regno Valentie que alibi a longisimo tempore fuisse et extitisse, tam universitatem de Materone, quam etiam singulares eiusdem quibus concessa fuerunt dicta privilega incorporationis, unionis et immunitates in possessione seu quasi immunitatis et franquitatis per dictos homines, dicte universitatis et sibi ipsis, ut veris civibus Barchinone que sita et continuata usque ad tempus pignoramentorum per dictos Jacomi et Vinyes vel ipsis instantibus factorum constat in super homines castri et temini de Materone [f. 25v] contribuisse in repartimento et boletino frumenti iuxtaposita in dicta acceptationem adiecta.

Et attento, constat de molestia inquietacione et perturbatione facta dicte universitati de Materone, et hominibus eiusdem, ratione dictorum pignoramentorum et aliis et non constat exactione dicte lezde quiete facta per officiales illam exhigentes saltem quod de tali exhactione noticiam habuerit dicta universitas, nec etiam civitatem Barchinone que parts integralis et cum dicta villa et terminis de Materone, et seu cum dicta universitate et habitatoribus eiusdem neque ipsam tali exactioni dicte lezde concessise.

Et attento, consta per constitutiones Cathalonie et aliis, dicta privilegia illesa remanere et neque possessionem vel quasi contra dicta et alia jura valida esse, sed esse corruptelam et abussum, tantum ex ea induci posse prefertim, attentis et considerantis clausulis decreti irritantis et aliis in illis contentis predictis et aliis meritis processus attentis et aliis, dicta in sequendo conclusione sua excellencia, pronuntiat, sentenciat[144] et declarat que dicta universitas de Matero conservetur et manuteneat in dicta possessione seu quasi exemptionis, immunitatis[145] et franquitatis, non solvendi dictam lezdam Dertuze iuxta dicta privilegia; condempnando dictos fiscum et arrendatores ad pignora, actenus capta occasione exactionis dicte lezde restitutionem.

Et que a cetero dicti Jacomi et Vinyes prefati arrendatores et dicte lezde collectores et fiscis regii patrimonii desistant de predic-

144. *Subratllat a l'original.*
145. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

tis, reservato iure presentibus super petitoru seu propietate in alio iuditio neutram partem in expensis condempnando, sed tamen pro bis tractis fiat exequutio.

Vidit Borràs. Vidit Nagrell. Vidit Ros, fisci advocatorum. Lata fuit huiusque sententia iure declaratio per nos seu nostri personam per magnificum et dilectum consiliarum regium Ffranciscum Montaner, juris utriusque doctore regiam cancellariam regente. Et de nostro seu eius mandato lecta et publicata per fidelem scribam regium Anthonium Mas, vice et locumtenenti Anthonii Viladamor, achivarii regii presentis cause scribe in quadam aula domorum dicti regentis cancellariam, que facta est in vico dels Torners, presentis civitatis Barchinone, ubi tunc regia audientia celebrabatur die veneris dictis partibus et utriusque earum ad audiendum dictam sententiam seu declarationem assignata, intitulata trigesima, mensis maii anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo sexhagesimo sexto, regnorum regiorum, videlicet Hyspaniarum et ulterioris Scicilie anno undecimo, Ceterioris vero et aliorum decimo tercio.

Presente et dictam sententiam seu declarationem ferri et promulgari supplicante et petente Joanne Mas, notari regio, nomine quo in processu por una parte, altera vero absente. Et presentibus pro testibus Petro Lorenç et Bernardo Boscha, notariis regiis, civibus Barchinone et aliis quam plurimis in multitudine copiosa. =Montaner=

Sig+num Didaci Hurtado de Mendoça et de la Cerda, principis de Melito, ducis de Franchavila, marchionis Algezire, de consilio Status et belli Sacra Catholica et Regie maiestatis et in eius facio et Supremo Consilio Italie presidentis consiliarii, locumtenentis et capitanei generalis in dictis principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie qui hac sententiam regiam tulimus ac denique sigillum regium impendenti iussimus apponendum.

Sig+num Anthoni Mas, Sacre Catholice Regie maiestatis, mandat scribe regiaque auctoritate notari publici civis Barchinone qui huius [f. 26r] sententiam per me sicut premititur vice et locumtenenti Anthoni Viladamor, regii Archivarii, lectam et publicatam in publicam, redigens forman vice et locumtenenti ipsius scribi feci et cum rasis et correctis in lineis xiii ubi legitur “in dicta villa et eius”; xx, “quinquage”; lxv, “vist Ros pro fisci advocato” lata suis huius sententia sive declaratio per nos seu clausi.

FUNDACIÓ NOGUERA

Anthonius Mas ex sententia in regia audientia lata et fuit.[146]
R. Nra ([147])

9a

1566, desembre, 11. Barcelona

Instància feta pels síndics de la vila de Mataró demanant l'execució de la sentència reial sobre l'exempció de la lleuda de Tortosa.

[F. 26v] **Littere requisitoriales per regiam audientiam emanare ad instatiam sindici ville de Materone contra Joannem Jacomi et Joanne Vinyes, arrendatores lezde de Tortosa et procuratorem fiscalem baiulie generalis Cathalonie.**[148]

Philipus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, et cetera, comes Barchinone, et cetera.

Didacus Hurtado de Mendoça et de la Cerda, princeps de Melito, dux de Franchavila, marchio Algezire, de consilio stato et belli dicte Sacre Catholica et Regie Maiestatis, et in eius sacro et supremo consilio Italie presidents, consiliarius, locumtenentis et capitaneus generalism nobili magnifico consiliario. Dilecte fidelibus regiis, gerenti vices generalis gubernatoris in dicto Cathalonie principatu, vicariis, baiulis, subvicariis, sub baiulis, algutziriis, virgariis et portariis regiis, ceterisque universis et singulis officialisbus tam regiis quam aliis ad quos spectet presentesque pervenerit et fuerint quomodo libet aut de subscriptis extiterint requisiti aut eorum hominum presentibus et futuris.

Salutem et dilectionem. In causa seu questione que in hac regia dicta extitit audientia inter dilectos regios sindicum et procuratorem universitatis hominum ville Materone agentem ex una, et Joannem Jacomi et Joannem Vinyes, assertus arrendatores lezde regie vulgo dicto Dertuza, et procuratores fiscalem baiulie generalis Cathalonie deffendentes ex alter partibus, ad relationem magnifici et diclecti consiliarii regii Bartholomei Borràs, iuris utriusque doctoris, nostra imo regiam die veneris, trigesima mensis maii proximi effluxi, tulimus sententiam seu declarationem, ut in ea est videre postea

146. La sobredita sentència autentica en lo archiu de la universitat ab un pergami, *afegit amb una altra mà*.
147. *Anagrama d'inicials.*
148. Lleuda de Tortosa *al marge esquerre superior.*

FUNDACIÓ NOGUERA

vero die presenti et infra eodem magnifici relatore refferente viso processum et partium alteratis super exequenda dicta regia sententia.

Visa supplicatione per Joannem Mas, sindicum dicte ville Materone octava juli proxime oblata, supplicando exequutionem dicte regie sententie, alteri ex virgariis regie Audiencie comitti.

Visa comissione altere ex virgariis de dita ville de Materone prestita que impugnatam non fuit.

Visa supplicatione per Joannem Palmer, procuratorem fiscalem dicte baiulie generalis Cathalonie, et pluribus instrumentis et concessionibus sub diversis calendariis pro dictis et aliis videndis.

Visis facto verba in regia audientia per dictum magnificum relatorem fuit per nos provisum, quod fiat exequutio dicte regie sentencie iuxta illius seriem et tenorem contra dictos Joannem Vinyes et Joannem Jacomi, iuris ordine in exequendo servato et soluto prius iure sigilli non obstantibus productis de duovis et allegatis per dictum procuratorem fiscalem et aliis de quibus in posterim reservato et quod pro hiis fierent littere exequuntoriales et alie provisiones, comissiones solute, scillate et opportune. Et qui parum prodesset sententias ferri et provisiones facere, nisi debite exequutio deducerentur ad humilem supplicationem sindici dicte universitatis ville de Materone, requirendos ex vobis requirimus, ceteris vero dicimus et mandamus ad penam florennorum auri aragonum quingentos, regis inferendorum erariis quarums instati et requisiti seu alter vostram instatus et requisitus pro parte dicti sindici dicte ville de Materone dictam regiam sententiam et omnia et singula [f. 27r] et omnia et singula in ea contenta exequamini et compleatis ac exequi et compleri faciatis operis perffectum iuxta illius seriem et tenorem, nec [...] agatis aut predicta aliquarum differans ratione aliqua sine causa pro quanto gratia regia vobis chara est et preaposita cupitis evitare penam. Data Barchinone, die undecima mensis decembris, anno a nativitate domini millesimo quingentesimo sexhagesimo sexto. =Montaner= Vidit Borras

In Sol. etcetera. XXI, F. XXXXIII. Vilademor, Boscha notari

R. Nra.

FUNDACIÓ NOGUERA

10

1569, novembre, 7. Barcelona

Llicència atorgada pel lloctinent general de Catalunya a favor de la vila de Mataró per a emmurallar tota la vila.

O: ACA, C, 9.1.5. In Diversorum Locumtenentis, LX, f. XXVIII.

Licencia seu privilegium concessa seu concessum per locumtenenti generalem Cathalonie universitati ville et termini de Materone, murandi et claudendi villam de Materone.[149]

Philipus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, et cetera, comes Barchinone, et cetera.

Nos, Didacus Hurtado de Mendoça et de la Cerda, princeps de Melito, dux de Franchavila, marchio Algezire, de consilio stato et belli dicte Sacre Catholica et Regie Maiestatis, et in eius sacro et supremo consilio Italie presidents, consiliarius locumtenentis et capitaneus generalis in principatu Cathalonie et comitatibus Rossilinonis et Ceritanie. Expositum et nobis reverenter deductum fuit, per vos fideles regios juratos ville et vicinitaus de Matarone, diocesi Barchinone, que, Dei optimi maximi gratia, populus dicte ville augmentavit ut merito muris turribusque adornari propugnaculis etiam et aliis deffesionibus commoniri debeat tam ad[150] infestationes et incursiones latronum, bannitorum, incendiariorum et aliorum facinerosorum hominum vitandas quam etiam turcorum barbarorum quam africas regiones acolentium nationes et piratas, galeotis suis maritimis Cathalonie partibus se aplicantes resistendum turrem quam refugium circumunioni ibidem habendum. Eo maxime attento quod vestris dicte et vicinatus expensis pecuniis que propiis id facere intendatis propterea nobis humiliter supplicare fecistis quatenus premissis et aliis vobis licenciam, facultatem et privilegio murandi, claudendi turribus adornandi opportunis portis et januis claudendi dictam villam de Materone, concedere dignaremur. Nos, vero, cum instituti nostri sit eos qui ad resistendum ostium, periculis adornadumque principatus in Dei sueque maiestatis servicium et decus, se preparari conamentum fuit etiam propriis expensis facere predictis et aliis supplicationibus vestris inclinati uti justis rationis quam consonis benigne duximus annuendum thenore igitur: de nostra certa scientia deliberate et consulto vobis

149. Licència per fer muralles *al marge esquerre*.
150. deffensiones, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

dictis juratis et universitati dicte ville de Materone, licenciam et privilegium predicti supplicationem per vos extitit, concedimus et regia qua fungimur auctoritate in hac parte licentiam et facultatem vobis dictis juratis et universitati de Materone, murandi et fortificandi [f. 27v] dictam villam nostram, claudendo eam modo et forma per consilium dicte ville de consilio tamen expertorum et cum assistencia regii officialis, seu alterius private persone per nos, seu magnificum regentis cancellariam nominande in determinacione et deliberatione per vos et consilium dicte ville super dicta clausura et operibus facietis determinatum aut determinandum, impartimur. Etiam si pro dicta clausura melius et utilius facienda aliqua parts domorum infringi seu derrui conveniant, satisffato tamem prius dampno inferende parti leze.

Mandantes, per has easdem nobili magnifico consiliario dilectis et fidelibus regiis gentis vices generalis gubernatoris in dictis Principatu et comitatibus, vicariis, baiulis, subvicariis, subbailis et signanter baiulo dicte ville de Materone, ceterique universis et singulis officialisbus ac penam florennorum auri aragonum quingentorum regiisque inferendos erariis, quatenus licentiam, privilegium et concessionem nostras imo regias huius et omnia et singula in eis contenta vobis dictis juratis et universitati predicte ville de Materone teneant firmiter et observent tenerique et[151] inviolabiliter observari faciant per quoscumque, et contra predicti ne faciant vel veniant nec contrafacere vel venire permittant ratione aliqua sine causa potius instari et requisiti per vos seu ex parte dicte universitate vobis assitant, prestentque auxilium, consilium et favorem oportunos si gratiam regiam caram habent et preapositam cupiunt evitare penam.

In cuius rei testimonium presents fieri iussimus regio comuni sigillo impendenti munitam. Data Barchinone, die septimo mensis novembris anno a nativitate domino millesimo quingentesimo sexhagesimo nono, regnorum autem regionum videlicte Citerioris Scicilie anno decimo sexto; Hispaniarum vero Ulterioris Scicilie et aliorum anno decimo quarto.

=El príncipe y duque=

Montaner. Vidit Franciscus, Generalis Thesaurarius

In diversorum locumtenentibus LX, F. XXVIIII

151. observari faciant, *ratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Dominus locumtenentis generalis mandavit michi Gabrieli Pedrolo, Visa per Montaner

regentem cancellariam et Sellers, regentem Thesaurerias

Pedrolo pro Perez

R Nra[152]

11

1344-1442

Documentació sobre el període de domini senyorial de Mataró.

[F. 28r] **Canelar de alguns actes fahents, fahents[153] per la vila de Materó**

A XXIII del mes de fabrer del any MCCCLXX se mostra ab actes com mossèn Pere de Màrgens era senyor del castell de Materó, e castlà de la castlania del dit castell. Lo qual mossèn Pere de Màrgens, com a succehint en las ditas cosas per títol de la pròpia compra al venerable mossèn Berenguer de Cartellà, quòndam, clastlà del dit castell, demanava certs censos a Berenguer Sibilia, Berenguer Saguí e molts altres e diversos hòmens de Materó, e sobre dita qüestió fonch donada sentència arbitral entre lo dit mossèn Pere de Màrgens de una part, e dos hòmens de Materó de la part altra, Pere en Ponç de Materó e Ramon Lull, àrbitres com se mostra ab carta la qual tenen los jurats de Materó en sa pública forma.

Ab altra carta se mostra com la il·lustríssima senyora Leonor,[154] per la gràcia de Déu, llavors regina de Aragó, muller del il·lustríssimo senyor rey en Pere, de gloriosa memòria, feu venda del castell e fortalesa e vila de Ciutat Freta, ara de Materó, e a molts e diversos masos al noble don Phelip de Castre e als seus per preu de setcents e vint y sinch mília sous, segons se mostra ab carta feta en Barchinona en lo palau real a XXVIIIIº de janer del any M.CCC.LIIIIº, és closa per en Bernat de Puigció, etcètera. La qual carta o translat de aquella tenen los jurats de la vila de Materó. E la dita vila e castell pertanyia a la dita senyora reyna per rahó de donatió a ella per lo dit senyor rey, feta del dit castell e vila e

152. *Anagrama d'inicials.*
153. *Repetit a l'original.*
154. *Elionor de Sicília va ser esposa de Pere el Cerimoniós entre 1349 i 1375.*

FUNDACIÓ NOGUERA

altras cosas ab carta en poder del dit notari a XXVI de dezembre del any M.CCC. LIIII°. Al dit senyor rey las ditas cosas pertanyen per rahó de confiscatió de béns dels jutge de Arborea, les quals béns foren confiscats al dit senyor rey per rahó de diversos enormes crims per lo dit jutge de Arborea contra lo dit senyor rey comesos, al qual jutge de Arborea ditas cosas pertanyien per títol de venda a ell feta per nobilem Arcadium de Talarno ab carta en poder de Pere Pla, notari de Barchinona, a XVIIII° de las candelas[155] de janer del any M.CCC. XXXXV°.

A VII del mes de setembre del any MCCCLXXXXIIII° fonc fermada àpocha de LIII lliures per en Pere Arnau Marquès, senyor del castell de la Rocha, pare e legítim administrador de na Izabel Marquesa e Aldonsa, fillas suas, e de la seyora Maria, muller sua, senyoras del castell de Materó, a diversos hòmens de la vila de Materó de aquellas LXXVII lliures las quals a ellas se pertanyien de aquellas CLIIII lliures a ells e al noble mossèn Ramon de Paguera, cavaller e senyor del castell e baronia de [f. 28v] Luçà, a la senyora Alamanda, arrendadors del castell de Materó per luysmes de diversas vendas fetas per diversos hòmens de Materó, segons se mostra per àpocha closa per en Bernat Nadal, notari.

Lo present capítol estat tret del privilegi per lo senyor rey Alfonso atorgat als singulars de la vila de Materó

Ítem, senyor, com per rahó e ocasió de la present luyció miçer Anthonio Torres, tudor d'en Baltazar de Màrgens, pubills, a ell e a la dona Joana, muller sua, com a detenidor del dit castell e vila de Materó, hage en gran odi tots los hòmens habitadors del dit terme de Materó e singularment aquell hòmens del dit terme qui la dita luyció han procurada e proseguida, e per ço no sia rahonable que ell haia jamés senyoria alguna, sots color de algun offici vostre o d'altre sobre los dits hòmens o algun de aquells. Per tant, suppliquen a vós, senyor, humilment los dits pròmens que sia de vostra magestat atorgar a la universitat del dit castell e vila e singulars de aquella, presents e sdevenidors, per especial privilegi que jamés en algun temps, que lo dit miçer Anthoni, ara o en sdevenidor, axí com a vice canceller voste o de vostre primogènit o governador general, o de vostres successors o com a regint la cancellaria vostra o llur, o axí com assessor de portantveus de gobernador general en Cathalunya,

155. candelas, *literalment; és una evident errata per* calendes. *La data seria 14 de desembre de 1345.*

FUNDACIÓ NOGUERA

o com a jutge delegat o subdelegat, o sots color de altres qualsevol offici, maior o menor, dels dessús expressats, nos puscha ne valla iudicar ne conèixer de algunas causas civils o criminals, ne de alguns negocis tochants en qualsevulla manera la dita universitat e singulars de aquella, presents o sdevenidors, axí en universitat com en particular. Ne menys haie senyoria alguna devallant de vós, senyor, o officials vostres sobre los dits hòmens, presents e sdevenidors, per qualsevol causa, rahó o títol, ans vós, senyor, ara per llavors e llavors per ara, los ne fets e atorgats lo dit special privilegi, axí o jurats exhemint los dits presents universitat e singulars de aquella, presents e qui per temps seran, de tota iurisdicció e conexença del dit micer Anthoni Torres, las quals posques haver per las causas dessús ditas o algunas de aquella o en altra qualsevol manera en aquells. Plau al senyor rey.

Lo primer die del mes de fabrer del any M.CCCCXXXXII en Jaume Riera, procurador síndich e actor de la universitat e parròquia de la Verge Maria de Materó, presenta al honorable mossèn Ramon de Papiol, doctor en leys, una lletra patent de la senyora reyna Maria[156] en la qual se conté que la dita regina dona comissió que puscha declarar en la causa e qüestió se menava en la Audiència entre en Baltezar de Màrgens de una part, e lo fisch real e la universitat e singulars del terme e castell de Materó o son síndich de la part altra, segons se mostra en dita letra. La qual fonch donada Alcaniçs a XX de maig del any MCCCCXXXXI, e fonch-ne llevat acte per en Barthomeu Agell, notari. Esse trobada dita letra en la scrivania de Materó.

12

1579, abril, 2. Barcelona

Privilegi atorgat pel lloctinent general del Principat per al disseny del projecte de la muralla de Mataró.

O: ACA, C, 9.1.5. In Diversorum Locumtenentis, VIIII, f. CCCXXX.

156. *Maria de Castella (1401-1458) va ser esposa del rei Alfons el Magnànim entre 1415 i 1458.*

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 29r] **Privilegi concedit per lo excel·lentíssim don Hernando de Toledo, lloctinent general, per la trassa y debuix de la muralla de la vila de Mataró**[157]

Don Felip, per la gràcia de Déu rey de Castella, de Aragó, etcètera, comte de Barchinona, etcètera.

Don Ferrando de Toledo, prior de Castella de l'orde de St. Johan de Hierusalem, per la Sacra Catòlica y Real Magestat, conseller, lloctinent y capità general en lo present principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, per quant per lo síndich de la vila de Mataró nos és estat deduhit desitjant la universitat de dita vila que la obra de la muralla se acabàs y la fortificació de aquella se fes com convenia y era necessària al servey de Déu y de sa Magestat y benefici dels poblats en la dita universitat. En dies passats, nos suplicaren, per part de aquella, que la trassa de dita fortificatió manassen fer per Jordi de Setara, enginyer de sa magestat, lo qual conforme a l'orde que per nos li fonch donat, ha feta la dita trassa. Suplicant-nos, de nou, humilment lo dit síndich fossen servits manar al dit enginyer que pus ha feta la dita trassa, fassa relatió de aquella y nos la lliure pus té confiansa lo dit síndich que estarà com convé, de manera que per nos sobra la dita muralla y forticatió se pugue degudament provehir, y sobre ellas no·s segueschan més qüestions ni debats segons que estas cosas en la supplicatió a nos presentada estan més llargament contengudes. E, com lo dit Jordi de Setara, enginyer demunt dit, haie feta la demunt dita trassa y nos haie exhibida y presentada aquella per nos vista y regoneguda, havem determinat y provehit, segons que ab la present declaram nostra intentió y voluntat, provehim y manam que la dita fortificació de dita vila se haie de fer e effectuar conforme a la última trassa o debuix que dit enginyer nos estat exhibit y presentat, feta a trenta de mars prop passat. La qual havem manada donar y entregar a Bernat Pou, altre dels jurats de dita vila, dient y declarant que de assí al devant per lo que convé per la bona custòdia y deffensió de la dita vila no·s puguen fer més cases per los habitants en aquella, ni per altras qualsevol persones, junt a la muralla de dita vila ni alentorn de ella a cent canes, y particularment que no·s puguen fer ditas casas en lo loch Lo Pou devall, per ahont de present passa

157. Muralles. Lo present privilegi se és tret auctèntich en lo any 1692 per no trobar-se y no ésser clos lo present, y aprés se trobà en lo arxiu, y axí ara ni ha dos de autèntichs en lo arxiu *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

lo camí real qui va de dita vila a la de Blanes; provehint, també, y declarant no puguen exir més enfora unes cases que altres del trast que mire devers mitjorn, axí que del baluart de [f. 29v] llevant se puga veure y escombrar lo altre baluart de ponent de dita vila, y a contrari, y deffensar dels dits baluarts las cases que vuy estan fetas en lo dit camí real. Dient y manant en virtut de las matexas presents, a tots y sengles officials y súbdits, axí real com altres, que la presente nostra determinació y provisió, y totes y senglas coses en aquella contengudes, a pena de mil florins de or de Aragó als cóffrens reals applicadors, tinguen, guarden y observen tenir y guardar y observar fassen, si la gràtia de sa magestat tenen chara y en la demuntdita pena desitjen no incórrer. Dat en Barchinona a dos del mes de abril, any de la nativitat de nostre senyor Déu, mil sinch-cents setanta y nou.

El prior don Hernando.

Vidit Vilana, regentis. Vidit Codina, regentis Thesaureria

In diversorum Locumtenentis VIIIIº, F. CCCXXXº

13

1585. Montsó

Relació de cinc privilegis concedits a la vila de Mataró pel rei Felip II[158] *a les corts de Montsó.*

ACA, *Constitucions fetes per la magestat del rey Phelip... en la església de Montcó en l'any MDLXXXV*, Barcelona, 1586.
O: ACA, C,/9.1.5.15. Reg. 4283-4863.

Sia memòria a la universitat y singulars de la vila de Mataró com los sinch privilegis que consecutivament se inserten aprés del present full se obtingueren per lo honorable mossèn Hieònim Serra Arnau, mercader de la dita vila de Mataró, los quals foren obtinguts en les corts generals que la real magestat del rey don Philip, senyor nostre, celebrà en la vila de Monçó, en lo any de la nativitat del Senyor mil sinch-cents vuytanta y sinch, y en dites corts fonch habilitat lo dit syndich de Mataró, y com entrà en dites corts conforme los demés syndichs de universitats reals de Cathalunya.

158. *Felip II (1527-1598) va regnar des de 1556 fins a la seva mort.*

FUNDACIÓ NOGUERA

13a

1585, novembre, 13. Montsó

Privilegi atorgat a la vila de Mataró de tenir tres jurats anualment.

O: ACA, C,/9.1.5.15. Reg. 4283-4863, Diversorum XVII, F. LIV.

[F. 30r] **Privilegi eo confirmatió atorga la real magestat del rey don Philip, senyor nostre, a la universitat y singulars de Mataró de la costuma antiga tenen de elegir quiscun any tres jurats per lo govern de dita vila; obtingut per dit syndich.**

NOS PHILIPPUS, Dei gratia, rex Castellae, Aragonum, Legionis, Utriusque Siciliae, Hierusalem, Portugallie, Ungariae, Dalmatiae, Croaciae, Navarrae, Granatte, Toleti, Valencie, Galletiae, Maioricaum, Hispalis, Sardinie, Cordubae, Corsice, Murtiae, Giennis, Algarbii, Algesire, Gibraltaris, Insularum Canariae, nec non Indiarum orientalium et occidentalium, Insularum et Terre firme Maris Oceani, archidux Austriae, dux Burgundie, Bravantie, Mediolani, Athenarum et Neopatrie, comes Habspurgii, Flandrie, Tyrolis, Barchinone, Rossillonis et Ceritaniae, marchio Oristani et Goceani.

Sane pro parte universitatis et singularium nostre ville de Mataró, fuit nobis humiliter expositum et deductum quod licet in aliquibus universitatibus villarum nostri principatus Cathalonie, eidem circum vicinis, et signanter in villa de Granollers, plures quam tres juratos ad ipsarum regimen et administrationem annuatim extrahi seu elegi consuetum sit, in predicteque villa de Mataro ad aliarum instar id ipsum antiquitus, etiam, observaretur, a pluribus tamen annis citra tres juratos tantum imbi eliguntur seu extrahuntur, quod siquidem in maius benefficium et commodum eiusdem universitatis cedit. Cum tamen predicta consuetudo non sit regio privilegio, seu munimine confirmata, magestati nostre propter humiliter supplicarunt quatenus predictam consuetudinem ipsis universitati et singularibus laudare, approbare, rattificare et confirmare seu de novo concedere, et elargiri, dignaremur. Nos votis eorundem benigne annuentes, tenore presentis de quod, nostra certa scientia et authoritate, deliberate et consulto, vobis dictis juratis universitati et singularibus ville nostre de Mataro presentibus et futuris, predictam consuetudinem tres juratos tantum annuatim ad regiment et administrationem eiusdem universitatis eligendi seu extrahendi, quae impresentiarum (ut prehabetur) in viridi observantia existit, laudamus, approbamus, rattificamus et confirmamus ac quatenus opus sit de novo, concedimus et liberaliter elargimur, ipsamque perpetue

FUNDACIÓ NOGUERA

firmitatis robur obtinere decernimus et iubemus, nostram regiam auctoritatem eidem interponimus pariter et decretum adiicentes. Quod,[159] si aliquem dictis tribus juratis sue administrationis anno durante ab hac luce migrare, seu aliquo justo impedimento detineri, contingerit, reliquo duo jurati eius socii possint libere ac plenarie ipsam universitatem regere et gubernare (cum eius tamen consilio ordinario pro ut jam in ibi solitum est) perinde ac si omnes tres juratis in omnibus actibus personaliter interessent, quibus quidem tribus juratis, sic ut prehabetur annuatim eligendis seu extrahendis et consilio dicte universitatis. Clavarius,[160] eius dicte ville qui nunc est et pro tempore fuerit, de peccuniis et aliis per eum ratione [f. 30v] sui offici exhigendis et administrandis bonum et fideli compotum et rationem, prout jam inibi fieri consuevit, reddere teneatur et ita perpetuis futuris temporibus fieri et observari mandamus. Volentes et expresse decernentes, quod huiusmodi nostra confirmatio, concessio et elargitio sit et esse debeat predicte universitati et singularibus nostre ville de Mataro, presentibus et futuris (modo quo supra), stabilis realis valida atque firma, nullumque in iuditiis aut extra, sentiat diminutioneis obiectum, deffestus incommodum aut noxae alterius detrimentum se in suo semper robore et firmitate persistat. Serenissimo, propterea, Philippo principi Asturiarum et Gerunde et post felices et longaevos dies nostros in nominibus regnis et dominiis nostris (Deo propitio) immediato heredi et legittimo successori, intentum aperientes nostrum sub paterne benedictionis obtentu, decimus eumque rogamos, futuro vero locumtenenti et capitaneo generali nostro in principatu Cathalonie et comittatibus Rossilionis et Ceritanie, cancellario, vicecancellario, regenti cancellariam, et doctoribus nostre regie Audientie, gerentibus, vices nostri generalis gubernatoris, advocatis et procuratoribus fiscalibus, viccariis, baiulis, subviccariis, sub baiulis, algutziriis, quoque virgariis et portariis, ceterisque demum universis et singulis offitialibus et subditis nostris tam maioribus quam minoribus, in dictis Principatu et comittatibus constitutis et constituendis, dicimus, precipimus et iubemus ad incursum nostre indignationis et ire peneque florennorum auri Aragonum mille nostris regiis inferendorum erariis, quatenus presentes

159. Que dos jurats per mort o impediment del altre, puguen regir ab lo consell ordinari durant lo nay de llur juradesch *al marge esquerre*.

160. Que lo clavari quiscum any, com és acostumat, haia de donar compte als jurats y consell del que haurà exhigit de son offici *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

nostras laudationem et confirmationem, seu de novo concessionem et omnia et singula superius contenta et expressa dictis universitati et singularibus nostre ville de Mataro, presentibus et futuris, teneant firmiter et observent, tenerique et inviolabiliter observari faciant per quoscumque contraium nullatenus tentaturi ratione aliqua sive causa, si dictus serenissimus Princeps nobis moram gerere; ceteri vero offitiales et subditi nostri predicti gratiam nostram charam habent et preter ire et indignationis nostre incursum poenam preapositam cupiunt evitare.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro regio communi sigillo impendenti munitam. Data in oppido Montissoni, die decimo sexto, mensis novembris anno a nativitate Domini, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto. Regnorumque nostrorum videlicet, Çiterioris Sicilie et Hierusalem, trigesimo secundo; Castelle, autem, Aragonum, Ulterioris Sicilie, etc., aliorum trigesimo; Portugallie, autem, sexto.

=Yo el Rey=.

Vidit Frigola, vicecancellarius Vidit Çapena, Regentis

Vidit Comes, Generalis Thesaurarius Vidit Terça, regentis

Dominus rex mandavit mihi, Hieronimo Gassol, Vidit per Frigola, vicecanceller. Comitem, generalem Thesaurario; Çapena, Terça, Quintana, regentem cancellariam

R Na ratificat.[161] In diversorum XVII. F. Quinquagesimo quarto.

13b

1585, novembre, 16. Montsó

Privilegi atorgat a la vila de Mataró de poder tenir síndic a corts generals com la resta de viles reials.

O: ACA, C/9.1.5.15. Reg. 4283-4863, Diversorum XVI, F. C.

[F. 31r] **Privilegi concedit per la real magestat del rey don Philip, senyor nostre, a la universitat y singulars de la vila de Mataró que para las corts que de present se celebren, y para estas y altres qualsevol corts generals que en lo porvenir se celebraran als Chatalans, pugan embiar son syndich, y entrar**

161. *Anagrama d'inicials.*

FUNDACIÓ NOGUERA

en ellas ab las matexas facultats que las demés universitats reals de Cathalunya; obtingut per lo dit syndich.

NOS PHILIPPUS, Dei gratia, rex Castellae, Aragonum, Legionis, Utriusque Siciliae, Hierusalem, Portugallie, Ungariae, Dalmatiae, Croaciae, Navarrae, Granatte, Toleti, Valencie, Galletiae, Maioricaum, Hispalis, Sardinie, Cordubae, Corsice, Murtiae, Giennis, Algarbii, Algesire, Gibraltaris, Insularum Canariae, nec non Indiarum orientalium et occidentalium, Insularum et Terre firme Maris Oceani, archidux Austriae, dux Burgundie, Bravantie, Mediolani, Athenarum et Neopatrie, comes Habspurgii, Flandrie, Tyrolis, Barchinone, Rossillonis et Ceritaniae, marchio Oristani et Goceani.

Erga, vos juratos, universitatem et singulares nostres ville de Mataro, que in nostro principatu Cathalonie valde populosa exhistit, gratiosos nos gerere volentes debitumque habentes respectum ad vestram innatam fidelitatem, pluraque magni momenti servitia per predecessores vestros serenissimis regibus Aragonum, recolendae memoriae, predecessoribus nostris, in utriusque fortunae successibus prestita et impensa, dignum arbitramur et congruum supplicatione, pro parte vestri supre infraescriptis nobis oblatae, libenter annuere, ut tanto ferventius ipsa continuare possitis, quanto a nostra maiestate vos magis cognoveritis honoratos tenore, igitur, presentes de quam nostra certa scientia deliberate et consulto, vobis dictis juratis, universitati et singularibus dicae nostrae ville de Mataro, presentibus et futuris, licentiam et plenariam facultatem et potestatem concedimus et impartimur quod possitis comparere et interesse in Curiis generalibus quas in presentias in oppido Montissoni, quam in aliis quibusvis partibus dicti nostri principatus Cathalonie celebrabuntur, et ad eas syndicum seu nuntium vestrum mittere, propositionesque in dictis curiis in futurum celebrandis per nos, et successores nostros, faciendas audire et super responsione facienda propositioni per nos iam in presentibus Curiis factem, et alliis in futurum faciendis, una cum aliis brachiis et tota curia deliberare, ad ipsamque concordare, eamque firmiter. Et possitis etiam interesse in omnibus tractatibus curiae, nobisque, et successoribus nostris, supplicare quod absentes ab ea expectentur, eligereque et nominare habilitatores et tractatores pro parte brachii syndicorum universitati regiarum Cathalonie, et etiam cum aliis brachiis, et insuper concordare de potestate eorum, et tractare, refferre et diffinire, cum habilitatoribus et tractatoribus nostris praesentibus et qui pro tem- [f. 31v] pore fuerint, pro ut curia

FUNDACIÓ NOGUERA

ordinabit et disponet, et in omnibus et singulis tractatibus ipsius curiae fiendis et per agendis, scilicet a principio, medio et in fine intevenire, consiliumque assensum et approbationem in omnibus et quibus suis constitutionibus et statutis in ipsa curia et aliis qui in futurum celebrabuntur ordinandis, cum tota ipsa curia, aut maiori et saniore parte eiusdem praebere, supplicareque etiam in dicta curia et extra eam, cum tota ipsa et sine ea, pro bono statur terrae, et quod gravamina, si aliqua forsan illata fuerint, reparentur. Provisoresque, gravaminum cum plenaria potestate providendi tam ea qua in curia coram ipsis provisoribus oblata, quam ea quem extra ipsam Curiam offerenda fuerint, impetrare. Et denique, ea omnia et singula facere, dicere, et exercere in omnibus actibus et tractatibus curiae, que meliuus et plenius iuxta Constitutiones generales Cathalonie practicas, usus et consuetudines eiusdem Principatus, per alios syndicos ingresi curias generalies solitus, sun fieri consueta.

Serenissimo propterea Philippo, principi Asturiarum et Gerunde, ducisque Calabriae et Montisalbi, filio primogenito nostro charissimo et post felices et longaevos dies nostros in omnibus regnis et dominiis nostris (Deo propitio) immediato heredi et legittimo successori, intentum aperientes nostrum, sub paterne benedictionis obtentu, decimus eumque rogamus, futuro vero locumtenenti et capitaneo generali nostro in principatu Cathalonie et comittatibus Rossilionis et Ceritanie, Cancellario, vicecancellario, regenti cancellariam, et doctoribus nostre regie Audientie, gerentibus, vices nostri generalis gubernatoris, advocatis et procuratoribus fiscalibus, viccariis, baiulis, subviccariis, sub baiulis, algutziriis, quoque virgariis et portariis, ceterisque demum universis et singulis offitialibus et subditis nostris tam maioribus quam minoribus, in dictis Principatu et Comittatibus constitutis et constituendis. Dicimus, precipimus et iubemus ad incursum nostre indignationis et ire poeneque florennorum auri Aragonum mille nostris regiis inferendorum erariis, quatenus presentem nostram licentiam, gratiam et concessionem et omnia et singula superius contenta, vobis dictis juratis universitati et singularibus nostre ville de Mataró, presentibus et futuris, teneant firmiter et observent, tenerique et inviolabiliter observari faciant per quoscumque contrarium nullatenus tentaturi ratione aliqua sive causa, si dictus serenissimus Princeps nobis moram gerere, ceteri vero offitiales et subditi nostri predicti gratiam nostram charam habent et preter ire et indignationis nostre incursum poenam preapositam cupiunt evitare.

FUNDACIÓ NOGUERA

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro Regio [f. 32r] communi sigillo impendenti munitam.

Data in oppido Montissoni, die decimo sexto mensis novembris, anno a nativitate Domini, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto. Regnorumque nostrorum videlicete, Çiterioris Siciliae et Hierusalem, trigesimo secundo; Castelle autem Aragonum, Ulterioris Sicilie et aliorum trigesimo. Portugalliae tamen sexto.

=Yo el Rey=

Vidit, Frigola, vicecancellarius Vidit, Çapena, Regentis

Vidit, Comes, generalis Thesaurarius Vidit, Terça, Regentis

Dominus rex mandavit mihi, Hieronimo Gassol, Vidit per Frigola, vicecanceller. Comittem, generalem Thesaurarium; Sapena, Terça et Quintana, regentes cancellariam

R Na ratificat.[162] In diversorum XVI. F. C

13c

1585, novembre, 22. Montsó

Privilegi atorgat a la vila de Mataró per poder fer mercat setmanal, el dimarts.

O: ACA, C/9.1.5.15. Reg. 4283-4863, Diversorum XVI, F. CXXIIII.

Privilegi atorga la real magestat del rey don Philip, senyor nostre, a la universitat de Mataró que puguen tenir mercat en quiscun dimarts, ab les matexas facultats contengudes en la primera concessió de tenir-lo en dilluns; obtingut per dit syndich.

NOS PHILIPPUS, Dei gratia, rex Castellae, Aragonum, Legionis, Utriusque Siciliae, Hierusalem, Portugallie, Ungariae, Dalmatiae, Croaciae, Navarrae, Granatte, Toleti, Valencie, Galletiae, Maioricaum, Hispalis, Sardinie, Cordubae, Corsice, Murtiae, Giennis, Algarbii, Algesire, Gibraltaris, Insularum Canariae, nec non Indiarum orientalium et occidentalium, Insularum et Terre firme Maris Oceani, archidux Austriae, dux Burgundie, Bravantie, Mediolani, Athenarum et Neopatrie, comes Habspurgii, Flandrie, Tyrolis, Barchinone, Rossillonis et Ceritaniae, marchio [f. 32v] Oristani et Goceani.

162. *Anagrama d'inicials.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Sane pro parte universitatis et singularium nostram villae de Mataro fuit nobis, reverenter, expositum et deductum quae licet per regia privilegia eidem vestra maiestati elargita sit eisdem concessa facultas tenendi mercatum qualibet die lune. Id, tamen, dicte universitati in magnum cedit incommodum, qua similibus diebus alia mercata in oppidis circumvecinis celebrentur, non tanta potest personarum et mercium copia ad ipsam accedere seu adduci, quanta procul dubio accederet et adduceretur si dictum mercatum in diem martis commutaretur. Qua protter nobis, humiliter, supplicari fecerunt, quatenus eis super premissis opportune providere de nostra regia solita benignitae et clementia, dignaremur. Nos, vero, subditorum nostrorum, votis presertim benemeritorum annuentes, tenorem presentis de nostra certa scientia regiaque auctoritate deliberate et consulto, dictam die lune que in dicta villa de Mataro mercatum teneri et celebrari consuevit ad diem martis, transferimus et commutamus. Itaque ab inde perpetuis futuris temporibus dictum mercatum qualibet die martis ad mercatum tenendum et celebrandum in eius primera concessione statuta et assignata fuisset, cum omnibus et singulis graciis, exempcionibus, guidaticis[163] et prerrogativis in dictis regiis privilegiis contentis, apud melius eis hactenus usum fuit, quibus omnibus per presentes commutationem et translationem non intendimus in aliquo derogare. Serenissimo, propterea, Philippo, principi Asturiarum et Gerunda, ducius Calabrie et Montis Albi, filio primogenito nostro charissimo et post felices et longevos dies nostros in omnibus regnis et dominiis nostri, (Deo propicio), inmediato heredi et legitimo successori intentum aperientes nostrum sub paternae benedictionis obtentu, dicimus eumque rogamus futuro, vero, locumtenenti et capitaneo generali nostro in Principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritaneie, cancellario, vicecancellario, regenti cancellariam et doctoribus nostrae regiae Audientia, gerentibus vices nostris generalis gubernatoris, magistro rationali, baiulo generali, vicariis, baiuliis, subvicariis, subbaiuliis, algutziriis, quoque, virgariis et portariis, ceteris universis et singulis officialibus et subditis nostris, tam maioribus quam minoribus, in dictis Principatu et comitatibus constitutis et constituendis eorumque locatenentibus, dicimus, precipimus et iubemus ad incursum nostrae indignationis et ire poenaque florennorum auri Aragonum mille nostris regiis inferendorum aerariis,

163. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

quatenus presentis nostrum privilegium et omnia et singula in eo contenta dicti universitati et singularibus nostre dicte villa de Mataro teneant firmiter et observent teneri firmi-[f. 33r] ter et observari faciant per quoscumque, cauti secus agere fieri ve permittere ratione aliqua sive causa, si dictus serenissimus Princeps vobis morem gerere, eeteri vero officiales et subditi nosti predictam gratiam nostram charam habent et preter irae et indignationis nostrae incursum poenam preappositam cupiunt evitare.

In cuius rei testimonio presentem fieri iussimus nostro regio comuni sigillo impendeti munitam. Data in oppido Montissoni, die vigesimo secundo mensis novembris anno a nativitate Domino millessimo quingentesimo octuagesimo quinto; Regnorumque nostrorum videlicet Çiterioris Sicilie et Hierusalem, trigesimo secundo; Castelle, autem Aragonum, ulterioris Sicilie et aliorum trigesimo; Portugalliae autem sexto.

=Yo el Rey=

Vidit Frigola, vicecancellarius — Vidit Çapena, Regentis

Vidit Comes, Generalis Thesaurarius — Vidit Terça, Regentis

Vidit Quintana, Regentis

Dominus rex mandavit mihi, Hieronimo Gassol, Vidit per Frigola, vicecanceller. Comittem generalem Thesaurarium; Sapena, Terça et Quintana, regentes cancellariam

R Na ratificat.[164] In diversorum XVI. F. CXXIIII

13d

1585, desembre, 2. Montsó

Privilegi atorgat a l'hospital de pobres i pelegrins de la vila de Mataró de poder heretar dels intestats o sense legítim successor que morissin allí.

O: ACA, C/9.1.5.15. Reg. 4283-4863, Diversorum XVII, f. CXXVII.

[F. 33v] **Privilegi concedit per la real magestat del rey don Philip, senyor nostre, a la universitat de Mataró que los administradors del hospital de dita vila pugan succehir a tots los béns dels qui moriran sens fills, o altres legítims successors**

164. *Anagrama d'inicials.*

FUNDACIÓ NOGUERA

en lo dit hospital com lo té lo hospital general de Barcelona; obtingut per dit syndich.

NOS PHILIPPUS, Dei gratia, rex Castellae, Aragonum, Legionis, Utriusque Siciliae, Hierusalem, Portugallie, Ungariae, Dalmatiae, Croaciae, Navarrae, Granatte, Toleti, Valencie, Galletiae, Maioricaum, Hispalis, Sardinie, Cordubae, Corsice, Murtiae, Giennis, Algarbii, Algesire, Gibraltaris, Insularum Canariae, nec non Indiarum orientalium et occidentalium, Insularum et Terre firme Maris Oceani, archidux Austriae, dux Burgundie, Bravantie, Mediolani, Athenarum et Neopatrie, comes Habspurgii, Flandrie, Tyrolis, Barchinone, Rossillonis et Ceritaniae, marchio Oristani et Goceani. Sane[165] pro parte juratorum consilii et universitatis nostre ville de Mataro fuit nobis reverenter expositum et deductum quod cum administratoribus Hospitalis Generalis Sancte Crucis Barchinone per regia privilegia a serenissimi regibus Aragonum, recolendem memoriae, predessoribus nostris, in eorum favorem concessa indultum sit, quod omnia et quecumque bona et jura illorum qui in dicto hospitalis infirmantur, et ibi debitem, providentur, si eos ab hac lucem migrare contingerit, ipsi hospitali totaliter acquirantur, ipsumque hospitale in universa eorum hereditate (dum modo illis filii legitimi superstites, non sint) ommino succedat. Pro ut in hodie et a tanto tempore quod memoria hominum non est in contrarium in viridi observantia exhistit, in predictaque villa de Mataro, hospitale quoddam ab antiquo constructum sit, in quo pauperum Christi egenorum et egrotorum ad ipsum declinantium necessitatibus subvenitur, ibique continuo hospitalis servatur, eiusque facultates, ita tenues sint, quod longe non suppetunt ad huiusmodi laudabilia charitatits opera exercenda, supplicarique, propterea nobis, humiliter, fecerint quatenus circa predictorum pauperum in ibi absque filiis legitimis decendentium successionem ipsi hospitali nostrae villae de Mataro ad imperpetuum eadem privilegia, libertates et gratias, quam dicto hospitali generali Sancte Crucis Barcinonae concessa et indulta fuerunt [f. 34r] concedere, consentire et elargiri, de nostra solita regia benignitate et clementia dignaremur. Nos, piis votis eorum benigne annuentes et ut melius et uberius dicta Hospitalitas in ibi servari, ceteraque charitatis opera ferventius adimpleri valeant, tenore presentis ex nostra scientia regiaque aucthoritae

165. IIII. Escriturat de 23 de novembre 1786, sig. 1 per Franciscum Bronat, notari *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

deliberate et consulto dictis administratoribus hospitalis nostrae villae de Mataro, presentibus et futuris, concedimus et elargimur quod quocienscumque, aliquem seu alii quos ex illis qui in eodem hospitali providebuntur, decedere contingerit intestatos et absque heredibus et successoribus, tali casu, dicti administratores hospitalis predicti, et seu ipsum hospitale in universi hereditate et bonis illorum succedant. Et circa predicta gaudeant et plenarie utantur et fruantur omnibus illis gratiis, libertatibus, preheminentiis, prerrogativiis ac juribus quibus melius et plenius dicti administratores hospitaleis generalis Sanctae Crucis, nostre civitate Barcinone, vigore dictorum privilegiorum regiorum et consuetudinis immemorialis in ibis inconcusse observate, gausi sun utique fini et gaudere consueverunt, potuerunt et debuerunt usque quaquam volentes et expresse decernentes, quod huiusmodi nostra concessio et elargitio sit et esse debeat dictis administratoribus, seu protectoribus hospitalis predicte ville de Mataro, presentibus et futuris (modo quo supra) stabilis realis valida atque firma, nullumque in iuditio vel extra, sentiat dubietatis obiectum, deffectus, incommodum aut noxae alterius detrimentum, sed in suo sempre robore et firmitate persistat. Serenissimo propterea Philippo, principi Asturiarum et Gerunde, ducisque Calabriae et Montisalbi, filio primogenito nostro charissimo et post foelices et longaevos dies nostros in omnibus regnis et dominiis nostris (Deo propitio) immediato heredi et legittimo successori, intentum aperientes nostrum sub paterne benedictionis obtentu, decimus eumque rogamus, futuro vero locumtenenti et capitaneo generali nostro in principatu Cathalonie et comittatibus Rossilionis et Ceritanie, cancellario, vicecancellario, regenti cancellariam, et doctoribus nostre regie Audientie, gerentibus, vices nostri generalis gubernatoris, dvocatis et procuratoribus fiscalibus, viccariis, baiulis, subviccariis, sub baiulis, algutziriis, quoque virgariis et portariis, ceterisque demum universis et singulis offitialibus et subditis nostris tam maioribus quam minoribus, in dictis Principatu et Comittatibus constitutis et constituendis eorumque, locatenentibus, dicimus, precipimus et iubemus ad incursum nostre indignationis [f. 34v] et ire poeneque florennorum auri Aragonum mille nostris regiis inferendorum erariis, quatenus presentem nostram concessionem et elargitionem, omnia et singula superius contenta teneant firmiter et observent, tenerique et inviolabiliter observari faciant per quoscumque contrarium nullatenus tentaturi ratione aliqua sive causa, si dictus serenissimus Princeps nobis moram gerere, ceteri autem offitiales et subditi nostri predicti gratiam nostram charam habent

FUNDACIÓ NOGUERA

et preter ire et indignationis nostae incursum penam preapositam cupiunt evitare. In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro regio communi sigillo impendenti munitam. Data in oppido Montissoni, die secundo mensis decembris, anno a nativitate domini Millesimo quingentesimo octuagesimo quinto. Regnorumque nostrorum videlicete, Çiterioris Siciliae et Hierusalem, trigesimo secundo; Castelle autem Aragonum, Ulterioris Sicilie et aliorum trigesimo. Portugalliae tamen sexto.

=Yo el Rey=

Vidit Frigola, vicecancellarius — Vidit Çapena, R.

Vidit Comes, Generalis Thesaurarius — Vidit Terça, R.

Vidit Quintana, R.

Dominus rex mandavit mihi, Hieronimo Gassol, Vidit per Frigola, vicecanceller. Varaona, generalem Thesaurario; Sapena, Terça et Quintana, regentes cancellariam.

R Na ratificat.[166] In diversorum XVII. F. CXXVII

13e

1585, novembre, 23. Montsó

Privilegi atorgat a la vila de Mataró per augmentar el sou del batlle reial d'aquesta vila a trenta lliures anuals.

O: ACA, C/9.1.5.15. Reg. 4283-4863, Co[?], XVIII, F. II.

[F. 35r] **Privilegio y licèntia concedeix la real magestat del rey don Phelip, senyor nostre, a la universitat y singulars de la vila de Mataró que lo batlle de dita vila, qui ara és y per a sempre serà, dels emoluments rebrà de dit son offici, puga retenir-se en quiscun any de son trienni, trenta lliures barceloneses, en la mateixa forma y manera que a fins assí se retenia les quinse lliures per any; obtingut per dit syndich.**

Don PHELIPPE, por la gratia de Dios Rey de Castilla, de Aragón, de León, de las dos Sicilias, de Hierusalem, de Portugal, de Ungría, de Dalmatia, de Croacia, de Navarra, de Granada, de Toledo, de Valentia, de Galicia, de Mallorca, de Sevilla, de Cerdenya, de Córdova, de Córcega, de Murcia, de Gaén, de los Algarves,

166. *Anagrama d'inicials.*

FUNDACIÓ NOGUERA

de Algezira, de Gibraltar, de las Islas de Canaria y de las Indias Orientales y Occidentales, Islas y Tierra Firme del mar Océano, archiduque de Austria, duque de Borgoña, de Bravante y de Milán, de Atenas y Neopatria, conde de Habsburgo, de Flandes, de Tirol, de Barcelona, de Rossellón y Cerdanya, marqués de Oristán y Gociano.

Al egregio Francisco de Moncada, conde de Aytona,[167] pariente nuestro, maestre racional de nuestra casa y corte y de nuestro consejo, al lugarteniente en el dicho officio, que ahora es o por tiempo fuere, salud y dilectión. Por quanto por parte de la universidad y singulares de nuestra villa de Mataró, nos ha sido supplicado que, attento que por aver de pagar los proveydos en el cada triennio, la expediciones y sello de los privilegios que se les despachan que juntados con otros gastos de scrituras que antes de tomar la possessión del dicho officio, y en el govierno y regimiento del dicho que suelen hacer, se vienen a montar más de quinse libras moneda barcelonesa, que son el salario que tiene sobre los mismo emolumentos de la baylía, se vehé, por experiencia, que no se hallan personas beneméritas que con tan poco salario y ser muy tenues los emolumentos[168] del dicho officio quieran acceptarle, porque demás de los dichos gastos ordinarios, se les offrecen otros. Los quales las más de las veses acontecen aver de pagar de su hazienda, y assí viene a faltarse a lo que concierne la buena administración de la justicia y las obligaciones del officio, fuéssemos servido mandar que el dicho salario sea acrescentado, para que con más facilidad se hallen personas idóneas para servirle y nos, por consideración de lo sobredicho, avemos tenido por bien de acrescentar el dicho salari del officio de bayle, según que por la presente le mandamos acrescentar en cantidad de otras quinse libras que serán treynta en cada anyo. Por ende, [f. 35v] con tenor de las presentes, de nuestra cierta scientia y real authoridad, deliberadamente y consulta, damos licencia y facultad al bayle de dicha villa de Mataró, que agora es o por tiempo fuere, que de los emolumentos del dicho su officio pueda retenerse en cada año las dichas treynta libras, que por su salario se le senyalan en la misma forma y manera que hasta aquí se retenía las quinse. Y a vos, os dezimos y mandamos que poniendo el dicho bayle y sus successores en la rendición de sus quentas que en esse officio diere la dicha partida de las treynta libras de su

167. *Francesc de Montcada i de Cardona, gran senescal (1532-1594), havia estat lloctinent general de Catalunya.*

168. de la baylia, *ratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

salario, aquellas las passéys y admitáys en quenta de legítima data y descargo, constándoos aver servido el dicho officio, sin pedirles[169] otros recaudos algunos que tal es nuestra voluntad, toda duda, consulta y otro qualquier impedimento cessante. Dado en Monçón a XXIII días del mes de noviembre, año del nascimiento de nuestro senyor Jesuchristo, mil quinientos ochenta y sinco. =Yo el Rey=

Vidit Frigola, vicecancellarius Vidit Çapena, Regentem

Vidit Comes, generalis Thesaurarius Vidit Terça, Regentem

In coi[...] XVIII. F. tertio Vidit Quintana, Regentem

Dominus rex mandavit mihi Hieronimo Gassol. Vidit per Frigola, vicecanceller. Comitem, generalem. Thesaurario; Sapena, Terça et Quintana, regentes cancellariam.

R Na ratificat.[170]

14

1587, maig, 25. Barcelona

Habilitació a favor de Jerònim Serra i Arnau com a síndic de la vila de Mataró per assistir a corts, en compliment del privilegi concedit pel rei Felip II a les corts de Montsó.

[F. 36r] **Carta de la habilitatió per entrar en corts, en favor del syndichs de la vila de Mataró, feta a XVIIIIº del mes de noembre del any de la nativitat de nostre senyor JhesuChrist, mil sinch-cents vuytanta y sinch, per los habilitadors elegits axí per part de la Sacra Cathòlica y Real Magestad del rey don Phelip, senyor nostre, com per part dels tres staments y braços del present principat de Cathalunya.**

Universis et singulis presentis instrumenti seriem inspecturis, visuris, lecturis pariter et audituris. Attestor fidemque facio, ego Michael Josephus Cellers, notari regius, civis Barchinone, tenens et regens scripturas honorabile quondam Michaelis Joannis Cellers, notari publici Barchinona scribeque brachii regalis in ultimis curiis per Sacram Catholicam et Regalem Magestatem, celebratis in villa Montissoni, incolis presentis principatus Cathalonie, quod in processu familiari per eum ducto inter alia in dicto processu contenta

169. salario, *ratllat a l'original.*
170. *Anagrama d'inicials.*

FUNDACIÓ NOGUERA

est continuatum sequens. Deinde autem, die veneris vicesima nona[171] mensis novembris anno a nativitate domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto. Presente, et ad hec vocato, me Michaele Joanne Cellers, auctoritate Regia notario publico Barchinone ac scriba stamenti regalis Cathalonie infraescripto et presentibus, etiam honorabilis Joanne Baptista Mullola et Joanne Sala, notariis pro testibus ad ista vocatis specialiter et assumptis admodum illustre et reverendus dominus Hieronimus Manegat, utriusque iuris doctoris, cancellarius regius, illustre domini Michael Terça, utriusque iuris doctoris, civis honoratus Barchinone, regens regiam cancellariam in Sacro Suppremo Regio Consilio Aragonum, Michael Cordeller, utriusque iuris doctoris, civis honoratus Barchinone, regens regiam Cancellariam in presente principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, Martinus Joannes Franquesa, domicellus, utriusque iuris doctoris, ac fisci regii advocatus de consilio criminali Cathalonie, Franciscus Puig, domicellus, fisci regii advocatus patrimonialis et de consilio civili et nobilis dompnus Ludovicus a Pagaria, utriusque iuris doctoris, et de consilio civile Cathalonie, habilitatores pro parte regia magestatis, electi et nominati una cum aliis habilitatoribus per dictam regiam magestatem electis ab hoc. Multum illustris et reverendisimus dominus don Joannes, episcopus Elnensis, reverendo domino Balthazar de Reyadell, canonicus [f. 36v] et syndicus ecclesie Illerde; nobilis Berengarius a Pagaria, magnificus Joannes Andreu Blan alias Blanriber, Joannes Cellà, domicelli, Raphael Ginet, civis et syndicus civitatis Gerunda, Antichus Sala, notarius et syndicus civitatis Minorisse, et Jacobus Hieronimus Ponses, syndicus ville Tarrago, habilitatores por parte trium stamentorum, sive brachiorum, presentis principatu Cathalonie. In presenti curia congregationi que per dictam Sacram Catholicam et Regalem Magestatem in presente villa, celebraretur electi et nominati, una cum aliis abilitatoribus personaliterque constituti intus ecclesia Beate Marie presentis ville Montissoni, in solio regio, ibidem facto et parato, exequendo onus abilitandi per suam magestatem eis processerunt ad abilitandum personas infraescriptas mandantes mihi dicto notario et scribe quatenus dicta abilitationem, sic ut profertur factam et per me predicte et infraescripto notario deorsum iussu et mandato inscriptis redactam legerem et publicarem. Ego, vero, dictus notarius, scriba de iussu et mandato predictorum abilitatorum predictam abilitatio-

171. *Sic, malgrat que a l'encapçalament hi posa 19, no 29.*

FUNDACIÓ NOGUERA

nem legi et publicani huiusmodi sub tenore quo ad personam Petri Mas, notarii syndici ville de Berga qui comparuit in locum et per mortem Salvatoris Rocafort, syndici dicte ville qui fuerat admissus in prima habilitatione stamenti regalis admittatur. Quo ad syndicos civitatis Tarrachona qui supplicarunt admitti in presentibus curiis fuit deliberatum quod remittatur ad mayorem deliberationem, et interim non admittantur. Quo ad personam Hieronimi Serra, primi syndici ville de Mataro, noviter missi ad presentes curias, in vim novi regii privilegii quod datum fuit in presenti villa Montissoni decima sexta currentis mensis novembris, que admittatur Hieònim Serra Arnau, primer y nou síndich de la vila de Mataró, presta son jurament, debe aconsellar en los negocis de la present cort ab la matexa forma, han prestat los altres syndichs del present bras, lo qual presta en mà y poder de Miquel Joan Cellers, notari y scrivà del dit bras en presèntia del dit Stament.

Ut igitur premissis propia manu scriptis, in iuditio et extra ab omnibus fides impendatur. Ego, dictus Michael Josephus Cellers, notarius predictus ex licentia mihi concessa per honorabilem regentem vicariam Barchinone, hic me subscribo et instate et requerite syndico dicto syndico ville de Matarone et meum solitum artis notarie appono. Sig+num. Die vicesima quinto, mensis maii, anno a nativitate domino MDLXXXVII.

15

1599, juny, 30. Barcelona

Privilegi que modifica aspectes de l'organització municipal de la vila de Mataró, concedit per Felip III a les corts de Barcelona.

ACA, *Constitucions, capítols i actes de Cort de les Corts de Barcelona de 1599 per Felip III*, Editors Gabriel Graels i Giraldo Dotil, Barcelona, 1903.
O: ACA, C/9.1.5.16. Reg. 4864-5277, Diversorum XXV, f. LXXXXVIII.

[F. 37r] **Privilegi Real concedit per la real magestat del rey don Phelip segon,**[172] **senyor nostre, a la universitat y singulars de la vila y terme de Mataró en les corts celebrades en la ciutat de Barchinona, en lo any MDLXXXXVIIIIº, obtingut per lo senyor Hieònim Serra Arnau, de dita vila, com a syndich de aquella.**

172. *Òbviament, és Felip III en la numeració ordinària dels reis d'Espanya.*

FUNDACIÓ NOGUERA

NOS PHILIPPUS, dei Gratia, rex Castellae, Aragonum, Legionis, Utriusque Siciliae, Hierusalem, Portugalie, Ungariae, Dalmatiae, Croaciae, Navarrae, Granatte, Toleti, Vallentie, Galletiae, Maioricaum, Hispalis, Sardinie, Cordubae, Corsice, Murtiae, Giennis, Algarbii, Algezire, Gibraltaris, Insularum Canariae, nec non Indiarum orientalium et occidentalium, Insularum et Terre firme Maris Oceani, Archidux Austriae, dux Burgundie, Brabantie, Mediolani, Athenarum et Neopatrie, comes Abspurgii, Flandrie, Tirolis, Barchinone, Rossillonis et Ceritaniae, marchio Oristani et comes Goceani.

Quia regalis favor tum debet esse propensior et amplior cum iustis populorum supplicationibus imploratur iis precipue que ipsorum populorum cum modum et utilitatem respiciunt. Hinc est que per fidelem nostrum Hieronimum Serra et Arnau, sindicum ville nostre de Mattaro, de cuius potere plene nobis constitit fuerunt nobis oblata et inscriptis humiliter presentata in viam suppliationis capitula quedam quorum thenores, unus post alium seriatim sic secutur.

Sacra Catholica y Real Magestat. La universitat y singulars hòmens de la vila y terme de Mattaró supplican a Vostra Real Magestat que per lo bon govern y adminis- [f. 37v] tratió de dita vila le plàcia atorgar per via de privilegi les coses següents:

1. E[173] primerament, attès y considerat que la dita vila de Mataró va de cada dia augmentant y poblant-se, que perçò sia crescut lo número dels insiculats en lo consell ordinari de dita vila, ço és, que axí como fins assí són estats y vuy són enseculats a la bossa de dit consell ordinari quaranta-nou, que li sien aiustats sinch més, de tal manera que de assí avant sien insiculats a dita bossa sinquanta-quatre homnes. Plau a sa magestat.
2. Ítem,[174] que axí com de abans los tres jurats prohòmens y quatorse hòmens de dit consell ordinari feyen Consell, que sie crescut lo número de dit hòmens de consell, ço és, que com de abans eren catorse, que de assí avant sien devuyt. De manera que per tots los que representaran lo consell ordinari sien vint y quatre, los setse pugan representar y celebrar lo dit consell. Plau a sa magestat.

173. Que lo número dels insiculats en la bossa del consell ordinari sien sinquant y quatre com de abans eren 49 *al marge esquerre*.

174. Que lo consell ordinari sia de assí al devant de 24, y que los 16 convocats puguen celebrar consell *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

3. Ítem,[175] que axí com de abans no se insiculave, sinó de quatre en quatre anys, que de ací avant puguen, ab la forma acostumada, ensecular quiscun any per als officis de dita vila com son batlle, jurats, hòmens de consell, clavari, mostassaph y demés offici. Plau a sa magestat.
4. Ítem,[176] que qualsevol que sia de dit consell ordinari pugue concórrer y ésser extret en clavari y oydor de comptes de dita vila. De tal manera que pugue ésser juntament home de consell y clavari o oydor de comptes. Plau a sa magestat.
5. Ítem,[177] que qualsevol que serà extret en jurat en cap, segon o terç de dita vila y al temps de la extractió no habitara en aquella, que dins de un mes comptador del dia de dita extractió haja de venir ab sa muller y família en dita vila y tenir sa casa parada tot lo any, fent contínua residèntia després que haurà jurat a pena de cent ducats executadors a instàntia de dita universitat y applicadors a obs y per coses necessàries de aquella. Plau a sa magestat.
6. Ítem,[178] que lo jurat en cap haia de proposar en consell los negocis que se [f. 38r] offeriran, y en sa absèntia o renitèntia lo jurat segon y en absèntia o renitèntia del jurat segon, lo jurat terç. Plau a sa magestat.
7. Ítem,[179] que de ací al devant ningú puga ésser insiculat a les bosses de balle y jurat en cap, que no sie fill y nat y habitant y heretat en dita vila y terme. Plau a sa magestat.
8. Ítem,[180] que a bé que de abans no acostumàs de haver-hi en la dita vila, sinó una fira per lo dia de Santquagèsima,[181] que de ací al devant n·i pugue haver altra per lo dia de Sant March, de manere que puguen tenir dues fires lo any. Plau a sa magestat.

175. Que de assí al devant ab la forma acostumada puguen insicular quiscun any *al marge esquerre*.

176. Que lo clavari y oydor de comptes pugue ésser dels de consell *al marge esquerre*.

177. Que lo jurat en cap, segon o ters haia de fer contínua residència ab muller y família, dins trenta dies aprés de haver jurat en dita vila, sots pena de cent ducats *al marge esquerre*.

178. Que lo jurat en cap hya de proposar y en absèntia o renitència de aquell, lo segon, y lo ters *al marge esquerre*.

179. Que no·s puguen insicular en las bossas de balle y jurat en cap, sinó fills de la terra *al marge esquerre*.

180. Que puguen tenir dos fires lo any *al marge esquerre*.

181. *Així a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

9. Ítem,[182] que totes les confraries dels officis de dita vila de Mataró puguen estatuir y ordenar en les coses concernents a dites confraries, y fer pagar los confrares lo que ordenaran y en renitència de no voler los confrares pagar, que puguen fer executar per les persones de dita confraria que seran destinades ab assistència del balle de dita vila, y finalment que dites confraries gosen dels matexos privilegis y prerrogatives y tinguen les matexes forces y facultats que tenen les confraries dels officis de la present ciutat de Barcelona. Plau a sa magestat.[183]

Les quals coses supplica a vostra magestat la dita universitat e Hieònim Serra y Arnau, síndic de aquella, li plàcia atorgar com dit és, per via de privilegi que ademés de la mercè molt singular que dita universitat y tots los poblats en aquella ne rebran com de mà de vostra magestat serà fer un beneffici molt gran servey a Déu nostre senyor, lo real offici, etcètera *que licet etcetera, Altissimus etcetera.*

Supplicando nobis humiliter ut capitula preinserta et unum quodque eorum sibi diccte nomine et su dicte universitati predicte nostre ville de Mataro et eius singularibus presentibus et futuris concedere dignaremur. Nos, itaque, animadvertentes preincerta capitula que vidit et recognita fuerit per magnificum et dilectum consiliarum nostrum Joannem Castelló, utriusque iuris doctoris, ex cuius relatione nobis constitit et constat pro bono regimine dicta ville et illius singularium expedire eius supplicationibus (*il·legible*) [f. 38v] capitula predicta et unum quodque eorum iuxta decretationes et responsiones in quo libet eorum factas dicte universitate et illius singularibus, presentibus et futuris, concedere, decrevimus prout per presentem de nostra certa scientia deliberate et consulto, concedimus, laudamus et approbamus ac nostre regie concessionis munimine et presidio roboramus autemque nostra regiam inteponimus pariter et decretum. Quod circa illustribus spectabilis, venerabilis nobilibus et magnificus dilectis consiliariis nostris quibuscumque, locumtenentibus et capitaneis generalis nostris in dictis nostris regnis Aragonum et Vallentie et principatus Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie; cancellario, vicecancellario, regenti cancellaria, doctoribus nostre regi Audientie, regenti offitium nostri generalis gubernatoris et gerentibus vices eiusdem, baiulis generalibus et procuratoribus regiis nec non prothonotario nostros

182. De les confraries *al marge esquerre.*
183. Dado testimoni en el dia 21 de agosto de 1773. El capítulo 9 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

et eius locumtenenti, viccariis, baiulis, subvicariis, subbaiulis, algutziriis, virgariis et portariis ac ceteris quibuscumque offitialibus nostris, constitutus et constituendis, et eorum locatenentibus seu offitia ipsa regentibus, presentibus et futuris, precipimus et iubemus ad incursum nostre regie indignationis et ire peneque florennorum auri aragonum mille nostris inferendorum erariis, quod preinserta capitula et eorum quolibet ac omnia et singula in eis et eorum quolibet contenta, dicte universitatte ville de Mataro et singularibus eiusdem presentibus et futuris, teneant firmiter et observent tenerique et observari inviolabiliter faciant per quos decet cauti secus agere fieri ve permitere aliqua ratione seu causa si dicti offitiales et subditi preter ire et indignationis nostre incursum pena preappositam cupiunt evitare.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro regio communi sigillo quo nostri locumtenentes et capitanei generales presenti principatus Cathalonie et comittatibus Rossilionis et Ceritanie utuntur impendenti munitan quia in promptu [f. 39r] non est sigillum regium conmune nostrum. Data in civitate nostra Barchinone, die ultimo mensis junii anno a nativitate Domino, millesimo quingentesimo nonagesimo nono. Regnorum autem nostrorum anno secundo.

=Yo el Rey=

Vidit Covarruvias, vicecancellarius Vidit Franquesa, conservatoris generalis

Vidit Fontanet, pro enerali Thesaurario Vidit Sabater, regentis

Dominus Rex mandavit mihi, don Petro Franquesa. Vidit per Covarruvias, vicecancellarius; Sabater, regentem cancellariam; Fontanet, pro generali Thesaurario et me conservatorem generalem.

In diversorum locumtenentie XXV F. LXXXXVIII

Toma la razon el conservador general. Franquesa,

R Na ratificat.[184]

Vuesta Magestad. Concede a la villa de Mataró los capítulos aquí insertos. Castelló.

184. *Anagrama d'inicials.*

FUNDACIÓ NOGUERA

15a

1599, setembre, 11. Barcelona

Privilegi atorgat pel duc de Feria, capità general de Catalunya, precisant aspectes del privilegi reial de juny de 1599.

O: ACA, C/9.1.5.16. Reg. 4864- 5277, Diversorum XXVIII, f. CCLXXVIIII i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-314.

[F. 39v] **Privilegi concedit per lo excel·lentíssim senyor duch de Feria,**[185] **de la Sacra Cathòlica y Real Magestat, loctinent y capità general en lo present Principat, etc., a la dita universitat y singulars de la vila y terme de Mataró, obtingut per lo dit senyor Hieònim Serra Arnau, síndich de aquella.**

Nos, Philippus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, etcetera. comes Barchinone, etcetera.[186]

Nos, Laurentius Çuárez de Figueroa et Corduba, dux de Feria, marchio de Vilalva, Sacra Catholica et Regie Magestatis conciliarius, locumtenentem et capitaneus generalis in principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, fuit nobis per fidelem regium, Hieronimum Serra Arnau, sindicum ville de Matarone, nobis humiliter exhibita et presentata supplicatio quedam quam decretari iussimus pro ut in llius calce continetur cuiusquidem supplicationis tenor est huiusmodi:

Excel·lentíssim senyor, Hieònim Serra Arnau, síndich de la universitat de la vila de Mataró en dit nom, supplica a la magestat del rey nostre senyor se servís entre altres coses fer mercè a la dita universitat de atorgar-li per via de privilegi que qualsevol qui fos extret en jurat en cap, segon o terç y altres officis de dita vila y terme y al temps de la extractió no habitara en aquella, que dins un mes comptador del die de dita extratió hagués de venir ab sa muller y família en dita vila o terme, y tenir casa parada, fent continuada residèntia després de haver jurat a pena de cent ducats, lo que sa magestat feu mercè de atorgar y concedir.[187] E com per descuyt del qui copia y pasa en bell dit privilegi, se haia dexat de posar algunes paraules essentials com són allí a hont diu

185. *Lorenzo IV Suárez de Figueroa, duc de Feria (1571-1606), capità general a Catalunya entre 1596 i 1602.*

186. *Lletra de format major.*

187. Que tots los qui seran extrets en jurats o altres officis dins un mes comptador del dia de la extractió, hagen de fer contínua residència ab muller y família, y tenir llur casa parada en dita vila y terme, a pena de cent ducats *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

"que serà extret en jurat en cap, segon o ters" falta [f. 40r] "y altres officis", y allí, a hont en dit capítol diu "dita vila" falta "y terme" lo que no·s pot reparar, sinó és ab altra nova concessió per estar registrat dit privilegi sens les dites paraules, les quals són de tanta importàntia que a no ésser hi seria exclourer dels officis y càrrechs de dita vila als pagesos, y altres que tenen llur habitació en lo terme de dita vila, lo que no és de rahó, pus contribuexen en los càrrechs y mals de dita vila. Per ço, y altrament dit Hieròn im Serra Arnau a vostra excel·lència, en lo nom al dit supplica sia servit de nou, atorgar y concedir a la dita universitat de la vila de Mataró per via de privilegi, "que qualsevol que serà extret en jurant en cap, segon o ters y altres officis de dita vila y terme de Mataró y al temps de la extractió no habitara en aquella, que dins un mes comptador del dia de dita extractió, haia de venir ab sa muller y família en dita vila o terme y tenir sa casa parada tot lo any, fent contínua residència, després que haurà jurat, a pena de cent ducats, executadors a instància de dita universitat y aplicadors a ops y per coses necessàries de dita universitat aquella que ho rebia a singular mercè lo real offici etcètera, que licet etcètera, altissimus, etc. Morell". Plau a sa excel·lència durant la mera y líbera voluntat de sa magestat y de sa excel·lència.

Quaquidem supplicatione sub exhibita et presentata, et ut suppra decretata fuit nobis per dictum sindicum, humiliter suplicatum ut por ipsius observantia privilegium in forma expediri, mandari dignaremur. Nos, vero, supplicationi predicte benigne annuentes, tenor presentis ex nostra certa scientia deliberate et consulto preincertam supplicationem iuxta decretatio nemet responsionem in illius calce appositam dicte universitati ville de Matarone et suis juratis et concilio cuiusdem, concedimus, concentiumus et elargimur nostreque huiusmodi concessionis et elargitionis munimine seu presidio, roboramus et validamus autoritatemque nostram interponimus pariter et decretum. Volentes et decernentes expresse que nostra huiusmodi concessio et elargitio si et esse debeat dicte universitati ville de Matarone et eius singularibus, presentibus et futuris, stabilis realis valida atque firma nullumque in iuditio nech extra, sentiat diminutionis obiectum deffetus, incommodum aut noxae alterius detrimentum sed in suo sempre robore et firmitate persistat. Quo circa reverendo, magnificis et dilectis consiliariis regiis, cancellario, vicecancellario, regenti cancellaria, doctoribus regi Audientie, gerentibus vices generalis gubernatoris et magistro rationi; baiulo generali et regiis procuratoribus, advocatis et procuratoribus fisca-

FUNDACIÓ NOGUERA

libus et patrimonialibus, viccariis, baiulis, subvicariis, subbaiulis, algutziriis, virgariis et portariis ac ceterisque [f. 40v] universis et singulis offitialibus et subditis regiis, in dictis principatu et comittatibus constitutis et constituendis, ipsorum officialium, locatenentibus seu offitia ipsa regentibus et subrogatis, presentibus et futuris, dicimus, precipimus et iubemus ad incursum regie indignationis et ire peneque florennorum auri aragonum mille inferendorum erariis, quatenus huiusmodi nostram chartam regiam et omnia et singula supracontenta dicte universitate, ville et termini de Mataro teneant firmiter et observent tenerique et observari inviolabiliter faciant et contrarium non faciant fieri ve permitant ratione aliqua sive causa pro quanto gratia regia eis chara est, et preter ire et indignationis nostre incursum preappositam cupiunt evitare.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus regio comuni sigillo impendenti munitam. Data Barcinone, die undecima mensis septembris, anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono. Regnorum, autem regiorum, anno secundo.

El duque de Feria

Vidit Ubach, regentis

Vidit Fontanet, regentis Thesaureriam

Dominus locumtenentis mandavit, mihi Gabriel Olzina, Vidit per Ubach, regent cancellaria et Fontanet, regente Thesaureriam.

In diversorum locuntementie XXVIII. Fol. CCLXXVIIII

Vuestra Magestad hasse merced a la villa de Mataró de las cosas contenidas en la supplicación arriba incerta.

R Na ratificat.[188]

16

1602, març, 28. Barcelona

Exempció sobre el quint reial i altres drets per un temps de vint-i-cinc anys, atorgada pel duc de Feria, capità general de Catalunya, a favor de la vila de Mataró, a canvi de mil cinc-centes lliures.

O: ACA, C/9.1.5.16. Reg. 4864- 5277, Diversorum VI, f. CLXXXVI.

188. *Anagrama d'inicials.*

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 41r] **Privilegi a la vila y terme de Mataró concedit per lo excel·lentíssim senyor lloctinent y capità general per la S. C. y R. Magestat en lo principat de Cathalunya, lo duch de Feria,**[189] **sobre lo enfranquiment del dret que toca a sa magestat per rahó dels drets e impositions de dita vila per temps de vint y cinch anys, obtingut per los senyors jurats y consell de dita vila y terme de Mataró.**

Nos Philippus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, etcetera. comes Barchinone, etcetera.

Nos, Laurentius Suárez de Figueroa et Corduba, dux de Feria, marchio de Vilalva, Sacra Catholica et Regie Magestatis conciliarius, locumtenentem et Capitaneus generalis in principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie. Debitum habentes respectum, erga vos fideles regios juratos et probos homines villa de Matarone qui vestra et predecessorum vestrorum innate fidelitatis intuitu prefata regie maiestati inservistis, et seu donativo gratioso donastis mille et quingentas libras monete barcinonense. Volentesque vos in aliquo gratificare tenore presentis carta regie de nostra certa scientia deliberate et consulte a regia qua fungimur auctoritate a die presenti et infra ad viginti quinque annos proxime et immediate sequentes, vos dictos juratos universitatem et probos homines dicte ville de Matarone presentes et futuros, enfranquimus et franchos, liberos, immunes et exemptos a solutione et responsione quorumcumque iurium per vos facienda prefate regie magestati et seu eius generali thesaurario ac regiam Thezaurariam regenti, de et super quibusuis cisis et impositionibus per vos vigore quorumcumque regiorum privilegiorum in dicta villa et eius termino impositis et collecis et seu imponendis et colligendis. Itaque a cetero actis viginti quinque annis durantibus et non amplius non teneamini solvere ius aliquod seu quicumque ratione dictarum cisarum et impositionum sua magestati debitum nec debendum nec de illis compotum aliquod reddere il·lustri magistro rationali, domus et curie regie nec in eius officio nec dicto tempore durante possitis ad predicta compelli distringi nec fortiari per aliquos regios officiales quimino sitis pro ut esse, volumus, censemus et declaramus serie cum presentit a solutione iurium sue magestati competentium ratione dictarum cisarum et impositionum per vos ut prehabetur vigore Regiorum privilegiorum impositarum et imponendarum [f. 41v] dicto tempore viginti quinque

189. *Vegeu la nota 185.*

FUNDACIÓ NOGUERA

annorum durante franchi, liberi, quiti et immunes non obstantibus quibusuis pragmaticis, ordinationibus, statutis, usibus, consuetudines predicta fieri prohibentibus et signanter dispositionibus dictorum regiorum privilegiorum super impositionie dictarum cisarum et impositionum ac illarum extractione vobis concessorum quibus omnibus ex regia potestatis plenitudine serie cum presenti dispensamus, volumus tamen quod dictis viginti quinque annis transactis iura dictarum cisarum et impostionum polvere habeatis modo et forma hactenus solitis et assuetis ac in eisdem regiis privilegiis expressis et contentis. Qua propter reverendo, nobilibus magnificus et dilectis consiliariis ac fidelibus regiis, cancellario, regentibus cancellariam et thezaurariam, doctris regie Audientie, gerentibusque vices generalis gubernatoris in dictis principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, magistro rationali, baiulo generali, vicariis insuper baiulus, subvicariis, subbaiulis, ceterisque demum universis et singulis officialibus et subditis regiis in dictis principatu et comittatibus constitutis et constituendis, dicimus, iniungimus, precipimus et mandamus ac incursum regie indignationis et ire penaque florennorum aurie Aragonum mille a bonis cuiusque secus agentis irremissibiliter exigendorum regioque erario applicandorum, quatenus huiusmodi nostran gratiam et concessionem cartamque regiam et omnia et singula preconteta faciant et contra non faciant fieri ne permitant ratione aliqua sive causa pro quanto gratia regia eis chara est et preter ire et indignationis regie incursum quam preappositam cupiunt evitare.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus regio communi sigillo impendenti munitam. Data Barcinone, die vigesima octava mensis martii anno a nativitate Domini, millesimo Sexcentesimo secundo. Regnorum aute regiorum anno quinto.

=El duque de Feria=

Vidit Rovirola, cancellarius

Vidit, don Franciscus de Agullana et Calders, regentem Thesaurariam

Dominus locumtenentis generalis mandavit mihi Gabriel Olzina, Vidit per Rovira, cancellarius et Agullana, regente Thesaurariam

In diversorum locumtenentis VI. Fol CLXXXVI R Na ratificat.

Vostra excelencia haze merced a la villa de Mataró de enfranquirle el derecho que toca a su magestad por razón de las cisas y impositiones que dicha villa en virtud de reales privilegios recibe

FUNDACIÓ NOGUERA

para tiempo de XXV años, attento el servitio ha hecho a su magestad de MD libras barcelonesas.

17

1605, abril, 4. Barcelona

Privilegis atorgats pel duc de Montlleó, capità general de Catalunya, a favor de la vila de Mataró sobre el canvi de data de la fira anual de Sant Marc a Sant Bartomeu i altres modificacions de l'organització municipal.

O: ACA, C/9.1.5.16. Reg. 4864- 5277, Diversorum XVII, f. LIV.

[F. 42r] **Privilegi a la vila y terme de Mataró, concedit per lo excel·lentíssim senyor lloctinent y capità general per la Sacra Cathòlica y Real Magestat en lo principat de Cathalunya, lo duch de Monteleó,**[190] **contenint que la fira se acostumava de fer lo dia de St. March sia commuta en lo dia o festa de St. Berthomeu del mes de Agost, y que lo clavari de dita vila haia de donar compte dels emoluments li seran entrats lo dia de Sant Joan del mes de Juny, dia diat. E més avant que la insiculació dels officis de dita universitat no·s puga fer sinó de tres en tres anys. E també que lo mustasaf haie de portar en les mans un bastó de color de llargària de tres pams.**

Nos, Philipus Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, etcetera, comes Barcinone, etcetera.

Nos, Hector Pignatellus,[191] dux Montisleonis comesque Burrelli ac Sancti Angeli Lombardorum, Sacra Catholica et Regie magestatis consiliarius, locumtenenti et capitaneus generalis in principatu Catalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie. Tunc Respublice decorantur cum oido in agendis discurrit, fraudes vitantur, et moderata utilitas custoditur pro quibus salubriter conservandis concessionis et privilegia, ordinationes et capitula conceduntur que propter varietatem temporum et practicam eorumdem docet et admoniet experientia interdum mutari, corrigi, interpretari, et superaddi debere. Cum itaque per fidelem regium Petrum Sancta Pau, sindicum vestrorum dilectorum et fidelium regiorum juratorum et

190. *Duc de Montlleó, Hèctor de Pignatelli i Colonna (1574-1622), capità general i virrei a Catalunya entre 1603-1610.*

191. *Format gran de lletra.*

FUNDACIÓ NOGUERA

proborum hominum ville Mataronis, diocesi Barcinone, pro executione, deliberationis per consilium ordinarium universitatis dicte ville super infraescriptis facte nobisque exhibere cuius thenor talis est.

Die decima nona mensis martii anno a nativitate [f. 42v] domini millesimo sexcentesimo quinto.

In villa de Matarone, diocesi Barcinone. Convocat et congregat lo concell ordinari de la universitat de la vila y terme de Mataró en la casa del concell de dita vila, hont altres vegades per semblants y altres affers de dita vila se sol convocar y congregar de llicència y en presèntia de Gabriel Arnau, menor, per la real magestat balle de dita vila y terme, en la qual convocatòria y congregatió en vingueren los següents: Gabriel Montserrat Arnau, Pere Pau Vallmaior, Jaume Portell, jurats. Anthoni Roig, Bernat Pou, Jaume Palau, Narcís Joffre, Pere Muntalt, Francesch Guanter, Gabriel Ameller, Melchior Plau, Nicholau Pedro, Anthoni Roig de la Penya, Galceran Serra, Anthoni Pla, Joan Mascaró, Gabriel Arnau, menor, Francesch Arnau, Pau Seguí. Los quals convocats y congregats per los dits senyors jurats en cap, fonch proposat y per tot lo dit concell deliberat que attès y considerat la dita universitat té ab privilegi que y hage dues fires cada any, ço és, la una lo dilluns aprés del diumenge de Pentacostés, o de Sinquagèsima, y l'altra lo dia de Sant March, evangelista. Que per quant lo dia de Sant March sia dia incòmodo per haver de assistir molts, y casi tots los poblats circumvehins de dita vila ab certes proffeçons ab antiquo acostumades, per ço sia demanat y concedit privilegi en que la fira del dit dia de Sant March sie commutada per al dia de Sant Berthomeu de agost.

Ítem,[192] fonch proposat que attès y conciderat que per costum antich lo clavari de dita universitat sol cada any, y per al dia de Sant Joan de juny donar compte y rahó en consell del que hage exhigit y pagat per dita universitat, y lliurat lo mateix dia en poder del clavari, nou extret, los diners se trobara passats dits comptes ésser tornador, y dos o tres anys ha que per complacènties de algú dels jurats o algú dels de de consell, dexar dit clavari de donar dit compte y retenir-se molts dies y messos lo que són tornadors a dita universitat. Que per tant seria de parer se obtinga privilegi per a que lo clavari de dita vila de assí al davant, o de la obtenció de dit privilegi, sie obligat per al dia de Sant Joan de juny, dia adiat, donar

192. Clavari *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

dit compte y pagar lo que serà trobat debitor y que los jurats[193] y consell sien obligats celebrar dit consell per lo dit dia de Sant Joan de juny per dit effecte, entrevenint en aquell lo oïdor y credencer de dita universitat, ço és, per poder tràurer y péndrer dit compte, narrant y posant en dit privilegi alguna pena, a sa excel·lència ben vista, per los jurats y consell exhigidora y pagadora de béns propis de aquells y de quiscun de aquells, de desistir del dit consell que primer no haia dit clavari donat dit compte estant sempre y assistint dits jurats y consell en la casa de dita vila, a costes y despeses del dit clavari y ses fermances en lo introhit de son offici donades, e la qual pena puga ésser executada, tant per lo balle de la present vila com encara per qualsevol official, la dita executió a d'aquell tocant sens instància ninguna, sols des sa pròpia auctoritat com a trencadors y violadors de privilegis y axí fonch per tots determinat.

Ítem,[194] per lo semblant, fonch determinat sie demanat ab privilegi que com se havia obtingut nou privilegi de que se inseculàs cada any ab los officis de dita universitat, que dita inseculatió se fassa de tres en tres anys, feta emperò la inseculatió fahedora de la Pasqua de Resurrectió primer vinent, y que, de assí al davant, no pugue ser inseculat ninguna persona que no tingue la edat, és a saber, a tots los officis vint y sinch anys y ha jurat en cap trentatres anys.

Ítem, fonch proposat que attès y conciderat lo offici de mostaçaph, sia offici que usa de jurisdictió y no va asenyalat, que per evitar algun scàndol de que algú no·s descomedesca contra lo mostaçaph, exercint son offici per no veurer-lo asenyalat ell, seria de parer que se demane ab privilegi de que vaia assenyalat portant una vara tenyida de algun color de dos o tres palms, y que per a demanar privilegi per causa del sobredit sia donat poder a Pere de Santa Pau, ciutadà de Barcelona, com ab lo present consell se li pugar fermar, y axí per tot lo dit concell fonch determinat y firmat dit sindicat *de quibus, etcetera*.

Testimonis foren Mathia Bellot y Joan Puiol, verguers dels dits Jurats. Copia huiusmodi in his precedentibus duobus papiri foleis huius forme presenti comprehensio et non perfecto sumpta et extracta fuit por ut jacet a quodam libro [f. 43r] sive manuali in quo continuantur et describuntur negocico ac determinationis

193. y que los jurats, *repetit a la mateixa línia.*
194. 25 anys / Insicullatió *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

universitatis ville et termini de Matarone, et cum eodem originali veridici de verbo a verbo, comprobata et correcta per me Anthonius Joannem Montfort, regia auctoritate notarium publicum regentem notariam de Matarone pro domino utili eiusdem, et eo nomine scribam negociorum eiusdem universitatis ut eidem copie tanquam suo originali in iuditio et extra fides indubia impendatur.

Ego, idem notarius supra memoratus, hic me subscribo et meum quo utor artis notarie appono. Sig+num fuerint nobis reverenter in viam supplicationis capitula quedam bonum publicum dicte ville consernentia tenoris huiusmodi:

Excel·lemtíssim senyor, la universitat[195] de la vila de Mataró per lo bé e utilitat pública e bon govern y administratió de dita vila té necessitat de que vostra excel·lència sia servit fer-li mercè de concedir per via de privilegi les coses següents, per tant Pere Santa Pau, síndich de dita universitat, supplica a vostra excel·lència sia servit fer-li gràcia y mercè de atorgar aquelles, si y conforme per lo consell ordinari de dita vila és estat deliberat, se supplicasen com de dita deliberatió feta a denou del corrent, apar de la qual se fa ocular ostenció.

1. Primerament, attès y considerat que la universitat de dita vila per particular privilegi té facultat de poder fer y tenir quiscun any, dues fires; ço és, la una lo dilluns aprés del diumenge de Pentacostés, o de Sencogesma, y la altra lo dia de Sant March, evangelista, y dit dia de Sant March acostuman fer-se en dita vila certes proffessons a les quals han de asistir molts, y casi tots los poblats en dita vila y altres circumvehins, que perçò plàcia a vostra excellència fer mercè de concedir y atorgar que dita fira sie commutada o transferida al dia o festa del gloriós apòstol sant Berthomeu, de manera que com fins así se tenia lo dia del gloriós sant March, de assí avant se tinga lo dia del dit apòstol sant Berthomeu. Plau a sa Excel·lència.[196]

2. Íttem, attès y conciderat que segons costum antich[197] de dita universitat lo clavari de aquella sol cada any per al dia de Sant Joan de juny de donar compte y rahó en consell del que ha exhigit y pagat per dita universitat y lliurar lo mateix dia en poder del clavari nou extret los diners que passats los comptes se trobara ésser tornador,

195. *Format gran de lletra.*
196. *Subratllat a l'original.*
197. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

y de pochs anys a esta part per complacènties de alguns, axí jurats como de consell, dexen los clavaris de donar dit compte rettenint-se molts dies y mesos, per ço sia vostra excel·lència servit fer mercè de concedir que de assí avant, lo clavari que vuy és y los que per temps seran, sia y sian obligats per al dia de Sant Joan de juny donar dit compte, y pagar lo que serà trobats debitors y que los jurats y consell, que vuy són y per temps seran, sien obligats lo dit dia o festa de Sant Joan, convocar y tenir consell per a dit effecte, y que en aquell hagen de entravenir lo oïdor y credencer de dita universitat, és a saber, per a poder tràurer y péndrer dit compte y que los jurats no puguen dexar desgregar lo consell, ans bé hagen ha tenir aquell congregat fins que dit clavari haia donat dit compte sots les penes, a vostra excel·lència ben vistes, exhigidores e havedores de béns propis de dits jurats y hòmens de consell, assitint dits jurats y consell sempre en la casa de dita vila, a costes y despeses del clavari y fermances per ell donades en lo introhit de son offici. La qual pena puga ésser executada, tant per lo balle de dita vila com encara per qualsevol altre official, la dita executió a d'aquell tocant sens instància alguna, sols de sa pròpia auctorittat, com a violadors y inhobedients y contrafactors de reals privilegis. Plau a sa excel·lència, y que sien exhigides penes de tres lliures per cada hu dels jurats y hòmens de consell, en lo cas de contrafactió en lo present capítol contengut, exhigidores y havedores com se supplica.

3. Ítem,[198] attès y considerant que ab lo nou privilegi està disposat y ordenat que la inseculació dels officis de dita vila [f. 43v] se fassa quiscun any, y la experiència ha mostrat y mostra no convenir se fassa cada any, y que perçò plàcia a vostra excel·lència concedir y atorgar que de assí al davant dita inseculatió se fassa de tres en tres anys, feta emperò la inseculatió fahedora ara, ans de la Pasqua de Resurreció primer vinent, y que de assí[199] avant ningú puga ésser inseculat als officis que no tinga la edad de vint y sinch anys y a jurat en cap, trenta y tres. Plau a sa excel·lència.

4. Ítem, attenent que lo offici de mostaçaph de dita vila és offici que usa de jurisdicció y no va asenyalat, lo que pot ser causa de que algú, excercint ell son ofici, se descomedesca contra ell y axí causar algun scàndol, que perçò sia vostra excel·lència servit fer mercè de concedir y atorgar que, de assí al davant, dit mostaçaph

198. De tres en tres anys se fasa insiculasió *al marge esquerre.*
199. 25 anys *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

vaia assenyalat aportant alguna vara, tenyida de algun color, de dos o tres palms com en moltes viles y llochs del present Principat aportan, que dit Santa Pau, en nom y per part de dita universitat, ho rebia a particular mercè lo real offici, *etcetera, que licet*, *etcetera altissimus, etcetera, Morell*. Plau a sa excel·lència que la vara sia verda y no molt llarga y que per allò no tinga més jurisdictió de la que ans tenien los mostaçaphs.

Supplicando nobis humilieter capitula preincerta et unum quodque eorum vobis dictis juratis et universitati ville de Mataro ne concedere et impartiri dignaremur. Nos vero attendentes, supplicata predicta fores iusta et rationi consona ac pro bono publico regimine et administracione dicte ville ad modum concernere supplicatio predicte, benigne annuere decrevimus. Thenore igitur presentis de nostra certa scientia deliberate et consulto ac regia quea fungimur auctoritate omnia et singula in preincertis capitulis et quo libet eorum contenta et expressa iuxata decretaciones et responciones in calce cuius libet eorum appositam et non aliis aliter nech aliomodo, regia et nostra ac futurorum locumtenentis mera et libera voluntate durante vobis dictis juratis et universitatis ville Mataronis presentibus et futuris, stabilis, realis valida atque firma nulummque in iuditio et extra, sentiat deffectus non modum dubietatis obiectum aut noxe alterius detrimentum se in suo semper robore et firmitate presistat. Quo circa reverendo spectabili nobilibus magnificis conciliariis, dilectis et fidelibus regiisi in eisdem constitutis et constituendis, dicimus iniungimus precipimus, cancellario, regentibus cancellariam et thesaurariam, doctoris regie Audientie, gerentibusque vices generalis gubernatoris in dictis Cathalonie principatu et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, magistro rationali, baiulo generali, vicariis, baiulus, subvicariis, subbaiulis, algutziriis quoque virgariis et portariis ceterisque demum universis et singulis officialibus et subditis regiis in eisdem constitutis et constituendis, dicimus, iniungimus, precipimus et mandamus ad incursum regie indignationis et ire penaque florennorum aurie Aragonum mille inferendorum eraiis, quatenus huiusmodi nostram gratiam et concesssione et omnia et singula supra contenta, vobis dictis juratis et universitati ville Mataronis presentibus et futuris, teneant firmiter et oberservent tenirique et observari inviolabiliter faciant et in nullo contrafaciant vel veniant seu aliquem contrafacere vel venir permittant ratione aliqua sive causa pro quanto gratia regia eis chara est et preter ire et indignatinis regie incursum penam preapositam cupiunt evitare.

FUNDACIÓ NOGUERA

In cuius rei testimonium presentem fieri, iussimus regio comuni sigillo inpendenti munitam. Data Barcinone, die quarta mensis aprilis anno a nativitate domini millesimo sexcentesimo quinto. Regnorum autem regiorum anno octavo.

=El duque de Monteleón=

Vidit Castelló, regentem

Vidit don Franciscus de Agullana et Calders, regentem thezaurariam

Dominus locumtenenti generalis mandavit mihi Gabriel Olzina, Visis per Castelló, regentem cancellariam et Agullana, regentem thesaurariam

Vuestra Excelencia haze merced a la villa de Matarón (*sic*) de concederle ciertos capítulos arriva insertos, para el buen gobierno de aquella durante la mera y líbera voluntad de su magestad y de vuestra excelencia.

R Na ratificat.[200]

18

1611, febrer, 22. Barcelona

Privilegi atorgat pel bisbe de Tortosa i capità general de Catalunya a la vila de Mataró, amb canvis sobre l'estatut del batlle i la insaculació dels jurats.

O: ACA, C/9.1.5.16. Reg. 4864-5277, Diversorum XIV, f. CLXVI.

[F. 44r] **Privilegio concedit per lo excel·lentíssim senyor lloctinent y capità general per la Sacra Cathòlica y Real Magestat en lo principat de Catalunya, lo bisbe de Tortosa,[201] a la universitat de la vila de Mataró, contenint que los balles de dita vila y terme després de haver acabar son trieni puguen concórrer als oficis de dita vila. E que ningú no puga éser insiculat a la bosa de jurat en cap ni de segon, que primer no sia insiculat a la bossa de jurat ters, puiant-lo de la bossa de terç a la de segon, y de la de segon a cap, de grau en grau.**

200. *Anagrama d'inicials.*

201. *Pere Manrique (+1615), bisbe de Tortosa de 1601 a 1611 i virrei de Catalunya entre 1610 i 1611, quan va ser nomenat arquebisbe de Saragossa (1611-1615).*

FUNDACIÓ NOGUERA

Nos Philippus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonun, etcetera, comes Barcinone, etcetera

Nos Petrus Manrrique,[202] Dei et sancte sedis apostolica gratia, episcopus Dertusense et electus archiepiscopus Cesaragustanense, Sacra Catholica et Regie Magestatis consiliarius locumtenens et capitaneus generalis in principatu Cathalonie et comittatibus Rosilionis et Ceritanie, pro parte vestra dilectum et fidelium regiorum juratorum et proborum hominun, ville de Mataro, Barcinonense diocesi, fuerunt nobis reverenter dicte ville consernentia que decretari jussimus pro ut in calce cuiuslibet eorum continetur, quorum siquidem capitulorum et decretationum tenores seriatim sich sequntur.

Excel·lentíssim senyor, la universitat y singulars hòmens de la vila y terme de Mataró supplican a vostra excel·lència que per lo bon govern y administratió de la vila y terme, li plàcia atorgar per via de privilegi les coses següents que per lo consell de dita vila y terme s·és delliberat, se supplicassen.

1. Primerament, que lo balle, que vuy és de dita vila y terme y los que per temps seran, després de haver acabat son trieni puguen concórrer als officis de dita vila. Plau a sa excel·lència.

2. Ítem, que de assí al davant no puga ésser insiculat en la bossa de jurat en cap ni de jurat segon, que primer no sia insaculat en la bossa de jurat terç, puiant-lo de la bossa de terç a la de segon, y de la de segon a cap, de grau en grau, que ho rebian a singular mercè, lo offici *etcetera, Altissimus, etcetera, Morell*. Plau a sa excel·lència, ab que tot lo sobredit sia durador durant la mera y líbera voluntat de sa magestat y de sa excel·lència y successors. *De Salva et de Vallesica, regens*.

Quibus si quidem supplicatione et capitulis sic ut prehabetur presentatis et insu nostro per magnificum Michaelem Salba, et de Vallesica, regiam cancellariam regentem decretatis, fuimus vestri pro parte humiliter supplicati quatenus de predictis privilegium in forma expediri mandari dignaremur. Nos vero adnimadvertentes supplicata predicta fore iusta et raonabile consona bonumque regimen dicte ville et eius termini conservare, supplicationi vostre predicte favorabiliter annuendum duximus, thenore igitur presentis de nostra certa scientia deliberate et consulto ac regia qua fungimur auctoritate omnia et singula in dictis et preinsertis [f. 44v] capitulis

202. *Format gran de lletra.*

FUNDACIÓ NOGUERA

et uno quoque eorum contenta iuxta decretationis et responciones in calce cuilibet eorum appositas et adiectas et non aliis aliter nech alio modo vobis dictis juratis et probis hominis ville et termini de Mataro, presentibus et futuris, mera et libera prefate regia magestatis et nostra voluntate durante concediumus et elargimur nostraque imo regie huismodi concessionis et elargitionis munimine, seu presidio roboramus auctoritatemque nostram imo regiam interponimus pariter et decretum. Volentes et decretantes expresse quod nostra imo regia huismodi concessio et elargitio sit et esse debeat vobis dictis juratis et probis hominis ville et termini de Mataro, presentibus et futuris stabilis realis valida aque firma nullumque in iuditio ne extra sentiat deffectus incommodum dubietatis obiectum aut noxa alterius detrimentum, se in suo semper robore et firmitate persistat. Mandantes propterea ad incursum regie indignationis et ire peneque florennorum auri aragonum mille regiis inferendorum erariis. Reverendo spectabili nobilibus magnificus et dilectis conciliariis et fidelibus regiis, cancellario, regentibus cancellariam et thesaurariam ac doctoribus regie Audientie, gerentibus vices generalis gubernatoris, magistro rationali, baiulo generali, vicariis insuper baiulus, subvicariis, subbaiulis, ceterisque demum universis et singulis officialibus et subditis regiis in dictis principatu et comittatibus constitutis et constituendis, ad quos spectet requirendos tamen requirentes quatenus huiusmodi nostram imo regiam gratiam et concesionem et omnia et singula supraconttenta vobis dictis juratis et probis hominibus ville et termini de Mataro, presentibus et futuris, teneant firmiter et observent tenerique et inviolabiliter observari faciant per quos deceat cautisemus agere fieri ne permittere ratione aliqua sive causa si gratia regia eis chara est et preter ire et indignationis regie incursum penam preapositam cupiunt evitare.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus regio communi sigillo impendenti munitam. Data Barcinone die vigesima secunda mensis februariis anno a nativitate Domini, Millesimo Sexcentesimo undecimo. Regnorum aute decimo quarto.

=El obispo de Tortosa=

Vidit de Çalba et de Vallesica, regens

Vidit don Chistophorus Gallart et de Traginer, regens thezaurariam

Dominus locumtenens generalis mandavit mihi don Garcia de Macip. Visis per Salba, regentem cançellariam, et don Crhistophorus Gallart et de Traginer, regentem thezaurariam

FUNDACIÓ NOGUERA

In diversorum locumtenentis XIIII. F. CLXVI.

Vuestra excelencia haze merced de conceder a los jurados y hombres buenos de la villa y término de Mataró los capítulos arriva insertos tocantes al buen gobierno de aquella.

R N ratificat.

19

1611, març, 14. Barcelona

Privilegi atorgat pel bisbe de Tortosa i capità general de Catalunya a la vila de Mataró, confirmant prohibicions a algunes professions per accedir als càrrecs municipals.

O: ACA, C/9.1.5.16. Reg. 4864- 5277, Diversorum XV, f. CX.

[F. 45r] **Privilegi concedit per lo excel·lentíssim senyor lloctinent y capità general per la Sacra Cathòlica y Real Magestat en lo principat de Catalunya y comptats de Roselló y Sardanya, lo bisbe de Tortosa,[203] a la universitat de la vila de Mataró, contenint en effecte que ningun taverner, hostaler, carniser ni flaquer no puga concórrer ni ser extret balle, jurat ni altre offici algú de dita vila, que sis mesos abans de dita extractió no hagen primer dexats los dits officis, y per consemblant ningú que estiga en les cases dels dalt nomenats, ço és en companyia de aquells o algú dells no puguen tampoch concórrer ni ésser extrets en ninguns de dits officis que primer lo dit taverner, hostaler, etcètera en casa del qual estaran sis mesos abans de ser extret no haia dexat la taverna, hostal, carniseria o fleca.**

Nos Philippus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonun, etcetera, comes Barcinone, etcetera.

Nos, Petrus Manrrique,[204] Dei et sancte sedis apostolica gratia episcopus[205] Dertusense et electus archiepiscopus Cesaragustanense, Sacra Catholica et Regie Magestatis consiliarius locumtenens et capitaneus generalis in principatu Cathalonie et comittatibus Rosilionis et Ceritanie, pro parte vestra juratorum et proborum hominun ville de Mataró, Barcinonense diocesi, fuit nobis reverenter exhibi-

203. *Vegeu la nota 201.*

204. *Lletra de gran format.*

205. Privilegi que carniser, flaquer ni ostaler ni taverner no puguen concórrer en ningun offici que sis mesos abans no aien dexat tal offici *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

ta et proiecta supplicatio quedam bonum publicum eiusdem ville concernens quam decretari iussimus pro ut in illius calçe continetur que est thenoris huiusmodi.

Excel·lentíssim senyor, la universitat de la vila de Mataró supplica a vostra excel·lència que per lo bon govern de aquella li plàcia per via de privilegi fer mercè de concedir y otorgar les coses següents que per lo consell de dita universitat és estat deliberat se supplicassen, que taverner, hostaler, carniçer ni flaquer no pugan concórrer ni ser extret en balle, jurat ni altre offici algú de dita vila, que sis mesos abans de la extractió no hagen dexats dits officis, y axí mateix que ningú estiga en les cases de dits taverners, hostalers, carnicers ni flaquers, ço és, en companya de aquells no puguen tanpoch concórrer ni ésser extrets en ninguns de dits officis de dita vila, que sis mesos abans lo hostaler, taverner, [f. 45v] carnicer y flaquer, en casa del qual estaran, no haia dexat la taverna, hostal, carniceria o fleca, que ho rebrà a singular merçè lo real offici, *etcetera, Altissimus etcetera, Morell.* Plau a sa excel·lència concedir lo contengut en la preinserta supplicatió durant la mera y líbera voluntat de sa magestat y sa excel·lència y successors. *De Çalba et de Vallesica, regens*.

Qua siquidem supplicatione per verbum legittimum sindicum nobis ut prehabetur oblata eaque ut supra patet de mandato nostro decretata per magnificum et dilectum consiliarium regium Michaelem de Çalba, et de Vallesica, utriusque iuris doctoris, regiam cancellariam, in dictis principatu et comittatibus, regentem cui per nos extitit commissa, fuimus vestri pro parte humiliter supplicati quatenus de predictis privilegium in forma expediri mandari dignaremur. Nos itaque supplicationi vestre predicte favorabiliter annuentes thenore igitur presentis, de nostra certa scientia deliberate et consulto ac regia qua fungimur auctoritate predicta omnia et singula in supplicatione preinserta contenta iuxta decretationis et responciones in eius calce appositam et non aliis aliter nech alio modo mera et libera prefate regia magestatis et nostra voluntate ac successorum durante vobis dictis juratis et probis hominibus ville et termini de Mataro, presentibus et futuris, concedimus et impartimur nostraque imo regie huismodi concessionis et elargitionis munimine seu presidio roboramus auctoritatemque nostram imo regiam interponimus pariter et decretum. Volentes et decernentes expresse quod nostra imo regia huismodi concessio et elargitio sit et esse debeat vobis dictis juratis et probis hominis dicte ville de Mataro,

FUNDACIÓ NOGUERA

presentibus et futuris, stabilis realis valida aque firma nullumque in iuditio nech extra, senciat deffectus incommodum dubietatis obiectum aut noxe alterius detrimentum, sed in suo semper robore et firmitate persistat. Quo circa reverendo spectabili nobilibus magnificus et conciliariis dilectis et fidelibus regiis, cancellario, regentibus cancellariam et thesaurariam ac doctoribus regie Audientie, gerentibus vices generalis gubernatoris, magistro rationali, baiulo generali, vicariis insuper baiulus, subbaiulis, subvicariis, algutziriis, quoque virgariis et portariis, ceterisque demum universis et singulis officialibus tam regiis quam aliis ad quos spectet eorumque locatenentis, presentibus et futuris, dicimus et mandamus scienter et expresse ad penam florennorum auri Aragonum mille regiis inferendorum erariis, quatenus huiusmodi nostram imo regiam gratiam et concesionem et omnia et singula supraconttenta vobis dictis juratis universitati et probis hominibus ville de Mataro, presentibus et futuris, teneant firmiter et observent tenerique et inviolabiliter observari faciant; a contrario, diligenter cavendo quavis ratione seu causa si gratia regia eis chara est et preter ire et indignationis regie incursum preapositam penam cupiunt evitare.

In cuius rei testimonium presentem fieri iusimus regio communi sigillo impendenti munitam. Data Barcinone, die decima quarta mensis martii, anno a nativitate Domini, Millesimo Sexcentesimo undecimo. Regnorum autem regiorum decimo quarto.

=El obispo de Tortosa=

Vidit de Çalba et de Vallesica, regens

Vidit on Chistophorus Gallart et de Traginer, regens thezaurariam

Dominus locumtenens generalis mandavit mihi Gabrieli Olzina. Visis per Salba, regentem cançellariam, et Gallart, regentem thezaurariam

In diversorum locumtenentis XV. Fol CX.

Vuestra excelencia haze merced de conceder a la villa y universidad de Mataró las cosas contenidas en la supplicacion arriva incerta durante la mera y líbera voluntad de su magestad y vuestra excelencia.

R N ratificat.

FUNDACIÓ NOGUERA

20

1611, setembre, 17. Barcelona

Establiment atorgat pel batlle general de Catalunya a favor de la vila de Mataró de la concessió de fonts i torrents del terme de la vila.

O: ACA, ANM, C-9 (21, desembre, 1611).

[F. 46r] **Privilegio o establiment concedit per lo molt il·lustre senyor compte y baró de Aril de Orcau y de Anglasola,**[206] **per la Sacra Cathòlica y Real Magestat, balle general y procurador feudal en lo principat de Catalunya a la universidat de la vila de Mataró de las aigües que naxen de algunas fonts y discorren per alguns torrents en lo terme de dita vila y particular per los torrents vulgarments dits de Catà, d·en Pau Colomer, d·en Feu, d·en Fogueres, d·en Jaume Saguí, d·en Genis Ameller y de Antoni Roig y Llunell, a cens de sis sous, pagadors tots anys a deset de septembre.**

In Dei nomine. Noverint universi, quod nos dompnus Alfonsus, comes et baro de Arill, de Orcau et de Anglasola, Sacra Catholica et regia magestatis, conciliariis et pro eadem baiulus generalis et procurador regiorum feudorum Cathalonie, attendentes et animadvertentes pro parte vestra infrascripti Petri Santa Pau, sindici universitatis ville de Matarone, diocesi Barcinonense, fuisse nobis et in consistorio dicti nostri offici oblatam et presentatam quandam supplicationis scedulam sub huiusmodi thenore: Il·lustríssim senyor, en lo terme de Mataró y ha algunes aygües que naxen de algunes fonts y discoren per alguns torrents y en particular per los torrents vulgarment dits de Catà, d'en Pau Colomer, d'en Feu, d'en Fogueras, d'en Jaume Saguí, d'en Genis Ameller y de Antoni Roig y Llunell, que són de ninguna o molt poca utilitat y de las quals no rep lo rey, nostre senyor, profit ni utilitat alguna y a bé que lo replegar y conduhir hi aportar dites aigües per al ús y servey de dita vila sia una cosa molt difficultosa y costosa, tota via establint-se aquelles a un exiguo y moderat cens se acontentaria la universitat de dita vila, stablir-les; perçò y altrament lo síndich de dita universitat, atteses dites coses y la utilitat evident resultarà de dit stabliment a vostra senyoria, supplica sie servit fer-li mercè de stablir-li —en dit nom— les dites aigües que com dit es naxen y discorren per

206. *Alfons Roger d'Erill-Orcau i Anglesola de Sentmenat fou II comte d'Erill entre 1611 i 1629.*

FUNDACIÓ NOGUERA

dits torrents, ço és, tant les patents com latents a un còngruo y moderat cens per a conduhir y aportar a la dita vila y allí ha hont aparexerà convenir que, a més de que serà fer una obra molt santa y pia, per lo que dita universitat entén de dites aigües, dexar-ne a un monestir de religiosos caputxins que novament se vol construhir junt y prop dita vila, y a un altre de religiosos descalsos carmelitas que està ja fundat dins de aquella. O rebrà a particular mercè [f. 46v] lo offici, etcètera, *que licet etcetera, Altissimus, etcetera. Morell*.

Nos, vero, annuentes supplicata per vos nostre dicte universitatis fore iusta et raonabili consona habita de predictis veridica relatione considerantes et intuentes precipue predicta cedere in maximum commodum et utilitatem domini regis eiusque regii patrimonii agentes tamen hec in vim regii privilegii nobis et nostro offici concessi per dictam Sacra Catholica et Regiam Magestatem, domini regiis in curiis novissime celebratis in monesterio divi Francisci ordinis fratrum minorum, presentis civitatis, Barcinone, cuius data fuit, Barcinone, die diecima tertia mensis julii anni millesimo quingentesimi nonagesimi noni, ac de consilio assensu et voluntate magnificorum Hieronimi Astor, fisci advocati, Joannis Magarola, Francisci Mijavila, utriusque iuris doctoris et de regio consilio doctoris consultorum, Hipoliti Montaner, Michaelis Levaneras et Francisci Roig, assessorum dicti nostri officii, iuxta formam premensionati privilegii per nos et infra peragenda electorum ac asumptorum sine tamen iuris alieni preiuditio. Gratis et de nostra certa scientia, auctoritat que et potere predictis dicti que domini regis nomine absque, tamen iuris alieni preiuditio, stabilimus et in emphiteosim damus et concedimus dicte universitati dicte ville de Matarone et vobis dicto Petro Santa Pau, pro dicta universitate inferius acceptanti et principalibus vestris eius nomine, et quibus voluerint, perpetuo licentiam, facultatem et potestatem conferimus et impartimus et impartimur dicte universitati fruendi et utendi quibusdam aquis orientibus, nascentibus que a quibusdam fontes que continuo et assidue agregantur discurrunt et dilabuntur et induentam discurrent et procedent per quosdam torrentes et precipue per torrentes, vulgo nuncupatos de Catà, d'en Pau Colomer, d'en Feu, d'en Fogueres, d'en Jaume Saguí, d'en Genís Ameller y de Antoni Roig y Llunell, per quos dicte aque habent, transitum versus dictam villam de Matarone et pro inde possint et valeant dicta universitas que, principales eius nomine et vos eius et eorum nomine et omnia et singula, facere seu fieri facere que ad effectum precontentum valia fuerunt quomodolibet et oportuna faciendo pro inde proconditione

FUNDACIÓ NOGUERA

dicte aque, requos, subrequos, aqueductus aliosque aparatus necessarios et oportunos nec non etiam possitis et valeatis illam aportare ad dictam villam Matarone et ad locum seu loca dicta universitati dictisque principalibus vostres eius nomine et vobis eius et eorum nostre bene vidit. Hoc itaque stabilimentum et in emphiteosim dationem et concessionem nostre et auctoritate predictis facimus licenciamque facultatem predictas elargimur et inpartimur dicte universitati dicte ville de Matarone et vobis dicto Petro Santa Pau, eius nomine de predictis, sicut melius dici potest et intellegi ad vestrum que salvamentum bonum intellectum subtali tamen facto forma lege et conditione quod predicta melioretis et in aliquo non deterioretis quod pro censu predictorum et omnium melioramentorum [f. 47r] per dictam universitatem et dictos principales vestros eius nomine faciendo datis, solvatis, faciatis et prastetis, dareque solvere, facere et prestare habeatis et teneamini dicto domini regi et nobis eius nomine, et nostris in dicto officio successoribus, annis singulis a die presenti qua hoc presens conficitur instrumentum ad unum annum primo et continue venturum, et si de inde anno quolibet in eodem termino sive die, sex solidos monete[207] barcinone. In his, autem non faciatis neque proclamatis alium dominum seu dominos nisi tantum dictum ad dominum regem et suos in regia dignitate succesores liceat, tamen vobis et vestris, mihis succesoribus post dies triginta, ex quo in dictum dominum regem et suos et nos et eius nomine et nostros in dicto officio succesores, fatichati fueritis predicata que vobis nostre auctoritate ac potestate predictis, stablimus et in emphiotesim damus et concedimus licentiamque facultatem et potestatem plenarias impartimur vendere, permutare, impignorare aut alios alienare vestris tamen consimilibus et vestrorum, salvus tamen semper in et super predictis que vobis nomine auctoritate ac potestate predictis, stabilimus et inpheteosim damus, concedimus licentiamque facultatem et potestatem plenarias predictas impartimur dicto domino regi et suis dicto censu dictorum, sex solidorum moneta barcinone, anno quolibet termino precontentus, solvendi et aliis iuredominio, firma et faticha triginta dierum et alio quolibet iure dicti domini regis et suorum in dicta regia dignitate succesores, et salvo in que laudimio, tertio seu foriscapio, dicto domino regi solvere competenti pro intrata vero predictorum que vobis nomine auctoritae ac potestate

207. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

predictis stabilimus et in emphiteosim damus et concedimus licentiam que facultatem et potestatem plenarias impartimur de dictis et solvistis nobis, unum par pullorum et seu pro eius valore, quatuor solidos monete barcinone, ad utilitatem regii curie et ideo renuntiando, exceptioni non numerate et non solute pecunie, et intrate predicte non solute non habite et non recepte et dolo malo actioni que in factum et omni alii iure rationi et consuetudini contra hec repugnantibus que vis modo damus nostre auctoritate predictis remitimus vobis et vestris in hiis succesoribus donatione, scilicet, pura, perfecta, simplici et irrevocabili que dicitur inter vivos. Si quid predicta que vobis et vestris nomine auctoritate ac potestate predictis stabilimus et imphiteosim plus modo valent aut a modo valebunt censu et intrata predictis in super convenimus et bona fide promittimus vobis et vestris in hiis succesoribus predicta que vobis et vestris stabilimus et in emphiteosim damus et concedimus licentiamque et facultatem plenarias impartimur, dictus dominus rex facit et nos eius faciemus vos et vestros in hiis succesores habere, tenere et possidere e in sana pace perpetuo contra [f. 47v] omnes personasque dictus dominus rex tenebitur, et nos eius nomine tenebimur et nostri in dicto officio succesores tenebuntur dicte universitati et dictis principalibus vestris et vobis eius et eorum nomine semper de firma et legalis evictione, et legitima deffentione eorumdem et de restitutione omnium et singulorum missionum sumptum expensarum dampnorum et interesse littis et ex obliganto pro inde vobis et vestris in hiis succesoribus omnia et singula bona et jua dicti domini regis mobilia et immobilia habita ubique et habenda et quovis modo et iuri privilegiata. Ad hec, ego Petrus Santa Pau, causidicus, civis Barcinone, sindicus, procurator et actor universitatis juratorum et consiliorum de consilio ordinario, dicte universitatis dicte ville et termini de Matarone, pro ut de dicto syndicato procuratione et actoria in quibus nostra et cognominata juratorum consiliarorum de consilio ordinario et formato dicte ville de Matarone, latius describuntur constat, instrumento recepto et testificato in dicta villa de Matarone, diocesi Barcinone, et intus domum dicte universitatis, die decima mensis octobris anno a nativitate domini millesimo sexcentessimo undessimo, penes discretum Jacobum Mates, auctoritate regia notarium publicum, regentemque notariam et scribaniam publicas dicte ville et termini de Matarone, pro herede seu successore magnifici Francisci Ferrer et Despuig, quondam, domini utili dicte notarie et scribanie publicarum et ea ratione notarium et scribam publicum negotiorum

FUNDACIÓ NOGUERA

comunium universitatis jam dicte ville et termini de Matarone. Pro ut idem notarius fuit cum certificatoris literis fidem facit dicto nomine adquirens predicta eademque laudans, aprobans, ratifficans, confirmans, acceptansque stabilimentum predictum sive in emphiteossim dationem et concessionem licentiamque facultatem et potestatem predictas per vos dictum illustrissimum baiulum generalem Cathalonie nomine et auctoritate predictis de predictis universitati dicte ville de Matarone et dictis principalibus meis eius nomine et michi eius et eorum nomina facta cum pactis et conditionibus predictis quibus expresse dicto nomine consentio, convenio et bona fide, promitto eodem nomine vobisque predictum censum, sex solidorum dicta universitas dicte ville de Matarone dictque principales mei eius nomine dabunt et solvent, et ego eius et eorum nomine dabo et solvant quolibet anno termino precontento dicto domino regi seu vobis et vestris in dicto officio succesoribus dicti domini regis nomime tradendo et aportando dictos, sex solidos de census annuo, intus presentem civitatem Barcinone dicte universitatis dicte ville de Matarone dictorumque principalium meorum eius nomine propriis missionibus, sumptibus et expensis alique omnia et singula superibus contenta faciam dicto nomine et complebo meique principales dicte [f. 48r] universitatis nomine facient, tenebunt et complebunt pro ut extentius superius continetur, et in aliquo dicto nomine non contrafaciam vel veniam dictique principales mei dicte universitatis nomine non contrafacient vel venient aliquo iure, causa vel etiam ratione, obligando pro inde dicto nomine dicto domino regi et sus in hiis succesoribus et vobis eius nomine spetiale et expresse totum ius emphiteoticum seu utile dominio in predictis per vos, universitati dicte ville de Matarone et dictis principalibus meis eius nomine et michi eis et eorum nomine stabilitis, acquisitum ac pertinens et pro censu debito et solvi cessato et cessando omnia et singula, bona jura dicte universitatis et principalium meorum eius nomine mobilia et immobilia, presentia et futura habita ubique et habenda, etiam quovis modo et jure privilegiata bona autem mea propria per premissis minime obligare intendo cum hiis negotium alienum, renuntians cuius legi, iuri, usu, rationi, constitutioni et consuetudini contra hec repugnanatibus, quovis modo et ut predicta vestra et singula majori gaudeant firmitate non vi nec dolo sed sponte juro. Ego dictus Petrus Santa Pau, dicto nomine in animan dictorum principalium meorum, dominim Deum et eius Sancta Quatuor Avangelia, manibus meis dicto nomine corporaliter tacta, predicta omnia et singula, atende-

FUNDACIÓ NOGUERA

re et complere, tenere et observare et in aliquo non contrafacere vel venire aliquo iure causa vel etiam ratione. Hec igitur omnia et singula que et pro ut dicta sunt supra et promissa facimus, paciscimus, convenimus et bona fide promittimus nos dicti contrahentes predicti respective, ut altera pars nostrum alterei et nobis adve [...] vicissim, nec non notario et scribe publico infrascripto, tanquam publice persona, per nobis dictis contrahendibus et pro aliis etiam personis omnibus et singulis quarum interest et intererit recipienti, paucenti ac etiam legitime stipulanti, volentes de huiusmodi infrascripto, fiant duo publica consimilia infrascripta quorum rationum utrique partim tradatur et liberetur per notarium et scribam infrascriptum ad hec nos dicti Hieronimus Astor, fisci advocatus, Joannes Magarola, Franciscus Mitjavila, consultores, Hipolitus Montaner, Michaell Lleveneras et Franciscus Roig, assessores dicti officii baiulie generalis de Cathalonie, qui predicttis omnibus et singulis tamquam de nostris consensu, ascensu et voluntate factis, concentiumus et nostrum assenssum paritterque consensum probemus.

Actum est hoc Barcinone Sig+na Dompni Alfonsi, comitis et baroni de Erill, de Orcau et de Anglasola, baiulus generalis, procuratoris feudorum Cathalonie, stabilientis. Hieronimi Astor, Joannis Magarola, Francisci Mitjavilla, consultorum. Hipoliti Montaner, Michellis Llavaneras [f. 48v] et Francisci Roig, assessorum predictorum qui hec laudamus, firmamus et respective juramus et consentimus, die decima septima mensis septembris, anno a nativitate domini millessimo sexcentessimo undecimo.

Presentibus pro testibus discretis Joanne Puiol et Benedicto Puig, notariis civibus Barcinone. Sig+num Petri Santa Pau, sindicy predicti que hec dicto nomine laudo, firmo et juro in dicta civitate Barcinone, die vigesima quinta octobris predicti anni millessimo sexcentesimi undecimi. Presentibus pro testibus, venerabilis Joanne Gassió, presbitero in ecclesie Ilerde benefficiato, Benedicto Domènech, notari cive Barcinone, et Sigismundo Torres, scriptore Barcinone residente.

Sig+num. Alfonsi Hieronimi Maynés, auctoritate regia notari publici civis Barcinone, alterius que ex scribis offici baiulie generalis Catalonie pro excellentissima comitissa de Benavent, domina utili et propietaria scribanie dicti officii qui hec scribere, fecit et clausit.

FUNDACIÓ NOGUERA

21

1612, gener, 19. Sant Julià d'Argentona

Concòrdia entre els jurats de la vila de Mataró i Antoni Sala, pagès del veïnat de Valleix, sobre la possessió d'unes aigües.

Concordia feta y fermada per y entre los magnífichs jurats de la vila de Mataró de una part, y Anthoni Sala, pagès del vehinat de Valleix del terme de dita vila de Mataró, de part altra, sobre la pretenció de certes aygües y possessió de aquelles.

En nom de nostre senyor Jesuchrist y de la gloriosa e humil verge Maria, mare sua, Amén. Com se portàs lite y causa en la Real Audièntia del present principat de Catalunya, a relatió del magnífich mossèn Hierònim Astor, doctor de aquella, per y entre los magnífichs jurats de la vila y terme de Mataró, de una part, y Antoni Sala, pagès del vehinat de Valleix del terme de dita vila, de part altra, sobre la pretenció de certes aygües. Pretenent dit Sala la possessió de aquelles en virtut de un acte de stabliment de dites aygües, fet y firmat per lo molt il·lustre senyor Baranguer Martí, leshores batlle general en lo present principat de Catalunya, a Pera Sala, quòndam, pagès de dit veïnat de Valleix, predecesor seu, a cens de un parell de gallines pagadores tots anys lo dia y festa de Nadal; del qual establiment consta ab acte rebut en la vila de Mataró, sots diversos calendaris, lo primer dels quals fonch a vint y sinch de agost del any mil quatre-cents sexanta-nou, y lo darrer y últim, a deu del mes de janer mil quatre-cents setanta, rebut y testificat en poder del discrete Matheu Çafont, notari públich de Barcelona, altre dels regints la scrivvania del offici de la ballia general de Catalunya. Y los dits magnífichs jurats pretenent lo contrari, ço és, que dret y possessió de dites aygües tocava a dita universitat en virtut del stab- [f. 49r] liment de les aygües que naxen y discorren per los torrents, vulgarment dits d'en Catà, d'en Pau Colomer, d'en Feu, d'en Fogueres, d'en Jaume Saguí, d'en Genís Ameller y de Antoni Roig y Llunell, fet y concedit als jurats de la dita universitat, a deset del mes de setembre proppassats del any mil sis-cents y onsa, per lo molt il·lustre senyor don Alfonço, compte y baró de Eril, de Orcau y de Anglasola, per la Sacra Cathòlica y Real Magestat, batlle general en lo present principat de Catalunya ab retentió de sis sous de ànnuo cens, pagadors tots anys a desete del mes de setembre, conforme de dit stabliment consta en poder del discret Hierònim Maynes, notari públich, ciutadà de Barcelona, y altre dels scrivans del offici de la ballia general de Catalunya.

FUNDACIÓ NOGUERA

E, axí mateix, attenent y considerant més avant que volent posar dita vila en executió dit stabliment per lo dit il·lustre senyor batlle general en son favor fet, havent-ho entès lo dit Anthoni Sala o impedí, evocant causa de la Real Audiència a relació del magnífich micer Stor, doctor de aquella, e per consegüent, veent dita universitat que lo seu stabliment here de ningú effecte, si dit Sala obtenia en dita causa, considerant de altra part, lo *dubio litis aventu* y que per ventura duraria molt la dita lit, y que en la prosecutió d'ella se offeririan grans gastos y, en particular, en la visura a la qual ab provissió feta per lo magnífic micer Puigmitjà, per impediment del magnífich micer Stor, a onsa del corrent y present mes de janer estava assignat ab continuatió de dies, ha tingut ha bé dita universitat venir a la present capitulatió y transactió y concòrdia de y per rahó de la qual entre les dites parts és estat tractat y pactat y fets y fermats y jurats los actes y capítols següents.

E, primerament, lo dit Anthoni Sala, ab thenor del present acte, de grat y de scerta sciència sua, per ell y per los seus, dona, sedeix, asigna y consigna a la dita universitat de Mataró, y en nom de aquella als magnífichs Nicolau Pedró, burgès, Jaume Mateu y Seguí, pagès, y Hieònim Pou, droguer, lo any present y corrent jurats de dita universitat, presents y als seus successors en nom de dita universitat, tot lo dret y actió que d'ell y als seus hi competeix y competir puga, y tinga y tenir puga hi harà o en lo sdevenidor en dites aygües, de les quals ab la presente transactió y concòrdia se tracta, tant per rahó y ocasió del acte del stabliment per lo dit il·lustre senyor Baranguer Martí, balle general, al dit Pere Sala, predessesor seu, fet y firmat de totes les dites aygües que naxen y discorren per lo torrent de Llevadors,[208] en lo dit acte de stabliment mensionat, com també per la possessió de aquell y altres qualssevols drets que assí dir y pensar-se en poguessen, y generalment, absol, defineix y totalment relaxa tots y qualssevols drets y pretencions que a ell y als seus los competescan y competir pugar y tingan y tenir pugan hara o en sdevenidor, en y sobre dites aygües per qualssevols rahons, drets, títols o causes que sien. La qual donatió, assignatió, consignatió, absolutió, relaxació y diffinició fa y fer entèn lo dit Anthoni Sala, als dits magnífics Nicolau Pedró, Jaume Mateu y Seguí y Hieònim Pou, jurats predits, y als seus en dita universitat successors, segons millor si pot dir y entendre, a sa e bon enteni-

208. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

ment d'ell y dels seus ab cessió de drets y altres clàusules útills y necessàries ab tal, emperò, que los dits magnífichs jurats en nom de dita universitat se hagen de encarregar lo dit cens annual de un parell de gallines que ell quiscun any[209] està tingut y obligat en fer y prestar al senyor rey per rahó de dit stabliment.

Ítem, és pactat y concordat entre les dites parts que lo dit Sala ni los seus, no pugen fer de ningun contrari, hara ni en lo sdevenidor, a la dita universitat del passatge de dites aygües per ses possessions, y estiga en libertat dels dits jurats y consell passar-las per allà a hont a ells los serà ben vist.

Ítem, los dits magnífichs Nicolau Pedró, Jaume Mateu y Seguí [f. 49v] y Hieònim Pou, lo present any jurats de dita vila y terme de Mataró, ab thenor del present acte, tenint poder del consell ordinari de dita vila per a de questes coses com consta de llur poder en lo llibre del dit consell ab determinatió feta rebuda per lo discret Jaume Mates, notari de dita vila de Mataró y scrivà del consell de dita universitat, a catorce del corrent y present mes de janer, attessas y conciderades les demunt dites causes y rahons y les differents renunciations y relaxacions per lo dit Anthoni Sala de dites aygües en lo precedent capítol, en favor de dita vila, fets convenen y en bona fe prometen en nom de dita universitat al dit Anthoni Sala y als seus de donar y pagar-li realment, y de fet en lo modo devallscrit, tres-centes lliures moneda barcelonesa, y axí mateix quiscun any en lo dia y festa de Nadal, donaran y pagaran lo dit parell de gallines que dit Sala[210] està tingut y obligat en donar y pagar de cens annual, per rahó y occasió del dit stabliment, servant-lo a ell y als seus impdemne de la prestatió del dit ànnuo cens. Les quals tres-centes lliures servescan y sian en recompensa de totes y qualssevols pretentions y actions que ell dit Sala y els seus tinguessen y pretenguessen y tenir pretendre poguessen hara o en lo sdevenidor en dites aygües, tant per rahó del dit acte de stabliment en favor seu fet y fermat,[211] com també per rahó de la possessió de aquell y altres qualssevols rahons que assí dir y cogitar se poguessen. Pagadoras dites tres-centes lliures ab tres yguals pagues, dins tres anys primers vinents del dia present en avant comptadors, començant la primera paga del dia present a un any

209. *Subratllat a l'original.*
210. *Subratllat a l'original.*
211. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

primer vinent y axí quiscun any fins sian íntegrament pagades y satisfetas dites tres-centes lliures.

Et ideo, nos dicte partes laudantes, aprobantes, ratificantes et confirmantes capitula et pacta predicta, et unumquodque eorum convenimus et bona fide promittimus pars parti ad invicem et viccisim, et nos dicti jurati nomine universitatis predicte, predicta omnia et singula atendere et complere et contra ea non facere vel venire ullo unquam tempore, et hoc attendere et complere promittimu, ut est dictum pars parti ad in vicem et vicissim et nos dicte juratis nomine universitatis sive aliqua videlicet, dilatione, excusatione, deductione, compensatione, rettentione et absque omni dampno missione et interesse utriusque partis cum cum salario procuratoris, scilicet proquolibet die intus presentem villam de Matarone laborantes quinque solidos, et extra eandem villam decem solidos barcinonensis, et nichil ominus ultra salarium predictum dabimus et solvemus pars parti, dictes repective nominibus omnes et singulas missiones, sumptus expensas dampna et interesse quos seu que utraque pars nominen seu procuratores nostros facere aportuerit aut modo aliquo sustinere in iudicio et extra iuditium, aut aliis quosvis modo de predictis super quibus quidem missionibus sumptibus et expensis dampnis et interesse predictis credatur et credi volumus pars parti nostro et eorum plano et simplici verbo vel saltim solo simplici juramento; nullo alio probationum genere requisito preterer. Nos, omnes superius nominati dictis respective nominibus, convenimus et bona fide promittimus pars parti que de vel super predictis vel inferioris non firmabimus ius nech causabimur, nech causabuntur, nech opponemus nech opponent aliquam exceptionem fori declinatoriam seu peremptoriam, nech aliquam aliam juris vel facti contrariam aut impedituram, nech pro inde gratiam aliquam impetrabimus sub pena quinquaginta solidorum, quam nostros dictis nominibus pars parti imponimus que toties comittatur et exhigi possit quoties fuerit per una pars nostrum alteri contra- [f. 50r] facti et que predicta omnia et singula ratta maneant perpetuo atque firma et pro predictis omnibus et singulis complendis et firmitter attendendis, tinendis et inviolabiliter observandis, obligamus dictis nominibus pars parti omnia et singula bona nostra et utriusque nostrum insolidum. Scilicet, nos dicti jurati, omnia et singula bona et jura dicte universitatis mobilia et immobilia, habita ubique et habenda quovis modo et jure privilegiata, renuntiantes quamtum ad hec beneficio novarum constitutionem et de adendarum ac adendarum actionum epistole Divi Adriani et consuetudini Barcinone

FUNDACIÓ NOGUERA

loquenti de duobus vel pluribus in solidum se obligantibus et legi sive iure dicenti quod pena semel ex acta amplius peti seu exhigi non possit et consuetudini Barcinone, si qua sit que prohibeat penam dari et solvi et restitutionem missionem sumptum dampnorum et interesse fieri, nech non spatiis decem dierum, quatuor quinque et sex mensium et aliis temporum spatiis et omni firme juris omnique si belli oblationi littis constatarionis iudicis assignationi et eius officio et cessionis bonorum benefficio et omnibus et singulis appellationibus, provocationibus, reclamationibus, auxiliis et benefficiis, acceptionibus et diffinitionibus quibus contra predicta seu infra aut eorum aliquod facere vel venire, aut in aliquo nos jurare possemus nech non renuntiamus foro nostro propio et ipsius fori privilegio et supponimus et submittimus nos et bona nastra et utriusque nominum in solidum parts parti dicts nominibus mobilia quantum ad hec foro iurisdictioni, cognitioni dictrictum compulsui examini et executioni honorabilis viccarii vel baiuli Barcinone, aut alterius curiis vis officialis curie sive iudicis tam ecclesiaticis quam secularis. Coram quo et in qua nos et bona nostra volueritis convenisse seu recursum habere pro predictis quosquidem, ut invidices nostros consentimus locumque jurisdictionem in nos et bona nostra dictis nominibus dicteque universitatis porrogamus de certa scientia et consulte renuntiantes quantum ad hec legi si convenerit de jurisdiccione omnium judicium et iuri revocandi domum et est secundum que predicta omnia et singula dictis nominibus scribimus et sub pena tertii pars parti ad invicen et vicissim solvere promittimus, in Libro Tertiorum curie dicti magnifici vicarii vel baiuli Barcinone, obligando pro inde dictis nominibus pars parti omnia et singula bona nostra et utriusque partes nominum insolidum. Scilicet, nos dicti juratis bona et jura dicte universitatis mobilia et immobilia, habita ubique et habenda, etiam quovis modo et iure privilegiata et quia sumus extra vicariam strictam Barcinone ideo ad dictam tertii scripturam in dictis Libris Tertiorum curie dicti vicarii vel baiuli Barcinone firmam baiuli Barcinone firmandam, et ibi omnia et singula bona nostra et utriusque partis nostrum insolidum dictis nominibus mobilia habita ubique et habenda, obligandum omnes notarios et scriptores juratos curie dicti vicarii vel baiuli Barcinone, presentes et futuros et quemlibet eorum insolidum, constituimus et ordinamus cum presentem rattum, gratum, validum atque firmum habere promittentes totum id quicquid et quantum per dictos procuratores nostros et quemlibet eorum insolidum, in predictis et circa predicta procuratum et actum fuerit quomodolibet sive gestam et

FUNDACIÓ NOGUERA

nullo tempore revocare sub bonorum nostrorum et utriusque partis cum insolidum dictis nominibus obligatione.

Et ideo, volumus et consentimus que per hoc instrumentum vel aliquod de contentis in eodem [f. 50v] huic tertii scripture vel converso nullam preiuditium generetur, tacite vel expresse, ducite vel indirecte aut aliis quovis modo imo utraque cautio et obligatio sit et remaneat ins suis robore et valor et utraque pars nostrum dictis nominibus possit et valeat nostrique in his successores dictis nominibus possint et valeant, utraque dictarum cautionum et obligationum tam coniunctam quam divisim libere uti et super eisdem semel et plures pro libito varieare juditium cum de predictis aliquid debeatur. Et ut predicta omnia et singula major gaudeant firmitate non vi nech dolo sed sponte, juramus, in animas nostras ad dominum Deum et eius sancta quatuor Avangelia, manibus nostris corporaliter tacta, predicta omnia et singula attendere et complere, tenere et observare et in nullo contrafacere vel venire iure aliquo causa vel etiam ratione. Hec igitur que et pro ut dicta sunt supra et promissa facimus, paciscimur, convenimus et bona fide promittimus pars parti, dictis nominibus ad invicem et vicissim notario quod etiam infrascripto tamquam publice et autentici persone pro utraque parte nominum recipienti et pascenti ac etiam legittimo stipulanti.

Actum es hoc in parrochia Sancti Juliani de Argentona, diocesi barcinonense, et in domo Michaelis Mallol, agricola, dicte parrochie, die decima nona, mensis januarii anno a nativitate domini millessimo sexcentesimo duo decimo. Sig+num magnificorum Nicholai Pedró, burgensis, Jacobi Mateu et Seguí, agricola, et Hieronimi Pou, droguer, juratorum predictorum, et Anthoni Sala, predicti, qui hec dictis nominibus laudamus, firmamus et juramus.

Testes huius rei sunt firmarum omnium predictorum honorabiles Michael Mallol, agricola, parrochie Sancti Juliani de Argentona, diocesi barcinonense, Stphenus Puig, agricola, parrochie Sancti Felicis de Capraria, dicte diocesi barcinonense, et Petrus Basal, laborator in domo dicti Michaelis Mallol, habitante.

Sig+num Joannis Monfort, auctoritate regia notarii publici ville Beate Marie de Matarone, diocesi Barcinone qui hec (una cum rasso et correcto in linea xi ubi legitur “Anglasola” et in linea xiii ubi legitur “atenentes” et in linea xvii ubi legitur “micer Puigmitjà” et in dicta linea ubi legitur “magnífic micer Astor” et in linea xxxv ubi legitur “convenen” et in linea lxxvi ubi legitur “quatuor”, scribi, fecit et clausit.

FUNDACIÓ NOGUERA

Aiguas que dona a la riera de Valleix, són en favor de la vila.[212]

En lo llibre de stabliments de la batllia general, foli 213, als 22 de juny 1613 se troba un stabliment fet a la universitat de Mataró, en lo qual a més de las aiguas tenia ja dita universitat stablerts de algun o alguns dels torrents de Valleix: establí, com està dit, las aiguas que naxen y discorren per los demés altres torrents de dit veïnat de Valleix que venen a donar cap a la riera de Valleix. Lo qual stabliment fonch fet a cens de sis lliures. Cens 6 lliures.

Se adverteix que la scrivania, carniceria, mesuras, taverna, forn de pega, fleca y corredoria fa la vila de cens 20 lliures, com apar en un precari fet per lo batlle general a la vila a 10 de desembre 1596, que és en pregamí. Lo dit cens se fa a la batllia.

22

1519, agost, 20. Barcelona

Ordinacions municipals basades en la insaculació, atorgades per l'emperador Carles, per mitjà del seu conseller Francesc Ubach.

O: ACA, C, Registros, núm. 3883.

[F. 51r] Hoc est exemplum[213] bene et fideliter. Barcinone, sumptum a quodam regio privilegio in pergameneo scripto, sigillatoque regio cum vetulis scere grocei rubrique colorum impendenti munito signoque de registrato, aliisque debitis solempnitatibus more regia cancellarie expedito, non viciato nec cancellato nec in aliqua ipsius parte suspecto sed omni prorsur vitio, suspitione charente, cuius thenor sich se habet.

En nom de Déu sia. Amén.[214] A tots notori y manifest que com la Sacra Cesària Cathòlicas y Reals Magestats a humil suplicatió de la universitat y singulars personas de la vila, parròquia y temma de Mataró hajan atorgadas unas lletras reals de commisió de mà de la prefata Sacra Cesàrea Magestat signadas e ab sagell real que usave abans que al Regne de Romans y Sacre Imperi fos elet, en lo dors sagellada ab senyal de registrata y altres solempnitats que·s pertanyen a la real cancellaria expedidas al magnífic miser

212. *Fins al final del full, textos afegits per una altra mà.*
213. *Format de lletra gran.*
214. *Format de lletra gran.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Francesc Ubach, doctor en quiscum dret, y del real consell dirigidas del thenor següent.

Don Carles[215] per la divina clemèntia y Rey dels Romans, e Emperador Carles sempre han gust,[216] dona Joana sa mare y lo mateix don Carles fill, per la gràtia de Déu, reys de Castella, de Aragó, de las duas Cicílias, de Hierusalem, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Galítia, de Mallorques, de Sardenya, de Còrdova, de Còrsega, de Múrcia, de Jahén, dels Algarbes, de Algezira, de Gibraltar, de las islas de Canària, de las Islas Índies y Terra Ferma del mar Ocèano, archiduchs de Àustria, duqs de Borgunya y Bravant, comptes de Barzelona, Flandes y Tirol, senyors de Vizcaya i de Molina, duchs de Attenas y Neopàtria, comptes de Rosselló y Cerdanya, marquesos de Oristany y de Gociano.

Al magnífich, amat conseller nostre misser Francesch Ubach, en quiscun dret doctor. Salut e dilectió, a nos és estat recorregut per part de la univer- [f. 51v] sitat de la nostra vila e terme de Materó, dient que lo regiment de la dita vila està vuy en die en tal manera e forma que no pot ésser regida sens alguna manera de discòrdia e passió, axí en las elections de las tres personas que quiscun trienni se acostumen de presentar per lo offici de balle a nos o a nostre lloctinent, com encara per la elecció dels Jurats e qualsevol altres officis e regiments de la universitat de dita vila, que axí, per no estar dit regiment en orde bo, com encara per ésser vinguda dita vila en diminutió, és mester per apartar tota manera de passions e per lo bé e repòs de dita universitat e augment de aquella que dits regiments sian posats e ordenats en forma de inseculació. Humilment supplicant-nos fos de nostra mercè sobre açò degudament provehir, confiants de la fe e legalitat e sufficiència nostra. Ab thenor de les presents, de nostra certa sciència expressament y deliberada y de nostra real auctoritat, vos diem, cometem, e manam qui vistas las presents, de continent vos fassan venir los jurats o personas per lo concell de dita universitat en assò deputats, o aquellas que a vós semblarà, e hoydas aquellas e haguda per vós deguda informatió en e sobre la sufficiència, bondat y habilitat de las personas per los dits assignats e officis de dita vila e terme, las personas que a nos parran hàbils e sufficients e ben vistas, vos feran de insicular otorgant a la dita vila e per part d'elles en e sobre las ditas cosas

215. *Format de lletra gran.*
216. *Errata evident, per* august.

FUNDACIÓ NOGUERA

e dependents de aquellas e annexas e conèxer de aquellas qualsevol privilegis, provisions e ordinacions axí per via de capítols com altrament, e per lo bon regiment de dita vila y dels poblats en aquella, segons que a vós serà vist, e açò a nostre beneplàcit duradores e no en altra manera. Car nos en e sobre ditas cosas e sobre los emergents e dependents, annexes y connexes de aquellas vos cometen e conferim nostres veus y poder a las personas per las quals de dita nostra certa scièntia e real auctoritat expressament y deliberada diem y manam ab pena de mil florins de or als cóffrens nostres [f. 52r] aplicadors, als portants veus de nostre general governador en lo nostre principat de Cathalunya, veguers, batlles, sotsveguers, sotsbatlles y assenyaladamente als batlle e jurats de dita vila de Materó o altres qualsevol officials, personas súbditas nostras, presents y sdevenidoras que per complir y executar tot lo demunt dit, no·us empedesquen, ans vos donen y presten y dar y prestar faren tot favor, concell e ajuda y aquells als quals pertangue tengan e observen inviolablament, guardan e guardar fassan la dita inseculatió, privilegis, provisions e ordinacions en virtud de las presents per vós fahedoras, axí com si per nos fossan fetas, provehidas e ordenadas. Car nos, aquellas e quiscuna dellas, a maior cauthela, ab las mateixas presents, ara per llavors e llavors per ara, approbam, ratificam y en aquellas posam nostra real auctoritat y decret duradoras. Com dit és, a beneplàcit de nostra real magestat, y no fassan ni fassen lo contrari en manera alguna, si la gràtia nostra teniu y ten cara y la pena demunt dita desijau e desijan evitar. Data en la nostra ciutat de Barchinona, a vint dies del mes de Agost en lo any de la Nativitat de nostre senyor Deu Mil sinch-cents y de nou. =Yo el Rey.= Vidit, canceller. Vidit Augustinus, vicecanceller. Vidit locuntenentis generalis thesaurario. Vidit conservatore generalis. In diversorum. IIII- F. LXXXXIIII°.

1520, abril, 9. Barcelona

Ordenances municipals atorgades per Francesc Ubach.

E, com las ditas letras reales e comissió sian estadas per n'Anthoni Portell, Joan Fornells, menor de dias, e Bernat Maior, jurats, lo any present de dita vila ensemps ab en Pere Seguí, major de dies, absent, al dit magnífich misser Francesch Ubach, en la ciutat de Barchinona y en las casas de la sua habitació personalment

FUNDACIÓ NOGUERA

trobat presentadas, de la presentació de las quals és estada rebuda e testificada carta en poder de Francesch Garau Fogassot, scrivà de sas magestats e notari públich de Barzelona, a XIIII dies del mes de març y del presente y devall scrit any. Lo qual rebudas ditas letras de comissió ab aquellas reverèntia e honor que·s pertarny, se offer prest e aperallat hobeir los dits reals manaments, segons a ell era manat. Per tant volent als dits reals manaments hobeir, mana [f. 52v] als dits jurats y prohòmens de la dita universitat que, en continent, donassen los memorials de las personas y dels noms y lo nombre dels officis dels regiments que donar volguessen de las quals cosas hagut sobre aquellas per lo dit magnífich comisssari ab los dits jurats e altras personas, diversos rahonaments e col·loquis e vists los dits memorials per los dits jurats donats e produhits, lo dit magnífich comissari usant de la auctoritat e potestat en ditas e preinsertas lletras reals e comissió contengudas, ha delliberat, statuhit, ordenat e atorgat a la dita universitat de la dita vila de Mataró e terme de aquella e singulars de aquella en la millor forma e manera que li ha aparegut e a ell és estat bé, vist los privilegis, capítols, ordinacions e altras cosas en la manera següent:

Primerament,[217] lo dit magnífich comissari usant de la dita facultat e poder a ell per las prefatas Sacra Cesàrea Cathòlicas y reals Magestats, com dit és, donat e atribuhit ab las condicions, emperò, e retentions devall scritas, e no en altra manera, statueix, preveheix, e ordena que de aquí avant en dita universitat tots los officis, així de balle com de jurats, consell e mostassaph, clavari e hoydors de comptes e altres officis del regiment de dita universitat, se fassan no per electió, mes per inseculació e extractió de sorts de redolins per la forma e manera següents:

Primerament,[218] com hage feta inseculació de totas aquellas personas que a mi han paragut ésser àbils e sufficients, axí per ésser balle, jurats com encara per tenir y regir los altres officis de la dita universitat, en aquesta manera que los noms de quiscú dels scrits en sengles trossets de pregamí y enclosos en sengles rodolins de çera, los quals he fets col·locar y metrer en diversas bossas, segons la diversitat dels officis per als quals las ditas personas han a concórrer. Vull e ordén que las ditas bossas, las quals per aquesta primera vegada, són estadas per mi lliuradas e acomenadas al dit

217. *Format major de lletra.*
218. *Format major de lletra.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Francesch Garau [f. 53r] Fogassot, tancadas e sagelladas, haprés de ésser feta la extractió dels officials per lo any present, en la forma desús escrita, decontinent, per lo balle de la dita vila o loctinent de aquella e jurats, sien sagelladas en presència de las ditas personas e consell e del scrivà de la dita vila, e sian mesas e tancadas dins una bona caxa que tinga sis claus de diversas tanchaduras, de las quals tinga lo dit balle la una clau, e los jurats e lo escrivà senglas claus. E lo dit balle deixant son offici, hage a deixar la dita clau al que entrara per balle del qual exegescha y rebi jurament que no acomanara aquella a persona alguna, sinó en cars de llegítim impediment, que no pogués ésser personalmente a hobrir de la dita caixa, e que aquella no obrirà ni consentirà ésser oberta, sinó que sia convocat lo concell, y en presèntia de aquell, y dels qui y seran la hora prefigida, la qual caixa axí tanchada haja estar guardada en la casa del consell de la dita vila, o en la sagristia de la Iglésia, o en aquella part hont acostuman tenir lo consell, puix sia en lloch segur, seguns la cosa requer.

E per[219] donar forma a la extractió de tots los officials per los quals és feta dita insiculatió, estatuesch e ordén, primerament, que quiscun trienni, lo any que los officials triennals del present principat de Cathalunya se hauran a mudar, un dia que als dits jurats serà benvist entre Ninou y Carnestoltas, sie convocat lo consell de la dita vila y en presència del dit batlle o de son llochtinent, presents los dits jurats e les altres personas que en lo dit Consell se trobaran, puix que la hora assignada sia passada, havent-hi compliment del nombre statuhit e necessari per a celebrar consell, sia aportada la dita caixa al dit lloch, e allí sia uberta en presèntia dels demunt dits que allí seran congregats. E sia treta, primerament, la bossa intitulada bossa de batlle, [f. 53v] e sia bé remanad, e aprés uberta per los escrivà de la dita vila, o ell absent o impedit, per son substitut, e per un fadrí, que sie de edat de sinch fins en deu anys, pres a la ventura, sia mesa la mà dins la dita bossa, de la qual traga tres rodolins, hu aprés altre a la ventura, sens mirar aquells; sian uberts públicament per lo dit escrivà, e los noms de aquellas tres personas que seran trobats dins los tres rodolins, sian presentadas de part de dita universitat dins lo temps en la forma y acostumada a la magestat real o al llochtinent general de aquella, si serà en lo principat desús dit, y sinó y serà, sien presentats al batlle general

219. Extractió de batlle. Batlle *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

o al llochtinent en lo dit offici, segons forma dels privilegis atorgats a la dita vila. E si, e segons fins assí, se és acostumat fer perquè la hu dels dits tres nominats sia elet per a batlle de la dita vila per aquell trienni que seguirà, e de allí avant a beneplàcit real, segons que de las altras batllias e officis triennals és acostumat provehir.

Emperò, quiscun any lo dimarts que és la tercera festa de Pasqua de la resurrectió de Nostre Senyor Déu Jesuscrist, sia convocat lo concell de la dita vila, en lo lloch y forma acostumada y en presència del dit batlle o de son llochtinent, presens los dits jurats e las altras personas que en lo dit concell se trobaran, pus que la hora assignada sia passada, havent-hi compliment del nombre statuït y necessari per a celebrar concell, sia aportada la dita caixa al dit lloch, e allí sia uberta en presèntia dels dits que allí seran congregats. E sia treta, primerament,[220] la bossa intitulada de jurat en cap, e sia bé remanada e aprés uberta per lo escrivà de dita vila, o ell absent o impedit per son subtitut, e per un fadrí que sie de edat de sinch fins en deu anys, pres a la ventura, sia mesa la mà dins la dita bossa de la qual traga un rodolí a la ventura, e sens mirar aquell, sia ubert públicament per lo dit escrivà, e aquella persona, lo nom de la qual serà trobat escrit dins lo dit rodolí, sia jurat en cap de la dita vila, lo any prop següent. Emperò,[221] que si serà cars, que la persona que serà axí treta per a batlle, e jurat en cap comentara de tots los altres jurats [f. 54r] e officials que seran inseculats, seran inhàbils; en tals cars, statuesch y orden que aquell rodolí se torne clòurer, es meta dins la sua bossa, de la qual sia tret altre rodolí per lo dit fadrí, e sia ubert ab la forma desús dita. E si serà tret lo nom de algú que sia mort, sia·n tret un altre sens tornar-li lo rodolí del qui serà mort. E assò sia fet tantas vegadas fins que sia lo nom de persona o personas que sien hàbils per a batlle, e jurats e altres officis desús nominats de la dita universitat. E aprés lo redolí qui serà àbil, e serà batlle o jurat o dels altres officis desús dits, sia tornat en la dita bossa per a córrer sa ventura e sort en los altres anys següents. E feta quiscuna de las ditas extractions de batlle e de jurats e officis, sia tancada e sagellada quiscuna de ditas bossas per lo dit batlle e Jurats, e sia tornada dins la dita caixa.

220. *Subratllat a l'original.*
221. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Statuesch,[222] emperò, e ordén que aquell qui serà estat jurat, clavari, mostassaph e hoidor de comptes, no puscha ésser tret de dos anys aprés que haurà deixat lo dit offici; ans aja a vagar los dits dos anys, encara que fos cas e sort que tornàs ésser tret en lo temps dels dits dos anys en lo mateix offici que haurà administrat. En los altres, emperò, officis que no haurà regit aja de passar sols un any. E assò mateix sia en los de concell que no haja a vagar, sinó un any per ésser de consell.

Ne puguen[223] ésser ensemps jurats, pare e fill, sogre e gendre, ne dos germans, encara que isquesan o fossen trets de diversas bossas. Ordén e provehesch que, en tal cars, lo qui primer serà tret, sia jurat, e lo segon se haja a tornar a la bossa, y en lloch de aquell, se·n trague un altre per sort e a la ventura, en la forma desús dita. Emperò, lo que serà estat batlle haja a vagar un trienni, en lo qual tindrà taula, e si en aquell serà tret per a batlle, no ho puga ésser, ans sia tornar lo rodolí en la bossa, e sien tret altre en la forma desús dita, que sia hàbil per al dit offici. E durant lo temps que serà batlle, y encara dos anys aprés següents, no puga tenir altre offici, així de jurat, com de altres officis de la present universitat, ans en tal cars si era tret de ditas bossas, sia tornat en aquella de hont serà tret, e sia prossehit en extractió de altra, encara que hagués cobrada [f. 5v] diffinitió dels jutges de taula.

Ítem,[224] per donar forma al concell de la dita vila, statuesch e ordén que lo consell de dita vila sia de vint personas, ço és, los quatre jurats que eixiran e los quatre que seran extrets, e dotsa que se han de traure de las tres bossas de consell. E, en la forma e dia desús dita e que servar se deu en la extractió de dits jurats, trahent dotsa rodolins, hu aprés altres; ço és, sinch de la bossa de consell dels antichs de la dita vila y parròquia; quatre de la bossa dels jóvens, tres de la bossa de Llevaneras y Sant Vicens[225] y aquellas dotze personas, los noms dels quals seran trobats dins los dits dotsa rodolins, sien de consell de dita villa aquell any següent. De las quals vint personas de consell, las quinze personas en las quals, emperò, hagen ésser los tres dels quatre jurats de la dita vila i parròquia, puguen tenir e [...] que quant en lo consell, e fer tots e sengles actes al consell pertanyents que millor, e més

222. *Lletra de format major.*
223. *Subratllat a l'original*. Pare y fill, sogre y gendre *al marge esquerre*.
224. *Lletra de format major.*
225. Llavaneres y Sant Vicens *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

complidament en dita vila és estat acostumat. Entès, emperò, que declarat, en quant en lo consell se votarà alguna cosa, lo jurat en cap hage duas veus en cars de paritat. E lo que per las ditas quinze personas, o per la maior part de aquellas serà deliberat haja tanta eficàtia y valor, com si per tot lo dit consell fos fet e determinat. E dit consell se haja a traure quiscun any de las ditas bossas en la forma dita e que no puguen ésser extrets a consell que no hagen vagat per lo menys de un any, que tres dias aprés que serà extrets o abans si menester serà, hajan a prestar jurament de haver-e bé e degudament en dit offici, y de fer y servar totas e sengles cosas, segons és acostumat.

Ítem,[226] stauesch e ordén que per l'orde en lo precedent capítol posat dels officis assí expressats no sia vist ésser prejudicat l'orde de la graduació dels dits officis acostumat servar en la dita vila; ans vull que aquells resten e estiguant graduats per son degut orde, així e segons que fins assí ho han acostumat, mes entès que carnicer, revanador, hostaler ne pescador, en cars que isca en dit offici de mostassaph sia agut [f. 55r] per inhàbil y en el lloch de aquell tal sia provehit a extractió de altre, perquè no seria rahó que algú que ischa de dits officis, lo mostassaph per ésser offici que principalment consisteix en pesos de mesuras.

Ítem,[227] que si convendrà a la present vila tremetre síndich o síndichs o missatgers per obs de dita vila, si serà necessari hu, que aquell traguen de la bossa dels jurats en cap. E si seran necessaris dos, que·ls traguen de las bossas del cap e segon, y si tres, hajan a traure de las ditas duas bossas y de la tersa, y si quatre de totas las quatres bossas. E no més, rematent al consell lo nombre de síndichs o missatgers que seran necessaris.

Ítem,[228] statuesch e ordén que lo mostassaph de la dita vila, axí com reb los emoluments del dit offici, així bé sia obligat de haver e tanir a sas despesas los pesos e mesures necessàrias, segons que al offici se pertany e millor e més complidament, fins assí és estat acostumat, sots pena de vint y sinch lliuras, exequutadoras e acquisidoras, segons és contengut desús tot lo capítol fet en la exceptió dels dits officis.

226. *Lletra de format major.*
227. *Lletra de format major.*
228. *Lletra de format major.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem,[229] més, ordén y statuesch que en la dita tercera festa de Pasqua, que aprés que seran extrets los jurats, fassan extractió de mostassaph. No obstant, que dit offici de mostassaph sia administrat en algunas per lo batlle qui vuy és de la present vila, però que lo exercici de dit offici en las cosas que administrarà dit batlle no comens, sinó del dia que dit batlle haurà deixat lo exerci de offici de batlle, y de aquell dia en havant regesca dit mostassaph, que ara novament serà tret, axí per lo residuo del any que serà extret, com encara per lo any següent, e d'aquí al devant quiscun any sia tret de sach en dit dia. Volent e ordenant que los mostassaph qui són estats en dita vila fins a la present jornada, han acostumat donar compte y rahó de bans e penes al mestre racional de la règia cort, que dit mostassaph y tots los altres que seran, hajan a donar dit compte y rahó [f. 55v] a dit mestre racional, si e segons és acostumat assí.

E per quant[230] se diu que lo que qui vuy és batlle té revendaria y altras cosas subiectas a la coneixensa e jurisdictió del offici de mostassaph, y no és bé essent mostassaph sia revenedor, contra forma de las ordenations desús posadas y altres. Per tant, ordén y stauesch que lo dit batlle haja a deixar de tenir dita revanderia, y altras cosas pertanyents a la venderia y altras cosas jurisdictió de dit mostassaph. E no volent aquellas dexar, que encontinent lo qui serà axit mostassaph haje conexensa e iurisdictió sobre dit batlle en las cosas pertanyents a la jurisdictió de mostassaph, prestat primer quer haja dit mostassaph lo jurament y altres cosas que lo mostassaph y altres officials de dita vila han acostumat fer y prestar en lo introit de llur offici.

E més,[231] ordén per la bona administració e regiment de dit offici de mostassaph, que totas las ordinations, privilegis sia alguns ni haurà que són en la dita vila fets en favor de la jurisdictió y conexensa de dit offici, y en altra manera havent sguart a dit offici, sie fet un llibre de dits privilegis y ordinations, y aquell sie liurat al mostassaph qui ara és y quiscun any al qui serà, tret de dit sach, a fi que dit mostassaph puga millor administrar justícia.

Ítem,[232] provehesch e ordén que lo clavari sia tingut fer i servar tot lo que és provehit e dispost sobre lo exercici del dit offici, tant

229. *Lletra de format major.*
230. *Lletra de format major.*
231. *Lletra de format major.*
232. *Lletra de format major.*

FUNDACIÓ NOGUERA

en virtut de privilegis atorgats per los sereníssims reys de Aragó de gloriós recort, com altres sobre lo regiment de dita vila.

Ítem,[233] provehesch y ordén que tots temps que esdevindrà cars de vacatió de algun offici o officis temporals de la dita vila, axí per mort com altras, ans de finir lo temps de son regiment, sia a obció e voluntat del consell de la dita vila, si li semblara ésser necessari de metrer altres per lo residuo del temps, en cas que deliberassen deure fer y metre altre per lo residuo del temps, orden que en dit cars, se haja a tràurer de la bossa feta per [f. 56r] aquell tal offici en la forma demunt dita. Entenent, emperò, declarant que si lo dit residuo del temps per lo que se farà la dita extratió serà menys de sis mesos, aquell tal que serà tret e regirà per lo dit residuo de temps puga concórrer axí en la primera esdevenidora extractió, com en altres que aprés se faran dels dits officis e pugen regir lo tal offici en què axirà o altre, encara que no haja vagat per temps algú.

Ítem,[234] provehesch e ordon que qualsevol que serà estat tret per a jurat en cap, haja haver al menys trenta-tres anys complets, e per jurat segon, ters, quart haja almenys vint y sinch anys complets, y en los altres officis e persones de consell, volen sie servada sobre la edat la forma que fins ara assí se és tinguda, si alguna n·i haurà. E qui no tindrà la dita edat sia inhàbil, fins que tinga aquella.

E més[235] ordén que qui no tindrà o no haurà aguda muller sia inhàbil, e no puga ésser de consell ni concórrer algun offici de la vila.

E més,[236] statuesch y ordén qui qualsevol que tindrà offici de la vila, si eixirà en altre offici de aquella sia hagut per inhàbil per al dit segon offici aquell any, perquè en un mateix any hu no tinga dos officis, acceptat en offici de jurats que no obstant, seguint-se lo cars, puguen concórrer en lo dits officis altres, y los altres officials per lo consenblant, seguint-se lo cars puguen concórrer a jurats.

E més,[237] ordén que lo mostassaph, no obstant sia mostassaph puga concórrer e ésser extret en terna per lo offici de batlla, com no fos rahonable que per haver a tenir sols set semmanas lo offici

233. *Lletra de format major.*
234. *Lletra de format major.*
235. *Lletra de format major.*
236. *Lletra de format major.*
237. *Lletra de format major.*

FUNDACIÓ NOGUERA

de mostassaph li pugués empatxar concórrer en terna de dit offici de batlle.

Ítem,[238] provehesch, statuesch e ordén que si algú qui serà estat tret per a qualsevol dels dits officis, serà absent de la dita en lo temps de la extractió e dins un mes aprés següent no serà estat vingut a presentar-se als jurats per a regir dit offici, que en tal cars, en lloch de aquell se trague altre que se haja de presentar a dits jurats dins tres dies. Altrament, sia prosseguit a extractió de altre persona que sia present en la vila o terme, lo qual tinga e regescha lo dit [f. 56v] offici, encara que aquell que primer serà estret vingués aprés, pusque no serà estat vengut ni presentat dins lo dit temps, aprés de ésser estat tret, com dit és.

Ítem,[239] e ordén que las personas que seran estadas tretas per jurats de la dita vila han acceptar aquells sots pena de sinquanta liuras. E los qui seran de consell hagen e sian tinguts de jurar e anar y ésser en lo consell tots temps que seran cridats per aquell, sots e virtut del jurament que prestat hauran e sots pena de vint sous, la qual sie exequutada per lo batlle a requesta dels jurats de dita vila e la dita pena sia aplicada, ço és, la mitat als cófrens del senyor rey, y la altra mitat a la obra de la Iglésia de dita vila. Emperò, vull, statuesch y ordén que si algú dels demunt dits en qualsvol cars, allegara just impediment o iusta excusatió se estiga a coneguda e determinatió dels dits jurats o de la maior part de aquells, de paraula, sens plet e sens scriptura, axí que si per los dits jurats serà admesa la exequutió o impediment, no puga ésser procehit la dita exequutió ni en res molestat aquells.

E més,[240] provehesch e ordén que tots aquells qui seran trets per a qualsevol dels dits officis, abans de regir aquells hagen ha prestar lo jurament acostumat, e fer totas aquellas cosas que fins assí eran tinguts fer e per semblant usan e se alegran de totas aquellas honors e prerrogativas que als dits officis se pertanyen.

Ítem, provehesch[241] e ordén que los qui seran deutors a la universitat no pugan concórrer a ningun offici, encara que trets dels sachs, pus lo deute sia clar e líquit y accedesca suma de tres liuras; per a saber si serà clar y líquit se haja estar a la determinació

238. *Lletra de format major.*
239. *Lletra de format major.*
240. *Lletra de format major.*
241. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

dels jurats y del consell, o a la major part de aquell, y en cars de paritat, lo jurat en cap haja dues veus, y segons aquellas se haja a fer conclusió, remogut tot recors, appellatió, *restitutio in integrum ex quarumque clausula* y altre qualsevol dret se pugués al·legar, dir ni excogitar y aquells no obstans, se puga passar havant, segons serà determinat per dits [f. 57r] jurats e consell.

Ítem,[242] provehesch e ordén que si cars serà que hi hage qüestió de algú si podrà concórrer, així per ésser deutor, com en altra manera, al·legant aquell tal qui serà extret, algunas exceptions que dita qüestió haje ésser decernida y aclarida per los dits jurats e consell, o per la maior part de aquells, segons y en la forma en lo precedente prop capítol és contingut.

Ítem,[243] statuesch y ordén que si algun particular de la dita vila, axí agent con deffenent pladejara ab aquella, serà extret en algun dels dits officis, no puga concórrer en aquells, ans sia tornat en la bossa de hont seria aixit, y en lloch de aquell sia procehit a extractió de altre, tot frau cessant del qual frau se haja estar a la determinació dels jurats e consell o a la maior part de aquells, segons y en la forma que en los dos prop precedents capítols és contingut.

Ítem,[244] provehesch y ordén que tota hora que·s farà la extractió de tres personas per lo offici de batlle, las duas sean e hajan ésser de la vila e parròquia de Mataró, e altra puixa ésser, així de la dita vila e parròquia, com de Llavaneres y Sant Vicens, lo qui primer exirà.

Ítem,[245] statuesch y ordén que si algun arrendador de la dita vila serà extret en algun offici de aquella, no puga concórrer en aquell, ans en tals cars sia hagut per inhàbil e insuficient; e en lloch de aquell, ne aja ésser tret altre e lo redolí de hont serà tret sia tornat a la bossa, perquè puga concórrer en temps que tinga habilitat.

Ítem,[246] statuesch y ordén que lo salari del mostassaph sia la tersa part dels bans que exequutarà; sia l'altra tersa part, sia del rey y la restant part sia de la obra la dita Isglésia. E que dit mostassaph no pugua fer gràtia de dits bans, sinó tant solament de la

242. *Lletra de format major.*
243. *Lletra de format major.*
244. *Lletra de format major.*
245. *Lletra de format major.*
246. *Lletra de format major.*

FUNDACIÓ NOGUERA

meytat, e que dit offici sia annual de aquí avant, segons los altres officis de dita vila.

Ítem,[247] per provehir que los sachs demuntdits estiguen con se pertany, statuesch, provehesch y ordén que de quatre en quatre anys, comptadors de la dita tercera festa de Pasqua de resurrecció del present any en havant, vuyt o quinze dies abans del desusdit die de dimars, que es la dita tercera festa, sie convocat lo consell de la dita vila en lo lloch y forma acostumats, presents los batlle, jurats et ditas personas de [f. 57v] consell o la maior part, pus no sian menys de quinze, sie aportada una de las ditas bossas, e allí sia uberta en presència dels demuntdits que allí seran congregats e sia treta la bossa del jurat en cap, sia bé remanada e aprés uberta per lo scrivà y en la forma que dessús és estat dit per a las extraccions dels officials, sie tret de la dita bossa un redolí e sia ubert públicament per lo notari e aquell lo nom del qual serà escrit trobat dins dit redolí, sia scrit per lo dit notari per entrevenir en los actes desús scrits. E aprés, de continent, sia treta la bossa de jurat segon y de aquella, en la mateixa forma, sie tret e ubert un altre redolí e aquella persona lo nom de la qual serà trobat escrit en lo dit redolí, sie escrita ab lo altre desusdit y lo mateix sia fet de las bossas dels jurat ters e quart. Las quals quatre personas axí extretas, ensemps ab los dits quatre jurats, si seran presents y sinó ab aquells que·s trobaran, de continent, feta la dita extractió sens algun intervall de temps, traguen e regonegan totas las bossas que serà en la dita caixa y en presència del dit escrivà o notari, descrivan la scedula o paper que serà cusit en quiscuna de las ditas bossas, en la qual sie la nòmina dels enseculats en aquellas y en lo lloch de las personas allí escritas que trobaran ésser mortas, sien mesas per los dits jurats e quatre personas, los noms de les altres tantas personas com seran las mortas, no affexint-hi major nombre del que mancaran en ditas bossas hàbils e sufficients, segons Déu e llurs bones consciéntias. Salvat la porció als de Llevaneres y Sant Vicens[248] així en les bossas de jurats, de consell y altras en lloch dels qui seran morts.

E en cars de discòrdia de las ditas vuyt personas, statuesch y ordén que per aquella o aquellas personas en què les ditas vuyt personas totas no concordaran, quiscuna dellas fassa una llencha

247. *Lletra de format major.*
248. Llavaneres y Sant Vicens *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

de paper en lo qual estiga lo nom de la persona que volrà e tots los vuyt papers sian mesos en una capsa, e a la sort, sens mirar-ne sia tret hu, per lo més antich de las ditas vuyt personas. E aquell [f. 58r] tal que exirà sia enseculat en la dita bossa, fahents semblants redolins per tots los que ensecularan, segons los altres ja enseculats, y en lo dit supliment, com dit és fahedor, pugan las ditas vuyt personas pujar e mudar de la tersa bossa a la segona, y de la segona a la primera bossa de jurats, aquell o aquells qui a las ditas vuit personas concordes serà vist deure ésser pujades e mudades.

E més havant,[249] las ditas vuyt personas concordes, regoneixent, com dit és, las ditas bossas en lloch dels morts y no en altra manera, pugan enbossar o ensecular en aquellas, la persona o personas que·ls seran vistas hàbils e sufficients per algú del dits officis, axí de jurats com de altras, y en cars de discòrdia de las ditas vuyt personas, per ço sia servada la forma en lo present capítol ordenada. Prestant, primerament, emperò, las ditas vuyt personas jurament de fer lo dit supliment e inseculatió bé e degudament, segons Déu e sas consciòntias, e de tenir secret lo que veuran e faran. E lo notari per lo semblant haje a jurar de tenir-ho així bé secret.

Ítem,[250] perquant la varietat del temps pot mòurer a varietat de disposició per lo bé de la cosa pública de la dita vila y terme *et aliis*, ordén, declar y reserve que per lo present privilegi, capitulatió, ordinacions y altres cosas totas y senglas en aquells y aquellas contengudas, sien e estiguen a beneplàcit de la real magestat. Aturant y reservant a sas magestats poder de corregir, interpretar, mudar e de nou statuhir totas e qualsevol cosas en lo dit privilegi, capitulatió e ordinacions contengudas e supplir e provehir lo que lo a sas magestats serà vist satisfer al servey de nostre senyor Déu y de sas altesas e al bé de dita vila, unas y tantas vegadas como a sas magestats serà ben vist, si e segons en la comissió a mi feta, és contingut. Volent que totes e sengles en dit privilegi, capitulatió, ordinacions e totas e sengles coses en aquell y aquellas contingudas sian servadas a la letra. No obstant, qualsevol privilegis, ordinacions, pràctichas, usos e costums de la dita vila en quant al presente privilegi, capitulatió, ordinations e cosas en aquell e aquellas contengudas, fossen contrària ho contràrias e sens derogació dels dits privilegis, pràctichas, usos, costums, ordinacions de la dita

249. Insiculació *al marge dret*.
250. *Lletra de format major.*

FUNDACIÓ NOGUERA

vila en totas y sengles altras cosas ha aquest [f. 58v] meu, o verament real privilegi en contrarians. Dich, per ço y man per la auctoritat y potestat preditas, a tots y sengles officials a qui pertanga y assenyaladament al batlle y altres officials singulars personas de la dita vila de Mataró, presents e esdevenidors, sots incorriment de la ira e indignatió de sas magestats e sots las penas en las presinsertas letras reals e comissió contingudas als cofres reals aplicadoras e altras penas a àrbitre de sas magestats reservadas, que lo present privilegi, capitulatió, ordinacions e totas sengles cosas en aquell e aquellas contengudas, tenguan e observan tenir e observar, fassen inviolablament segons la forma, sèrie e tenor de aquell y aquellas. E no sia fet per res lo contrari.

En testimoni de las quals cosas en lo nom e potestat predits, he manat ésser feta la present ab mon propi sagell en pendent sagellada. Data en Barchinona, a nou dies del mes de abril, any de la Nativitat de nostre Senyor, mil sinch-cents y vint.

Vidit Comissarius predictus. Expeditus de mandato dicti domini comissari per me Franciscum Gerardum Fogassot, locumtenenti + Sigillo regale.

Sig+num Mariani Rufalta, notarius apostolicus et regius auctoritatibus, notarii publici Barcinone. Testis.

Sig+num Raphaelis Armengol, auctoritatibus apostolica et regia [*il·legible*] Testis. Sig+num Ludovicus Subirana, regia auctoritate notarii publici et de collegia notariorum regiorum Barcinone, qui exemplum a su vero originale nota fideliter sumptum et cum eodem veridice comprobatum testificatum. Ut supra patet scribere fecit et clausi, [XXI, desembris, MDCXXVIII[251]]

23

1684, gener, 22. Barcelona

Privilegi reial atorgat en nom del rei Carles II[252] que regula la representació i les obligacions dels qui gaudeixen de fur militar.

O: ACA, C/9.1.5.18. Reg. 5589-6003, Diversorum XIIII, f. CCXXII.

251. *Text molt esborrat de lectura dubtosa.*
252. *Carles II (1661-1700), nominalment va ser rei des de 1665 fins a 1700.*

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 59r] **Privilegi acerca los senyors militars. 1684**

Hoc est exemplum bene et fideliter.[253] In villa Mataronis, diocesi Barcinone, sumptum a quodam publico et autentico regio inferius incerto privilegio in pergameno scripto sigilloque regio, signoque de registrata et aliis debitis solempnitatibus more regie cancellarie expedito, non viciato nech in aliqua eius parte suspecto sed omni prorsus vicio et suspicione haventis, cuius thenor sequitur sub his verbis:

Nos, Carolus,[254] Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, etcetera, comesque Barcinone, etcera. Nos, Alexander, dux et princeps de Bournonville,[255] comes Hennini, etcetera, Auri velleris aequitis, a Concilio Belli Supremo domini nostri regis eiusque locumtenens et capitaneus generalis in presenti principatu Cathalonien et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, ac capitaneus generalis regalis exercitus, fuit nobis nuper, pro parte sindici universitatis et singularium personarum ville de Mataro, vicarie Barchinonense, exhibita et presentata suplicatio quedam, quindecim capitula in se continens per eos facta bonun regimen augmentum, conservationem et administrationem dicte universitatis concernentia que decretari iussimus pro ut in calce utriusque dictorum capitulorum continetur quorum thenor sequitur et est talis.

Excelentíssim senyor. Com la varietat del temps sia justa causa que lo que un temps està estatuït, se dega en altre manera estatuir y mudar, principalment corrent evident utilitat. E, com de temps ensà en lo govern de la vila de Mataró sols hagen concurregut y sian estats admesos las personas no militars, ciutadans honrats y gaudints de privilegi militar, encara que alguns se trobassen insiculats en las bossas del govern de dita vila, però aquells en lo cas són estat extrets, són estat subfocats; per ocasió de la qual subfocació, com altramente entre dita vila, y dits militars, ciutadans honrats y gaudíns se hajen suscitats molts plets y qüestions; y axí mateix, aserca de la solució de las imposicions de dita vila y de altres càrrechs y mals, de las quals ditas se han suscitadas moltas decencions y odis entre las personas de dita vila, y dits militars, ciutadans honrats y gaudíns; los quals cessaran si aquell són ad-

253. *Format major de lletra.*
254. *Format major de lletra.*
255. *Alexandre, duc i príncep de Bournonville (1616-1691), va ser virrei des de 1678 fins a 1684.*

FUNDACIÓ NOGUERA

mesos al govern de dita vila. E com, també, las ditas personas sien [f. 59v] principals y de molt honor e idòneas per lo govern de dita vila, y acomuladas ditas personas a las altres que ja entrevenen en lo govern, és versemblant que lo govern de dita vila anirà en augment, com millor convé per lo servey de Déu, nostre senyor, y bé públich dels habitants de dita vila. Los jurats de dita vila y concell de aquella, y los dits militars, ciutadans honrats y gaudints per quietut, repòs y augment de dita vila, y altrament ab esperansa que voselència[256] se servirà concedir-los lo privilegi que ab esta suplican, han convingut que los dits militars, ciutadans honrats y gaudints de dita vila, que vuy són y per temps seran, sien admesos en lo govern de aquella ab los pactes, modos y formas contenguts en los capítols de concòrdia que perçò se han firmat en poder de Joseph Güell, notari públich de Barcelona, que baix se exprimiran. Perçò y, altrament, Francesc Vieta, síndich de dita vila de Mataró, en dit nom a voselència, suplica sie servit ab son real privilegi fer mercè a dita vila que los militars, ciutadans honrats y gaudints de dita vila, que vuy són y per temps seran, sien admesos en lo govern de aquella ab los dits y baix escrits capítols, conforme en quiscun de ells se suplica, que són los següents.

1. Primerament,[257] suplica dit syndich a voselència, sie de son servey concedir a dita vila de Mataró que los dits militars, ciutadans honrats y gaudints puguen entrevenir en lo règimen y govern de aquella, fins als números que en quiscuna bossa se especificarà, y que en dita bossa puguen ser insiculats fins a dits números, aumentant per dit effecte los llochs de ditas bossas. Plau a sa excelència.

2. Ítem,[258] que en la bossa de batlle, que són dotse en número, se n·i ajusten quatre que tots seran setse, y que de dits setse, quatre hagen de ser militars, ciutadans honrats o gaudints. Plau a sa excelència.

3. Ítem,[259] que a la bossa de jurat en cap qui són deu, que se n·i ajusten sis que seran setse y que dita bossa de jurat en cap se divida en dues bossas, en una de las quals sien insiculadas vuit personas militars, ciutadans honrats o gaudints, y en la altra axí mateix vuit personas de las no militars, ciutadans honrats y gau-

256. *Contracció de* vostra excel·lència.
257. *Format major de lletra.*
258. *Format major de lletra.*
259. *Format major de lletra.*

FUNDACIÓ NOGUERA

dints, y que lo un any haja de ser jurat en cap, un de la bossa dels militars, ciutadans honrats y gaudints, y lo altre any dega ser jurat en cap un de la bossa de no militars, ciutadans honrats y gaudints. Y, en esta forma, se hage y dega fer, y observar sempre interpoladament y que la primera extracció se farà de jurat en cap que serà [f. 60r] la última festa de Pasqua de resurrecció del Senyor, prop vinent, haja de ser persona extreta de la bossa dels no militars, ciutadans honrats y gaudints, y lo altre any de persona extreta de la bossa de militars, ciutadans honrats y gaudints, y axís després, consecutivament un any una persona de la bossas dels no gaudints, y lo altre de la bossa dels militars y gaudints y interpoladament, com està dit. Plau a sa excelència.

4. Ítem,[260] per quant poria venir cas que trobant-se insiculats los militars, ciutadans honrats y gaudints, en las bossas de jurat segon y ters, los no militars, ciutadans honrats y gaudints precehissen als militars, ciutadans honrats y gaudints, que no puga dita universitat en ditas bossas de jurat segon y ters en ningun temps insicular personas militars, ciutadans honrats y gaudints, y que las que se trobaran insiculades dels dits militars, ciutadans honrats y gaudints en ditas bossas que ne sien exborsades y desenciculades, y en los llochs de aquells en la primera insiculació se farà, sien insiculades personas dels no militars, ciutadans honrats y gaudints, sens que a dita insiculació y exborsació puga ninguna persona contradir. Plau a sa excelència.

5. Ítem,[261] en la bossa de jurat segon que són quinse, que se ni ajusten sinch que seran vint, y que tots aquells, com se ha dit ab lo pròxim precedent capítol, degan ser sempre dels no militars, ciutadans honrats y gaudints. Plau a sa excelència.

6. Ítem,[262] que en la bossa de jurat ters que són vint, que se ni ajusten sinch que seran vint y sinch, y que tots aquells hagen de ser no militars, ciutadans honrats y gaudints, com estat dit de la bossa de jurat segon. Plau a sa excelència.

7. Ítem,[263] per quant segons reals privilegis concedits a dita universitat no puga ser ningú premogut a la bossa de jurat en cap que primerament no sie estat insiculat a la bossa de jurat ters y

260. *Format major de lletra.*
261. *Format major de lletra.*
262. *Format major de lletra.*
263. *Format major de lletra.*

FUNDACIÓ NOGUERA

segon, y se supliquia en los antecedents capítols que los militars, ciutadans honrats y gaudints pugan ser solament insiculats en la bossa de jurat en cap, y no en las bossas de jurat segon y ters, puga la dita universitat y concell ordinari insicular a dits militars, ciutadans honrats y gaudints en los llochs que vacaran en la bossa de jurat en cap de dits militars y gaudints a aquells, sens observar lo orde de entrar primer per jurat ters [f. 60v] y segon antes de pujar a la bossa de jurat en cap. Plau a sa excelència.

8. Ítem,[264] que a la bossa de clavari que vuy són desset, que se ni ajusten tres més que ab tots sien vint, dels quals hi haja sinch llochs fixos de dits militars o gaudints y los demés sien dels no militars y gaudints. Plau a sa excelència.

9. Ítem,[265] que a la bossa de mostassaph que vuy són desset, se·s ni ajusten tres més que seran vint, dels quals ni haja sinch llocs fixos dels dits militars y gaudints, y los demés siean dels no militars y gaudints. Plau a sa excelència.

10. Ítem,[266] que a la bossa de oydors de comptes que són onse los insiculats, que sien setse y que los quatre sien dels militars, ciutadans o gaudints, y los demés dels no militars o gaudints. Plau a sa excelència.

11. Ítem,[267] que en la bossa de concell que són sinquanta y quatre, que se ni ajusten sis que seran sexanta, y que quiscun any se'n extraguen vint y quatre, que ente Jurats y proms seran trenta, y que los vint pugan celebrar concell,[268] y de dits sexanta ni hage dotse llochs fixos de militars o gaudints, comprenent-se los ja insiculats en dita bossa y que cada any dels vint y quatre que se hauran de extràurer de dita bossa degan ser-ne extrets sis dels militars, ciutadans honrats y gaudints, y los demés fins al dit número de vint y quatre dels no militars o gaudints. Plau a sa excelència.

12. Ítem,[269] per quan se concidera ser del servey de nostre senyor de sa magestat y bé públich dels habitants de dita vila que las personas militars y gaudints quant antes sien admesos en lo govern de la universitat de aquella, dega la dita universitat y son concell ordinari, en continent, que haurà obtingut lo real privilegi

264. *Format major de lletra.*
265. *Format major de lletra.*
266. *Format major de lletra.*
267. *Format major de lletra.*
268. 20 poden tenir consell *al marge esquerre.*
269. *Format major de lletra.*

FUNDACIÓ NOGUERA

que ab esta súplica, fer extracció de la dita bossa de concell de sis personas militars, ciutadans honrats o gaudints dels que vuy se troban insiculats en dita bossa de concell, que ab los ja extrets faran lo número de vint y quatre. Las quals sis personas de dits militars, ciutadans honrats y gaudints que seran extretas pugan entrevenir en tots los actes y funcions de concell fins lo die de la última festa de Pasqua de resurrecció del Senyor del any mil siscents vuitanta y sinch, y que persò en la extracció se farà en la dita última festa de Pasqua de resurrecció del Senyor prop vinent, no se fasse extracció de dita bossa de concell de militars y gaudints que se [f. 61r] devian extraure, segons lo contengut y disposat en lo precedent capítol, y que després en los altres anys, se dega fer la extracció de la bossa de concell, conforme està contengut en dit capítol. Plau a sa excelència.

13. Ítem,[270] que las insiculacions totas se hajan de fer quiscun any per escrutini en la diada acostumada de la Semmana Santa,[271] ab lo modo y forma acostumada, conforme la observansa dels reals privilegis té concedits dita universitat, y que per fer ditas insiculacions, se hajen de extràurer quatre insiculadors cada any; ço és, un de la bossa de jurat en cap de militars y gaudints, y los altres tres de las restants tres bossas de jurat. Los quals junt ab lo concell ordinari, o la major part de aquell, fassen las insiculacions dels officis y càrrechs de dita universitat que vacaran. Plau a sa excelència.

14. Ítem,[272] que tots los llochs que tindran dits militars, ciutadans honrats y gaudints en totas las bossas de dita universitat queden perpètuament fixos per aquells, de manera que en ningun temps se puga insicular en dits llochs persona alguna que no sie militar o gaudint, y que dits llochs no hagen de quedar vàcuos, havent-hi en dita vila militars o gaudints que pugan ocupar aquells, y que de la matexa manera queden fixos los llochs que tindran en ditas bossas los no militars y gaudints. Plau a sa excelència.

15. Ítem,[273] que dits militars, ciutadans y gaudints que seran trobats àbils[274] per ser insiculats a las ditas bossas, tant en la primera insiculació com en las demés altres insiculacions que perpè-

270. *Format major de lletra.*
271. Insiculació *al marge dret.*
272. *Format major de lletra.*
273. *Format major de lletra.*
274. Insiculació; han de jurar los senyors militars en mà del senyor jurat en cap *al marge dret.*

FUNDACIÓ NOGUERA

tuament se faran, antes que pugan ser insiculats y posats en ditas bossas sien obligats en prométrer y jurar en mà y poder del jurat en cap de dita vila de observar lo present privilegi y les coses contengudes en aquell. Y axí mateix cumplir tot lo pactat y convingut en la concòrdia que dita universitat y dits militars y gaudints han firmat, en poder de Joseph Güell, notari públich de Barcelona, als setse de desembre mil sis-cents vuitanta-tres, y observar los demés privilegis que dita universitat té concedits, si y conforme són tinguts y obligats los habitants y domiciliats en aquella, y que de assò se'n hage de fer acte en poder del secretari de dita universitat y lo [f. 61v] dit se suplica, sens prejudici de altres privilegis a la dita universitat concedits, sinó és en quant fossen contraris al present privilegi, ans bé que tots y qualsevol de dits privilegis resten y estiguen en llur forsa y valor. Plau a sa excelència.

Quibus quidem suplicatione et capitulis nobis exhibitis et presentatis et per nos ut supra, expeditits et decretatis fuit nobis pro parte dicti sindici universitatis et singularium ville de Mataró humiliter suplicatum. Ut pro illorum observantia de eis privilegium in forma expediri, mandare dignaremur. Nos vero habita prius informatione a regio concilio cui presens negocium commissimus per quan nobis constitit prefata capitula, ut supra decretata utilia fore et esse ad gubernum augmentum, conservationem et bonam administrationem dicte universitatis et singularium personarum ville de Mataro, votis eius benigne duximus annuendum. Thenore, igitur, presentis de nostra certa scientia regiaque auctoritate deliberate et consulto preincerta capitula et unumquodque erorum iuxta decretationem et responsionem nostram in fine eorum appositas, thenorem sindico juratis universitatis et singularibus personis, predicte ville de Mataró regia nostra successorumque nostrorum mera et libera voluntate durantibus concedimus,[275] concentimus et liberaliter elargimur nostreque huiusmodi concessionis et elargitionis munimine seu presidio roboramus et validamus autoritatemque nostram immo regiam interponimus pariter et decretum. Volentes et decernentes, quod nostra huismodi concessio et elargicio sit et esse debeat juratis et universitati predicte ville de Mataro stabilis realis valida atque firma nullumque in iudicio aut extra, sentiat dubietatis objectum deffectus incommodum aut noxe cuiuslibet detrimentum se in suo semper robore et firmitate persistat quo circa reverendo spectabili,

275. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

nobilibus, magnificus et dilectis conciliariis et fidelibus regiis, cancellario, regenti cancellariam et doctoribus regie Audientie, gerentibus vices generalis gubernatoris, magistro rationali, baiulo generali, ac regenti regia thesaurariam, advocatis et procuratoribus fiscalibus et patrimonialibus, vicariis, baiulis, subbaiulis, subvicariis, algutziriis, virgariis et portariis, ceterisque demum universis et singulis officialibus et subditis regiis majoribus et minoribus, necnon conciliariis, juratis, patiariis, quarumcumque civitatum, villarum et locorum dicti principatus Cathalonie ad incursum regia indignationis et ira penaque florennorum auri Aragonum mille regiis inferendorum erariis dici- [f. 62r] mus, percipimus et iubemus quatenus preincerta quindecim capitula et unumquodque ipsorum ac omnia et singula in eis et eorum quolibet contenta iuxta formam et thenorem decretationem et responsionis nostre in fine ipsorum apposite. Dicto sindico et universitati singularibusque ville de Mataro inviolabiliter teneant firmiter et observent tenerique et inviolabiliter observari faciant per quoscumque iuxta ipsorum seriem et thenorem pleniores, contrarium nullatenus tentaturi ratione aliqua sive causa, si gratiam regiam charam habente ac preter ira et indignationis regie incursum penam preappositam cupiunt evitare.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus regio comuni sigillo impendenti munitam. Data Barcinone die vigesima secunda mensis jannuari anno a nativitate domini, millesimo sexcentesimo octuagesimo quarto. Regnorum autem regiorum vigesimo.

=Alex. Duq. de Bournonville=. Vidit don Michael de Cortiada, regens. Vidit don Petrus de Montaner, regens regentem Thesaurariam.

Dominus locumtenens generalis mandavit mihi Balthasari de Oriol et Marcer. Visa per nobilem Michaelem de Cortiada. Regentem cancellariam et don Petrum de Montaner, regentem Thesaurariam. In diversorum locumtenentium XIIII. Fol CCXXII.

Vuestra Excelencia concede a los jurados, universidad y singulares de la villa de Mataró los capítulos aquí incertos tocantes a su buen govierno y administración.

Sig+num Martini Simon, regia auctoritate notarii public ville Mataroni, diocesi Barcinone, huix exemplo testis.

Sig+num Josephi Michaelis Serra, auctoritate regia, notarii publici Barcinone, huic exemplo testis.

Sig+num Salvatoris Sauri, auctoritatibus apostolica atque regia, notarii publici ville Mataronis, diocesi Barcinone, qui huiusmodi

FUNDACIÓ NOGUERA

exemplum a suo vero et propio originali fideliter sumptum et cum eodem veridice comprobatum testificatum. Ut supra patet scribere fecit et clausit, die sexta julii, MDCLXXXIIII.

24

1683, desembre, 16. Barcelona

Concòrdia entre els jurats de la vila de Mataró i els qui gaudeixen de fur militar (militars i ciutadans honrats).

O: ACA, C/9.1.5.18. Reg. 5589-6003, Diversorum XIIII, f. CCXXI.

[F. 65r][276] **Concòrdia firmada y jurada entre los magnífichs jurats, universitat y singulars personas de la vila de Mataró y los militars y gaudints de privilegi militar en dita vila populats, de part altre**.

En poder de Joseph Güell, notari públic de Barcelona.

[F. 66r] Die jovis, decima sexta, mensis dezembris, anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo tertio. Barchinone.

In Dei nomine. Noverint universi[277]

Com en la Real Audiència del present principat de Cathalunya a relació del magnífich y amat conceller de sa magestat, misser Joan Batista Roca y Julià, en dret y de dita Real audiència doctor, se aportàs litte, causa y controvèrcia entre lo síndich de la universitat y singulars personas de la vila de Mataró, bisbat de Barcelona, de una part, y lo magnífich senyor Joan Soler y Palau y altres militars y gaudints de privilegi militar en dita vila domiciliats, de part altra; escrivà de dita causa Gabriel Casals, notari. En y ab la qual lo síndich de dita universitat y singulars de dita vila de Mataró, pretenia que los militars y gaudints de privilegi militar en dita vila domiciliats havian y devian tenir soldats allotjats en ses cases, axí com los tenen las demés personas ha- [f. 66v] bitants de dita vila que no gaudexen de dit privilegi militar, y en cas que per sos privilegis fossen exempts de no tenir allotjaments de soldats, no poria aprofitar-los la exempció per trobar-se los demés de aquells ésser del cos y comú de la universitat de dita vila, los uns tenint y exercint actualment officis y càrrehs de dita universitat, y los altres estan

276. *Foli 62r en blanc.*
277. *Format major de lletra.*

FUNDACIÓ NOGUERA

com estan insiculats en differents puestos y redolins de la casa de dita vila. En lo qual cas, deven subjetar-se dits militars y gaudints en tenir soldats allotjats en sas casas, y passar per lo demés que passan y suportan los altres habitants en dita vila que no gaudexin de dit privilegi militar. Per lo que demanava, dit síndich, en dita causa que fos declarat haver los dits militars y gaudints de privilegi militar de tenir soldats allotjats en sas casas, com las demés personas en dita vila habitants per ésser conforme a dret y rahó.

Los dits, emperò, militars y gaudints de privilegi militar en dita vila domiciliats, lo contrari pretenien. Dient y al·legant de que com a tals estan y antes de la introductió de dita causa estaven y que sempre havien estat en quieta y pacífica possessió, seu quasi de la exempció, immunitat, llibertat y franquesa de no tenir allotjaments de soldats y de ésser insiculats en las bossas dels officis de jurats, clavari, ohidors de comptes, mostasaf y altres officis de la universitat de dita vila, y de ésser habilitats y de obtenir los dits officis y altres a què són extrets. Y que axò, no obstant, no dubtavan los jurats, universitat y concell ordinari de dita vila, perturbar-los en dita quieta y pacífica [f. 67r] possessió, seu quasi. Per lo que revocant, en primer lloc, cassant y annul·lant qualsevols renunciacions forsan per dits militars y gaudints fetas dels officis de la dita universitat, tant tàcitas com expressas y judicials com extrajudicials, y intentant lo interdicte *Interim summarissim,* demanaren dits militars y gaudints ab suplicació per ells en dita causa presentada als dotse de juny del any mil sis-cents vuytanta, fossen dita universitat, jurats y concell condempnats en mantenir y conservar dits militars y gaudints en la dita quieta y pacífica possessió seu quasi, en què estan y sempre han estat, de exempció y franquesa de no tenir allotjaments de soldats, y de ser insiculats en totas las bossas dels officis de dita universitat y de ser habilitats, y de obtenir los officis de jurats, mostasaf, ohidors de comptes, clavari y demés officis de dita vila a què legítimament serian extrets ab refecció de tots danys, gastos y despesas.

Y després al que, per part de dits militars y gaudints, se estava instant recepció de testimonis, se contradigué a dita recepció per lo síndich de dita universitat ab sèdula per ell donada als dinou de dits mes y any, ab la qual en prova y satisfació de son dret exhibí differents actes de renunciacions fetas per differents militars y gaudints dels officis de dita universitat, que foren intimadas als jurats de aquella, y dit síndich ab dita sèdula, a ulterior cauthela

FUNDACIÓ NOGUERA

y en quant menester fos accepta, en nom de dita universitat ditas renunciacions. Y dits militars y gaudints contradigueren al sobredit ab sèdula per ells donada al sinch de juliol de dit any, dient que los actes de renunciacions exhibits per los síndich de dita vila no obstaven ni podien obstar en manera algu- [f. 67v] na a la quieta y pacífica possessió, seu quasi, en què estan dits militars y gaudints de ser insiculats en tots los officis de la dita universitat, y de obteneir aquells, perquè encara que dits actes de renunciació fossen intimats als dits jurats, emperò, no constava ni constar podia que fossen per dita universitat acceptades ditas renunciacions, ab què se havian pogut molt bé dits militars y gaudints reintegra existente, revocar dites renunciacions sens que puga aprofitar a dita universitat la acceptació que dit son síndich deu de ditas renunciacions, ab dita sèdula de dinou de juny mil sis-cents vuytanta per no ésser feta a temps oportú.

Y després, ab provisió rela en dita causa per dit magnífich doctor Joan Batista Roca y Julià, feta a vint y sinch de octubre de dit any, fonch declarat que dits militars y gaudints de privilegi militar en dita provisió nomenats, fossen mantinguts y conservats *interim dicta litte* pendente en la quieta y pacífica possessió en què estan de la insiculació en las bossas de jurats, mostasaf, clavari y altres officis de dita universitat y de la extracció y concurs en la sort y exercici de aquells, y axí mateix de la llibertat y exempció de no tenir allotjaments de soldats, y que dita universitat y singulars de dita vila se abstinguessen de perturbar y molestar als sobredits militars y gaudints en dita possessió. De la qual real provisió *a capitibus prejuditialibus* ne suplicaren los dits militars y gaudints en dita real Audiència a relació del noble don Joan de Carbonell, doctor de aquella, en la qual causa de supplicació se deduhiren y allegaren differents rahons per quiscuna de ditas parts, axí de dits militars y gaudints com del síndich de la universitat y singulars [f. 68r] persones de dita vila, afavorints llurs respective pretensions, com en los processos de ditas causas de primera instància y de supplicació llargament és de vèurer.

Y com aserca de las ditas pretencions, que la una y altre part de las sobreditas tenian, se esperava entre ells llargament pledejar y los èxhits dels plets sien llarchs y los fins incerts, y attenent ditas parts las grans quantitats de diner que gastan y consumen en la prosecució de dita causa, y als rencors, odis y malas voluntats que de aquella són nats y resultan, y attenent al bon zel y crhistiandad

FUNDACIÓ NOGUERA

dels molt il·lustres senyors don Anton de Camporrells, cavaller del orde y milícia de Sant Jaume de la Espasa, senyor de Biosca y Daltahull, del consell de sa magestat en lo real de Hazienda, avuy en Barcelona populat, y don Pedro de Rubí y Çabater, del concell també de sa magestat y son llochtinent en lo offici de mestre racional, de sa casa y cort en la corona de Aragó, en Barcelona populat. Los quals moguts de sa bona naturalesa han volgut compóndrer las ditas parts y concordar y ajustar llurs pretencions per a que se aparten de totas dicencions y conserven entre ells bona pau y quietut, quals los habitants y moradors de una vila deven entre si tenir y conservar. Por lo qual effecte han fets y firmats sindicat y procuras respective, so és, los jurats, universitat y concell ordinari de dita vila de Mataró al dit molt il·lustre senyor don Pedro de Rubí y Çabater, y los dits militars y gaudints de privilegi militar al dit molt il·lustre senyor don Anton de Camporrells, ab ple poder de tractar, compóndrer y ajustar totas las pretencions de ditas parts y firmar y jurar lo acte de capitulació y concòrdia que dits molts il·lustres senyors procuradors entre si convindran y ajustaran, axí de la manera los aparexerà conve- [f. 68v] nient al major servei de las magestats divina y humana.

Perçò, lo dit molt il·lustre senyor don Pedro de Rubí y Çabater, en dit nom de síndichs y procurador dels magnífichs jurats, universitat y concell ordinari de dita vila de Mataró, com de son sindicat y procura ab los quals los noms y cognoms dels dits jurats y singulars personas de dit concell ordinari estan descrits y continuats ab acte rebut en dita vila de Mataró, en poder de Salvador Saurí, notari públich de dita vila, als tretse del present y corrent mes de dezembre, de una part, y dit molt il·lustre senyor don Anton de Camporrells, en nom de procurador dels magnífichs senyors Joan Soler y Palau, donzell, Jaume Baró, ciutadà honrat de Barcelona, Salvador Portell y Rosselló, burgès de la vila de Perpinyà, Joan Joffre, ciutadà honrat de Barcelona, Salvador Palau y Arnau, Miquel Pou y Partellà, Joseph Llauder, Bruno Santromà, Francisco Feliu de la Penya, Francesch Baró, Martí Tarascó, tots ciutadans honrats de Barcelona, y Joseph Reniu y Padró, burgès de Perpinyà, tots en la dita vila de Mataró, domiciliats con consta en llurs procures ab sis actes rebuts en poder del doctor Pere Peramàs, prevere y vicari de la Iglésia parroquial de dita vila de Mataró y en dit nom, notari públich de dita vila com a regint la notaria pública de dita parroquial Iglésia per lo reverent rector de dita Iglésia, sots jornadas de sis de juliol, vint y vuit, trenta-hu de Agost, tots proppassats y del

FUNDACIÓ NOGUERA

corrent any mil sis-cents vuytanta-tres, de part altra, de concell ab intervenció de nobles y en dret peritas personas, implorant en primer lloc com imploran ab la present, la auctoritat y decret del excel·lentíssim senyor lloctinent y capità general del present Princi- [f. 69r] pat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya.

Han vingut en dits noms a la transacció y concòrdia, pactes y capitulació següent:

1. Primerament,[278] han de renunciar, com a thenor del present capítol renuncian, tots los gaudints de privilegi militar als drets littes y causas que aportan contra la universitat de dita vila de Mataró, acerca de las imposicions imposades, e imposadoras per la universitat de dita vila, y de tot lo que està contengut y al·legat per ells en ditas causas dependents y emergents, annexos y connexos de aquellas, abdicant-se lo poder y facultat de prosseguir aquellas. Y prometen de assí al devant de pagar y contribuir en pagar totas las imposicions imposades e imposadores per dita vila, y en pagar y contribuir en tots los mals y càrrechs axí perpètuos com temporals, de talls y tatxas, contribucions qualsevols pecuniàrias comunas y universals que se fassen, y se determinen generalment per dita universitat, tant per quartels com per redimir allotjaments de soldats, trànsits, bagatges, asèmilas y tot gènero de hostatge, hospedatge y receptàculo de soldats y gent de exèrcit o de guerra, tant de peu com de cavall, de qualsevol espècie o condició que sien, y llevas de soldats, com altrament per las obligacions totas altras tinga dita universitat per los molts censals fa y presta, y per avant, farà y prestarà y estarà obligada y se obligarà a diversos acreadors de dita universitat, presents y esdevenidors, com per las pencions de aquells degudes y que·s deuran, y per altres qualsevols gastos se offeriran a dita universitat, axí per officials de dita vila, mestres, com altres qualsevol que [f. 69v] sien per qualsevol causas y rahons, que dir y pensar se pugan, restant aquells obligats axí y de la mateixa manera que són y estan obligats contribuhir y contribuexen los altres habitants de la vila de Mataró. Y no res manco han de prométrer, conforme ab thenor del present, prometen guardar y servar totas las ordinacions fetas y fahedoras per dita universitat, axí com los demés habitants de dita vila són obligats a las quals, quals

278. *Lletra de format major i subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

determinació o determinacions sobreditas se hage y dega estar, segons y de la manera serà determinat per los jurats y concell de dita universitat, o per la major part de aquell. Y en cas de paritat, lo jurat en cap hage duas veus, y segons aquellas se hage de fer conclusió, remogut tot recors y appel·lació, restitució *in integrum ex quacumque clausula,* y altre qualsevol dret se pogués al·legar, dir, excogitar ab jurament llargament. Y que en açò se hagen de obligar los gaudints de privilegi militar, tots los presents y aquells per los sdevenidors, ab la sola retenció de no estar dits ciutadans honrats y gaudints de privilegi militar, tant los presents com los sdevenidors en temps algú, subjectos a allotjament perçonal de officials, soldats y altre qualsevol gent de guerra, axí de peu com de cavall, entenent tant solament en las casas de la pròpria habitació de aquells, y no altrament, ni en altra manera.

2. Ítem, que la Bossa de Batlle[279] que són dotse que se ni anyadescan quatre que seran setse; y per quant, vuy se ni troban quadre de militars y gaudints que en temps algú no ni pugue haver de ells més que quatre com vuy, si troba.

3. Ítem, en quant a la bossa[280] de Jurat en cap, que són deu [f. 70r] que se ni anyadesca sis, que seran setse; y per quant, vuy y de temps immemorial a esta parte hi hayés estada sempre una sola bossa de jurat en cap, en la qual se insiculaven de un y altre estat. Perçò, per via de ajust ha aparegut fer y statuhir dos bossas de jurat en cap; en la una de las quals hi hage de haver vuyt personas insiculadas dels militars, ciutadans honrats y gaudints de privilegi militar. Y en la altra, axí mateix, altres vuyt personas que no sien militars, ciutadans honrats ni gaudints de privilegi militar. Y que lo un any hage de ésser jurat en cap de dita vila un de la bossa dels militars y gaudints de privilegi militar; y lo altre any hage de ser jurat en cap de dita vila un de la bossa dels no militars ni gaudints. Y axí se hage y dega fer y observar sempre interpoladament, y que en la primera extracció que·s farà de jurat en cap de dita vila, que serà la última festa de Pasqua de Resurrecció del Senyor, primer vinent, hage y dega ésser de persona extreta de dita bossa dels de no militars ni gaudints. Y aprés lo altre any en

279. *Subratllat a l'original.*
280. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

dita diada y festa de persona extreta de la bossa de militars y gaudints; y axí aprés, consecutivament: un any una persona de la dita bossa de no gaudints y lo altre de dita bossa de militars y gaudints, interpoladament, como sobre és dit.

4. Ítem, que en las restants dos[281] bossas de jurat segon y ters de dita vila, no·y puga haver, en manera alguna perpètuament en temps algú, persona alguna insiculada dels militars y gaudints, ans bé hagen y degan ésser totas y qualsevol personas dels dits militars y gaudints que·s [f. 70v] trobaran ésser insiculades en ditas dos bossas de jurats segon y ters, extretas ab sos rodolins y desensiculadas de ditas dos bossas. Y, en lloch de aquellas en la primera insiculació que·s farà en la Semmana Santa, conforme se acostuma en virtut de reals privilegis, ésser insiculats y posades en ditas dos bossas de jurats segon y ters, altres personas que·s trobaran ésser hàbils, y no seran militars ni gaudints de privilegi militar, sens que en açò puguen ditas personas militars y gaudints ni algú de aquells fer contradicció alguna, ni tampoch en temps algú tenir-hi pretenció alguna, ans bé se hagen y degan tenir los presents y sdevenidors dels dits militars y gaudints per extrets y totalment privats de jamay perpètuament en temps algú ésser insiculat en ditas bossas de jurat segon y ters.

5. Ítem, a la bossa de jurat[282] segon, que són quince, que se ni anyadescan sinch que seran vint. Y que tots aquells, com en lo prop precedent capítol és dit, hagen y degan ésser sempre dels no militars ni gaudints, sens haver-hi en aquella persona alguna insiculada dels dits militars y gaudints perpètuament, en temps algú.

6. Ítem,[283] a la bossa de jurat ters que són vint, que se ni anyadescan sinch que seran vint y sinch, y axí mateix que tots aquells hagen y degan ésser sempre de personas no militars ni gaudints, com és dit de la bossa de jurat segon.

7. Ítem,[284] a la bossa de clavari, que són decet, que se ni anyadescan tres, que seran vint, y que en temps [f. 71r] algú de militars y gaudints no ni puga haver més de sinch de insiculats.

281. *Subratllat a l'original.*
282. *Subratllat a l'original.*
283. *Subratllat a l'original.*
284. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

8. Ítem,[285] a la bossa de mostassaf que són decet, que se ni anyadescan tres que seran vint, ab la forma estat dit de la bossa de clavari y que no ni puga haver més de sinch militars o gaudints.
9. Ítem,[286] a la bossa de oydors de comptes, que són onse, que se ni anyadescan sinch, que seran setse, y que no ni puga haver més de quatre militars o gaudints.
10. Ítem,[287] a la bossa de concell que són sinquanta-quatre, que se ni anyadescan sis que seran sexanta, y que se'n extraguen en quiscun any vint y quatre, y que entre jurats y prohòmens seran trenta. Y los vint que pugan celebrar concell, y que se ni pugan insicular de dits militars o gaudints sinó dotse, comprenent-si los que si trobraran ja insiculats. Y que en totas las extraccions que faran de ditas personas de la bossa de concell se'n hagen de tràurer sis de militars o gaudints quiscun any. Los demés tots ésser hagen dels que no seran militars ni gaudints insiculats en dita bossa de concell.

    Y considerant ser del servey de las ditas magestats divina y humana, del bé públich de dita vila que quant antes ditas personas militars y gaudints sien admesos en lo govern de dita vila. Per ço és pactat que, en continent, que dita vila haurà conseguit de sa magestat (Déu lo guarde) o de son llochtinent y capità general del present Principat, lo real privilegi ab lo qual espera dita vila los honrarà sa magestat, o di son [f. 71v] llochtinent, contenint que sien admesas ditas personas militars y gaudints en lo govern y règimen de dita vila, hagen de fer en continent extracció de la dita bossa de concell de sis personas militars o gaudints, dels que ja vuy se troban insiculats en dita bossa de concell. Las quals entrevingan en tots los actes y funcions del consell, fins lo dia de la última festa de Pasqua de Resurreció del any mil sis-cents vuytanta-sinch. Y que perçò en la extracció se farà en la dita festa de l'any vinent de mil sis-cents vuytanta-quatre no se fasse extracció de dita bossa de concell de militars y gaudints, si sols dels no militars ni gaudints y després en lo sdevenidor se fasse com ab los antecedents capítols està contengut.

285. *Subratllat a l'original.*
286. *Subratllat a l'original.*
287. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

11. Ítem,[288] que las insiculacions totas se hagen y degan fer quiscun any ab escrutini habilitat per tot lo concell o la major part de aquell. Y axí mateix, lo present any en la diada acostumada de la Semmana Santa, com se pratica, però observança dels reals privilegis que ja dita universitat té.
12. Ítem,[289] que antes de fer-se ditas insiculacions se hagen de extràurer quatre insiculadors cada any; so és, un de la bossa de militar o gaudint, y los altres tres de las restants tres bossas.
13. Ítem,[290] servada la forma dalt en los sobredits capítols contenguda, se hagen y degan fer las extraccions totas, axí de jurats y demés officis y càrrechs de dita universitat perpètuament quiscun any en la última festa [f. 72r] de Pasqua de Resurrecció del Senyor, com se acostuma per observança dels reals privilegis que dita universitat té.
14. Ítem,[291] que qualsevol persona de dits militars o gaudints que serà extreta en offici de jurat en cap, hage de acceptar dit offici e residir en la dita vila de Mataró, conforme los altres dos jurats de las bossas segon y ters són obligats sots pena de sinquanta lliuras moneda barcelonesa per quiscú o per quiscuna vegada serà fet lo contrari, conforme està disposat per privilegi real a dita vila concedit. Y axí mateix, incidescan en la mateixa pena en quan a faltas que poden fer dits militars y gaudints en no cumplir las determinació o determinacions que farà lo concell aplicadoras, so és, tres lliuras per lo official y ministres qui faran la execució. Y las restants quaranta-set lliuras, sien aplicadas a obs y utilitat de la dita universitat. Y en quant a faltas en concell, caiygan en pena de tres lliuras moneda barcelonesa aplicadoras; una lliura al official qui farà la execució y las restants dos lliuras a obs de dita universitat. Y en la acceptació que faran dits militars y gaudints del dit offici de jurat en cap en totas ocasions seran extrets, hagen y degan prestar lo sòlit y acostumat sagrament y homenatge en poder del balle de dita vila. Y lo mateix sagrament y homenatge hagen de prestar en poder del dit balle per qualsevols officis que seran extrets. Y en cas no vullen prestar dit sagrament y homenatge

288. *Subratllat a l'original.*
289. *Subratllat a l'original.*
290. *Subratllat a l'original.*
291. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

en poder de dit balle que a gastos dels dits militars y gaudints que ho recusaran se puga enviar a cercar lo vaguer [f. 7v] de la ciutat de Barcelona per dit effecte. Declarant que en cas que per rahó de las penas sobreditas se hagués de fer execució als dits militars o gaudints, se dega fer aquella per lo dit veguer de Barcelona a gastos de dits militars y gaudints que se hauran de executar. Precehint primer que los jurats, antes de instar la execució, hagen y degan enviar un dels verguers de dita vila a cobrar la pena incorreguda del militar o gaudint que haurà incorregut en ella. Y feta relació en scrits per dit verguer de no haver volgut pagar dita pena, pugan dits jurats instar luego la execució, en la forma sobredita. Entenent que en la obligació mencionada en lo present capítol, sols hi estigan compresos los que actualment se troban y en avant se trobaran insiculats de dits militàs y gaudints en los officis y càrrechs de dita universitat. Y que ningun militar o gaudint de privilegi militar puga ésser insiculat a jurat o altres officis de dita vila contra sa voluntat, y que la obligació de observar lo contengut en la present concòrdia puga compréndrer als militars y gaudints que seran insiculats, o per avant se insicularan voluntàriament, y no als

15. se hage de observar que feta la nominació y habilitació de dits militars o gaudints, lo concell e insiculadors de dita vila los hagen de enviar a sercar per a que declaren son ànimo, si volen ser insiculats en las bossas de dita vila o no. [f. 73r]

16. Ítem, que en qualsevol ocasió y temps que se esdevindran en la dita vila y terme allotjaments de soldats, axí de peu com de cavall, tant per via de quartel com per trànsit, puga y hage en aquell y demés coses tocants a dits allotjaments ésser present, asistir y entrevenir lo jurat en cap si serà militar o gaudint, tant en lo fer las bolletas per fer dits allotjaments com també en altres cosas que seran concernents y pertanyeran a dits allotjaments. No, emperò, pugan ni hagen ésser presents en ditas cosas ni asistescan ni entrevingan los militars o gaudints que seran del concell de dita vila, sinó que dita bolleta y demés cosas tocants a dits allotjaments hagen de fer tots los jurats y altres personas, ab que sien de concell no sien militars ni gaudints, segons la forma que lo concell de la dita universitat disposara al que dits militars y gaudints no-y pugan contradir en temps algú ni en manera alguna.

FUNDACIÓ NOGUERA

17. Ítem, que perpetualment los dits militars y gaudints de privilegi militar presents y sdevenidors, que seran insiculats en qualsevol de las bossas dels officis de dita universitat, axí de balle com de jurat en cap y altres de dita universitat, hagen y degan ésser tinguts y obligats, com sobre és dit, en servar y cumplir tot lo contengut en la present concòrdia. Y si per cas (lo que no·s creu) dits militàs y gaudints, axí los presents com los sdevenidors, se voldran apartar en tot o en part del que estarà en la present concòrdia contengut, y perçò aquells o algú de ells, intentare o intentaran causa o causas contra dita universitat, que en tal cas, no pugan concórrer dits militars y gaudints tot lo temps [f. 73v] que litigaran ab dita vila en càrrech ni ofici algú de aquella.
18. Ítem, que los llochs que tindran los militars y gaudints en totas las bossas de dita vila queden perpetualment fixos per aquells, de manera que en ningun temps se puga insicular en dits llochs persona alguna que no sia militar o gaudint, y que aquells no hagen de quedar vàcuos mentre que en dita vila hi hage militars o gaudints que pugan ocupar aquells.

Finalment, volen las ditas parts que de dits capítols y de quiscú de aquells ne sien fetas y ordenades per lo notari avall scrit tantas còpias y trasllats quants y quantes demanades ne seran per aquells que pretendran tenir interès. Et ideo nos dictae partes laudantes, approbantes, rattificantes.

Testes huius rei sunt, magnifici domini Hyacinthii Gibert, medicine doctoris, civisque Barcinone; honoratus Jacobus Teixidor, mercator civis, et Dominicus Rojas, scriptor Barcinone. *justificacio. Ita approbat infraescriptus Josephus Guell, notarius, mane propria.

Sig+num nostri don Alexandri, ducis et principis de Bournonville, comitis Hennini, etcetera Aurei Velleris aequitis, a concilio belli supremo domini nostri regis eiusque locumtenentis et capitanei generalis in presenti Principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie ac capita- [f. 74r] nei generalis regalis exerciuts. Qui viso et recognito ex nostri commisione, et mandato per nobilem et dilectum conciliarium regium don Michaellem de Cortiada, regentem cancellariam in dictis Principatu et comitatibus supra incerto transactionis et concordie instrumento inter syndicum et universitatem villa de Mataró, diocesi Barchinonense, ex una, et militares, cives honoratus et gaudentes ex dicto privilegio militari in dicta villa domiciliatos ex altera partibus, inhite, facte et firmate et ex informatione coram

FUNDACIÓ NOGUERA

ipso recepta et ex relatione nobis facta per dictum nobilem regentem cancellariam nobis constitit ne dum utilem et valdefructuosam esse dicte universitati ac militaribus, civibus honoratis ac gaudentibus ex privilegio militari in dicta villa domiciliatis, sed etiam in maximum benefitium, incrementum pacificum et tranquillum statum dictarum partium totaliter redundare, ex causis siquidem predictis iustis et rationabiliter servitium sue magestatis, concernentibus predictam transactionem et concordiam, laudamus, approbamus, ratificamus et confirmamus eidemque ac omnibus et singulis pactis pactionibus capitulis et conventionibus in eadem positis et contentis auctoritatem nostram immo regiam interponimus pariter et decretum. Hic appositum de nostro seu verius dicti nobilis regentis cancellariam mandato per dilectum regium Balthasarem de Oriol et Mercer, militem, eiusdem Sacre Catholice et Regie Magestatis mandati scri- [f. 74v] bam in civitate Barchinone, die vigessima prima, mensis jannuari, anno a nativitate domini, Millesimo sexcentessimo octuagessimo quarto; regnorum autem regiorum, vigessimo et ad majorem premissorum robur et firmamentum sygillum regium hic iussimus apponendum. Don Michael de Cortiada, regens.

Balthasar de Oriol et Marcer, mandato regio mihi facto per nobilem don Michaelem de Cortiada, regentem cancellariam

Diversorum Locumtenentium XIIII. F. CCXXI.

Segell reial en cera vermella.

Copia huiusmodi in precedentibus novem papiri foleis huius forme comunis calamo alieno, scripta sumpta et extracta fuit a suo vero originali transactionis et concordie inter partes predictas, firmate et jurati apud me, Josephus Güell, auctoritabius apostolica atque regia notarium publicum Barchinone que aucthorie, data et decretata est per excellentisimus dominum locumtenentem et capitaneum generalem presentis Cathalonie Principatus [f. 75r] ut supra patet. Et ut eidem copie tamquam suo originale in iuditio et extra ab omnibus plenaria impendant fideliter. Ego idem Josephus Güell notarium hic me subscribo et meum appono, Sig+num.

[F. contracoberta] Índice dels privilegis concedits a la vila de Mataró contenguts en lo present llibre. Ciutat de Mataró. Objeto.

FUNDACIÓ NOGUERA

3

AH-001/3

1

1599, juliol, 1. Barcelona

Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic.

ACA, *Constitucions, capítols i actes de Cort de les Corts de Barcelona de 1599 per Felip III*, editors Gabriel Graels i Giraldo Dotil, Barcelona, 1903.
O: ACA, C/9.1.5.16. Reg. 4864- 5277, Diversorum XXVIII, f. CCVI.

[Portada] **Privilegis de la ciutat de Mataró**[292]

CONFIRMACIÓ Y APROBACIÓ dels privilejis concedits a la vila de Mataró per los reys d'Aragó ALFONS, JOAN Y FERNANDO feta per FELIP III en 1 de Juriol de 1599.[293]

[Contraportada] Està buydat lo[294] present privilegi al llibre primer de privilegis reals de la vila de Mataró, foleo 81

[F. 1r] Nos, Philipus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, Legionis utriusque Sicilie, Hierusalem, Portugalie, Ungaris, Dalmatie, Croacie, Navarre, Granate, Toleti, Valentie, Maioricarum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corsica, Murcie, Giemnis, Algarby, Algezire, Gibraltaris, Insularum Oceani, Archidux Austrie, dux Burgundie, Brabantie, Mediolani, Athenarum et Neopatrie, Comes Abspurgy, Flandrie, Tirolis, Barcinone, Rossillonis et Ceritanie, Marchi Oristani, et comes Goceani, que per serenissimos reges Aragonum recolende memorie, predecessores nostros, in augmentum subditorum vassallorum suorum merito concessa sunt liberali animo approbari et confirmare solemus. Hinc est quod cum per fidelem nostrum Hyeronymun Serra et de Arnau, syndicum ville nostre de Mataro de cuius potestate nobis plene constitit, fuerunt coram nobis oblata et presentata non nulla originalia privilegia per serenissimos Aragonum reges, predecessores nostros, duri recordi dicte ville de Mataro et probis hominibus et singularibus eiusdem concessa quorum quidem privilegiorum tenores unus post alterum seriatim sic se habent.

292. *Manuscrit.*
293. *Imprès. Signatura antiga D-1, vermell.*
294. primer, *ratllat.*

FUNDACIÓ NOGUERA

1a

1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès

Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.

O: ACA, C, reg. 2938, f. 60r-63v i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-12.

[295]In Dei nomine noverunt universis et singulis presentem paginam inspecturis pateat videtur. Quod nos, Alfonsus, Dei gratia, rex Aragonum, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsica, comes Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie. Quia pro parte vestri fidelissimum nostrorum proborum hominum ville nuncupate antiquis Civitas Treta ac castri et termini de Matarone, diocesis Barcinone, fuerunt coram nostra regia celsitudune oblata capitula que seguntur:

Molt alt e molt excel·lent príncep e poderós senyor. Senyor, com los hòmens poblats dins la vila antigament appellada Ciutat Treta e terme del castell de Mataró ab molts e incomparables treballs e ab grans despeses haien treballar, he treballen incessantment per fer que pusguen ésser units e tornats a la vostra senyora e real corona e sia condigna cosa que los faels vassalls que per leal naturalesa de llur poder subvenen a llur senyor per excelsament de sa real corona sian premiats de privilegis, libertats e benefficis reals. Persò los dits hòmens de la dita vila e térmens del dit castell de Mataró humilment suppliquen a vós, excel·lent senyor, e vostra acostumada clemèntia que us plàcia atorgar als dits hòmens e a la dita vila, térmens e universitats del dit castell de Mataró presents e esdevenidors les gràcies, privilegis, libertats e beneficiis següents:

Primerament, suppliquen humilment que axí per lo donatiu devall specificador e per remuneració de molts diversos treballs sostenguts per los singulars dels dits térmens, com per diverses despeses fetes en per la presente remissió o luïció, plàcia a vós, molt excel·lent senyor, atorgar als dits hòmens presents e sdevenidors [f. 1v] dins los térmens del dit castell de Mataró, constituïts e poblats e a la dita vila, òlim appellada Ciutat Treta, a les parròchies e universitats dins lo terme del dit castell de Mataró constituïdes, statuir, ordenar, jurar e prometre per utilitat e corroboració de vostre real patrimoni e de la cosa pública, e per special benefici de les dites universitats e singulars de aquelles, presents e sdevenidors, faent

295. Primer privilegi *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

ley daçò pactionada, axí ab les dites universitats com singulars de aquelles presents e sdevenidors que vós, senyor, i successors vostres ni de vostre primogènit, governador general, portantveus en Cathalunya de aquell e succeïdors de aquells o altra persona havent de assò poder no vendrets, donarets, enpenyorarets, stablirets, enfaudarets ne servitut per rahó de alienació imposarets, ni en altre qualsevol títol, contracte, causa o rahó alienarets o trasporterets o separarets de la real corona, e del comptat de Barcelona lo dit castell e terme de Mataró ne castellania d'aquell, ne la dita vila appellada antigament Ciutat Treta ne universitats e parròchies constituïdes dins lo terme, ne singulars de aquelles, presents e sdevenidors, ne lo mer e mixt imperi ne altra qualsevol iurisdictió alta e baxa, civil e criminal, ne les rendes scrivania, notaria, censos, drets e pertinènties del dit castell e terme de Mataró[296] de la dita vila, si donchs no eren terres cultes o incultes pertanyents al senyor de dit castell e alinenar, separar o transportar, farets o attentarets per vós, senyor, o vostres procuradors, balles generals, tresorés o altres officials, e per qualsevol altres interposades persones directament o indirecta, a tots temps o aiuda a d'algun o altre qualsevol temps, purament o condicional ab carta o sens carta de gràcia ne n'alguna altra manera, encara que volguéssets intitular o heretar primogènit vostre o segongènit, o altre fill, o dotar filla o fillas, e encara constituir en cambra a la senyora reyna, muller vostra, o altres reynes o muller de primogènit vostre o de vostres succehidors, ans lo dit castell e castellania tam com a vós, senyor, pertangue de d'aquelles dites vila, universitats, parròchies e singulars del dit terme de Mataró presents e sdevenidors e lo dit mer e mixt imperi, e altra qualsevol iuridictió de dit castell e vila ab totes rendes, scrivania, notaria, censos,[297] drets, oficis, emoluments, e integritats llurs, sien, ab ley pactionada, incorporades e incorporats, units he agregats en per tots temps e perpetualment a la corona real d'Aragó e al comtat de Barcelona.

E, de present, vós, senyor, los incorporats e units a aquells, axí en tal forma que quiscun sia rey d'Aragó e compte e senyor de Barcelona, haia ésser e sia en per tots temps, senyor inmediat del dit castell de Mataró e de la castellania d'aquells e de la dita vila, parròchies, e térmens de susdits, e del dit mer e mixt imperi e de les dites iurisdiccions, rendes, scrivania, notaria, censos,[298] alous,

296. les rendes... terme de Mataró, *subratllat*.
297. scrivania, notaria, censos, *subratllat*.
298. scrivania, notaria, censos, *subratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

feus, potestats, drets, senyories, servituts, molins, forns, fruits, emoluments, officis, crides, sagiones, correderies, e altres qualsevol coses, drets e béns dels dits castells, vila, terme, parròchies e territoris llurs, tan com pertanyents e e han acostumat pertànyer a vostres predecessors e a senyor o senyors del dit castell, vila, parròchies, terme de aquells, axí que no pusquen ésser alienats ne separats de la dita real [f. 2r] corona, segons és dit desús encara que per lo present lo preu que·s hauria del dit castell, vila, parròchies e térmens d'aquell en tot o en partida, lo comtat de Barcelona, ne los vostres regnes e terres o alguns de aquells se·n sabés o pogués resultar, o per altra qualsevulla cars maior del desús expressats.

E si lo contrari ere fet o attentat de fer per vós, senyor, o vostres succehidors ab lo present contracte e ley pactionada volets e ordenats, ara e en per tots temps, que, aquell o aquells qui volran comprar o adquisir per qualsevol manera o títol lo dit castell, vila, parròchies o térmens de aquell, vendes, iurisdiccions, emoluments, ab tots llurs drets en tot o en partida, *ipso facto*, que·n attentaren fossen e sien baros e trahidors, e de pena de bacsia e de trahitió, haien ésser punits per vós, senyor, o per vostres succeïdors, so és, que perden persona e béns, de la qual pena no puga ésser feta, senyor, remissió per vós ne per primogènit vostre, ne altres officials vostres o seus sens licèntia e exprés consentiment de les dites vila, universitats e parròchies del terme del dit castell e de tots los singulars de aquelles, presents e sdevenidors.

E noresmenys, ara per lavors e lavors per ara, dats licència a les dites universitats e singulars d'aquelles, presents e sdevenidors, que tals persones qui aurien attentat de acquirir-se qualsevol preheminèntia, dignitat, ley, conditió, stament, sien o per altra qualsevol manera e forma eren separats e separades de la dita corona real e del comptat de Barcelona e les dites universitats e singulars de aquelles, a quell tal a qui, la dita alienació seria feta, o son procurador haguessin sens contradictió alguna o ab contradictió prestat homenatge e segrament de faltar de ésser bons e leals vassalls, ha·ell e als seus, hoc encara que aquell tal adquisidor hagués presa possessió pacífica de les coses en ell alienades, e que·n aquest detengut e possehit per temps de un any o per maior temps o per menor, vós, senyor, ab lo dit present contracte e ley jurada e pactionada, volets, ordenats e estatuïts e a les dites universitats e singulars de aquelles perpetualmente attorgats, hara per llavors e llavors per ara, los dats plena facultat, potestat e licèntia que les dites uni-

FUNDACIÓ NOGUERA

versitats e los dits singulars presens e sdevenidors no contrastant los dits homenatge e sagrament ne altres qualsevol coses, encara que haguessen renuntiat al present capítol e tots dres fahents per ells o en llur favor introduïts, pusquen e vallen tota vegada que·s voldran de dies o de nit, ab armes o sens armes, expellir totalment del dit castell e de la dita vila e terme de Mataró, e encara naffrar, *eo iure*, aquell tal adquisidor de les sobredites castell, vila, o de altres coses de susdites, o de alguna de aquelles e muller, fills e filles, procuradors, officials e família sua, so és, successors, muller, fill e filles, procuradors, officials e família llur e altres qualsevol sdevenidors e possehidors de les dites coses, o d'alguna d'aquelles. E assò sens incorriment d·alguna pena, e que per la dita expulsió, nafres e morts no pusque jamés persona del món ésser convenguts en juici o fora, ans vós, senyor, ara per llavors [f. 2v] e llavors per ara, absolets les dites universitats e singulars de aquelles presents e sdevenidors de tota fidelitat e de tot domini e senyoria de aquell, els ne fets remissió general e perpetual, declarant la dita expulsió, nafres e morts, ésser feta e fetes en cars lícit e permès. E que plau a vós, senyor, e consentits que lo present privilegi, concessió e ley pactionada, sia dictat o dictats en quant comprèn tota prohibitió de alienació tan llargament e bastant, com se poran dictar a profit e utilitat de la dita vila, parròchies e universitats dins los termes del dit castell, constituhides e dels singulars de aquella presentes e sdevenidors, axí contra lo senyor rey, com contra altres totes persones del món. Plau al senyor rey.

Ítem, que plàcia a vós, molt excel·lent senyor, de atorgar als dits hòmens presents e sdevenidors les imposicions, segons les han les ciutats e llochs de Cathalunya quan és a la forma del imposar aquelles, duradores per spay de quinze anys, e ass per a rembre los censals que an venunts, vendran per rahó del donatiu fahedor a vós, excel·lent senyor, de quatre mília florins, e per les missions per aquesta rahó fetes e fahedores, e de aquelles daran compte, de dos en dos anys a vostre balle general de Cathalunya, per veure en quins usos seran convertides. Plau al Senyor Rey.

Ítem, suppliquen los dits hòmens que sia mercè de vós, senyor, de atorgar als dits hòmens que lo primer[299] qui regirà lo forn destret no puxa tallar arbres, sinó en la manera antigament acostumada. Plau al Senyor Rey.

299. *Literalment,* primer, *hauria de dir* forner.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem, que sia mercè del dit senyor de atorgar als dits hòmens, presents e sdevenidors, que lo dimars de Pascha puxen elegir quatre jurats e vuyt consellers del dit terme que sien a regir, administrar los béns públichs e emoluments e altres coses del dit terme públiques. E lo dit jorn puxen elegir un clavari o bosser qui sia rebador de totes pecúnies provenints e procehints de les impositions de les talles o altres drets, a cullir e llevar als dits hòmens. E que puxen haver e tenir caxa comuna, e que per supportar los càrrechs comuns del dit terme puxen vendre censals e violaris ab carta de gràcia a·n aquelles persones que·s volran, e per aquell preu o preus que poran. E que·s puxen taxar particularmente o en altra guissa, o fer decens, redélmens o ajustar-se ensemps, una vegada e moltes, e tota vegada que ben vist serà als dits jurats, incorriment de algunes penes, presents en los ajusts que faran algun official vostre, e present e entrevenint en fer les talles e ordenar deens e vendes de censals lo balle general o son loctinent, lo qual puga regonèxer los comptes e veure en què seran les pecúnies convertides o necessàries. E sie mercè de vós, senyor, atorgar a les ditas vila, parròchies e universitats del dit terme que, en continent, quan per nom de vostra senyoria serà presa possessió de les dites universitats, sia abans o aprés del dit dimars de Pascha, les dites universitats e singulars de aquellas puxen, sens derogació del dit privilegi, fer electió dels dits jurats e consellers e clavari e bosser, los quals jurats, consellers e clavari e bosser hagen a fer segrament he homenatge en poder del official [f. 3r] del terme del dit castell e vila de haver-se bé e lealment, segons les ciutats e viles reals han acostumat. Plau al Senyor Rey.

Ítem, que plàcia a vós, senyor, de atorgar als dits hòmens de les dites universitats que lo dit clavari en lo començament, ans que puxa usar, haia assegurar idòneament a conexensa dels dits quatre jurats e vuyt consellers, de bé administrar les pecúnies e altres coses que pervendran e pervenir deuran en son poder, e que a la fi del any del son regiment retrà bon compte e verídic als dits quatre jurats e vuyt consellers e clavari e bosser qui llavors seran a la fi del temps de sa administració elegis, e que restituirà e tornarà al novell clavari tot so e quant serà trobat ell deure tornar e restituir. E en la forma damunt dita, quiscun any se hage a fer la electió dels dits quatre jurats e vuyt consellers e clavari o bosser. Plau al Senyor Rey.

Ítem, que plàcia a vós, senyor, que per lo donatiu devall specificador de quatre mília florins e per les missions per rahó de la

FUNDACIÓ NOGUERA

remissió fetas e fahedores, vullats fer dar compliment de sindicat als dits hòmens en la forma e manera acostumada bastantment, e que de assò los manets totes letres e provisions necessàries. Plau al Senyor Rey.

Ítem, senyor, com per rahó e ocassió de la present luïció micer Antoni Torres, tudor d'en Baltazar de Màrgens, pubill, fill, ha ell e a la dona na Joana, muller sua, comú, detenidor del dit castell e vila de Mataró, hage en gran odi tots los hòmens habitadors del dit terme de Mataró, e assenyaladament, aquells hòmens del dit terme que la dita luïció han procurada e prosseguida, e per so, no sia rahonable que ell aia jamés senyoria alguna, sots color d'algun offici vostre o d'altre sobre los dits hòmens o algun de aquells. Per tant, supplican a vós, senyor, humilment los dits pròmens que sia de vostra mercè atorgar a la universitat del dit castell e vila e singulars d'aquella, presents e sdevenidors, per special privilegi que jamés en algun temps lo dit micer Antoni, ara o en sdevenidor, així com a vicecanceller vostre o de vostre primogènit o governador general o de vostres successors, e com a regent la cancellaria vostra o llur, o axí com assessor deportantveus de general governador en Cathalunya, o com a jutge delegat o subdelegat, o sots color d'altres qualsevol offici maior o menor dels desús expressats, no pusque ne valla iudicar, ne conèixer de algunes causes civils o criminals, ne d'alguns negocis tocants en qualsevol manera la dita universitat e singulars d'aquella, presentes e sdevenidors, així en universal com en particular, ne menys haver senyoria alguna devallant de vós, senyor, o officials vostres, sobre los dits hòmens, presents e sdevenidors, per qualsevol rahó, causa o títol, ans vós, senyor, ara per llavors e llavors per ara, los ne fets atorgats lo dit special privilegi e axí ho jurats, exhimint los dits pròmens, universitats e singulars de aquella, presents e que per temps seran, de tota jurisdicció e conexença del dit micer Antoni Torres, les qual posqués haver per les causes desús dites [f. 3v] o algunes de aquelles o en altra qualsevol manera en aquells. Plau al senyor rey.

Ítem, que plàcia a vós, senyor, statuir e ordenar que ningun hom, stranger o privat, per maleffici que haia perpetrat *vel aliter* no puxa ésser tret del terme del dit castel, ans aquí per lo dit official del dit terme, o per lo balle de Barcelona, sia absolt o condemnat, sinó en la forma e manera e per los maleficis que·l veguer aurà

FUNDACIÓ NOGUERA

acostumat de traure los del dit terme. E[300] que lo balle de dit terme, o son lochtinent o regent de la ballia, hagi ha ésser hom natural del dit terme e que per a bevenir de les dites universitats, hostaler ni carnicer, ni flaquer, ni taverner, ne puxa exercir ne regir la ballia de dit terme. Plau al senyor rey.

Ítem, suppliquen a vós, senyor, que sia de vostra mercè lloar, approvar e confimar als dits pròmens, universitats, singulars de aquelles tots privilegis, libertats e franqueses atorgades a ells e a llurs predecessors en temps passats per vostres il·lustres predecessors, o per qualsevulla senyor o detenidors dels dits castell, vila e parròchies e, encara, tots bons costums e usos dels dits castells e vila, axí scrits com no scrits. Plau al Senyor Rey, si és per la forma que de aquells an millor usat.

Ítem, suppliquen a vós, senyor, que us plàcia e sia vostra mercè atorgar a la dita vila, parròchies e universitats del dit terme e als singulars de aquelles remissió general de tots delictes e crims, sens però interès de part privada. Plau al senyor rey, però no hi sien entesos alguns que sien vinguts contra la lluïció o en embarch de aquella.

Les quals concessions, gràcies, privilegis, remissions desés e desús scrites, suppliquen les dites vila, parròchies e universitats dins lo terme o térmens del dit castell de Mataró constituïdes, e singulars d'aquelles a vós, senyor, que·ls sien lliurades en forma pública, signades e spatxades franques e quíties de tota missió e salari, e de tot dret de sagell. Lo senyor rey farà ab son prothonotari que·ls faça gràcia.

E molt alt e molt excel·lent príncep e poderós senyor, complint vós totes e sengles coses desús supplicades, la dita vila, parròchies e universitats desús expressades e los singulars de aquelles, per fer servey a la vostra gran senyoria e por sguart de les dites concessions, libertats, privilegis e altres coses desús contengudes, vendran e daran a vós, senyor, en adiutori de la dita lluïció o remissió de continenet que aquella plàcia a vostra senyoria voler fer, quatre mília florins de bon pes e que plàcia a vós, senyor, de fer-los donar compliment de syndicat. Lo senyor rey accepta la dita offerta havent-los gràcies.

Ítem, suppliquen las ditas vila, parròchies e universitats e singulars d'aquelles per si e llurs successors, que·us plàcia atorgar

300. Batlle y batllio *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

e provehir que dels presents capítols e de quiscun d'aquells sien fetes carta e cartes públiques llargament dictades a tot profit e utilitat de les dites universitats e de vostre balle general. Plau al senyor rey.

Tenore presentis, ad supplicationem per humiliter pro vestri parte humiliter nobis factam capitula ipsa e quodlibet ipsorum, iuxta tamen respotiones per nos eis factas in cuisus eorum laudamus, approbamus, concedimus et firmamus ac juramus per dominum [f. 4r] Deum et eius sancta quatuor Evangelia tacta per nos corporaliter, in posse secretarii et notari infraescripti, hec a nobis recipientis, paciscentis et stipulantis legitime, quod ea vobis et vestrum tenebimus, complebimus et observavimus nostrisque successores illustres tenebunt, complebunt et observabunt iuxta respontiones easdem ut in dictis capitulis continetur per hanc eadem de certa scientia et expresse inclito infanti Joanni, duci Montis Albi et Petrofidelis, fratri nostro charissimo, omniumque regnorum et terrarum nostrorum generali gubernatori eiusque in Cathalonia, vices gerenti vicario et baiulo Barcinone ceterisque officialibus nostris et subditis et dictorum officialium locatenentibus presentibus et futuris que capitula supradicta, et unumquodque ipsorum juxta tament respontiones predictas vobis probis hominibus et singularibus ville, castri terminique predictorum perpetuo teneant firmiter et observent tenerique et observari inviolabiliter faciant per quoscumque et non contraveniant vel faciant aut aliquem contrafacere seu venire permittant aliqua ratione.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimos, nostro sigillo pendentis munitam.

Data in monasterio Sancti Cucuphatis Vallensi, vigesima septima die, junii, anno a nativitate Domini millesimo quadrigentesimo decimo nono. Regnique nostro quarto Alfonsus qui predicta laudamus, concedimus, firmamus et juramus. Rex Alfonsus. Testes que presentes ad predicta fuerant venerabilis in Christo A[lfonsus], episcopus Seguntini, cancellarius; Joannes de Funes, vicecancellarius; Joannes de Vilaracuto, maiordomus, miles, consiliarii, dominus regis predicti.

Sig+num mei Raymundi Baiuli, dicti domini regi locumtenentis prothonotari regiaque auctoritate notarii publici per totam terram et ditionem suam qui premissis interfui ea que per alium scribi feci et clausi cum rasis et correctis in lineis LXXXIII "nostri locumtenenti prothonotari" et testium "de Funes" et alibir in eadem "Vilaracuto miles". Dominus rex, presente Petro Basseti, baiulo

FUNDACIÓ NOGUERA

Cathalonie generali qui eam viderat mandavit mihi, Raymundo Baiuli in cuius posse firmavit et juravit.[301]

1b

1424, novembre, 8. Barcelona

Confirmació i ampliació del privilegi per Alfons el Magnànim.

O: ACA, C, reg. 2938, f. 120r-123v i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-25.

[302]Nos, Alfonsus, Dei gratia, rex Aragonum, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsica, comes Barcinone, dux Athenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie. Attendentes pridem frater Marchus, abbas monasterium Sancte Marie Montis Serrati, Franciscus Basset et Leonardus de Sos, Berengarius d'Ostalrich, miles, Bonanatus Petri, tam per serenissimum dominum regem Ferdinandum quam per generalem curiam Cathalonia, quam tunc temporis celebrabatur electos ad luendum, redimendum et corone regie reducendum et ampliandum patrimonium regium alienatum, seu illa que fuerunt ex dicto patrimonio vel que fuissent, regnum Aragonum seu comitatum Barcinone ad castrum et villam de Matarone suum dirigentes intentum audito plene et sententiam seu votum dictorum electorum et a nobis potestatem [f. 4v] plenam habentiam postulante Antonio Torres, tutore Baltazaris de Marginibus qui dictum castrum tunc possidebat et negocio dicusso pro ut ex forma commissionis per nos et alii eisdem quitatoribus electis facte sufficiebat. Et ut in similibus consueverans procedere nihil de contingentis omittendo decreverint et declaraverint dictum castrum debere redimi adque corone regie regnari quod et ita fuit factum, et ex huiusmodi per dictum tutorem revenditio firmata, nobis et successoribus nostris possessio quoque plena data et per nos acceptata quequidem revenditio iterum propter certas littes per dictum Antonium, tan per appellationes ad nos, quam supplicationes nobis, quam coram provisionibus gravaminum in curiam quam quidem et sub anno nativitate Domini millessimo quadrigentesimo decimo nono in Sancto Cucufato celebramus cathalanis deputatis, quam sub aliis in iudicibus ad quos rescripta et commissiones subreptitias

301. *Dibuix d'un cap de gos al marge esquerre.*
302. 2 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

dictus Antonius dicitur impetrasse per dictum Antonium necnon et ipsum Baltazarem, maiorem duodecim annis, se virtute juramento absentis ad uberiorem cauthelam firmata fuit, renuntiatio primitus per dictos Antonium et Baltazarem cuicumque iuri et litti ac instantiis de predictis omnibus per processus et acta tam a fidelibus scriptoribus nostri Mathias Justi, Didaco Garcie ac fideli Bernardo Noves, notario Barcinone, confecta est per instrumena auctoritate nobis hostensa clare liquet, attendentes insuper quod in luitioni seu redemtione dicti castri et ville homines populati in dicto castro et eius terminis ac villa prefata de suo propio in sucursum dicte luitionis quatuor mille florennos dederunt et exsolverunt propterque et aliter est de privilegium concessimus quod a modo a dicta corona regia separari non possint, cum diversis clausulis et cauthelis, ut in carta dicti privilegii que data fuit in monasterio Sancti Cucuphatis Vallensis vigesima septima die junii anno a nativitate domini millessimo quadrigentesimo decimo nono, nobis exhibita plene vidimus contineri. Nunc autem quia ut per dictos homines asseritur, seu per syndicum eorumdem dictus Antonius no verendo contra propium juramentum et rem a se gestam venire, se iactat processus factos per dictos quitatores per viam restitutionis in integrum ex minore etate dicti Baltazaris et alias se velle impugnare timeantque quod nos, sub eo colore vel aliter quamvis occasione captata, velimus eosdem a nostra corona separare et dicto Antonio vendere seu revendere vel alio modo in dictum Antonium ut alios quoscumque dictum castrum et villam, transferre et propterea supplicaverint nobis quatenus capitula infra eisdem de nostri gratia et mercede concedere dignaremur [f. 5r] que sunt tenoris sequentis:

Ut tutius et securius sit cautum hominibus populatis in castro et villa de Matarone ac terminis ipsorum, dominus rex de presentis unit et incorporat civitati Barcinone dictum castrum et villam facit que in illis populatis nunc et in futurum veros cives Barcinone ita quod dictum castrum et villam (X),[303] cum suis terminis sint verus vicus dicte civitatis parsque vestra et membrum civitatis ipsius. Itaquod a modo quisquis sit dominus dicte civitatis suit dominus ipsius castri et ville et terminorum ipsorum perpetuo et incomuta-

303. X, *sobreposada, que remet a un afegit en paper que diu* facit que in illis populatis nunc et in futurum veros cives Barcinone ita quod dictum castrum et villam. Correspon esta postilla a la ralla 3 de la primera plana del full 5 que en esta còpia se omiti y és allí a hont és X senyal com se pot veure en lo original. Fet assò en lo any 1715 per mi Sagimon Ros, notari secretari de la present ciutat de Mataró.

FUNDACIÓ NOGUERA

biliter, volens decernens et declarans ipse dominus rex quod dicte civitati Barcinone per hec verba ius iure constituatur et quod per dicta verba dictum castrum et villa, ac eorum termini sint vere vicus dicte civitatis facit quam dictus dominus rex dictum castrum, villam et termino inalienabiles et sic effectus quod non possint, nisi simul cum dicta civitate alienari volens dictus dominus hoc pro lege que translationem domini impedit haberi et istud facit de potestate sua plena et absoluta juratque semper attendere et complere nullatenus quod contravenire. Salvat autem sibi et retinet dictus dominus rex omnia jura sua territorium et iurisdictionem, sicut eta nunc habet, ita quod contra iura sua quecumque sint nisi quantum alienationem separent dictorum castri, ville et terminorum, non possit dicta unio, aggregacio et seu annexio opponi, nec possint prefati homines privilegiis dicte civitatis et suis civibus concessis quocumque modo conta predicta gaudere.

Concedit tamen in quam dictus dominus, quod si vexillum civitatis pro oste victuale vel regali exire haberent cum hoste vel exercitu quod ad monitionem vicarii Barcinone, requisiti per consiliarios civitatis pretacte, dicti homines habebant simul cum aliii-civibus Barcinone esse et sequi.

Item, si, quod Deus avertat, contingeret a modo dictum regem vel suos successores reges Aragonum et comittes Barcinone vel alium quem piam nomine seu mandato vel pro parte ipsorum velle dictum castrum, villa et terminos, seu aliquid de eisdem, alienare quocumque genere alienationis sumpto verbo pro ut in iure comuni extentius sumitur ut quodcumque genere translationis vel separationis seu obligationis comprehendatur. Et ex huiusmodi processerint seu aliquis eorum processerit ad aliquem, actum seu tractatum alienationis, ipso facto, nunc pro tunc, transferres in propietate seu possessione per puram et perfectam donationem dictum castrum, villam et terminos in civitatem et eius nomine in consiliarios Barcinone, presentes et futuros, cum omnibus que nunc dictus dominus rex habet in illo dempto et hoc facit ut verus rex et dominus, itaque per hec verba, nunc pro tunc, transfert possessionem volens et statuens quod per ipsa verba, plena propietas et possessio transferant et nihilominus, nunc pro tunc, se constituit et suos nomine dicte civitatis, dictum castrum, villam et terminos et nomine dictorum consiliariorum eiusdem et pro illa possidere quam posset, liceat eisdem consiliariis propia auctoritate recipere ut est assuetum iuratque [f. 5v] non contravenire et premissa plenisseme ob-

FUNDACIÓ NOGUERA

servare, pro quo adimplenda obligat specialiter et expresse predicta castrum, villam et terminos et omnia juraque ibi habet ut melius ad sequritatem presentis contractus potest intellegi, adque dici.

Insuper, vult dominus rex habere hic pro expressis omne clausulas et cauthelas per que possit alienacio dicti castri et domini translatio impediri.

Insuper, animadvertens dictus dominus rex, quod ut supra dictum est, dictus Antonius Torres, tutor prefatus, et eius filius Baltazar se jactants velle dictam luitionem seu redemptionem impedire et facere seu petere revocari et ex huiusmodi impetravit jam relatorem Sperantemindeo Cardona et alias comissiones, jam aliis temporibus, considerans insuper quod super luitione de dicto suo patrimonio regio fienda continetur capitulum tenores sequentis:

Ítem, que durant lo dit quitament lo dit senyor ni son primogènit no puxen remoure, sospendre, inhibir o empatxar ne tolre poder a les dites persones o jutges, o algunes de aquelles per nenguna via, causa o rahó tocans lo dit quitament, conexensa o decissió de aquell e en alguna manera, ne altres qualsevol officials, delegats o comissaris però en nom dels dits senyors, o un d'ells no·s pugen entremetre ne procehir en res qui toc los processos o enantaments dels dits jutges tocant les dites redemtiones o quitament de son patrimoni fahedors per les dites persones en lo dit Principat, o, en alguna manera, durant la dita commissió o quitament, tro que la dita quantitat sia distribuïda per los dessús dits en les dites redemptions.

Dictus dominus rex revocando et abolendo seu damnando quascumque commissiones hic usque factas et in futurum fiendas dictam luitionem seu quevis acta dictorum electorum seu deputatorum ad luendum predicta tangenes tangentiam quovismodo modo motus ex dispositione dicti capituli et aliter nunc ex pacto et contractu presenti juramento et stipulatione solemni vallato, omnes et quascumque commissiones, delegationes, iudicum, deputationes per quecumque verba factas vel fiendas, si forte per in advertentiam seu aliter concederentur, remitit, facit et committit quitatoribus, qui nunc sunt vel erunt in futurum, vetans iudices alios quoscumque seu delegatos, auditores, vel relatores, aliquid iurisdictiones cognitionis seu nocionis assumere vel exercere remittens, et quantum necesse sit comittens ipsis quitatoribus causas quascumque motas et seu movendas inter dictum Baltazarem Margens et dictum Antonium Torres, eius tutorem, coniunctim vel divisim, ex una parte et ipsum dominum seu eius fiscum et seu homines dictorum castri, ville et

FUNDACIÓ NOGUERA

terminorum ex altera, coniunctim vel divissim, que quovismodo tangant vel tangere videantur, factum dicte luitionis, directe vel indirecte, et ipsis quitatoribus, vel illis qui in locum defficientium sunt, de presenti vel in futurum erunt subrogati, cognoscant de causis predictis, etiam si opponatur que dictum castrum et villam non sunt de patrimonio regio et, per conseqüents, dicto capitulo non comprehendi, dans et confirmans eisdem talem et tantam potestatem qualem tam per capitulum curie concordatur, et per nos data fuit et ulterior eam in hoc casu quo ad omnes questiones inter partes prefatas motas, seu movendas, extendit et ampliat eisdem quitatoribus et commitens plenissime vices suas, iuxta tamen modum et forma quo processos fiendos in dicto [f. 6r] capitulo et commissione per expressos.

Vult tamen et ordinat ipse dominus rex quod dictas causas imo nec articulum aliquod earundem non possit ad se seu suum regium concistorim evocare, nec de illo ipsum seu aliquem alium posse se intromittere quovismodo quinimo expresse dictus quitatoribus iniungit et pro forma mandati vult observari, quod ad instantiam dictorum Antonii et Baltazaris seu fisci regi vel alicuius alterius etiam si de his partes adinvicem adverse concordarent procedi non possit nisi vocatis et plene auditis dictis hominibus castri et ville seu eorum sindico et, ommi casu, sindico Barcinone, decernens irritum et inane si quid et quidquid ni contrarium fuerit attentatum.

Iuratque dictus dominus dicta commissionem factam dictis quitatoribus voluntarie no revocare.

Ad humilem igitur dictorum hominum suplicationem, tenore presentis contractus, quem vicem legis volumus habere, paciscimur ac conddimus dita capitula et ommnia et singula in eisdem inserta, apposita et contenta, promittentes dictis hominibus dicti consiliariis Barcinone, per firmam et validam stipulationem nec non virtute juramento prefati et notari infraescripto presenti et acceptanti nomine dictorum hominum et consiliarorum Barcinone seu aliorum quorumcumque intersit seu interesse poterit in futurum legitime stipulando, praemissa omnia et singula semper ratta et gratta habere et no contravenire ullo nunquam tempore aliqua ratione seu causa.

Mandantes per hanc gubernatori generali in nostris regnis et terris eiusque vicesgerentis necnon baiulo Cathalonie generalis, ceterisque officialibus nostris que predicta omnia et singular firmites teneant et observent.

FUNDACIÓ NOGUERA

Pro premissis autem capitulis et concessionibus fatemur nos habuisse et recepisse a vobis, dictis hominibus, mille florennos auri, quos de mandato nostre dedistis seu tradistis fideli consiliario nostro Petro Basset, baiulo Cathalonie generalis.

In cuius rei testimonium hanc fieri iussimus nostro sigillo comun inpendenti munitam. Data Barcinone, octava die novembris, anno a nativitate Domini millesimo quadrigentesimo vigesimo quarto. Regni nostro nono.

Sig+num Alfonsi, et cetera, qui predicta laudamus, firmamus, concedimus et iuramus. Rex Alfonsus.

Testes sunt Joannes Raymundus Folch, comes Cardone; Franciscus, patricarcha Hierusalem; Guillermus Raaymundus de Montecateno; Berengarius de Bardaxino et Joannes de Gurrea, milites.

Sig+num mei Francisci d'Arinyo, secretarii domini regis predicti, qui de ipsius mandato predicta scribi, feci et clausi, corrigitut autem in lineis secudam "quam", tertiam "reintegrari", quinta "iterum propter certas littes per dictum"; VI, "quam"; VII, "scriptoribus"; XI, "vendere seu revendere vel aliomodo in dictum Antonium"; XII, "aut alios quoscumque" et XXII, "possessionem liceat".

Dominus Rex mandavit mih, Francesco d'Arinyo in posse cuius firmavit et iuravit.

1c

1460, febrer, 3. Barcelona

Privilegi de Joan el Gran.

O: ACA, AH, 2 (7 febrer 1462).

Nos, Ioannes, Dei gratia, rex Aragonum, Navarre, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsica, comes Barcinone, dux Athenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie. Visis et recognitis supplicatione et capitulis magestati nostre reverenter oblatis et presentatis per fideles nostros Gasparem Catala, juratum, Petrum Fornells, Antonium Tria et Stephanum Pongem, singulares universitatis ville et termini Matarone eorum propriis nominibus nec non procuratione nomine asserto aliquorum aliorum singularium ipsius ville et termini nobis pro interesse ipsorum ac aliorum de dicta universitate supplicantes capitulis cuiusdem nostras facimus respontiones et decretationes pro ut in fine uniuscuiusque ipsorum

FUNDACIÓ NOGUERA

capitulorum continetur quorum [f. 6v] quidem supplicationis et capitulorum respontio numque ac decretationum tenores sequntur in hunc modo:

Senyor, molt excel·lent, alguns dels pròmens de la vila e terme del castell de Mataró, per obviar a la supplicatió a vostra alta senyoria feta per los syndichs e alguns altres singulars de la dita vila e terme del castell e terme de Mataró, que lo balle de Barcelona no puxa sa vostra alta jurisdictió en los dits castell e terme ne en alguns actes de aquella, si, donchs, no era per crim de mort, la qual cosa, molt alt senyor, seria molt perjudicial a vostra real magestat, e de ser lley de aquella per molts sguarts respectes, entre los quals seria causa que lo balle dels dits terme e vila absolutamente poria exercir la vostra jurisdictió remetent tots crims e delictes, no sparada denuntiatió de part instant o assistent, la qual vostra alta senyoria trobant-se absent de Cathalunya o de tota la vosta senyoria, no haurien lloch de soccórrer ni de haver justítia.

Ítem, que atteses[304] les conditions dels habitants en los dits castell e terme, les quals són flaques e de poc sforç cascun dels dits terme[305] e vila, segunt sa voluntat pròpria no tembria en res vostres manaments, hoc encara, molt alt senyor, seria molt gran interès dels singulars de la dita universitat, signatment dels que viuen pacíficament e han de que perdre per tant com se poria seguir, que vostra alta senyoria trobant-se fora lo vostre regne o principat, lo dit balle poria fer moltes inustíties de les quals no·s porian haver record algú a nengun official, com la dita universitat e vila tingué privilegi que governador ni veguer o altre official no puga veure en la dita vila, sinó solamente vostra senyoria e lo balle de Barcelona trobant-se en la dita vila o terme. E per altres molts sguarts de dins a vostra magestat la qual supplicatió, senyor, vostra alta senyoria creent ésser útil aquella hauria admesa e axí mateix per utilitat de la cosa pública e dels abitants en aquella e aquell offiren a vostra excel·lent senyoria, los capítols desús scrits, los quals suppliquen sia de vostra mercè voler-los atorgar a tota la universitat de la dita vila e son terme e singulars de aquella:

Primerament, sia de vostra mercè repellida, primeramente, la dita supplicatió per vostra alta senyoria contra la jurisdictió del balle de Barcelona feta voler-los confirmar los capítols e privilegi per lo

304. Ítem, que atteses, *subratllat*.
305. térmens, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

senyor rey don Alonso, germà e immediat predecessor vostre, en lo acte de la luïció dels dits castell e vila attorgat assenyaladament sobra la jurisdictió que lo balle de la dita vila e lo balle de Barcelona han en la dita vila e terme desusdit iuxta sa sèrie e tenor, lo senyor rey no mogut per alguna instàntia que·s diga feta per la ciutat de Barcelona de la qual no és algun interès confirmar o revocar lo poder per lo dit privilegi attorgar al balle de Barcelona, més per sola voluntat del dit senyor volent condecendre a la supplicatió dels hòmens de la dita vila, conforme los dits capítols e privilegi, segons llur sèrie e tenor e si segons de aquells és estat usat e practicat.

Ítem, senyor, com en temps passat[306] e huy sie stat pretès e pretenga per la dita universitat aquella no ésser tinguda a pagar a vós, senyor, ni a llochtinent de vostra magestat cena alguna, e de assò algunes vegades sia stada qüestió entre la dita universitat e aquells que avien commissió e càrrech de collir cenes. E la dita universitat no vulla per assò entrar en juhí ab vostra magestat, ans sia presta servir aquella d'assò que possible li sia, per tant los dits supplicans en los dits noms, suppliquem humilment a vostra senyoria sia a mercè vostra hagut sguart a llurs càrrechs, necessitats e facultats [f. 7r] e al nombre dels poblats e habitants en la vila e terme de Mataró arbitrar e taxar per tots temps, de aquí avant, alguna quantitat a pagar, la qual dita universitat puxa bastar car los dits jurats e procuradors en los dits noms, en nom e per part de aquella per evitar tota qüestió prometen a vós, senyor, e a vostres successors, que la dita universitat pagarà a vós e loctinents vostres generals e llurs, aquella quantitat que per vostra senyoria rahonablemente serà arbitrada e taxada per cena de presèntia, tota vegada que vostra magestat e vostres successors e lloctinents vostres e llurs vendran personalment o seran o passaran per la dita vila o terme de Mataró. Entès, però, e declarat que a pagar la dita cena de presèntia per vós, senyor, de present arbitrada e taxadora, la dita universitat no sia tenguda, sinó una vegada en un any, encara que en un any vostra magestat o vostres successors o lloctinents vostres o llurs fossen presents en la dita vila o terme de aquella, hon passats e més de una vegada per pagar la dita cena, segons que dit és, los dits procuradors en lo dit nom obliguen a vós, senyor, e a vostres successors, la dita universitat e singulars de la dita vila de Mataró, presents, absents e sdevenidors, tots e llurs béns e drets aguts e per

306. Ítem, senyor, com en temps passat, *subratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

haver ab submissió de dotes exequtions, rigors e preheminènties ab les quals tals cenes se acostumen e poden demanar, exhigir exequtar. Lo senyor rey arbitra e taxa la dita cena de presèntia a vint y sinc lliures barcelones, ab tal retentió e salvetat, que si ensdevenidor, quant (*sic*) que quant se mostrara la dita universitat ésser tenguda o haver pagat maior quantitat de les dites vint y sinc lliures per cena de presèntia, que per lo present privilegi e taxatió al dit senyor rey ni a sos successors no sia fet preiudici en taxar, demanar e haver maior cena. Axí matex vol dit senyor que lo present privilegi no sia preiudicat ha ell ni a sos successors en la cena de absèntia, si ha alguna és tenguda, com ho acostumat pagar la dita universitat, ne tant poch sia fet preiudici a la dita universitat si *alias* no és tinguda a cena de absèntia quant a la qual lo senyor rey e la dita universitat resten en propietat e possessió en llur plen dret.

Ítem, senyor molt alt e molt excel·lén, com la dita universitat de la dita vila e terme de Mataró perquè puxa bastar a pagar los càrrechs de censals e altres deutes als quals és tinguda e obligada, així per causa de la dita lluïció, com *alias* haia concessió real de les impositions a cert temps, del qual encara han a passar e discórrer alguns anys, e sia necessari les dites impositions se atorguen a més temps per supportar los dits càrrechs e deutes, e encara de present la dita universitat haia necessàriament haver diners per via de vendes de censal mort, tant per pagar la quantitat de la qual los dits procuradors han offert gratiosament servir a vostra gran excel·lèntia per la gràcia e concessió dels presents capítols e de les coses en aquests contengudes, quan encara per pagar les missions e despeses per assò necessàries. Per tant, los[307] dits procuradors suppliquen humilment a vostra magestat sia mercè vostra senyoria atorgar a la dita universitat les dites impositions en la forma e manera que li són estades atorgades des un temps passat a quinze anys, los quals comensen a córrer de continent, fins lo temps de la concessió de las impositions que la dita universitat ha de present e d'aquí avant contínuament comptadors, remetent e fahent gràcia, remissió e total relaxació a la dita universitat del quint a vostra senyoria pertanyent de les dites [f. 7v] impositions, e no res menys donar e atorgar licèntia a la dita universitat e facultat que per si o per sos syndichs e procuradors, constituïts e constituïdors, puxa manllevar a censal, o en altra qualsevol manera, per pagar la dita

307. procuradors, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

quantitat a vostra magestat offerta, servir gratiosamente per la gràcia e concessió dels presents capítols e coses en aquells contengudes e per les despeses per assò fahedores, e altres necessitats de aquella, fins en summa de dos-cents cinquanta florins d'or, les quals coses totes e sengles la dita universitat reputarà a vostra gran senyoria, a gràcia e mercè singular. Plau al senyor rey.

Ítem, los dits supplicants atorgant vós, senyor, los presents capítols offiren donar gratiosament a vostra magestat, dos mília dos-cents sous barcelonesos de tern, e que sia de vostra mercè atorgar las provissions necessàries per al balle de Barcelona que en la dita quantitat, e encara a les missions que·s faran per expeditió del present privilegi e dels contractes del censal o censals que per haver les dites quantitats hauran a carregar e ha contribuir tots los habitants de la dita vila e terme per sou e per lliura, segons en los càrrechs comuns de la dita universitat han acostumat a contribuir e pagar. Plau al senyor rey, però en la taxació e execució que farà lo dit balle, per la dita rahó, entrevinga e haia entrevenir en Miquel Bru, secretari del dit senyor rei, no com scrivà, mes los actes faça lo scrivà de la cort de la ballia de Barcelona, e si lo dit en Miquel Bru request per lo dit balle no volrà o no porà anar, ho puxa fer lo dit balle sol ab son scrivà.

E quoniam capitula preinserta decretatta per nos ut pretractum est nostra aeri publice dicte ville et eius termini concernere videntur utilitatem cuilibenter, volumus locum dare propterea et aliis bonis respectibus nos ad hec inducentibus supplicationibus predictis annuentes benigne thenore presentis de certa scientia deliberate et consulte capitula preinserta et omnia et singula in eis et unon quoque eorum contenta iuxta respontiones ac declarationes factas per nos ut profertur et in fine uniuscuiusque dictorum capitulorum appositas et contentas de certa scientia et deliberate et consulte llaudamus, approbamus, rattificamus et confirmamus ac etiam concedimus vobis fidelibus nostris probus hominis universitati et singularibus presentis et futuris dicte ville de Matarone et eius termini supplicatione per syndicos et alios ex de dicta vila super detractione jurisdictionis baiulie Barcinone nobis presentata minima quod ad hec obistente. Mandantes per hanc eandem districte percipiendo gubernatori ac gerenti vices generalis gubernatoris et baiulo generalis Cathalonie principatu, baiulo quoque civitatis Barcinone, et aliis universis et singulis officialibus et subditis nostris ad quos spectet dictorum que officialium locumtenentibus, presentis

FUNDACIÓ NOGUERA

et futuris, quod capitula preinserta et omnia et singula in eis et eorum singulis contenta iuxta respontiones et decretationes nostras predictas teneant firmiter et observent tenerique et observari per quos decet inviolabiliter faciant et non contraveniant ne aliquem contravenire permittant ratione aliqua sive causa pro quanto gratiam nostram charam habent, iramque et indignationem ac penam quinque milium florenorum auri [f. 8r] a singulis contra facientibus habendorum nostrisque inferendorum erariis cupiunt non subire et ad cauthelam faciendi seu attemptandi predictorum contrarium eis et eorum cuique potestatem omnem cum nullitatis decreto, adbicamus, prohuiusmodi vero concessione nobis gratiose dedistis seu de voluntate nostra dilecto locumtenenti nostro, generalis thesaurario Andree Cathalà duos mille ducentos solidos barcinonenses de terno.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro comuni sigillo pendenti munitam.

Data Barcinone, die tertia februarii anno a nativitate domini millessimo quadrigentesimo sexagesimo, regnique nostri Navarra anno trigesimo quinto aliorum vero regnorum nostrorum tertio. Rex Joannes.

Dominus rex mandavit mihi Paulo Rosselli et viderunt eam Andreas Cathalà, locumtenenti thesaurarii generalis, Petrus Torrelles, conservator regii patrimonii, et Jacobus Pauli, advocatus fisci.

1d

1476, juliol, 26. Estella (Navarra)

Atorgament de guiatge i salvaguarda per part de Joan el Gran.

Nos, Joannes, Dei gratia, rex Aragonum, Navarre, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsica, comes Barcinone, dux Athenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie. Cum spectet ad cultum dignitatis nosre futuris subditorum periculus occurrere et precavere a masignantium que viribus deffendere ut per sue provisionis industriam conantes offendere retrahat a delicto et opressos liberet a maligno. Ut erga vos dilectus et fidelis nostri Petrus des Bosch, civis Barcinone civis dicitur esse castrum de Vilaçar, Argentona, Cappraria et Premiano in Cathalonia per nostres provisionis presidium a persequtoribus vostris valeatis cum rebus et bonis vostris salubris preseverari quamvis vos enim bonis et rebus vestris sub nostros sitis generali guidatico comprehendi verum quia

FUNDACIÓ NOGUERA

plus timeri solent quae specialiter iniungitur quamque generaliter imperantur cum presenti carta vestra ponimus, recipimus et constituimus vos, dictum Petrum Desbosch, et dictos juratos universitates et singulares personas dictarum ville et parochiarum, tam in eis nunc presentes quam absentes et ille redeuntes, cum vestris et eorum coniungibus, liberis, familiis, advocatis, procuratoribus vestris et cuiusque vestrum, hec minus census omnes redditus domus, aggraria, fructus, iura iurisdictionem castrum predictum de Vilaçar, campos, vineas, nemores, terras cultas e incultas, possessiones et animalia, quecumque tam grossa quam minuta, ceteraque bona universa tam mobilia quam sedentia et alia quecumque vostri et cuius vestrum et illorum quecumque sint in ubicumque sub nostre protectione, custodia et comanda ac guidatico speciali.

Ita que nullus de cetero confidens de nostra gratia vel amore audeat seu presumat per se vel alium, palam quomodolibet vel occulte, vos dictum Petrum Desbosch villam, universitates seu parochies et singulares personas prenominatas et prenominata et predicta bona vestra et illorum mobilia et immobilia et quecumque alia ut prefertur invadere, ledere, capere, damnificare, iniurari, offendere, detinere, arrestare, marchare vel pignorare, culpa crimine vel debitis alienis, nisi in eisdem debitis fueritis aut fuerint principaliter aut fideiussorio nomine obligati. Nec etiam in his casibus ni quantum ius et ratio hoc fieri permittant, nec vobis vel eis in personis et bonis malum facere vel inferre aut iniuriam [f. 8v] offensam vel violentiam aliquatenus irrogare, palam vel occulte seu quomodocumque. Et a de clariorem huiusmodi nostre protectionis notificationem serie cum presenti iniungimus officialibus nostris infraescriptis quod in castro predicto de Vilassar et in sumitatibus domorum vestri et cuiuslibet vestrum seu in aliis locis eis benevisis apponant propia auctoritate pennones regios vel insignia nostra, et alia dictam protectionem nostram denotantia semel et pluries ad eorum libitum voluntatis. Mandantes per presentem chartam nostram gerenti vices nostri generalis gubernatoris, regentique baiuliam generalem in Cathalonie principatu, vicario et baiulo ceterisque universis et singulis officialibus et subditis nostris ad quos spectet et dictorum officialium loca tenentibus, seu officia regentibus, presentibus et futuris, et cuisque eorum aut cui seu quibus presentes quomodo libet presentata fuerint ad ire et indignationis nostre incursum penaque florenorum decem milium, nostris inferendorum erariis quatenus protectionem comandam et guidaticum nostros et nostram huiusmodi firma habeant et observent et faciant ab omnibus inviolabiliter

FUNDACIÓ NOGUERA

observari et non contraveniant aut patiantur contravenire aliqua ratione sine causa quicumque autem [...] temerario ductus contra protectionem et guidaticum huiusmodi venire presumpserit iram et indignationem nostram ac pena predictam, nostro applicando erario, se noverit absque remedio incurrisse damno illato primitus et plenarie restituo, adicimus, tamen vos et alii supradicti eisdem casibus et causis penas presentis protectionis censeamini, incidisse quos illi vos vel ipsos ut premittitur offendentes, incidirent ipso facto et utriusque equalitas observetur iniungentes etiam predictis officialibus et eorum locatenentibus ad quos hoc spectet et super his requisiti fuerint per hanc nostram protectionem custodiam, comandam et guidaticum, voce preconis in locis et partibus illis in quibus fuerint publicari faciant sicut quotiens fuerint requisiti ne per aliquos ignorantia inde valeat allegari.

In cuius rei testimonium presentem iussimus nostro sigillo comuni pendenti munitam. Data in villa de Stella, dei vigesimo sexto julii, anno a nativitate Domini millessimo quadrigentesimo septuagesimo sexto, regnique Navarre anno quinquagesimo primo aliorum vero regnorum nostrorum decimo nono. Rex Joannes.

Galcerandus Bertrandus mandato regio factus per pages vici qui eam vidit.

1e

1480, juliol, 31. Toledo

Privilegi atorgat per Ferran el Catòlic.

O: ACA, C, reg. 3545, f. 133r-141r i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-116 i 137.

[308]In Dei nomine. Pateat cunctis huius seriem inspecturus[309] Quod nos, Ferdinandus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, Legionis, Sicilie, Toleti, Valentia, Portugalie, Gallicie, Maioricarum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corsie, Murcie, Giemis Algarbi, Algezires, Gibraltaris, comes Barcinone, dominus Biscaye et Molina, dux Athenarum et Neopatrie, comes Rossilionis et Ceritanie, marchio Oristani, comes Gociani.

308. Rey Fernando *al marge esquerre.*
309. In Dei nomine. Pateat cunctis huius, *subratllat.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Exhibita et coram celsitudine nostra presentata pro parte vestri fidelium nostrorum juratorum et singularium personarum ville, castri et parochiarum de Matarone, de Argentona, de Capraria, de Vilassario et de Premiano seu vice et nomine vestris per fideles nostros Guillermun Petrum Eroles, dicte parochie de Vilassario, Guillermum Petrum Ballot, parochie de Argentona, et Jacobum Lull, parochie de Llavaneriis, termini ville de Matarone, sindicos ad magestatem nostram per vos destinatos supplicationem in forma capitulorum tenoris sequentis:

Senyor, molt alt e molt excel·lent, suppliquen molt humilment los faels e naturals e súbdits de vostra molt gran excel·lència, jurats e prò- [f. 9r] mens de la vila e terme del castell de Mataró, de las paròchies de Sanct Julià de Argentona, de Sanct Feliu de Cabrera e de Sanct Genís de Vilassar e de Sanct Pere de Premià, situades en lo Meresme, per gran servici de vostra altesa e de la corona real e per bé e repòs de la cosa pública de les dites vila, terme e paròchies e singulars de aquelles e endressa de la justícia e de perpreservar vexacions, treballs, salaris e grans despeses, consentir per vostra clemència los capítols següents:

1.º Primerament, com per los il·lustríssim don Alfonso, rey de Aragó, de eterna memòria, sia stada feta per privilegi real incorporació e agregació a la corona real e a la ciutat de Barcelona, de la vila, castells e térmens de Mataró fahent e constituint aquelles carrer e membres de la dita ciutat de Barcelona *et alias,* segons és més llargamente comprès en la carta de privilegis e en la carta de possessió de aquell presa, les quals totes sien agudes en lo present capítol per expressades e insertes e de nou attorgades, sia de mercè vostra, senyor, sens preiudici, novació, derogació directe o indirecte dels dits privilegis e incorporació e altres coses en aquells compreses, sinó a tota maior confirmació e corroboració de aquelles, ajustant e anyadint a la dita incorporació de nou, incorporar e agregar inseparablement a la dita corona e dignitat reals e per ella a la dita ciutat de Barcelona, les dites universitats del castell, vila e terme de Mataró e paròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, e singulars de aquelles, les quals paròchies sien aggrades e incorporades de semblant incorporacion qual fou feta per lo dit il·lustríssim senyor rey don Alfonso de les dita villa, castell e térmens de Mataró, fahent les dites universitats e paròchies e singulars de aquelles en cascuna de aquelles carrer e membre de la dita ciutat. Volent e consentint, vostra gran excel·lència, per sa clemèntia e encara de nou

FUNDACIÓ NOGUERA

atorgant a les dites vila e castell de Mataró e paròchies predites e singulars de aquelles béns llurs, que·s puxen alegrar de tots aquells privilegis, libertats e usos que té la dita ciutat de Barcelona, e los altres carrers de Barcelona se acostument de alegrar. E per quant desijen ja més no poder ésser separats de la corona real e ciutat de Barcelona, vostra senyoria, per la gran clemència e augment e conservació del patrimoni real ab lo present privilegi e concessió real, forsa de ley pactionada e incomutable havent, en la sa bona fe real, e mediant jurament ante senyor Déu e sobre los seus sancts quatre Evangelis per si e per sos successors *in perpetuum* promet que les dites vila, castell, térmens e paròchies e singulars de aquelles, e los mer e mixte imperis, e les iurisdictiones civils e criminals e qualsevulla altra spècia de iurisdictió de aquelles, en tot o en part, no descorporarà ni desagregarà de la dita corona real ni de la dita ciutat ni aquelles o alguna de aquelles o part de aquelles alienarà de aquí avant o transportarà en persona de la il·lustríssima senyora reyna, o altra qualsevol reyna, per cambra, o per altra qualsevol causa ni del il·lustre primogènit o en persona de altre fill o filla, per dot o altra qualsevol causa ni en altra qualsevulla persona privada o pública de qualsevulla ley, condició, preeminèntia o [f. 9v] dignitat, sia o per via de cambi, gratiosa donació o per venda o permutació o en feu o altre stabliment, o per qualsevulla altra spècie de empenyorament, transportatió o alienació qui dir o cogitar-se puxe, per propi motiu o a supplicatió de alguna persona, o per son mer ofici, ans vós, senyor, per vós o per vostre primogènit e successors vostres e seus, prometeu ab lo present privilegi, forsa de ley pactionada havent, e en virtut de contracte e los dits juraments e fe reals mijensanct, que en tot temps tindreu e deffendreu les dites coses e cascuna de aquelles com ha incorporats, e units a la dita corona e patrimoni reals e a la ciutat de Barcelona en la forma predita, assò prometent e fahent de certa scièntia consulta e deliberada, havent de totes coses plena informació e si lo contrari ere fet, ço que Déu no vulla, per importunitat o seductió de alguna persona o per propi motiu o en altra qualsevulla manera e per qualsevol occassió, voleu, senyor, e declarau, ara per llavors, ab aquest dit privilegi, forsa de ley pactionada, e de co[ntracte][310] havent que tals alienacions, infeudacions, concessions, trasportationes e permutacions o

310. *Oblit de paraula.*

FUNDACIÓ NOGUERA

empenyoramentes, *ipso facto et iure* sien írrites, casses e nulles e no de forsa alguna per auctoritat de la present ley e privilegi, sens altra sentèntia, e per aquelles no sia res fet ni en res obeyt, ans donau ab lo present privilegi per vós e vostres successors licèntia a les dites universitats e singulars de aquelles, e cascuna e cascú de aquelles que en juy i fora de juhi, e de fet e de dret, puxen contradir e resistir a tals havents tals concessions o qualsevulla dells prenominats títols, en la forma e manera que és permès e atorgat resistir als hòmens de Mataró e Cabrera, en lo dit cars e virtut de les incorporacions e privilegis atorgat per los sereníssims reys de Aragó, predecessors vostres, a aquelles e ab les declaracions, remissions e indults contenguts e expressats en dits privilegis, los quals, com dit és, confirmau de nou, atorgau e voleu ésser ací per tant sufficientment expressats, com si de mot a mot hi fossen inserts, e encara consent e promet, vostra senyoria, per vós e per los dits successors e ab ley pactionada que venint tal cars, lo que Déu no vulla, que tals concessions e alienacions sien nul·les e sens efficàcia alguna, e encara a maior cautela, sien revocades per vós, senyor, e successors vostres, de fet, dins sis jorns aprés vostra altesa o vostres successors, ne serau supplicats o fets certs, e en altra manera, vol e consent, vostra senyoria, e fa donació entre vius irrevocable, a la ciutat de Barcelona dels dits llocs, castell, térmens e paròchies, e dels dits mer e mixt imperi, e de totes altres iurisdiccions e drets de aquelles, e vostra senyoria mana e vol que, ara per llavors, hac per soltats tots los jurament e qualsevol fidelitat he homanatge en los quals sien tenguts los predits, o algú de aquells a la magestat real, e vol e mana que encontinent, ara per llavors, les dites vila, castells e universitats e singulars de aquelles presten los dits jurament e homenatge e fidelitats als consellés de ciutat de Barcelona, e la dita ciutat o los dits consellés,[311] ara per llavors, prenguen la possessió, els sia manat e manau en dit cars, sots les naturalesa e fidelitat per les quals [f. 10r] són obligats a la dignitat real, que prenguen la dita possessió o, advenint lo cas, fasen totes deffentiones, e sforços, he instàntia que les coses predites sortesquen tot llur complit effecte, car totes per servici de la corona real, e conservatió e augment del real patrimoni lo qual, ab moltes squisides maneres, en gran part és alienat e dilaterat, e cascú havent recort de la naturalesa e

311. Consellés, *sic*.

FUNDACIÓ NOGUERA

fidelitat reals per los quals és obligat a la dignitat real, si ànimo té ben instituït, deu dar tota obra lo patrimoni real sia restituït e bé augmentat e conservat. Plau al senyor rey.

Ítem, senyor, com en les dites paròchies lo mer e mixte imperi e jurisdictió civil e tota altra jurisdictió acostumen de ésser exercides per balles reals, jat sia en alguna de aquelles paròchies exercida por lo loctinent de algú dels dits balles, sia de vostra mercè, senyor, consentir ab lo present privilegi, forsa de ley pactionada havent, que de aquí avant en la dita vila, terme e castell de Mataró e en cascuna de les dites paròchies, ço és de Argentona, de Cabrera, de Vilassar e de Premià, cascun trienni sien mesos balles reals per vós, senyor, e por los il·lustres successors vostres en la forma davall posada, los quals balles cascun en sa paròchia e en los singulars e béns de aquella e dels stranys delinqüents, declinants e contractants en aquella e en llurs béns, puxen e sien tenguts exercir lo mer e mixte imperi, e la civil e criminal, e altra qualsevol jurisdictió per qualsevulla excessos e delictes per greus que fossen, e per qualsevulla contractes o quasi, en la forma e manera que exerceix lo balle de Barcelona en dita ciutat en los súbdits a son offici. Entès, emperò, senyor, que los balles qui seran en quasevulla temps, ans de usar de llur offici, hagen assegurar de tenir taula amb bones fermanses e alies, segons volen les constitutions de Cathalunya. Plau al senyor rei.

Ítem, senyor, sia de mercè vostra consentir que no puxen ésser balles en les dites vila, castell, e paròchies e térmens de aquelles, sinó que sien naturals e habitants e heretats en les dites vila, térmens e paròchies, ço és cascun de les dites vila e térmens e paròchies en les quals serà balle. Consentint més avant, senyor, per ley pactionada que cascun trienni los jurats o consell de les dites vila, castell e paròchies de Mataró, Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, ço és cascun en son lloch, pugen elegir tres persones naturals e abitants e heretades de aquella vila e paròchia que volran sia creat balle e aquelles hagen e puxan presentar per lletra o altrament a vostra altesa, si serà present en lo principat de Cathalunya o a vostre loctinent general o vostres successors o als loctinents generals de aquells, e en absèntia vostra o dells al balle general de Cathalunya o al loctinent del dit balle general, e que una de les dites tres persones en la forma susdita presentades, puxa e dega ésser provehida per lo balle de aquella vila e castell [f. 10v] e paròchia de hont serà presentada e a tal hage ésser feta provisió de la ballia per aquell trienni,

FUNDACIÓ NOGUERA

e vós, senyor, voleu e declarau que lo balle de Mataró haje per son salari, cascun any, quinze lliures e son loctinent cinch lliures, e cascun balle en cascuna de les paròchies predites hage deu lliures per son salari cascun any, los quals sien pagats dels emoluments que trauran e no de rendes algunas. Manant al mestre rational e a son loctinent que, en los comptes donadors cascun trienni per cascun dels dits balles, hagen admetre en compte dits salaris, sens contradictió alguna. Entès, emperò, que los dits balles cascú en sa jurisdictió, en cas de necessitat e no en altra manera, puxen fer loctinents llurs, los quals puxen exercir tant plenamente los dits officis com los dits balles, durant llur absèntia, emperò que los dits balles e llurs fermanses, sien tenguts de les culpes de llurs loctinents e lo dit balle de Mataró, encara en presèntia, puxa fer loctinent en la paròchia de Llavaneres, del terme del dit castell de Mataró, la qual assats lluny de la dita vila, segons és ja acostumat. E si fora elet per balle de Mataró persona qui stiga en la dita paròchia de Llavaneres, puxa fer semblant forma lloctinent en la dita vila de Mataró. Plau al senyor rey.

Ítem, senyor, com lo balle de Barcelona hage acostumat, essent present en la vila e terme de Mataró, en no en altra manera, conèxer de totes les causes civils e criminals e exercir lo mer e mixt imperi en los abitants en la dita vila, castell e terme o en los altres allí delinqüents o quasi, suppliquen los habitants en la dita vila, castell e terme que plàcia a vostra altesa attorgarlos, en virtut del present e special privilegi, forsa de ley pactionada havent, per sempre que benint lo dit balle de Barcelona a la dita vila, castell e terme de Mataró e estant present, exercesca les dites jurisdictions però per lo exercici de aquelles, lo balle de Mataró ne cesse ni hage de cessar, o sia impedit en lo exercici de son offici, sinó tant solamente en les causes civils e criminals de les qual serà inhibit per lo balle de Barcelona, la qual inhibitió no dure ni durar puxa sinó durant la presèntia del dit balle de Barcelona en la dita vila e terme de Mataró, ans partint-se aquell, e essent fora del terme de la dita vila, tindrà conexensa e jurisdictió de les dites causes de las quals serà estat inhibit íntegramente e sense empaix del dit balle de Mataró, e que los processos e actes, axí los que fets haurà com los que trobarà fets, hage dexar lo dit balle de Barcelona, en poder del scrivà de Mataró, perquè lo batlle de Mataró, aprés de partir aquell, puxa administrar justísia. Los quals processos e actes civils e criminals hage fer e exercir lo dit balle de Barcelona ab lo notari de la vila

FUNDACIÓ NOGUERA

de Mataró, e no ab algun altre, quant emperò als altres ministres, puxa lo dit balle de Barcelona portar e elegir aquells que ben vist li seran, però que sia tingut lo dit balle de Barcelona dexar en la dita vila les penyores que fetes aurà, per qualsevol causa o rahó, perquè los hòmens de la dita vila més fàcilment les puxen quitar o, si se hauran a vendre e exequtar, no se·n fassen desmasiades despeses per portar-les fora de la dita vila, e assò [f. 11r] sia observat no obstant que sia stat altrament en lo passat fet e practicat. Plau al senyor rey.

Ítem, com lo veguer de Barcelona e regent la dita vegueria, haie acostumat ésser present en les paròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, e no en altra manera, conèxer de totes les causes civils e criminals, exercir lo mer e mixt imperi en los hòmens de les dites paròchies e altres en aquelles delinqüents o quasi, suppliquen los habitants en les dites universitats e paròchies plàcia a vostra altesa, atorgar als balles de les dites paròchies en virtut del present privilegi, per a sempre durador, que venint lo veguer de Barcelona a les dites paròchies, stant present e no en altre manera, en qualsevol de aquelles puxa conèxer de les causes civils e criminals de aquella ballia en la qual serà present e no de les altres paròchies. Entès, emperò, que per ésser present lo dit veguer en una ballia, lo balle de aquella no cesse ni sia impedit en lo exercici de son offici, sinó en aquelles causes de les quals lo dit veguer lo inhibirà. Les quals inhibitions no puxe fer lo dit veguer, sinó stant en la dita ballia e de continent que serà fora de aquella, la conexensa de les dites causes de les quals serà stat inhibit lo dit balle, torne sens impediment algú a aquell. E que estant lo dit veguer en una de les dites ballies no puxe evocar-se, inibir ni traure les causes de les altres ballies dels quals serà absent, ni de alguna de aquelles. E partint-se lo vegué de les dites[312] ballies hage e sie tingut dexar, en cascuna de aquelles, los processos, actes e penyores que fetes haurà en cascuna de aquelles, com és tingut lo balle de Barcelona servar e fer en la vila de Mataró, segons és dispost en lo precedent capítol. Excepto que lo dit veguer puixe a sa voluntant portar los ministes e notari, attès que en les dites paròchies no està contínuament notari abte per los dits actes, com és y està en la vila de Mataró. E per los officials predits e en la forma contenguda en los precedents capítols, sien exercides d'aquí an avant les jurisdictions

312. parròchies, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

civils e criminals, mer e mixt imperi en les dites vila, terme e castell de Mataró e paròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià e no per lo portant-veus de vostre general governador en lo principat de Cathalunya, ni per commissaris e alguatzirs o altres officials presents e absents, si donchs no era per procés de regalia de pau e treva, e altres consemblants. Plau al senyor rey.

Ítem, que les dites vila de Mataró e paròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, és a saber és cascuna per si, puxen cascun any, segons se conté en los altres llurs privilegis, elegir fer e crear jurats, consell, clavari e bossers, oïdors de comptes o calculadors de aquells, los quals exercerquen e fassen lo que ab los dits privilegis podien e han acostumat fer e exercir líberament, ab les obligations e juraments en dits privilegis e costums llurs contenguts. Los quals sien assí haguts per tant expressos, com si mot a mot hi fossin inserts. Plau al senyor rey.

Ítem, senyor, sia de la vostra mercè consentir a les dites vila, castell e térmens de Mataró e a les dites paròchies e a cadascuna de aquelles, que sens altra licèntia e provisió real puxen metre impositiones, e fer talls e manllevar censals o violaris, al for [f. 11v] que ben vist los serà, ab totes obligations acostumades, e que seran concordades ab los qui prestaran, e encara puxe metre e imposar entresí delmes o redelmes, vintens o altres impòsits o altres que serà vist fahedor, e tostemps que·ls serà vist fer-se dexe e llevar aquelles e tornar-les una vegada e moltes a llur voluntat e los dits impòsits fer, cullir o vendre e arrendar per supportar e pagar llurs càrrechs, presents e sdevenidors, lloant e aprovant, ara per llavors a llavors per ara, los dits contractes de censals, e posant en aquells vostra auctoritat e decret, de les quals coses no puguen ésser forsat dar compte a vós, senyor, ni a vostra cort o officials vostres o de vostres successors. Plau al senyor rey. Persò vol e demana sa altesa que agen dar compte al balle general de Catalunya de les dites coses, de tres en tres anys.

Ítem, sia de vostra mercè, senyor, consentir que los delats de las ditas vila, e térmens e paròchies o declinants en aquelles hages ésser detenguts, absolts o condemnats cascú en la sua vila o paròchia, e de aquells no puxen ésser trets per qualsevol official ne encara les enquestes o processos, ni penyores que contra aquells se faran, si donchs, no era per procés de regalia. Plau al senyor rey.

Ítem, sia de vostra mercè, senyor, consentir fer remissió a les dites universitats a cascuna de aquelles e a llurs béns, de totes

FUNDACIÓ NOGUERA

penes de terç e altres penes de tots crims o delictes de què fossen inculpats o altrement, tenguts ara, fossen processats o no processats, puix no sia crim de mort, de lesa magestat, trencador de crime e fabricador de falsa moneda. Plau al senyor rey.

Ítem, com de poc temps ensà, mossèn Pere Joan Farrer, tenint occupades o empenyorades les dites vila, terme e castell de Mataró e altres paròchies desús specificades, se sforsa en voler e exhigir, en lo terme del dit castell de Mataró, un dret vulgarment appellat ribaratge, qui és quatre per cent de tots blats y sal qui·s descarregan de mar en lo terme de dit castell, affermant que, en lo temps que lo dit castell era de baró, lo dit dret era exhigit e que axí, ell com a baró e senyor, lo poria exhigir. E assò és gran dany e destructió de la dita vila de Mataró, perquè los negociants, per temor de la dita exactió, cessen venir descarregar en lo dit terme, sia de vostra mercè e clemènsia, senyor, consentir a la dita universitat i singulars de la dita vila e terme, que dassí avant tal dret no sia exhigit, màxime que en temps és estat real lo dit castell e vila, no és stat acostumat exhigir lo dit dret. Plau al senyor rey. Sia fet com se acostumava en temps que ere de patrimoni real, la dita vila e terme de Mataró. És a saber, ans que mossèn Pere Joan tingués aquell.

Ítem, com lo dit mossèn Pere Joan Farrer, en lo temps que ha tengudes les dites vila e parròchies en virtut de gràcies reals e altrament ha exhigides, rebudes e preses moltes pensions de censals de les dites vila e paròchies e dels singulars de aquelles, axí, ans de la reductió de Barcelona, com aprés la reductió de aquella. Les quals pentions les dites vila e universitats e singulars de aquelles acostumaven fer e pagar a diverses persones e col·legis dins la dita ciutat de Barcelona com fora de aquella, que plàcia a vós, senyor, ab lo present capítol decernir e declarar, axí com declarau e decerniu, les dites vila e paròchies ni algunes de [f. 12r] aquelles ne les singulars persones, ni béns llurs, ésser obligats a tornar a pagar les dites pensions, ni part alguna de aquelles, e axí que per les dites persones no puxe ésser intentada, feta ni moguda, ara ni ensdevenidor, en juy ni fora juy, ni en alguna altra manera petitió, demanda, plet o qüestió a les dites vila o paròchies ni alguna de aquelles, ni singulars persones, ans sien toltes e llevades totes actions e via de procehir contra les dites vila e paròchies, e los habitants e habitadors en aquelles e béns llurs. Manant a totes e sengles officials de vostra altesa, sots lo deute de fidelitat e confiscatió de béns, que a sola ostensió del present capítol, cessen e tolguen tots

FUNDACIÓ NOGUERA

enantaments dels quals fossen requests fer a instàntia de qualsevol persona. Abdicant-los tot poder de fer lo contrari, ab decrete de nullitat. Plau al senyor rey, pus consta legítimament que dites pensions sien stades pagades realment al dit mossèn Pere Joan Farrer, per virtut de gràcies reals.

Ítem, com lo dit mossèn Pere Joan Farrer, tenint la dita vila de Mataró e paròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, segons dit és, hage obrat e reparat un castell herm appellat Burriach. En lo qual de present té sa habitació, lo qual se diu és o era de mossèn Pere Desbosch, e haia lo dit mossèn Pere Joan procurat que li és stat fet stablimente o concessió per lo sereníssimo senyor rey vostre pare de inmortal memòria, o per lo balle general de Cathalunya o loctinent o regent lo dit offici, de certs térmens, los quals són de les paròchies de Cabrera e Vilassar, e los quals ha fets assignar e aplicar al dit castell en los qual ha obtenguda tota jurisdicció civil e criminal, mer e mixt imperi faent ne baronia en forma. La qual baronia, térmens e jurisdictió no poden ésser donats ni restar al dit mossèn Pere Joan, en perjuy de les dites paròchies qui confinen e termenen ab lo dit castell, qui han tornat al vostre real patrimoni íntegrament e sens disminució alguna, car per açò són stats contents los hòmens de les dites paròchies pagar e exbursar de llurs sustànties les quantitats de vall specificades. E, encara attès que en los dits térmens, al dit mossèn Pere Joan assignats, a possessions de singulars persones, les quals lo dit mossèn en Pere Joan se ha ocupades e han ésser restituïdes als de qui són e no res menys, per quant ab sentèntia real és estat sentenciat e declarat en temps passat lo dit castell no tenir terme algú sinó tant quant tenen les parets de aquell. Per tant, suppliquen a vostra altesa, li plàcia revocar e haver per revocats e anullats, axí com ab la present revocau et anullau, de certa scienti e deliberadament, qualsevol stabliments, concessions e altres gràcies fetes al dit mossèn Pere Joan Ferrer e als seus, dels dits térmens al dit castell assignats, baronia e jurisdictiones civil e criminal per lo dit sereníssimo senyor rey pare vostre, o per vós o officials vostres o de aquell, los quals stabliments, terminació e assignació de térmens e baronia e concessions de jurisdictiones civil e criminal e altres qualsevols provisions sien assí aguts e hagudes, per tant sufficientement expressos, com si de paraula a paraula hi fossen inserts, restituint e tornant totes les coses al stament en què staven en los dits térmens e paròchies e les jurisdiccions e altres coses tocants, en qualsevol manera les [f. 12v] les dites paròchies e singulars de aquelles, ans de les commo-

FUNDACIÓ NOGUERA

cions o guerra de Cathalunya. E que man vostra senyoria, que lo dit mossèn Pere Joan Ferrer haia renunciar e de fet renuntie als dits stabliments, gràcies e concessions de la qual renunciasió conste per acte autèntich en offici de balle general per eterna memòria, provehint e declarant a major cautela que lo dit mossèn Pere Joan Farrer no puxe tenir los dits térmens, ni exercir jurisdictió alguna en aquells, ne encara rebre les pecúnies de l'empenyorament que té de les dites vila e paròchies, fins hage renuntiat als dits stabliments, concessions e gràties, segons dit és, provehint e declarant encara que, pus los hòmens de les dites vila e parròchies hagen deposats en la Taula de la ciutat de Barcelona los dos mil florins d'or dels quals se fa servei a vostra altesa com devall és escrit, perquè de aquells se fassa a la voluntat de aquella, e hagen fermada la carta del censal dels mil florins d'or, segons devall se conté, al dit mossèn Pere Joan Farrer, sens més dilations, les dites vila e paròchies, e les jurisdiccions de aquelles vinguen al domini e possessió de vostre real magestat, e se cumplesquen, e hagen effecte e exequció, totes les coses en los presents capítols contengudes, no obstants, ans hagudes per revocades, expressament e de certa sciència, totes e sengles provisions ab qualsevol expressió de paraules per forts e derogatòries que fossen, les quals sien hagudes assí per insertes, lo contrari en manera alguna disponents. Plau al senyor rey.

Ítem, senyor, sia de vostra mercè revocar e haver e per revocats ab lo present, qualsevulla gràcies, donacions, concessions, empenyoraments, privilegis e castells e altres actes e contractes fets e atorgats al dit mossèn Pere Joan Farrer, e altres qualsevols persones dels dits vila, castell e térmens de Mataró e de les altres paròchies desús nomenades, e dels térmens assignats al castell de Borriach qui sien de les dites paròchies, mer e mixt imperi e altres qualsevol jurisdictions civils e criminals de aquelles e de totes rendes e drets de patrimoni real. Absolent les dites universitats e cascuna de aquelles, e los singulars de aquelles, de qualsevol sagrament, homenatge e de fidelitat prestats al dit mossèn Pere Joan Farrer o a sos procuradors. E axí sien plenament e íntegra tornats ab tots dres e rendes, units e agregats al patrimoni real, a la receptió de la ballia general ab tos sos drets e per aquella forma e manera que eren ans dit empenyorament e en temps que eren del patrimoni real, talment que no coneguen per senyor sinó un Déu en lo cel e un rey en la terra. Plau al senyor rey.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem, sia de vostra mercè, senyor, que los privilegis de les dites universitats e de cadascuna de aquelles, en quan no serà a aquelles derogat per los presents capítols, stiguin en llur forsa, efficàcia e valor, e tals com si los presents capítols attorgats no fossen, e en quant hy serà derogat per los presents, aquells no agen valor alguna. Plau al senyor rey.

Ítem, senyor, per causa del present privilegi e coses demunt dites, atorgades per vostra senyoria, e encara per dignes respectes les dites universitats servexen a vostra senyoria de dos mil florins d'or o de la valor de aquells, pagadors en la ciutat de Barcelona. Los quals de continent que sien dits i scrits en la Taula de la dita ciutat, a vostra altesa o a qui aquella manarà, vinguen sens alguna dilació, les dites vila e paròchies, térmens e jurisdictiones, e altres coses de aquelles, íntegrament al patrimoni, repellit [f. 13r]lo dit mossèn Pere Joan Ferrer, no obstant, ans hagudes per revocades e nulles qualsevol provisions a aquell atorgades, lo contrari disponents. Emperò, senyor, vostra senyoria vol e consent que los dits privilegis e capítols sien axí irrevocables e passats en virtut de contracte, que en algun temps no·s puxen revocar, encara que la dita quantitat se volguers restituir, ni en altre qualsevol cas, car totes servey de vostra magestat real e bé e conservació de la cosa pública de les dites universitats. Plau al senyor Rey y accepte los dits dos mil florins d'or en la forma demunt dita. Però vol sa altesa que ultra los dits mil florins, les dites universitats asseguren a mossèn Pere Joan Farrer mil florins d'or e la valor de aquells, segons correran en lo temps que·s asseguraran, a rahó de censal a vint mília per mil. Car sa altesa es contenta prometre e jurar, axí com de fet promet e jura dar paga e restituhir a les dites universitats del donatiu que li serà fet en pecúnia, censals o altrament en la primera cort celebradora en Cathalunya, los dits mil florins d'or o la vera valor de aquells, per lluir, quitar e rembre los dits mil florins d'or asegurats a censal de dit mossèn Pere Joan Farrer. Los quals mil florins d'or que se lluiran, hagen ésser pagats en florins d'or, o al for que valran florins d'or, en lo temps de la luïció, e de continent que sian deposats, los dits dos mil d'or e assegurats los mil florins d'or a censal en la forma predita, les dites viles e paròchies sens dilació alguna, e sens restar en altra obligació, tornen al patrimoni real revocades qualsevol provisions, lo contrari diponents.

Ítem, senyor, que plàcia a vostra altesa, pus aquells fan lo predit servey manar, donar franchs de sagell los presents capítols.

FUNDACIÓ NOGUERA

Plau al senyor rey, sien tan solament exhigits per lo dret de sagell a la cancellaria pertanyent mil sous jaquesos. E xa[313] ho mana sa magestat a son prothonotari e loctinent de aquell.

Supplicatio que nobis humiliter per ipsos syndicos, ut contenta in eisdem supra et capitulis pro benefficio res publica universitatis dictarum ville, castelli de Matarone et parochiarum de Argentona, Cabrera, Vilassario et Premiano[314] et corone regie unde dimenbrati et separati fuerant, tanquam servuss ad fontes aquarum applicari et restitui de nostri benignitate solita acceptare, concedere atque decretare dignaremur. Nos vero prospecta tanta affectione et tam iugi instantia et supplicatione per vos facta servitisque per universitates ipsas impensis nobis et que impendere speramus in dies. Tum quod non recusastis propia bona et sustantiam exponere, ut id adipisci possetis, statuimus dictam supplicationem et capitula acceptare et unum quodque capitulorum ipsorum decretare ac ipsa una cum respontionibus et modificationibus in fine uniuscuisque eorum contentis et appositis da futuram rei sic geste ac concesse memoriam in privilegii forman redigere. Quo circa tenore huiusmodi privilegi vim et robur contractus pactionati perpetuo obtinentis presentium tenore scienter et consulto liberaliteque mera ac dominica potestate supplicationem et capitula preimserta cum decretationibus, modificationibus et respontionibus, in fine uniuscuiusque ipsorum continuatis et appositis quemadmodum superius continetur et est expressum acceptamus, concedimus, damus, elargimur, rattificamusque et approbamus ac nostre acceptationis, ratificationis, confirmationis sed novi indulti munimini roboramus nostrumque, pariter assensum et auctoritament apponimus illamque et illas ad futuram rei memoria [f. 13v] in hanc privilegi formam redigii iussimus volentes unumquodque dictorum capitulorum per se vim et robur privilegii et contractus obtinere. Ita quod quocienscumque jurati et singulares persones dictarum ville, castri et parochiarum ac uniuscuiusque earum voluerint et instaverint de unoquoque dictorum capitulorum, confici unum publicum instrumentum, quod eisdem conficiatur et tradatur non mutata sustantia.

Renuntiantes, exceptioni capitulorum predictorum, sic ut predicitur, non concessorum ac rei, sic ut predicitur non geste et no concesse in nostra bona fide et verbo regiis, promittimus vobis

313. xa, *error del copista per* axí.
314. *Falta* que maximum comodum affertarunt patrimoniis et.

FUNDACIÓ NOGUERA

juratis et singularibus personis dictarum ville, castri et parochiarum presentibus et futuris et secretario et notario infraescripto, ut publice persona pro vobis et pro aliis quorum intersit et interesse poterit recipienti et paciscenci ac etiam legitime stipulanti. Nec non juramus per dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia manibus nostris corporaliter tacta, quod predicta omnia et singula et quodlibet eorum iuxta seriem et tenorem ipsorum plenorum tenebimus et observabimus tenerique et observari faciemus et in aliquo non contrafaciemus, seu per quemquam contrafacere vel venire permittemus ratione aliqua iure modo causa vel occassione sub iurium omnium nostrorum et curie nostre obligatione. Volentes et consententes, quod de huiusmodi nota ad requisitionem juratorum predictarum ville, castri et parochiarum et uniuscuiusque eorum fiant et tradantur per secretarium et notarium infraescriptum tot publica consimilia instrumenta quot sunt universiates predicte et unicuique universitati earum unum instrumentum tradi possit.

Illustrissimo propterea Joannis, principi Castelle et Gerunde primogenito nostro charissimo ac in Castella et Aragonum regnis, post felices dies nostros heredi ac indubitato successori sub paterne benedictionis obtentu, dicimus: illustri vero infate Enrico duci Sugurbi, comiti Empuriarum, nostro charissimo consanguineo et locum tenenti generali in principatu Cathalonie, gerentique vices nostri generalis gubernatoris in principatu, eodem baiulo generali et magistro rationalis, vicariis, baiulis, subvicariis, sub baiulis ac consiliaris civitatis Barcinone, algutziris et ceteris universis et singulis officialibus nostris, presentibus et futuris et dictorum officialium locumtenentibusque aut officia regentibus ad quos spectet dicimus, precimus et mandamus ad obtentum nostri amoris et gratie incursumque pene florenorum auri Aragonum decem milium nostris inferendorum erariis, quod nostram huiusmodi supplicationes et capitulorum predictorum ac decretationum et responsionum in fine uniuscuiusque eorum contentorum, acceptationem, concessionem, approbationem et laudationem et omnia et singula superis designata iuxta eorum seriem et tenorem teneant firmiter et observent tenerique et observari ab omnibus faciant inconcusse a inviolabiliter [f. 14r] et contrarium non faciant ratione aliqua sive causa. Si dictus Illustrissimus princeps et filius noster charissimus gratiam paternam habet charam ceterique officiales et alii predicti, iram et indignationem ac pena praeppositam cupiunt non incurrere.

FUNDACIÓ NOGUERA

Quod est datum et actum Toleti, die ultimo mensi Julii anno a nativitate Domini, millessimo quadringentesimo octugesimo, regnorumque nostrorum[315] videlicet Sicilia anno decimo tertio, Castelle, Legionis, etcetera, septimo, Aragonum vero et aliorum, secundo. Sig+num Ferdinandi qui predicta laudamus, concedimus, firmamus et juramus huicque publico instrumento sigillo comuni nostrum iussimus inpendere apponi. =Yo el Rey.=

Testes sunt qui presentes fuerunt, venerabilis in Christo pater P[316] episcopus urgellensis, cancellarius; magnificus Alfonsus de la Cavallaria, vicecancellarius, regii consiliarii et nobilis Ferdinandus de Rebolledo, miles. Sig+num mei Gasparis d'Arinyo, dicti serenissimi et potentissimi domini Regis secretarii, eiusque auctoritate notari publici per universam dictionem suam qui premissis inter fui eaque de ipsius domini Regis mandato in duobus pergameneis, cum filo canapis consuetis in primo quorum sunt linee complete octuaginta sex, prima enim principi "In dei nomine" et finis "et Moline"; ultima vero incipit "franchs de sagell" et finit "supplicatione". In secundo vero pergameneo sunt linee complete quatuordecim et unam completa, prima incipit "et capitulis" et finit "de nostri benignitate"; ultima, vero, incipit "Toleti" et finit "secundo". Sunt etiam in eodem secundo pergameneo scripti signum dicti domini regis in una linea perfecta et alia imperfecta; nomina testium in una linea imperfecta et presens mea clausula, scribi, feci et clausi. Corrigitur autem in lineis octava "et dictus"; duodecima, "indesa"; decima tertia, "causa et alibi in eadem sra"; octuagesima septima, "facten" et nonagesima sexta, "Castelle".

Dominus Rex mandavit mihi Gaspari d'Arinyo in cuius posse firmavit et iuravit; visa per Alfonsum Sanchez, prothesaurario generali et Permaleti fisci advocatorum et B. Granell pro conservatore, humiliter supllicando ut privilegia preinserta et omnias et singula iuris et uno quoque eorum contenta laudare, approbare, rattificare et confirmare de nostra solita benignitate dignaremus nos vero predecessorum nostrorum vestigia cupientes imitari.

Tenore huiusmodi carta nostra: De nostra certa scientia deliberate et consult predicta et preinserta privilegia et omnia et singula in eis et qualisque eorum contenta a prima linia usque ad ultima eorundem, laudamus, approbamus, rattificamus et confirmatus pro

315. 31 juliol 1480 *al marge dret.*
316. *Pere de Cardona, bisbe (1472-1515).*

FUNDACIÓ NOGUERA

ut melius et plenius predicte vile de Mataró et parochies supradictes et illorum singulares actenus usi fuerunt et sunt in possessione eorumdem nostreque huiusmodi, laudationis, approbationis, rattificationis, confirmationis munimine robaramus et validamus. Volentes et expresse decernentes quod nostra huiusmodi confirmacio ut prehabetur dictorum privilegiorum regiorum de super insertorum et cuiuslibet eorum sint dictis ville et parochiis tam in iudiciis quam extra, sempre et ubique, [f. 14v] stabilitis realis et firma nullum sentiens disminutionis in commodum impugnationis objectum aut alterius detrimentum sed in suo sempre robore et firmitate persista. Supplentes de eadem certa scientia regiaque auctoritate omnes et quoscumque deffectus et solemnitatem omnissionis si qui vel que in premissis et eorum singulis intervenerunt et in similibus requirantur.

Illustrissimibus propterea et magnificus dilectis consiliariis nostris quibuscumque locumtenentibus et capitaneis generalibus nostris in dictis nostris regnis Aragonum et Valentie et principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, cancellario, vicecancellario, regenti cancellariam, doctoribus nostre regie audientie, regentis officium nostris generalis gubernatoris, et gerentibus vices eiusdem, baiulis generalibus et procuratoribus regiis nec non prothonotario nostre et eius locumtenentibus, vicariis, baiulis, subvicariis, subbaiulis, algutzirs, virgariis, portariis ac ceteris quisbuscumque officialibus nostris constitutis et constituendis et eorum locumtenentis seu officia ipsa regentibus presentibus et futuris, precipimus et iubemus ad incursum nostre regia indignationis et ire, peneque florenorum auri aragonum mille, nostris inferendorum erariis que perinserta privilegia et eorum quodlibet ac omnia et singula in eis et quolibet eorum contenta dictis ville de Mataro et illius singularibus et dictis parochiis et illorum et cuiusque illarum singularibus qui nunc sunt et pro tempore fuerint, teneant firmiter et observent ac teneri et observari inviolabiliter faciant per quos decet cauti secus agere, permittere aliqua ratione seu causa si dicti officiales et subditi preter ire et indignationis nostre penam preappositam cupiunt evitare.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro regio sigillo quo nostri hi locumtenentes et capitanei generalis presentis principatis Cathalonie et comittatum Rossilionis e Ceritanie utuntur inpendenti munitam quia impromptu non est sigillium regium comune nostrum.

FUNDACIÓ NOGUERA

Datum in nostra civitate Barcinone die primo[317] mensis julii anno a nativitate domini millessimo quingentesimo nonagesimo nono, regnorum autem nostrorum, anno secundo.

Yo el rey[318]

Vidit Covarrubias, vicecancellarius	Vidit Sabater, regentis cancellaria
Vidit Fontanet per generalis Thesaurario	Vidit Franquesa, conservatoris generalis

Dominus rex mandavit mihi don Petro Franquesa; visa per Covarrubias, vicecancellarius; Sabater, regentis cancellaria, et Fontanet, generalis Thesaurario. In Diversorum locumtenentis XXVIII; F. CCVI.

Vuestra magestat confirma a la villa de Mataró los privilegios aquí contenidos.

Castelló.

2

1585, novembre, 22. Montsó

Privilegi atorgat per Felip II per a tenir mercat setmanal el dimarts.

ACA, *Constitucions fetes per la magestat del rey Phelip... en la església de Montcó en l'any MDLXXXV*, Barcelona, 1586.

[319]**Privilegi atorga la real magestat del rey don Philip, senyor nostre, a la universitat de Mataró que puguin tenir mercat en quiscun dimarts ab les matexas facultats contengudes en la primera concessió de tenir-lo en dilluns, obtingut per dit síndich.**

NOS PHILIPPUS, Dei gratia, rex Castellae, Aragonum, Legionis, Utriusque Sicilie, Hierusalem, Portugalliae, Ungariae, Dalmatiae, Croaciae, Navarrae, Granatae, Toleti, Valenciae, Maioricaum, Hispalis, Sardiniae, Cordubae, Corsicae, Murciae, Giennis, Algarbii, Algezire, Gibraltaris, Insularum Canariae, nec non Indiarum orientalium et occidentalium, Insularum ac terrae firme maris Oceani,

317. primo i julii *afegit amb una altra lletra*.

318. *Signatura autògrafa.*

319. *Text mecanografiat, en paper a doble cara. És còpia del privilegi donat per Felip II a les Corts de Montsó de 1585, inserit a ACM: 70-1-2 (AH-002/2). Presenta moltes errades de lectura.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Archidux Austriae, Dux Abspurgii, Flandriae, Tirolis, Barcinone, Rossillonis et Ceritaniae, Marchio Oristani et Goceani.

Sane pro parte Universitatis et singularium nostrae Villa de Mataro fuit nobis reverenter expositum et deductum quod licet per Regia Privilegia eidem Universitati elargita sit eisdem concessa facultas tenendi mercatum qualibet die lune. Id tamen dicte Universitati in magnum cedit incommodum qua similibus diebus alia mercata in oppidis circumvecinis celebrentur, non tanta potest personarum et mercium copia ad ipsam accedere seu adduc, quanto procul dubio accederet et adduceretur si dictum mercatum in diem martis commutaretur. Qua propter nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus eis super premissis opportune providere de nostra Regia solita benignitae et clementia, dignaremus. Nos vero, subditorum nostrorum, votis presertim benemeritorum annuentes.

Tenor presentis de nostra certa scientia Regia q. auctoritate deliberate et consulto, dictam die lune que in dicta villa de Mataró mercatum teneri et celebrari consuevit ad diem martis transferimus et commutamus. Itaque ab inde perpeutis futuris temporibus dictum mercatum qualibet die martis ad mercatum tenendum et celebrandum in eius primera concessione statuta et assignata fuisset, cum omnibus et singulis graciis, exempcionibus, guidaticis[320] et prerrogativis in dicts Regiis privilegiis contentis, apud melius eis hactenus usum fuit. Quibus omnibus per presentes commutationem et translationem non intendimus in aliquo derogare. Serenissimo, propterea, Philippo principi Asturiarum et Gerunda, Ducius Calabrie et Montis Albi, filio primogenito nostro charissimo et post felices et longevos dies nostros in omnibus regnis et dominiis nostris, Deo propicio, inmediato heredi et legitimo successori intentum aperientes nostrum sub paternae benedictionis obtentu. Dicimus eumque rogamus futuro vero locumtenenti et Capitaneo Generali nostro in Principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritaneie, cancellario, vicecancellario, regenti cancellariam et doctoribus nostrae regiae Audientia, Gerentibus vices nostris Generalis gubernatoris, magistro rationali, baiulo generali, vicariis, baiuliis, subvicariis, subbaiuliis, algutziriis, quoque, virgariis et portariis, ceteris universis et singulis officialibus et subditis nostris tam maioribus quam minoribus in dictis Principatu et comitatibus constitutis et constituendis eorumque locatenentibus, dicimus, precipimmus et iubemus ad incursum

320. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

nostrae indignationis et ire poena que florennorum auri Aragonum mille nostris regiis infere nostrorum erariis, quatenus presentis. Privilegium et omnia et singula in eo contenta dicti universitati et singularibus nostrae dicte villa de Mataro teneant firmiter et observent teneri firmiter et observari faciant per quoscunius. Cauti secus agere fieri vel permitere ronem[321] aliqua sine causa. Si dictus Serenissimus Princeps vobis morem generes, cetere vero officiales et subditi nosti predicta gratiam nostram charam habent et praeter ire et indignationis nostrae incursum poenam preappositam cupiunt evitare. In cuius rei testimonio presentem fieri iussimus nostro regio comuni sigillo inpendeti muntiti.[322] Datus in oppido Montissoni, die vigesimo secundo mensis novembris anno a nativitate domino Millessimo quingentesimo octuagesimo quinto; regnorum nostrorum videlicet citerioris Sicilie et Hierusalem trigesimo secundo; Castelle, autem Aragonum, ulterioris Sicilie et aliorum trigesimo; Portugalliae autem sexto.

YO EL REY.

Reals Privilegis.

4

AH-001/ 04A

1

1702, març, 20. Barcelona

Privilegi pel qual Felip V concedeix el títol de ciutat a Mataró.

O: ACA, C, Reg. 6156, f. 1r-8r.

Bibliografia: Joan GIMÉNEZ BLASCO, *Mataró. Una vila que s'ha fet ciutat*. Ajuntament de Mataró, 2003.

[Portada] **PRIVILEJI D'ERECCIÓ EN CIUTAT, concedit a la vila de Mataró en 20 mars de 1702 per FELIP V.**

[F. 1r] Privilegi de erecció de ciutat[323] a 20 de mars 1702.

321. *Hauria de dir* rationem.
322. *Hauria de dir* munitam.
323. *Lletra en format major.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Hoc est exemplum bene et fideliter in civitate[324] Mataronis, diocesis Barchinone, sumptum, a quodam publico et auctentico regio privilegio in pergameneo exarato manu propria Sacra Catholica Regia Magestatis, serenissimi domini nostri regis firmato et sigillo regio cera virmilea in quadam capsula stagnea impresso et vete cirice bicoloris vermilei, scilicet et crocei impendenti munitam cum singo de registrata et aliis debitis visis et solemnitatibus more regia cancellaria expedito cuius thenor talis est.

In Dei nomine[325] amen. Pateat cunctis quod, Nos Philippus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, Legionis, Utriusque Sicilie et Hierusalem, Ungaria, Dalmatie, Croatie, Navarre, Granate, Toleti, Valentie, Maioricarum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corcisa, Murtie, Giemnis, Algarbiy, Algezire, Gibraltaris, Insularum Canarie, nec non Indiarum Orientalium et Occidentalium, Insularum ac Terra Firma, Maris Occeani, Archidux Austrie, dux Burgundie, Bravantie, Mediolani, Athenarum et Neopatrie, Comes Abspurgiy, Flandrie, Tirolis, Barcinone, Rossillonis et Ceritanie, Marchi Oristani, et comes Gocceani.

Regia in omni genere diplomata per nos aut predecessores nostros concessa saepe pro merito extendimus. Ut sic largitatis et munificentia nostra signum demostretur et nostri benementi subditi servitiorum premia consequantur et similiter nostra regia magestatis proprius est, non solum subditorum commodis atque utilitati considere sed etiam ea omnia propicere quae ad totius regni decorem atque illius eminentiorem statum pertinere possunt, ac pro inde dignitates seculares quandocumque instituimus villasque in civitates iuxta uniuscuiusque merita atque servitia erigere solemus. Nos,[326] vero attendentes magna servitia nostra villa de Mataro in nostro Principatu Cathalonia non minus nota quam nobis accepta facta variis rebus et ocasionibus magni ponderis nostro regio servitio pertinentibus, tamen in bello quam in pace, non solum in perturbationibus anni millessimi sexcentesimi et [f. 1v]/3 quadragessimi, nisi usque ad millessimum sexcentessimum septuagessimum quartum, millessimumque sexcentessimum octuagessimum octabum et nonum, in quibus dicta villa de Mataro satis suam fidelitatem et erga, Nos, amorem obstentavit, tam multis catervis militaribus naturalium ipsius

324. *Lletra en format major.*
325. *Lletra en format major.*
326. *Lletra en format major.*

FUNDACIÓ NOGUERA

villa, et ex proprio patrimonio solutis in serviendo in frangentibus et turbulentiis circa Barchinonam factis in annis supradictis quam in posteriori obsidione de Hostalrique in qua nongentesimis militibus suis etiam expensis nostra villa de Mataro, nobis is famulata fuit. Cum autem ex testimonio fidedignarum personarum intelexirimus opidum de Mataro in nostro Cathalonia Principatu situm, maiestati nostra semper fidele fuisse omnesque habere qualitates propter quas in civitatem erigi posit cum copia cuiusvis generis habitatorum nobilium, equitum, mercatorum, ac etiam variorum artificium qui artes mecanicas cuiscunque qualitatis exercentes existans; pulcrisque edifitiis ornatum existat et territorium in quo ipsum situm est, sit adeo opulens atque facundum, ut non solum incolis ad victum omnia necessaria supeditet, sed etiam exteris ad ea confluentibus pro subveniendis necessitatibus sus prestet, ea propterea volentes oppidum prefatum de Mataro civitatis titulo exornare, decrevimus cum facultatibus gratiis et prerrogativis sequentibus:

Primeramente,[327] que goce y pueda goçar dicha ciudad de Mataró de las prerrogativas de tener y poder tener quatro jurados con las insignias acostumbradas, assí en común como en particular, teniendo las mesmas preheminencias y autoridades que acostumbran tener y goçar los magistrados de las demás ciudades de este Principado con facultat de tener dos maceros que puedan traer las maças, dos timbaleros y dos trompetas que con sus címbalas y trompetas les precedan tocando en las funciones públicas y siempre y quando les pareciere.

Ítem,[328] que dichos jurados con el concejo que oi es y será, puedan hacer estatutos, ordinaciones y qualesquier[329] que les pareciere convenientes para el buen gobierno y administraçión de la ciudad y que puedan conceder y negar licencias para fabricar qualquier género de casas y edifiçios en qualquier parte de tierra y solo dentro de dicha ciudad y partes públicas de su término privativa a qualquier otro. Y conocer en primera instancia, quedando a las partes el recurso en segunda instancia al Real Consejo de la Bailía general o al tribunal superior a quien tocara de qualquier causa o qüestión que aya o pueda haver por raçón de dichos edifiçios, como de los que se fabricaren. Y en todo lo tocan-[f. 2r] te a las calles de

327. *Lletra en format major.*
328. *Lletra en format major.*
329. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

dicha ciudad y caminos públicos de su término por mirar esto al ornato y bien común de la ciudad.

Y assí mesmo que dicha Bailía general, ni ningún otro tribunal o official no puedan poner ni tener peso público dentro de dicha ciudad y su térrmino en que se compelan los naturales y habitantes de dicha ciudad o estrangeros y forasteros de ella, a hir y pesar sus mercaderías, antes vien pueda tan solamente dicha ciudad poner dicho peso público, si le pareciere.

Ítem,[330] que dicha ciudad erigidora de Mataró pueda haçer y fabricar de nuevo un muelle para la seguridad de las embarcaciones en la parte de la playa de su término, que le pareciere, pudiendo para este efecto valerse y sacar tota la piedra necessaria de las orillas del mar y de las partes y tierras que a nos perteneçen sin haver de pagar cosa alguna.

Ítem,[331] que dicha ciudad erigidora tenga facultad y poder bastante para crehar mercaderes y corredores[332] de oreja, con el número que pareciere vien bisto a dichos jurados y consejo, y con las prerrogativas que tienen los mercaderes y corredores de oreja de la ciudad de Barcelona.

Ítem,[333] que en dicha ciudad erigidora de Mataró no se pueda en tiempo alguno por nos o qualesquier otros successores, de nuestros virreyes y capitanes generales o qualesquier otros ministros nuestros, ponerse governador ni ningún otro official o cabo de guerra, a título de governar dicha ciudad. Y que en caso que la urgencia y necessidad obligare a haverse de poner milicias o governador en dicha ciudad aya de correr el govierno por manos del jurado en cap de dicha ciudad erigidora, y que en el caso que se hubieren de hacer quarteles en dicha ciudad o su término no deva esta ni sus habitantes contribuhir en los gastos de dichos quarteles.

Ítem,[334] que no se pueda exhigir ni cobrar dentro de dicha ciudad y su término la lleuda dicha de Tortosa por ningún official real o otra persona, y que a los naturales y habitantes de dicha ciudad se les observen los privilegios que ya tienen de exempción de lleuda, concediéndoles en quanto menester sea la exempción de dicha lleuda de Tortosa.

330. *Lletra de format major.*
331. *Lletra de format major.*
332. *Subratllat a l'original.*
333. *Lletra de format major.*
334. *Lletra de format major.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem,[335] que todos los privilegios y concessiones reales, statutos, ordinaciones, usos y costumbres que tiene concedidos y de que goça y ha goçado hasta oy dicha villa de Mataró, siendo villa, los retenga y conserve sin alteración alguna, innovación ni derogación de calidad que por la presente erección en ciudad no se entienda aquellos derogados, innovados ni alterados en todo ni en parte, sino tan solamente en aquello en que se hallara nueva disposición en el presente privilegio de erección contraria a dichos privilegios, statutos y costumbres, antes bien quedan dichos privilegios, statutos, ordinacio-[f. 2v] nes, usos y costumbres en su fuerça y valor y en quanto menester sea confirmados, y aprobados *in forma specifica*.

Ítem,[336] que el baile que es ahora de dicha villa de Mataró y que será, aya de tener el título y qualidad de sosveguer del veguer de Barcelona, con la facultad y jurisdicción de conoçer de todos los que goçan de privilegio de cavalleros que habitan y habitaran dentro de dicha ciudad erigidora y su término de las causas civiles, quedándole assí mesmo al dicho baile en lo demás la mesma authoridad y jurisdicçión que ha tenido y tiene asta oy, no entendiendo en esto perjudicar en nada a la jurisdicción que el veguer y bailes de Barcelona tienen y an tenido asta aora en dicha villa y término.

Ítem[337] y finalmente, que dicha ciudad erigidora goce, aya, pueda y deva goçar de todos los privilegios, gracias prerrogativas, exempciones y libertades y en particular de la exempción de alojamientos, tránsitos, bagages, sometenes, y otras qualesquier que goçan y tienen concedidas y otorgadas las ciudades de Lérida, Gerona y demás del presente Principado, assí en el tratamiento, como en el político y jurisdiccional.

Ideo thenore[338] presentis publici instrumenti cunctis futuris temporibus firmiter valituri de nostra certa scientia deliberate et consulto regiaque auctoritate nostra ac ex gratia spetiali nostraque regia potestatis plenitudine legibus absolute motuque propio nostro dictum oppidum de Mataro in civitatem erigimus,[339] et ad titulum honorem et dignitatem civitatis promovemus et extollimus predictoque titulo insignimus, decoramus et perpetuo illustramus cum clausulis prerrogativis et facultatibus supra expresseis. Ita quod

335. *Lletra de format major.*
336. *Lletra de format major.*
337. *Lletra de format major.*
338. *Lletra de format major.*
339. *Lletra de format major.*

FUNDACIÓ NOGUERA

deinceps per omnes et quascumque personas cuiuscumque status, gradus, qualitatis, preminentiae et conditionis existentes, tam voce quam scriptureis publicis et privatis et aliis, civitas de Mataro nominetur, appellatur et intitulatur gaudeatque et gaudere possit, et valeat supradictis facultatibus et honoribus in perpetuum et omnibus illis dignitatibus, preminentiis, favoribus, immunitatibus, libertatibus atque prerrogativis quibus aliae civitates nostrae in prefato Cathalonia Principatu de iure, usu, consuetudine et alias quovismodo potiuntur et gaudent potirique et gaudere consueverunt, debuerunt et potuerunt usque quaque.

Illustribus vero egregiis spectabilis, quibuscumque, vicerregibus et capitaneis generalibus nostris, gerentibusque; vices generalis gubernatoris in nostro Principatu Cathalonia et comitatibus Rossilionis et Ceritanie; venerabilis no-[f. 3r] bilis, magnificis dilectisque consiliariis et fidelibus nostris, cancellario, regenti cancellariam, et doctoribus nostra regia Audientiae, gerentibusque vices nostri generalis gubernatoris, magistro rationali, baiulo generalis, regentis regiam thesaurariam, advocatis et procuratoribus fiscalibus et patrimonialibus, vicariis, baiulis, subvicariis, subbaiulis, alguaciriis, virgariis, et portariis; ducibus, marchionibus, comitibus, vicecomitibus, baronibus, militibus et generosis personis ac universis et singulis offitialibus et subditis nostris, maioribus et minoribus, quovismodo nuncupatis quacumque authoritate, offitio, et iurisdictione, fungentibus ubivis in omnibus regnis et dictione nostra constitutis et constituendis dicimus, et stricte precipiendo mandamus ad incursum nostra regia indignationis penaque florennorum auri quinque mille a bonis secus agentis irremisibiliter exigendorum et nostris inferendorum erariis, quatenus huiusmodi nostrum privilegium gratiam et concessionem et omnia et singula superius contenta, teneant firmiter et observent in perpetuum tenerique et inbiolabiliter observari faciant per quos deceat contrarium nullatenus tentaturi ratione aliqua sine causa si offitiales et subditi nostri predicti gratiam dictam charam habent ac preter ira et indignationis nostra incursum penam praeappositam cupiunt evitare.

Quod[340] fuit datum et actum in nostra civitate Barchinona, die vigesima, mensis martii, anno a Nativitate Domini millessimo septingentessimo secundo, regnorumque nostrorum tertio.

340. *Lletra de format major.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Sig+num Phelippi, Dei gratia, regis Castella, Aragonum, Legionis, Utriusque Sicilie, Hierusalem, Ungaria, Dalmatie, Croatie, Navarre, Granate, Toleti, Valentie, Gallaetia, Maioricarum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corcisa, Murtie, Giemnis, Algarbii, Algezire, Gibraltaris, Insularum Canarie, nec non Indiarum Orientalium et Occidentalium, Insularum ac Terra Firma, Maris Occeanni, Archidux Austrie, dux Burgundie, Bravantie, Mediolani, Athenarum et Neopatrie, Comes Abspurgii, Flandrie, Tirolis, Barhinone, Rossillonis et Ceritanie, Marchionis Oristani, et comitis Gocceani, qui predicta laudamus, concedimus et firmamus eisdemque nostrum regium commune sigillum pendens iussimus apponendum. Yo el Rey.[341]

Testes qui premissis interfuerunt sunt: Illustres don Franciscus Cassimirus de Pimentel, comes de Benavente, cubicularius maior; don Franciscus Téllez-Girón Gómez de Sandoval, dux de Ossuna, etiam cubicularius, et Don Ludovicus Fernández Portocarrero, comes de Palma, marchio de Montesclaros.

Sig+num Don Franciscus Dalma et Cassanate [f. 3v] marchionis de Palacio, de consilio Sacra Catholica et Reigia Maiestatis eiusque in Sacro Supremo Regio Aragonum Regnorum corona, consilio secretario eiusque auctoritate per totam terram et ditionem suam publice notarii, qui predictis una cum prenominatis testibus interfuit, eaque de eiusdem regie maiestatis mandato scribi fecit et clausit.

Dominus rex mandavit mihi, don Francisco Dalmao et Cassanate, marchioni del Palacio, vissa per D. Josephum de Zambrana, locumtenenti thesauraio generalis; Serdanyola, Torre et Coloma, ac me pro conservatore generalis. Vidit dn. Joseph de Zambrana, locumtenentis thesaurarii generalis. Vidit marchio de Serdanyola. Vidit don Joannes de la Torre, regentis. Vidit Coloma, regentis. Vidit Cassanate, pro conservatore generali.

No debe medianata. In diversum F. LXVII. Vuestra Magestad haçe merçed a la villa de Mataró en el Principado de Catalunya de erejirla en ciudad con las facultades y prerrogativas aquí expressadas.

Sit pro iure sigillis ter mille et nongentos solidorum.

Don Didacus Augustus Benedid, locumtenentis in officio protonotarii. Vuestra magestad lo mando. Locus si+gilli.

Ita approbat infraescriptus Sagismundus Ros, notarius manu propria.

341. *Lletra de format major.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Sig+num mei Josephus Michaelis Serra, auctoritatibus apostolica atque regia notari publici Barchinone, Matarone civitatis presente domus, huic, exemplo testis.

Sig+num Salvatoris Mataro, apostolica regiaque auctoritatibus notari publici civitatis Mataronis, Barchinonensi diocesis. Testis.

Sig+num Sagismundi Ros, apostolica regiaque auctoritatibus notarii publici civitatis Mataronis, diocesis Barchinone qui huismodi exemplum a suo vero et propio originale fideliter sumptum et cum eodem veridice comprobatum testificatumque ut supra pate scribere fecit et requisitus in fidem clausit, die xxii junii MDCCIII.

[Contraportada pergamí]

AH-001/4B

1

1704, setembre, 19. Barcelona

Objeccions del consell de Barcelona a la concessió del títol de ciutat a Mataró.

O: *La excelentíssima Ciudad de Barcelona con la Villa de Mataró. A relación del Noble y Doctíssimo Senador Don Francisco de Verthamon.* Escribano Ioseph Mas. Barcelona, en la Imprenta de Juan Pablo Martí. Año 1705.

[Portada] **Documentos varios relativos al privilegio de erección en ciudad.**

[F. 1r] Para justificar la intenció y bon dret de esta part del síndich de la present[342] illustre ciutat de Barcelona, y altrament a tots fins y effectes assí més uútils y necessari ab las acostumadas protestacions y salvetats se diuen y poran las cosas següents, *omni modo meliori:*

1. Primo, posa que ab real privilegi, dat en la present ciutat als 20 de mars 1702, concedit per la magestat del rey nostre senyor (que Déu guarde), la vila de Mataró fou per sa magestat erigida en ciutat, ab la comunicació de las prerrogativas y exemcions, contengudas llargament en dit real privilegi, y ab totas las altres ab què las ciutats de Lleyda, Gerona y demés del present Principat se troban afavorides, axí en son tractament, com en

342. ciutat, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

lo govern polítich y jurisdiccional com de dit real privilegi és de vèurer que se exhibirà, ut inseratur seu consuatur (?) sic et in quantum... y és ver.

2. Posa que los motius que inclinaren lo real ànimo de sa magestat per fer dita concessió (procedint de la propenció, que per la universal conveniència dels vasalls, se serviu també sa magestat manifestar en lo proemi de dit real privilegi) foren los que referiran los subsegüents facsigles, que·s sigen també expressats en dit proemi, y és ver.
3. Posa que lo primer de ells, fou lo dels grans serveis fets per dita vila de Mataró, no menos públichs que grans y acceptes a sa magestat en ocasions de gran importància, tant en temps de guerra com de pau, y és ver.
4. Posa que passant-se en dit real privilegi a la individuada expressió de dits serveis, se diu concistiren en los que se feren per dita vila en las turbacions del anys 1640 y successius [f. 1v] fins al de 1674, als de 1688 y 1689 en los quals avia, ab singularitat, manifestat sa fidelitat y amor al real servey, tant ab las acistències de molta gent armada de sos naturals que a gastos de sos patrimonis y del de dita vila, hauria servit en los frangents y turbulències succehidas cerca de Barcelona en los referits anys, com en lo últim siti de Hostalrich en lo qual avia la matexa vila servit ab 900 soldats pagats axí mateix a sos gastos, y és ver.
5. Posa que no menos en lo proemi de dit real privilegi se diu que per relació de personas fidedignas avia constat a sa magestat que la dita vila era estada sempre real y que tenia totas las qualitats per las quals podia ésser erigida en ciutat, y és ver.
6. Posa que passant-se a la relació de ditas qualitats se llitg, axí mateix en dit real privilegi, que·s trobava poblada de gran número de habitants de tots estats com són nobles, cavallers, mercaders, artífices y altres y que·s trobava adornada de bells y ermosos edifficis, y situada en un territori de forma abundant en tot gènero de fruyts, los quals no sols bastaran per lo sustento de sos habitants, però també per lo dels forasters que van a dita vila, com més llargament és de vèurer de dit real privilegi y de son prohemi, la qual *si et quantus et non aliis*, se refereix, y és ver.
7. Posa que si bé no dubta la present ciutat haver sa magestat pogut fer la dita real concessió, ans la regoneix y venera com

FUNDACIÓ NOGUERA

a effecte de la suprema regalia que en sa magestat resideix, lo que pretén, emperò, en esta causa és lo manifestar que no fou de la intenció de sa magestat fer la dita [f. 2r] real concessió per ésser com fou subreptícia y obrreptícia, y en perjudici y[343] disminució del lustre benefici públich y grandesa d·esta ciutat, y sos reals privilegis y generals constitucions del present Principat, com del següent se manifestarà, y és ver.

8. Posa que antes de passar a la al·legació dels medis que fundan la intención de esta part, és precís lo deduhir que la introducció de esta causa no ha faltat, ni falta la present ciutat a la attenció y obediència deguda a sa magestat, y que per consegüent no contravé a dit real privilegi, ni ha incedit en las penas imposadas ab aquell contra los qui·l impugnarian y contrafarian, y és ver.

9. Perquè diu y posa lo vassal més attent no falta a las lleys de la obediència ni a sa deguda obligació, quant ab lo respecte de sa attenció procura posar en la notícia de son príncep y senyor los motius que haurian pogut retardar o impedir son ànimo per la concessió de la gràcia que·s pretén prejudicial, o contrària al benefici públich y als drets del mateix príncep y senyor, y és ver.

10. Posa que lo sobredit proceheix ab major rahó en lo present Principat quant *per directum* y ab las formalitats de un judici se proposan semblants motius ab los quals se pretén la judicial declaració en la forma que en la present causa, tenint altrament lo vassall esta permissió per disposició de drets de las gents, com canònich y civil, [...] se és sempre observat en lo present Principat, sens haver-se fet semblant reparo ni haver [f. 2v] los reys nostres senyors manifestar dar-se per deservits per dit respecte, y és ver.

11. Posa que de aquí se infereix que sens attendre ni fer reflexió la part altra, al que queda supposat voluntàriament, ha prestès reconvenir a esta il·lustre part ab lo incurs de la penas conminadas en dit real privilegi contra los qui se opposarian y contravindrian a aquell, y és ver.

12. Posa que supposat per cert, la fins assí deduhió, passant a manifestar que no fou de la intenció de sa magestat fer la real concessió de què·s disputa per la subrepció y obrepció y

343. administració del, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

demés motius expressats en los artigles antecedents, se diu y pasa lo següent.

13. Posa que la subrrepció, en via de dret y comú sentir dels doctors en dret, se comet en la impetració de las gràcias y concessions que fa lo Príncep quant en la súplica per la impetració de aquellas se narran algunas circunstàncias no verdaderas, o contràrias al representat, cometent-se ab especialitat lo vici de aquella quan lo Príncep suposa, o expressament diu haver-lo informat de las circunstancias del fet de las quals se pretén inferir la subrepció, y és ver.
14. Posa que en lo prohemi de dit real privilegi fou sa magestat servit dir avia comprès de persones fidedignas que la vila de Mataró tenia totas las qualitats per las quals podia ésser erigida en ciutat, y és ver.
15. Posa que passant a expressar-las se serví dir haver-li constat per lo mateix informe que la dita vila de Mataró era un poble ab molt número de habitants de tots estaments com nobles, cavallers, mercaders y artíficies [f. 3r] de tots gèneros y que·s trobava adonada de ermosos edifficis, y que lo territori a hont se trobava situada era de forma opulent y abundant en fruyts, que no sols bastavan per lo sustento necessari de sos habitants, però també de tots los forasters que anavan a dita vila, com del dit real privilegi és de vèurer al qual *relative tantum* se refereix, y és ver.
16. Posa que lo informe que·s feu a sa magestat sobre las qualitats per las quals merexia la dita vila de Mataró ésser dirigida en ciutat fou de forma contrària a la veritat, que en los temps de dita real concessió ni de present nostraba ab ninguna de aquellas per lo que·s dirà y altrament constarà, y és ver.
17. Perquè diu y posa que tractant los doctors de major classe que en lo jurídich y polítich haven escrits los requisits y circunstàncias que deven tenir las ciutats per la erecció y fundació, consideran la primera la de sa situació, és a saber, que esta sie en paratge eminent o pla, capàs un y altre de fortificació, la qual diuen haver de servir regularment las ciutats per defensar-se de las avingudas o incursions de enemichs, y és ver.
18. Posa que la vila de Mataró no·s troba situada en paratge eminent ni pla, capàs de fortificació, y és ver.

FUNDACIÓ NOGUERA

19. Perquè diu y posa que la dita vila de Mataró és situada en un pla que a la part de tremuntana se [...] molt veïnas differents montanyas que la predominan y de las quals podria ab facilitat ésser offesa encara que se trobàs fortificada, y és ver, públic y notori.
[F. 3v]

20. Posa que no menos la dita vila de Mataró se troba per la part de solixent y ponent circuïda de differents barranchs y torrents per los quals desguassan las ayguas de las montanyas que són a la dita part de tremuntana, los quals li servirian de notable embaràs, no obstant se trobàs fortificada, y és ver, públic y notori.

21. Posa que semblantment en la vila de Mataró, en lo mes de mars del 1702 en què si li concedí la dita gràcia, no y habitavan ni tenian son domicili altres persones ni famílias nobles, sinó las de don Magí Vilallonga y don Joseph Marís, com diran los testimonis ministrados, los quals si altres persones o famílias nobles hi hagués hagut en dit temps en dita vila de Mataró ho sabrien y no podia ésser menos per las rahons que diran y explicaran, y és ver públic y notori y tal la pública veu y fama.

22. Posa que las ditas personas y famílias nobles de don Magí Vilallonga y de don Joseph Marís en lo precedent article (*legatur testibus*) expressados no tenen son solar y origen en la dita vila de Mataró, y és ver, públic y notori.

23. Perquè diu que posa que dit don Magí Vilallonga, de origen en sa família de la vegueria de Cervera, com a senyor que és del lloch de la Curullada en la matexa vegueria, com ho diran los testimonis ministradors, y és ver, públic y notori.

24. Posa que lo dit don Joseph Maríis és originari de la present ciutat de Barcelona, la qual alguns anys ha que transferí son domicili, casa y família des de esta ciutat a Mataró, y és ver, públic y notori.

25. Posa que de personas y famílias de cavallers militars [f. 4r] sols se trobava en Mataró, en lo mes de mars 1702, la de don Rafel de Habona, donzell, y la de Melcior Palau y Soler, com ho diran los testimonis ministradors, los quals si altres famílias de cavallers militars se fossen trobades en dit temps ho sabrian y no podia ser menos per las rahons que explicaran, y és ver, públic y notori.

FUNDACIÓ NOGUERA

26. Posa que lo dit don Rafel Habona és natural y originari d'esta ciutat, y sols ha poch temps que habita en Mataró, com ho diran los testimonis ministradors, y és ver, públic y notori.
27. Posa que en la dita vila de Mataró en lo mes de mars 1702 sols hi havia a més dels sobredits nobles y militars cavallers, altre espècie de cavallers que eran algunas famílias de ciutadans honrats de Barcelona que en los subsegüents articles se expressaran, y és ver.
28. Posa que los ciutadans honrats de Barcelona que habitavan en Mataró, en lo mes de mars 1702, eran sols Salvador Palau, major, Salvador Palau, menor, Joseph Palau, Francisco Palau, Martí Tarascó, Jaume Baró, Bruno Sanromà, Joseph Lleuder, Joseph Farau, Francisco Lleonart, Francesch Feliu de la Penya y Joseph Feu, gendre de dit Feliu y habitant de sa casa, y Joseph Padró y Gaspar Portell, burgesos de Perpinyà, com lo diran los testimonis ministradors los quals si en dit temps se haguessen trobat en Mataró altres ciutadans honrats o burgesos de Perpinyà, que ab sas casas y famílias habitassen en Mataró ho sabrian per las rahons que expressaran, y és ver, públic y notori.
29. Posa que ni en dita vila de Mataró, en lo mes de mars de 1702, si trobaven mercaders alguns que per rahó [f. 4v] de estament poguessen dir-se y anomenar-se tals, com del següent constarà, y és ver.
30. Perquè diu y posa que en la dita vila de Mataró, en lo mes de mars 1702, no si trobava creat ni erigit gremi algun de mercaders que constituïssen o formassen un estament de mercaders, com lo que·s troba en la present ciutat o altre semblant, com ho diran testimonis ministradors, los quals si tal col·legi o gremi de mercaders si agués trobat en dita vila de Mataró en lo referit temps ho sabrian, y no podria ésser menos per las rahons que diran y explicaran, y és ver, públic y notori.
31. Posa que en la dita vila de Mataró, en lo mes de mars 1702, no si trobaven personas que poguessen dir-se y anomenar-se mercaders, sinó las que se empleavan en treficar, comerciar en la matexa forma que és lícita y permès, generalment a tots y qualsevols persones en lo present Principat, com ho diran los testimonis ministradors, y és ver, públic y notori.
32. Posa que si bé en la dita vila de Mataró, en lo mes de mars 1702, se trobavan algunas famílias de artistes, però estas eran

FUNDACIÓ NOGUERA

molt pocas en número, com ho diran los testimonis ministadors, y és ver, públic y notori.

33. Posa que en lo present Principat de Catalunya, en lo mes de mars de 1702, se trobavan altres vilas ab igual sinó major número de habitants del que [f. 5r] se trobavan en dita vila de Mataró, com ho diran los testimonis ministradors, y és ver, públic y notori.

34. Posa que altrament en dita vila de Mataró, en lo mes de mars 1702, eran pochs los habitants de dita vila que en dit temps y antes visquessen de sa isenda, sinó que per viurer era precís se aplicassen als treballs y negociació, y és ver públic y notori.

35. Posa que axí mateix en la dita vila de Mataró, en lo mes de mars 1702, eran molt pocas las famílias dels habitants en dita vila que se tractassen amb fausto y ni ab aquell lustre ab què las famílias de gent de superició (?) y conegudas, acostuman tractar-se en las ciutats del present Principat, com ho diran los testimonis ministradors, los quals si en dita ocasió se haguessen trobat en dita vila moltas de ditas famílias ho sabrian y no podria ésser menos per lo que diran y expressaran, y és ver, públic y notori.

36. Posa que ni en la vila de Mataró, en el mes de mars 1702, hi avia ermosos ni sumptuosos edificis de casas, ni obras públicas ni privadas que en sa architectura y fàbrica ermoseassen y llustrassen aquella vila, com ho diran los testimonis ministradors los quals si tales edifficis, obras públicas o altres semblants aguessen trobat en dit temps ho sabrian y no podia ser menos per las rahons que diran y explicaran, y és ver, públic y notori.

37. Posa que en tant és veritat lo deduhit en lo immediat y presedent article (*legatur testibus*) que en la vila de Mataró en dit mes de mars 1702 comunament [f. 5v] las casas eran, com vuy són, baixas y de reduïda habitació, y molt pocas ab emballiment de balcons ni altres adornos interiors, y és ver, públic y notori.

38. Posa que ni altrament en dita vila de Mataró, en lo mes de mars 1702, se trobaven temples o iglésias de molta capacitat, ni sumptuosos en sa architectura y fàbrica, com del següent constara, y és ver.

39. Perquè diu y posa que en dita vila de Mataró, en lo mes de mars 1702, sols si trobaven las iglésias parroquials, la del monestir y convent de Religiosos Carmelitas Descalsos y la de Religiosas

FUNDACIÓ NOGUERA

del mateix ordre y la del convent de Caputxins, construhit fora de aquella, com ho diran los testimonis ministradors, los quals si altres iglésias de las referidas hi agués agut en dit dia del mes de mars 1702 ho sabrien y no podria ésser menos per las rahons que diran y explicaran, y és ver, públic y notori.

40. Posa que la iglésia parroquial de dita vila de Mataró en lo any 1702, antes y vuy era y és un temple no de gran capacitat, sí de fàbrica molt ordinària, tenint moltas vilas del present Principat, menos populosas que las de Mataró, las iglésias parrochiales de més capacitat y més sumptuosas que la referida, com ho diran los testimonis ministradors, y és ver, públic y notori.

41. Posa que lo que és digne de ponderació és que en dita iglésia parrochial de Mataró en lo mes de mars 1702 si trobaven a més del rector alguns preveres que residian en aquella, emperò no entrevenian [f. 6r] ni residian en forma de comunidad en ella, per no trobar-se erigida en dita iglésia comunitat alguna de preveres, essent com són estas amovibles a sola voluntat del dit rector o altrament voluntaris residents, sens comú de isenda ni altres circumstàncias o senyals de comunitat, com ho diran los testimonis ministradors pràctichs y noticiosos esto lo referit, y és ver, públic y notori.

42. Posa que lo terme y territori de la dita vila de Mataró no donà en lo dit any 1702 ni avuy en die, las circunstàncias que representaren a sa magestat tener dit terme y territori, com se dirà, y és ver.

43. Perquè diu y posa que lo terme de dita vila de Mataró, per la part de solixent afronta ab la de Llavaneres, a mitx die ab lo mar, a ponent ab lo terme de Argentona y per la part de tramontana ab los llochs de Dorrius, Cannyamàs, y és ver, públic y notori.

44. Posa que lo terme y territori de dita vila de Mataró en lo precedent artigle designat (*legatur testibus*) estant poch dilatat y extès, que per la part per la qual se dilata més dit terme y territori se extén sols cosa de mitja hora, poch més o menos, com ho diran los matexos testimonis, y és ver, públic y notori.

[F. 6v]

45. Posa que, semblantment, en lo dit terme y territori de dita vila de Mataró no·s cullen per lo sustento dels naturals y habitants de dita vila fruits suficients ni bastants, com de següent constarà, y és ver.

FUNDACIÓ NOGUERA

46. Posa que en lo dit terme y territori de dita vila de Mataró en lo antecedent artigle (*legatur testibus*) y designat en lo dit any 1702 antes y de present no acostuman a cullir-se, ni si cull blat ni altra spècie de grans que posguessen ni pugan abastar per lo sustento de la mitat del any dels habitants de dita vila y terme, y és ver, públic y notori.
47. Posa que de aquí diran y judicaran los testimonis ministradors per las causas abans deduïdas en los antecedents artigles 44 y 46 (*eis legantur*) que·l dit terme y territori de la dita vila de Mataró no era ni és de forma abundant de fruits que estos bastan per lo sustento de los naturals y habitants y dels forasters que van a dita vila, y és ver, públic y notori.
48. Posa que del deduït des del artigle 18 fins al present, se manifesta que la vila de Mataró en lo temps que sa magestat fou servit fer-li dita real gràcia no tenia ninguda de las qualitats y circunstàncias per las quals pogués mòurer lo real ànimo de sa magestat a erigir-le en ciutat, y és ver.

[F. 7r]

49. Posa que no menos la referida gràcia per sa magestat feta a dita universitat de Mataró és obreptícia per lo que·s dirà, y és ver.
50. Posa que lo vici de la obrepció, segons sentir dels doctors en dret, se comet quant en la impetració de la gràcia deixan de referir-se y manifestar-se algunas circunstàncias, las quals a haver-se explicat al príncep o bé la hagueren impedida o bé haurian retardat son ànimo en consedir-la, y és ver.
51. Posa que las circunstàncias que deixaren de manifestar-se a sa magestat en la impetració de dita real gràcia són moltas que per avall se explicaran, y és ver.
52. Posa que la primera de ditas circunstàncias concisteix en ésser com era Mataró, lo die de dita real concessió, part y carrer de la present ciutat y gosar com gosava y de present gosa com a tal de las exempcions y prerrogativas concedidas a las vilas o llochs que gosan de semblants prerrogativas de ser carrers de Barcelona, y és ver.
53. Posa que semblants poblacions unidas a una ciutat principal o metròpoli per concessió del príncep o, altrament, de las que·ls acostuman anomenar los doctors en dret vicos, pagos o aldeas, de forma se reportan de la ciudad ab qui se troban unidas que

FUNDACIÓ NOGUERA

constituexen ab la mateixa un tot individuo, considerant-se ésser com a membres de aquella que·s té y reputa per cap, y és ver.

54. Posa que de la referida unió infereixan los doctors en dret diferents cosas; la primera consisteix en la superioritat [f. 7v] que consideran en la ciutat principal com a cap de dits vicos, pagos o aldesas, y és ver.

55. Posa que la segona és que las ditas poblacions unidas respecte de la principal no·s reputan ni judican tenir de per si territori distinct y separat de la ciutat principal, y és ver.

56. Posa que la tercera és que per rahó de la unió de dits pagos, vicos o aldeas ab la ciutat principal no podan aquellas considerar-se de per si menos que subvertint la integralitat que juntas forman, y és ver.

57. Posa que no menos infereixan que considerant-se una comunió y societat entre ditas poblacions y la ciutat principal, no podan aquellas com a socis obrar cosa en prejudici de la comunió y societat, y és ver.

58. Posa que igualment forman los doctors en dret differents conseqüències que per omitir prolixitat se escusan referir-se ab totas las quals manifestan la subordinació y dependència, que com a parts y membres de la ciutat principal deuhen regonèixer y que per esta causa no podan ab differens respectes considerar-se menos que separades de la ciutat principal, cessant y destruint-se la referida unió, subordinació y dependència, y és ver.

59. Posa que de estas mateixas consideracions inferexen també los doctors en dret que lo príncep que posseheix y domina la dita ciutat principal y sos vicos y [f. 8r] aldeas no pot, salva sa clemència y justificació, separar-las y desmembrar-las de aquella per via de infeudació, o altre, quant majorment queda prejudicada la ciutat capital, y és ver.

60. Posa que per esta matexa rahó diuen los doctors en dret que lo príncep que succeheiran lo domini o superioritat de alguna ciutat, castell o població, deu conservar aquells en lo mateix estat de prerrogativas y demés que il·lustran y condecoran la dita ciutat, castell o població sens desmembració ni separació de sas parts, y és ver.

FUNDACIÓ NOGUERA

61. Posa que la divisió y dismembració de la part respecte del tot, de forma la consideran los doctors en dret prejudicial a aquest que la reputan per més danyosa que la alienació del mateix tot, donant la rahó perquè lo estat de la cosa més se deforma per *oblationem partis* que per *oblacionem totius* y ho comproban ab differents exemples, y és ver.
62. Posa que altre de dits exemples és lo de la unió de una iglésia ab altre, y lo de la alienació de alguna de las cosas, o abdicació de altre de sas prerrogativas quant resta la iglésias sens unir-se. En lo primer cas, resta disminuït son estat per la suppreció o abdicació de la part, no emperò en lo segon, per restar ab las matexas prerrogativas que antes de la unió gosava, y és ver.
63. Posa que aplicant a la subjeta matèria las consideracions que quedan deduhïdas del article 52 al present se [f. 8v] diu en manifestació de dita objecció lo següent y és ver.
64. Posa que essent com era Mataró, en lo mes de mars de 1702, carrer y axí bé part de la present ciutat y trobant-se a ella unida, és cert que cersiorat sa magestat de esta circunstància o la auria erigida en ciutat, puys deixava de ser part y carrer de la present ciutat prenent altre nou ser y constituir-se com a ciutat igual en las prerrogativas que per lo general competian y competeixen a la present ciutat, y és ver.
65. Posa que per la matexa rahó erigida la vila de Mataró en ciutat, y quedant com a tal condecorada ab las prerrogativas que las demés, com deixaria de ésser part de la present, no podia gosar com a carrer de sos privilegis y exempcions perquè cessaria la superioritat que antes com a part y carrer, com altramente per differents respectes devia regonèixer, y effectivament avia regonegut en los antecedents sempre a la present ciutat, y és ver.
66. Posa que la superioritat que la vila de Mataró ha regonegut a la present ciutat se prova de que incorporada la dita vila a la real corona, y per ella a la present ciutat, per real privilegi del senyor rey don Fernando de 31 de juliol de 1480 ab lo qual se li consedí que per temps algú no pogués separar-se de la real corona, no menos se li atorgà que fent-se lo contrari fos nul·la la alienació y quedàs la dita vila pròpia de esta ciutat y de iurisdicció, y és ver.
67. Posa que als 18 y 19 febrer 1481, en ex[ecució] del referit, y en conformitat de la unió de la dita vila ab esta ciutat, los

FUNDACIÓ NOGUERA

consellers prengueren pocessió del castell y terme de la matexa vila [f. 9r] per ésser, com ja aleshores era carrer de la present ciutat, y és ver.

68. Posa que lo referit acte és lo més manifestatiu de dita superioritat, y de que ja en los passats temps regoneixia la vila de Mataró la subordinació y dependència que devia a esta ciutat com a son cap, y és ver.

69. Posa que igualmente manifesta la matexa superioritat, o per lo menos com alguns doctors en dret deven reverència filial no sols lo trascendental y com que deven regonèixer totas las poblacions del present principat a esta ciutat com a metròpoli secular, y lo que en esta part se han servit dir y explicar los senyors reys, predecessors de sa magestat, manifestant quan desitjaven la conservació y lustre per lo que la mateixa ciutat ha donat en los antecedents temps per conservació de la matexa superioritat en particular en las vilas y llochs de la vegaria y batllia, però també per ésser la vila de Mataró altre de la poblacions y llochs dits de recullita, com del següent se manifestarà, y és ver.

70. Posa que en manifestació y justificació del que los senyors reys, predecessors de sa magestat, se han servit dir y explicar ab differents disposicions y rescrits en prova de quant desitjavan la conservació ab real despaxo del sereníssim infant don Enrrich de Aragó, *datum* en Tarragona als 25 de noembre 1489, havent differents llochs dels térmens y territoris de esta ciutat acudit y recorregut al dit senyor infant [f. 9v] quexant-se de que en la present ciutat se·ls compel·lia a pagar algunas imposicions per la exacció de las quals avia la ciutat obtingut lletras executorials contra dits pobles, respongué a la petició de que en consideració de trobar-se constituïts dins los termes y territoris de esta ciutat y ésser part y membres de aquella, y que com a tals devian contribuir a sa defensa y conservació, perquè destruïda aquella estarian dits poblats exanots y aniquilats, que per assò contribuissen a dits càrrechs de imposicions, y és ver.

71. Posa que igualment és per lo mateix fi ponderable la real carta del senyor rey don Fernando, dada en Madrit a 21 de janer de 1495 dirigida a differents comuns y monestirs de esta ciutat ab la qual manifesta dit senyor rey que havent comprès quant disminuïda se trobava esta ciutat en sas conveniències que de dia en dia anava descayent y despoblant-se per las

FUNDACIÓ NOGUERA

grans imposicions, que no las podran soportar los habitants las moltas obligacions de censals y altres que avia contractat y moltas d·ellas, y la major part ab los referits monestirs, y que exigint estos las quantitats en què pretenian ésser acreadors, avia de ésser gran lo dany que patiria la ciutat y, manifestant sa magestat lo molt desitjava sa conservació y augment, exortà encaridament a dits monastirs ajustassen las pocessions ab esta ciutat, perquè ab major comoditat pogués satisfer-las y al mateix temps conservar-se [f. 10r] y augmentar-se com fos possible com constarà, y és ver.

72. Posa que en prova de quant ha procurat sempre la present ciutat conservar sa superioritat en los llochs de la vegueria y batllia, y en los que són part y carrer de la mateixa, que per ninguna causa no se separassen ni desmembrassen de dita vegueria y batllia, se diu y dedueix lo següent, y és ver.

73. Posa que havent entès la present ciutat que Pere Desbosch auria tingut la enfeudació del lloch de Vilassar, altre dels de sa vegueria y batllia, requirí per medi de son síndich a dit Desbosch, a 30 de novembre 1360, disentint y contradint a la enfeudació per aquell obtinguda, no lo és per ésser lo lloc de Vilassar en lo terme de dita vegueria y batllia, però encara per encontrar la matexa concessió ab los privilegis de son veguer y batlle en forsa dels quals podian estos fer gràcias y remissions en los termes de la vegueria y batllia, y és ver.

74. Posa que als 14 de juny 1357, requirí axí mateix lo síndich de esta ciutat a Pere Marquès, senyor del castell de la Roca en lo Vallès, per a que volia comprar la jurisdicció de sos termes y dels de Dorrius, Vilanova, Llerona y de la Garriga, en perjudici de las jurisdiccions dels mateixos veguers y batlle, y és ver.

75. Posa igualment als 4 de juliol 1474 la present ciutat per medi de son síndich se opposà a la gràcia que lo senyor rey avia feta a mossèn Fernando Rebolledo del terme de las Franquesas del Vallès, ab lo mateix motiu de ésser lo dit terme dins las mateixas vegueria y batllia, y és ver.

[F. 10v]

76. Posa que als 4 de janer 1447, los consellers de la present ciutat a petició e instància dels texidors de la vila de Granollers escrigueren a dita vila demanant li moderés certa ordinació, de la qual se quexaven els texidors, avent scrit dita carta per

FUNDACIÓ NOGUERA

ésser la vila de Granollers part y carrer de esta ciutat, y usant de la superioritat que en aquella tenia per dit respecte, y és ver.

77. Posa que axí mateix en jornada del 1 de juliol 1501 celebrant-se corts en la vila de Montsó, escrigué la present ciutat als síndichs que tenia en ella recomenant- los fomentassen la pretensió del síndich de la vila de Matorell, carrer de la present ciutat, y aleshores[344] la jurisicció sobre la pretensió que aleshores tenia contra dita vila la comptessa de Palamós, y és ver.

78. Posa que en particular, respecte de la matexa vila de Mataró y per conservar en ella la present ciutat la superioritat que com a altre de sos carrers tenia, als 20 de mars 1444 escrigueren los concellers de la present ciutat a sos embaxadors avysant-los que lo senyor rey volia véndrer o infeudar dita vila al compte de Mòdica, y que representassen a sa magestat no podia fer-ho perquè era carrer de esta ciutat, y és cert.

79. Posa que igualment en 31 de agost de 1492, los dits consellers de esta ciutat escrigueren a la vila de Mataró quexant-se de aquella per aver feta certa cosa que no avia pogut fer per ser carrer de la present ciutat, [f. 11r] y és ver.

80. Posa que de la matexa manera, als 12 de desembre 1428, los consellers de la present ciutat escrigueren al sereníssim senyor rei don Juan en resposta de dos cartas de sa magestat en què·ls avia participat com per la guerra de França avia enfeudat y penyorat las viles de Moyà y de St. Pedor representant-li que per ésser aquelles carrer de la present ciutat no avian pogut enfeudar-se, y és ver.

81. Posa que igualment als 29 de desembre de 1412, escrigué esta ciutat al senyor rey representant-li se servís no crear ni posar batlle en lo lloch de Badalona per ésser altra dels de sa vegueria, noticiant-lo com ja lo senyor rey Alfonso avia volgut enfeudar la jurisdicció de dit lloch y a representació de la ciutat ho havia suspès, y és ver.

82. Posa que semblantment als 3 setembre 1386, los consellers de la ciutat concentiren en la creació de un censal venut y creat per la vila de Igualada per ésser part y carrer de la present ciutat, y és ver.

344. tenia de, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

83. Posa que del que se ha referit des de·l article 64 al present, se manifesta no sols que los sereníssims senyors antecessors de sa magestat, se han dignat afavorir a la present ciutat procurant conservar-la en la superioritat que ha sempre tingut en las viles y llochs de sa vegueria y batllia, y que ningun dels que eran part y carrer de la mateixa ciutat se li desmembràs ni separàs per via de infeudación ni altra semblant, però també que esta matexa a procurat retenir y conservar la mateixa superioritat en ditas vilas y llochs, y que aquella no se li disminuís ni alteràs per ninguna causa, y és ver.

84. Posa que manifestan molt en particular la matexa superioritat y la subordinació y dependència que li han reconegut totas les viles y llochs de sa [f. 11v] vegaria y batllia, lo ésser estos compresos junt ab altres ab la apelación y nom de lloch de recullita de la present ciutat, altra dels quals és la dita vila de Mataró, com se testificarà, y és ver.

85. Posa que los dits llochs de recullita estan subjectes als ordes dels consellers de la present ciutat, en los casos que esta se troba amenassada de emulació de enemichs y asistir ab gent armada y aportar vituallas per provisió de la matexa ciutat en dit casos, y és ver.

86. Posa que[345] usant de dita superioritat, los consellers de la present ciutat en differents temps y occasions han ordenat y manat a las ditas vilas y llochs de recullita enviassen gent per la defensa de la present ciutat, anomenant los matexos consellers capitans per comendar la gent que convocan los dits llochs, com tot se justificarà, y és ver.

87. Posa que erigida Mataró en ciutat en los casos de trobar-se la present amanessada de alguna invasió, pretendria no contribuir a sa deffensa faltant per dits respectes a la obligació que té, com altres dels dits llochs de recullita, y és ver.

88. Posa que lo sobredit, cedesca en notable prejudici de esta ciutat la qual com ha cedis y ara de sa magestat en lo present Principat deu ésser anteposada, evitant-li tots los prejudicis que poden influir a la sa deminució o ruïna, y és ver.

89. Posa que al sobredit no obstaria si·s digués que per la matexa rahó que en ser més de dret comú por sa magestat dividir y

345. posar, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

separar los territoris erigint tribunals y creant officials en los los llochs hont han acostumat aver-hi, podria semblantment, usant de la suprema regalia erigir en ciutat a la vila de Mataró dismenmbrant-la y separant-la de la present ciutat encara que cituada dins los termes de sa vegaria y batllia perquè se respon lo següent, y és ver.

[F. 12r]

90. Posa que avent-se servit sa magestat fer gràcia a la vila de Mataró del privilegi de ciutat ab retenció de las prerrogativas y privilegis de què antes gosava, y entre ellos de la de ser part y carrer de la present ciutat, no fou de sa real intenció separar-la y aún matex temps conservar-la unida com a carrer, y és ver.
91. Posa que no·s pot dubtar en vista del que queda deduhit que per la erecció feta de dita vila en ciutat, no haja quedat separada de la present per rahó que avent-se servit sa magestat condecorar-la ab las prerrogativas y privilegis que gosan las ciutats de Lleyda, Gerona y demés expressades en dit real privilegi, com essas no són part ni carrer de la present ciutat y així no deven regonèxer-li alomenys la superioritat que las vilas e llochs que són part y carrer de aquella li regoneixan, semblantment las negaria la dita vila de Mataró, y és ver.
92. Posa que per manifestar los doctors en dret no ésser estat de la intenció del príncep la separació de algun lloch o vila que·s trobava dependent com a vico, pago o aldea de alguna ciutat o població principal, recorran a fer evidència dels inconvenients que la dita separació ocasiona al príncep o a la població principal de ahont fou separada la dita vila o aldea, y és ver.
93. Posa que en la subjecta matèria se offereixen ponderar differents circunstàncias, las quals encara que aparexera que sols manifestan los prejudicis que esta ciutat experimentaria de la effectuació [f. 12v] de dita real gràcia, estos matexos miran també a la real persona de sa magestat per lo títol que gosa de comte de Barcelona, y com a tal senyor de tot lo Principat, com del següent se manifestarà, y és ver.
94. Posa que la vila de Mataró se troba sols distant de la present ciutat de Barcelona per lo espay de poch més de tres leugas, se troba situada a la vora del mar y en paratge saludable y de bons ayres, com diran los testimonis ministradors, y és ver, públic y notori.

FUNDACIÓ NOGUERA

95. Posa que erigida la vila de Mataró en ciutat quedaria exempta en lo esdevenidor de las obligacions de allotjaments, trànsits y bagatges y altres semblants als quals acostuman contribuir las vilas y llochs del present Principat, y és ver.

96. Posa que en la vila de Mataró no·s troban Hospitals, ni altres casas religiosas de monestirs, o altres semblants, a las quals sustente la universitat de dita vila a sos gastos, com axí ho diran los testimonis ministradors, los quals si hi foren y los sustentàs la universitat de dita vila ho sabrian y no podria ésser menos per las rahons que·s diran y explicaran, y és ver, públic y notori.

97. Posa que, semblantment, en la mateixa vila de Mataró no·s troban ningunas obras públicas com edifficis, clavegueras, fonts, carrers, plassas ni altres semblants per conservació de las quals necessite aquella de gastar quantitats considerables, com ho diran los testimonis ministradors los quals si tals obras si trobassen y per sa conservació gastàs dita vila quantitats considerables [f. 13r] ho sabrian y no podria ser menos per las rahons que diran y explicaran, y és ver, públic y notori.

98. Posa que en la vila de Mataró, en lo corrent any 1704, no·s troban, ni antes se trobaven, imposatts drets, ni ja ni antes se col·lectaven de sos habitants, anants y vinents, imposicions algunas sobre las mercaderias, vitualles o altres cosas que per mar o per terra se descarregan y se aportant a la matexa vila, com ho diran los testimonis ministradors los quals si tals drets o imposicions se col·lectaren o se haguessen col·lectat en la refferida vila, ho sabrian y no podria ser menos per las rahons que diran y explicaran, y és ver, públic y notori.

99. Posa que, semblantment, en la vila de Mataró en lo corrent any de 1704, ni antes no·s col·lecta ni·s col·lectava dret de lleuda real de mediana ni altre, com ho diran los testimonis ministradors los quals si dret algú o lleuda se col·lectàs o hagués col·lectat en dita vila o en son terme, ho sabrian y no podria ser menos per las rahons que diran y explicaran, y és ver, públic y notori.

100. Posa que ni altrament la dita vila de Mataró en lo present y corrent any de 1704, no·s troba gravada de acrehedors, censalistas ni altres per satisfació dels quals tinga de present imposats drets alguns, com ho diran los testimonis ministradors los quals si ab obligacions de censals o altres se trobàs per

FUNDACIÓ NOGUERA

los quals tingués de present imposats dits trets, ho sabrian y no podria ser menos per las rahons que diran y explicaran, y és ver, públic y notori.

[F. 13v]

101. Posa que,[346] al contrari, la present ciutat se troba de molts anys a esta part ab molts considerables y differents obligacions per satisfació de las quals és precís col·lectar los grans y considerables drets que exhigeix y sobre en sas portas, com ab tota expressió y individuació se manifestarà en los següents articles, y és ver.

102. Posa que, primerament, la present ciutat de Barcelona de molts anys a esta part per la gran pobresa y falta de medis ab què·s troba lo Hospital General de Santa Creu ab tota la carn que necessita per lo sustento dels pobres malalts y família de aquell, lo qual a no ser per dita charitat deuria precisament de tancar-se, com ho diran los testimonis ministradors, y és ver, públich y notori.

103. Posa que, en segon lloc, dona la present ciutat de molts anys a esta part, tots los dias de charitat als Hospitals dels Infants, orfes y de la Misericòrdia certa porció de carn per sustento dels pobres de dits Hospitals, sens la qual caritat no podrias aquells sustentar-se, com axí ho diran los testimonis ministradors, y és ver, públich y notori.

104. Posa que, en tercer lloch, acostuma axí mateix quiscun any y de molts anys a esta part la present ciutat subvenir y sustentar differents monestirs y casas religiosas com són de caputxins, caputxinas penedidas y altres, donant-los quiscun dia certa porció de carn y altres charitats [f. 14r] que diran y explicaran, los testimonis ministradors, y és ver, públich y notori.

105. Posa que, axí mateix en quart lloch, la present ciutat ha contribuït sempre y vuy contribueix en la conservació y escura del moll, o port de aquella y de sas clavagueras y en la de las fonts, camins públichs, carrers y plassas de la matexa com ho diran los testimonis ministradors, y és ver, públich y notori.

346. altrament la dita vila de Mataró en lo present y corrent any de 1704 no·s troba gravada de acrehedors, censalistas ni altres per satisfació dels quals triga de present imposats drets alguns com ho diran los testimonis ministradors, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

106. Posa que semblantment, en quint lloch, ha contribuït sempre y de molts anys a esta part y vuy en dia contribueix la present ciutat en la conservació dels ponts y rastillos de sos portals, y acisteix als cabos y officials de sa guarnició pagant-los los lloguers de casas y donant en lo ivern llenya y oli als Cuerpos de Guàrdia de la matexa, com ho diran los testimonis ministradors, y és ver, públich y notori.
107. Posa que no menos, en sisè lloch, de molts anys a esta part ha contribuït y contribueix vuy en la conservació de la Taula y Banch y Universitat Literària y Estudi General donant a sos officials y cathedràtichs quiscun any lo salari y honoraris, com ho diran los testimonis ministradors, y és ver, públich y notori.
108. Posa per tot lo expressat en los precedents artigles y per los salaris, ya de los que la present ciutat dona quiscun any a sos officials y per las pensions y mitjas pensions de censos y censals que paga a sos acrehedors y per lluir dels matexos gasta quiscun any dita ciutat..... lliures..... sous, o aquella quantitat que diran y explicaran [f. 14v] los testimonis ministradors, pràctichs y noticiosos del que·s acostuma quiscun any, uns ab altres donar y pagar la present ciutat per a gastos y salaris de tot lo sobredit, y és ver, públich y notori.
109. Posa que axí mateix per ocasió de las guerras que se experimentaren en lo present Principat des de l'any 1652 fins al de 1697 gastà y consumí la present ciutat considerables quantitats, axí en Tèrcios com en altres serveis y donatius voluntaris, y és ver, públich y notori.
110. Posa que respecte els dits serveis en lo precedent article expressats (*legatur testibus*) no havent bastat lo que la present ciutat col·lectava de sos drets y administraccions se trobà en lo dia present atrassada en considerabilíssimas summas, y és ver, públich y notori.
111. Posa que la present ciutat sols de son patrimoni y rendas de tots anys poch més o menys 800 lliures del arrendament de la barca de Sant Boy, 1000 lliures de l'arrendament de la baronia de Flix y la Palma, y 25 lliures de censos de la de Monbuy, com ho diran los testimonis ministradors, y és ver, públich y notori.
112. Posa que essent precisa e indispensable a la present ciutat lo gastar quiscun any considerables summas per sustento

FUNDACIÓ NOGUERA

dels Hospitals y convents y casas religiosas, satisfacció de acrehedors, conservació de la Universitat literària y Estudi General y demés que se han referides des de lo articles 102 al present, no tenint son patrimoni de rèddits annuals més que la quantitat de 1825 lliures, és precís que continuen en col·lectar imposicions considerables, y és ver.

[F. 15r]

113. Posa que las imposicions que col·lecta y ha acostumat sempre de col·lectar la present ciutat són la major y més principal part sobre los viures y manteniments, y en particular en lo dret del vi, y és ver.

114. Posa que en la present ciutat de Barcelona de temps a esta part se troba notablement disminuït y attenuat lo comers, essent una de las causas més principals de las que han ocasionat la disminució de aquell, la exacció y col·lecta del dret de lleuda que·s cobra y exhigeix en la present ciutat y en son terme, com ho diran los testimonis ministradors, y és ver públich y notori.

115. Posa que, al contràrio, en la vila de Mataró en lo corrent y present any de 1704, y ja de anys a esta part se esperimenta haver pres gran augment lo tràffech y comers, esperant-se encara lo tindrà major en havant, com ho diran y indicaran los testimonis ministradors, y és ver, públich y notori.

116. Posa que al mateix pas que en Mataró se ha augmentat lo tràffech y comers y en lo esdevenidor se anirà augmentant, transferiran son domicili en aquella vila differents famílias de vàrias parts del present Principat, y és ver, públich y notori.

117. Posa que en vista del deduhït des del article 113 al present (*legatur testibus*), diran y indicaran los testimonis ministradors que, essent precís lo haver de col·lectar la present ciutat en sas portas considerables imposicions pagadoras per sos ciutadans, anants y vinents, que en lo comers se troba en ella notablement disminuït, que en Mataró no·s col·lectan drets ni imposicions en cosa considerable ni esperan en havant col·lectar-se; [f. 15v] que Mataró se troba situat a la vora del mar y en paratge saludable y de bons ayres, erigida en ciutat per las prerrogativas de què gosaria de exempci de allotjaments, tràsits, bagatges y altres aniria augmentant notablement en tant y gran dany, prejudici y deminució de la present ciutat que antes de molts anys se trobaria esta ab molt menos habitants, pobres y sensa

FUNDACIÓ NOGUERA

aquell lustre ab què sempre fins vuy se li a conservat, y és ver, públich y notori.

118. Posa que lo referit prejudici que ab motius y recels tant ben fundats com se ha referit sentiria la present ciutat de la execució de la real gràcia obtinguda per Mataró, és lo medi més manifestiu de no ésser estat de la intenció de sa magestat voler fer aquella perquè prenent sa magestat lo títol de comte de Barcelona, y com a tal essent senyor del restant Principat, no és de presumir fos de son real ànimo exaltar la dita vila de Mataró, en tant conegut prejudici y detriment de esta ciutat, y és ver.

119. Posa que és molt ponderable lo que retiren los doctors en dret tractant de la alienació dels béns del fideïcomís, y en particular de la casa a hont visqueren y habitaren los predecessors del hereu gravat en la qual y en particular en las casas de las famílias nobles y conegudas en las quals se miran esculpidas las effígies dels passats, la alienació de las quals cosas per lo regular y ordinari és sempre nul·la per rahó que ab la alienació de aquellas se diminueix lo antich esplendor de las famílias, y és ver.

120. Posa que semblantment és ponderable per lo intent lo que comunament diuen los doctors en drets sobre la prohibició de la fàbrica de novas iglésias en prejudici de la cathedral [f. 16r] o parroquial, y lo que a favor del palàcio del príncep es troba previngut en què se li deuen remòurer tots los impediments dels edifficis veïns que en alguna manera podan incomodar-lo, obrant lo disfavor de la conservació de las iglésias cathedral, o parroquial y del palàcio del príncep, lo no poder-se de nou erigir ni fundar novas iglésias vehinas o la fàbrica de nous edificis, y és veritat.

121. Posa que la matexa rahó de la pública utilitat de voler conservar lo príncep a certa població de sos dominis, pot prohibir lo comers en las poblacions que li apar, encara que totas li sien subjectas, y és ver.

122. Posa que la matexa rahó que milita en los casos que se han referits y ab molts de altres se podrian al·legar també per manifestar que no fou de la intenció de sa magestat la nova erecció de ciutat a favor de dita vila de Mataró quant executant-se dita real gràcia és cert e infalible que aquella ha de cedir en considerable disminució de esta ciutat, y és ver.

FUNDACIÓ NOGUERA

123. Posa que en termes de la disposició de dret comú lo príncep, salva sa justificació y clemència, no acostuma a afavorir una població y ciutat en prejudici de altre y majorment vehina per no presumir-se ésser de sa intenció ni ànimo affavorir a un, detrahent y disminuint las prerrogativas de tercers, y és ver.
124. Posa que encara que los prejudicis que al·lega la present ciutat se·ls seguirian de la execució y cumpliment de dita real gràcia, no fossen tant certs y fundats com se ha deduhit y poguessen considerà-se sols contingents o posibles (lo que·s nega), no obstant assolerian aquells [f. 16v] encara que dependents a futuro event matèria capàs de deduhir-se en judici, y és ver.
125. Perquè diu y posa que si bé és principi *vulgar quod tractus futuri temporis ad iuditium non spectat,* emperò se limita la regla quant lo esdevenidor succés o prejudici de origen o pot tenir-lo de causa de present, y és ver.
126. Posa que a tot lo sobredit no podria obstar lo que representà la vila de Mataró al rey, nostre senyor, en orde als serveys fets per aquella a sa real corona, los quals per haver-los considerat sa magestat dignes de sa real gratitut haurian pogut conseguir la dita real concessió y que per consegüent en esta no podrian considerar-se los deffectes de subrepció y obrepció, los quals en tot cas quedarian exclosos per dits serveys perquè se respon lo següent, y és ver.
127. Posa que esta il·lustre part no dubta ni difficulta los serveys que representà Mataró a sa magestat per sa impetració de dita real gràcia, lo que se li offereix emperò dir és que los serveys de Mataró fets en los temps y ocasions que representà a sa magestat, no igualaven en manera alguna los que la present ciutat feu en los mateixos temps y ocasions los quals meresqueren la real approbació, com en son cas y lloch se manifestara, y és ver.
128. Posa que los serveys que Mataró a sa Magestat en las ocurrències dels anys 1688, 1689 y 1690 foren comuns ab los que feren en los mateixos frangents altres vilas y llochs del present Principat y per so estos meresqueren igualment com Mataró y tots ab una mateixa igualtat la real acceptació y gratitut explicada en las reals cartas [f. 17r] que se·ls escrigueren per la magestat del senyor rey don Carlos Segon que està en glòria, y és ver.
129. Posa que los serveys que feu la present ciutat en la matexas ocasions y anys prop referits foren tant majors als de Mataró

FUNDACIÓ NOGUERA

y demés vilas y llochs del Principat que no tenian comparació, y per esta causa meresqueren de sa magestat la real gratituta las clàusulas més expressivas en crèdit y testimoni de sa fidelitat, y és ver.

130. Posa que de aquí és que com los serveys que representà Mataró per obtenir dita real gràcia no igualaven en manera alguna als d'esta ciutat per ésser los de esta sens comparació majors, no·s pot ni deu presumir fos de la real intenció de sa Magestat remuneràs a Mataró los serveys menors, erigint-la ciutat ab tant conegut y evident prejudici de la present, y és ver.

131. Posa que manifestaria igualment no ésser esta de la intenció de sa magestat, la concessió de dita real gràcia per contrariar-se aquella ab differents disposicions municipals que·s manifestaran, y és ver.

132. Posa que la primera de aquellas és la del capítol 102 del privilegi vulgarment dit del *Recognoverunt proceres* en lo 2 volum de las generals Constitucions, dites de consuetuts de Barcelona, que és lo real privilegi concedit a la present ciutat per lo senyor rey don Pere Segon als 3 dels idus de janer[347] 1283, en lo qual capítol fou disposat que la vegueria y batllia de la present ciutat quedassen de allíi al devant en la matexa forma ab què·s trobaven antes, y és ver.

133. De forma que diu y posa que amb lo mateix capítol se disposa que las veguerias y batllias que regonexian la superioritat [f. 17v] a la vegueria y batllia de la present ciutat y eran part y porció de estas matexas, restassen en lo mateix estat com axí de la disposició de dit capítol, és de vèurer, y és ver.

134. Posa que a la referida disposició municipal se opposaria la sobredita real concessió feta per sa magestat a favor de dita vila de Mataró per lo que·s dirà, y és ver.

135. Perquè diu y posa que ab altre dels capítols del sobredit real privilegi, se troba disposat que lo batlle que vuy és y per temps serà de dita vila de Mataró, hage de tenir lo títol y qualitat de sotsveguer del veguer de la present ciutat ab la facultat i jurisdicció de conèxer de tots los que gosan de privilegi militar que habitan dins de aquella y son terme. en orde a las causas

347. *11 de gener.*

FUNDACIÓ NOGUERA

civils com de dita disposició és de vèurer a qui es refereix *si et in quantum*..., y és de ver.

136. Posa que per consegüent havent-se ab dita real concessió comunicat al batlle de dita vila de Mataró la jurisdicció y facultat per conèixer dels fets y negocis civils dels militars y gaudints de aquella, és vist quedar desmembrada la vegueria d'esta ciutat respecte de la jurisdicció que sobre dits fets y negocis té y ha tingut sempre en los militars y gaudints de dita vila lo veguer de la present ciutat, contra la disposició del sobredit capítol 102, y és ver.

137. Posa que no menos encontraria dita real concessió en lo precedent article 135 referida ab lo disposat ab la constitució primera del títol que novells officials no sien posat per los que·s dirà, y és ver.

138. *Nam ponit*, que ab la referida constitució primera fou prohibit [f. 18r] no poder-se constituhir, crear ni posar en ciutat, vila o lloch algun del present Principat altres officials nous més dels que acostumava haver-i en temps del senyor rey don Pere Tercer, com de dita disposició és de vèurer a què es refereix, y és ver.

139. Posa que cessa sie ver y expressament se nega que en dita vila de Mataró hi hage hagut en temps algú altes officials més que lo batlle y sotsbatlle de aquella, y no sostveguer algun del veguer de la present ciutat,[348] y és ver.

140. Posa que per consegüent, tenint lo batlle de dita vila de Mataró la qualitat de sotsveguer del veguer de la present ciutat y la jurisdicció per a conèixer dels fets y negocis civils de dits militars y gaudints és veritat, haver-se constituhit, creat, posat un nou official en dita vila a hont no era acostumat ésser-hi, contra lo disposat en dita constitució, y és ver.

141. Posa que, semblantment, se opposaria la referida real concessió en lo article 135, mencionada ab lo previngut y disposat en la constitució primera del dit que ningun puga tenir sinó un offici de jurisdicció en un mateix lloch, y és ver.

142. Per lo que diu y posa que en dita constitució primera se estatueix y ordena que no puga tenir en una matexa ciutat o vila sinó

348. y la jurisdicció per conèixer dels fets y negocis, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

un offici de jurisdicció com del literal de dita constitució és de vèurer a què se refereix, y és ver.

143. Posa que erigir-se en sotsveguer del veguer de la present ciutat, lo batlle de dita vila de Mataró concorreria en una matexa persona dos officis de jurisdicció puix com a batlle la tindria sobre los peblets (*sic*) y com a sotsveguer en los militars y gaudints, y és ver.

144. Posa que últimament encontraria també la dita real disposició trascrita en dit article 135 ab la constitució 3 del títol de Offici de veguer, etcètera, y és ver.

[F. 18v]

145. Perquè diu y posa que ab dita constitució se troba haver-se prohibit lo posar sotveguer en aquellas vilas o parròquias de la vegueria en la qual per temps passat no avia acostumat aver-ni, com de dita constitució és de vèurer, y és ver.

146. Posa que no obstaria si·s digués que dita prohibició sols se dirigeria als veguers privant-los de poder posar sotsveguers en la ciutat, vila o lloch en què no havia acostumat aver-ni, y és ver.

147. Per so que diu y posa que la prohibició de la referida constitució 3, deu considerar-se dirigida també *in rem* y axí a no poder haver sotsveguer a hont no ha acostumat haver-ni, attesa la prohibició de la creació de nous officials en lo present Principat, y és ver.

148. Posa que per consegüent no havent-i hagut en temps algú en dita vila de Mataró sotveguer algun del veguer de la present ciutat, és vist que la erecció de dit batlle de Mataró en sotveguer de dita vegueria en contra ab dita municipal disposició, y és ver.

149. Posa que per tot lo sobredit y altrament, ha y deve ser declarat no ésser estat de la real intenció de sa magestat consedir a dita universitat de Mataró lo sobredit real privilegi ni las prerrogativas en aquell contengudas, y que, per consegüent, no pot ni deu gosar de dita real concessió, la que demana, *nedum premisso verum et alio meliori modo deducens ad id ommne ius sibi competens seu competiturum ex quacumque causa seu ratione sibi magis utili ac profficua,* y és ver.

Ponit quod omnia et singula sunt vera quae adverat et caetera propter...

FUNDACIÓ NOGUERA

19 setembris 1704 ad Barcinonam [?]

De Verthamon

De Falguera, advocatus civitatis

Pi y de Riu, advocatus civitatis subrogatus (?)

Valentià

Doctores Diriti fuerunt advocati per dominum J. Güell; dominum E. Minguella, more solito.

Per Montanyà, iuris doctoris civili Barcinone comprendendo (?)

2

1701, desembre. Mataró

Instruccions dels jurats i del consell de Mataró als síndics a Corts.

[F. 19r] **Instrucció per los senyors Miquel Torner y Francesch Peramàs. 1701**

Primo, saber per algun medi ab lo síndich de Cervera o ab personas de satisfació de quina forma ha concedit sa magestat (Déu lo guarde) lo privilegi de ciutat a la vila de Cervera, y si·ls ha concedit matrícula de mercaders y ab què número y si exos poden ésser insiculats en la casa de la Deputació, y ab quinas circunstàncias, títols y modo se·ls ha feta la gràcia y concessió.

Conferir-se ab lo senyor Joan de Lapeira a fi de conferenciar ab dit senyor (com a tant zelós y afectat a las conveniències de esta sa pàtria y lo quant és servit afavorir-la), si en cas que la vila pugue convenir en alcansar lo privilegi y trobe los diners, si a la vila se li podrie concedir lo següent.

És a saber, que si per ningun temps se intentava posar-se governador en Mataró, que la vila no tinga obligació de donar-li casa, ni pagar-li cosa, ni que per ningun cas pugue tenir jurisdicció alguna en la vila, y també que si se fey en quartels en la dita vila no tinga tampoch obligació la vila de contribuhir, ni pagar cosa.

Que ab la gràcia y privilegi de ciutat vingués compresa la franquesa de pagar dret de lleuda, atès que Mataró en virtut de reals privilegis y unió ab la ciutat de Barcelona, gosa y deu gosar de las inmunitats, franquesas y privilegis de què gosa dita ciutat y sos singulars; y també per las grans molèstias que la vila reb dels propietaris de la lleuda de haver-hi una causa que molt temps ha se controverteix, sens may declarar-se.

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 19v] Se demanarà també la confirmació dels privilegis consedits a Mataró, en particular los que parlan de que Mataró no pugue en temps algun ésser separat de la corona real[349] y unió ab la ciutat de Barcelona y gosar de las gràcias y franquesas de aquesta, y finalment totas aquellas cosas que honestament aparexera ésser utilosas al comú y particulars de dita vila.

Per la conducció del sobredit fi com a matèria tant gravíssima se aconsellaran ab las personas que proporcionadament los aparegan ésser convenients, y los puguen donar lo consell adequat per a que en quant sie possible se pugue precaucionar los inconvenients, se porien després suscitar dexant-ho a la madura direcció y solercia de dits senyors.

3a

1701, desembre, 12. Mataró

Instruccions dels jurats i del consell de Mataró als síndics a Corts.

[F. 20r] **Instrucció per los senyors Miquel Torner y Francesch Peramàs, vuy a 12 de desembre 1701.**

Primo, se veuriu si ab la gràcia del real privilegi de ciutat se podria unir la concessió y gràcia de las directas senyorias té sa magestat (que Déu lo guarde) en la vila de Mataró y son terme y en las parròchias de Sant Andreu y Sant Vicens de Llavaneras junt ab tots los lluhismes y censos vuy deguts, en favor de la universitat de Mataró, junt ab la extinció y absolució de tots los censos que fa dita universitat de Mataró a sa magestat e a son mol il·lustre senyor batlle general.

Que la dita universita pugue, y li sie lícit, buscar totas las aiguas que pugue trobar tant en lo terme de Mataró com en altras, qualsevols parts, fora dit terme a fi de aplicar aquellas per lo bé públich y comú de dita vila y de los particulars, sens pagar cosa a la batllia.

Que en Mataró no si pugue posar pes de rey per la batllia, ni altrement.

349. y unió ab la ciutat de Barcelona y gosar de las gràcias y franquesas de aquella *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Demanar que los habitants de Mataró ni los forasters que vindran y comerciaran ab ells no puguen ser molestats ab la lleuda dita de Tortosa, que en lo any 1682 intentà lo senyor batlle general voler imposar o exigir en Mataró.

Que la vila, o los jurats y concella tingan plena cognició y poder de conèxer de cosas tocans a redressar carrers y cases que·s comuniquen a ells, y axí matex camins, sens dependència de altre tribunal.

[F. 20v] Se mirarà que en recompensa dels exhuberants gastos y obligacions en què restarà exposada la vila ab las gravíssimas quantitats se li occorren de present en los dos donatius del títol de ciutat (essent est molt útils per los acreadors censalistas si·s mira quant millor se·ls porà assistir en la paga de sos censals que non tenint la càrrega de allotjaments y gastos de soldats) y del que inescusablemente se haurà de pagar per las corts generals, se demanarà a sa magestat se servís no permétrer a lo menos per cert temps que la vila fos molestada ab exequucions instades per sos acreadors.

Se demanarà a major cautela la absolució de qualsevols cosas que la vias pogués dèurer a sa Magestat y al real patrimoni.[350]

Conferir-se ab lo síndich de las corts y mirar ab las instruccions que té los capítols que·s porien unir y ser annexos ab lo privilegi de ciutat.

Si no·s podie alcansar la gràcia de las propietats de las directas senyorias sobremencionades, que a lo menos se demanàs la gràcia de tots los lluhismes y censos deguts per los moradors de Mataró, Sant Vicens de Llavaneras en favor de la universitat de Mataró.

Fer petició que la vila pugue fer mercaders y corredors de orella, y que tingan los matexos honors y poders dels de Barcelona.

Procuraran que ab la preheminència, gràcia y títol de ciutat estiga ben allanat y assentat lo punt de [f. 21r] restar inmunes de allotjament, y ben distinct, clar y separat de la circunstància del con qué se hage de tenir allotjament, conforme succehí a Cervera (segons se diu en lo parer per Mataró acerca lo cas present a 8 de desembre 1689). Y axí se aplicarà tot conato y cuidado que ab lo real privilegi estiga pervinguda y ben precaucionada aquexa clàusula, expressant-ho especialment si aparexera convenient axí per més fortificació, pus és lo fi y blanch a què més se encomina la solicitació d·est negoci.

350. quints, si convé *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Se demanarà també que la vila o jurats de ella per medi de son secretari pugue tràurer franquesas, axí com ara se trahuen per lo secretari de la ciutat de Barcelona, y tingan la matexa validitat que las de Barcelona.

En las sobrereferidas peticions y capítols se suposa demanar-se allò que prudencialment se pugue posar en pretenció de demanda, segons se aconsellarà als senyors Miquel Torner y Francesch Peramàs.

Se demanarà també que·s puguen fer en Mataró un moll o port y muralles novas en lo que·s necessite de ellas, y que per dits effectes pugue la vila anar a sercar la pedra allí a hont serà més convenient, sens pagar cosa.

[F. 21v] Instrucció per lo que se deu fer.

[F. 22r] Instruccions per solicitar lo privilegi de ciutat

[F. 22v] Extrusio.

[Contraportada] Desembre 1701. Instruccions fetas en orde a la dependència de condecorar sa magestat, Déu lo guarde, per sa real munificència a la vila de Mataró ab lo títol de Ciutat.

3b

1779, març, 24. Mataró

Confirmació del privilegi del títol de ciutat.

[F. 23r] **Recurs al rey, sobre la confirmació del privilegi de ciutat**

O: ACA, RAC, Acordadas (1779), plec 55.

Señor[351]

El Ayuntamiento de la vuestra ciudad de Mataró, en el Principado de Cataluña, con el mayor rendimiento puesto a los pies de vuestra magestad, dize: que el augusto padre de vuestra magestat en su real privilegio dado en Barcelona a los 20 de marzo del año passado de 1702, atendiendo a los señalados servicios que el pueblo de Mataró había echo al mismo señor rey y a sus gloriosos predecessores lo eligió en ciudad, y a más de haverle concedido por punto general totas las dignidades, preheminencias, favores,

351. *Format de lletra major.*

FUNDACIÓ NOGUERA

inmunidades, libertades y prerogativas, de que gozavan las otras ciudades del dicho Principado le otorgó particularmente la que contiene el siguiente capítulo:

= Ítem, que dichos jurados (en cuyo lugar quedan subrogados los regidores en virtud del Real Decreto de la Nueva Planta) con el consejo que oy es y será, puedan hazer estatutos y ordinaciones qualesquiera que les pareciera convenientes para el buen gobierno y administración de la ciudad, y que puedan conceder y negar licencias para fabricar qualesquier género de casas y edificios en cualquier parte de tierra y suelo dentro de dicha ciudad y partes públicas de su término privativo a qualquier otro, y conocer en primera instancia, quedando a las partes el recurso en segunda instancia al Real Consejo de la Baylía General, o al tribunal superior a quien tocare de qualquier causa o questión que hay o pueda haver por razón de dichos edificios, como de los que se fabricaren y en todo lo tocante a las calles de dicha ciudad, y caminos públicos de sus terminos por mirar esto al ornato y bien común de la ciudad, conforme todo se acredita dels testimoni que se incluye.=

Aún quando no tubiese la ciudad especial privilegio para conceder o negar la correspondientes licencias de fabricar casas, y otros edificios dentre su recinto y fuera de él en qualesquiera partes y terrenos públicos, le sería al parecer innegable esta facultad, como consiguiente al govierno político y económico que assí por las leyes del reyno, como por el Real Decreto de la Nueva Planta de Govierno de Cataluña, correspondiente a todos los Ayuntamientos.

[F. 23v] No obstante de ser esto assí, y de haber la ciudad hechos varias concessiones de terrenos públicos para ocuparse con edificios, ha experimentado algún embarazo en el uso de dicha prerrogativa, haviéndose tal vez originado de haverse crehído aunque erróneamente, que restaría sin efecto, hasta haver merecido la soberana aprobación de vuestra magestad.

En esta atención, suplica humildemente que, havido per presentado el referido testimonio, se digne vuestra Magestad aprobar, confirmar y ratificar el capítulo que se ha transcrito del enunciado real privilegio, y en quanto menester fuera otorgar de nuevo al mismo Ayuntamiento, como repuesto en lugar de los antiguos jurados y consejo, la facultad exclusiva de conceder licencias para fabricar casas u otros edificios en los parages públicos o vacantes de la misma ciudad y su término para el fin de mejora el aspecto de ella y promover su hermoseo, sin que ni el intendente general

FUNDACIÓ NOGUERA

de Cataluña u otro ministro de vuestra magestat pueda hazer otras semejantes concessiones o estorbar directa o indirectamente la entera execución de las que por el mismo Ayuntamiento suplicante se huvieran otorgado.

Mandándosse, en conseqüencia, expedir la correspondiente Real Cédula, en lo que espera recibir favor con justicia de la inimitable piedad y soberana clemencia de vuestra magestad.

Mataró y marzo, 24 de 1779. = Derrocada = Massot = Pi = Portell = Caralt = Nicola = Cot = Bronat = Clavell

Memorial de Vall·llocera.

3c

1702. Mataró

Petició del síndic al capità general o lloctinent del rei.

[F. 24r] **Excelentísimo Senyor.**

El Síndico de Mataró

Excelentísimo Señor

El síndico de la ciudad de Mataró dize:

Que con real privilegio concedido por su magestad en veinte de março del corriente año con que fue servido su magestad favorecer a la universidad de Mataró con el título de ciudad, entre otras gracias que se hallan en dicho privilegio, es una quel bayle, que es de la presente ciudad de Mataró y que por tiempo será, haya de tener y gosar del título y prerrogativa de sotsveguer del veguer de Barcelona, con jurisdicción de conocer de las causas civiles de todos los que gosan de privilegio de cavallero, habitantes dentro dicha ciudad y su término. Y por quanto espera de la grandeza de vuestra excelencia que ha de favorecer a dicha ciudad con nombrarle por bayle, uno de los tres sujetos que para dicho oficio han [f. 24v] sorteado, cuya terna se ha puesto en mano de vuestra excelencia.

Suplica sea del servicio de vuestra excelencia que la persona que quedará elegida por vuestra excelencia se le mande dar junto con el título y privilegio de bayle, el de sotsveguer del veguer de Barcelona, en la forma que lo manda su magestad en dicho real privilegio, que recibirá singular merced de la grandeza de vuestra excelencia.

FUNDACIÓ NOGUERA

3d

1705, octubre, 19. Mataró

Fragment d'instruccions adreçades als síndics de les Corts.

[F. 25r] [...][352] que en cas serà, que essent fora lo marit de la vila y terme y haurà de fer llarga ausència, fins lo termini de tres mesos, no pugue ningun acreador tràurer de la cúria de son ordinari ni de altra cúria, manament algú per pencions de censos, censals, violaris, ni per altres dèbits y que pugue la muller del tal, encara que no tingue procura de son marit, anar a respòndrer a la cúria de haont li haurant tret manament o citat y, en cas no respongués la muller, o altri per ell, dins dit termini de tres mesos, no pugue lo acreador instar exequució contra lo debitor, sens que primer posi en mà y poder del notari de la tal cúria, lo acte dels crèdits tindrà contra del tal. Y assò se demana per haver succehit moltas voltas que essent fora lo marit després de haver donat dos manaments, anar-lo a executar, sens fer constar lo deute y quant se ha volgut reparar lo dany per no constar lo deute pretenent recuperar los [f. 25v] gastos se són defensats los principal y ministres de la execució que los gastos fets eren per inobediència de no haver respost; y quant la muller de tal ha volgut respondre lo notari de la cúria no ha volgut admétrer-la per no tenir procura del marit.

Ítem, que no·s pugue citar a la cort eclesiàstica a ningun per deutes plans, sinó serà per deutes que sien ab escriptura pública ahont lo debitor aurà firmat lo sotsmetre-se a qualsevol cort.[353]

Ítem, demanarà privilegi que si acàs serà que entregada la terna a sa excelència, o a altre qualsevol senyor superior, per sa absència, dins lo temps diu lo reals privilegi té la universitat que és del dina de ninou fins lo diumenge [f. 26r] de Carnestoltas, primer vinent, no avia provehit un dels de la dita terna, que lo batlle que acabarà lo trienni dega entregar la vara al jurat en cap de la vila, y en defecte de ell al jurant segon y de la matexa maner lo ters per a que se adminístria la deguda justícia ab obligació, tingan de donar compte al racional; per ser una que necessita per evitar molts gastos a la universitat, que en semblants casos ha experimentat la universitat.

352. *Fragment de les instruccions de 1705. Sembla un esborrany, sense encapçalament. Format de paper, quartilla.*

353. Sinó que per deutes per las quals ajan de sitar devant son ordinari per ésser las tals sitacions molt perjudicials y ocasionar molts gastos que a succehit per deu reals de dèbit fer 27 lliures de gast, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem, per quant ay ha hagut alguns batlles que no han cridat sotsbatlle, com és de costum, lo die pren lo batlle la vara, perquè aquell administria justicia en sa ausència, o llegítim impediment, y del no aver-ho fet ha resultat considerable dany a la bona administració de la justícia, demanarà que lo batlle lo dia pendrà la vara crídia sots batlle, per a que la perçona de qui farà la nominació administria justícia ab lo modo [f. 26v] y forma se·s sempra acostumat en la vila de Mataró.

Ítem, se demanarà que los qui ocuparan en la vila de Mataró y son terme lo ofici de batlle, y los qui ocuparan lo ofici de jurat, que durant lo temps de aquell no puguen ser capturats per deutes civils, si sols per deutes criminals.

Se enviada[354] esta carta al síndich Miquel Torner a 19 de octubre de 1705 y no va continuada ab las instruccions.[355]

E[356] més, que sa magestat que consedescha millor[...] fora, a més del que és per tot [...] de la ciutat de Manresa e altras parts, que tinga poder de executar tots los fraus y robos trubats extra muros y tot lo terme. Demanar que si serà, o per la Reial Audiència o per altra cúria, feta execució y [...] se trobarà dita [...] cosa executada y lo acreador per los crèditos lo iciera executar, no pugar fer lo acte sinó a carta de gràcia per que puga lo executat cobar lo que li auria venut [...]

3e

1702, maig, 1. Mataró

Carta dels jurats sobre el privilegi de ciutat.

[F. 27r] **1702. Còpia de carta per lo privilegi de ciutat.**[357]

Sobrescrit

Excelentísimo señor[358]

Es de nuestra precisa obligación noticiar a vuestra excelencia la gracia con que su magestad (Dios guarde) ha favorecido esta

354. *Sic.*

355. *Sobreescrit al marge dret.*

356. *Tinta molt clara que dificulta la lectura. Aquest afegit sembla vincular-se a la primera petició d'aquest document, donat el seu contingut.*

357. *Format de paper, quartilla.*

358. Excelentísimo señor Conde de Palma, guarde Dios nuestro señor, felices al virrey y capitán general d·este Principat de Catalunya *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

universidad de Mataró condecorándola con título y privilegio de Ciudad, que sacrificamos a los pies de vuestra excelencia para lo que pueda conducir al real servicio que su magestad y gusto de vuestra Excelencia a que estaremos promptos siempre como es de nuestra más principal.[359]

Y deseando gustosos obedecer las órdenes de vuestra excelencia haviéndose nos presentado la orden de vuestra excelencia en que se nos mandó hiciéssemos nueva terna para bayle d·esta universidad de los sujetos que sortearon por su orden por no ser suficientes las razones de la inhabilitación de algunos sujetos que sorteraron en dicha terna de [f. 27v] bayle, passamos con gustosa y rendida obediencia a presentar nueva terna de baiyle de los tres sujetos que sortearon successivamente, y por su orden que fueron, en primer lugar Felix Tarau, en segundo Jayme Baró y en tercero, Joseph Palau y Riera, como vuestra excelencia puede mandar ver del auto aucténtico de extracción que se presentó a vuestra excelencia.

Suplicando de nuevo a vuestra excelencia se digne honrar a estar ciudad con elegir una de la personas de dicha terna que fuere del mayor servicio de su magestad (que Dios guarde), como lo espera del summo zelo y justificado proceder de vuestra excelencia, deseando repetidas ocasiones de mayor servicio de vuestra excelencia para exequutar el deseo y obligación que reconocemos de servir y dar gusto a vuestra excelencia como deseamos y hemos menester.

Mataró y mayo, primero del 1702.

Excelentísimo señor. Humildes servidores rendidos a Vuestra Excelencia

Los Jurados de la ciudad de Mataró.[360]

3f

1701, desembre, 12. Mataró

Acta de la reunió del consell de la vila de Mataró amb la petició del títol de ciutat.

[F. 28r] Die duodecima, mensis desembris, anno a nativitate Domini millesimo septingentesimo primo in villa Mataronis, diocesis Barcinone.

359. precisa y primera obligacion, *ratllat*.
360. assí no si posa cosa, *al marge esquerre, d'una altra mà*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Convocat et congregato concilio ordinario et formato universitatis villa Mataronis, diocessis Barcinone, de licentia et in presentia magnifici Bonaventura Picaire, pro Sacra Catholica et Regia Magestate, baiuli eiusdem ville intus domos ipsius universitatis sitas in ipsamet villa Mataronis in vico nuncupato la Riera ubi alias pro similibus et aliis jam dicte universitatis negotiis pertractandis solitu sunt convocari et congregari, in quaquidem convocatione et congregatione presentes fuerunt hi qui sequuntur:

Michael Pou et Partella	}	Jacobus Mates
Antonius Roig i Sala	}Jurati	Joannes Codina
Joannes Bonavent	}	Franciscus Preses
Stephanus Mates	}Procer	Salvator Faubell et Mates
Franciscus Peramàs		Franciscus Caramany et Major
Joannes Carreras et Marques		Paulus Colomer
Martinus Simon		Jacinthus Gelabert et Rabassa
Josephus Ferragut		Franciscus Feliu de la Penya
Petrus Franquès		Doctor Marius Rosselló
Josephus Martorell		Franciscus Pla et Rotllant

Omnes de concilio ordinario dicte universitatis quibus sic convocatis et congregatis sequentes facta fuit deli- [f. 28v] beratio huiusmodique seriei, videlicet:

Conciderant tenir-se intel·ligència que sa magestat (Déu lo guarde) se dignarie honrar a esta vila de Mataró ab lo títol, privilegi y gràcia de ciutat, mediant (a més del molt té merescut en lo real conspecte com a fidelíssima en operacions, afecte y gratitut) un proporcionat donatiu voluntari. Y attenent resultar esta lustrosa prerrogativa en grandíssima utilitat de dita vila y sos particulars, han deliberat dits magnífichs Jurats y consell, se pose en exequució y diligèncie lo suplicar humilment a la dita sacra cathòlica y real magestat de nostre rey y senyor, sie de sa real dignació condecorar a la dita present vila de Mataró ab lo títol y gràcia de ciutat ab los honors, franquesas, immunitats, preheminències y prerrogativas concernents a tal títol y se espera serà axí de la mercè de sa paternal clemència y real munificència afavorir y honrar a dita vila y a sos singulars presents, absents y esdevenidors. Y per so se presenten, en nom y per part de la present universitat, ab lo degut obsequi y rendiment las súplicas y memorials, expressió de capítols y demés que sien necessaris per la conducció y logro del sobredit fi i im-

FUNDACIÓ NOGUERA

petració del real privilegi; elegint, com se elegeix ab lo present lo efecte sobremencionat y per concordar la quantitat ab la qual per dit donatiu y per dita gràcia y nova concessió se haurà de servir a sa magestat y pagar aquella, los honorables Miquel Torner y Francesch Peramàs, negociants de la dita vila de Mataró, als quals y a quasevol dels dos assoles, per los referits ministeris y expedició de tot lo sobre expressat donn y atribuhexen dits magnífichs Jurats i concell en nom de dita Universitat, pleníssima facultat e indeficient potestat, creant-los per tot lo concernent, dependent y emergent en la present deliberació, síndichs y actors de dita universitat i de sos singulars llargament.

Testes sunt Josephus Julià, sartor et Antonius [Isa...] [F. 29r], sutor, ambo dicte ville Mataronis.

In praemissorum propio calamo scriptorum fidem et testimonium, ego Sagismundus Ros, apostolica regiaque auctoritatibus, notarius publicus ville Mataronis diocesis Barcinone, secretarius et scriba negotiorum universitatis et concilii eiusdem villa, hic me susbscribo et meum quo in publicis claudendis utor appono.

Sig+num.

[F. 29v] 12 desembre 1701. Determinació de consell per suplicar a sa Magestat lo títol de ciutat.

4

1705, desembre, 1. Barcelona

Títol de ciutat concedit a Mataró per Carles III o arxiduc Carles.

[F. 30r] **Còpia**.[361]

In Dei nomine. Amen. Pateat cunctis quos nos, Carolus, Dei gratia, rex Castella, Aragonum, Legionis, Utriusque Sicilie, Hierusalem, Ungaria, Dalmatie, Croatie, Navarre, Granate, Toleti, Valentie, Gallaetia, Maioricarum, Hispalis, Cerdinie, Cordube, Corcie, Murtie, Gennis, Algarbi, Algesire, Gibraltaris, Insularum Canarie, nec non Indiarum Orientalium et Occidentalium, Insularum ac Terra Firma, Maris Occeanni, Archidux Austrie, dux Burgundie, Bravantie, Mediolani, Athenarum et Neopatrie, Comes Abspurgii, Flandrie, Tirolis,

361. Copia del tenor del nuevo privilegio de ciudad, *ratllat. Privilegi de Carles III, arxiduc. És un fragment.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Barchinone, Rossillonis et Ceritanie, Marchio Oristani, et comes Goceanni. In omni genere diplomata per Nos aut predecessores nostros concessa sepe pro merito extendimus ut sic largitatis et munificentia nostra signum demonstretur et nostri benemeriti subditi servitiorum premia consequantur et similiter nostre regie magestatis proprium et non solum subditorum commodis atque utilitati consulere; sed etiam eo omnia prospicere que ad totius regni decorem atque illius eminentiorem statum pertinere possunt, hac pro inde dignitates seculares quando cumque instituimus villasque in civitates iuxta uniuscuiusquis merita atque servitia erigere solemus.

Nos vero attendentes magna servitia nostre universitatis de Mataro[362] (que est circa civitatem nostram de Barchinone distantia trium aut quatuor leucarum) in nostro Principatu Cathalonie, predecessoribus nostris colende memorie, silicet Carolo Quinto, Philipo Secundo, Philipo Tertio, Phillipo Quarto ac etiam Carolo secundo [f. 30v] avunculo nostro, prestita nec non minus[363] nota quam nobis accepta in variis rebus et ocasionibus magni ponderis nostro regio servitio pertinentibus, tam in bello quam in pace; et similiter, eo quia dicta universitas de Mataro fuit prima que proclamari nostra regia magestatis adventavit ad classem qui est coram civitatem nostram de Barchinone ob istius expugnationem ubi tunc nostra inveniabamur,[364] ibique nobis iustam atque debitam obedientiam[365] cum magno affectu maximaque celeritate ac ardentius prestavit. Ea[366] propterea volentes oppidum cum facultatibus gratiis et prerrogativis sequentibus:

1. Primeramente, que goze y pueda gozar dicha ciudad de Mataró de las prerrogativas de tener y poder tener quatro Jurados con las insignias preheminencias y autoridades, que acostumbran tener y gozar los magistrados de las demás ciudades de este Principado con facultad de tener dos masseros que puedan traer las maças, dos timbaleros y dos trompetas, que con sus timbales y trompetas les precedan tocando en las funciones públicas, y siempre y quando les pareciere.
2. Ítem, que dichos Jurados con el concejo que oy es y será, puedan hazer estatutos y ordinaciones qualesquier, que les

362. in nostro Principatu, *ratllat*.
363. etiam nobis, *ratllat*.
364. ubi tunc nos inveniabamur *al marge esquerre*.
365. prestavit, *ratllat*.
366. Idcirco, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

pareciere convenientes para el buen govierno y administración de la ciudad, y que puedan conceder y negar licencias para fabricar qualquier género de casas y edificios en qualquier parte de tierra y solo dentro de dicha ciudad y[367] partes públicas de su término [f. 31r] privative, a qualquier otro y conozer en primera instancia, quedando a las partes el recurso en segunda instancia al Real consejo de la baylía general, o al tribunal superior, a quien tocare, de qualquier causa ho qüestión que aya o pueda haver por razón de dichos edificios, como de los que se fabricaren, y en todo lo tocante a las calles de dicha ciudad, y caminos públicos de su término, por mirar esto al ornato y bien común de la ciudad.

Y assí mismo que dicha baylía general ni otro tribunal o official alguno puedan poder ni tener peso público dentro de dicha ciudad y su término, en que se compellan los naturales y habitantes de dicha ciudad o estrangeros y forasteros de ella, a hir y pesar sus mercaderías, antes bien pueda tan solamente dicha ciudad poner dicho peso público, si le pareciere.

3. Ítem que dicha ciudad erigidora de Mataró pueda hacer y fabricar de nuevo un muelle para la siguridad de las embarcaciones en la parte de la playa de su término que le pareciere, pudiendo para este effecto valerse y sacar toda la piedra necessaria de las orillas del mar y de las partes y tierras que a nos pertenezen, sin haver de pagar cosa alguna.

4. Ítem, que dicha ciudad erigidora tenga facultad y poder bastante para crear[368] ciudadanos honrados en la conformidad y suerte que lo tiene y goza la ciudad de Gerona de este nuestro Principado de Cathaluña, con todas aquellas preheminencias y prerrogativas que[369] los crea dicha ciudad de Gerona.

[F. 31v]

5. Ítem, que dicha ciudad erigidora pueda crear mercaderes y corredores de oreja con el número que pareciere bien visto a dichos jurados y concej, y con las prerrogativas que tienen los mercaderes y corredores de oreja de la ciudad de Barcelona y que[370] las dichas elecciones y nominaciones assí de ciudadanos

367. su término, *ratllat*.
368. mercaderes, *ratllat*.
369. tien dich, *ratllat*.
370. elección y aprobación de, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

honrados, como de mercaderes y corredores de oreja, se devan hazer por dichos jurados y concejo por escutinio.

6. Ítem, que en dicha ciutad erigidora de Mataró no se pueda en tiempo alguno por nos o qualquier otros successores nuestros, virreyes y capitanes generales, o qualesquier otros ministros nuestros, ponerse governador ni otro official, o cabo de guerra a título de governar dicha ciudad. Y en caso que la necessidad obligare de que se huviessen de poner tropas de soldados en dicha ciudad[371] y por causas de dichas tropas se hiziesen quarteles, que estos no se hagan ni se devan hazer ha gastos de dicha ciudad, y que también en este caso el governador o cabo de dichas tropas,[372] no pueda hazer cosa alguna por causa de ellas que sea en perjuizio de la económica y derechos de dicha ciudad, directa ni indirectamente, declarando en esto nuestra voluntad de que quede dicha ciudad, assí como en el día de oy se halla sin soldado y como sino huviesse en dicho caso soldado alguno.

5

1704 (?). Mataró

Resposta del consell de Mataró a les objeccions de Barcelona sobre la concessió del títol de ciutat.[373]

[F. 32r] [...], informe[374] que se suposa tingué sa Magestat sobres las qualitats y circumstàncias de la dita població de Mataró, pròximament referidas y contengudas en lo prohemi de dit real privilegi, no pot dit privilegi librar-se del vici de surrepció.

5. Però antes de entrar a averiguar la pretesa e imaginada subrepció, és precís advertir y fer diferència dels privilegis, gràcias y concesions que fan los prínceps a petició de las pars, y dels que fan los mateixos prínceps de sa certa siència y moniment propi perquè encara que los doctors digan que las primeras per sa validitat requirexen que tot lo que narra al príncep per conseguir-les

371. erigidora, *ratllat*.
372. y que también, *ratllat*.
373. *Fragment sense encapçalament ni cloenda formal.*
374. *És part de la resposta dels jurats i consell de Mataró a les al·legacions dels consellers de Barcelona sobre la concessió del títol de ciutat a Mataró.*

FUNDACIÓ NOGUERA

a de ser conforme a la veritat altrament no·s podan librar del vici de surrepció. Però respecte de las segonas, affirman que estas no·s poden impugnar ab lo motiu de surrepció perquè únicament consistexen y prenan sa validitat de la sola real voluntat, moniment y propensió que ha tingut lo príncep al beneficiar y honrrar a son vassall.

6. Ab esta distinció de gràcias y privilegis queda ja desmerescuda tota la fàbrica dels discursos contraris, perquè lo real privilegi que sa magestat se dignà concedir a la ciutat de Mataró no fou concedit a petició de la ciutat de Mataró, sinó del sol moniment y de certa siència del rey, nostre senyor, com resulta de que aquellas paraulas, ibi: *"Ideo tenore presentis publici instrumenti cunctis temporibus firmiter valetur de nostra certa sciencia deliberate e consulto regiaque auctoritate nostra, ac* [f. 32v] *ex gratia speciali nostraque regia potestatis plenitudine, motuque propio nostro dictum oppidum de Mataro in civitatem erigimus",* y encara sa magestat no ho agués tant clarament expressat en dit son real privilegi bastaria que aquells se trobàs, com se troba, concedit a la universitat de Mataró en attenció y remuneració dels mèrits notables y notoris serveis que la dita universitat de Mataró ha fet a sa magestat, axí en temps de pau com de guerra, com ho expressa sa magestat ibi: *"Nos attendentes magna servitia nostra villa de Mataro in nostro Principatu Cathalonie, non minus nota quam nobis accepta facta variis in rebus et ocasionibus magnis ponderis nostro regio servitio pertinentibus tam in bello quam in pace, et caetera…"* Puix assenten correntment los doctors en dret que los privilegis concedits *ob benemerita et sententia praestita,* se presuman concedits de propi moniment, y certa sciència del príncep, sens que en aquest cas per la validitat de la gràcia se necessitàs de proba alguna dels mèrits que mogueren al príncep per la concessió de dita gràcia, puix la sola narrativa del príncep és la major calificació y evidència dels referits mèrits.

7. Encara que ab lo sobreponderat queda exclosa la pretesa subrrepció allegada *ex adverso,* se passaraà fer més evidència de ella discorrent per las individuas qualitats y circunstàncias que pondera la il·lustre ciutat de Barcelona y diu faltan a la ciutat de Mataró per poder gosar del títol y nom de ciutat.

8. Comensant per la primera, dedueix en lo article 17 que los autors de major clase en la jurídich y polítich an escrit los requisits y sircunstàncias que deven tenir las ciutats per sa erecció; diuen que una població per ser erigida [f. 33r] en ciutat ha de ser situada en

FUNDACIÓ NOGUERA

paratge eminent o pla, capàs de fortificació per poder-se defensar de les avingudes e incursos dels enemichs, la qual circunstàncias diu faltaria a la població de Mataró perquè diue estar situada en un pla, que a la part de tremuntana té molt cerca unas montanyas que la predominan y de las quals se podria ab facilitat offéndrer encara que se trobàs fortificada, y se troba per la part de sol ixent y ponent, sircuhida de differents barranchs y torrents per los quals desguassen las ayguas de las montanyas que són a la part de tremuntana, a lo que la fa incapàs de ser fortificada.

9. Al que se respon que és cosa increhible que y hage autor que diga que perquè una població puga ser erigida y condecorada ab lo títol y nom de ciutat sie precís y necessari que estiga situada en lloch alt y capàs de fortificació y que sa magestat en forsa de sa soberana y suprema regalia no pugar erigir en ciutat una població que no està situada en terreno capàs de fortificació, y en cas algun autor ho digués no se li devia donar ohidos per restrenyar la suprema regalia de sa magestat, sens rahó ni fonament. Majorment si se considera que discorrent por los regnes de Espanya són moltíssimas las ciutats que estan obertas y sens fortificació alguna.

10. Y dat, y no concedit que fos verdader lo pretès ideat requisit *ex adverso* no se sab de ahont ha volgut inferir, ni ab què ha volgut justificar la adversa que lo terreno en què està plantada la població de Mataró no sie capàs de fortificació perquè per assò ere necessari [f. 33v] que hagués ministrats per testimonis alguns ingeniers, o per lo menos personas que tinguessen algunas notícias geomètricas y militars, lo que no ha fet ni se lligen en tals testimonis en lo procés.

11. Y si vol tal vegada inferir la dita incapacitat de haver probat ab los testimonis per ella ministrats, que cerca la població de Mataró en la part de tremuntana se troban unas montanyas que la predominan. Se li respon ab la sola experiència que la dita predominació de montanyas no fa incapàs de fortificació a una població, ans bé fortificant las montanyas predominants ve a ser la població duplicadament forta, y sinó sens exir-nos de nostre Principat regonescan-se las poblacions de Gerona, Lleyda, Camprrodon, Hostalrich, Castellfollit y altres totas estar predominadas de montanyas y havent-se fortificat aquellas queda més apreciable la fortificació de ditas poblacions. Y la ciutat de Barcelona no·s troba també predominada de la montanya de Montjuïch? Podria algun imaginar que per rahó de dita predominació sos sereníssimos senyors no li pogueren donar lo títol y blasó de ciutat de què gosa. Ans bé se

FUNDACIÓ NOGUERA

ha y deuen confessar que ab la fortificació que a las grandíssimas expensas del real patrimoni de sa magestat e interessant cuydado y diligències de son excel·lentíssim lloctinent y capità general se està fent en dita montanya de Monjuïch, quedarà Barcelona una de las majors fortificacions de Europa e inexpugnable antemural dels regnes de Espanya.

12. Menos se pot inferir dita incapacitat de fortificació de haver posat los testimonis ministrats *ex adverso*, sobre lo article 20 que la ciutat de Mataró se troba circuhida de differents [f. 34r] barranchs y torrents per ahont desguassan las ayguas de las montanyas. Perquè encara que semblants torrents y camins fondos són de algun perjudici a una plassa o fortificació, però no és circunstància que incapacite lo terreno de fortificació, ni fasse la població que pateix semblants prejudicis incapàs de ser ciutat y dit prejudici ocularment vehem y consta dels mateixos testimonis ministrats *ex adverso* deposant sobre lo interrogatori dels donats per part del síndich de la ciutat de Mataró que lo pateix la ciutat de Barcelona, la qual se troba rodejada de barranchs y torrents y camins fondos que encara que fan algun prejudici a sa fortificació, ni la incapacitan de ser fortalesa ni la ha incapacitat, ni li pot fer disputable lo títol que gosa de ciutat.

13. Secundo, den·del article 21 al 28 dedueix la il·lustre ciutat de Barcelona que en lo mes de mars 1702, en què se li consedí lo sobrereferit real privilegi en la dita població de Mataró, sols si trobaven domiciliadas dos famílias de nobles, duas de cavallers, catorse ciutadans honrats de Barcelona y dos burgesos de Perpinyà. Però al sobre dit se respon que en la ciutat de Mataró, a més dels ciutadans honrats que expressa dita ciutat de Barcelona en lo article 28, se ni trobavan domiciliats de altres de què non devia tenir notícia los síndichs de la ciutat de Barcelona y los individuan y anomenan ab son nom y cognom los matexos testimonis ministrats sobre lo interrogatori...dels donats per esta part, y encara que no y hagués més de las famílias de nobles, cavallers, ciutadans y burgesos de Perpinyà que expressa la ciutat de Barcelona en dit article 21 al 28 que fa al cas assò per la surrepció de dit real privilegia, puix sa magestat en lo proemi de dita gràcia sols diu que en Mataró [f. 34v] se troban famílias de nobles, cavallers y ciutadans honrats, que per consegüent la ciutat de Barcelona, ab lo que ha deduhit ab dits articles, no ha fet altra cosa que probar y justificar ab testimonis lo que sa magestat narra en lo dit real privilegi.

FUNDACIÓ NOGUERA

14. Si acàs vol replicar, qué tàcitament a volgut dir que no trobant-se en Mataró més famílias de nobles, cavallers, ciutadans honrats y burgesos de Perpinyà que las expressadas en dits articles, no merexia lo títol de ciutat? Se li respon que los mèrits y serveis premiats per lo príncep no·ls deu esquadrinar lo vassall, sinó que los deu venerar y a ulls cerrats crèurer que la gràcia feta per lo príncep és equa y justa y proporcionada als mèrits y serveis del premiat. Y a més de tot assò, se respon que en Catalunya y ha algunas ciutats que de molt no y ha, ni si trobant tantas famílias de nobles y gaudints de privilegi militar, com si troban en la ciutat de Mataró y no per axò se·ls ha regatejat lo títol y tractament de ciutat.

15. Tertio, den del article 30 y 31 se dedueix la ciutat de Barcelona, que en lo dit mes de mars 1702 no se trobava creat ni erigit gremi algú de mercaders que constituïssen ni formassen un estament de mercaders, com lo que se troba en la present ciutat de Barcelona, ni si trobaven mercaders que poguessen dezir ni anomenar-se tals, sinó sols aquelles persones que son offici era comerciar y mercadejar en la forma que la negociació és lícita y permesa generalment a totas y qualsevols personas laicas del present Principat. Però al sobredit, se respon que perquè dita ciutat de Mataró no tenia erigit ni creat gremi de mercaders, com lo té la ciutat de Barcelona, sinó que sols y avia moltas personas que contractavan negociacions y mercadejavan sens tenir privilegi de mercader, sa magestat en lo matex real privilegi concedí als [f. 35r] jurats y consell de Mataró, lo poder crear mercaders que gosassen de las prerrogativas y privilegis de què gosan los mercaders de Barcelona, y la falta o carència de dit estament en la forma predida no pot conduir directe *nec inderecte* per probar la subrepció de dit privilegi perquè lo haver consedit sa magestat als jurats y consell de Mataró lo poder crear mercaders y constituir en dita ciutat un nou estament de mercaders en la forma que·l té la ciutat de Barcelona, suposa que sa magestat sabia que tal estament no y era aleshores en Mataró.

16. Quarto, en lo article 31 dedueix la ciutat de Barcelona que en lo mes de mars 1702 encara que en Mataró se trobavan algunas famílias de artistas com són cirurgians, apotecaris, adroguers, candelers, etcètera, però que estas famílias no eren moltas. Y a assò se respon que dels matexos testimonis ministrats, *ex adverso,* deposant sobre lo interrogatori... dels donats per esta part, consta que eren y són molts los artistas que·s troban domiciliats en Mataró y encara

FUNDACIÓ NOGUERA

que no són tants com los que habitan en Barcelona, però són més dels que·s troban en altres ciutats del present Principat.

17. Quinto, en lo article 33 se dedueix, *ex adverso*, que en lo Principat de Catalunya en lo mes de mars 1702 se trobavan altres vilas de igual, sinó major número de habitants del que·s trobaven en la de Mataró. Però del pròxim deduhit, què preten inferir-ne la ciutat de Barcelona, que no havent condecorat sa magestat ab lo tíitol de ciutat a las demés vilas de igual número de habitants que la de Mataró, no podia ni devia condecorar a esta ab dit títol? o bé que condecorant y premiant a esta, avia de condecorar a les demés? Si assò és discurs sens fonament y voler confundir las cosas de gràcia [f. 35v] ab las de justícia, y..... la suprema regalia de sa magestat, y devia de considerar la ciutat de Barcelona que en Espanya y ha ciutats que li són iguals en números de poble per noblesa y demés circunstàncies y a ninguna de ellas fins vuy ha fet la gràcia de la grandesa de Espanya com la feta a la ciutat de Barcelona y assò és perquè las gràcias únicament se regulan per la real voluntat del príncep y en cosas de gràcia no y ha arguments símils ni paritats que conclogan.[375]

18. Sexto, des del article 34 al 40, pondera la ciutat de Barcelona que en lo mes de mars 1702 y avia pochs habitants en Mataró que visqueren de sa isenda y que poguessen viurer sens treballar o aplicar-se a la negociació y que no si troban ermosos ni sumptosos edificis de casas ni obras públicas ni privadas de gran architectura, ans ben bé que comunament las casas de dita ciutat de Mataró són baixas y de reduhida habitació, que no tenen lo emballiment de balcons, y que no y ha temples o iglésias de molta capacitat y sumptuosos, y que la parroquial iglésia és un temple no de gran capacitat. Al qual discurs encara que no condueix en cosa se respon que sa magestat en la gràcia que ha fet a la ciutat de Mataró no ha tingut la mira a la altura emballiments y architectura de sos edificis, si sols als serveis y lealtat ab què an procurat servir-lo y se han assenyalat sos habitants en totas las ocasions que se an offert del real servei de sa magestat y axí mentres que nos toquia al punt de estos, no se la ciutat de Mataró que respondrer al que se pondera en orde a ditas circunstàncias espressadas en dits artigles, ni dir y blasonar-se com pot de que en Mataró se troba una iglésia parroqual de las més capaces que y ha en tota Catalunya, y que lo

375. y devia..... que conclogan, *tot el paràgraf al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

benefici curat d'ella és lo més pingüe en rendes y lo més authorizat y lo més apreciat pública y comunament de tot lo Principat per las singulars prerrogativas, ultra de las rendas que gosa, a més del qual se troban en dita iglésia trenta-sinch residents, o títols eclesiàstichs que tots tenen una pingüe y honrada còngrua, que encara que no forman comunitat és perquè lo rector que vuy és y la dita ciutat de Mataró los ho ha impedit gastant per la conservació d'esta prerrogativa de no tenir comunitat eclesiàstica considerables sumas de diners en los plets que en la cúria romana an suportat contra los dits residents sobre la creació que pretenian de comunitat [f. 36r] en lo any pròxim passat, com ni tampoch dir que en Mataró se troban dos sumptuosos convents, un de religiosos y altre de religiosas carmelitas descalses y un de caputxins ab una comunitat en cada un d'ells molt crescuda, que dan consensa del estat en què se troba, y que sos mèrits agen tingut la real apreciació de sa magestat.

19. Sèptimo, en lo article 42 al 49 dels donats, *ex adverso*, se diu que lo terme y territori de Mataró en lo any 1702 y vuy en dia té las sircunstàncias que se representa a sa magestat en la impetració de dita gràcia perquè lo dit terme o territori de Mataró és tant poch diletat que per la part ahont se dilata més, se extén sols cosa de mitja hora de camí, ni en lo dit territori o terme no si cullen fruits bastants per sustento dels naturals de aquells. Al que se respon, primerament, que ja té dit que la ciutat de Mataró no representa cosa alguna a sa magestat per conseguir dita gràcia, ans bé aquella fou concedida motu propio de sa magestat. Secundo, que encara que sa magestat digué que lo territori de Mataró era fecundo y fèrtil y abundant de fruits que bastavan per lo sustento de sos habitants y encara per los furasters, en nom del territori no se ha de entendrer lo sol terme de Mataró perquè lo nom de territori és capàs de compèndrer los termes vehins y axí ho entengué sa magestat. Tertio, se respon que àduc lo sol terme de Mataró si és tant abundant de fruits de vinya que del vi que si cull, no sols se·n sustentan tots los habitants, però y en encara se·n trauen per a beneficiar-lo milenars de càrregas. Quarto, que lo cullir-se en lo terme de una població fruits [f. 36v] bastants per lo sustento de sos habitants no pot ser requisit necessari per poder gosar del títol de ciutat, altrament no y auria ciutat alguna en Catalunya que ho pogués ser, ni tampoch ho seria la de Barcelona, puix tots los testimonis ministrats e*x adverso* interrogats sobre lo interrogatori..... dels donats per esta part, afirman que en lo territori de Barcelona no·s cullan ningun gènero de fruits de molt bastant per lo sustento

FUNDACIÓ NOGUERA

de sos habitants, del que se veu que la dita circunstància no fa al cas, per impugnar la gràcia y concessió predita.

20. Octavo, den del article 90 al 92 discorra la ciutat de Barcelona que segons lo sentir dels doctors en dret lo vici de subrepció[376] de una gràcia, se comet també quan en la impetració de aquella devan de referir-se y manifestar-se algunas circunstàncias las quals a haver-se exlicat al príncep, o bé la agueren impedida o bé aurian retardat son ànimo en concedir-la lo que se verifica en la gràcia o privilegi consentits, perquè en la impetració de ella se dexaren de manifestar a sa magestat differents circunstàncias que agueren retardat son real ànimo en fer-la y entre altres de ditas circunstàncias és la més principal lo ser la població de Mataró part y carrer de la ciutat de Barcelona, per rahó del que se diu estar unida y dependent de la ciutat de ella, inculcant en aquest punt la superioritat que diu té la ciutat de Barcelona en totas y aquellas poblacions que són membres, part y carrer de ella, que totas són cosas o bé de fum o bé que no fan al cas.

[F. 37r] 21. Y lo pròxim referit té facil evasió: perquè en quant al punt juríidich ja se li ha respost que sols posseheix respecte de las gràcias que·s fan *ad partis petitionem* y no en aquelles que·s fan motu proprio *et ex certa scientia principis*. En lo demés se respon que lo ser Mataró part y carrer de Barcelona no és privilegi y gràcia concedida a la ciutat de Barcelona, sinó privilegi y gràcia particular que lo sereníssim senyor rey Fernando consedí a Mataró per sos mèrits y serveis propris, y no per serveis de la ciutat de Barcelona, de tal manera que ab ell no entengué honrar y premiar a la ciutat de Barcelona, sinó sols a Mataró y ab assò cessan tots los arguments y discursos que fa en orde a la superioritar que pretén tenir en Mataró per ser part y carrer seu.

22. Se respon que la ciutat de Mataró ha fet sempre molt aprècio del privilegi que li consedí dit senyor rey don Fernando de ser part y carrer de la ciutat de Barcelona, y que pogués gosar de las gràcias y prerrogativas de què gosan sos ciutadans y comprenent·o axí la magestat de nostre rey y senyor en lo dit privilegi de erecció de ciutat digué y expressament disposà: "que todos los privilegios y concessiones reales, estatutos, ordinaciones, usos y costumbres que tiene concedidos y de que goza y ha gozado asta oy dicha villa de Mataró, siendo villa, los retenga y conserve sin alteración

376. de aquella, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

alguna, innovacions, ni derogación de calidad que por la presente erección de ciudad no se entiendan aquellos derogados, innovados, ni alterados en todo ni en parte sino [f. 37v] tan solamente en aquello en que se allara nueva disposición en el presente privilegio de erección contraria a los dichos privilegios, astatutos, ordinaciones, usos y costumbres, antes bien queden dichos privilegios, estatutos, ordinaciones y costumbres con su fuerza y valor y en quanto menester sea confirmados y aprobados en forma específica"[377] ab las quals paraulas sa magestat aproba y de nou confirma a la dita ciutat de Mataró lo privilegi que sos sereníssimos predecessors li concediren de ser part y carrer de Barcelona, no obstant de ésser erigida en ciutat.

23. Y no té ninguna repugnància que axí como una vila pot ser part y carrer de una ciutat, *quo ad iuris effectum*, y a fi de gosar de las prerrogativas de què goza la ciutat, o sie també una ciutat respecte de altra, antes bé debia gloriar-se la ciutat de Barcelona de tenir com té una ciutat com Mataró, que és y aprecia ser part y carrer de dita ciutat de Barcelona, y en cas que lo ser ser part y carrer de Barcelona, fos incompatible ab lo ser Mataró ciutat (lo que no·s creu ni se alcansa rahó que lo colore) no podria oposar de assò la ciutat de Barcelona perquè, com resta dit, lo ser Mataró part y carrer de Barcelona no és privilegi de Barcelona sinó privilegi de Mataró y a esta únicament consedí y en via de dret, los offertes y favors dels privilegis sols los poden allegar aquells a qui los reys los han consedit.

24. Nono, den del article 93 ad 119, pondera lo prejudici que diu se ha de seguir a la ciutat de Barcelona de haver-se Mataró erigit en ciutat, lo qual si lo agués considerat sa magestat, fora estat contingent que agués retardada [f. 38r] la dita gràcia, y per fer compèndrer lo referit imaginari prejudici fa esta gran professó de suposicions que Mataró se troba distant de Barcelona sols tres leuguas (y avia de dir quatre, pus són ben bastants), situada a la vera del mar, en paratge saludable y de bons ayres la qual erigida en ciutat resta libera de las obligacions de allotjaments, trànsits, bagatges y altres semblants, que en Mataró no·s troban Hospitals y altres casas religiosas a las quals sustenta lo comú de Mataró (y assò és notòriament fals, puix sustenta lo seu Hospital y avoreix en molta cosa al convent dels caputxins que allí se troba), que en la ciutat de Mataró no se col·lectan imposicions algunas sobre las

377. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

mercaderias, ni si col·lecta dret de lleuda y que no·s troba gravada de acrehedors censalistas.

25. Y al contrari, que la present ciutat de Barcelona se troba ab molts considerables obligacions per satisfer de las quals és preciso col·lectar los grans considerables drets que se exhigexen en las portas y a més de assò sustenta y suporta ab molta part lo gasto del Hospital general, dona de caritat al Hospital dels Infans Òrfans certa porció de carn y axí matex als monestirs dels caputxins y de penedidas y gasta contínuament considerables quantitats en la conservació y escura del moll, clavagueras, camins, plassas y fonts públicas, ponts y restillos de sos portals, contribueix també a la conservació de la Taula y Banch, y suporta los gastos de la Universitat literària, pagant als cathedràtichs sos salaris y ha gastat [f. 38v] grandíssimas summas de diner en servey de sa magestat en las guerras que y ha agudas des del any 1652 fins al de 1697, llevant-se Tercios y fet altres serveys y donatius voluntaris que no havent abastat a pagar los dits gastos las rendas que gosa y los drets que col·lecta dita ciutat, se troba vuy agravada en considerablíssimas summas y finalmente que, en la presente ciutat de Barcelona, per causa dels grans drets se troba de temps a esta part molt disminuhit lo comers y que al contrari de alguns anys a esta part se exprimenta que la ciutat de Mataró se aumenta lo tràfech y comers, y se espera que en lo endavant se aumentarà més y, finalment, que aumentant-se lo comers en Mataró transferiran allí son domicili de vàrias parts del present Principat, y singularment de la ciutat de Barcelona, y que assò redundaria en grandíssim prejudici de la present ciutat que en pochs anys se faria molt considerable dit prejudici, trobant-se la present ciutat ab molt menos de número de las famílias de las que vuy té.

26. Al que respon la ciutat de Mataró que lo pròxim ponderat prejudici és sols immaginari. Y un més rezel originat del amor propi, y que en cas que fos possible o contingent lo que se vaticina, *ex adverso*, assò no provindria de ser o no ser ciutat la població de Mataró y ho ve a confessar axí la matexa part altre, puix confessa que de molts anys a esta part en què sols era vila Mataró, se és molt en ella augmentat lo comers, y al contrari diminuït en Barcelona, luego lo augment del comers no prové del títol de ciutat que ha adquirit. Y si lo augment del comers pot ser causa que differents famílias de differents poblacions de Catalunya y sin- [f. 39r] gularment de la present ciutat de Barcelona se domicilien en Mataró, y se augmenta esta de molt major número de famílias, assò no prové

FUNDACIÓ NOGUERA

directe ni indirecte de la gràcia y privilegi que ha tingut de sa magestat puix antes de tenir-lo suposa la part altre estava en augment lo dit comers en ella. Y si la ciutat de Barcelona vol prevenir lo prejudici de que no hi falten las famílias per la disminució del comers que està experimentant, procure en buscar y fomentar los medis que podan assegurar y augmentar lo comers en Barcelona que Mataró farà lo mateix per conservar-lo y augmentar-lo en son districte, que esta és la obligació dels que administran y governan las repúblicas de mirar y procurar tots los medis que conduescan per sa conservació, lustre y augment.

27. Ni los haogos y obligacions que pondera la ciutat de Barcelona los hi ha pogut ocasionar lo privilegi de erecció de ciutat que ha obtingut Mataró, com ni tampoch los alivios en què diu esta se troba, y encara que la adversa pot replicar que ab la erecció de ciutat se troba Mataró aliviada dels allotjaments, trànsits y bagatges, però aquest alivio no pot obligar a las famílias de Barcelona anar-se·n a domiciliar en Mataró, puix que en Barcelona gaudexen de semblant alivio y llibertat de allotjaments, trànsits y bagatges. Del se infereix que per directe ni indirecte, pròxime ni remote, lo referit privilegi pot ocasionar prejudici gran ni xich a la ciutat de Barcelona.

28. Den del article 130 al últim, la il·lustre part altre, refereix que en lo dit real privilegi de erecció de ciutat se troba disposat que [f. 39v] lo batlle de Mataró hage de tenir títol i qualitat de sotsveguer del veguer de Barcelona, ab facultat y jurisdicció de conèxer de las causas civils dels militars y gaudints, lo que diu se opposa a differents constitucions del present Principat, y per consegüent dit real privilegi seria nul·lo.

29. Al se se respon que en lo real privilegi que lo rey, nostre senyor, consedí a Mataró en lo mes de mars 1702 hi feu mercè de differents gràcias a més de la principal en què li donà títol y qualitat de ciutat, de tal manera que cada capítol de dits privilegis és una gràcia separada de las demés, y no tenen unas connexitats ab las altrres de tal manera que ab una vegada adquirí Mataró un agregat de privilegis y gràcias entre las quals encara que ni hagués alguna que se opposàs a las constitucions de Catalunya, y per dita rahó no fos exequible no per això dexarian de ser vàlidas las restants.

30. Assò supposat no pot tenir disputa, se diu que és veritat que entre altres gràcias a més de la erecció de ciutat que sa magestat concedí a la ciutat de Mataró ab dit real privilegi hi és la

FUNDACIÓ NOGUERA

que pondera la il·lustre part altre, de que lo batlle de Mataró tinga títol y jurisdicció de sotsveguer del veguer de Barcelona, però deu advertir que la ciutat de Mataró no pretén ni ha pretès may posar ni instar la execució de dita gràcia. Y axí en cas que esta no la hagués poguda fer sa magestat no per axò dexaria de ser vàlida la gràcia principal de erecció de ciutat que és la que únicament se disputa en esta causa.

31. Y per quant la il·lustre ciutat de Barcelona contravenint com ha contravingut a dit real privilegi de erecció de ciutat, contradint-lo judicial y extrajudicialment ha insidit a la pena de sinch...

AH-001-04 C

1

1702, març, 30. Madrid

Despeses per a l'obtenció del títol de ciutat.

[Portada] **1702. Relación de los gastos que ocasionó la adquisición del título de Ciutad para la villa de Mataró**.

[F. 1r] Recibí de los señores Estopani y Andreani: ciento y veinte doblones de a dos escudos de oro cada uno, y veinte y dos reales de plata doble antigua, por quenta y orden del señor Don Juan de Lapeyra de Barcelona: y son para pagar los derechos del privilegi de erección de ciudad, del que el rey nuestro señor (Dios le guarde) se ha servido hazer merced a la villa de Mataró del Principado de Cataluña. =Y este recibo, con otro de la propia fecha y tenor, sirven ambos para este mesmo efecto y una sola paga = Madrid a marzo 30 de 1702. Dn. Juan Tiana.

2

1761, gener, 18. Mataró

Privilegi a l'Hospital de Sant Jaume i Santa Magdalena pel rei Felip II. (Extracte)

O: ACA, C/9.1.5.15. Reg. 4283-4863, Diversorum XVII, f. CXXVII.

[F. 2r] Ac tenor et fidem facio. Ego Josephus Simon et Riera, auctoritatibus apostolica atque regia, notarius publicus civitatis Ma-

FUNDACIÓ NOGUERA

taronis, diocesis Barchinonense et pro regia nominationem scriba sive secretarius ad Illustris Ajuntamenti pretoris et decurionun ipsius civitatis, quod in Archivo secretaria dicti Ajuntamenti invenitur custodium in quoddam privilegi in pergameneo exarato mani propria domini regis Philippi,[378] firmato cum impressiones regii sigillum in eo pendenti. Datum in oppido Montissoni die secunda mensis decembris anni millessimi quingentesimi octuagesimi quinti cuius thenor talis est:

=Nos don Philippus, Dei gratia, rex Castella, et caetera... Dicatur usque in finem et postea deces. Ut igitur praemissis alieno calamo cum papiri regi sigilli quarti de oficios scriptorum tamquam ad supradicti ad opus hospitalis pauperum infirmorum sub invocatione sanctorum Jacobi et Magdalena, dicta presentis civitatis vigoreque regii indulti eidem hospitali concessi, in juditio et extra plena tribuatur fides.=

Ego idem Josephus Simon et Riera, notarius publicus Mataronis et scriba supranominatus in vim licentiae dicte Illustri Ajuntamenti et ad instantiam Administratorum supracitati Hospitalis,[379] die XVIII mensis januarii anni 1761. Hic me subscribo et meum quo utor appono. Sig+num.

3

1702, març, 2-30. Mataró

Llista de persones contribuents per a les despeses de l'obtenció del títol de ciutat.

[F. 3r] **Memorial de las personas que dexan diners a la vila per lo privilegi de erecció de ciutat, comensant als 2 de mars 1702**

2 dies de mars 1702

Primo, Gaspar Comes, pescador, dexa sens interès quatre dobles, dich	4 ds.
Fèlix Godàs, boter, dexa ab interès quatre dobles	4 ds.
Francesch Moner dexa graciosament deu dobles	10 ds.+75 s.
Josep Gual, pagès de Mata, dexa vint y sinch lliures	4 ds.

378. Quinti, *ratllat*.
379. hic me subscribo, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Francesc Hortal, corder, dexa sis dobles	4 ds.
Joan Puigbó, rajoler, dexa quatre dobles	4 ds.
Martí Xacó, baster, dexa sinch dobles	5 ds.
Barthomeu Casellas, ferrer, dexa quatre dobles	4 ds.
Pons Mandri, sabater, dexa deu dobles	10 ds.
Salvador Puig y Major, boter, dexa sis dobles	6 ds.
Joseph Sabau, sastre, dexa dotse dobles	12 ds.
Llorens Aregall, corder, dexa quatre dobles	4 ds.
Miquel Esmandia, manyà, dexa deu dobles	10 ds.
Joan Xuriguer, pagès, dexa quatre dobles	4 ds.
Anton Terrades, sastre, dexa sis dobles	6 ds.
Domingo Coll, sabater, dexa sis dobles	6 ds.
Francisco Gomis, dexa deu dobles	10 ds.
Joan Rius, dexa deu dobles	10 ds.
Joan Pera, oller, dexa deu dobles	10 ds.
	129 ds. ½-5 s.
[F. 3v] suma la quantra plana	129 ds. ½-5 s.
Jaume Sayol, boter, dexa deu dobles	10 ds.
Joan Vila, escultor, dexa sis dobles	6 ds.
Bernardi Couingles, argenter, dexa quatre doblas	4 ds.
Pere Pereller, treginer, dexa dotse dobles	12 ds.
Joseph Astruch, daguer, dexa sinch dobles	5 ds.
Joan Gimat y Sala, sombrarer, dexa quatre dobles	4 ds.
Marianna Soles dexa dos doblas	2 ds.
Francesch Boeter, al carrer Barcelona, dexa quatre dobles	4 ds.
Eularia Molins, viuda del camí ral, dexa deu dobles	10 ds.
Joseph Pou, semoler, dexa sis dobles	6 ds.
Pau Faubell, cirurgià, dexa sis dobles	6 ds.
Pere Julià, boter, dexa sis dobles	6 ds.
Jaume Padres, flaquer, dexa quatre dobles	4 ds.
Jaume Llunell, corder, dexa quatre dobles	4 ds.
Antoni Mascort, fuster, dexa quatre dobles	4 ds.

FUNDACIÓ NOGUERA

Joseph Caramany, adroguer, dexa quatre dobles	4 ds.
Pau Rogent, cinter, dexa quatre dobles	4 ds.
Francisco Riera y Pujol del Palmer dexa set dobles	7 ds.
Salvador Quingles, adroguer, dexa quatre dobles	4 ds.
Francesch Vila, ferrer, dit Amorós, dexa dos dobles	2 ds.
Pere Thomas, dit Floret, dexa sinch dobles	5 ds.
Joan Fàbregas, oller, dexa quatre dobles	4 ds.
Joan Picas y Major dexa quatre dobles	4 ds.
	250 ds. ½ 5
[F. 4r] Suma la quantra plana	250 ds. ½ 5
Josep Soler y Barceló, manyà, dexa deu dobles	10 ds.
Josep Pallarols, treginer, dexa deu dobles	10 ds.
Francesch Serra y Roig, fuster al carrer d'en Pujuol, dexa quatre dobles	4 ds.
Die 3 mars 1702	
Maria Serra y Boïgas, viuda, y son fill dexan quatre dobles	4 ds.
Policarpo Queralt dexa divuit dobles	18 ds.
Jaume Sauri, ferrer, dexa quatre dobles	4 ds.
Miquel Vergès, sastre, dexa quatre dobles	4 ds.
Pere Màrtir Comas, boter, dexa quatre dobles	4 ds.
Barthomeu Alsina, brasser, dexa sis dobles	6 ds.
Isidro Castells, passamaner, quatre dobles	4 ds.
Die 4 mars 1702	
Esteve Alsina, sabater, dexa tres dobles	3 ds.
Margarida Soler, viuda de la Plassa de St. Cristòfol, dexa	4 ds.
Pere Puig, sastre, dexa dos dobles	2 ds.
Lo doctor Llorens Pi dexa sis dobles	6 ds.
Joseph Ferran, calderer, dexa quinse dobles	15 ds.

FUNDACIÓ NOGUERA

352 ds. + ½-5 s.

[F. 4v] Die 5 mars 1702

Suma la trasplana	352 ds.+ ½-5 s.
Salvador Fins, negociant, dexa deu dobles	10 ds.
Vicens Carbonell, negociant, dexa	10 ds.
La senyora Antiga Simon, viuda, dexa vint dobles	20 ds.
La senyora Agnès Cabanyes, viuda, dexa sis dobles	6 ds.
Lo patró Joseph Aimerich dexa deu dobles	10 ds.
Jaume Vert, mestre de cases, dexa quatre dobles	4 ds.
Salvador Vergès y Subirà, boter, dexa quatre dobles	4 ds.
Joan Codina dexa quatre doblres	4 ds.

Die 6 mars 1702

Joseph Aimerich, treginer, dit viudeta, dexa deu dobles	10 ds.

Die 7 mars 1702

Pere Janer, sastre, dexa sis dobles	6 ds.

436 ds + ½-5 s.[380]

[F. 5r] Die 30 mars dijous 1702

Suma la trasplana	436 ds + ½-5 s.
Doctor Bonaventura Vigo, notari, dexa vint dobles graciosament	20 ds.
Francisco Marquès dexa graciosamente quatre dobles	4 ds.
La senyora Caternia Fogueres, viuda, dexa graciosament sis dobles	6 ds.

Die 31 mars 1702

Margarida de Cardona, viuda, dexa graciosamente deu dobles	10 ds.
Lo magnífich Jaume Baró, ciutadà honrat de Barcelona, dexa graciosament cent dobles a tornar-les-hi dins un any primer vinent	100 ds.

380. Die 8 de mars 1702. Madrona Blanch, viuda, y Francesch Blanch, son fill, del Revalet, dexan a censal dos-centes lliures que fan trenta-sis dobles y vint reals... 36 ds. 2 ll. *Ratllat*. Està est partit en lo altre memorial *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Lo patró Salvador Canyameras dexa graciosamente deu dobles	10 ds.
Joan Martí, mariner, dexa graciosament quatre dobles	4 ds.
Lo senyor Pau Clavell y Nadal dexa graciosament vint dobles	20 ds.
Joan Bori i Pereller dexa graciosament vint y sinch dobles	25 ds.
	635 ds. + ½-5 s.
Francisco Tria	50 ds.
Miquel Torner	40 ds.
	725 ds. + ½-5 s.

4

1703, març, 13 - juny, 30. Mataró

Pagaments a persones contribuents a les despeses del títol de ciutat.

[F. 6r] **Memorial de las quantitats que lo senyor Esteve Mates pagarà de diners de la universitat de la present ciutat de Mataró a las personas infrascritas en satisfació de las quantitats que, respectivament, dexaren graciosament a la dita universitat en lo any prop passat de 1702 en adjutori del donatiu ab què dita universitat serví a sa magestat, Déu lo guarde, per la gràcia de haver-la erigida en ciutat.**

Die dimars a 13 de mars 1703 en Mataró

5 ds.	Primo, a Joseph Astruch, daguer, desta ciutat de Mataró, vint y set lliures deu sous en paga de sinch dobles havia dexades	27 ll. 10 s.
4 ds.	Ítem, a Joan Picas y Major, vint y dos lliures	22 ll.
6 ds.	Ítem, a Salvador Puig, trenta-tres lliures	33 ll.
6 ds.	Ítem, a Domingo Coll, trenta-tres lliures	33 ll.
4 ds.	Ítem, a Llorens Aregall, vint y dos lliures	22 ll.
10 ds.	Ítem, a Pons Mandri, sabater, sinquanta-sinch lliures	55 ll.

FUNDACIÓ NOGUERA

12 ds.	Ítem, a Joseph Sabau, sastre, sexanta-sis lliures	66 ll.
15 ds.	Ítem, a Joseph Ferran, calderer, quinse dobles	82 ll. 10 s.
4 ds.	Ítem, a Salvador Vergés y Subirà, boter, vint y dos lliures	22 ll.
5 ds.	Ítem, a Martí Xacó, baster, vint y set lliures deu sous	27 ll. 10 s.
6 ds.	Ítem, a Francesch Hortal, corder, trenta-tres lliures	33 ll.
4 ds.	Ítem, a Fèlix Godas, boter, vint y dos lliures	22 ll.
5 ds.	Ítem, a Pere Thomas, dit Floret, vint y set lliures	27 ll.
6 ds.	Ítem, a Josep Pou, semoler, trenta-tres lliures	33 ll.
4 ds.	Ítem, a Pere Màrtir Comas, vint y dos lliures	22 ll.
4 ds.	Ítem, a Pau Rogent, vint y dos lliures	22 ll.
6 ds.	Ítem, a Pere Janer, sastre, trenta-tres lliures	33 ll.
20 ds.	Ítem, al doctor Bonaventura Vigo, notari, cent y deu lliures	110 ll.
10 ds.	Ítem, a Salvador Canyemeras, sinquanta-sinch lliures	55 ll.
4 ds.	Ítem, a Joan Martí, 22 lliures	22 ll.
4 ds.	Ítem, a Miquel Vergès, sastre, vint y dos lliures	22 ll.
144 ds.		
[F. 5v]	144 ds. Suma la atràs plana	
10 ds.	Ítem, a Joseph Soler y Barceló, manyà, 55 ll.	55 ll.
3 ds.	Ítem, a Esteve Alsina, sabater, 16 ll.	16 ll.
4 ds.	Ítem, a Jaume Padres, flaquer, 22 ll.	22 ll.
4 ds.	Ítem, a Maria Serra y Joseph Serra, son fill, 22 ll.	22 ll.
4 ds.	Ítems, a Joan Gimat y Sala, sombrarer, 22 ll.	22 ll.
10 ds.	Joseph Aimerich, mariner, 55 ll.	55 ll.
2 ds.	Ítem, a Marianna Soler, viuda, onse lliures	11 ll.
2 ds.	Ítem, a Francesch Vila, ferrer, onze lliures	11 ll.
6 ds.	Ítem, a Joan Vila, escultor, trenta-tres lliures	33 ll.
4 ds.	Ítem, a Bernardi Quingles, argenter, vint y dos lliures	22 ll.
4 ds.	A Joseph Caramany, adroguer, vint y dos lliures	22 ll.
4 ds.	A Antoni Mascort, fuster, vint y dos lliures	22 ll.

FUNDACIÓ NOGUERA

12 ds.	A Pere Pereller, treginer, vint y dos lliures (*sic*)	66 ll.
6 ds.	A Pere Julià, boter, trenta-tres lliures	33 ll.
4 ds.	A Gaspar Comes, pescador, vint y dos lliures	22 ll.
6 ds	A Anton Terrades, sastre, trenta-tres lliures	33 ll.
10 ds.	A Francisco Gomis, sinquanta-sinch lliures	55 ll.
10 ds.	A Salvador Fins, negociant, sinquanta-sinch lliures	55 ll.
10 ds.	A Vicens Carbonell, negociant, o per ell, per trobar-se ausent del present Principat a Salvador Fins, negociant de la present ciutat, se han pagades deu dobles, que havia dexades dit Carbonell. Las quals fa bones y nega de evicció en tot cas, lo dit Salvador Fins, ab obligació de tots sos béns y drets, llargament, restitució de despeses, salari de procurador dins nostre terme y fora 20 sous y ab totes renunciacions y jurament y totes clàusules llargament. Vuy a 16 de abril 1703 lo sobredit Vicens Carbonell ha confessat haver hagut y rbut del dit Salvador Fins les sobredites deu dobles de comptants y realment y defenses voluntaris y axí ne fa àpoca presents per testimonis Vicens Duran, flaquer, y Ramon Bitlle jove, flaquer, ciutadans de Barcelona.	55 ll.

[F. 6r] suma la atràs plana

259 ds.	Dit die	
10 ds.	A Jaume Sayol, boter, sinquanta-sinch lliures	55 ll.
6 ds.	Al doctor Llorens Pi, trenta-tres lliures	33 ll.
10 ds.	A Joseph Aimerich, treginer, sinquanta-sinch lliures	55 ll.
10 ds.	A Joseph Pallarols, sinquanta-sinch lliures	55 ll.
4 ds.	A Isidro Castells, passamaner, sinquanta-sinch lliures (*sic*)	22 ll.
6 ds.	A Agnès Cabanyes, viuda, 33 ll.	33 ll.
20 ds.	A la senyora Antiga Simon, viuda, cent y deu lliures	110 ll.
325 ds.		1777 ll. 10 s.

FUNDACIÓ NOGUERA

Testes sunt Antonius Isart, sutor, et Josephus Julia, sartor, ambo dictae civitatis Mataroni

Die 31 martii 1703

4 ds.	Lo senyor jurat Jaume Llunell	22 ll.

Test. Francisco Camps y Antoni Isart

Die 3 abril 1703

4 ds.	Joan Puigbo, rajoler	22 ll.
4 ds.	Bartomeu Casellas, ferrer	22 ll.
6 ds.	Pau Faubell	33 ll.
4 ds.	Francisco Marquès	22 ll.

Testes sunt Mateu Camps, sabater, y Joseph Soler y Barceló

Die 4 abril 1703

4 ds.	Joan Xuriguer	22 ll.
4 ds.	Jaume Saurí, ferrer	22 ll.
4 ds.	Jaume Vert	22 ll.

Testes sunt Mateu Camps, sabater, y Joseph Sabau, sastre.

Die 5 abril 1703

4 ds.	Francesch Ferrer y Roig	22 ll.

Testes Mateu Camps y Joseph Sabau

Dit die

4 ds.	Joan Codina	22 ll.

367 ds.

Testes Fèlix Feliu y Vicens Duran

[F. 6v] 367 ds.

Die 6 abril 1703

7 ds.	Francisco Riera y Pujol	38 ll.
10 ds.	Joan Rius	55 ll.

Testes són Felip Feliu, mestre de minyons, y Vicens Duran, flaquer

Die 11 abril 1703

10 ds.	Francesc Moner, deu dobles	55 ll.

Testes, lo magnífich Bruno Sansomas y Joan Pau Gorinà

Die 6 abril 1703

6 d.	Bartomeu Alsina	33 ll.

FUNDACIÓ NOGUERA

Die 7 abril 1703

10 ds. Joan Pera, oller 55 ll.

Testes Francesch Camps y Vicens Duran

Die 17 abril 1703

40 ds. Miquel Torner 220 ll.

Testes sunt Antoni Isart y Francisco Camps, sebater de Mataró

Die 23 abril 1703, Matarone

20 ds. Lo senyor Pau Clavell y Nadal, 20 dobles 110 ll.

Die 28 aprilis 1703, Matarone

50 ds. Lo senyor Francisco Tria, sinquanta dobles 275 ll.

Testes sunt Joan Mates y Gaspar Mandri, botiguers de Mataró

Die 1 maii 1703, Matarone

4 ds. Maria Mates, viuda 22 ll.

4 ds. Margarida Soler, viudda 22 ll.

18 ds. Policarpo Queralt, sastres, 18 dobles 99 ll.

4 ds. Salvador Quingles, argenter 22 ll.

Testes Vicens Coll, veler, y Pere Pau Marquès, blanquer.

4 ds. Francesc Boter, dit de Mataró, sastre 22 ll.

Testes Francesch Vinyes, corder, y Felip Marquès, moliner

554 ds.

[F. 7r] 554 ds.

Die 5 maii 1703 Matarone

10 ds. Margarida de Cardona, deu doblas 55 ll.

Testes Anton Saborit, adroguer, y Joseph Aimerich, treginer

Die 6 maii 1703 Mataró

4 ds. Joan Fàbregas, oller, quatre dobres 22 ll.

Testes sunt Francesch Mandri, brasser de St. Andreu de Llavaneras, y Salvador Trulls, jove, flaquer, habitant en Mataró.

Die 14 mensis maii 1703 Matarone

25 ds. Francisca Bori y Pereller, muller de Joan Bori y Pereller, botiguer de la ciutat de Mataró, absent del present Principat de Catalunya, firma àpocha al sobredit Esteve Mates, presens de vint sinch dobles en or, rebudes de comptament en presència del notari y testimonis y són en

FUNDACIÓ NOGUERA

satisfació de semblants ne havia dexades a la universitat Joan Bori y Pereller, los quals reb dita Francisca Bori y Pereller, com a tenint facultat y poder a ella concedit de paraula per dit son marit, segons axí ho afirme dita Francisca, fiat àpoca. 137 ll.

Testes sunt Gerònim Fornells, menor, adroguer, y Sebastià Saurí, també adroguer.

Die 21 maig 1703 Matarone

4 ds. ½-5 s. Josep Gual, pagès de Mata, fa àpoca de 25 lliures 25 ll.

Testes sunt Joseph Pou, treginer, y Pau Marquès, pagès de Valleix.

Die 22 maii 1703 Matarone

6 ds. Eulària Molins, viuda, fa àpoca a dit Esteve Mates de deu dobles 33 ll.

Testes sunt Isidro Rodon, hortolà, y Joan Ros, brasser, de Mataró

Die 29 maii 1703 Matarone

6 ds. La senyora Caterina Fogueres, viuda, fa àpoca a dit Mates de sis Dobles 33 ll.

Testes sunt Joseph Caramany, adroguer de Mataró, y Joan Nicolau, jove, corder de la parròquia de St. Martí de Mata

613 ½ -5

[F. 7v]

Die 9 maii 1703 Matarone

100 ds. Lo senyor Jaume Baró fa àpoca de las cent dobles al senyor Esteve Mates 550 ll.

Testes sunt Joseph Moner, botiguer, y Salvador Vergés y subirà, boter, tots de Mataró.

2 ds. Pere Puig, sastre, fet àpoca al dit Esteve Mates de dos dobles 11 ll.

Die 30 juny 1703 Matarone

10 ds. Miquel Esmandia fa àpoca a dit Esteve Mates de deu dobles 55 ll.

Testes sunt Francesch Preses y Joan Preses, adroguers, pare y fill, de Mataró.

725 ds. ½ 5 s.

[F. 8r], [F. 8v] (En blanc)

FUNDACIÓ NOGUERA

5

1702, març, 2 - abril, 17. Mataró

Llista de persones que contribueixin per a obtenir el títol de ciutat.

[F. 9r] **Los qui dexan diners a censal comensant a 2 de mars 1702**

2 mars 1702

Antoni Rosselló dexa a censal trenta dobles	30 ds.

3 mars 1702

Lo patró Joan Boter dexa a censal sinquanta dobles	50 ds.

6 mars 1702

Pau Colomer, sabater, dexa a censal	50 ds.
Joseph Arnau del carrer de Bonaire dexa a censal cinquanta dobles	50 ds.
Rafel Esmandia de la Riera dexa a censal vint y sinch dobles	25 ds.
Jaume Mandri de la Riera deixa a censal vint dobles	20 ds.
Jaume Mates dexa a censal sinquanta dobles	50 ds.
Pere Catà dexa a censal seanta dobles	70 ds.
Francesch Pongem dexa a censal vint dobles	20 ds.
Antoni Saborit dexa a censal vint dobles	20 ds.
Francesch Preses, adroguer, dexa a censal vint dobles	20 ds.
Isidro Castellar, del Camí Real, dexa a censal vint dobles	20 ds.
Thomàs Espà, cirurgià, dexa a censal quaranta dobles	40 ds.
Joan Pau Castellar, pescador, dexa a censal vint y sinch dobles	25 ds.
Miquel Peramàs, del Poudevall, dexa a censal vint dobles	20 ds.
Dimars, 7 mars. Pere Thomàs, apothecari, dexa a censal quaranta dobles	40 ds.

8 mars 1702

Madrona Blanch, viuda, y Francesch Blanch, son fill, del Revalet, dexan

A censal, dos-centes lliures que fan 36 dobles y 2 ll.	36 ds. 2 ll.

FUNDACIÓ NOGUERA

586 ds. 2 ll.

[F. 9v] Suma la tras plana 586 ds. 2 ll.

Die dijous a 30 de mars 1702

Lo senyor Francisco Tria, pagès, dexa a censal sinquanta dobles y si se li Tornan dins un any no vol cosa de interès (és de presta graciosa)	50 ds.
Jaume Borguny dexa a censal cent dobles	100 ds.
Francesch Pou dexa a censal cent dobles	100 ds.
Lo magnífich doctor Joseph Vendrell dexa a censal sinquanta dobles	50 ds.
Esteve Mates y Joseph Guarro dexan a censal cent dobles	100 ds.
Joseph Ferragut dexa a censal sinquanta dobles	50 ds.
Lo senyor Joseph Tarau dexa a censal cent dobles	100 ds.
Lo senyor Joseph Mates, candeler, dexa a censal cent dobles	100 ds.
Miquel Torner dexa a censal quarenta dobles (se li tornaren)	40 ds.
Lo magnífich Bruno Sanromà dexa a censal cent dobles	100 ds.
Joseph Capllonch y companyia dexan a censal sinquanta dobles	50 d.
Lo senyor Pere Franquès dexa a censal setanta dobles y si se li tornen al cap del any no vol res de interès	70 ds.
Lo senyor Fèlix Tarau dexa a censal dos-centes dobles	200 ds.
Lo magnífich Miquel Pou y Partellà, jurat, dexa a censal tres-centes dobles	300 ds.
Lo senyor Antoni Roig y Sala, jurat, dexa a censal trenta dobles	30 ds.
Lo senyor Joan Bonavent, jurat, dexa a censal vint dobles	20 ds.
Lo senyor Joan Pau Gassià y Bertran dexa a censal dos-centes dobles	200 ds.

2346 ds. ½ 2 ll.

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 10r] Dit die 30 mars 1702

Lo senyor Francesch Gemmar y Lleonart dexa a censal sinquanta dobles y si se li tornen al cap del any no vol res de interès	50 ds.

Die 31 mars 1702

Lo magnífich Francesch Feliu de la Penya dexa a censal cent dobles (ço és 25 dobles de quatre).	100 ds.
Lo senyor Francesch Peramàs dexa a censal cent dobles	100 ds.

Die 1 abril 1702

Lo senyor Salvador Andreu dexa a censal vint dobles	20 ds.

Die 17 abril 1702

Lo doctor March Simon, notari, dexa a censal sinquanta dobles	50 ds.
Gaspar Mandri dexa a censal vint dobles	20 ds.
	2686 ds. 2 ll.

6

1702, abril, 9. Barcelona

Pagaments fets per obtenir el títol de ciutat.

[F. 11r] Don Juachín de Morras y Mauleón, cavallero del orden de Santiago del Consejo de su Magestad, su secretario y de la reyna nuestra senyora, en ausencia del senyor Marqués de Rivas.[381]

Certifico que Francisco Peramàs, síndico de la villa de Mataró, ha entregado de orden del rey a don Juan Antonio de Apezteguía, cavallero del orden de Santiago y thesorero de la Reyna, nuestra senyora, tres mil trescientos y ochenta doblones de a dos escudos de oro que con más ciento y veynte doblones que ha tenido de costa por mano de don Juan de la Peyra per la saca de el título de ziudad (*sic*) de que su magestad ha hecho merced a la dicha villa de Mataró, quedan satisfechos los tres mil y quinientos doblones con que ofreció servir a su magestad por esta gracia entregándosela

381. Còpia *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

los despachos en toda forma como se ha executado. De [f. 11v] Barcelona a nueve de Abril de mil setecientos y dos.

Don Joachín Morras y Mauleón

Don Juan Antonio de Apezteguía

7

1702, abril, 17. Mataró-Madrid

Llistes dels pagaments fets i dels deutes per la concessió del títol de ciutat.

Memoria de los derechos que deve la villa de Mataró por la erección de ciudad y demás facultades y honores que se le han concedido

Sello de la erección de ciudad	1650 rs. pta.
Por las demás facultades	300 rs. pta.
[F. 11v] Expedición	880 rs. pta.
Forma	110 rs. pta.
Regesto y casa	110 rs. pta.
Adornos y escrivir grifo	800 rs. pta.
Recello y certificación	12 rs. pta.
	3862 rs. pta.

Con que vienen a ser 120 doblones y 22 reales de plata doble, son

Als dos patges de senyor don Antonio Ubilla	25 ds.
A don Joseph Antonio de Puimayor y a don Juan Tiana, agens de est negoci en Madrid	30 ds.
Per la sertificació per la seguridad de veni lo privilegi	1 ds.
A Francisco Sarriera	1 ds.
Al criat del senyor Lapeira	1 ds.
Deu la quantra escrita universitat que tinch pagat lo següent. Primo, tinch pagat a sa Magestat (que Déu lo guarde) per lo donatiu que ofeí ervir-lo a vista de la gran marsé, fou servit fer-nos 3500 dobles que·s al 5 lliures 10 sous són	19250 ll.

FUNDACIÓ NOGUERA

Tinch pagat per los gastos de fer tràurer lo privilegi apar del comte 120 dobles	660 ll.
Tinch pagat per lo que se ha regalat los dos patges del senyor don Antonio de Ubilla	137 ll. 10 s.
Tinc pagat al senyor don Josep de Puimaior y a don Juan Tiana, agens de est negoci	165 ll.
[F. 12r] Tinch pagat a Miquel Rigalt, argenter, 50 dobles per fer una joya de plata per un regalo se ha de fer de orde dels il·lustres senyors jurats y senyors de la Junta	275 ll.
Per la sertificatòria de venir dit privilegi	5 ll. 10 s.
A Francesch Sarriera	5 ll. 10 s.
Al criat del senyor Lapeira	2 ll. 15 s.
Al paget (*sic*) de dit senyor	0 ll. 12 s.
Per una missa feu salebrar lo senyor Garsia	0 ll. 6 s.
Per lo gasto feu lo senyor Pere Franquès en Barcelona	6 ll. 10 s.
Per 12 dietas se me estan devent que són 11 dias que he vagat en Barcelona y un a Montalegre a 24 rals.	28 ll. 16 s.
	20537 ll. 9 s.
A de aver la universitat de Mataró que a 2 de abril se me entregaren per aportar en Barcelona per pagar lo nou privilegi que sa Magestat (Déu lo guarde) nos feu marsé en eregir de vila en ciutat Mataró 3750 dobles al	5 ll. 10 s.
Són	20625 ll. 9 s.
Tinch pagat	20537 ll. 9 s.
Resta	88 ll.

Francesc Peramàs.

Ha pagat lo sobredit senyor Francesc Peramàs al senyor Esteva Mates, caxer dels pastims de orde del concell, las sobreditas vuitanta-vuyt lliures que·n restava deutor con se menciona en la definició se li ha deta lo die present fet de mà [f. 12v] de Sagimon Ros, notari secretari, vuy a 17 de abril 1702.

FUNDACIÓ NOGUERA

Declarant que dites són en descàrrech de aquellas cente y tres dobles que dit senyor Esteva Mates entrega de diners dels pastims per fer la cumpliment de las 3250 dobles com apar en lo sobredit compte.

Recibí de los senyores Estopani y Andreani: ciento y veinte doblones de a dos escudos de oro cada uno y veinte y dos reales de plata doble antigua por quenta y orden del senyor dons Juan de Lapeyra de Barcelona y son para pagar los derechos del privilegio de erección de ciudad de que el rey nuestro señor (Dios lo guarde) se ha servido hazer merced a la villa de Mataró del Principado de Cataluña =Y este recibo con otro de la propia fecha y tenor sirven ambos para este mesmo efecto y una sola paga= Madrid a Marzo, 30 de 1702.

Don Juan Tiana

Ofrecemos nosotros bajo firmados síndicos de la villa de Mataró que entregamos a la persona que su Magestat (Dios lo guarde) mandare tres mil y quinientos doblones de oro de a dos escudos cada uno siempre que su Magestad por su real benignidad nos mande entregar un privilegio firmado de su real mano y despachado pro su Consejo Suppremo de Aragón en la devida forma de haver echo merced de ciudad a la dicha [f. 13r] villa con los capítulos y exsepciones que exprese el memorial que avemos puesto por parte de la villa a su real mano de que queda copia en nuestro poder. Y por ser esto verdad se ase esta declaración en Barcelona a 8 de febrero 1702.

Francisco Peramàs, síndico.

Miquel Torner, síndico.

#Son 3500 doblones de oro#

8

1702, abril, 9. Barcelona

Despeses del donatiu ofert al rei pel privilegi de ser ciutat.

[F. 13v] **Cuenta de los gastos offrezidos junto con el donativo al rey por el privilegio de erección de ciudad de Mataró.**

[F. 15r] Don Juachín de Morras y Mauleón, cavallero del orden de Santiago del Consejo de su Magestad, su secretario y de la reyna nuestra senyora, en ausencia del senyor Marqués de Rivas.

FUNDACIÓ NOGUERA

Certifico que Francisco Peramàs, síndico de la villa de Mataró, ha entregado de orden del rey a don Juan Antonio de Apezteguía, cavallero del orden de Santiago y thesorero de la reyna, nuestra senyora, tres mil trescientos y ochenta doblones de a dos escudos de oro que con más ciento y veynte doblones que ha tenido de corta por mano de don Juan de La Peyra, la saca de el título de ciudad de que su Magestat ha hecho merced a la dicha villa de Mataró quedando satisfechos los tres mil y quinientos doblones con que ofreció servir a su Magestat por esta gracia entregándosela los despachos en toda forma como se ha executado. De [f. 15v] Barcelona a nueve de Abril de mil setecientos y dos.

Don Joachim Morras y de Mauleón.

D. Juan Antonio de Apezteguían.

9

1702, abril, 17. Barcelona

Memorial de deutes de la vila de Mataró per ser nomenada ciutat.

[F. 16r] **Memoria de los derechos que deve la villa de Mataró per la erección de ciudad y demás facultades y honores que se le han concedido**.

Sello de la erección de ciudad	1650 rs. plata
Por las demás facultades	3000 rs. plata
Expedición	880 rs. plata
Forma	110 rs. plata
Recuero y casa	110 rs. plata
Adornos y escrivir grifo	800 rs. plata
Ressellos certificación	12 rs. plata
Con que vienen a ser 120 doblones y 22 reales de plata doble	
Son	120 dobles
Als dos patges de los senyors don Antoni Ubilla y a don Joseph Antoni de Ponmayor. Y a	25 ds.
don Juan Tiana, agens en est negoci en Madrid	30 ds.
Per la sertifacasió (*sic*) per la seguretat de venir lo privilegi	1 ds.

FUNDACIÓ NOGUERA

A Francesch Sarriera 1 ds.

Al criat del senyor Lapeyra 1 ds.

[F. 17r] A de aver la universitat de Mataró que a 2 de abril se me entregaren per aportar en Barcelona per pagar lo nou privilegis que sa Magestat (Déu lo guarde) nos feu marsé en erigir de vila en ciutat Mataró

Tinch pagat 20537 lliures 9 sous

Resta 88 lliures

Francesch Peramàs, síndich

Ha pagat lo sobredit senyor Francesch Peramàs al senyor Esteve Mates caxer dels pastims de orde del concell les sobredites vuitanta-vuit lliures que restava deutor com se menciona en la definició se li ha feta lo die present fet de mà de Sagimon Ros, notari y secretari, vuy a 17 de abril 1702, declarant que ditas són en descàrrech de aquelles cente y tres dobles que dit senyor Esteve Mates entregà de diners dels pastims per fer lo cumpliment de las 3750 dobles com a apar en lo sobredit compte.

[F. 18r] Ofrecimos nosotros bajo firmados, síndicos de la villa de Mataró, que entregaremos a la persona que su magestad (Dios le guarde) mandare tres mil quinientos doblones de oro de a dos escudos cada uno, siempre que su Magestad por su real benignidad nos mande entregar un privilegio firmado de su real mano y despachado por su consejo supremo de Aragón en la devida forma de aver echo mersed de ciudad a la dicha villa con los capítulos y excepciones que expressa el memorial que avemos puesto por parte de la villa a su real mano de que queda copia en nuestro poder. Y por ser eso la verdad se ase esta declarasión en Barcelona a 8 de Febrero 1702.

Francisco Peramàs, síndico.

Miquel Torner, síndico.

#Son 3500 doblones de oro#

10

Sense data.

Comptes de la despesa de ser nomenada ciutat.

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 16v] **Deu la quantra escrita universitat que tinch pagat lo següent**:

—Primo, tinch pagat a sa Magestat (que Déu lo guarde) per lo donatiu que oferí servir-lo a vista de la gran marsé, fou servit fer-nos, 3500 dobles que a 5 ll. 10 s.	19250 ll.
—Tinch pagat per los gastos de fer tràurer lo privilegi a part del comte.	120 dobles 660 ll.
—Tinc pagat per lo que se a regalat los patges del senyor don Antoni de Ubilla.	137 ll. 1 s.
—Tinch pagat al senyor D. Josep de Puimaior y a don Juan Tiana, agents de est negoci.	165 ll.
—Tinch pagat a Miquel Rigalt, argenter, 50 dobles per fer una joya de plata per un regalo, se a de fer de orde dels Il·lustres Senyors Jurats i senyors de la Junta.	27 ll.
—Per la sartificatòria de venir dit privilegi a Francesch Sarriera.	5 ll. 10 s.
—Al criat del senyor Lapeira.	5 ll. 10 s.
—Al patge de dit senyor.	12 s.
—Per una misa feu esalebrar lo senyor Gasia.	6 s.
—Per lo gasto feu lo senyor Pera Franques en Barcelona.	6 ll. 10 s.
—Per 12 dietas se me estant debent que són 11 dias que he vagat en Barcelona y un a Montalegre a 24 rals.	28 ll. 16 s.
	20537 ll. 9 s.

[F. 17r] **Còpia**

Lo senyor Rector	1120 ll.
Lo senyor Francisco Fornés y Companyia	1120 ll.
Lo senyor Joseph Guarro	840 ll.
Jaume Casals	131 ll.
La senyora Theresa Tarau	560 ll.
Lo senyor Francesc Pou y Partellà	159 ll. 12 s.

FUNDACIÓ NOGUERA

Lo senyor Francisco Pou	132 ll.
Lo senyor Bruno Sanromà	446 ll.
Lo senyor Francisco Peramàs per casa d'en Nadal a ell	384 ll.
Lo senyor doctor Llorens Pi	244 ll.
Tarau, Peramàs y Companyia	346 ll. 2 s.
Lo senyor Jaume Gibert	506 ll.
Lo senyor Jaume Mandri y Companyia	204 ll.
Lo senyor Rafael Esmandia	116 ll.
Jaume Terres, mariner	50 ll.
Lo senyor Francesch Presas	60 ll. 4 s.
Joan Batista Boxo	103 ll.
Joseph Aymerich, treginer	62 ll.
Lo senyor Joan Carreras	47 ll.
Joan Ivern, hortolà	45 ll. 10 s.
Lo senyor Salvador Fins y Conpanyia	370 ll. 15 s.
Lo senyor doctor Joseph Vendrell	416 ll.
Lo senyor Domingo Coll	91 ll. 8 s.
Martí Xacó	69 ll.
Jaume Llunell	44 ll.
Honofre Molins	75 ll.
Salvador Puig, boter	45 ll. 15 s.
Lo senyor Pere Franques	220 ll.
Pere Balansó y Companyia	115 ll.
Lo senyor Jaume Borguny	218 ll. 10 s.
Lo senyor Massià Rocas, botiguer	47 ll.
La senyora Margarida Soler	45 ll.
Senyor Pere Brua	43 ll.
[F. 17v] Pons Mandri, sabater	48 ll. 10 s.
Pere Guanyabens	47 ll.
Pau Coll y Companyia	89 ll. 10 s.
Joseph Mandri	44 ll.
Joseph Ramon, dit Valent	41 ll.
Joseph Ferran	82 ll.

FUNDACIÓ NOGUERA

Joan Pera	41 ll.
Joan Rius	84 ll.
Antoni Cusí	47 ll.
Pere Joan Ribera	28 ll.
Salvador Quingles	16 ll.
Francesch Borrell	97 ll.
Lo senyor Joan Pou	732 ll.
Jaume Sayol	9 ll.
Lo senyor Francisco Reymir i Companyia	70 ll.
Lo senyor Joseph Simon	20 ll.
Lo senyor Francesch Portell y Gosanyas	16 ll.
Pere Thomas, dit Floret	83 ll.
Policarpio Queralt	14 ll.

Extrets per sort las personas que han dexat diners a la ciutat, vuy a 10 de mars 1715 en lo consell per son orde

Lo senyor Joseph Guarro	pagat
Lo senyor doctor Llorens Pi	pagat
Lo senyor Joan Pou	pagat
Jaume Borguny	pagat

Lo senyor Jaume Mandri
[F. 18r] La senyora Theresa Tarau
Lo senyor Rector
Lo senyor doctor Joseph Vendrell
La senyora Francisca Pou
Lo senyor Francisco Fornés.

FUNDACIÓ NOGUERA

5

AH-001/ 05

1

1688-1692

Índex i resum de contingut dels llibres de privilegis reials AH-001/01 i AH-001/02.

[Portada] **Recopilació succinta del que en substància contienen los Privilegis a la vila de Mataró y altres coses per ella fahents feta en lo any 1688. Y esta reduhida a las rúbricas, y resumens se segueixen.**[382]

[Portada] Recopilació succinta del que en substància contienen los Privilegis a la vila de Mataró y altres coses per ella fahents feta en lo any 1688. Y esta reduhida a las rúbricas, y resumens se segueixen.[383]

[Índex f. 1r] Rúbrica primera[384] que es refereix a la que immediadament se segueix

— Batlle de Mataró fol. 1
— Batlle de Barcelona fol. 2
— Jurat en cap fol. 2
— Jurat segon fol. 2
— Jurat ters fol. 2
— Comú als tres jurats fol. 3
— Clavari fol. 3
— Mostassaph fol. 4
— Ohidor de comptes fol. 5
— Concell fol. 5
— Síndich fol. 5
— Concernent a qualsevol ofici fol. 6
— Insiculació fol. 6

382. *Hi ha una signatura D-1, amb bolígraf. El text mecanografiat està en majúscules. Es torna a copiar el títol al full següent.*

383. *Hi ha una signatura D-1, amb bolígraf vermell, i la signatura de l'arxiu, AH-1/5, amb llapis.*

384. *Lletra de major format.*

FUNDACIÓ NOGUERA

— Extracció de jurats y altres oficis fol. 7
— Redempció de son senyor feu Mataró primera y segona vegada fol. 8
— Incorporació de Mataró ab Barcelona y unió a la corona real, primera y segona vegada fol. 8
[Índex f. 1v]
— Particularitats posades en los privilegis dels senyors reis Alfons, Fernando y Joan fol. 9
— Barcelona. És a saber, lo que le concierne a la unió de Mataró y altres parròchias ab la dita ciutat; la obligació que té Mataró y la franquessa que gosa com a ciutedans de Barcelona fol. 10 y 11
— Castell de Mataró en què concistia fol. 12
— Parròchias de Vilassar y Argentona, Cabrea y Premià foren compresas ab la unió última del rey Fernando fol. 12
— Lluïsmes reals, com se pagan fol. 12
— Lleuda de Tortosa, no paga Mataró fol. 12
— Dret de coronatge, no paga Mataró fol. 12
— Sena venint lo senyor rey o son lloctinent se paga 25 lliures una vegada lo any fol. 12
— Conffirmació de privilegis fol. 13
— En corts pot entrar Mataró fol. 13
— Fer imposicions y talls pot Mataró fol. 13
— Delmes, redelmes, vintens y altres imposicions pot semblantment imposar fol. 13
— Las ditas imposicions y cosas pot fer la universitat de Mataró sens llicència ni im- [Índex f. 2r] posició real, però se ha de donar compte al batlle general de tres en tres anys fol. 13
— Delinqüents com han de ser castigats, y no·s poden trèurer del terme sinó ab regali fol. 13
— Penyores, processos y enquestas no·s poden trèurer fora sinó ab regalia fol. 14
— Franquesas fetas en favor de Mataró fol. 14

FUNDACIÓ NOGUERA

— Hospital de Mataró. Succeheix en los béns dels qui moren sens fills o altres legítims successors.[385] fol. 14
— Mercat en dimars. Se podia tenir a més en dilluns fol. 15
— Firas. Se poden tenir una a Sincogèsima y altra a Sant Bartomeu fol. 15
— La de Sant Bartomeu antes era per Sant March fol. 15
— Scrivania de Mataró fou unida a la corona real conforme la vila fol. 15
— Abilitació de dita Scrivania fol. 15
— Remissió que·s feu de delictes fol. 15
— Veguer de Barcelona té jurisdicció en Argentona, Cabrera, Vilassar y Premià, trobant-si present fol. 15
— Governador de Catalunya ni altres oficials no té jurisdicció en Mataró ni ens las prop ditas parròchias sinó és per procés de regalia. fol. 16
— Confraries de Mataró tenen los mateixos privilegis que tenen las de Barcelona fol. 16

[Índex f. 2v]

— Aigües de la vila ab quin títol las té y com foren concedides fol. 16
— Totas las aiguas dels torrents que donan cap a la riera de Valleix són de la vila fol. 16
— Rectors de Mataró y residents, y cosas a aquells y a la Iglésia parroquial tocants. fol. 16
—[386] Torreda, o guarda de la torra, los salaris ha de cobrar de las embarcacions de fora regne fol. 16
— Fosser. Lo que ha de cobrar de enterros fol. 16
— Porta de Barcelona y la casa és en dit portal, ço és lo passatge hi ha de haver fins a la casa de Anglada. fol. 17

385. *Lletra de format menor, afegit.*
386. *A partir d'aquí canvia l'escrivà d'aquest índex.*

FUNDACIÓ NOGUERA

— Passatge de las muralles dins y fora és de 12 palms fol. 17
— Carrer que va del Portalet ha de tenir 31 palms de amplària y que la vila no hagués de pagar cosa per lo passatge. fol. 17
— Quant se comensà a fer gràcia als dos convents de la aigua fol. 17
— Lo trast que ha de tenir lo camí que va del Pou de Vall a mar fol. 17
— Aigua que passa per la sínia de Martí Tarascó que antes fou de Sadurní Mas y antes d'en Pou, la ha de péndrer. fol. 17
— Camí de la morberia fol. 18

[F. 1r] Rúbrica y recopilació del contengut en lo següent resum y en los privilegis y demés que en ell se citan.

Batlle de Mataró y sotsbatlle[387]

— Ha de ser triennal fol. 4, n.º 2 del resum se segueix.
— Pot exercir jurisdicció, com lo batlle de Barcelona, lo mateix número y fol.
— Antes de usar de son ofici ha de assegurar tenir taula. Lo mateix número.
— Batlle y sotbatlle ha de ser natural de Mataró, fol. 2, n.º 10 y fol. 4, n.º 3 y fol. 14, n.º 2.
— Que en quiscun trienni entre ninou y carnestoltas se fasse extracció de la terna per batlle en presència del batlle o son lloctinent, fol. 9, n.º 2.
— Antes se feya per elecció, fol. 4, n.º 3.
— Se ha de presentar la terna per fer la provisió al senyor rei, si present serà, sinó a son lloctinent y sinó al batlle general de Catalunya, fol. 4, n.º 3.
— Se pot retenir lo batlle per son salari 30 lliures quiscun any dels emoluments de sa batllia, fol. 13.

[F. 1v]

— Antes tenia 15 lliures y lo sotsbatlle, 5 lliures, fol. 4, n.º 3.

387. Sotsbatlle, *afegit*.

FUNDACIÓ NOGUERA

— Pot lo batlle de Mataró exercir jurisdicció present lo batlle de Barcelona, excepto en las causas que per dit batlle de Barcelona serà inhibit, però en ser fora lo batlle de Barcelona, cessa la inibició, fol. 4, n.º 4.

— Primera disposició de la bolsa del batlle, fol. 9, n.º 1.

— Lo batlle deu tenir una clau de la caxa de las bolsas, fol. 19, n.º 2.

— Dexant son ofici la ha de entregar dita clau al batlle que entrarà, lo mateix n.º 2.

— Ha de rebre també jurament al batlle nou que no entregarà dita clau a altre sinó per legítim impediment, lo mateix n.º 2.

— Y també que dita caxa no obrirà ni concentirà sie uberta, sinó convocat lo concell y en presència de aquell, lo mateix n.º 2.

— Qui serà deutor a la vila no pot concórrer a batlle, fol. 11, n.º 19.

— Pot lo batlle immediatament acabat son trienni concòrre als altres oficis, fol. 15, n.º 1 segona plana.

— Hostaler, taverners, carnisser ni flaquer no pot ser batlle que sis mesos abans no hage dexat lo ofici, fol. 16. Antes no ho podian ser en manera alguna, fol. 2, n.º 10.

[F. 2r]

— Antigament, en la terna de batlle hi havia dos de Mataró y un de Llavaneras, fol. 11, n.º 22.

Batlle de Barcelona

— Pot exercir jurisdicció en Mataró, castell y parròquias de aquell, fol. 3, n.º 1.

— Present en Mataró pot exercir jurisdicció, com lo batlle de Barcelona en la forma acostumada, fol. 4, n.º 4.

— Essent fora de Mataró, cessan las inibicions tras mencionades, ço és las causas que se havia sumit sent en Mataró de las quals haurà estat inibit lo batlle de Mataró, lo mateix n.º 4.

— No se·n pot portar processos, penyores ni presos, lo mateix n.º 4.

— No pot tampoch valer-se de altre notari sinó del de Mataró, lo mateix n.º 4 y fol. 8.

FUNDACIÓ NOGUERA

— Aprés fonch mudat en quant a que pot tenir notari de Barcelona, o lo de la scrivania de Mataró, ço és de sa cort.[388] Llibre de Pregamí, fol. 19.

[F. 2v]

Jurat en cap

— Ha de tenir 33 anys cumplerts, fol. 10, n.º 13.
— En cas de paritat, té dos vots.
— Ha de proposar en concell y en sa absència o renitència lo segon, y en sa absència o renitència lo tercer, fol. 14, n.º 6.
— Ningú pot ser insiculats a jurat en cap que no sie fill de Mataró, fol. 14, n.º 7.
— Ningú po ser jurat en cap que no sie passat per segon y ters (excepto los militars) fol. 15, n.º 2.

Jurat segon

— Ha de tenir vint y sinch anys cumplerts, fol. 11, n.º 13.
— Ha de proposar en concell en cas de absència o renitència del jurat en cap, fol. 14, n.º 6.
— Ningú pot ser jurat segon que no sie passat per tercer, fol. 15, n.º 2.

Jurat tercer

— Ha de tenir vint y sinch anys cumplerts, fol. 11, n.º 13.
— Ha de proposar en concell en absència o renitència dels primer y segon, fol. 14, n.º 6.

[F. 3r]

Comú als tres jurats

— Antes de exercir llur ofici de jurat han de prestar jurament y homenatge en poder del oficial de Mataró, fol. 2, n.º 5 y fol. 11, n.º 17.
— Cada jurat ha de tenir una clau de la caxa de las bolsas, fol. 9, n.º 2.
— Han de vagar dos anys de jurat y dels altres oficis un any, fol. 19 y 10, n.º 3.

388. *Afegit al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

— Pare y fill, sogre y gendre, ni dos germans no poden ser jurat, lo mateix n.º y fol.

— Y en cas ho isquen ho sie lo primer y en lloch del segon se·n estregue altre, lo mateix n.º y fol.

— Qualsevol extret per jurat ha de acceptar lo ofici de jurat en pena de 50 lliures, fol. 11, n.º 17.

— Per mort, o altrement, vagara lo ofici de Jurat, estiga a disposició del concell tràurer-ne altre, fol. 10, n.º 12.

— Si lo restant temps serà menor de sis mesos, lo nou extret pugue concórrer en lo any següent en lo mateix ofici y altres aprés, lo mateix n.º y fol.

— Si serà extret jurat algú que·s trobe fora la vila y terme y estarà un mes fora, se·n tregue altre que·s [f. 3v] trobe en la vila, fol. 11, n.º 16.

— Los qui seran deutors no poder concórrer, fol. 11, n.º 19.

— Si hi ha dificultat en si pot o no pot concórrer algú a jurat, ho han de declarar los jurats y concell, fol. 11, n.º 20.

— Ningun arrendador por ser jurat, fol. 11, n.º 23.

— Que sien tres jurats axí com antes eren quatre, fol. 12, pàgina segona.

— Que dos jurats per mort o impediment del altre pugan regir ab lo concell, lo mateix foli i lloch.

— Qualsevol extret en jurat que habitara fora de la vila dins un mes ha de fer residència a la via ab sa muller y família en pena de cent ducats, fol. 14, n.º 5 primera plana y en lo mateix fol. segona plana.

— No pot ser jurat hostaler, taverner, carnisser ni flaquer que sis mesos abans no hage dexat lo ofici, fol. 16, ni ningú de sa casa o companyia.

— Qui no serà casat no pot concórrer en ofici algú, n.º 13 del lligre de fulls en pregamí, fol. 18.[389]

Clavari

— Que hi hagué de haver clavari, fol. 2, n.º 5.

— Ha de prestar jurament y homenatge en poder del oficial del terme, fol. 2, n.º 3.

389. *Afegit tot l'article.*

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 4r]

— Ans de usar de son ofici, ha de donar bonas fermances, fol. 2, n.º 7.
— Ha de vagar dos anys de clavari y dels demés oficis un any, fol. 10, n.º 3.
— Que sie obligat a servar lo disposat ab reals privilegis y ordinacions de la vila, fol. 10, n.º 11.
— Que quiscun any hage de donar compte als jurats y concell, fol. 12, segona plana.
— Pot ésser juntament de concell, fol. 14, n.º 4.
— Que dega donar compte per Sant Joan de juny, fol. 15, n.º 2.
— Ha de pagar lo que deurà en continent, lo mateix número 2, fol. 15.
— Se ha de tenir per dit efecte concell en dit dia y no·s pot desagregar fins pague lo clavari lo que deurà, lo mateix número 2.
— En lo entretant ha de estar allí lo concell a gastos del clavari y sas fermances, lo mateix número 2.
— Hi ha pena de tres lliures per cada jurat que desistirà y faltarà de dita congregació, lo mateix n.º 2.
— Se pot exequtar dita pena per lo batlle o altre oficial sens instància contra quiscun contrafahent com a trencador del real privilegi, lo mateix n.º 2.
— No pot ser clavari hostaler, taverner, carnisser ni flaquer que sis mesos abans no hage deixat lo ofici ni ningú de sa casa o companyia, fol. 16.

[F. 4v]

Mostassaph

— Ha de vagar dos anys y dels demés oficis que no sie estat, un any, fol. 9 y 10, n.º 3.
— Carnicer, revenedor, hostaler ni pescador no pot ser mostassaph lo mateix folio, n.º 5.
— Lo mostassaph haurà de tenir a sas despesas los pesos y mesures necessaris, fol. 10, n.º 7.
— Ha de donar compte al racional, lo mateixo folio, n.º 8.[390]

390. No pot ser revenedor, lo mateix folio n.º 9, r*atllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

— Se li ha de donar un llibre dels privilegis y ordinacions y tocants a son ofici, lo mateix fol. 10, n.º 10.

— Encara que actualment sie mostassaph pot ser tret per concórrer en batlle, fol. 11, n.º 15.

— Pot portar una vara verda, fol. 15, n.º 4.

— Taverner ni flaquer no poden ser mostassaph, que sis mesos antes no hagen dexat lo ofici ni ningú de sa casa o companyia, fol. 16.

— Dels bans exigirà la una part sie sua, altra del rey y la altra de la obra de la Iglésia, fol. 16, n.º 24.

[F. 5r]

Ohidor de comptes

— Ha de vagar dos anys y dels demés oficis que no haurà exercit, un any, fol. 9, n.º 3.

— Pot ser juntamente de concell, fol. 14, n.º 4.

— Té de salari sinch lliures.

— No pot ser ohidor de comptes taverner, carnicer ni flaquer que sis mesos abans no hage dexat lo ofici, ni ningú de sa casa o companyia, fol. 16.

Concell

— Los de concell sols han de vagar un any.

— Lo concell antigament era de vuyt personas y quatre jurats que eran 12, comprès lo jurat de Llavaneras que aleshores hi havia y se feyen per elecció lo dimarts de Pasqua, fol. 3, n.º 9.

— Aprés fou de vint personas, compresos los dits quatre jurats, fol. 10, n.º 4.

— Aprés fou de vint y quatre personas, compresos los tres jurats que vuy hi ha y los setse podien tenir concell, fol. 14, n.º 2.

[F. 5v]

— Ara és de trenta personas, compresos los tres jurats y sis militars, y los vint poden celebrar concell, segons la concòrdia estampada dels militars, feta en lo any 1683.

— No pot ser de concell, taverner, carnicer ni flaqué que sis mesos abans no hage dexat lo ofici, ni ningú de sa casa o companyia, fol. 16.

FUNDACIÓ NOGUERA

— Tres dies aprés de extrets, o abans si menester serà, hagen de prestar jurament los de concell, fol. 10, n.º 4.

— Hagen també de jurar y anar y ésser en concell sempre seran cridats, en pena de 20 sous, sinó és tenint justa causa o impediment, fol. 11, n.º 17.

— Y ne sien conexedors los senyors jurats sols, lo mateix número.

— Puguen també los senyors jurats instar dita pena, lo mateix número.

— Ningun arrendador pot ser de concell, fol. 11, n.º 23.

— Ningú pot ser de concell ni a altre ofici que no tinga 25 anys, fol. 15, n.º 3.

Síndich

— Llicència de crear síndich en la primera vegada que Mataró se redemí de senyor per a manllevar los 4000 mil florini[391] de dita redempció, fol. 1.

— Si se haurà menester un síndich se trague de la bolsa de jurat en cap. Si dos, lo segon, de la de segon. Si tres, lo terser de la de jurat ters, remetent al consell lo número volran, fol. 10, n.º 6.

[F. 6r]

— Se pot enviar síndich en corts, fol. 12 y 13.

Lo que és concernent a qualsevol ofici

— Antigament, se feyen per elecció tots los oficis de jurats y altres en lo dimars de Pasqua, fol. 2, n.º 5 y fol. 6, n.º 4. Se han de fer per extracció, fol. 9, n.º 2.

— Que i hage bolsas de qualsevol ofici, fol. 9, n.º 1.

— Si durant lo any per mort o altrement vagara algun ofici dels extrets, estiga a disposició del concell tràurer altre en lloch del vagant, per lo residuo, fol. 12.

— Y si lo dit residuo serà menos de sis mesos, lo tal extret puga concórrer en lo mateix ofici lo any següent y altres aprés, lo mateix n.º 12.

— Si serà extret en algun ofici perçona que sie fora lo terme y estarà un mes fora, se·n tregue altre en son lloch, que·s trobe present en la vila y terme, fol. 11, n.º 16.

391. *Així a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

— Qui pledejarà ab la vila no pot concórrer en ofici algú, fol. 11, n.º 21.

— Los deutors a la universitat no poden concórrer en ningun ofici que sien extrets, fol. 11, n.º 19.

[F. 6v]

— Si serà extret algú que aparexera no poder concórrer y ell pretendrà que pot, degan declarar esta qüestió los jurats y concell, fol. 11, n.º 20.

— Ningun arrendador pot concórrer, fol. 11, n.º 23.

— Los que seran extrets en jurats i altres oficis, dins un mes han de fer contina residència ab muller y família y tenir casa parada en la vila de Mataró y son terme, en pena de 100 ducats, fol. 14, pàgina segona.

— Ningú pot ser insiculat en ningú ofici que no tingui vint y sinch anys, fol. 15, n.º 3.

— Los que no són casats no poden concórrer a ningun ofici, fol. 10, n.º 13.

Insiculació

— Tingué principi en lo any 1519, fol. 9, n.º 1 y fol. 11, n.º 25.

— Se feya aleshores de quatre en quatre anys, lo mateix n.º 25.

— Se ha de fer vuyt o quinse dies antes de la festa de Pasqua, lo mateix n.º 25.

— Se feye en temps passat y en lo principi per quatre jurats y quatre personas, una de cada bossa de jurat, lo mateix n.º 25.

[F. 7r]

— En lo any 1599, se concedí facultat per la magestat de Felip Tercer de insicular cada any en la forma acostumada, fol. 14, n.º 3.

— Aprés en lo any 1605, lo excel·lentíssim senyor duc de Feria, lloctinent y capità general, concedí facultat de insicular de tres en tres anys, fol. 15, n.º 3.

— Ara se insicula cada any en virtut del nou privilegi concedit per lo excel·lentíssim senyor duch de Bournonville, lloctinent y capità general, a 22 de janer de 1684.

— Lo modo ab què se insiculat és ab senyals blanchs y negres per escrutini a abilitació de tot lo concell, fent la insiculació

FUNDACIÓ NOGUERA

los tres jurats y quatre perçonas, o insiculadors, ço és un de cada bossa de jurats que són tres del bras real y un del militar, y se fa este modo de insicular per escrutini en virtut de determinació de concell pressa a 17 de abril de 1680.

— Votar també los insiculadors, excepto votant los qui anomena y lo qui és anomenat,[392] en cas de paritat, lo jurat en cap té dos vots, com sucsehi en lo any 1686 en temps de Bori.[393]

— Se ha de fer dita insiculació en continent feta la extracció de ditas quatre perçones sens intervallo algú, fol. 11, n.º 25 en presència del batlle o de son lloctinent y del notari.

— Ha de prestar tots jurament en poder del batlle, de fer la insiculació bé y degudament segons Déu y sas conciències y[394] que tindran secret lo que serà tractat, lo mateix n.º 25.

— No se presta ara dit jurament per molts inconvenients en revelar-ho.

— Forasters.[395] Ningú pot ser insiculat en puesto algú que no hage estat deu anys a Mataró. Comta ab dos deliberacions de concell, una a 8 de abril de 1686 y altra a 27 de mars de 1684.

[F. 7v]

Extracció de jurats y altres oficis

— Se ha de fer quiscun any en la última festa de Pasqua, fol. 9, n.º 2

— Feta dita extracció se han de tornar a clòurer y tancar las bolsas dels dits oficis dins la caxa destinada per dit efecte, fol. 9, n.º 2.

— Y se ha de fer en presència de tot lo concell, lo mateix número 2.

— En dita caxa hi ha de haver sinch diferents claus y sinch diferents tancadures y cada jurat ha de tenir una clau, lo batlle altra clau y lo notari o secretari altra clau, encara

392. *Text inserit.*
393. *Afegit al marge dret.*
394. de fer la insiculació bé y degudament segons Déu y sas conciències y *al marge esquerre.*
395. *Tot el capítol escrit al marge dret.*

FUNDACIÓ NOGUERA

que antigament per haver-hi quatre jurats y havia sis claus, lo mateix número 2.

— Ha de estar dita caxa así tancada y guardada en la casa del concell o en la sagristia de la Iglésia o en altre lloch segur, lo mateix n.º 2.

— [396] Ningú pot ser insiculat en ofici algú que no tinga 25 anys. Com apar en lo privilegi concedit per lo excel·lentíssim duch de Monteleon, virrey y capità general, dat en Barcelona a 4 abril de 1605.

— Y també que lo jurat en cap ha de tenir 33 anys. Lo mateix privilegi.

[F. 8r]

Segueix la redempció que feu Mataró de son senyor per dos vegades. La incorporació a la ciutat de Barcelona y unió a la corona real.

Redempció del senyor, primera vegada ab 4000 florins

— Alfons, rey de Aragó, concedí a la vila y castell de Mataró facultat de manllevar lo necessari per redemir-se de son senyor y de imposar per dit efecte qualsevols talls y altres cosas, fol. 1.

— Lo mateix Alfons concedí a la dita vila y castell y sos termes per pagar 4000 florins per sa redempció que havien manllevats, poguessen congregar-se y crear síndich per manllevar y imposar talls y altres coses, fol. 1.

— A més del sobredit, concedí a dita vila y castell facultat de manllevar 1500 florins per los gastos de dita redempció, fol. 1.

— Ordena que Bernat Ferrer firmàs lo sindicat. Lo mateix fol. 1 y 2.

[F. 8v] Incorporació de la vila de Mataró a la ciutat de Barcelona y unió a la corona real, primera y segona vegada.

— Lo trasdit rey Alfons a 27 de juny de 1419 incorporà la vila de Mataró a la ciutat de Barcelona, fent-la membre de dita ciutat, o del comptat de aquella ab promesa de no alinenar-la per ningún cas de la corona real, fol. 2, n.º 1.

396. 4 abril 1605 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

— En cas de alienació se puguen deffensar ab armas, y en cas se seguesca mort o nafrat, no sie tingut per delicte, fol. 2, n.º 2.
— Ha de sempre Mataró tingut per carrer y membre de Barcelona, lo mateix número 2.
— Lo rey Fernando, rey de Castella y Aragó, a 31 de juliol 1480 concedí a la universitat y vila de Mataró que fos tinguda sempre per carrer y membre de Barcelona y que no pogués ser separada per ninguna rahó, fol. 4, n.º 1. Fou la segona vegada de redemir de senyor y se incorporà a la corona real.
— Joan, rey de Aragó, accepta baix sa protecció a la vila de Mataró, Vilassar, Argentona, Cabrera y Premià, fol. 3.
— Lo sobredit rey Alfons ab altre privilegi a 8 de novembre 1428 concedí que dita universitat de Mataró fos sempre tinguda per carrer y membre de Barcelona, fol. 3, n.º 8.

[F. 9r] Particularitats posades en los retroscrits tres calendants privilegis dels reys Alfons, Fernando y Joan, a més de las que baix se expressaran y las que tras estan mencionades continuades en dits privilegis.

— Lo dit rey Alfons concedí que per quinse anys pogués la universitat de Mataró imposar qualsevols imposicions com acostuman aleshores las demés ciutats y vilas, fol. 2, n.º 3.
— Que lo primer qui regire lo forn de distret no pogués tallar arbres, sinó en la forma acostumada antigament, fol. 2, n.º 4.
— Concedí també cumpliment de sindicat, fol. 2, n.º 8 que misser Antoni Torras, qui era estat senyor de Mataró, en ningún temps no pogués exercir jurisdicció en Mataró, fol. 2, n.º 9.
— Confirma tots los privilegis concedits de antes, fol. 3, n.º 11.
— Lo rey Joan concedí las imposicions ab franquesa de quint per quinse anys, fol. 3, n.º 3.
— Lo rey Fernando concedí remissió general de tots crims y delictes fins dit die perpetrats excep- [f. 9v] tat crim de mort, lesa magestat, trencadors de camins y fabricadors de falsa moneda, fol. 5, n.º 9.

FUNDACIÓ NOGUERA

— Que no·s pagàs lo dret de riberatge, pretenia mossèn Pere Joan Ferrer, fol. 5, n.º 10.

— Que no tinguessen obligacions de tornar a pagar las pensions de censals que dit mossèn Pere Joan Ferrer hi havia usurpades, fol. 5, n.º 11.

— Que lo senyor del castell de Burriach no tinga jurisdicció, sinó dins las parets de dit castell y altres cosas llargament contengudas en dit capítol que és molt llarch, fol. 5, n.º 12.

— Revocà totas las gràcias fetas a mossèn Pere Joan Ferrer volent que en lo terme del castell de Mataró y parròchias de Argentona, Cabrera, Vilassar y Premià, no·s conega per senyor sinó a un Déu en lo cel y un rey en la terra, fol. 5, n.º 13.

— Confirmà tots los privilegis antichs que ab lo present privilegi restaven derogats, fol. 5, n.º 14.

— Donaren per dit privilegi de donatiu, dos mil florins de or, fol. 5, n.º 15.

[F. 10r] Barcelona, és a saber, lo que té concernència a la unió de Mataró y demés parròchies ab dita ciutat; la obligació té Mataró y la franquesa de què gosa com a ciutadans de Barcelona.

— En cas de alinenació de la vila y castell de Mataró que fassa lo senyor rey sie nulla y se hage de revocar dins sis dies aprés ne serà suplicat, y no fer-ho ne té donació feta en son favor la ciutat de Barcelona. Privilegi del rey Fernando, llibre de pregamí, fol. 6, n.º 1 a la fi.

— Lo dit senyor rey don Fernando escrigué carta als concellers de Barcelona per a que en virtut de dita donació prenguessen possessió de Mataró, Argentona, Cabrera, Vilassar y Premià, llibre de pregamí, fol. 10, n.º 1.

— Foren fets acerca de assò y de dita donació y incorporació diferents capítols entre Mataró y les sobreditas parròchias y la ciutat de Barcelona, los quals estan en lo dit llibre de pregamí, fol. 11 y 12, y los següents.

— Primo, són obligats Mataró y las ditas parròchias en prendrer la porció dels forments que proporcionadament los tocarà com a verdaders ciutadans de Barcelona en cas de repartiment.

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 10v]

— Ítem, en cas se hage de seguir a sa magestat en virtud de usatge *Princeps namque* se comunicaran y agregaran ab la ciutat de Barcelona, emperò que seguint resten franchs de pagar, llibre de pregamí, fol. 12.
— Ítem, si la bandera de la ciutat exirà, donaran hòmens per seguir aquella a conexensa dels concellers de la ciutat.
— Ítem, si seran imposats fogatges que hagen de redemir, las ditas vila y castell de Mataró y parròchias participaran en tal redempció ab la dita ciutat de Barcelona y semblantment en osts i cavalcaduras, emperò resten franchs en pagar y contribuir per la matexa cosa.
— Ítem, si per ventura se hauran de fer despeses en las muralles o valls de la dita ciutat de Barcelona o adobs o reparació en aquells, los dits castell, vila, parròchias participaran en tals despeses. Y si ditas cosas se hauran de fer per sinquanteners, los poblats en dita vila y parròchias participaran.
— Ítem, si per la fàbrica o reparació de las ditas murallas y valls se hauran de manllevar censals participaran en la paga de aquell ab la dita ciutat.
— Ítem, si per defensa de las mars se haurà de fe alguna armada com sie dita defensa comuna axí a las mars de Barcelona com dels dits cas- [f. 11r] tell, vila y parròchias participaran y contribuhiran en las despesas de las tals armadas, y si se faran cinquanteners daran homes per lo dit fet, axí com faran los ciutadans de Barcelona.
— Entès, emperò, que en las sobreditas cosas sien tinguts y obligats proporcionadament. Se retingueren, emperò, a major cautela que no sien obligats a las imposicions de la dita ciutat, sinó per aquell temps que despendran carn, vi y pa dins la dita ciutat que aleshores los pagaran comprant-las segons las altras ciutats.
— Ni tampoch sien obligats a participar ni pagar en los censals de dita ciutat, sinó és que fossen per despeses que se haguessen de fer en dites muralles o valls o reparació de aquelles, segons sobre és dit.

Com són ciutadans de Barcelona usan de las franquesas, en dit llibre y en dit fol. 12

FUNDACIÓ NOGUERA

— Los concellers de Barcelona en virtut de privilegi acceptaren per ciutadans de Barcelona los habitants del dit castell y vila de Mataró y parròchias sobredites y als singulars de aquellas y que com a verdaders ciutadans los defendran, tant como lo dit privilegis se·stendrar en totas cosas en què sie acostumat defendre [f. 11v] los ciutadans, segons los privilegis de dita ciutat a despeses, emperò, de ditas vila y parròchias.

— La ciutat de Barcelona atorga als singulars de ditas vila y parròchias cartas de ciutadanatges, ço és, de franquesas de las quals pugan usar defensant-se de pagar lleudas y altres cosas, segons usan los ciutadans de Barcelona, en dit llibre de pregamí, fol. 13.

— Possessió prengué la dita ciutat en virtut de dit privilegi y incorporació de las ditas vila de Mataró y demés parròchias sobreditas, en dit llibre, fol. 13.

— Y prestaren sagrament y homenatge ditas vila y parròchias per rahó de dita unió a la dita ciutat de Barcelona, fol. 13 y 14 de dit llibre.

— Privilegi concedit a la vila de Igualada que fa per Mataró, com a carrer y membre de Barcelona, fol. 6, 2.ª pagina.

[F. 12r]

Castell de Mataró

— Concistia en la vila de Mataró y son terme y en las parròchias de Sant Andreu y Sant Vicens de Llavaneras, y gosan ditas parròchias de los privilegis de la incorporació y unió de Mataró ab Barcelona y franquesas en ells mencionades.

Parròchias de Vilassar, Argentona, Cabrera y Premià

— Foren compresos ab la unió se feu ab la ciutat de Barcelona en lo privilegi del rey don Fernando, y gosan de las franquesas de dit privilegi. Las ditas parròchias de Vilassar, Argentona, Cabrera y Premià fou de privilegi datat del últim de juliol 1480.

[F. 12v]

Lluhismes

— Los lluhismes de propietats que·s tenen en alou del rey nostre senyor se pagan conforme los ciutadans de Barcelona, fol. 7 primera pàgina.

FUNDACIÓ NOGUERA

— Acerca dits lluhismes fou feta conclusió y sentència en lo concistori de la batllia general, y fou declarat haver-se de pagar dits lluhismes a rahó dos sous per lliura y de aquí se fa gràcia de ters, aix que restan a pagar, un sou y quatre per lliura, fol. 7.

Lleuda de Tortosa

— És franca la vila de Mataró y los habitants de pagar la lleuda de Tortosa, fol. 12, primera pàgina.

Muralles

— Llicència de fer las muralles, fol. 6, 9 y fol. 12.

Que Mataró no pague dret de coronatge, fol. 6

Cena del senyor rey o son lloctinent

Venint sa magestat sols deu pagar Mataró [f. 13r] per la sena, 25 lliures y sie sols una vegada en lo any, venint o passant per Mataró lo senyor rey o son lloctinent, fol. 3 i 2.

Confirmació de privilegis

— Ab lo primer privilegi del rey Alfons a 27 de juny 1419 se confirmaren tots los privilegis de antes.[397] Ab lo privilegi, tras mencionat, del senyor rei Fernando en data 31 de juliol 1480, se confirmaren tots los privilegis antichs, fol. 5, n.º 14.
— La magestat del senyor rei Felip Ters confirmà los privilegis de incorporació a la ciutat de Barcelona y los concedits per los reys Alfons, Joan y Fernando, fol. 7, pàgina segona.
— Està també la prop dita confirmació sola en un llibre de fulls de pregamí, és lo original, ço és, còpia autèntica.

En corts pot entrar Mataró

— Lo senyor rey Felip Segon concedí privilegi de enviar síndich a corts generals, fol. 13, primera pàgina.
— Carta real per entrar en corts, fol. 13, 2.ª pàgina.

[F. 13v]

397. *Afegit al marge dret.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Fer imposicions y talls

— Imposicions y talls pot fer Mataró entre los particulars y habitants sens llicència ni provisió real, fol. 4 del resumen n.º 7 y en lo llibre de pregamí, privilegi del rey don Fernando, fol. 7.

Manllevar censals y violaris

— Censals y violaris pot manllevar la universitat de Mataró sens llicència ni provisioó real, és en lo mateix prop dit lloc y és tot ab un mateix capítol.

Delmes, redelmes, vintens y altres imposicions

— Poden també imposar-se delmes, redelmes, vintens o altres imposicions y véndrer o arrendar aquells; en lo mateix lloch y capítol.

Se ha de donar compte al batlle general del sobredit

— En lo mateix capítol sobrecitat de dit privilegi, se diu que de ditas cosas se dega donar compte al batlle general de Catalunya de tres en tres anys, en lo mateix lloch y capítol.

[F. 14r]

Delinqüents com han de ser castigats, y no·s poden trèurer del terme sinó, a regalia

— En lo retroscrit privilegi del rey Alfons 1419, fol. 2, n.º 10, se diu que delinqüent alguno puga ésser tret del terme, ans en aquell dega ésser castigat o absolt.

— En lo retroscrit privilegi del rey Fernando se diu que ningun delinqüent, axí per deute civil com criminal, no puga ésser tret del terme a hont serà pres, ans en aquell dega ésser condempnat y castigat o absolt, sinó és que sie processat de regalia, fol. 5, n.º 8, ni es poden trèurer penyores.

Penyores, processos y enquestes no·s poden trèurer fora, sinó ab regalia

— Ab lo mateix privilegi del rey Fernando y en lo mateix prop dit n.º 8 se diu que les enquestes o processos ni penyores que contra los prop dits delinqüents se faran, no·s puguen trèurer fora, sinó és per procés de regalia.

FUNDACIÓ NOGUERA

— Lo batlle de Barcelona no se·n pot tampoch aportar las penyoras ni processos, fol. 4, n.º 4.

[F. 14v]

Franquesas

— Franquesa de sagell, feu lo senyor rey Alfons en lo trascitat privilegi, la primera vegada que Mataró se redemí de baró, llibre de pregamí, fol. 4.

— Franquesa de sagell, feu lo senyor rey Fernando en lo altre trascitat privilegi, la segona vegada que també Mataró se redemí de baró, en dit llibre fol. 9.

— Franquesa per vint y sinch anys feu lo senyor duch de Feria, virrey, a la vila de Mataró del dret tocant a sa magestat per rahó dels drets y imposicions de dita vila fet als 28 de mars 1602, en dit llibre de pregamí, fol. 41 y en lo resumen, fol. 4.

— Franquesa territori, com a carrer de Barcelona, fol. 6.[398]

— Franquesa de [...][399]

Hospital de Mataró

— De privilegi di Hospital que pot succehir a tots los béns dels qui en ell moriran intestats,[400] sens fills o altres legítims successors, fol. 13 del resumen.

[F. 15r]

Mercat

— Se podia tenir mercat en temps antich, mercat en dilluns, fol. 9 del resumen.

— Se concedí aprés que·s tingués dimars, fol. 13 del resumen.

Firas

— Dos firas se poden tenir en Mataró, una en per Sincoagèsima[401] y la altra per Sant Bartomeu,[402] fol. 14, n.º 8 y fol. 5, n.º 1 del resumen.

398. *Sembla inconclús.*
399. *Inacabat.*
400. *Afegit.*
401. *Diumenge de Quinquagèsima, diumenge cinquanta dies abans de Pasqua; com a molt aviat és l'1 de febrer i com a màxim, el 7 de març.*
402. *Bartomeu, apòstol, 24 d'agost.*

FUNDACIÓ NOGUERA

— La de Sant Bartomeu, antes era per Sant March,[403] fol. 14, en dit n.º 8.

Scrivania

— Fou incorporada la scrivania de Mataró a la corona real y que no·s pogués separar ni alienar, conforme la vila ab lo primer privilegi de incorporació citat en lo resumen, fol. 2 y en lo llibre de pregamíi, fol. 2.

— Abilitació de dita scrivania, fol. 15 del llibre de pregamíi.

[F. 15v]

Remissió de delictes

— Remissió general de tots delictes y crims feu lo senyor rey Alfons en la primera vegada que se incorporà Mataró a la corona real y a la ciutat de Barcelona, en lo retroscrit privilegi en data de 27 de juny 1419 —llibre de pregamí, fol. 4—, no comprenent-si los qui vingueren contra redempció del senyor [rey e] incorporació a la corona real.

— Remissió de totas penas de ters y altes penas, salvo crim de mort, lesa magestat, trencador de camins y fabricador de falsa moneda, feu lo senyor rey Fernando en lo trascitat privilegi de 31 de juliol 1480, fol. 5 del resumen, n.º 9 y fol. 8 del sobredit llibre.

Veguer de Barcelona

— Pot exercir jurisdictió en Argentona, Cabrera, Vilassar y Premià, trobant-se en aquellas present, axí com fa lo batlle de Barcelona en Mataró, trobant-se present en dita vila, fol. 4 del resumen, n.º 4.

[F. 16r]

Governador y altres oficials, que no tenen jurisdictió en Mataró[404]

— Governador de Catalunya, comissaris, algutsirs o altres oficials no tenen jurisdictió en Mataró, ni en las parròchias propditas compresas ab lo privilegi del rey Fernando, sinó

403. *Sant Marc, evangelista, 25 d'abril.*
404. *Afegit.*

FUNDACIÓ NOGUERA

és per procés de regalia, de pau y treva o altres concemblants, llibre de pregamí, fol. 7.

Confraries de Mataró

— Poden statuhir y fer pagar los confrares y en sentència exequtar-los finalment; gosan dels mateixos privilegis y prerrogativas que tenen las de Barcelona; fol. 14, n.º 9 del resumen.

Aigües

— Fou fet stabliment de las aiguas de diversos torrents en favor de Mataró per lo batlle general, fol. 16 del resumen.
— Fou feta concòrdia ab Sala de Valleix, de certa aigua de la vila; en lo mateix fòleo.
— Fonch fet stabliment de totas las aiguas que na- [f. 16v] xen y discorrent per los torrents de Valleix, que venen a donar cap a la riera de Valleix; en lo mateix fol. 16.

Rectors de Mataró

— Acerca de dits rectors y residents de nostra iglésia parroquial y cosas tocants a aquells y a dita iglésia, hi ha llibre de concòrdias en lo arxiu y està també tocat en lo resumen, fol. 17.

Torredà

— Ha de cobrar la torreda, ço és lo qui està en la torra de la vila de las embarcacions arriban a esta vila, lo següent; és a saber, de vaxells, set reals; de barcas de set-cents quintars en amunt, set sous y de altra qualsevol embarcació de sinch-cents quintars en avall, tres sous; entenint-se de las embarcacions que vindran de fora regne y no altres. Consta ab deliberació de concell feta a 23 de agost 1682.

Fosser

Ha de cobrar lo fosser d·esta vila de enterros lo següent: primo, si és cos gran de la vila y serà enterrat en tomba, 14 sous y un sous i sis de guix. Y si serà enterrat en fossar, 10 sous. Ítem, si

FUNDACIÓ NOGUERA

serà albat de la vila y serà enterrat en tomba, 10 sous y un sous y sis per guix y si serà enterrat al fossar, set sous. Ítem, dels pagesos de Mata, Valleix, Cirera y Treya, tant si és albat com si fos gran y serà enterrat en tomba una [f. 17r] lliura y 1 sou 6 per guix. Y si serà enterrat al fossar, tant si és albat com si és gran, 16 sous. Y de las casas d·en Mataró, Pujol del Palmer y Fogueres del Torrent se·n comprenen ab los salaris dels de la vila. Consta ab deliberació de concells feta a 2 de mars 1683.

Portal de Barcelona, ço és quant hi ha de haver de passatge fins a la casa de Anglada

— En una deliberacion de concell a 6 de juny 1601, se menciona lo trast hi ha de haver des del porta de Barcelona, ço é de la casa és en dit portal fins a la casa de Anglada que és allí.

Muralles dins y fora han de tenir de passatge 12 palms

— En una deliberació de concell feta a 20 de octubre 1585, se fa menció que lo passatge de las muralles dins y fora és 12 palms. Se troban en los llibres de la universitat aqueixos temps diferents deliberacions y cosas fahents per ditas muralles y se comensaren en lo any 1569. Està també encertada[405] las trassas y ruedo havian de tenir ditas muralles.

Carrer qui va des del Portalet a mar

— En lo llibre de la universitat a 26 de agost[406] 1617 se troba una declaració feta per les perçonas elegidas per lo concell de la forma ha de tenir lo carrer que va del Portalet a mar, que fonch 31 palms de amplària, y que la casa d'en Pou de la Sínia no pogués preténdrer cosa per lo passatge de dit carrer.

[F. 17v]

Quant se comensà a donar de gràcia la aigua als dos convents

— En lo dit llibre de la universitat, a 24 de juny del any 1618 està continuada la concessió o gràcia que la universitat

405. *Fins al final de la frase, inserit al marge dret.*
406. 26 de agost, *sobre la línia.*

FUNDACIÓ NOGUERA

feu la primera vegada als dos convents, ço és caputxins y carmelitas descalsos, ab promesa que feren dits dos convents de no allegar-ho per possessió.

Professó de Sant Joseph en la segona dominica- en avant en lo resumen, fol. 17.

— Lo trast que ha de tenir lo camí que va del Pou devall a mar.

— Acerca lo trast o amplària que ha de tenir lo camí qui va del Pou de Vall a mar, hi ha una deliberació o visura en lo any 1662 per algunas quexas hi hagué dels vehins del Revalet de las aiguas pluvials. És en lo llibre de determinacions.

Aigua que passa per la sínia de Martí Tarascó, dita d'en Pou

— En lo any 1665 hi ha una obligació, que ab acte feu Sadurní Mas, pagès de Mataró, de péndrer la aigua que devalla de la plasa y passa per la carniceria y passa, o ve a discórrer a la sínia dita d'en Pou que vuy, 1692, possehex Martí Tarascó y aleshores possehia dit Mas. És dit acte en la mà o llibre de la universitat, en poder de Antoni Pau Simon, notari.

[F. 18r]

Camí de la Morberia

— Acerca lo camí o passatge de la morberia des del camíi dels caputxins, hi ha una concòrdia en lo llibre de la universitat en poder de Joan Antoni Vigo, notari, feta entre los jurats y concell y Miquel Torner y Joan Pau Llauder a 12 de agost 1656.

Venda de la Morberia

— Als 15 de juliol 1656 en la scrivania de Mataró, en poder de Joan Antoni Vigo, notari, és la venda perpètua feta per las reverendes priora y convent de monjas carmelitas descalsas de dita vila a la universitat de dita vila de Mataró del tros de terra ahont vuy és la Morberia, que aleshores era camp y part, çó és quatre tirs de seps de ample y de llarch, tant com té lo dit trosset de camp de vinya plantat, y lo dit tros que diu era camp, conté sinch cortans de forment.

FUNDACIÓ NOGUERA

Se comprèn, també, ab dita venda en favor de la vila lo alou y directa senyoria. Lo dit acte és tret en lo arxiu.

Renúncia de Andreu Arnau

— Al primer de maig 1682, en poder de Salvador Saurí, notari, és lo acte de renúncia que feu Andreu Arnau, mercader de la vila de Mataró, en favor de la dita universitat de Mataró de la lite y causa que a instància sua se haurà introduhida en la Real Audiència, pretenent que lo tros de terra, és en dita morberia a la part de llevant, ahont ha de fer una capella de Nostra Senyora dels Desamparats (comprès ab la sobredita venda) que no era de la Universitat, sinó de dit Arnau. Y per vèurer-se clar que dit tros era de la vila, feu dit Arnau la dita renúncia. És dit acte tret en lo arxiu.

[F.18v°]

Professó que·s fa en la segona dominica *in albis* en lo convent de St. Joseph

— Ab deliberació de concells presa als 2 de setembre[407] 1629, se resolgué guardar-se la festa del gloriós St. Joseph y prender-lo per advocat per a que alcansàs de Déu nostre senyor, guardar-nos de tempestats y pedregades y guardar sa festa de la manera se guardan y són votats los benaventurats sant Sebastià y sant Roch y sant Christòfol, ordenant que quiscun any per al dia de sa festa que·s a 19 de mars, se fes professó solemne, partint de la iglésia parrochial y de allí se vage al monestir de St. Joseph y allí se fasse ofici solemne per los reverents rector y preveres de la iglésia parrochial, a costes de la universitat. És dita deliberació decretada per lo il·lustríssim y reverendíssim senyor don Joan Sentís, bisbe de Barcelona, y esta auctèntica en lo arxiu.

— Advertint-se que a 4 agost del mateix any se prengué altra resolució ab la qual se mencionava péndrer al dit gloriós sant per patró y ab la dita última deliberació, declaren ésser la mente del concell préndrer-lo per advocat, com és dit y no per patró, y foren los motius de votar-se dita

407. 4 de agost, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

festa per que·ns guarde Nostre Senyor de intempèries, de ayre, pedregades, pestes y altres infortunis.

— Aprés als 24 de juliol 1643, se feu altra deliberación de concell ab la qual se diu que sens derogació de la primera deliberació, sempre y quant los senyors rector no digués lo ofici, lo pare Prior de dit convent de St. Joseph, o lo Pare President

[F. 19r] y no los vicaris, y que lo predicador fos de la religió dels descalsos.

— Ab altra deliberació, presa als 17 de mars 1664, se resolgué mudar la dita festa en la segona *dominica in albis*, com vuy 1692, se fet y fou per las diferències hi hagué entre lo dit convent y los rector que havia dos o tres anys que nos feya dita festa acerca que lo convent volia que los rector y no altre celebràs lo ofici y se resolgué que los senyors jurats tinguessin la elecció del predicador.

Donació en favor de la vila de la terra del carrer travesser dit de Sant Pere més baix

— Ab acte en poder del reverent Pere Peremas, vicari y notari de la present vila de Mataró, clos per Salvador Saurí, notari, als 6 de juny 1682, és la donació feta per Salvador Andreu, apotecari de dita vila, en favor de la universitat de aquella, de tota la terra que ocupa y conté lo carrer travesser novament fet, o trassat des del carrer de St. Antoni de Pàdua fins al carrer de St. Joan, de amplària de vint y sis palms, poch més o manco. Lo qual carrer se anomena de Sant Pere més baix, reservant-se la universitat lo llum o claredat de casas de tot lo dit carrer, tant de la part de demunt com de la part de devall, per la qual donació se obliga la universitat [f. 19v] en fer dos parets com en dit acte que és auctèntich en lo arxiu més llargament se conté.

Pot la vila fer pasturar son bestiar en las terras dels particulars de Mataró situades en Argentona.

— Als 3 de febrer 1646, feu provisió la Real Audiència per lo doctor Pallarés declarant poder pasturar lo bestiar de Mataró en las terras dels particulars de dita vila situades en lo terme de Argentona, remetent la declaració de poder

FUNDACIÓ NOGUERA

pasturar dit bestiar en las terras dels particulars de dita parròchia de Argentona a la sentència definitiva; fonch confirmada dita sentència a 13 de juny 1648 com se pot vèurer en lo tresllat que és en lo arxiu.[408]

Declaració en favor de Mataró com a siutadans de Barcelona, specialmente acerca de ser franchs de pagar lleuda en Cadaqués y Rosas.[409]

— Als 15 del mes de nohembre 1632, fonch feta declaració y sentència en lo concistori dels senyors concellers de la ciutat de Barcelona, declarant en ella ésser franchs los habitants de la vila de Mataró de pagar drets, axí de lleuda com altres amb la ma- [f. 20r] texa forma ho són los ciutadans de Barcelona, per rahó de la unió feta de esta vila ab reals privilegis ab la ciutat de Barcelona en special ab los concedits per lo senyor rey Alfons a 8 de novembre 1424, y lo altre per lo senyor rey Fernando a 31 de juliol 1480. Del sobredit hi ha un procés en lo arxiu fet en lo dit concistori dels senyors concellers de la ciutat de Barcelona, a instància de Joan Ros, negociant de dita vila de Mataró, per haver-se-li fet pagar dit dret en Rosas y Cadaqués, y per so fonch declarada marca contra los singulars de Rosas y Cadaqués en los diez anys sobredits, ab dita sentència que fonch feta per lo doctor Tomàs Aleny, assessor de la dita ciutat de Barcelona, y és closa dita sentència per lo doctor don Jaume Agramunt, notari públic ciutadà de Barcelona, scrivà major y secretari del concell de dita ciutat.

[F. 20v]

Venda de la pessa a hont són los corrals

— A 28 de nohembre 1613, en lo llibre de la universitat és lo acte de venda perpètua feta per Montserrat Rolf y Pou, negociant, y Maria Pou, cònyuges, als jurats de Mataró en nom de la universitat de dita vila, de la pessa de terra en la qual són los corrals, en lo lloch anomenat Arrouet que·s té en alou del senyor rey y sens prestació de cens algú. Fou lo preu de dita venda dos-centes quaranta lliuras.

408. A 16 octubre 1737 se ha entregat lo tresllat al doctor Padró, *al marge esquerre.*
409. Lleuda, *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Concessió que es feu per lo concell de Mataró als Pares Caputxins de la capella de Nostra Senyora de Esperansa

— Als 20 de maig 1611, concedí lo concell als Pares caputxins la capella de Nostra Senyora de Esperansa per a que dits religiosos estiguessen en dita capella. Després en lo mateix llibre de la universitat se troban algunas deliberacions de concell concernents a dits Pares Caputxins.

Votació de la festa de Sant Roch[410]

— A 2 de agost del sobredit any 1611 se men- [f. 21r] ciona una deliberació de concell feta dit die, que la festa de Sant Roch estava votada per la universitat y se diu en la mateixa deliberació que no y hagués balladas en dit die. Lo que se expressa assí per que se veje la antiguitat que té en esta ciutat la devoció de sant Roch.

Que lo un any durant lo beneplàcit de Universitat, predicassen los adventos y quaresmas los Pares

— A 4 de abril 1612 resolgué lo concell que durant lo beneplàcit de la universitat, predicassen los adventos y quaresmas alternative los Pares descalsos y caputxins, ço és un any los uns, y lo altre los altres.

Present que es feu al il·lustre senyor bisbe de Barcelona

— Al primero de octubre 1613, resolgué lo concell que tenint notícia que lo il·lustre senyor bisbe de Barcelona havia de venir a confirmar, se li fet un present de valor que fou fet a mossèn Joan de Moncada, últim bisbe de Barcelona, y assò ab ànimo que no fos licet en conseqüència, sinó motu voluntàriament y sens tenir-hi obligació.

[F. 21v] i [F. 22r] En blanc.

[F. 24r/1r]

Resum o aranzel del que en substància contenen los privilegis concedits a la vila de Mataró, antigament anomenada Ciutat Freta

410. Vot de Sant Roch *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

— Lo que primer se segueix és lo que està en lo llibre de paper ab cubertas de pregamí, comensant en fol. 1 y aprés està continuat lo del llibre de pregamí ab cubertas de fusta.[411]

Fol. 1. Que poguessen manllevar y fer imposicions per redemir-se del senyor en la primera vegada.

— Alfons, per la gràcia de Déu, rey de Aragó ab privilegi *datum* en Barcelona al primer de mars 1419 concedí a la vila de Mataró y terme del castell de aquella, o a la universitat del terme de dit castell, que poguessin manllevar las quantitats necessàries para redemir-se de misser Antoni Torres, Joana sa muller, Baltasar llur fill, que ab cert títol possehien la senyoria de dit castell y son terme. Imposar qualsevol tall o talls, redelmes y altres coses.

En lo mateix llibre de paper, fol. 4.

Que per los quatre mil florins de dita primera redempció poguessin congregar-se y crear síndichs.

Lo mateix Alfons, rey de Aragó, y ab privilegi *datum* en Barcelona als 26 de abril 1419 concedí [f. 24v/1v] a la universitat de la vila y castell de Mataró y sos termes, anomenada antigamente Ciutat Freta, que per pagar aquells quatre mil florins de or que havien manllevat los singulars de dita universitat per dita redempció o per lluhir los censals se havien encarregats o novament venuts y creats, poguessen congregar-se en qualsevol part dins los termes de dit castell, crear qualsevol síndich y procurador per a manllevar a menor o major interès, carta de gràcia mitjensant imposar talls, redelmes, *et cetera*.

En dit llibre de paper, fol. 8

A més dels 4000 florins poguessen manllevar 1500 florins per los gastos de dita redempció.

Lo mateix Alfons, rey de Aragó, *et cetera*. Ab privilegi *datum* en Barcelona als 23 de maig de dit any 1419, concedí a dita universitat que a més dels dits quatre mil florins, poguessen axí mateix manllevar mil y sinch-cents florins per pagar los gastos fets per dita redempció.

411. y aprés...fusta *afegit al marge dret*.

FUNDACIÓ NOGUERA

En lo llibre de paper, fol. 12

Que Bernat Ferrer firmàs lo sindicat

Lo mateix Alfons, rey de Aragó, *et cetera*, ab privilegi [f 25r/2r] *datum* en el monestir de Sant Culgat del Vallès als 30 de maig 1419, manà a Bernat Ferrer, habitant y home propi del castell de Mataró, que firmés lo sindicat fet per dita universitat per manllevar ditas quantitats, lo que recusava firmar dit sindicat per ésser ciutadà de Barcelona.

En lo llibre de paper, fol. 14 y en lo llibre de pregamí amb cubertas de fusta, fol. 2

Conté aquest privilegi la incorporació de la vila de Mataró a la ciutat de Barcelona, no podent-se alienar de la corona real y se pugue defensar ab armas y altres cosas.

Lo mateix Alfons, rey de Aragó, ab privilegi *datum* en lo monestir de Sant Culgat del Vallès a 27 de juny 1419 concedí a dita universitat las cosas següents:

1. Primo, incorpora aquella a la ciutat de Barcelona fent-la membre de dita ciutat o del comptat de aquella, ab promesa de no alienar-la per ningun cas de la corona real.
2. Ítem, que en cas de alienació puguen defensar-se ab arma y cas se seguesca mor o nafra no sie tingut per delicte, volent ésser sempre tinguda per membre y carrer de Barcelona.
3. Ítem, que per quinse anys poguessin imposar [f. 25v/2v] qualsevol imposicions, com acostumaven aleshores imposar qualsevols ciutat y llochs de Catalunya.
4. Ítem, que lo primer que regirie lo forn de distret no pogués tallar arbres, sinó en la forma acostumada antigament.
5. Ítem, que lo dimars de la festa de Pasqua de Resurrecció poguessen elegir quatre jurats y vuyt concellers del terme, los quals regissen dita universitat y béns públichs y que poguessen tenir caxa comuna, véndrer a carta de gràcia censals e violaris a qualsevols personas, fer y imposar delmes y redelmes.
6. Ítem, que los dits jurats y clavari degan prestar jurament y homenatge en poder del oficial de dit terme.
7 Ítem, que lo clavari, ans de usar de son ofici, hage de donar bonas fermances.

FUNDACIÓ NOGUERA

8. Ítem, concedí compliment de sindicat.
9. Ítem, que misser Antoni Torras en ningun temps, encara que tingués qualsevol ofici real, no puga exercir juridicció alguna en dit térmens ni en los habitants de aquell.
10. Ítem, que delinqüent algú no puga ésser tret [f. 26r/3r] del terme, ans en aquell dega ésser castigat o absolt, y que lo batlle dega ésser natural[412] de Mataró y axí mateix lo sotsbatlle, y que no ho puga ser hostaler, carnicer, flaquer ni taverner.
11. Ítem, confirmà tots los privilegis concedits de antes.

En lo mateix llibre de paper, fol. 24

Que Mataró sempre sie tingut per carrer y membre de Barcelona.

— Lo mateix Alfons, rey de Aragó ab privilegi *datum* en Barcelona als 8 de nohembre 1424, concedí que dita universitat fos sempre tinguda per carrer y membre de la ciutat de Barcelona.

En lo mateix llibre de paper, fol. 30

Que·s donàs possessió de Mataró als concellers de Barcelona

— Lo mateix Alfons, rey de Aragó, ab privilegi *datum* en Barcelona als 9 de nohembre 1424 ordenà que·s donàs possessió de la dita vila, castell y son terme als concellers de Barcelona com a membre y carrer de dita ciutat.

En lo mateix llibre de paper, fol. 33

Conté la jurisdictió del batlle de Barcelona en Mataró; que per la sena del rey se paguen [f. 26v/3v] sols 25 lliures, y sie sols una vegada lo any y franquesa de quints per 15 anys.

1. Joan, rey de Aragó, *et cetera*, ab privilegi *datum* en Barcelona, als 3 de febrer 1460 concedí que lo batlle de Barcelona puga exercir jurisdicció en dita vila y terme del castell y parròchias en aquell contengudas.
2. Ítem, que per una vegada lo any degan pagar, sinó vint y sinch lliures per quiscuna sena y no puga ésser sinó una

412. de Mataró...lo sotsbatlle, *al marge dret*.

FUNDACIÓ NOGUERA

vegada quiscun any, venint lo senyor rei o son lloctinent y passant per Mataró.

3. Ítem, concedí las imposicions ab franquesa de quint per quinse anys més del que estaven concedides.

En lo mateix llibre de paper, fol. 38

Exequució de dit privilegi

— Lo mateix Joan, rey de Aragó, concedí exequutòria de dit privilegi lo mateix die.

En lo mateix llibre de paper, fol. 40

Acceptà dit rey a sa protecció Mataró, Vilassar, Argentona, Cabrera y Premià.

— Lo mateix Joan, rey de Aragó, acceptà baix sa protecció la dita vila de Mataró y las parròchias de Vilassar, Argentona, Cabrera y Premià ab privilegi *datum* en la vila de Stella a 26 de juliol 1476.

En lo mateix llibre de paper, fol. 42 y en lo llibre de fulls de pregamí, fol. 5

Fou en la segona vegada se redemí Mataró del senyor

Conté que fos tingut Mataró sempre per [f. 27r/4r] carrer y membre de Barcelona y que non pogués ser separada per ninguna raó y altres capítols de importància per la vila

1. Fernando, por la gràcia de Déu, rey de Castella, Aragó, *et cetera*, ab privilegi *datum* en Toledo als 31 de juliol 1480, concedí a dita universitat que fos tinguda sempre per carrer y membre de la ciutat de Barcelona, imposant-la de nou aquella y que no pogués ser separada per ninguna raó.
2. Ítem,[413] que los batlles sien triennals, y que pugan exercir també jurisdicció cada hu en sa parròchia y terme, com lo batlle de Barcelona en sos súbdits y que antes de usar del ofici de batlle hagen de assegurar de tenir taula.
3. Ítem, que los batlles hage de ser naturals de la parròchia ahont seran batlles habitants y heretats en aquella mateix

413. Batlle *al marge dret*.

FUNDACIÓ NOGUERA

parròchia y son terme y que lo batlle de Mataró pogués fer lloctinent de batlle en Llavaneres[414] y que quiscun trienni se fasse elecció de tres personas y presentadas dita terna per lletra o altrement al senyor rey, si present sexa, sinó a son lloctinent generals y sinó al batlle general de Cathalunya, en cap de hu dels quals tres dega ser feta la provisió de la batllia per aquell trienni. Que lo batlle de Mataró tinga per son salari quiscun any quinse lliures, son lloctinente sinch lliures y los batlles de les demés parròquies deu lliures quiscú quis- [f. 27v/4v] cun any los quals salaris se paguen dels emoluments que trauran de la batllia, y no de altres rendas reals.

4. Ítem, que lo batlle de Barcelona present en Mataró puga exercir jurisdicció com lo batlle de Mataró en la forma acostumada. Y axí mateix essent aquell present pugue lo batlle de Mataró exercir jurisdicció tota, exceptat en les causes que serà inibit per aquell y essent aquell fora cessen las inibitions y que no se pugue aportar ningun procés ni penyores ni presos y que no·s pugue valer de altre notari, sinó de la dita vila de Mataró, lo mateix lo veguer en Argentona, Cabrera, Vilassar y Premià.
5. Ítem, la mateixa jurisdicció pot exercir lo veguer de Barcelona en Argentona, Cabrera y Vilassar y Premià, excepto que pot portar notari, però ha de dexar tots los actes y processos en poder del batlle de quiscuna parròchia.
6. Ítem, que poguessen quiscun any en cada una parròchia elegir jurats, clavari y demés oficials, com antes tenien acostumat.
7. Ítem, que puguen imposar qualsevols imposicions, delmes, redelmes, vintens, *et cetera* y que de tres en tres anys ne degan donar compte al batlle general de Cathalunya.
8. Ítem, que ningun delinqüent, axí per deute civil [f. 28r/5r] com criminal no pugue ésser tret del terme ahont serà pres, ans en aquell dega eéser condempnat y castigat o absolt, y las enquestas o processos ni penyores que contra ells se faran no·s puguen trèurer fora, sino és que sie processat de regalia.[415]

414. y que lo batlle....Llavaneres *al marge dret*.
415. y las enquestas....regalia, *afegit al marge dret*.

FUNDACIÓ NOGUERA

9. Ítem, remissió general de tots crims y delictes fins die perpetrats, exceptats de crim de mort, lesa magestad, trencadors de camins y fabricadors de falsa moneda.
10. Ítem, que no·s pagàs lo dret de riberatge, pretenia mossèn Pere Joan Ferrer.
11. Ítem, absolgué que no tinguessin obligació de tornar a pagar les pencions de censals que dit mossèn Pere Joan Ferrer se las havia usurpades.
12. Ítem, que lo senyor del castell de Burriach no tinga jurisdicció, sinó dins las parets de dit castell, y altres coses llargamente contengudes en lo present capítol que és molt llarch.
13. Ítem, revocà totas las gràcias fetas a mossèn Pere Joan Ferrer, volent que en lo terme del dit castell y vila de Mataró y parròchias de Argentona, Cabrera, Vilassar y Premià no·s conega per senyor sinó a un Déu en lo cel y un rey en la terra.
14. Ítem, confirmà tots los privilegis antichs que ab lo present privilegi restaven derogats.
15. Donaren per dit privilegi de donatiu dos mil florins de or.

[F. 28v/5v]

En lo mateix llibre de paper, fol. 59

Que en virtut de dita agregació prenguessen possessió de Mataró los concellers de Barcelona

— Lo mateix Fernado, rey de Aragó *et cetera*, ab carta scrita als concellers de Barcelona ordenà que en virtut de dita agregació prenguessin possessió de dita vila, castells y terme de Mataró y demés parròchies. *Datum* en Calatayud als 15 de maig 1481.

En lo mateix llibre de paper, fol. 61

Que·s tingués mercat en Mataró lo dilluns

— Jaume, per la gràcia de Déu, rey de Aragó, ab privilegi *datum* en Barcelona als idus de juliol 1294[416] concedí que en la vila de Mataró se tingués mercat cada semmana, lo dilluns.

416. Idus de juliol, *són el 15 del mes de juliol.*

FUNDACIÓ NOGUERA

En lo mateix llibre de paper, fol. 62

Llicència de fer muralles

— Lo príncep de Moleto, lloctinent y capità general, concedí llicència a la vila de Mataró de fer muralles y clòurer-se. *Datum* en Barcelona als 7 de nohembre 1569.

[F. 29r/6r]

En lo mateix llibre de paper, fol. 64 y 65

Muralles

— Carta escrita per lo senyor rey al prior don Fernando de Toledo, lloctinent y capità general en rahó de las murallas. A 10 de desembre 1569 foren posades las fitas o senyals per fer las muralles. A 20 de janer 1570 foren comensades las muralles a la quintana d'en Soler del Pou, a la part del carrer de Barcelona, com totas apar en los llibres de la Universitat.

De aquí en avant se troban moltes determinacions de concell acerca dites muralles.[417]

En lo mateix llibre de paper, fol. 66

Muralles

— Dit prior don Fernando concedí privilegi sobre la construcció de las muralles.

En lo mateix llibre de paper, fol. 69

Qe no·s cobre dret de coronatge

— Privilegi o carta real ab la qual lo senyor rey de Aragó, Alfonso, manà al batlle general de Catalunya que no reba ni exigesca dels ciutadans de Barcelona ni de las vilas y llochs que són carrer de Barcelona lo dret de coronatge; fa per dita vila de Mataró y terme y parròchias.

En lo mateix llibre de paper, fol. 70

Que no sien tretas en conseqüència exequcions fetas contra alguns de Barcelona, fa per la sobredita franquesa del coronatge.

417. A 10 de desembre... dites muralles, *inserit al marge dret amb una altra lletra.*

FUNDACIÓ NOGUERA

— Privilegi o carta real ab la qual la magestat del senyor [f. 29v/6v] rey de Aragó, Joan, manà que no sien tretas en conseqüència las exequucions fetas per alguns oficials y ministres de sa magestat contra alguns ciutadans de Barcelona contra los privilegis de dita ciutat; fa per lo efecte de ésser franca de coronatge. *Datum* en Tortosa als 18 de desembre 1393.

En lo mateix llibre de paper, fol. 72

És en rahó de la franquesa té Mataró com a carrer de Barcelona

— Privilegi concedit per lo senyor rey Joan de Aragó, *et cetera* a la vila de Igualada, carrer de Barcelona ab lo qual com stà com la dita vila de Igualada y los habitants de ella gaudexen de tots los privilegis y llibertats que gosan los ciutadans de Barcelona. Fa per dita vila de Mataró per ésser tambe carrer de Barcelona.

En lo mateix llibre de paper, fol. 73

Franquesa de servituts pecuniàries se poguessen demanar; fet en favor de Barcelona y als qui gosan de sos privilegis.

— Privilegi concedit a la ciutat de Barcelona y a tots los que gosan privilegis de aquella que lo senyor rey en Pere de Aragó, etcetera, y confirmacio de aquell [f. 30r/7r] feta per lo rey en Jaume de la franquesa de totas servituts pecuniàries pogués demanar en qualsevol temps. *Datum* en Barcelona a 5 de nonas[418] de nohembre 1313.

En lo mateix llibre de paper, fol. 77

Gràcia dels lluhismes del senyor rey que·s paguen conforme los ciutadans de Barcelona.

— Privilegi concedit per la magestat del rey don Felip Quart, *datum* en Madrid als 17 de juliol 1632, a la universitat de la vila de Mataró y son terme y singulars de aquella ab lo qual los fa gràcia dels lluhismes de las propietats alodials del senyor rey, ahont se vulla ser i que de aquí al devant los paguen conforme los paguen los ciutadans de Barcelona.

418. *5 de nones és un impossible: això o és 1 de novembre, per tant calendes, o és 2 de novembre perquè les nones es compten com a molt de IV abans de nones.*

FUNDACIÓ NOGUERA

En lo mateix llibre de paper, fol. 79

Que los sobredits lluhismes se paguen a rahó de 2 sous per lliura y de aquí se fa la gràcia del ters, que resta a pagar 1 sou 4 diners per lliura.

— Conclusió y sentència feta en lo concistori de la batllia general de Catalunya sobre lo modo de exigir los lluhismes y foriscapis deguts al rey, nostre senyor, per propietats alodials del senyor rey en exequució dels atràs més prop calendat pri-[f. 30v/7v] vilegi los quals se dehuen pagar a rahó de dos sous per lliura y de aquí se fa gràcia del ters que resta a pagar a rahó un sou y quatre diners per lliura. Fonch feta y publicada sentència en favor de Gaspar Massot, pagès de Mataró, y contra lo receptor de la batllia general als 20 de juny 1643.

En lo mateix llibre, fol. 81 y és també sola en un llibre de fulls de pregamí.

Confirmació de diferents privilegis feta per Felip Ters, rey de Espanya, en favor de Mataró y és de molta importància.

— Privilegi concedit a la vila de Mataró y son terme per la magestad del rey de Castella y Aragó don Felip Tercer, *datum* en Barcelona al primer de juliol 1599, lo qual conté confirmació dels privilegis de incorporació a la ciutat de Barcelona y altres privilegis concedits a dita vila per los reys de Aragó, Alfonso, Joan y Fernando, los quals estan incertats en dits privilegis y també continuats en lo mateix llibre y calendants en el calendari. És de molta importància.

En lo llibre de pregamí ab cubertas de fusta, fol. 2
(Assí comiensan los privilegis continuats en lo llibre de fulls de pregamí).

Lo mateix privilegi concedit per lo senyor rey [f. 31r/8r] de Aragó que està posat en lo llibre de paper fol. 14 y està tras mencionat.

En lo mateix llibre de paper (*sic*), fol. 5

Lo mateix privilegi concedit per lo senyor rey Fernando de Castella y Aragó, *datum* en Toledo als 31 de juliol 1480, que està posat en lo llibre de paper fol. 43 y està tras mencionat.

FUNDACIÓ NOGUERA

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 10

Acerca la possessió prengué Barcelona en virtut de la incorporació del rey don Fernando de la vila de Mataró a Barcelona.

1. La carta que escrigué lo senyor rey als concellers de Barcelona per a que prenguessen possessió de la vila de Mataró és en lo llibre de paper, fol. 59.
2. Com los concellers de Barcelona remeteran al concell ordinari de trenta-dos e aquells ho remeteren al Consell de Cent.
3. La deliberació feu lo Concell de Cent.
4. Los concellers ab concell dels advocats de la ciutat tractarense capítols ab la dita universitat de [f. 31v/8v] dita vila, castell y terme de Mataró y parròchias.
5. Los capítols per dit efecte fets y seguidament los homenatges prestats per dita vila y parròchias de la dita ciutat.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 15

Abilitació de la scrivania y confirmació que lo batlle de Barcelona no pugue tenir notari.

— Lo mateix rey Fernando abilità la scrivania de dita vila y confirmà lo capítol del dalt dit privilegi que diu que lo batlle de Barcelona no puga tenir notari per continuar los actes farà en la vila y castell de Mataró.

En lo mateix llibre de pregamí fol. 16-17-18-19-20

És lo privilegi de més política y govern y del que més se val la vila en quant a jurats y demés càrrechs de la universitat.

Carles, per la divina clemència, rey de Romans y emperador, dona Joana sa mare [f. 32r/9r] y lo mateix don Carles, rey de Castella, Aragó ab comissió, *datum* en Barcelona als 20 de agost 1519, cometeren a don Francesch Ubach del real concell de Cathalunya disposàs lo govern de la casa de la universitat de la vila y castell de Mataró y son terme ab insiculació y que se fes extracció de tots los oficis, com de antes se feya elecció de aquells en virtut de la qual se ordena lo següent:

1. Primo, ordenà que fossen fetas las bolsas de batlle, jurats y concell, mostassaph, clavari, ohidor de comptes y altres

FUNDACIÓ NOGUERA

oficis de dita universitat y en aquellas insicula las perçonas a ell ben vistas ésser àbils y suficients.

2. Ítem, feta la dita insiculació, ordenà que aprés feta la extracció sian las ditas bossas per lo batlle de cada vila tancades, closas y sagellades en presència del concell y del notari o scrivà de aquell y de dita universitat, y per absència del batlle y son lloctinent y axí sagellades sien posades y tancades dins una bona caxa que tinga sis claus de diversas tancadures de la quals tinga lo batlle una clau, e los jurats una cada hu e lo notari altra y que lo batlle dexant son ofici dexe la dita clau al que entrarà per batlle. [F. 32v/9v] del qual rebia jurament que no acomanarà aquella a perçona alguna, sinó en cas de llegítim impediment, y que dita caxa no obrirà ni concentirà ser uberta, sinó que sie convocat lo concell en presència de aquell y dels qui seran la hora prefigida. La qual caxa axí tancada hage d·estar guardada en la casa del concell o en la sagristia de la iglésia o en altre lloch segur. Y que quiscun trienni lo any que los oficials triennals se hauran a mudar lo dia que los jurats aparexerà entre ninou y carnestoltes, se convoque lo concell y en presència del batlle o de son lloctinent, presents los jurats y las perçonas de concell que·s trobaran la hora prefigida passada, havent-hi compliment del número de concell statuït, de la bolsa intitulada de batlle sien trets, tres rodolins y los noms de aquells escrits àbils sien presentats, *et cetera*. Y axí mateix, que quiscun any lo dimarts de las festas de Pasqua de Resurrectió, en la mateixa forma, se fassa la extracció de jurats y demés oficials de dita universitat y feta dita extracció sien tornades clòurer y sagellar ditas bolsas com alt sta dit.

3. Ítem, que qui serà estret jurat, clavari, mostassaph y ohidor de comptes hage de vagar [f. 33r/10r] dos anys, aprés de haver dexat lo dit ofici que haurà tingut; en los altres oficis que no haurà regit, vague sols un any y de concell no dega vagar sinó un any; que no pugan ser jurats pare y fill, sogre y gendre ni dos germans que en cas isquessen que ho sie lo primer extret; en lo lloch del segon extret se·n stragué altre y lo que serà batlle hage de vagar en trienni en dit ofici, en los altres oficis dos anys.

FUNDACIÓ NOGUERA

4. Ítem, que lo concell fos de vint perçonas, ço és quatre jurats, quatre proms y dotse conseller y que tres dies aprés que sexan extrets o abans si menester sexa, hagen a prestar jurament.
5. Ítem, que carnicer, revenedor, hostaler ni pescador no puga ésser mostassaph. Fol. 18.
6. Ítem, que si serà necessari un síndich se straga de la bolsa de jurat en cap; si dos, lo segon de la bolsa de jurat de segon y si tres, lo tercer de la bolsa de jurat tercer. Remetent al concell lo nombre que volrran, fol. 18.
7. Ítem, que lo mostassaph hage de tenir a sas despeses los pesos y mesures necessàries segons a son ofici pertany, fol. 18 [f. 33v/10v]
8. Ítem, que lo mostassaph dega donar comte y rahó al mestre racional.
9. Ítem, que lo mostassaph no puga ésser revenedor, fol. 18.
10. Ítem, que perquè lo mostassaph puga millor administrar justícia le sia donat un llibre dels privilegis y ordinacions, tocants a dit ofici, fol. 18.
11. Ítem, que lo clavari sie tingut a observar tot lo que està disposat ab privilegi reals e ordinacions de dita vila, fol. 18.
12. Ítem, que si durant lo any per mort o altrement vagara algun ofici dels que seran extrets, que estiga a disposició del concell de stràurer altre en lo lloch vagant de la matexa bolsa que vagar per lo residuo, y que si lo dit residuo serà menos de sis mesos, lo tal extret puga concórrer en lo mateix ofici lo any següent y altres aprés, fol. 18.
13. Ítem, que qualsevol que sie extret jurat en cap dega tenir edad de trenta y tres anys complerts; jurat segon, ters y quart, a lo menos vint y sinch anys complerts. Y los que no seran casats no poden concórrer en ningun ofici. Fol. 18.
14. Ítem, que si algú serà extret en un ofici y després en la matexa extracció serà extret en altre ofici, hage de exercir lo primer que serà extret. Fol. 19.

[F. 34r/11r]

15. Ítem, que lo mostassaph encara que actuament sie mostassaph pugue ésser tret y concórrer en ofici de batlle. Fol. 19.

FUNDACIÓ NOGUERA

16. Ítem, que si serà extret en algun ofici persona que sie fora de la vila y terme y estarà un mes fora, sie en son lloch tret altre persona que·s trobe present la vila y terme. Fol. 19.
17. Ítem, que las personas que seran extretas en ofici de jurats hagen de acceptar lo dit offici en pena de 50 lliures. Y los qui seran de concell, hagen de jurar y anar y ésser en lo concell sempre que seran cridats sots pena de 25 sous, exequutada dita pena per lo batlle a requesta dels jurats, aplicada la mitat als cofres del senyor rey y la altra mitat a la obra de la iglésia, sinó tenen justa causa o impediment, la qual dega conèxer los jurats sols. Fol. 19.
18. Ítem, que antes de exercir ningun ofici los que eran extrets degan prestar lo jurament.
19. Ítem, que los que seran deutors a la universitat no pugan concórrer en ningun ofici que sien extrets, y que en cas de paritat lo jurat en cap tinga dos vots. Fol. 19.

[F. 34v/11v]

20. Ítem, si serà extret algú que aparexerà no poder concórrer y ell pretendrà que pot, en tal cas aquella qüestió degan declarar los jurats y concell. Fol. 19.[419]
21. Ítem, que no puga concórrer qui pledejarà[420] ab la vila. Fol. 19.
22. Ítem, que en la terna del batlle fossen dos de la vila y un de Llavaneras. Fol. 19.
23. Ítem, que ningun arrendador pugue concórrer. Fol. 19.
24. Ítem, que dels bans exigirà lo mostassaph se·n fassen tres parts: la una sie pròpia del dit mostassaph, la segona del rey y la tercera de la obra de la iglésia. Fol. 20.
25. Ítem, ordenà que de quatre en quatre anys lo die que als jurats millor aparexerà, com sie vuyt o quinse dies antes de la festa de Pasqua de Ressurrectió, sie feta la insiculació dels llochs vagants per los quatre jurats y altres quatre perçonas extretas. Una de cada bolsa de jurats, y que hage de fer-se dita insiculació en continent de feta la extracció de ditas quatre perçonas. sens intervallo algú per los dits vuy

419. fol 19 *afegit per una altra mà.*
420. qui pledejara *afegit sobre la línia.*

FUNDACIÓ NOGUERA

solts y en presència del batlle[421] y del notari, prestant tots jurament en poder del batlle que tindran secret lo que serà tractat.

[F. 35r/12r]

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 21

Remissió o franquesa de lluïsmes reals

— Lo mateix Carles, emperador, y dona Joana sa mare, feren gràcia y remissió a la vila de Mataró y particulars de aquella, de tots los lluhismes deguts a sas magestats ab privilegi, dat en la vila de Montsó als 10 de setembre 1542.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 23

Que Mataró és franc de la lleuda de Tortosa

— Sentència real ab la qual se declara eésser los naturals y habitants de Mataró franchs de pagar la lleuda dita de Tortosa.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 26

Las lletras exequutòrias de dita sentència.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 27

Llicència de fer muralles

— Lo príncep de Moleto y lloctinent y capità general concedí llicència y privilegi de fer muralles. Dat en Barcelona als 7 de nohembre 1569.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 28

Calendari de alguns actes fahents per dita universitat

[F. 35v/12v]

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 29

Acerca la trassa y dibuix de las murallas

— Privilegi concedit per lo excel·lentísimo senyor don Fernando de Toledo, lloctinent y capità general, sobre la trassa y dibuix de las murallas.

421. o son lloctinent, *ratllat*; sols parla del batlls y no del lloctinent *afegit al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 30

Que axí com eran quatre jurats fossen tres, y que los dos por mort o impediment del altres puguen regir y que lo clavari done compte.

— Sa magestat don Felip Segon, rey de Aragó, *et cetera*, ab privilegi *datum* en Montsó als 16 de nohembre 1585, concedí a la vila de Mataró que com era acostumat antigament de tràurer quatre jurats quiscun any, de aquí al devant no fossen sinó tres com ja antes havian acostumat, confirmant dita consuetut tenien de regir tres jurats. Que dos jurats per mort o impediment del altre, pugan regir amb lo concell ordinari durant lo any de llur jurades; que lo clavari quiscun any haja de donar compte als jurats y concell com era acostumat de antes.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 31

Que·s pugue enviar síndich a corts generals

— Privilegi concedit a dita vila per lo mateix [f. 36r/13r] senyor rey don Felip Segon que puguen enviar síndich a totas las corts generals se celebraran als catalans. *Datum* en Montsó a 16 de nohembre 1585.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 32

Que·s pugui tenir mercat lo dimars

— Privilegi concedit a dita vila per lo mateix senyor rei don Felip Segon que puguen tenir mercat quiscun dimars, ab las matexas facultatss contengudas en la primera concessió de tenir-lo en dilluns. *Datum* en Montsó a 22 de noembre 1585.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 33

Que lo hospital de Mataró succehesca en los béns dels qui moriran sens fills o altres legítims successors en dit hospital.

— Privilegi concedit a dita vila per lo mateix senyor rei don Felip Segon que los administradors del hospital de dita vila pugan succehir a tots los béns dels qui moriran sens fill, o altres legítims successors en lo dit hospital, com lo té lo hospital general de Barcelona. *Datum* en Montsó als 2 de desembre 1585.

FUNDACIÓ NOGUERA

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 35

Que lo batlle de Mataró tinga 30 lliures cada any per son salari

— Privilegi concedit per dit senyor rey don Felip Segon [f. 36v/13rv] *datum* en Montsó als 23 del mes de nohembre 1585, que lo batlle de Mataró dels emoluments de dita batllia se pugue retenir per son salari quiscun any, 30 lliures.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 36

Que la vila de Mataró pugui entrar en corts

— Carta de abilitació per entrar en corts, feta per los abilitadors elegits per part de sa magestat y per los tres brassos, en favor del síndich de la vila de Mataró.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 37

Conté que lo número dels insiculats fos 54, y altras cosas concernents al govern que·s puguen tener dos firas y que las confraries gosen de tots los privilegis tenen las de Barcelona.

Lo senyor rey don Felip Tercer ab privilegi dat en Barcelona als 30 de juny 1599 concedí a dita vila de Mataró las cosas següents:

1. Primo, que en la bolsa de concell de dita vila com antes eran insiculats quaranta y nou, de aquíi al devant sien insiculats en aquella sinch més, axí que dit número sie de sinquanta y quatre.

[F. 37r/114r]

2. Ítem, que lo concell ordinari sie de aquí al devant de vint y quatre, ço és tres jurats, tres proms y divuyt hòmens de concell, y que los setse convocats pugan celebrar concell.
3. Ítem, que de aquí al devant poguessin insicular quiscun any amb la forma acostumada.
4. Ítem, que lo clavari y ohidor de comptes puguen ésser juntament de concell.
5. Ítem, que qualsevol que sie extret en jurat y habitara fora la present vila dins un mes aprés de la extracció dega venir ab sa muller y família a fer contínua residència en dita vila, sots pena de cent ducats exequatadors a instància de dita universitat y aplicadora a obs de aquella.

FUNDACIÓ NOGUERA

6. Ítem, que lo jurat en cap dega proposar en consells los negocis que se oferiran y en sa absència o renitència lo jurat segon, y en absència y renitència del segon, lo tercer.
7. Ítem, que ningun puga ésser insiculat en las bolsas de batlle y jurat en cap que no sie fill nat, habitant y creat en la vila y terme.
8. Ítem, que pugan tenir dos firas, una per Sincogèsima y la altra, lo die de Sant March.
9. Ítem, que totas las confrarias dels oficis de dita vila pu- [f. 37v/14v]guen statuhir y ordenar en las cosas concernients a dita confraria, y fer pagar los confrares lo que ordenaran y fer exequutar los renitents ab assistència del batlle. Y que gosen de tots los privilegis gosan las confrarias de Barcelona.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 39

Que qualsevol jurat dins un mes aprés de extret ab sa família tinga sa casa parada en la vila. Y axí mateix dels altres oficis.

— Lo excel·lentíssim senyor duch de Feria, lloctinent y capità general, *et cetera*, ab privilegi dat en Barcelona a 11 setembre 1599, concedí que tots los seran extrets en jurats o altres oficis dins un mes comptador del de la extracció, hagen de fer contínua residència ab muller y família y tenir llur casa parada en la dita vila y terme en pena de cent ducats, aplicadors a obs de dita universitat.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 44

Franquesa per 25 anys dels drets de imposicions tocants a sa magestat

— Lo mateix duch de Feria, lloctinent y capità general, *et cetera*, ab privilegi dat en Barcelona als 28 de mars 1602, per vint y sinch anys aleshores imme- [f. 38r/15r] diatament següents, enfranquí a dita vila dels drets tocants a sa magestat per rahó dels drets i imposicions de aquella.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 42

Conté que lo clavari done compte a Sant Joan. La insiculació sie de tres en tres anys; la vara verda del mostassaph y una fira per

FUNDACIÓ NOGUERA

Sant Bartomeu; que ningú puga ser insiculat en ofici algú que no tinga 25 anys y altres coses[422]

Lo excel·lentíissim senyor duch de Monteleon, lloctinent y capità general, ab privilegi dat en Barcelona als 24 de abril, 1605 concedí lo següent:

1. Primo, que la fira que·s acostumava a tenir en lo dia de S. March de aquí al devant se tingués en lo dia de St. Bartomeu, apòstol.
2. Ítem, que lo clavari hage de donar compte lo die de Sant Joan de juny, y en continent pagar lo que deurà y que se hage de convocar lo concell dit die per dit efecte y que no·s pugue desagregar fins que lo clavari haurà pagat lo que restarà devent, estant allí a gastos del dit clavari y de sas fermances, en pena de tres lliures per quiscun dels jurats y homes de concell que desistiran y faltaran a dita congregació, la qual pena puga exequutar lo batlle o altres oficials a qui toca sens instància contra quis- [f. 38v/15v] cú dels contrafahents com a trencadors del real privilegi.
3. Ítem, que la insiculació se fes de aquí al devant de tres en tres anys, encara que ab lo nou privilegi obtingut fos que·s fes cada any, y que ningú puga ésser insiculat en ningun ofici que no tinga edad perfeta de vint y sinch anys, y a jurat en cap que no tinga perfeta edat de treta y tres anys.
4. Ítem, que lo mostassaph puga aportar una vara verda molt llarga.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 44

Que lo batlle finit son trienni pugui concórrer en los demés oficis y que ningú pugue ser jurat en cap que sie primer insiculat a segon, y lo segon a tercer.

Don Pedro Manrique, bisbe de Tortosa, lloctinent y capità general ab privilegi dat en Barcelona a 22 de febrer 1611 concedí lo següent:

1. Primo, que lo batlle immediatament que haurà acabat son trienni puga concórrer als altres oficis de dita vila.

422. que ningú....altres coses *afegit per una altra mà.*

FUNDACIÓ NOGUERA

2. Ítem, que no pugue ésser insiculat ningú a la bolsa de jurat en cap ni de jurat segon que primer no sie insiculat a la bolsa de jurat tercer, pu-[f. 39r/16r] jant-lo de la bolsa de jurat tercer a la de segon, y de la de segon a la de jurat en cap.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 45

Que hostaler, taverner, carnicer ni flaquer no pugue concórrer en ofici algú que sis mesos abans no hagen dexat lo ofici, ni ningú que estiga en sas casas o companyia.

— Lo mateix don Pedro Manrique, lloctinent y capità general, ab privilegi dat en Barcelona als 14 de mars 1611, concedí que ningun hostaler, taverner, carnicer ni flaquer puga concórrer ni ser extret batlle, jurat ni altre ofici de dita vila que sis mesos abans de dita extracció no hagen dexats los dits oficis. Y axí mateix ningú que estiga en sas casas o companyia de aquells.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 46

Aiguas de la Vila

— Privilegi o stabliment a la vila de Mataró fet por lo batlle general de Catalunya lo compte y baró de Eril y de Orcau, dat en Barcelona als 17 de setembre 1611 de las aiguas dels torrents dits de Catà, d'en Pau Colomer, d'en Feu, d'en Fogueres, de Jaume Seguí, d'en Ametller y de Antoni Roig y Llunell, a cens de sis sous, pagadors tots anys als 17 de setembre.

[F. 39v/16v]

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 48

Aigua den Sala de Valleix que vuy té la vila

— Concòrdia feta y firmada per y entre los magnífichs jurats de la vila de Mataró, de una part, y Antoni Sala, del veïnat de Valleix del terme de dita vila, de part altra, sobre la pretenció de certas aiguas y possessió de aquellas.

En lo mateix llibre de pregamí, fol. 50

Aiguas dels torrents que donen cap a la riera de Valleix

FUNDACIÓ NOGUERA

— Nota posada en dit llibre de pregamí com en lo llibre de stabliments de la batllia general, fol. 213, als 22 de juny 1613. Se troba un stabliment fet a la universitat de Mataró en lo qual a més de las aiguas tenia ya dita universitat stablertos de algun o alguns dels torrents de Valleix, se establí a dita universitat las aiguas que naxen y discorren por los demàs altres torrents de dit veïnat de Valleix que venen a donar cap a la riera de Valleix.

[F. 40r/17r]

Rectors de Mataró

— Acerca las admisions dels reverents residents en nostra Iglésia Parrochial, obligacions de aquell y dels senyors rectors, número de dits residents. Lo que poden exigir de funerària, obligacions de la vila respecte de dits rectors y residents y altre anexos y connexos a dita Iglésia, rector y residents de aquella. Hi ha un llibre de concòrdia en lo arxiu de la vila.

[423]Portal de Barcelona ab casa Anglada, ço és lo que y ha de haver de trast ab casa Anglada.

— A 6 de juny 1601, en una deliberació de concell se menciona lo trast que y ha de haver des de la casa de la vila, és en dit portal, ab la casa Anglada que és al cap del carrer de Barcelona.

Professó y festa que·s fa en la segona *dominica in albis* en lo convent de St. Joseph antes se feya en lo mateix dia del sant.[424]

— A 24 del mes de agost 1629 y 2 de setembre de dit any 1629, són las deliberacions de concell amb las quals la vila prengué per advocat lo gloriós sant Joseph y que en lo die de dit sant que és a 19 de mars anés lo clero en professó en lo convent de St. Joseph. És treta auctèntica la del setembre en l'arxiu.[425]

— Aprés als 24 de juliol 1643 se feu altra deliberació de [f. 40v/17v] concell ab la qual es diu que sens derogació de la

423. *A partir d'aquest punt la lletra és diferent, i ja no es troba cap referència al llibre de pergamí o al de paper. Semblen notes extretes dels manuals d'acords de la universitat.*

424. Vot de St. Joseph *al marge esquerre.*

425. És treta auctèntica la del setembre en l'arxiu, *afegit per una altra mà.*

FUNDACIÓ NOGUERA

primera deliberació, sempre y quant lo senyor rector no digués lo ofici, lo digués lo prior de St. Joseph o lo pare President, y no los vicaris, y que lo predicador fos de la religió dels descalsos.

— Ab altra deliberació presa als 17 de mars 1664, se resolgué mudar la dita festa en la segona *dominica in albis* com vuy, 1692, se fa y fou per las diferències hi hagué entre lo dit convent y lo rector, que havia dos o tres anys que no·s feya dita festa, acerca que lo convent volia que lo senyor rector y no altre celebràs lo ofici y se resolgué també que los jurats tinguessin la elecció del predicador.

Passatge que va del camí real a mar

A 16 de mars 1704, en poder de Antoni Guri, notari en la escrivania, és lo acte de obligació feta per Teresa Pons, vídua, de tapar una finestra que és en sa casa, ha feta, lo qual ix y dona en lo passatge o camí per lo quel se va des del portalet o camí ral[426] a mar, sempre que la universitat vull fer casa en dit pasatge.[427]

Festa de Santa Magdalena de calent[428]

— Als 19 de juliol 1665, en lo llibre de la universitat està incertat lo decret o còpia que lo il·lustríssim senyor don Idefonso de Sotomayor, bisbe de Barcelona, feu en dit die de que lo die de la [f. 41r/18r] gloriosa santa Magdalena, a 22 de juliol se celebrés com a festa de calent, en present ciutat de Mataró y son terme, sots pena de pecat mortal.

Magister de gramàtica

En los últims del llibre de la universitat dels anys 1665, 1666, 1667 y 1668 són los edictes que·s posaren per lo magisteri de gramàtica y la conducta que per temps de tres anys feran los senyors jurats ab lo magnífich micer Francesch Pasqual de dit magisteri.

426. camí ral, *afegit sobre la línia.*

427. Obligació de Teresa Pons, vídua, de tapar una finestra sempre que lo comú vull fer casa en lo passatge que allí és, que és qui va des del portalet a mar, sota lo carrer del camí real, *afegit al marge esquerre.*

428. Santa Magdalena *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Hort de Miquel Lalbi al carrer de Bon Aire

En lo llibre de la universitat en lo mes de octubre 1662, hi ha una deliberació de concell acerca de haver demanat Miquel Lalbi se li permetés poder tràurer un portal a la muralla durant lo beneplàcit de la universitat.[429]

Facultat a Joan Pera de tràurer un portal a la muralla

A 20 de juliol 1684, la deliberació de concell ab què·s concedí facultat a Joan Pera, oller, per poder tràurer [...].

6

AH-001/06

0

1819, juliol, 6. Barcelona

Còpia de diferents privilegis feta per Pròsper de Bofarull i Mascaró, arxiver, a instància de Ramon Sans, procurador de l'Ajuntament de Mataró.

[Portada] **1599**

Còpia del privilegi concedit a la vila de Mataró per Felip 3r. En 1r juriol de 1599, lo qual conté la confirmació y aprobació dels privilegis concedits a la mateixa per los reys d'Aragó, Alfons IV, Joan II y Fernando lo catòlich. Aquesta confirmació es troba en lo foli 81[430] del llibre primer de privilegis reals de la vila de Mataró, y son original per separat en lo (lo) Arxiu d'aquest Municipi.[431]

O: ACA, C/9.1.5.16. Reg. 4864- 5277, Diversorum V, fol. CLXXXXVIII.

[F. 0r] Esta còpia del Reales Privilegios se remetió al procurador don Ramon Sans, para presentarlas a la Real Audiencia sobre un

429. vuy a 3 de novembre 1711 (?) *al marge esquerre.*

430. *Exacte, figura una còpia notarial a l'esmentada pàgina 81 del llibre primer de privilegis, ACM: 70-1-1 (AH-001/1).*

431. El resum inclou també al final el Privilegi de Felip V de 1702. Per tant: Resum dels privilegis de 1419 a 1702, *afegit amb llapis.*

FUNDACIÓ NOGUERA

informe y las debolvió, habiendo obrado su efecto con causa de 26 de Junio de 1828.

[F. 1r] Copias de varios Privilegios

D. Próspero de Bofarrull[432] y Mascaró, socio correspondiente de la Real Academia de la Historia, del Consejo de Su Majestad, su secretario honorario y Archivero Mayor de este Real y General Archivo de la Corona de Aragón, establecido en la presente ciudad de Barcelona.

Certifico:[433] Que entre los Registros que se encuentran en este Real y General Archivo de mi cargo, que forman la colección cronológica de los del reynado del señor don Felipe Tercero, existe uno en folio menor, y cubierta de pergamino titulado =*Diversorum V, Philippi III*=, en el que al folio ciento noventa y ocho buelto, se encuentra registrada la confirmación de varios privilegios que dicho monarca hizo a la ciudad de Mataró, concedidos por sus antecesores a la misma, cuyo tenor es como sigue.

1

1599, juliol, 1. Madrid

Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic.

ACA, *Constitucions, capítols i actes de Cort de les Corts de Barcelona de 1599 per Felip III*, editors Gabriel Graels i Giraldo Dotil, Barcelona, 1903.
O: ACA, C/9.1.5.16. Reg. 4864-5277, Diversorum V, f. CLXXXXVIII.

[434]Nos Philipus,[435] Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, Legionis, Utriusque Sicilie, Hierusalem, Portugalia, Ungaria, Dalmatia, Croacie, Navarre, *et cetera* comes Goceani = Qua per serenissimos reges Aragonum, recolende memorie predecessores nostros, in augmentum subditorum, vassallorum suorum, merito concessa sunt liberali animo approbare et confirmare solemnius. Hinc est quod cum per fidelem nostrum Hieronimun Serra et de Arnau, sindicum ville nostre de Mataró, de cuius potestate nobis plene constitit, fuerunt

432. *Lletra de format major.*
433. Números 1, 2 y 3 *al marge esquerre.*
434. *Inici de la confirmació del privilegi per Felip III. Es fa notar amb un tipus de lletra diferent.*
435. D. Felipe III en 1º de Julio de 1599 *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

coram nobis oblata et presentata non nulla originalia privilegia per serenissimos Aragonum reges, predecessores nostros divi recordi, dicte ville de Mataró et probis hominibus et singularibus eiusdem concessa quorum quidem privilegiorum thenores unus post alterum seriatim sich se habent.

1a

1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès

Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.

O: ACA, C, reg. 2938, f. 60r-63v i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-12.

[F. 1v]In[436] Dei nomine, noverunt universis et singulis presentem paginam inspecturis pateat evidenter. Quod nos, Alfonsus, Dei gratia, Rex Aragonum, Sicilie, Valentie, *et cetera*. Quia pro parte vestri fidelium nostrorum proborum hominum ville, nuncupate antiquis Civitas Freta ac castri, et termini de Matarone, vicarie Barcinone, fuerunt coram nostra regia celsitudine oblata capitula quae secuntur:

Molt alt e molt excel·lent príncep e poderós Senyor. Senyor, com los hòmens poblats dins la vila antigament appellada Ciutat Freta e terme del castell de Mataró ab molts e incomparables treballs, e ab grans despeses hagen treballat e treballen incessantment per fer que pusguen ésser units e tornats a la vostra senyoria e real corona, e sia condigna cosa, que los fiels vassalls, que per leal naturalesa de llur poder subvenen a llur senyor per excelsament de sa real corona, sian premiats de privilegis, libertats e beneficis reals. Per so los dits hòmens de la dita vila e térmens del dit castell de Mataró humilment suppliquen a vós, excel·lent senyor, e vostra acostumada clemència, que us plàcia atorgar als dits hòmens e a la dita vila, térmens e universitats del dit castell de Mataró presents e esdevenidors les gràcies, privilegis, libertats e beneficis següents:

Primerament, suppliquen humilment que, axí per lo donatiu de real especificador, e per remuneració de molts e diversos treballs sostenguts per los singulars dels dits térmens, com per diverses despeses fetes en e per la presente remissió et luïsió, plàcia a vós, molt excel·lent senyor, atorgar als dits hòmens, presents e sdeveni-

436. D. Alfonso IV, vero 27 de Junio de 1419 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

dors, dins los térmens del dit castell de Mataró, constituïts e poblats e a la dita vila òlim appellada Ciutat Freta, e a les parròchies e universitats dins lo terme del dit castell de Mataró constituïdes, statuir, ordenar, jurar e pro- [f. 2r] metre per utilitat e corroboració de vostre real patrimoni, e de la cosa pública, e per special benefici de les dites universitats e singulars de aquelles, presents e sdevenidors, faent ley de·so paccionada, axís ab les dites universitats, com singulars de aquelles persones e sdevenidors, que vós, senyor, ni successors vostres, ni de vostre primògenit, governador general, portant veus en Catalunya de aquell, e succehidors de aquells, o altra persona havent de assò poder no vendrets, no donarets, empenyorarets, stabilirets, enfeudarets, ne servitut per rahó de alienació imposarets ni en altre qualsevol títol, contracte, causa o rahó alienarets o trasporterets o separarets de la real corona e del comptat de Barcelona lo dit castell e terme de Mataró ne castellania d'aquell, ne la dita vila, appellada antigament Ciutat Freta, ne universitats e parròchies constituïdes dins lo terme ne singulars de aquelles, presents e sdevenidors, ne lo mer e mixt imperi, ne altra qualsevol jurisdicció alta e baxa, civil e criminal, ne les rendes scribania, notaria, censos, drets e pertinències del dit castell e terme de Mataró de la dita vila, si dons no eren terres cultes o incultes pertanyents al senyor de dit castell e alinenar, separar o transportar farets o atentarets, per vós, senyor, o vostres procuradors balles generals, tresorers o altres officials, e per qualsevol altres interposades persones directament o indirectament a tots temps o a vida a d'algú o altre cualsevol temps purament o condicional, ab carta o sens carta de gràcia, ne en alguna altra menera, encara que volguessen intitular, o heretar primògenit vostre o segongènit o altre fill, o dotar filla o fillas, e encara constituir en cambra a la senyora reyna, muller vostra, o altres reynes o mullers de primogènit vostre, o de vostres succehidors, ans lo dit castell e castellania tam com a vós, Senyor, pertangue de d'aquelles dites vila, universitats, parròchies e singulars [f. 2v] del dit terme de Mataró, presents y esdevenidors, e lo dit mer e mixt imperi e altra cualsevol juridicció de dit castell e vila, ab totes rendes, scribania, notaria, censos, drets, officis, emoluments, e integritats llurs, sien ab ley paccionada incorporades e incorporats, units e agregats, en e per tots temps e perpetualment a la corona real d'Aragó e al comptat de Barcelona. De present, vós, senyor, los incorporats e units a aquells, així e en tal forma que quiscun sia rey d'Aragó e compte e senyor de Barcelona haja ésser e sia, en e per tots temps, senyor inmediat del dit castell de Mataró e de la

FUNDACIÓ NOGUERA

castellania d·aquell, e de la dita vila, parròchies, e térmens desús dits, e del dit mer e mixt imperi e de les dites jurisdiccions, rendes, scribania, notaria, censos, alous, feus, postats, drets, senyories, servituts, molins, forns, fruits, emoluments, officis, cordes, sagiones, correderies, e altres cualsevol coses, drets e bans dels dit castells, vila, terme, parròchies e territoris llurs, tant com pertanyents e e són acostumat pertànyer a vostres predecessors, e a Senyor o Senyors del dit castell, vila, parròchies, terme de aquells, axí que no pusguen ésser alienats ne separats de la dita real corona, segons és dit desús, encara que per lo present lo preu que·s hauria del dit castell, vila, paròchies e térmens de aquell, en tot o en partida, lo comptat de Barcelona ne los vostres regnes e terres o alguns de aquells se·n sabés o pogués resultar, o per altra cualsevulla causa mayor del desús expressats, e si lo contrari ere fet o attentat de fer per vós, Senyor, o vostres succehidors, ab lo present contracte e ley paccionada, volents e ordinats ara e en per tots temps, que aquell o aquells qui volran comprar, o adquisir per cualsevol manera o títol lo dit castell, vila, parròchies o térmens de aquell, rendes, jurisdiccions, emoluments, ab tots llurs drets en tot o [f. 3r] en partida, *ipso facto* que·n asentaren, fossen e sien baros e trahidors, e de pena de badica e de trahició, hajen esser punits per vós, senyor, o per vostres succehidors, so és que perden persona e béns de la qual pena no puguen ésser feta, senyor, remissió per vós ne per primogènit vostre, ne altres officials vostres o seus, sens licència e exprés consentiment de les dites vila, universitats e parròchies del terme del dit castell e de tots los singulars presents e sdevenidors, e no res menys ara per llavors e llavors per ara, dats licència a les ditas universitats e singulars de aquelles presents e sdevenidors, que tals persones qui aniran attentar e adquirir-se cualsevol preheminència, dignitat, ley, condició, stament sien o per altra cualsevol manera e forma eren separats e separades de la dita corona real del comptat de Barcelona e les dites universitats e singulars de aquelles, a aquell tal a qui la dita alienació seria feta, o a son procurador haguessen sens contradicció alguna o ab contradicció prestat homenatge e sagrament de ésser bons e leals vassalls, a ell e als seus, *hoc,* encara que aquell tal adquisidor agués presa possessió pasífica de les coses a ell alienades, e que·n hagués detingut e possehit per temps de un any o per major temps o per menor, vós, senyor, ab lo dit presente contracte e ley jurada e paccionada, volets, ordenats e statuhits, e a les dites universitats e singulars de aquelles personalment atorgats, ara per labors e labors per ara, los dats plena facultat,

FUNDACIÓ NOGUERA

e licèntia que les dites universitats, e los dits singulars presents e sdevenidors, no contraeran los dits homenatge e sagrament, ne altres cualsevol coses, encara que haguessen renunciat al present capítol, e tots dres faents per ells, o en llur favor introduïts pusguen [f. 3v] e vullen tota vegada que·s voldran de dies o de nit, ab armes o sens armes, expel·lir totalment del dit castell e de la dita vila e terme de Mataró, e encara naffran, *eo iure*, aquell tal adquisidor de les sobredites castell, vila o de altres coses de susdites, o de alguna de aquelles e muller, fills e filles, procuradors, officials e família sua, so és, successors, muller, fill e filles, procuradors, officials e família llur e altres cualsevol detenidors e provehidors de les dites coses o d·alguna d·aquelles, e assò sens incorriment d·alguna pena e que per la dita expulsió, nafres e morts no pusgue ja més persona del mont (*sic*) ésser convenguts en jui o fora, ans vós, senyor, ara per llavors e llavors per ara, absolets les dites universitats e singulars de aquelles presents e sdevenidors de tota fidelitat e de tot domini e senyoria de aquells, ne fets remissió general e perpetual declarament, declarant la dita expulsió, nafras e mors ésser feta e fetes en cars lícit e permès, e que plau a vós, senyor, e consentís que lo present privilegi, concessió e ley paccionada sia dictat o dictats, en cuant comprèn tota prohibició de alienació tan llargament e bastant com se poran donar profit e utilitat de la dita vila, parròchies e universitats dins los termes del dit castell constituhides o dels singulars de aquella, presents e sdevenidors, axí contra lo senyor rey, com contra altres totes persones del món. Plau al senyor rey.[437]

Ítem,[438] que plàcia a vós, molt excel·lent senyor, de atorgar als dits hòmens presents e sdevenidors les imposicions, segons les han les ciutats e llochs de Cathalunya, cuant és a la forma el imposar aquelles duradores [f. 4r] per spay de quinse anys, e assò per a rembre los censals que han venuts, vendran per rahó del donatiu faedor a vós, excelent senyor, de cuatra milla florins e per les missions per aquesta rahó, fetes e fahedores, e de aquells daran compte de dos en dos anys al vostre balle general de Catalunya per vèurer en quins usos seran consumidas. Plau al senyor rey.[439]

437. *Lletra de major format.*

438. Que lo senyor Rey fes las imposicions, com las altras ciutats per redimir censals *al marge esquerre.*

439. *Lletra de major format.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem,[440] és sobre que no pugar tallar arbres aquell que tindrà lo forn de destret. Plau al senyor rey.

Ítem,[441] és sobre elecció de cuatre jurats en lo dimars de Pasqua, *et cetera*. Plau al senyor rey.

Ítem,[442] és que lo clavari hàgia de asegurar idòneamente a coneixensa dels dits jurats, *et cetera*. Plau al senyor rey.[443]

Ítem,[444] que plàcia a vós, senyor, que per lo donatiu deval specificador de cuatre mília specificad, e per les missions per rahó de la remissió fetas e fahedores, vullats fer, dar compliment de sindicat als dits hòmens en la forma e manera acostumada estantment, e que de assò los manets totes letres, e provisions necessàries. Plau al senyor rey.

Ítem,[445] senyor, com per rahó e ocassió de la present lluhició, misser Antoni Torres, tudor d'en Baltasar de Màrgens, pubill fill, e a ell e a la dona na Joana muller sua, com detenidor del dit castell, e vila de Mataró, hage en gran odi tots los hòmens habitadors del dit terme de Mataró, e assenyaladament aquells hòmens del dit terme que la tal dita luïció han procurada e prosseguida, e per so no sia rahonable que ell hage jamés senyoria alguna sots calor de alguns offici vostre o d·altre sobre los dits hòmens, o algun de aquells. Per tant, supplican a vós, senyor, humilment los dits pròments que sia de vostra mercè atorgar a la universitat del dit castell e vila e singulars de aquella [f. 4v] presents e sdevenidors, per special privilegi que jamés en algun temps lo dit misser Antoni, ara o en sdevenidor, així com obre, o canceller vostre, o de vostre primogènit, o governador general o de vostres successors, e com a regent la cancellaria vostra, o llur o axí com assessor de portant veus de general governador en Catalunya, o com a jutge delegat o subdelegat, o sots color de altre cualsevol ofici mayor o menor dels desús expressats no pusgue, ne valla iudicar ne conèixer de algunas causas civils o criminals, ne d·alguns negocis tocants en cualsevol manera la dita universitat e singulars d·aquella, presentes e sdevenidors, així en universal com en particular, ne menys haver

440. Sobre talla de arbres *al marge esquerre*.
441. Elecció de Jurats *al marge esquerre*.
442. Que lo clavari donés seguretat *al marge esquerre*.
443. *Lletra de major format*.
444. Que fes donar cumpliment de sindicat *al marge esquerre*.
445. Que miser Antoni Torres no pugués judicar més ni conèixer en causas civils y criminals *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

senyoria alguna devallant de vós, senyor, e officials vostres sobre los dits hòmens presents e sdevenidors per cualsevol rahó, causa o títol, ans vós, Senyor, ara per lavors e lavors per ara, los ne fets e atorgats lo dit special privilegi e axí ho jurats eximint los dits prohòmens, universitats e singulars de aquella presents, e que per temps seran, de tota jurisdicció e conexença del dit misser Antoni Torras, les cuals posgués haber per les causes desús dites o algunes de aquelles o en altra cualsevol manera en aquells. Plau al senyor rey.

Ítem,[446] que plàcia a vós, senyor, statuir e ordenar que ningun hom stranger (consisteix en que delinqüent algun no ésser tret del terme, ans en aquell dega ésser castigat o absolt, y que lo batlle dega ésser natural y que no puga ésser hostaler, carnicer, flaquer ni taverner). Plau al senyor rey.

Ítem,[447] suppliquen a vós, senyor, que sia de vostra mercè lloar, approbar e confimar als dits pro- [f. 5r] hòmens, universitat e singulars de aquelles tots privilegis, libertats e franqueses atorgades a ells e llurs predecessors en temps passat per vostres il·lustres predecessors o per cualsevulla senyor o detenidors dels dits castell, vila et parròchies, e encara tots bons costums e usos dels dits castells e vila, axí scrits com no scrits. Plau al senyor rey, sia per la forma que de aquells han millor usat.

Ítem,[448] suppliquen a vós, senyor, que us plàcia esta vostra mercè atorgar a la dita vila, parròchies e universitats del dit terme, e als singulars de aquelles remissió general de tos delictes. Plau al senyor rey, però no hi sien entesos alguns que sien vinguts contra la luïció, o en embarch de aquella, les quals comissions, gràcies, privilegis, remissions desús, e desús scrites, suppliquen les dites vila, parròchies e universitats omís lo terme o térmens del dit castell de Mataró constituïdes e singulars d'aquelles, a vós, senyor, que'ls sien lliurades en forma pública, signades e spatxades franques e quietes de tota missió e salari e de tot dret de sagells. Lo senyor rey farà ab son prothonotari que·ls fassa gràcia.

E[449] molt alt e molt excel·lent príncep e poderós senyor, cumplint vós totes e sengles coses desús supplicades la dita vila, parrchies e universitats desuús expressades, e los singulars de aquelles per fer

446. Que cualsevol home estranger dega ser judicat o absolt en lo terme. Lo batlle no pugar ser ningun dels oficis que refereix *al marge esquerre.*

447. Confirmació de tots privilegis, libertats y franquesas *al marge esquerre.*

448. Remissió general de tots los delictes *al marge esquerre.*

449. Oferta de 4000 florins per la luïció *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

servey a la vostra gran senyoria, e por igualt de les dites concessions, libertats, privilegis e altres coses desús contengudes, so tindran, e daran a vós, senyor, en asistori de la dita luïció, o remissió de continent que aquella plàcia a vostra senyoria voler fer, quatre mília de bon pes, e que plàcia a vós, senyor, de fer-los donar compliment de sindicat. Lo senyor rey accepta la dita offerta, havent les gràcies.

Ítem, suppliquen las ditas vila, parròchies e universitats e singulars de aquelles per si e llurs successors que·ns plàcia atorgar, e provehir, que dels presents capítols e de quiscun d'aquells sien fetes carta e cartes [f. 5v] públiques largament dictades a tot profit, e utilitat de les dites universitats e de vostre valle (*sic*) general. Plau al senyor rey.

Tenore presentis ad supplicationem per humilem pro viri vestri, parte humiliter nobis factam capitula ipsa et quodlibet ipsorum iuxta tamen responsiones per nos eis factas in fine cuiuslibet eorum laudamus, approbamus, concedimus et firmamus ac juramus per dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia, tacta per nos corporaliter in posse secretarii et notari infraescripti, haec a nobis recipientis, passicientis et estipulantis legitime, quod ex vobis et vestrum tenebimus, complebimus et observavimus nostrisque successores illustres tenebunt, complebunt et observabunt iuxta responsiones easdem ut in dictis capitulis continetur; mandantes per hanc eandem de certa scientia et expresse inclito infanti Joanni, duci Montis Albi, et Petro, fidelis fratri nostro charissimo, omniumque regnorum et terrarum nostrorum, generali gubernatori eiusque in Catalonie, vices gerenti vicario et baiulo Barcinone, ceterisque officialibus nostris et subditis et dictorum officialium loca tenentibus, presentibus et futuris que capitula supradicta. Et unum quodque ipsorum juxta tament responsiones prestatas vobis probis hominibus et singularibus ville, castri, terminique predictorum perpetuo tenent firmiter et observent, tenerique et observari inviolabiliter faciant per quoscumque et non contraveniant vel faciant aut aliquem contrafacere seu venire permittant aliqua ratione.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimos nostro sigillo pendentis munitam. Datum in monasterio Sancti Cucufatis Vallensi vigesima septima die [f. 6r] Juni, anno a nativitate Domini, millessimo quadrigentesimo decimo nono. Regnique nostro quarto =Alfonsus *et cetera*= qui predicta laudamus, concediums, firmamus et juramus.= Rex Alfonsus=

FUNDACIÓ NOGUERA

Testes sunt qui presentes ad predicta fuerant, venerabilis in Christo A., episcopus Coguntur (*sic*); cancellarius, Joannes de Funes, et vicecancellarius Joannes de Vilaracuto, maiordomus, miles, consiliarii dominus regis predicti= Sig+num mei Raymundi Basili, dicti domini regi locumtenentis, prothonotari regiaque auctoritate, notarii publici per totam terram et directionem suam qui praemissis interfui, eaque per alium scribi feci et clausi cum rasis et emendatis. *Et cetera*...

1b

1424, novembre, 8. Barcelona

Confirmació i ampliació de privilegi per Alfons el Magnànim.

O: ACA, C, reg. 2938, f. 120r-123v i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-25.

Nos[450] Alfonsus, Dei gratia, rex Aragonum, Scicilie, *et cetera*. Attendentes que pridem frater Marchus, abbas monasterium Sancte Marie Montiserrati, Franciscus Basset et Leonardus de Sos, Berengarius d'Ostalrich, miles, et Bonanatus Petri tam per serenissimum dominum regem Ferdinandum, quam per generalem curiam Cathalonie quam tunc temporis celebratur electos ad luendum, redimendum et corone regie reducendum et ampliandum patrimonium regium alienatum, seu illa que fuerunt ex patrimonio vel que fuissent regnum Aragonum seu comitatum Barchinone ad castrum et villam de Matarone suum dirigentes, tantum audito plene et sententiam seu votum dictorum electorum et a nobis potestate plena, habentiam postulante Antonio Torres, tutore Balthasaris de Marginibus, qui dictum castrum tunc possidebat et negotio discurso pro ut ex forma commissionis per nos et alias eisdem quitatoribus electis facte sufficiebat et ut in simillibus [f. 6v] consueverint dictum castrum debere redimi adque corone regie reintegrari, quod ita fuit factum. Et ex huiusmodi per dictum tutorem revenditio firmata nobis, et successoribus nostris, possessio, quoque plena data, et per nos acceptata que quidem revenditio iterum propter certas littes per dictum Antonium tam per appellationes ad nosque supplicationes nobisque coram provisoribus gravaminum in curiam quam quidem et sub anno a nativitate Domini, millessimo quadrigentesimo deci-

450. D. Alfonso IV en 9 de novembre de 1424. Nota bene *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

mo nono, in Sancto Cucufato celebrabimus Cathalonis deputatis, que sub aliis in judicibus ad quos rescripta, et commissiones subrepticias dictus Antonius dicitur impetrasse per dictum Antonium nec no et ipsum Balthasarem, maiorem duodecim annis, se virtute juramenti absentis ad uberiorem cautelam firmata fuit renunciacio primitus per dictos Antonium et Balthasarem cuicumque juri et litti ac instrumentis de predictis omnibus per prossesus et acta tam a fidelibus scriptoribus nostris Mathias Justi de Duxgartie, ac fideli Bernardo Nonas, notario Barchinone, contrecta et per instrumenta autentice, nobis hostensa clare liquet.

Attendentes insuper quod in luitione seu redemtione dicti castri et ville, homines populati in dicto castro et eius terminis ac villa quod fata de suo proprio in sucurru dicte luitionis, quatuor mille florennos dederunt, et exsolverunt propterque et aliter eisdem privilegium concessimus, quam a modo a dicta corona regia separari non possint cum diversis clausulis et cauthelis uti in carta dicti privilegii que datus fuit in monasterio Sancti Cucuphatis Vallensis vige- [f. 7r] sima septima die, Junii, anno a nativitate Domini, millessimo quadrigentesimo vigesimo nono, nobis exhibita plene vidimus contineri:

Nunc autem quia uti per dictos homines asseritur, seu per sindicum eorumdem dictus Antonius no verendo castro proprium juramentum et rem a se gestam venire se jactat processus factos per dictus quitatores, per viam restitutionis in integrum ex minore etate dicti Balthasari, et alias se velle impugnare timeantque quod nos sub eo colore vel aliter quavis occasione captata, velimus eosdem a nostra corona separare, et dicto Antonio vendere, seu revendere, vel alio modo in dictum Antonium aut alios quoscumque, dictum castrum et villam, transferre et propterea supplicaverint nobis quatenus capitula infrascripti eisdem de nostri gratia et mercede concedere dignaremur que sunt tenoris sequentis:

Utentius et securius sit cautum hominibus populatis in castro et villa de Matarone ac terminis ipsorum, dominus rex de presentis unit et incorporat civitate Barchinone dictum castrum et villam, cum suis terminis, sint verus vicus dicte civitatis parsque vestra et membrum civitatis ipsius, ita quod a modo quisquis sit dominus dicte civitatis suit dominus ipsius castri et ville et terminorum ipsorum perpetuo et incommutabiliter: volens, decernens et declarans ipse dominus rex, quod dicte civitate Barchinone per haec verba jus jure constituatur, et quod per dicta verba dictum castrum et

FUNDACIÓ NOGUERA

villa ac eorum termini sint vera vicus dicte civitatis, facitque dictus dominus Rex dictum [f. 7v] castrum, villam et termino inalienabiles et sit effectus, quod non possint nisi simul cum dicta civitate alienari.

Volens dictus dominus hoc pro lege, que translationem dominis impedit haberi, et istud facit de potestate sua, plena et absoluta, juratque semper attendere et complere nullatenus quod contravenire; solvat autem sibi et retinet dictus dominus rex omnia jura sua territorium et jurisdiccionem sicut ea nunc habet. Ita quod contra jura sua quecumque sint nisi cuantum alienationem separent dictorum castri, ville et terminorum, non possit dicta unio, aggregatio et seu anexio apponi, nec possint prefati homines privilegiis dicte civitatis et suis civibus concessis quocumque modo contra predicta gaudere concedit, tamen in que dictus dominus quod si vexillum civitatis pro hoste victuali vel regali exire haberent cum hoste vel exercitu, quod ad monitionem vicarii Barchinone requisiti per consiliarios civitatis pretacte dicti homines habeant simul cum aliquis civibus Barchinone esse et segui.

Item, si quod, Deus acceseat, contingere a modo dictum regem vel suos successores reges Aragonum et comites Barchinone, vel alium quemquiam nomine, seu mandato vel pro parte ipsorum velle dictum castrum, villam et terminos, seu aliquid de eisdem alienare quocumque genere alienationis sumpto verbo, pro ut in jure comuni extentius sumitur ut quodcumque genus translationis vel separationis, seu obligationis comprehendatur et ex huiusmodi processerint seu aliquis eorum processerit ad aliquem actum seu contractum alienationis ipso facto, nunc pro tunc transferre in proprietate [f. 8r] seu possessione per puram et perfectam donationem dictum castrum, villam et terminos in civitate et eius nomine in conciliarios Barchinone, presentes et futuros, cum omnibus que dictus dominus rex habet nihillo dempto, et hoc facit ut verus rex et ut dominus.

Itaquod, per hec verba nunc pro tunc transfert possessionem volens et statues quod per ipsa verba plena propietas et possessio transfereatur et nihilominus, nunc pro tunc, se constituit et suo nomine dicte civitatis, dictum castrum, villam et terminos, et nomine dictorum conciliariorum eiusdem et pro illa possidere quod posset, liceat eisdem conciliariis propria auctoritate recipere, ut est assuetum, iuratque non contravenire et promissa plenissime observare pro quo adimplenda obligat specialiter; et expresse predicta castra, villam et terminos et omnia jura que ibi habet, ut melius ad securitatem presentis contractus potest intellegi adquedici.

FUNDACIÓ NOGUERA

Insuper vult, dominus rex habere hic pro expressis omnes clausulas et cautelas per que possit alienatio dicti castri et domini transactio imperi. Insuper animadvertens dictus dominus rex quod ut supra dictum estilictus Antonius Torres, tutor prefatus, et eius filius Balthasar, se jactant ville dictam luitionem seu redemptionem impedire et facere, seu pre revocari et ex huiusmodi impertravit jam in relatorem jurantem iudex Cardona et alias comissiones, jam aliis temporibus, consideramus insuper quod super luitione de dreto suo patrimonio regio fienda continetur capitulum tenores sequentis:=

Ítem, que durant lo dit quitament lo dit senyor ni son primogènit no puxen remòurer, sos- [f. 8v] pendre, inhivir, o empatxar ne tolre poder a les dites persones o jutges o algunes de aquelles per ninguna via, causa o rahó, tocant lo dit quitament, conexensa o decissió de aquell en alguna manera, ne altres cualsevol officials, delegats o comisaris però en nom del dit senyor, o lo un dell·s, no pugen entremetre ne proceir en res, qui tot los processos o encantaments dels dits jutges tocant les dites redempcions o quitament de son patrimoni faedora per les dites persones en lo dit Principat, o en alguna manera duran la dita commissió o quitament, tro que la dita cuantitat sia distribuïda per los desús dits en les dites redempcions.=

Dictus dominus rex revocando et abolendo seu damnando quascumque commissiones huiusque factas et in futurum facienda dictam luitionem seu quivis acta dictorum electorum seu deputatorum ad luendum predicta tangenes tangentia, quovismodo motus, ex dispositione dicti capituli et alias nunc ex pacto et contractu presenti juramento et stipulatione solemni omnes et quascumque commissiones per quecumque verbas factas vel fienda, si forte per inadvertentiam seu alias concederentur remitit, facit et committit quitatoribus qui nunc sunt vel erunt in futurum, vetans iudices alios quoscumque seu delegatos, auditores, vel relatores aliquid iurisdictiones, cognitionis seu notionis assumere vel exercere remittens, et cuantum necesse sit comittens ipsis quitatoribus causas quascumque mos, et seu movendas inter dictum Balthasarem Margens et dictum Antonium Torres, eius tutorem, conjuctim [f. 9r] vel divisum, ex una parte, et ipsum dominum seu eius filium et seu homines dictorum castri, ville et terminorum ex altera, conjuctim vel divisum que quovismodo tangat vel tangere ut fructum dicet luitionis, directe vel indirecte et ipsis quitatoribus vel illis, qui in locum defficientium sunt de presenti et in futurum erunt subrogati cognoscam de

FUNDACIÓ NOGUERA

causis predictis etiam si apponatur quod dictum castrum et villam non sunt de patrimonio regis et per consequents dicto capitulo non comprehendi. Dans et confirmans eisdem talem et tantam potestatem, qualem tam per capitulum curie concordatum, et per nos data fuit et ultrerius eam in hoch (*sic*) casu quo ad omnes questiones inter partes prefatas motas, seu movendas extendit, et amplius donus eisdem quitatoribus et comitentes plenissime vices suas iuxta tamen modum et formam quo ad processos fiendos in dicto capitulo et commissiones per expressos.

Vult, tamen, et ordinat ipse dominus rex que de dictas causas nec articulum aliquod eorundem non possit ad se seu unum regium consistorium evocare nec de illo ipsum seu aliquem alium posse se intromittere quovismodo quinimini expresse dictus quitatoribus injungit et pro forma mandati, vult observari quod ad instantiam dictorum Antonium et Baltasaris seu fiscu regi vel alicuius alterius etiam si de his partes ad invicem adversu concordarent procedi non possit nisi vocatis et plene auditus dictis hominibus castri et ville seu eorum sindico, et ommi casu, sindico Barchinone decernens irritu et inane si quid et quidquid in contrarium [f. 9v] fuerit atttentatum:

Juratque dictus dominus dicta commissionem factam dictis quitatoribus voluntarie non ad humilem, igitur dictorum hominum supplicationem; tenore presentis contractus quem vicem legis volumus habere pasciscimur ac conddimus dicta capitula et ommnia et singula eisdem incerta apponita et contenta promittentes dictis hominibus ac dictis conciliariis Barchinone, per firmam et validam stipulationem nec non virtute juramenti prefati et notario infraescripto, presenti et acceptanti nomine dictorum hominum et conciliarorum Barchinone, seu aliorum quorumcumque intersit seu intereret, poterit in futurum legitime stipulando; praemissa omnia et singula semper rata et grata habere et no contravenire ullo inquid tempore aliqua ratione seu causa.

Mandantes per hanc guvernatori generali in nostris regnis et terris eiusque vicesgerentibus, nec non bajulo Cathalonie generalis, ceterisque officialibus nostris quod predicta omnia et singula firmites teneant et observent; pro premissis autem capitulis et concessionibus fatemur nos habuisse et recepisse a bovis dictis hominibus mille florennis auri quos de mandato nostre dedistis, seu tradistis fideli conciliario nostro Petro Basset, bajulo Cathalonie generali.

In cuius rei testimonium, hanc fieri iussimus nostro sigillo communi impendenti munitam. Datum Barchinone, octava di, no-

FUNDACIÓ NOGUERA

vembris, anno a nativitate Domini, millesimo quadrigentesimo vigesimo quarto. Regnique nostro nono. Sig+num Alfonsi, *et cetera* qui predicta laudamus, firmamus, concedimus et iuramus. Rex Alfonsus. = Testes sunt Joannes Ray- [f. 10r] mundus Folch, comes Cardone, Franciscus Patriarcha Hierusalem, Guillermus Raymundus de Montecateno, Berengarius de Bardaxino et Joannes de Gurrea, milites.= Sig+num mei Francisci Darinyo, secretari domini regis predicti, qui de ipsius mandato predicta scribi, fecit et clausi.

1c

1460, febrer, 3. Barcelona

Privilegi reial de Joan el Gran.

O: ACA, AH, 2 (7 febrer 1462).

Nos,[451] Ioannes, Dei gratia, rex Aragonum, Navarre, et cetera. Visis et recognitis supplicatione, et capitulis magestati nostre reverenter oblatis et presentatis per fideles nostros Gasparem Casola, juratum, Petrum Fornells, Antonium Tria et Stephanum Pongem, singules (*sic*) universitatis ville et termini Matarone eorum propriis nominibus, nec non procuratorio nomine asserto aliquorum aliorum singularium ipsius ville et termini, vobis pro interesse ipsorum ac aliorum de dicta universitate supplicantes capitulis eiusdem nostras facimuns responsiones et decretationes pro ut in fine uniuscuiusquidem ipsorum capitulorum continetur quorum quidem supplicationis et capitulorum responsionumque ac decretationum tenores secuntur in hunc modum:

Senyor, molt excel·lent, alguns dels prohòmens de la vila e terme del castell de Mataró *et cetera*...: Primerament, que repel·lida la supplicació feta per los síndichs y alguns altres singulars de la vila de Mataró contra jurisdicció del batlle de Barcelona, volver-los confirmar los capítols e privilegis per lo senyor rei don Alonso, germà e inmediat predecessor vostre, en lo acte de la luïció dels dits castell e vila, atorgat asseñaladament sobre la jurisdicció que lo batlle de dita vila y lo de Barcelona exercesxen en dita vila y terme, *et cetera*.

451. D. Juan II en 3 Febrero de 1460 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem, que per cena de presència no degan pagar sinó 25 lliures
[f. 10v] y que no puga ser sinó una vegada quiscun any.

Ítem, concessió de las imposicions ab franquesa del quint per 15 anys, més del que estaven concedidas.

Ítem, oferiren donar a sa magestat, atorgant dits capítols 2200 sous barcelonesos de tern.

1d

1476, juliol, 26. Estella (Navarra)

Atorgament de guiatge i salvaguarda per part de Joan el Gran.

Nos,[452] Joannes, Dei gratia, Rex Aragonum, Navarre, et cetera. Cum spectet ad cultum dignitatis nostre et futuris subditorum particularis occurrere et presedere in assignantium, que viribus deffendere ut per sua provissionis industriam conanates offendere retrahat a delicto, et opressos liberet a maligno. Ut ergo vos dilectus et fidelis nostri, Petrus des Bosch, civis Barcinone, cuius dicitur esse castrum de Vilassar, juratique universitates et singulares persone de Matarone et parrochiarum de Vilasar, Argentona, Capraria et Premiano in Cathalonia per nostre provissionis presidium a persequtoribus vestris valeatis cum rebus et bonis vestris salubris preserbari et cetera... =consisteix en que sa magestad accepta baix sa protecció la dita vila de Mataró y las parròquies de Vilassar, Argentona, Cabrera y Premià=.

1e

1480, juliol, 31. Toledo

Privilegi atorgat per Ferran el Catòlic.

O: ACA, C, reg. 3545, f. 133r-141r i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-116 i 137, antic pergamí 436.

Copia del Real Privilegio, que el serenísimo señor don Fernando el Católico concedió a la villa de Mataró, en 31 de Julio del año 1480, a solicitud del síndico de ella.

452. D. Juan II en 26 Julio 1476 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

In Dei nomine. Pateat cunctis huius seriem inspecturis. Quod, nos Ferdinandus, Dei gratia, Rex Castelle, Aragonum, et cetera, comesque Goccani. Exhibita in coram celsitudine nostra presentata pro parte vestri fidelium nostrorum juratorum et singularium personarum ville, castri et parochiarum de Matarone, de Argentona, de Capraria, de Vilasario et de Premiano, seu vice et nomine vestris per fideles [f. 11r] nostros, Guillermun Petrum Eroles, dicte parrochie de Vilasario, Guillermum Petrum Ballot, parrochie de Argentona, et Jacobum Lull, parrochie de Llevaneris, termini ville de Matarone, sindicos ad magestatem nostram per vos destinatos supplicationem in forma capitulorum tenoris sequentis:

Senyor, molt alt e molt excel·lent, suppliquen molt humilment los faels naturals e súbdits de vostra molt gran excel·lència, jurats e prohòmens de la vila e terme del castell de Mataró, de las parròchies de Sant Julià de Argentona, de Sant Feliu de Cabrera e de Sant Genís de Vilassar e de Sant Pere de Premià, situades en lo Maresma, per gran servici de vostra altesa, e de la corona real, e per bé e repòs de la cosa pública de les dites vila, terme e parròchies e singulars de aquelles e endressa la justícia e per preservar vexacions, treballs, salaris e grans despeses, consentir per vostra clemència los capítols següents:

Primerament, com per los il·lustríssim don Alfonso, rey de Aragó, de eterna memòria, sia stada feta per privilegi real incorporació e agregació a la corona real, e a la ciutat de Barcelona, de la vila, castells e térmens de Mataró, fahent e constituhint aquelles carrer e membres de la dita ciutat de Barcelona, àlias segons és més llargamente comprès en la carta de privilegis e en la carta de possessió de aquell presa, les cuals totes sian agudes en lo present capítol per expressades e incertes e de nou atorgades, sia de mercè vostra, Senyor, sens preiudici, novació, derogació directe o indirecte dels dits privilegis e incorporació e altres coses en aquells compreses, sinó a tota maior confirmació e corroboració de aquelles ajustant e añadint a la dita incorporació, de nou incorporar e agregar inseparablement a la dita corona e [f. 11v] dignitat real, e per ella a la dita ciutat de Barcelona, les dites universitats del castell, vila e terme de Mataró e parròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, e singulars de aquelles, les cuals parròchies sien agregades e incorporades de semblant incorporació, qual fou feta per lo dit il·lustríssim senyor rei don Alfonso de les dita villa, castell e térmens de Mataró, faent les dites universitats e parròchies

FUNDACIÓ NOGUERA

e singulars de aquelles, e cascuna de aquelles carrer e membre de la dita ciutat. Volent o consentint vostra gran excel·lència per sa clemència, e encara de nou atorgant a les dites vila e castell de Mataró e parròchies predites, e singulars de aquelles béns llurs, que·s puxen alegrar de tots aquells privilegis, llibertats e usos que té la dita ciutat de Barcelona, e los altres carrers de Barcelona se acostument de alegrar, e per cuant desitjan ja més no poder ésser separats de la corona real e ciutat de Barcelona a vostra senyoria per la gran clemència e augment e conservació del patrimoni real ab lo present privilegi e concessió real en forsa de lley paccionada e incommutable, habent en la sa bona fe real e mediant jurament ante senyor Déu, e sobres los seus sancts quatre Evangelis per si, e per sos successors, *in perpetuum* promet que les dites vila, castell, térmens e parròchies e singulars de aquelles, i los mer e mixte imperis, i les iurisdictiones civils y criminals i cualsevulla spècie de iurisdictió de aquelles en tot o en part, no desencorporarà ni desagregarà de la dita corona real, ni de la dita ciutat, ni aquelles o alguna de aquelles o part de aquelles alienarà de [f. 12r] aquí avant o transportarà en persona de la il·lustríssima Senyora reina o altra cualsevol reyna per cambra, o per altra cualsevol causa, ni del illustre primogènit o en persona de altre fill o filla, per dot o altra cualsevol causa, ni en altra cualsevulla persona provida[453] (*sic*) o pública de cualsevol lley, condició o preheminèntia, o dignitat, sia o per via de cambi, graciosa donació o per venda, o permutació o en feu, o altre establiment o per cualsevol altra espècie de empenyorament, transportació o alienació qui dir o cogitar se puga, per propi motiu o a supplicació de alguna persona o per son mer ofici, ans vós, senyor, per vós o per vostre primogènit e successors vostres, e seus, prometeu ab lo present privilegi forsa de lley paccionada habent e en virtut de contracte e los dits juraments e fe real mitgensant, que en tot temps tindreu e deffendreu les dites coses e cascuna de aquelles, com a incorporats e units a la dita corona e patrimoni reals e a la ciutat de Barcelona, en la forma predita, assò prometent e fahent de certa sciència consultament e deliberada, habent de totes coses plena informació.

E si lo contrari serà fet (lo que Déu no vulla), per importunitat o seducció de alguna persona, o per propi motiu o en altra cualsevol manera, e per cualsevol acció, voleu, senyor, e declareu ara per lavors ab aquest dit privilegi, forsa de ley paccionada e de

453. *Hauria de dir* privada.

FUNDACIÓ NOGUERA

contracte habent, que tals alienacions, infeudacions, concessions, trasportacions o permutacions o empenyoramentes, *ipso facto et iure* sien írrits, cases, e nulles e no de forsa alguna per autoritat de la present lley [f. 12v] e privilegis, e sens altra sentència, e per aquelles no sie res fet, ni en res obeït, ans donau ab lo present privilegi per vós e vostres successors licència a les dites universitats, e singulars de aquelles e cascuna e cascú de aquelles que en juy i fora de juhi, e de fet e de dret, puxen contradir e resistir a tots habents tals concessions o cualsevulla dells prenominats títols en la forma e manera que es permès, e atorgar, resistir als hòmens de Mataró e Cabrera en lo dit cars, en virtut de las incorporacions e privilegis atorgats per los sereníssims reys de Aragó, predecessors vostres, a aquelles e ab las declaracions, remissions e indults contenguts e expressats en dits privilegis, los quals, com dit és, confirmau de nou, atorgau e voleu ésser assí, per tant sufficientment expressats com si de mot a mot hi fossen incertats.

E, encara, consent e promet vostra senyoria per vós, e per los dits successors, e ab la ley paccionada que venint tal cas, lo que Déu no vulla, que tals concessions e alienacions sien nul·les e sens efficàcia alguna, e encara, a mayor cautela, sien revocades per vós, senyor, e successors vostres, de fet dins sis jorns aprés vostra altesa o vostres successors ne serau supplicats o fets certs. E, en altra manera, vol e consent vostra Senyoria hoc, e fa donació entre vius irrevocable a la ciutat de Barcelona dels dits llocs, castell, térmens e parròchies e dels dits mer e mixt imperi, e de totes altres jurisdiccions e drets de aquelles.

E vostra senyoria mana e vol que ara per llavors, hac[454] per soltats tots los juraments e cualsevol fidelitat e homenatge en los cuals sien tingunts los predits o algú de aquells a la magestat real. E vol e mana que encontinent ara per llavors les dites vila, [f. 13r] castells y universitats e singulars de aquelles presten los dits jurament e homenatge e fidelitats als consellés[455] e ciutat de Barcelona; e la dita ciutat o los dits concellers, ara per llavors, prenguen la possessió e·ls sia manat, e manar en dit cas, sots les naturalesa e fidelitat per les quals són obligats a la dignitat real, que prenguen la dita possessió, o, advenint lo cas, fassen totes deffencions, esforços e instàncies, que les coses predites sortesquen tot llur complir effec-

454. *Hauria de dir* ha.
455. *Hauria de dir* concellers.

FUNDACIÓ NOGUERA

te, car tot és per servey de la corona real e conservació e augment del real patrimoni, lo qual ab moltes squisides maneres, en gran part és alienat e delaterat, e cascú havent recort de la naturalesa e fidelitat reals per los cuals és obligat a la dignitat real, si ànimo té, ben instituït, deu dar tota obra lo patrimoni real, sia restituït e bé augmentat e conservat. Plau al senyor rey.

2. Ítem, senyor, com en les dites parròchies lo mer e mixte imperi e jurisdicció civil, *et cetera*... (és que los batlles sien triennals y que pugan exercir també jurisdicció cada hu en sa parròchia y terme, com lo batlle de Barcelona en sos súbdits; y que antes de usar del ofici de batlles hayan de asegurar de tenir taula ab bones fermansas, y altrament segons volen las constitucions de Cataluña). Plau al senyor rey.

3. Ítem, senyor, sia de mercè vostra consentir que no puxen ésser balles en les dites vila, castell, e parròchies e térmens de aquelles, sinó que sien naturals e habitants e heretats en les dites vila, térmens e parròchies, *et cetera*... (y que quiscun trienni se fassa elecció de tres personas y presentada dita terna al senyor rey, si present serà, sinó a son llochtinent general y sinó al batlle general de Cataluña, *et cetera*) [f. 13v] Plau al senyor rei.

4. Ítem, senyor, com lo batlle de Barcelona hage acostumat essent present, *et cetera* (sobre jurisdicció). Plau al senyor rei.

5. Ítem, com lo veguer de Barcelona, e regent la dita vegueria, *et cetera*... (sobre jurisdicció del veguer). Plau al senyor rei.

6. Ítem, que les dits vila de Mataró e parròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, *et cetera*... (que poguessen quiscun any en cada una parròchia elegir jurats, clavari y demés oficials, com antes tenian acostumat). Plau al senyor rei.

7. Ítem, senyor, sie de vostre mercè consentir a les dites vila, castell e térmens de Mataró e les dites parròchies, *et cetera* (que pugan imposar cualsevols imposicions, delmes, redelmes, vintens, et cetera y que de tres en tres anys ne degan donar compte al batlle general de Cataluña). Plau al senyor rei.

8. Ítem, sia de vostra mercè, senyor, consentir que los delats de las ditas vila e térmens e parròchies *et cetera*... (que ningun delinqüent, així per delit civil com criminal, puga esse tret del terme ahont serà pres, ans en aquells dega ésser condemnat y castigat o absolt, sinó és que sia procesat de regalia). Plau al senyor Rei.

FUNDACIÓ NOGUERA

9. Ítem, sia de vostra mercè, senyor, consentir e fer remissió a les dites universitats, a cascuna de aquelles e a llurs béns, de totes penes de ters, o altres penes, e de tots crims e delictes de què fossen inculpats o altramente tinguts, ara fossen processats o no, puig no sie crim de mort de lesa magestad, trancador de camins e fabricador de falsa moneda. Plau al senyor Rei.

10. Ítem, com de poch temps ensà mossèn Pere Joan Ferrer, tenint ocupades o empenyorades les dites vila, terme i castell de Mataró i altres parròchies desús especificades, se esforsa en voler exigir en lo terme del dit castell de Mataró dret vul- [f. 14r] garment appellat *ribaratge*, qui est quatre per cent de tots blats y sal qui·s descarregan de mar en lo terme del dit castell, affermant que en lo temps que en lo dit castell era de baró, lo dit dret era exigit, e que així ell com a baró e senyor lo podria exigir e assò és gran dany e destrucció de la dita vila de Mataró, perquè los negociants per temor de la dita exacció cessen venir descarregar en lo dit terme, sia de vostra mercè e clemènsia, senyor, consentir a la dita universitat i singulars de la dita vila e terme que de assí avant tal dret no sia exigit, màxime que en temps és estat real, lo dit castell e vila, no és estat acostumat exhigir lo dit dret.[456]

11. Plau al senyor Rey, sia fet com se acostumaba en temps que era de patrimoni real la dita vila e terme de Mataro, és[457] asaber, ans que mossèn Pere Joan en los temps que ha tingudes les dites viles e parròchies en virtud de gràcies reals. E altrament ha exigides, rebudes e preses moltes pensions de censals de les dites vila e parròchies e dels singulars de aquelles, les cuals pensions les dites vila e universitats e singulars de aquelles acostumaven fer, de pagar a diverses persones e colegis dins la dita ciutat de Barcelona com fora de aquella; que plàcia a vós, senyor, ab lo present capítol descernir e declarar, així com declarau e descerniu, les dites vila e parròchies ni alguna de aquelles, ne les singulars persones ni béns llurs, ésser obligats a tornar a pagar les dites pensions ni part alguna de aquelles. E axí que per les dites persones no puxe ésser intentada, feta ni moguda ara ni esdevenidor en juy ni fo- [f. 14v] ra juy ni en alguna altra manera, petició, demanda, plet o qüestió a les dites vila o parròchies, ni alguna de aquelles ni singulars persones, ans sien toltes e levades totes accions e via de proceir contra

456. *Subratllat a l'original.*
457. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

les dites vila e parròchies e los habitants e habitadors en aquelles e béns llurs, manant a tots e sengles officials de vostra altesa, sots lo deute de fidelitat e confiscatió de béns, que a sola ostensió del present capítol, cessen e tolgan tots encantaments dels cuals fossen requests, fet a instància de qualsevol persona, abdicant-los tot poder de fer lo contrari ab decret de nul·litat. Plau al senyor rey, pus consta legítimament que dites pensions sien estades pagades realment al dit mossèn Pere Joan Farrer per virtut de gràcies reals.

12. Ítem, com lo dit mossèn Pere Joan Farrer tenint la dita vila de Mataró e paròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, segons dit és, hage obrat e reparat un castell erm appel·lat Burriach. En lo qual de present té feta habitació, lo qual se diu és o era de mossèn Pere Desbosch, e haye lo dit mossèn Pere Joan procurat que li és estat fet establimente o concessió per lo sereníssimo senyor Rey, vostre pare, de inmortal memòria, o per lo balle general de Cathalunya o loctinent o regent lo dit offici, de certs térmens los quals són de les paròchies de Cabrera e Vilassar e los cuals ha fet assignar e aplicar al dit castell en los cual ha obtinguda tota jurisdicció civil e criminal, mer e mixt imperi, faent ne baronia en forma. La qual baronia, térmens e jurisdicció no poden ésser donats, ni restar al dit mossèn Pere Joan en perjui de les dites parròchies, qui confinen e ter- [f. 15r] minen ab lo dit castell, qui han tornat al vostre real patrimoni íntegrament e sens disminució alguna, car per assò són estats contents los hòmens de les dites parròchies pagar e exbursar de llurs instàncias les cuantitats devall especificades e, encara, attès que en los dits térmens, al dit mossèn Pere Joan assignats a possessions de singulars persones, les cuals lo dit mossèn en Pere Joan se (h)a ocupades e han ésser restituïdes als de qui són e no res menys, per cuant ab sentèntia real és estat sentenciat e declarat, en temps passat, lo dit castell no tenir terme algú sinó tant cuant tenen les parets de aquell.[458] Per tant, suppliquen a vostra altesa li plàcia revocar, e haver per revocats e anul·lats, així com ab la present revocau et anul·lau de certa ciència e deliberadament, cualsevols establiments, concessions[459] e altres gràcies fetes al dit mossèn Pere Joan Ferrer e als seus, dels dits térmens al dit castell assignats, baronia[460] e jurisdiccions civil e criminal per lo dit sereníssim senyor rey, pare vostro, o per vós,

458. *Subratllat a l'original.*
459. *Subratllat a l'original.*
460. *Subratllat a l'original.*

FUNDACIÓ NOGUERA

o officials vostres de aquell, los cuals establiments, terminació e assignació de térmens e baronia e concessions de jurisdictiones civil e criminal e altres cualsevols provisions sien assí haguts e hagudes, per tant, sufficientement expressos com si de paraula a paraula hi fossen inserts, restituïts e tornats totes les coses al estament en què estaven en los dits térmens e parròchies e les jurisdiccions e altres coses tocants en qualsevol manera les dites parròchies e singulars de aquelles, ans de les commosions o guerra de Cathalunya, e que mane vostra senyoria que mossèn Pere Joan Ferrer haia renunciar e [f. 15v] de fet renuncie als dits establiments, gràcies e concessions de la qual renunciació conste per acte autèntich en offici de batlle general per eterna memòria.

Provehint e declarant, a major cautela, que lo dit mossèn Pere Joan Farrer no puxe tenir los dits térmens, ni exercir jurisdicció alguna en aquelles, ne encare rebre les pecúnies del empenyorament que té de les dites vila e parròchies, fins hage renunciat als dits establiments, concessions e gràcies, segons dit és. Provehint e declarant, encara, que pus los hòmens de les dites vila e parròchies hajan deposats en la taula de la ciutat de Barcelona los dos mil florins de or, dels cuals se fa servei a vostra altesa, com devall és escrit, perquè de aquells se fassa a la voluntat de aquella, e hagen fermada la carta del censal dels mil florins de or, segons devall se conté, al dit mossèn Pere Joan Farrer, sens més dilacions, les dites vila e parròchies e les jurisdiccions de aquelles vinguen al domini e possessió de vostre real magestat, e se cumplesquen e hagen effecte e execució totes les coses en los presents capítols contingudes, no obstant, ans hagudes per revocades expressament e de certa ciència totes e sengles provisions ab cualsevol expressió de paraules per forts e derogatòries que fossen les cuals sien hagudes assí per incertes, lo contrari en manera alguna disponents. Plau al senyor Rey.

13. Ítem, senyor, sia de vostra mercè revocar e haver per revocats ab lo present cualsevulla gràcias, donacions, concessions, empenyoraments, privilegis e castells e altres actes e contractes fets e atorgats al dit mossèn Pere Joan Farrer e altres cualsevols persones de les dites vila, castell e térmens de [f. 16r] Mataró e de les altres parròchies desús nomenades, e dels térmens assignats al castell de Borriach, que sien de les dites parròchies, mer e mixt imperi e altres qualsevol jurisdiccions civils i criminals de aquelles, e de totes rendes e drets de patrimoni real, absolen(t) les dites universitats e cascuna de aquelles e los singulars de aquelles de

FUNDACIÓ NOGUERA

cualsevol sagrament, homenatge e de fidelitat prestats al dit mossèn Pere Joan Farrer o a sos procuradors, e axí sien plenament e íntegra tornats ab tots drets e rendes, units e agregats al patrimoni real, a la recepció de la batllia general ab tos sos drets e per aquella forma e manera que eran, ans dit empenyorament o en temps que eran del patrimoni real talment, que no conegan per senyor sinó un Déu en lo cel, e un rey en la terra. Plau al senyor Rey.

14. Ítem, sia de vostra mercè, senyor, que los privilegis de les dites universitats e de cadascuna de aquelles en avant no serà a aquelles derogat per los presents capítols stiguin en llur forsa, eficàcia e valor, e tals com si los presents capítols atorgats no fossen e en cuant hi serà derogat per los presents, aquells no hagen valor alguna. Plau al senyor Rey.

15.[461] Ítem, senyor, per causa del present privilegi, e coses demunt dites, atorgades per vostra senyoria, e encara per dignes respectes les dites universitats serveixen a vostra senyoria de dos mil florins de or o de la valor de aquells pagadors en la ciutat de Barcelona, los cuals de continent, que sien dits i scrits en la taula de la dita ciutat a vostra altesa o a qui aquella manara, vingan sens alguna dilació, les dites vila e parròchies, térmens e jurisdictiones e altres coses de aquelles íntegrament al patrimoni real, repel·lit lo dit [f. 16v] mossèn Pere Joan Ferrer, no obstant, ans hagudes per revocades e nul·les cualsevol provisions a aquell atorgades, lo contrari disponents, emperò, senyor, vostra senyoria vol e consent que los dits privilegis e capítols sien axí irrevocables, e possats en virtut de contracte que en algun temps no·s puxen revocar, encara que la dita cuantitat se volgués restituir, ne en altre cualsevol cas, car tot és servey de vostra magestat real, o bé, de conservació de la cosa pública de les dites universitats.

Plau al senyor rey, y accepta los dits dos mil florins d'or en la forma demunt dita, però vol sa altesa que ultra los dits mil florins, les dites universitats aseguren a mossèn Pere Joan Ferrer mil florins de or, e la valor de aquells, segons correran en lo temps que·s aseguraran, a rahó de censal a vint mília per mil, car sa altesa es contenta prometre e jurar, axí com de fet promet e jura dar, pagar e restituir a les dites universitats del donatiu que li fera fet en pecúnia, censals o altrament en la primera cort celebradora en Catalunya los dits mil florins de or, en or o la vera valor de

461. *Aquest número es troba a la pàgina següent, foli 16v.*

FUNDACIÓ NOGUERA

aquells per lluir, quitar e rembre los dits mil florins de or asegurats a censal al dit mossèn Pere Joan Ferrer, los cuals mil florins de or, cuant se luïren, hagen ésser pagats en florins de or en lo temps de la luïció e de continent, que sian deposats los dits dos mil de or e assegurats los mil florins de or a censal en la forma predita, les dites viles e parròchies sens dilació alguna, e sens restar en altra obligació, tornen al patrimoni real revocades qualsevol provisions, lo contrari diponents.

16. Ítem, senyor, que plàcia a vostra altesa pux aquells fan lo predit servey, manar, donar, [f. 17r] franchs de segell los presents capítols. Plau al senyor rey, sien tan solament exhigits per lo dret de sagell a la cancellaria pertanyent mil sous jaquesos, e axí ho mana sa Magestat a son prothonotari e loctinent de aquell.

Supplicatio que nobis humiliter per ipsos sindicos ut contenta in eisdem supplicatione et capitulis pro beneficio reipublica universitatis dictarum ville, castelli de Matarone et parrochiarum de Argentona, Cappraria, Vilasario et Premiano et corone regie unde dimenbrati et separati fuerant, tanquam servus ad fontes aquarum applicari et restitui de nostri benignitate solita acceptare, concedere atque decretare dignaremur. Nos, vero prospecta tanta affectione et tam iuys instantia et supplicatione per vos facta servicisque per universitates ipsas impensis nobis, et que impendere speramus in dies tamque non recusastis propia bona et sustantiam exponere ut id adipisci possetis, statuimus dictam supplicationem et capitula acceptare et unumquodque capitulorum ipsorum decretare ac ipsa una cum responsionibus et modificationibus in fine uniuscuisque eorum contentis et appositis ad futuram rei sic gesta ac concessa memoriam in privilegii forman redigere. Quod circa tenore huiusmodi privilegi vim et robur contractis pactumati[462] perpetuo obtinentis, presentium tenore scienter et consulto liberaliter, que mera ac dominica potestate supplicationem et capitula preincerta cum decretationibus, modificationibus et responsionibus in fine uniuscuiusque ipsorum continuatis et appositis quemadmodum superius continetur, et expressum acceptamus, concedimus, damus, elargimur, ratificamusque et approbamus ac vestra acceptationis, ratificationis, confirmationis et novi indulti munimini roboramus, nostramque, pariter assensum et autoritatem apponimus [f. 17v] illamque et illas ad futuram rei memoria in hanc privilegium formam redigi iussi-

462. *Hauria de dir* pactionati.

FUNDACIÓ NOGUERA

mus; volentes unumquodque dictorum capitulorum per se vim et robur privilegi et contractus obtinere. Itaque quotiescumque jurati et singulares persones dictarum ville, castri et parrochiarum ac uniuscuiusque earum voluerant, et statuerant de unoquoque dictorum capitulorum confici, unum publicum instrumentum quae eisdem conficiatur et traductur non mutata substantia. Renuntiantes exceptioni capitulorum predictorum, sicut predicitur, non concessorum ac rei sicut predicitur non gesta et no concessa in nostra bona fide et verbo regis, promitimus vobis juratis et singularibus personis dictarum ville, castri et parrochiarum presentibus et futuris, et secretario et notario infraescripto, ut publice persona pro vobis et pro aliis quorum intersit et interesse poterit recipienti et pasciscenci ac etiam legitime stipulanti, nec non juramus per dominum Deum et eius Sancta quatuor Evangelia, manibus nostris corporali tacta quod predicta omnia et singula et quodlibet eorum iuxta seriem et tenorem ipsorum plenorum tenebimus, et observabimus, tenerique et observari faciemus et in aliquo non contrafaciemus, seu per quemquem contrafacere vel venire permitemus ratione aliqua iure, modo causa vel actione sub jurium omnium nostrorum et curie nostre obligatione. Volentes et consentientes quod de huiusmodi nota ad requisitionem juratorum predictarum ville, castri et parrochiarum et uniuscuiusque eorum fiant et tradantur per secretarium et notarium infraescriptum tot publica consimilia instrumenta quot sunt universitates predicte et unicuique universitati earum unum instrumentum tradi possit. Illustrissimo propterea, Joannis, [f. 18r] principi Castelle et Gerunde, primogenito nostro, charissimo ac in Castella et Aragonum, regius post felices dies nostros heredi ac indubitato successori sub paterne benedictionis obtentu, dicimus, Illustri, vero, infate Enrico duci Sugurbi, comiti Impuriarum, nostro charissimo consanguineo, et locum tenenti generali in Principatu eodem, baiulo generali et magistro rationalis, vicariis, baiulis, subvicariis, subbaiulis ac conciliaris civitatis Barchinone, alguatziris, et ceteris universis et singulus officialibus nostris, presentibus et futuris et dictorum officialium locumtenentis aut officia regentibus, ad quos spectat, dicimus, praecimus, et mandamus ad obtentum nostri amoris et gratie incursumque pene florennorum auri Aragonum decem millium nostris inferendorum erariis, quae nostra huiusmodi supplicationis et capitulorum predictorum ac decretationum et respontionum in fine uniuscuiusque eorum contentorum, acceptationem, concessionem, approbationem et laudationem, et omnia et singula superis designata iuxta eorum seriem et tenorem teneant firmiter

FUNDACIÓ NOGUERA

et observent tenerique et observari ab omnibus faciant inconcuse a inviolabiliter et contrarium non faciant ratione aliqua sive causa; si dictus Illustrissimo princeps et filius noster, charissimus gratiam paternam habet charam ceterique officiales, et alii predicti iram et indignationem ac penam preappositam cupiunt non incurrere, Quod est datum et actum, Toleti, die ultimo mensi Julii anno a nativitate Domini, millessimo quadringentesimo octugesimo, regnorumque nostrorum videlicet Sciciliae, anno decimo tertio; Castelle, Legionis, et cetera, septimo; Aragonum vero et aliorum, secundo. Sig+num Ferdinandus, et cetera, qui predicta laudamus, et cetera, concedimus et firmamus et jura- [f. 18v] mus publico instrumento sigillo comuni nostrum iussimus impendentis apponi. Yo el Rey.[463]

Testes sunt qui presentes fuerunt venerabilis in Christo patri P. Episcopus,[464] etc. Humiliter supplicando ut privilegia preinserta et omnia et singula in eis et unoquoque eorum contenta laudare, approbare, ratificare et confirmare de nostra solita benignitate dignaremus. Nos, vero, predecessorum nostrorum vestigia cupientes imitari tenore huiusmodi carte nostre de nostra cera sciencia deliberate et consulto predicta et preinserta privilegia et omnia et singula in eis et quolibet eorum contenta in prima linea utque ad ultimam, laudamus, approbamus, rattificamus, et confirmamus pro ut melius et plenius predicte villae de Mataro et parrochie supradicte et illorum singulares actenus usi fuerunt et sunt in possetionis eorundem, nostreque huiusmodi laudationis, approbationis, rectificationis, confirmationis, munimine roboramus et validamus. Volentes et expresse descernentes, quod nostra huiusmodi confirmatio ut prehabetur dictorum privilegiorum regiorum de super incertorum, et cuiuslibet eorum sunt dictis villa et parrochiis tant in judiciis quam extra, semper et ubique stabilitis realis et firma nullum sentiens diminutionis incomodum impugnitionis obserunt noxe alterius detrimentum sed in suo semper robore et firmitate persistat. Supplentes de eadem scerta sciencia regiaque auctoritate omnes et quoscumque deffectus et solemnitatum obmissionis si qui vel que in premissis et eorum singulis intervenerunt aut ad note fuerint et in similibus requirantur.

463. *Lletra de major format.*
464. *Pere, bisbe d'Urgell.*

FUNDACIÓ NOGUERA

[465]Illustris propterea et magnificis dilectis con-[f. 19r] ciliariis nostris quibuscumque locum tenentibus et capitaneis generalis nostris in dictis nostris regnis Aragonum et Valentie et Principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, cancellario, et cetera..., precipimus et iubemus ad incursum nostre regia indignationis et ire, peneque florennorum auri Aragonum mille, nostris inferendorum erariis, quod preincerta privilegia eorum quolibet ac omnia et singula in eis et quolibet eorum contenta dictis ville de Mataro et illius singularibus et dictis parrochiis et illorum et cuiuslibet illarum singularibus qui nunc sunt et pro tempore fuerint, teneant firmiter et observent et teneri ac observari faciant per quos decet cantisecus agere, fieri, permittere aliqua ratione seu causa si dicti officiales et subditi praeter ire et indignationis nostre incursum penam preappositam cupiunt evitare in cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro regio sigillo quo nostri locumtenentes et capitanei generalis presentis principatus Cathalonie et comittatum Rossilionis e Ceritanie utuntur inpendenti munitam quia impromptum non est sigillium regium comune nostrus. Datum in nostra civitate Barcinone, die primo, mensis julii anno a nativitate domini millessimo quingentesimo nonagesimo nono, regnorum autem nostrorum, anno secundo. Yo el rey.[466]

Dominus rex mandavi mihi don Pedro Franquesa. Visa per Covarruvias, vice cancellarius; Sabater, regente cancellariam; Fontanet, pro generalis Thesaurario, et me, conservatoreum generalem =

Vuestra Magestad confirma a la villa de Mataró los privilegios aquí contenidos.

Todo lo que concuerda fielmente con el citado registro y folio, a que me refiero; y para que conste y oblre los efectos convenientes, doy la presente certificación a instancia de don Ramon Sans, procurador del ayuntamiento de la ciudad de Mataró, en virtud del decreto de Su Excelencia y Real Acuerdo [f. 19v] *de primero del corriente mes, con la circunstancia precisa que el mismo expressa de tener, que presentarla al interesado, precisamente y tan solo en el expediente que sobre pago de laudemios por transpasos lucrativos pende en la Baylía General a instancia del Agente Fiscal del Real Patrimonio, escrita de mano agena en un pliego de papel de sello primero y treinta y nueve del cuarto, firmada y rubricada de la mía, y sellada con el sello mayor*

465. *Cloenda de la confirmació dels privilegis per Felip III.*
466. *Lletra de major format.*

FUNDACIÓ NOGUERA

de las reales armas de este Archivo. Barcelona y Julio seis de mil ochocientos diez y nueve. = Próspero Bofarull y Mascaró = Lugar del Se+llo= Derechos 160 pesetas.

[467]*Dn. Próspero de Bofarull y Mascaró, socio, et cetera...*

Certifico: Que entre los registros que se custodian en esta General y Real Archivo de mi cargo, que forman la colección cronológica de los del Reynado del Sr. D. Felipe Cuarto, existe uno en folio regular y cubierta de pergamino titulado =Diversorum locum Tenencia VII. Philipi IV= En el que al folio ochenta y ocho se encuentra la gracia hecha por dicho monarca a los vecinos de Mataró de pagar el derecho de luismos como lo pagaban los de Barcelona, cuyo tenor es como sigue=

2

1633,[468] juliol, 17. Madrid

Privilegi atorgat per Felip IV sobre el pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.

Nos, Philipus, et cetera... Benigni Principis et humiles subditorum suorum applicationes exaudire eosque si bene de regia merentur benignitate, favoribus et gratiis prosequi = Quare eum per sindicum ville nostra de Mataró fuerit exhibita, et nobis humiliter presentata quedam supplicatio tenoris huiusmodi:

=Señor= Lo Síndich de la vila de Mataró diu que en virtut de Privilegis Reals concedits a dita vila, y universitat de Mataró, lo hu per lo sereníssim rey don Alfonso de gloriosa memòria, la data del qual fonch en la present ciutat de Barcelona, a vuit de novembre de mil cuatreccents vint y quatre, y l·altre per lo senyor rey don Fernando, la data del qual fonch en la ciutat de Toledo, a trenta-hu de juliol de mil cuatre-cents vuitanta, fonch concedida y atorgada agregació, incorporació y unió de la dita [f. 20r] vila, a la corona real de V. M. y juntament fa a la dita vila y terme de Mataró, membre y carrer de la ciutat de Barcelona, concedint a d·aquella, y a sos habitants tant en ella com en tot son terme, de que gozen

467. N.º 4. 17 Juriol 1633 *al marge esquerre.*

468. *De manera literal, però altres documents diuen que és 1632, particularment el ACM: 70-1-1 (AH-001/1.B, document 6), autentificat notarialment.*

FUNDACIÓ NOGUERA

de les gràcies, immunitats y privilegis de què gozan los ciutadans y habitants en la dita iutat de Barcelona, fent als dits habitants en dita vila y terme, verdaders ciutadans de Barcelona, com en dits privilegis llargament és de vèurer, dels cuals se fa ocular ostensió, *pro ut ecce et cetera*, com los ciutadans de Barcelona, en virtud de sos Privilegis, sols paguen los lluïsmes reals a rahó de dos sous per lliura en la present ciutat de Barcelona, y los de dita vila y terme, per rahó de dits privilegis reals, no degan ni sien obligats a pagar-ne més, per ésser, com són, en virtut de aquells, verdaders ciutadans de dita ciutat de Barcelona. Suplica per so lo síndich de dita vila de Mataró, per observansa de dits privilegis reals a vostra magestat, li sie de mercè declarar que en virtut de dits privilegis reals, la dita vila y habitants en aquellas y sos térmens, no ésser obligada ni obligats a al solució dels lluïsmes reals deguts, y que se deuran a vostra magestat, sinó és tant solamente a dita rahó de dos sous per lliura, conforme en la present ciutat de Barcelona se pagan aquells per la dita ciutat y los ciutadans, y manar consecuentment al batlle general de vostra magestat, y a cualsevol altres officials a qui per vostra magestat sia comesa la cobrança de dits lluïsmes reals, no exigescan ni cobren de la dita vila y terme de Mataró, y habitants en aquella y son terme, los dits lluïsmes, sinó és a dita rahó de dos sous per lliura, com és just per observança de dits privilegis reals, que la dita vila ho rebia a singular gràcia, y mercè. Plau a Sa Magestat =

Et suplicatum magestati [f. 20v] nostre ut pro observatione privilegiorum in eo relatorum, declarare de nostra solita benignitate dignaremur dictam villam gaudere debere dictis et premensionatis privilegii, et non teneri ad majorem solutionem laudemiorum, quam civitas nostra Barcinone, videlicet ad rationem duorum solidorum barchinonentium pro libra. Nos, suplicatione pro dicta benigne suscepta eidem tanquam iuste annuere decrevimus. Tenore igitur presentis, de nostra certa sciencia, regiaque auctoritate deliberare, et consulto, declarantes mentem, seriem et thenorem dictorum privilegiorum predicta villa de Mataro concessorum decernimus, predictam villam non teneri ad solutionem laudemiorum regia curia debitorum ultra duos solidos moneta Barchinone pro cualibet libra eiusdem moneta, ad huiusmodique rationem dictum ius laudimii exigendum, et recuperandum fore, et esse, et non amplius, sicuti in civitate predicta Barchinona exhigitur, et recuperatur, pro ut in dicta supplicatione, et decretatione continetur, volentes, et expresse decernentes, quod nostra huiusmodi declaratio, et voluntas sit, et

FUNDACIÓ NOGUERA

esse debeat dicta villa de Mataro stabilis, realis, valida atque firma, nullumque in juditio aut extra sentiat, impugnationis objectum defectus incomodum aut noxe cuiuslibet alterius detrimentum, sed in suo semper robore, et firmitate persistat. Serenisimo, propterea, Balthasari Carolo,[469] principi Asturiarum et Gerunde, et cetera Serenissimo, etiam, infanti Ferdinando, fratri nostro sanctae romana Ecclesia cardinali, archiepiscopo Toletani, primati Hispania- [f. 21r] rum, cancellario majori Castella, priori Sancti Joannis Hierosolimitanensi, abbatisque de Alcobaza in Portugallia, regno locumtenenti, et capitaneo generali, nostro in Principatu Cathalonia, et comitatibus Rossilionis et Ceritania, necnon venerabiliis nobilibus magnificiis, dilectisque conciliariis et fidelibus nostris cancellario, regenti cancellariam, doctoribus nostra Regia Audientia, gerentibusque vices nostri generalis gubernatoris, magistro rationali, baiulo generali, regenti regiam thesaurariam, advocatis et procuratoribus fiscalibus, et patrimonialibus, vicariis, baiulis, subvicariis, subbaiulis, alguatsiriis, quoque virgariis et portariis, ceterisque enim universis et singulis officialibus et subditis nostris majoribus et minoribus in dictus Principatu et comitatibus constitutis et constituendis, dictorumque officialium, locumtenentibus, seu offitia ipsa regentibus, et subrogatis quovismodo dicimus, precipimus, et mandamus ad incursum nostra regia indignationis, et ira et penaque florennorum auri Aragonum mille, nostris regiis inferendorum erariis, quatenus presentem nostram declarationem, et omnia, et singula in ea praecontenta et expressa teneant firmiter et observent, tenerique et inviolabiliter observari faciant per quoscumque. Contrarium nullatenus tentaturi ratione aliqua, sive causa si dicti serenissimi principis et infans nobis morem genere, ceteri vero officiales et subditi nostri predicti gratiam nostram caram habent ac preter ira, et indignationis nostra incursum penam preappositam cupiunt [f. 21v] evitare.

In cuius rei testimonium pressentem fieri iussimus nostro regio conmuni sigillo impendenti munitam. Datum in oppido nostro Matriti, die decima septima, mensis julii anno a nativitate Domini, millessimo sexcentessimo trigesimo tertio.[470] Regnorumque nostros duodecimo.= Yo el Rey=

469. *El príncep Baltasar Carlos (1629-1646) va ser jurat com a hereu de Felip IV; això va ser frustrat per la mort del jove príncep als setze anys.*

470. *Literalment.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Dominus rex mandavi mihi Petro Navarro; Visa per Episcopum presidens Nieto pro generali thesaurario. Fontanet, Vico, Bayerola, Magarola et Sisternes, regente cancellariam et me, pro conservatore generali =

A la villa de Mataró concede vuestra magestat que paguen sus vecinos el dinero de los luismos como los pagan los de Barcelona= Consultado en las Cortes, que se celebran en ella.

Todo lo que concuerda fielmente con el citado registro y folio que me refiero. Y para que conste y obre los efectos convenientes, doy la presente certificación a instancia de D. Ramon Sans, procurador del Ayuntamiento de la ciudad de Mataró, etcétera (como la antecedente). Barcelona y julio, seis, de mil ochocientos diez y nueve = Próspero de Bofarull y Mascaró = Lugar del Se+llo. Derechos 14 pessetas.

[471]*Dn. Próspero de Bofarull y Mascaró, socio correspondiente de la Real Academia, etcetera.*

Certifico: Que entre los registros que se [f. 22r] *custodian en este Real y General Archivo de mi cargo, que forman la colección cronológica de los del reynado del señor D. Felipe Quinto, existe uno en folio regular y cubiertas de pergamino titulado = Diversorum Locumtenentia II. Philippi V = En el que al folio primero se encuentra la gracia que dicho monarca hace a la villa de Mataró, erigiéndola ciudad; cuyo tenor es como sigue:*

3

1702, març, 20. Barcelona

Privilegi pel qual Felip V concedeix el títol de ciutat a Mataró.

O: ACA, Cancelleria, reg. 6156, f. 14-8r.

In Dei nomine. Amen. Pateat cunctis. Quod nos Philippus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, et cetera... marchio Oristani et comes Goceani = Regia in omni genere diplomata, et cetera; regia in omni genere diplomata per nos, aut predecessores nostros concessa, saepe pro merito extendimus, ut sie largitatiset munificientie nostre signum demostretur et nostri benemeriti subditi servitiorum premia consequantur, et similiter nostre regia magestatis proprium est, non solum subditorum commodis atque utilitate consulere, sed

471. N.º 5. 20 març 1702 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

etiam ea omnia prospicere, que ad totius digni decorem, atque illius eminentiorem statum pertinere possunt, et proinde dignitates seculares, quomodo cumque instituimus, villasque in civitates, iuxta uniuscuiusque merita atque servitia erigere solemus. Nos, vero, attendentes magna servitio nostra villa de Mataro in nostro Principatu Cathalonie, non minus nota, quam nobis accepta facta variis in rebus et occasionibus magni ponderis, nostro regio servitio pertinentibus, tam in bello quam in pace, non solum [f. 22v] in perturbationibus anni millessimi sexcentessimi et cuadragessimi, nisi usque ad millessimum sexcentessimum octuagessimum octavum et novenum, in quibus dicta villa de Mataro, satis suam fidelitatem et erga, nos amorem ostentavit, tamb multis catervis militaribus, naturalium ipsius villa, et ex propio patrimonio solutis in serviendo in frangentibus et turbulentis circa Barchinonam factis, in annis supradictis, in posteriori obsidione de Hostalrique, in qua nongentissimis militibus suis etiam expensis nostra villa de Mataro, nobis formulata fuit; cum autem ex testimonio fidedignarum personarum intelleximus oppidum de Mataro in nostro Principatu Cathalonie situm, magestati nostra sempre fidele fuisse, omnesque habere cualitates, propter quas in civitatem erigi possit, cum copia cuiusvis generis habitatorum novilium, agricultorum, mercatorum et etiam variorum artifitium, qui artes mecanicas, cuiuscumque cualitatis exercentes existant, pulcrisque artificiis ornatum [f. 23r] existat, et territorum in quo ipsum situm est, sit adeo opulens, utque facundum, ut non solum incolis ad victum omnia necessaria supeditet, sed etiam exteris ad eo confluentibus, pro subveniendis necessitibus suis prestet. Et propterea volentes oppidum prefatum de Mataró civitatis titulo exornare, decrevimus cum facultatibus, gratiis, et prerrogativivis sequentibus:

= Primeramente, que goze y pueda gozar dicha ciudad de Mataró de las prerrogativas así en común como en particular, teniendo las mismas preheminencias y autoridades que acostumbran tener y gozar los magistrados, de tener y poder tener cuatro jurados con las insignias acostumbradas en las demás ciudades de Cataluña, y la facultad de tener dos maceros, que puedan traher las mazas.

Ítem, que dichos jurados con el consejo, que hoy es y será, puedan hacer estatutos y ordinaciones para el buen govierno y administración de la ciudad, dar licencia para fábricas de casas y edificios, y conocer en primera instancia, y vedando a las partes el recurso en segunda instancia al Real Consejo de la Baylía general. Poner peso público, si le pareciere.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem, que pueda hacer y fabricar de nuevo un muelle para la seguridad de las embarcaciones.

Ítem, poder bastante para crear mercaderes y corredores de oreja con las mismas prerrogativas que los de Barcelona.

La inmunidad de alojamientos, y [f. 23v] que en caso de poner milicias o governador en la villa, que corra el govierno por manos del jurado en cap, y que habiéndose de hacer cuarteles, no deva la villa ni sus habitantes costear la fábrica.

La exención de la lleuda de Tortosa, con retención de todos los privilegios y concesiones reales, estatutos, ordinaciones, usos y costumbres que tiene concedidos y de que goza y ha gozado hasta hoy dicha villa de Mataró, siendo villa, aunque elevada en ciudad.

Que el bayle, que es ahora de dicha villa de Mataró, haya de tener el título y cualidad de sotsveguer del veguer de Barcelona, con la facultad y jurisdicción de conocer de todos los que gozan de privilegio de caballeros, que habitan y habitarán dentro de dicha ciudad y su término, de las causas civiles, quedando asimesmo al dicho bayle en lo demás la misma jurisdicción y autoridad que ha tenido hasta hoy, no atendiendo en esto perjudicar en nada a la jurisdicción, que el [f. 24r] veguer y bayle de Barcelona tiene y han tenido hasta ahora en dicha villa y término.

Y, finalmente, que dicha ciudad erigida haya, pueda y deba gozar de todos los privilegios, gracias, prerrogativas, exempciones y libertades, y en particular de la ecsempción de alojamientos, tránsitos, bagages, somatenes y otras cualesquier, que gozan y tienen otorgadas y concedidas las ciudades de Lérida, Gerona y demás del presente Principado, así en tratamiento, como en el político y jurisdiccional=

Ideo, tenore presentis publici instrumenti cunctis futuris temporibus firmiter valituris de nostra certa scientia, deliverate et consultu regaque auctoritate nostra hac ex gratia speciali nostaque regia potestatis plenitudine legibus, absolute motuque proprio nostro dictum oppidum de Mataro in civitate erigimus, et ad titulum, honorem et dignitatem civitatis promovemus et extollimus predictoque titulo insignimus, decoramus et perpetuo illustramus cum clausulis, prerrogativis et facultatibus supra expressis. Ita quod, deinceps per omnes et quoscumque personas cuiuscumque status, gradus, qualitatis, preheminentie et conditionis existentes, tam voce quam scripturis publicis et privatis, et alias, civitatis de Mataro nominetur, appelletur et intitulletur, gaudeantque et gaudere possit, et valeat

FUNDACIÓ NOGUERA

supra dictis facultatibus et honoribus in perpetuum et omnibus illis dignitatibus, preheminen- [f. 24v] tiis, favoribus, inmunitatibus, libertatibus, atque prerrogativis, quibus alia civitates nostra in prefato Cathalonie Principatu, de jure, usu, consuetudine et alias quovismodo patiuntur et gaudent poterique et gaudere consueverunt, debuerunt, et potuerunt usque quaque illustribus vero egregiis, et cetera, dicicumus et stricte precipiendo mandamus ad incursum nostre regia indignationis, penaque florennorum auri quinque mille a bonis secus agentis irremisibiliter exhigendum et nostris inferendorum erariis. Quatenus huiusmodi nostrum privilegium, gratiam et concessionem et omnia singula superius contenta teneant firmiter et observent in perpetuum tenerique et inviolaviliter observari faciant per quos deceat, contrarium nullatenus tentaturi ratione aliqua sive causa; si officiales et subditi nostri, et cetera Quod fuit datum et actum, in nostra civitate Barchinona, die vigesima, mensis martii anno a Nativitate domini Millessimo septingentessimo secundo [f. 25r] Regnorumque nostrorum, tertio = Sig+num Philipi, Dei gratia, regis Castelle, Aragonum, et cetera... qui predicta laudamus, concedimus et firmamus, eundem quod nostrum regium comuni sigillum pendens jussimus apponendum = Yo el Rey = Testes, qui premissis interfuerunt, sunt illustres et cetera...=

No deve media annata = Vuestra magestad hace merced a la villa de Mataró en el Principado de Cataluña de eregirla en ciudad, con las facultades y prerrogativas aquí expresadas = Vuestra magestad lo mando = Solvit proiure sigilli ter mille et nongentos solidos, et cetera.

Todo lo que concuerda fielmente con el citado registro y folio, etcétera.

4

1804, juny, 30. Mataró

Certificació atorgada pel secretari municipal sobre els privilegis conservats a l'arxiu municipal.

[F. 1r] Joseph Antonio Simon, secretario

Certifico: Que en el archivo del común de esta dicha ciudad se halla en el caxón de reales privilegios, entre otros, uno concedido por la magestad del señor rey D. Felipe Tercero, su fecha de

FUNDACIÓ NOGUERA

primero de julio del año[472] 1599, con el que se sirve confirmar el real privilegio concedido[473] por la magestad del señor rey D. Alfonso de Aragón, su fecha de 8 noviembre del año[474] 1424, con el que entre otras de las gracias que aquel real privilegio contiene, se halla la de servirse dicha magestad unir e incorporar el castillo, villa y término de Mataró a la ciudad de Barcelona, haciendo a los habitantes de dicho castillo, villa y términos verdaderos ciudadanos de Barcelona, y dicho castillo, villa y sus términos verdadera calle de dicha ciudad, y miembro de aquella.[475]

Ygualmente, se hallan el el propio caxón copiado en un libro con cubiertas de madera, un privilegio o carta real, su fecha de 30 abril del año[476] 1425, cuyo original dice para en el archivo del muy ilustre Ayuntamiento de la ciudad de Barcelona, con la que la magestat de dicho señor rey D. Alfonso,[477] manda al bayle general de Cataluña que no reciva, ni exija de la ciudad de Barcelona, ni de las villas y lugares que son calle de aquella ciudad, el derecho de coronaje. Con otro real privilegio del dicho señor rey Dn. Felipe del último de junio del propio año 1599, concede a las cofradías de los oficios de la villa de Mataró que gozen de los mismos privilegios y prerrogativas [f. 1v] y que tengan las mismas fuerzas, facultades que tienen las cofradías de la ciudad de Barcelona.

Y con otro real privilegio, que también se halla en dicho caxón, concedido por la magestad del señor rey Dn. Felipe Quinto, su fecha en la ciudad de Barcelona a 20 de marzo del año 1702, con el que dicho soberano[478] hizo merced a la villa de Mataró de erigirla en ciudad, entre otras de las gracias que dicho real privilegio[479] contiene, se halla en el ítem 7º: Que todos los privilegios y concesiones reales, statutos, ordinaciones, usos y costumbres que tiene concedidos, y de que goza y ha gozado hasta aquí la dicha villa de Mataró, siendo villa, lo retenga y conserve sin alteración alguna, innovación, ni derogación de calidad que dicho real privilegio[480] de

472. *Sobre la línia.*
473. al castillo, villa, *ratllat*.
474. *Sobre la línia.*
475. De manera que el que [...] de dicha ciudad de Barcelona, *ratllat*.
476. *Sobre la línia.*
477. *Al marge esquerre.*
478. señor rey, *ratllat*.
479. *Text molt ratllat:* contiene en ítem 7 [...] que dicha nueva ciudad goze, haya, pueda y deba gozar de todos los privilegios. Ítem 7º concede.
480. *Sobre la línia.*

FUNDACIÓ NOGUERA

erección en ciudad no se entiendan aquellos derogados, innovados, ni alterados, en todo ni en parte, sino tan solamente en aquello en que se hallara nueva disposición en el privilegio de erección contraria a los dichos privilegios, statutos y las costumbres, antes bien quedan dichos privilegios, statutos, ordinaciones, usos y costumbres en fuerza y valor y en quanto menester sea confirmada y aprovada en forma específica, [f. 2r] como todo más largamente consta de dichos reales privilegios a que me refiero.

Y para que de lo susodicho conste en donde convenga, a instancia y requirimiento del cavallero señor síndico personero del comúm de esta ciudad, don Lorenzo de Lentisclar y Jofre, y con permiso del illustre ayuntamiento, doy el presente escrito de mano agena y firmado de la propia, y sellado con el sello del común en este pliego del papel del Real sello de oficio, oy que contamos a treinta días del mes de junio del año de mil ochocientos y quatro.

7

ACM: 70-1-7 (AH-001/7)

1

1585, setembre, 28. Montsó

Privilegi atorgat per Felip II sobre el règim de jurats i insaculació a la ciutat de Girona.

O: Arxiu Municipal de Girona. Llibres de Privilegis (CSV). 47363. Llibre vermell de la ciutat de Girona, 1585, setembre, 28. Manuscrit.

1585

[F. 0r] **Privilegi Real sobre lo habilitat y embolsar en les Bosses de las mans major, mitjana y menor en lo govern de la Casa de la Ciutat de Gerona, y altres capítols en ell expressats.**[481]

28 setembre de 1585[482]

[F. 1r] Nos Philippus, Dei gratia, Rex Castelle, Aragonum, Legionis, Utriusque Sicilie, Hierusalem, Portugallie, Ungarie, Dalmatie,

481. Normas electivas para el jurados, *afegit en bolígraf vermell.*
482. Còpia de 1709, *text a llapis, al marge inferior.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Croacie, Navarre, Granate, Toleti, Valencie, Galletie, Maioricaum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corsice, Murciae, Giennis, Algarbii, Algezire, Gibraltaris, Insularum Canariae, ne Indiarum orientalium et occidentalium, Insularum et Terrae firme Maris Oceani, Archidux Austriae, Dux Burguntie, Bravantie, Mediolani, Athenarum et Neopatriae, Comes Abspurgii, Flandrie, Tirolis, Barchinone, Rossillonis et Ceritanie, Marchio Oristani et Goceani.

Cum subditorum nostrorum petitiones benigne exaudimus, erga nos eorum fidem adaugemus, et alios ad obsequendum promptiores incitamuns. Sane per dilectos nostros, Raphaelem Vives et Andream Vilaplana, sindicos ad nos destinatos per juratos et universitatem civitatis nostrae Gerunde, ad assistendum pro ipsa universitate in Curiis generalibus, quas nunc regnicolas regnorum nostrorum corone Aragonum celebramus. Fuit coram Magestate nostra et in hoc nostro SS. R. Concilio exhibitum quoddam privilegium dicte Universitati per illustrem don Ferdinandum a Toleto, priorem Castelle, olim locumtenentem et Capitaneum Generalem nostrum in Principatu Cathaloniae, nomine nostro concessum debitis solemnitatibus expeditum cuuis tenor talis est:

Nos Philippus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, *et cetera*, Comes Barchinone, *et cetera*. = Nos Ferdinandus a Toleto, magnus prior Castelle Ordinis Sancti Joannis Hierosolimitaneus. Sacrae Catholica et Realis Magestatis conciliarius locumtene(nti)s et capitaneus [f. 1v] generalis in Principatu Cathaloniae, et comitatibus Rossilionis et Ceritaniae pro parte Germani Papi, civis et jurati secundi civitati Gerundae ad nos ad hac specialiter destinati per fideles nostros, atque dilectos regios juratos, probos homines, universitatem et singulares personas eiusdem civitatis Gerunde fuerunt nobis oblata et in scriptis presentata humiliter in viam supplicationis capitula quaedam quorum series per ordinem. Sic se habent:

Excel·lentíssim senyor, com en virtut de privilegis reals per los predecessors reys de la Magestat real, vuy beneventuradament regnant a la ciutat de Gerona, concentits quiscun any lo primer dia de Janer, que·s celebra la festa de circumcisió del Nostre Senyor de grandíssim temps ensà, se ha sempre praticat en fer elecció de sis persones que fossen jurats de la dita ciutat per via de sort de rodolins de las bossas de mans major, mitjana y menor; ço és, dos de quiscuna mà, als quals fonch assignat salari de vint lliures per quiscun jurat, y com molts anys se sia vist, y seguit ser restada la ciutat sens jurats de la mà major y assò a causa del poch salari

FUNDACIÓ NOGUERA

se·ls dona, lo que no solia bastà a pagar les despeses de les robes, que necessàriament se han de fer, però encara los qui són Jurats[483] y han de afegir de llurs bossas, y moltes vegades és causa que la ciutat o los negocis de aquella reben detriment y per provehir al predit se supplica a Sa Excel·lència sia servit ab son oportú privilegi, y altrament reduhir lo nombre de dits Jurats a quatre, y perquè se serve entre los braços ygualtat, se fassa en la forma següent; ço és, que la primera volta sian elegits dos ciutadans de la mà major, un de la mà mitjana, y altre de la mà menor; y la segona, sia elegit, un ciutadà de la mà major, dos de la mà mitjana y un de la mà menor [f. 2r] y l·altra, o tercera volta, sia elegit un ciutadà de la mà major, y altra de la mà mitjana y dos de la mà menor, y així, sia ab dit orde servat y a cas que los de la mà major recusassen acceptar, que sian trets de la bossa de la mà mitjana dos y altres dos de mà menor fins a dit nombre de quatre, a fi que sempre sien quatre. Y perquè apar cosa justa, que qui té los treballs sia remunerat, y que los dits quatre jurats puis tindran tots los treballs, que també lo salari que·s donave als sis, sia aplicat y partit entre los dits quatre igualmente; y també, donar facultat als jurats y consell general de dita ciutat de créixer i almentar lo salari de dits jurats y concell general y perquè les coses predites dits jurats y consell general puguesen fer qualsevol ordinacions necessàrias que per lo present no sia feta perjui en les altres coses a qualsevol privilegis sobre dites eleccions de jurats deppendents y emergents de aquells consentits, ans aquells en lo restant estigan en llur força y valor. Plau[484] a Sa Excel·lència.

A bé que lo salari de Jurats no puga pujar més de cent sinquanta lliuras quiscun any a quiscun de dits jurats y attès que lo salari serà just e que quiscun de dita universitat és obligat venint-li la sort a servir a dita universitat, mana Sa Excel·lència que ningú dels extrets hàbils, segons las ordinacions de dita ciutat, puga renunciar lo offici de Jurats, en què serà extret sots pena de dos-centas lliuras moneda barcelonesa, exhigidora tantas voltas com recusara acceptar dit offici, aplicadores la terça part al official executant, y la altra al Hospital general de dita ciutat, e la altra a la obra de las murallas de la mateixa ciutat.

Ítem, com los Jurats tots conformes e en virtut de [f. 2v] privilegis reals a dita ciutat concentits los és donada potestat quiscun

483. y han de fer però encara los qui són Jurats, *ratllat*.
484. *Majúscules*.

FUNDACIÓ NOGUERA

any agraduar, habilitar y embossar en la mà major un, y altre en la mà mitjana y embossar un altre en quiscuna de ditas mans major y mitjana, fills dels ja habilitats, y agraduats, y dos en la mà menor, y com se ha vist, y·s veja a causa de les dites habilitacions y agraduacions entre dits Jurats seguir-se moltes discensions, en tant que los negocis de la dita ciutat patexen, y moltes voltes habiliten en ditas mans major y mitjana persones més per llurs particulars affections y altrament, que no per bon zel, ni tenint les qualitats necessàrias. Per hont, volent obviar a dites coses, se supplique a Vostra Excel·lència sia servit ab son opportú privilegi y altrament donar facultat als jurats, que quiscun any lo primer dia de dezembre, convocats en la casa del concell de dita ciutat, pugan traure de la bossa dels ciutadans de la mà major, deu ciutadans hàbils, y tenint les qualitats per a entervenir en concell general, los quals axí com exiran, eo quiscú exirà, hagen de ésser enviats a sercar per los verguers de un en un fins al derrer, y fins sien tots extrets y ajustats en dita casa del concell hagen de estar separats dels altres, fins a tant tots los extrets convocats y aiustats en dita casa del concell, los quals deu ciutedans ensemps ab los dos jurats o jurat de dit bras, en presència de tots los altres jurats o la major part de aquells, presos primerament de jurament per lo jurat primer de llur bras, que bé y llealment, segons Déu y llurs conciències, tot amor, odi y mala voluntat postposats, se hauran en lo votar, puguen habilitar, matricular y agraduar, una persona que segons Déu y llurs conciències los aparega hàbil y suficient, tant en llinatge, com encara en béns y valor [f. 3r] de la persona per ésser habilitat, matriculat y agraduat per a ciutadà de dita ciutat nomenadora per los jurats o jurat de dit bras, als quals ja quiscú de ells, axí als jurats o jurat de dita mà, com als extrets seran donats dos alberans, en lo hun dels quals haurà escrit *matriculetur* i lo altre serà blanch. Y en la taula posadas dos capsas dins les quals seran posats per dits jurats o jurat de dita mà, y votants secretamente dits alberans y los qui voldran donar lo vot a qui serà estat nomenat per dits jurats o jurat posaran lo albarà en la capsa hon hi haurà scrit *matriculetur*, y lo blanch, en la capsa blanca, y per lo contrari, qui volrà no·s matricule, posarà lo alberà hont hi haurà scrit *matriculetur* en la capsa blanca, y lo albarà blanch en la capsa hont hi haurà escrit *matriculetur*. Y axís fassa de qualsevol qui·s vulla matricular y habilitar, y lo tal qui concorrer s'haja a tenir almenys de les tres parts, les dos dels dits votants, y no trobant-se ab tants vots no sia tingut per hàbil, no matriculat ans pugan passar avant en matricular, y habilitarà

FUNDACIÓ NOGUERA

altre anomenador per dits jurats o jurat de dita mà major. Plau[485] a Sa Excel·lència.

Ítem, que en la mateixa manera sia procehit en habilitar y matricular en la mà mitjana, com està dit dels ciutadans de la mà major, ab intervenció dels jurats o jurat de dita mà mijana y deu persones extrahedoras de la mateixa bossa de la mà mijana hàbils per assistir en lo concell general de dita ciutat lo die de Sant Nicolau a sis de dezembre. Plau[486] a Sa Excel·lència.

Ítem, que de la mateixa manera sia procehit en habilitar y matricular en la mà menor, com està dit de las mans major y mijana, y ab intervenció dels jurats o jurat de dita mà menor, y deu personas extrahedoras de dita bossa de mà menor hàbils per acistir a concell general lo die de Santa Lúcia a tretse de dezembre. Restants los privilegis, que té [f. 3v] dita ciutat sobre les enseculacions, axí de ciutedans de mà major, mijana y menor en la força y valor. Plau[487] a Sa Excel·lència.

Fuimus quoque pro parte dicti Germani Papi, nomine suo et totius universitatis et singularium hominum et civium civitatis Gerunde humiliter supplicanti vobis capitula praeinserta et unumquodque eorum vobis dictae universitati et singularibus eiusdem, qui nunc estis et in futurum eritis, concedere dignaremur. Nos itaque animadversentes capitula praeinserta directoria ad pacem et concordiam concervandam bonumque statum reipublicae dictae civitatis respicere vestris supplicationibus inclinati praedicta capitula, et unumquodque eorum iuxta seriem, et tenorem decretationum in calce cuiuslibet ex dictis capitulis factarum vobis et successoribus vestris, mera et libera voluntate prefate Sacre Catholice et Regia Magestatis, et nostra perdurantibus concedere decrevimus pro ut presentes de nostra certa scientia deliberate et consulto concedimus, laudamus, firmamus et approbamus, a nostrae concessionis munimine roboramus, statuimus et ordinamus:

Quo circa[488] gerentibus, vices Generalis Gubernatoris in dictis Cathaloniae, principatu et comitatibus, vicariis, baijulis, subvicariis, subbaiulis, ceterique universis et singulis officialibus tam regii quam aliis, presentibus et futuris, quibus spectet requirendos, requirentes,

485. *Majúscula.*
486. *Majúscula.*
487. *Majúscula.*
488. *Lletra de major format.*

FUNDACIÓ NOGUERA

aliis vero ad penam florennorum auri Aragonum mille a bonis contra facientium irremissibiliter exhigendum Regioque aerario aplicandorum dicimus, iniungimus, precipimus et mandamus quatenus, praeinserta capitula et omnia et singularis eis et utroque eorum contenta iuxta et secundum erorum continentiam et tenorem ac decretationum predictarum mera et libera praefata Regie Magestatis et nostra voluntate durantibus teneant firmiter et observent [f. 4r] teneri et observari inviolabiliter faciant per quoscumque et contrarium non faciant fieri sive permitant ratione aliqua, sive cause, pro quanto gratiam regiam charam habet prepprositamque cupiunt evitare penam.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus regio sigillo impendenti munitti. Datum Barchinone, die vigesima secunda, mensis novembris anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexto. Regnorum autem Regiorum videlicet, Citerioris Siciliae anno vigesimo tertio, Hispaniarum vero Ulterioris Siciliae et aliorum, vigesimo primo.

EL PRIOR.[489] Don Hernando. Vidit Vilana, regentis. Vidit Quintana, pro regente Thezaurariam. In diversorum Nono foleo Quinquagesimo nono. Dominus locumtenens generalis mandavit Gabriel Olzina. Visa per Vilana, regentem Cancellariam et Quintana pro regente Thezaurariam.

Syndici autem superius nominati cum supplici per eos nobis et in dicto nostro S. S. R. C. por recto libello humiliter posularum ut preinsertum privilegium ac in eo desripta et consenta, laudare, approbare et confirmare, ac de novo concedere eisque adicere ut infra de nostra benignitate et clementia dignaremur.

Nos[490] autem considerata causa quae supradictum Priorem Castelle, tunc locumtenentem nostrum generalem ad concedendum dictum privilegium, induxit quae ad optimum reipublica prefata ac nostra civitatis regimen tendit, quos nos inter prarecipuas curas (?) praeoculis semper habemus. Nec non etiam incolarum prefate civitatis meritis sinceraque, erga nos fide ac devotione attentis, hac et hiis majora digne de nobis premerentium eorumdem syndicorum precibus benigne inclinati, tenore presentis de que nostris certa scientia et auctoritate, deliberate et consulto, ac ex gratia speciali preinsertum privilegium [f. 4v] omniaque et singula in eo contenta et

489. *Majúscula.*
490. *Lletra de major format.*

FUNDACIÓ NOGUERA

expressa a prima ipsius linea usque ad ultiman dicta notra civitatis Gerunde universitati et singularibus eiusdem laudamus, approbamus, rattificamus et confirmamus, ac etiam de novo concedimus nostraque huiusmodi laudationis, approbationis, rattificationis et confirmationis, ac nove concessionis muninine, seu praesidio roboramus, et validamus auctoritatemque nostram, quatenus opus sit interponimus et decretum iuxta illius seriem, mentem, et tenorem pleniores.

Volentes[491] et expresse descernentes, quod nostra huismodi confirmatio, et nova concessio, sit et esse debeat dicta universitati prefate civitatis Gerundae ac singularibus eiusdem presentibus et futuris, stabilis, realis, valida atque firma, nullumque in iuditio et extra sentiat diminutionis, incommodum dubietatis objectum, aut noxae cuislibet alterius detrimentum, sed in suo semper robore, et firmitate perseverte. In super quia nota experientia compertum est quod quamvis in quodam preinserti privilegi capiti cautum sit, ut nullus ad offitium jurari dicta civitatis extractus offitium ipsum recusare audeat sub ducentarum librarum pena modoquo in ea applicanda, et dividenda, plures persone immemores debiti probos viros devincientis ad patria sublevanda, et sustinenda onera quod boni cuique civi peculiare, ac proprium esse debet, diversis modis ac difugis ab illius exercitio se eximunt, nam extractionis dictorum offitiorum tempore a dicta civitate data opera discedunt. Et si ad offitium ipsum sorte extracti sunt, latent absconditi atque ideo privilegium, et statutum prefatum elusorium remanet.

Volentes[492] igitur tanto incomodo salubri medela occurrere, supra inserto privilegio addentes, et robur robori apponentes presentes decreto, ac nostri certa scientia et auctoritate [f. 5r] prefatis providimus, et expresse statuimus, decernimus et jubemus, quod nemo eorum qui ad dicti jurati offitium de hinc extracti fuerint ipsum recusare, aut ab illius exercitio et administratione modo aliquo se eximere valeat, quinimo (?) ipsum acceptare teneatur, et casu quo id renuerit penam prefatam ducentarum librarum in dicto et preinserto privilegio appositam irremisibiliter incurrat, et in eius bonis mox pro illa fiat executio ad instantiam juratorum aut syndici predicte civitatis tanquam pro debitis fiscalibus ac regiis quibus vis appellationis vel recursus, remedis penitus semotis quaduidem

491. *Lletra de major format.*
492. *Lletra de major format.*

FUNDACIÓ NOGUERA

pena commitenda, dividenda, ac applicanda sit eo modo quo in preinserto privilegio dispositum est. Hoc tamen expresse declarato et intellecto quod si prefate juratorum extrationis die, quisquam de extractis a nostri principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie prefatis absens fuerit, atque huismodi absentia scriptura publica mediante ostendit, his pro legitime excusatus habeatur et a dicta pena immunis et liber exhistat. In quam quidem penam incurrere minime volumus illos qui per ordinationes et statuta domus dictae civitatis Gerunda pro inhabilibus et incapacibus reputati et declarati sunt iuxta formam, ac juditium in dicta domo fieri et servari solitum. Preterea de ulterioris gratie, dono scientia et auctoritate predictis, quia per privilegium dicte civitati concessum per serenissimum regem Joannem, felicis recordationis predecessorem nostrum, juratis et concilio dicte civitatis (ut accepimus) permissum et concessum extitit, quod ipsi possent eligere octuaginta viros de concilio universitatis prefata civitatis, inter quos sex jurati comprehensi erant. Modo autem ex quo preinserti privilegi dispositione ad quatuor redacti sunt dictorum [f. 5v] octuaginta numerus inminutus est. Idcirco predictorum syndicorum supplicatione premissa volumus et dicti juratis et concilio prefate civitatis Gerunde, presentibus et futuris, permitimus, concedimuns et elargimur, quod loco duorum juratorum, qui ex dicti sex dempti, et suppressi sunt, nominentur alii duo aut unus ex bursa manus mediane, et alter ex bursa manus minoris, extrahantur, ad dictum octuaginta virorum de concilio dicte civitatis numerum ad implendum, absque tamen prejuditio sive derogatione actorum hactenus factorum et firmatorum.

Serenissimo[493] propterea Philippo, principe Asturiarum et Gerunde, Ducique Calabrie et Montis Albi, filio primogenito nostro charissimo, ac post felices et longevos dies nostros in omnibus regnis et dominiis nostris, (Deo propitio), inmmediato heredi et legitimo successori intentum aperientes nostrum sub paterne benedictionis obtentu dicimus eumque rogamus, futuro vero locumtenenti et capitaneo generalis nostro, cancellario, vicecancellario, regenti cancellariam, et doctoribus nostrae Regia Audientiae, gerentibusque vices nostri generalis gubernatoris, magistro rationali, et eius locumtenenti, baiulo generalis, regiis procurationibus, viccariis, baiulis, subviccariis, subbaiulis, alguaziris, virgaris, portaris, ceterisque universis et singulis officialibus et subditis nostris majori-

493. *Lletra de major format.*

FUNDACIÓ NOGUERA

bus et minoribus, in nostri Principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritaniae, constitutis, et constituendis, dictorumque officialium, locatenentibus, seu officia ipsa regentibus, et subrogatis dicimus, precipimus et jubemus ad incursum nostrae regia indignationis et irae, penaque florennorum auri Aragonum mille nostris inferendorum aerariis, quod nostram huiusmodi [f. 6r] confirmationem et novam concessionem, ac per nos nuper disposita, statuta atque concessa teneant firmiter, et observent tenerique et inviolabiliter observari faciant per quoscumque cauti secus agere, fiere vel permitere ratione aliqua, sive causa, si dictus serenissimus Princeps nobis morem gerere, caeteri autem offitialis et subditi nostri predicti gratiam nostram charam habent, ac praeter ira et indignationis nostrae incursum penam praepossitam cupiunt evitare.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro regio comune sigillo pendenti munitam. Datum in oppido Montissoni, die vigesimo octavo, mensis septembris, anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto. Regnorumque nostrorum videlicte Citerioris Siciliae et Hyerusalem, trigesimo secundo, Hispaniarum vero Ulterioris Siciliae et aliorum, trigesimo; Portugaliae autem sexto. =Yo, el Rey=. Vidit Frigola, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thezaurarius. Vidit Sapena, regentis. Vidit Terça, regentis. Vidit Marzilla, regentis. Vidit Quintana, regentis = Dominus rex mandavit mihi, Joanni Marie Serra; visa per Frigola, vicecancellarium, comitem generalem thezaurarium, Sapena, Terça, Marzilla et Quintana, regentes cancellariam. In Diversorum decimo quinto; folio, vigesimo sexto. Registra.

Copia hec in huiusmori et in precedentibus quinque papiri foleis huius comunis forma fideliter scripta sumpta fuit a libro virmilio nuncupato, recondito in archivio sive scribania publica, domus concili presentis civitatis Gerundae in quo huiusmodi et alia quam plurima privilegia, graties et libertates regia universitatis et civibus dicte civitatis concesse registrare existunt. Fuitque cun suo originali inde sumpta extitit foleo centesimo nonagesimo tertio, dicti libri continuato fideliter auscultata per me Raymundum Vila, nottarium publicum Gerunde, regia auctoritate substitutum ab herede don Joannis Çarriera et de Gurb, quondam, publico civitatis baulia et vicaria Gerundae suarumque pertinentiarum nottaria, secretariumque. Ad modum illustrium dominorum juratorum et concilii dicte civitatis de premissis fidem facientem, hic die vigesima februari millesimo septingentesimo nono me subscribentem et meum solitum [f. 6v] appono.

FUNDACIÓ NOGUERA

Sig+num (senyal del notari)

[F. 7r] Privilegi de Gerona

8

ACM: 70-1-8 (AH-001/08)

1

1741, febrer, 27. Madrid

Instrucció a intendents i corregidors per part de Felip V sobre el canvi en el mètode de cobrament de les rendes de "Cámara y Fisco, gastos de Justicia, penas de campo, de Ordenanza, de Campo, Concegiles, Montes, Aguas".

O: AHN. Ministerio de Hacienda, ES.28097.AHN/2.3.8.11. Libros copiadores generales de Reales Órdenes, 1734-1957.

[F. 1r] Nos Phelipe, por la gracia[494] de Dios, Rey de Castilla, León, Aragón, de las dos Cicilias, de Jerusalem, de Navarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Galicia, de Mallorca, de Sevilla, de Cerdeña, de Córdova, de Córsega, de Murcia, de Jaén, señor de Vizcaya y de Molina, *et cetera*. A todos los corregidores, assistente, governadores, alcaldes mayores y ordinarios, y demás Jueces, Justicias, ministros y personas que al presente soys y en adelante furades de todas las ciudades, villas y lugares de estos nuestros Reynos y Señoríos, a quien lo contenido en esta nuestra carta tocare y fuere notificada, y a cada uno y qualquiera de vos en vuestros lugares, distritos y jurisdicciones, Salud y gracia:

Sabed que por Don Gabriel de Olmeda y Aguilar, de nuestro Consejo y Superintendente de nuestras Penas de Cámara y gastos de Justicia, se nos presentó que, haviendo dado ha conocer la experiencia el grave perjuhizio que se havía seguido a nuestra Real Cámara y Fisco, y a los pueblos de estos nuestros Reynos, de la práctica que hasta el presente se havía llevado de despachar Juezes de comissión a la toma de quentas de Penas de Cámara y gastos de Justicia. Pues se havía justificado haver sido excessivo coste a las villas y lugares, y de cortíssima utilidad a nuestra Real Hazienda

494. *Lletra de major format.*

FUNDACIÓ NOGUERA

y administración de Justicia, y solo sí conveniencia de los comisionistas, que en esta diligencia se havían ocupado, como lo havía verificado, en las que algunos de ellos havien entendido, en distintas provincias. Pues, no havían recaudado para nuestra Real Cámara y Fisco una décima parte del coste, y gastos, que havían causado los pueblos. Y que, aunque era cierto que de no haverse despachado dichas comisiones y otras que havían dado alguna utilidad, huviera sido más perjudicial a dichos efectos. Pues de los encargos hechos a nuestros corre- [f. 1r] gidores para la toma de las quentas de ellos, havía sido menor su producto, y tan gravosso a los lugares, como los comissionistas, porque entre estos y los escrivanos ante quien actuaban, se refundía todo el beneficio. Siendo digno de reparto, que a los pueblos del Partido de la ciudad de Huete, aunque no tubiesen maravedís de que dar quenta, les costaba en la capital, veinte y tres o veinte y quatro reales de vellón cada año, y los gastos que ocasionaban en la ida, estada y vuelta. Y teniendo por más conveniente a nuestro Real Servicio, y de menos dispendio a los pueblos, y, por consiguiente, a los vezinos de ellos, la regla de recaudar, el legítimo producto de estos derechos por el medio de convenios o encabezamientos, que lo havían de hazer los que voluntáriamente quiziessen entrar en ellos, dejándoles a su beneficio, en recompensa de lo que así se obligasen ha pagar, el producto de nuestra Penas de Cámara, Campo, Consejo, Monte y Aguas y de Ordenanza, y el sobrante de los gastos de Justicia, de sus respectivos juzgados ordinarios, y jurisdicciones del qual si administrassen con pureza, y desinteréz, no solo podrían satisfacer los maravedís del convenio, sino que resultaría utilidad conocida a su favor, le havía parecido formar la Instrucción que acompañaba para que siendo de nuestra aprobación, se comunicassen por la Superintendencia que estaba a su cargo, las órdenes convenientes y a vos los dichos nuestros corregidores, a fin del establecimiento del convenio de los expressados derechos, con los pueblos de estos nuestros Reynos bajo las reglas que en dicha Instrucción se contenían en que entrarían gustosos. Pues muchos havían solicitado, y otros lo solicitaban, por libertarsse de las costas que les ocasionabam los jueces, y que fuessen despachados por los de nuestro Consejo, o de vos por cuyo medio esperaba dar satisfacción a tanto interessado pobre, como havía a dichos efectos que devían ser atendidos, por haver servido sus antecesores en la tabla de nuestro consejo, y subalternos de él, y obviar los daños, e inconvenientes que quedaban expressados. Y la instrucción que viene [f. 2r] citada dice assí:

FUNDACIÓ NOGUERA

Instrucción de lo que se ha de observar por los Intendentes, Superintendentes y Corregidores de estos Reynos para el mejor reglamento y establecimiento del convenio o encabezamiento de los reales efectos de Penas de Cámara, y gastos de Justicia, Penas de Campo, de Ordenanza, Consejo, Montes, Aguas y otras pertenecientes a la Real Cámara y Fisco, su recolección, depósito y remessa a las receptorías generadas de la Corte.

I. Han de conocer[495] privativamente con inhibición absoluta de todos los tribunales, Chancillerías, Audiencias, y demás juezes y justicia del Reyno cada uno de los pueblos de la comprehención de su Partido en quanto estubiesen sugetos a él, por contribuciones de Rentas Reales para que baxo de unas misma veredas se les comuniquen diferentes órdenes, y que con la misma puedan cómodamente dar cumplimiento a ellas, evitando por ese medio la duplicación de veredas, executores, concurrencias y gastos que de lo contrario indispensablemente se ocasionan.

II. Cada Intedente,[496] Superintendente o Corregidor nombrará el Contador titular del Partido para que intervenga las escripturas de convenio que se hizieren en los pueblos, y los pagos que por su cuenta vaya executando, y lleve la quenta, y razón, que por su empleo le corresponde un escrivano ante quien actúe lo que se ofrezca sobr el establecimiento y recaudación del producto perteneciente a la Real Cámara y Fisco, y execute las escripturas de convenio que se hiziesen, y ante quien se tomen las quentas de estos derechos a los pueblos que no entrassen en dicho encabezamiento; y un depositario en cuyo poder entren los maravedís procedidos para dichos efectos, precediendo la seguridad correspondiente.

III. En principio del año,[497] quando se despacharen veredas a otros fines a las villas y lugares de la comprehension del Partido, se les prevendrá embíen persona con poder bastante pra tratar y convenirsse con el Corregidor, Superintendente en nombre de la Real Cámara y Fisco [f. 2v] sobre lo que han de pagar anualmente por el producto que tuvieren en los citados reales efectos que han de dar a su beneficio.

495. *Lletra de major format.*
496. *Lletra de major format.*
497. *Lletra de major format.*

FUNDACIÓ NOGUERA

IV. Los convenios,[498] o encabezamientos que se hizieren, serán por los cinco años desde primero de Henero de mil settecientos y quarenta y uno, hasta fin de deziembre de mil settecientos quarenta y sinco.

V. A los pueblos,[499] que conviniessen en el encabezamiento, se les ha de ceder por el Superintendente o Corregidor, en nombre de la Real Cámara y Fisco, todo el producto de las penas de Cámara, de Campo, Consegiles, de Ordenanza, Monte y Aguas que se causaren en sus respectivos juzgados, assí de los alcaldes ordinarios, como de la Hermandad y guardas de Campo, y lo que sobrare del de gastos de justicia, hechos los que legítimamente se offrecieren en ellos de los años que comprehendiere el encabezamiento, sin obligación alguna de dar quenta de él.

VI. La cantidad[500] que por dichos Convenios se han de obligar a pagar annualmente los pueblos, la proporcionará el Superintendente o Corregidor a las circunstancias, juzgado ordinario y extensión de jurisdiccions de cada uno. Pues de esstas nace el más o menos producto de las Penas de Cámara, y gastos de Justicia y demás condenaciones, pertenecientes a estos efectos en que se procederá con todo zelo, y application correspondiente al real servicio, con la calidad de entregarla en la Receptoría de la cabeza de Partido en último tercio de cada año, al mismo tiempo que acudan con el importe de los débitos reales, para que por todos los medios possibles se les escuse aun la menor costa y dispendio.

VII. Si en el citado último tercia[501] de cada año, no acudiessen los pueblos, como es de su obligación ha satisfacer el contingente de su convenio o encabezamiento, se les advertirá de su omissión en la primera ocasión que huviera a principios del año siguiente, y si subsistiessen en su demora se les podrá apremiar luego que se cumpla el tercio [f. 3r] de fin de abril, a excepción de si ocurrriessen circunstancias que corresponda algún disimulo y tolerancia.

VIII. Si ocurriesse que[502] las Penas de Cámara de los pueblos de señorío, o abadengo perteneciessen a los dueños de las juris-

498. *Lletra de major format.*
499. *Lletra de major format.*
500. *Lletra de major format.*
501. *Lletra de major format.*
502. *Lletra de major format.*

FUNDACIÓ NOGUERA

dicciones (que lo han de hazer constar por reales privilegios, o despachos del Consejo y de los Señores de él, a cuyo cargo ha estado la Superintendencia General de Penas de Cámara y gastos de Justicia) se hará el convenio por lo respectivo a gastos de Justicia que deve ser la mitad del producto de totas las condenaciones de causas civiles y criminales, denunciaciones, penas de Campo, Ordenanzas, Monte y Aguas y de las residencias que se toman en los pueblos de esta exempción por los juezes que se despachan a este fin por los tales dueños de las jurisdicciones anagenadas del Real Patrimonio; pues está prevenido por el Consejo, se hagan todas las aplicaciones de qualesquier condenaciones por mitad a penas de Cámara y gastos de Justicia.

IX. Los pueblos eximidos[503] que no son de señorío particular ni abadengo, que estan por sí, y sobre sí, si les pertenecieren las Penas de Cámara con la justificación que queda dicho en las de señorío, procederá con la misma uniformidad en assumpto a dicho convenio, cessión y obligación.

X. Concluidos[504] los encabezamientos de cada Partido, se ha de formar por la Contaduría de él, una relación certificada referente a las escrituras otorgadas por los pueblos de las cantidades que cada uno se ha obligado a pagar, y se ha de remitir a la Contaduría del Consejo, para que en ella conste los valores de los mencionados efectos de Penas de Cámara y gastos de Justicia como oficina principal de ellos.

XI. A los pueblos que voluntariamente[505] no quizieren convenirse y encabezarse por los referidos efectos, se les mandará que todos los años en los tres pri- [f. 3v] meros meses de cada uno, presenten en la cabeza de Partido las quentas de Penas de Cámara y gastos de Justicia, y demás anexos a estos derechos del año antecendente, procediendo en ello con arreglamento a la Real Provision del Consejo de veinte y siete de Julio de mil settecientos diez y sis, exigiendo los maravedís de su producto, y multas prevenidas en ella.

XII. Por Real Arancel del Consejo[506] del año de mi settecientos diez y ocho, certificado por don Balthazar de San Pedro Azevedo,

503. *Lletra de major format.*
504. *Lletra de major format.*
505. *Lletra de major format.*
506. *Lletra de major format.*

FUNDACIÓ NOGUERA

escrivano de Cámara y de Govierno del Consejo, pertenecen a la Contaduría de Penas de Cámara y gastos de Justicia de él, quatro reales de vellón de drechos de la certificación que se da a las justicias de las villas o lugares, que entregan los maravedís procedidos para dichos effectos en el juzgado ordinario de ellos, en cuya práctica están. Y siendo justo la continuación de este contingente en el nuevo modo de recaudar estos efectos, y mediante tener que llevar qüenta y razón ceparada con todos los pueblos de cada Partido, reconocer y comprobar las particulares de los depositarios y dar a estos y a los pueblos que las pidieren, las certificaciones de resguardo, sin más drechos que los assignados por dicho Real Aranzel, se cobrarán al mismo tiempo que el importe de los encabezamientos, y se llevará quenta ceparada de ellos por el mismo depositario. Madrid y hen veinte y ocho de mil setecientos y quarenta y uno.

Y visto por los del[507] nuestro Consejo, con lo expuesto en su razón por nuestro fiscal por decreto que proveyeron en el veinte y dos de este mes se acordó expedir esta nuestra Carta:

Por la qual aprobamos, por ahora, lo propuesto por don Gabriel de Olmeda y Aguilar del nuestro Consejo y Superintendente de nuestras Penas de Cámara y Gastos de Justicia en la Instrucción susoincorporada. Y os mandamos que siendo requeridos con esta [f. 4r] nuestra Carta veays la precitada Instrucción, y cada uno de vos en lo que os toca, o tocar pueda la guardéys, cumpláis y executéis y hagáys guardar, cumplir y executar en todo y por todo, según y como en ella se contiene, sin la contravenir, permitir, ni dar lugar que se contravenga en manera alguna, antes bien daréis para su puntual observancia las órdenes y providencias que se requieran, lo qual queremos sea y se entienda con la calidad de que no haya de comprehenderse en los encabezamientos, o convenios de los pueblos, las multas y condenaciones que con destino a dichos effectos se impongan por los del nuestro Consejo, y demás tribunales superiores, y sus juezes particulares de comissión, pues estas se han de remitir a los respectivos thezoreros, o receptores de ellos. Que assí es nuestra voluntad, y no hagáis lo contrario, pena de la nuestra merced, y de cada sinquenta mil maravedís para la nuestra Cámara; so la qual mandamos a qualquier escrivano que fuere requerido con esta nuestra carta os la notifique, y a quien contravenga, y de ello dé testimonio.

507. *Lletra de major format.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Dada en Madrid, a veinte y siete de Febrero de mil settecientos quarenta y uno. = El Cardenal de Molina = Dn. Joseph Agustín de Camargo = Dn. Christóval de Monsoriu i Castelví = Dn. Joseph Argüelles y Valdés = Dn. Thomás Antonio de Guzmán y Espínola. Yo Dn. Miquel Fernández Munilla, secrettario del rey, nuestro senyor, y su escrivano de Cámara, la hize escrivir por su mandato.

Con acuerdo de los del su Consejo. Registrada = Don Miguel Fernández Munilla, theniente de Chancilleria mayor = Don Miquel Fernández Munilla.

Tomósse razón de la antecedente Real Provisión en los libros de la Contaduría del Consejo de mi cargo. = Dn. Alfonso Mogrovejo.

Es copia de la Real Provisión original[508] que queda en los libros de la Contaduría del Consejo de mi cargo de que certifico. Yo, don Alfonzo Mogrovejo del Consejo de su Magestad, su secretario y contador del [f. 4v] Supremo de Castilla y de los effectos de Penas de Cámara y gastos de Justicia de él.

Dn. Alfonzo Mogrovejo.

9

ACM: 70-1-9 (AH-001/9)

1

1703, juliol, 12. Barcelona

Provisió del consell reial a favor de la vila de Mataró en el plet que sostenia contra els arrendadors dels drets de la lleuda de Barcelona pel fet de voler cobrar-la als vaixells en trànsit.

[F. 1r] **Sequitur Real Provisió.**

Die 12 Julii 1703. Viso processu et partim altercato, videliscet, unum causa pocessori summarissimi, retinenda pocessionis intentate pro parte sindici universitatis et singularium civitatis Mataronis supplicatinone oblata pro eius parte, 14 martii proxime elapsi et aliis sedulis contra arrendatarios iuris lesda regalis et de Mediona et propietarios illius subscripto Relatori commissa in et cum qua

508. *Lletra de major format.*

FUNDACIÓ NOGUERA

pretendit dictus sindicus, incolas et habitatores dicta civitates, longissimo tempore exhistere in quieta et pascifica pocessione seu quasi non solvendi dictam lesdam pro meribus et si solutioni subjectis que cum cimbis vel navibus transeunt per alium mare, coram presente civitate quoties cimbo vel naves no pervenerunt ad portum, vulgo *moll* et ibi non detenent, vulgo *no donan fondo*.

Sed ex diversis regnis, locis vel provinciis absque ulla detentione facta in portu presentis civitatis ad plagiam dicta civitatis Mataronis perveniunt, ibique merces exonerat illeque illasque dominis seu instantibus quibus dicte veniunt et tradunt sit in Regia Audientia tractanda et prossequenda et in vim cautionis oblata pro parte dicti sindicum supplicatione oblata dia 3 predictorum mensis et anni et ob pro parte Joan Baptista Ferrer, nauta villa de Canet, Gerundensi diocesi, patroni, cimba vulgo appellata vulgo N.ª Sra de la Concepció 23 maii 1703.

[F. 1v] Sit locus restitutioni pignoratione apprehensque a dicta cimba in portu, vulgo *moll*, adiventa postquam in dicta civitate Mataronis merces que pretendebant teneri tam solutionem lesda praedicta fuerunt in dita cimba ex honorate et suis dominis tradita instantibus dictis lesdariis per officiales curiae baiuli presentis civitatis et procuratore fiscale illius pro ut dictam causam esse in Real Audientia tassandam et prossequendam et restitutioni dictorum pignoranorum dicto Ferrer facienda locum esse fuit petitum declarari por parte dicto sindici et Joannis Baptista Ferrer eo quod causa predicta coram legitimo supperiore sit molta coram illo debeat tractari et declarari cum ex illius declaratione pendeat at iustitiam illa sit remitenda ut pretendit ad curiam dicti Baiuli Barchinona et pignora capta sunt restituenda, libera et absque solutione predicte lesda et inversu pena seu commissi pretensi et si pretendat per officiales dicta Curia et arrendatarios predictos causas fraudum dicta lesda et commissis mercatum ab non factam manifestationem seu denuntiationem illasque gabellarii illius et solutionem Lesda in curia predicta esse tantum tractandas et terminandas quia cum in dicta causa pocessoria sit tractandum de pocessionene emptionis predicta et ex illa pendeat an fuerit facta fraus dicta Lesda nec ne et curia dicti Baiuli seu officiales illius respectu partim controversi si iudex qualitatis qua negata ut negatur non debet causa ad dictam curiam remitti sed in Regia Audientia propius iudex dicta causa pocessionis tractari [f. 2r] et declarari cui pretentioni exint contradictum pro parte dictorum arrendatariorum dictae Lesdae et procuratori

FUNDACIÓ NOGUERA

fiscalis dictae curiae visis intrumentis exhibitis sed declarationibus et deductionibus per partes respective, et omnibus aliis videndis visis facto verbo in Real Audientia providet causam predictam pocessoris predicti per dictum sindicum civitatis Mataronis moltam esse in Real Audientia tractandam et reclamandam et remissioni illius ad curiam Baiuli Barcinone promunt locum non fuisse nec esse et attentis dictis cautionibus oblatis que inserantur pignora in dicta cimba apprehensa esse restituenda cum presenti restitui mandat dicto Ferrer et quod pro predictis fiant et expediant mandata et alia provissione opportuna iuxta stilum, non obstantibus in contrarium ad dictis et quodquelibet parts suas solvat expensas et quos probistractis solita fia ex instantia.

De Colomer.

Per Casas, d.d.d. Joanni Alzina. P. Curia Baiuli. It. Ddd. Hierónimo Planas.

13 Juliol 1703. Sentencia proferida a favor de la ciudad y contra el arrendador de la lleuda.

Còpia de la Real Provisió feta per lo senyor doctor Colomer del Real Consell en favor de Mataró acerca la pretenció tenien los arrendadors de la lleuda de Barcelona de que les embarcacions que passarien per devant de Barcelona haguessen de pagar dret de lleuda.

10

ACM: 70-1-10 (AH-001/10)

[F. 1r][509] Doscientos setenta y dos maravedíes. Sello segundo doscientos setenta y dos maravedís, año de mil ochocientos y ocho. Llegenda: Hispaniarum rex Carolus IV. D. G.

Valga para el reynado de S. M. El Sr. Fernado VII.

Don Antonio Capdevila y Olzina, doctor en Artes y Archivero por su Magestad del Archivo General del Real Patrimonio en el Principado de Cataluña, existente en la ciudad de Barcelona:

509. Privilegi 1447 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Certifico que en foxas sesenta y cinco buelta del libro titulado Stabilimentorum I. C., recóndido en el expresado Archivo General de mi cargo, clase 2.ª Aa n.º 2 se halla una escritura del tenor siguiente =

1

1447, octubre, 8. Regne de Nàpols

Procura atorgada per Alfons el Magnànim a favor de Jaume Giner, com a batlle general de Catalunya amb poders sobre fer establiments.

O: ACA, Real Patrimoni, BGC, Stabilimentorum I C, Volumen núm. 71, 1436-1472.

Noverint universi quod nos Jacobus Jannuarii, miles serenissimi domini regis consiliarius regens oficia baiuliae Cathaloniae generalis et procurationis suorum feudorum Cathaloniae, durante absentia honorabilis Arnaldi Fonolleda, regii consiliarii et protonotarii, et pro eodem domino baiuli generali et procuratoris suorum feudorum Cathaloniae habentes, de subscriptis et aliis plenum possem a dicto Serenissimo domino Rege cum eius pattenti papiri litera sigillo suae Magestatis in dorso sigillata ach (*sic*) eius manu signata tenoris seguentis =

Nos Alphonsus, Dei gratia, rex Aragonum, Ciciliae citra et ultra Farum, Valentiae, Hierusalem, Ungariae, Maioricarum, Sar- [f. 1v] dinie et Corsice et comes Barcinone, dux Athenarum et Neopatriae, ach (*sic*) etiam comes Rossillonis et Ceritanie. Quamquam in comissione per nos facta vobis, dilecto consiliario nostro Jacobo Giner, militi et regenti ofitii baiuliae generalis Cathaloniae in absenti dilecti et fidelis secretarii et consiliarii nostri Arnaldi Fonolleda, baiuli generalis Cathaloniae, eam amplam potestatem et facultatem concessimus et contulerimus utendi omnibus comissionibus potestatibus ac literis quas dicto baiulo generali concessimus, ac si vobis seu in vestri persona ipse comissiones, potestates et litterae conceptae et confectae fuissent ad majorem tamen[510] cautelam, et ad omne dubium removendum tenore presentis, confidentis de fide et legalitate vestri dicti Jacobi Giner, concedimus et plenam damus potestatem vobis quos durante absentia dicti baiuli generalis, nomine et pro parte nostra concedatis, statibliatis et stabilire et concedere possitis sive

510. tamen, *sobre la línia*; autem, *ratllat i puntejat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

attributare vel dare ad censum, ad utilitatem curiae nostrae patia, domos, vineas, hortos et quascumque alias possesiones nostras heremas, aigües leix infra Cathaloniam situatas, et etiam molendina, furnos et tabulas carniceriarum et alia etiam quaelibet qua pro parte nostra stabilienda fuerint, et etiam atributanda infra baiuliam predictam, nos enim quacumque stabilimenta sive attributamenta [f. 2r] quae per vos, durante absentia dicti baiuli generalis, de predictis seu aliquo predictorum facta fuerint personis tamen idoneis ad comodum ut predicitur ad utilitatem curiae nostrae absque tamen juris prejudicio alieni rattas et firmas esse volumus, ach roboris obtinere perpetui firmitatem retinemus tamen quod si predicta superius expressata vel aliqua eorum erant, ita magna sive tante valoris aut conditionis quod esset[511] nostra informanda[512] conscientia consulatis et consulere debeatis. Declarantes insuper Illustrissimis nostris quibusvis generalibus locumtenentibus hoc nostrum propositum fore, mandamus per presentes universis et singulus offitialibus et subditi nostris, presentibus et futuris, quod predicta omnia firmiter teneant et observernt et faciant observari ut superior continctur.

In cuius rei testimonium presentes vobis fieri et nostro sigillo comuni in dorso pussimus communiri. Datum in castris nostris Felicibus apud silvam Cipichitiani, die octava mensis octobris, anno a nativitate Domini millesimo quadrigentesimo quadragesimo septimo. = Rex Alphonsus.

2

1446, desembre, 21. Barcelona

Lluïció atorgada pel batlle general de Catalunya, Jaume Giner, a favor de Bernat Ferrer, sobre la carnisseria, els drets de pesos i mesures i la notaria pública de la vila de Mataró i l'establiment d'aquests drets a favor de la universitat de la vila esmentada.

O: ACA, Real Patrimoni, BGC, Stabilimentorum I C, Volumen núm. 71, 1436-1472.

Attendentes et considerantes honorabilem Joannem de Corbaria, militem quodam baiulum Cathalonia generalem, utilitate curiae regiae premissa cognita et [f. 2v] attenta stabilisse et in emphiteosim perpetuam concessise honarabili Bernardo Ferrarii, civi Barcinone, habitatori villae de Matarone et suis et quibus vellet perpetuo, sub

511. esset, *sobre la línia*.
512. esset, *ratllat i puntejat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

certo annuo censu ach intrata triginta florennorum auri de Aragonia, tabulas carnicerie et jus scindendi carnes quascumque, in predicta villa et scribeniam et notariam dictarum ville et parrochie, nec non ius mensuratici quod colligitur in dictis villa et perrochia; attendentes etiam universitatem dictarum ville et parrochie et singulares dicta universitatis asserentess predicta esse facta et concessa in prejuditium privilegiorum regiorum,[513] eiusdem concessorum in actu luitionis[514] dictorum villae et parrochiae se opposuisse et contradixisse, nec non protestasse ratione premissorum in scriptis ipsi tum baiulo generali. Attendendes, etiam, contra nobis ortam fuisse littem sive questionem inter dictam universitatem ex una, asserendo dicta stabilimentta esse nulla obstantibus privilegis predictis dicta unversitatis per serenissimum dominum regem actu luitionis facta de dictis villa et perrochia et dictum Bernardum Ferrarii afirmando dicta stabilimenta sibi fieri potuisse per dictum baiulum generalem, no obstantibus dictis privilegis, tandem habitis diversis colloquiis cum dictis Bernardo Farrarii, Petro Vilardelli, Francisco [f. 3r] Roig alias Mas, Stephano Pongem, juratis anno presenti dictarum villae et parrochie, Stephano Matas olim habitatori Sancti Martini de Mata, nunc vero civi Barcinone et aliis et visis et recognitis dictis privilegis, fuit conventum et concordatum ad removendum omnes anfractus litium inter habitatores dictarum villae et parrochiae, quod dictus Bernardus Ferrarii renuntiet dicta stabilimenta et omne ius eidem competens in predictis sibi stabilitis, et dicta universitati et eius singularibus fiat stabilimentum infraescriptum dicta universitate solvente dicto Bernardo Farrerii pro intrata predictorum stabilimentorum illos triginta florennos, quos dictus Bernardo Ferrarii solvit dicto honorabili Joanni de Corbaria, baiulo Cathalonia generali pro intrata dictorum stabilimentorum. Idcirco utilitate curiae regiae in his por visa cognita et attenta, via renuntiatione facta de predictis per dictum Bernardum Farrarii cum instrumento publico recepto et testificato per notarium infraescripto die presenti et infraescripto.

Gratis et ex certa scientia sive iuris alieni prejuditio, stabilimus et in emphioteosim perpetuam damus atque concedimus vobis Petro Vilardelli, Francisco Roig alias Mas, Stephano Pongem, dicte parrochie Sancte Marie de Matarone [f. 3v] juratis anno presenti dictarum ville et parrochie, Stephano Mates, olim habitatori parrochie

513. Regiorum, *sobre la línia.*
514. evictiones, *ratllat i puntejat.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Sancti Martini de Mata, nunc vero civis Barcinone, Bartholomeo Feu, Petro Comes, Mathies Morera et Petro Maior, presentibus sindicis, actoribus et procuratoribus dicte universitatis, nomine dicte universitatis et singularium eiusdem scrivaniam et notariam dictarum villa et parrochie ach terminorum dicti castri de Matarone et etiam scribiniam curie baiuli dictarum parrochiarum et termini de Mataro, cum lucris, salaris, emolumentis et eius juribus et pertinentiis universis debitis et assuetis quos et que dicta universitas et seu notarii regia auctoritate creati a dicta universitate causam habentes habeat seu habeant, percipiat seu percipiant libere, integre et complete, itaquod dicta universitas seu ab ea causam habentes et non aliqui vel alii sunt scriptores et notarii dictarum ville et perrochie et curia baiulia predicte, ne aliquis aliis nisi dicti notarii regia auctoritate creati a dicta universitate alecti seu causam habentes possint aut valeant in dictis villa et parrochia ac terminis eorundem aliquos actus notarie et seu scribeniam exercere sive facere nech in dicta parrochia et eius terminis instrumenta seu acta aliqua recipere, quo si fecerint postquam eis presens stabilimentum innotuerit (?) in penam cen- [f. 4r] tum solidorum, curie regia aplicandorum pro vice qualibet qua contrafactum fuerit incidi volumus dictam vero universitatem de culpes et deffectibus dictorum notariorum curie regie teneri volumus.

Nec non etiam stabilimus et in emphiteosim perpetuam damus et concedimus vobis dictis juratis, sindicis, procuratoribus et actoribus nomine dicta universitatis et eius singularium, tabulam sive tabulas carniceriis jam constructam sive constructas cum earum tegulata, quam propriis expensis dicta universitats in condirectum tenere, habet in quibus possit dicta universitas habere et tenere macellum sive carniceriam pro carnibus multonis, ovinis, agninis, bovinis, vitullinis, hircines, caprinis, edulinis, porcinis et aliis omnibus carnibus, morbosis et male sanis exceptis, scindendis, tenendis, et vendendis, et scindi et vendi, faciendis pro libito voluntatatis, ita et taliter quod in dicta villa et eius parrochia[515] ach terminis a cetero,[516] nullus alius possit aut valeat habere, seu tenere macellum sive carniceriam in eiusdem villa et perrochia atque terminis earum nech in aliqua parte seu loco ipsarum pro carnibus ipsis scindentis, tenedis seu vendendis absque licentia et concensu expressis dicta

515. *Marca al marge esquerre.*
516. A cetero, *sobre la línia.*

FUNDACIÓ NOGUERA

universitatis et juratorum ipsium, sub pena amissionis carnium predictarum curie regie dicta villa pro medietate et universitati [f. 4v] ac juratis pro residua medietate toties quoties contrafactum fuerit acquirenda ultra quam penam volumus et concedimus dicte universitati et singularibus eiusdem, presentibus et futuris, quod eorum propia auctoritate absque metu et alicuius pena incursu possint et valeant quascumque tabulas et edificia in quibus carnes[517] tenerentur, scindirentur aut venderentur contra formam et in prejuditium concessionis et stabilimenti huiusmodi dirruere et demolire sive dirrui et demoliri facere si et toties quoties fuerit contrafactum.

Item, etiam stabilimus et in emphiteosim perpetuam damus et concedimus vobis dictis juratis, sindicis, actoribus et procuratoribus nomine dicta universitatis et eorum singularium ius mesuratici sive *de mesuratge*, quam dominus Rex habet et[518] recepit in dicta villa et parrochia.

Item, stabilimus et in emphiteosum perpetuam damus et concedimus vobis dictis juratis, sindicis, actoribus et procuratoribus nomine dicte universitatis et eorum singularium illam mensatan sive vetam vini sive *de la veda del vi*, quem mensen sive quam vetam, dominus Rex habet et habere debet anno quolibet in dictis villa et perrochia Sancta Maria de Matarone.

Eas itaque concessiones et stabilimentum facimus et facere intendimus, nós dictus Regens, nomine et auctoritate premissis, in prefertur de predictis omnibus et singuli sicut melius plenius et utilius dici, [f. 5r] scribi et intellegi potest et poterit ad utilitatem et comodum universitatis juratorum et singularium predictorum ipsorumque bonum, sanum et sincerum intellectum et ipsorum in predictis perpetuo successorum sub pactis tamen conditionibus et retentionibus infraescriptis, videlicet, quod dicta universitas juratisque et singulares ipsius universitatis teneant predicta omnia et singula que vobis et ipsis stabilimus et concedimus pro dicto domino Rege et suis, et sub eius directo et alodialis dominio et suorum sibique et suis aut nobis et nostris in dicto officio successoribus predicti domini Regi nomine faciant, prestent, solvant et oportent eorum propriis sumptibus et expensis intus civitatem Barcinone, a primo venturo festo Natalis Domini ad unum annum primo et continue venturum et hic deinde annuatim perpetuo in dicto termino sive festa pro

517. tenefentur, *ratllat*; tenerentur, *sobre la línia*.
518. possidet, *ratllat i puntejat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

censu, predictorum sexdeceim morabatinos et unum solidum, ad rationen novem solidorum barchinonensium pro quolibet morabatim; videlicet, pro dictis tabulis carniceriis et jure scindendi carnes, undecim morabatinos et unum solidum et pro dicta scribania et notaria duos morabatinos, et pro jure mensuratici duos morabatinos, et veta vini unum morabatinum. Et quia predicta universitas pro manu mortua habetur et reputatur ne dicta curia regia frustra remaneat in laudimio [f. 5v] et aliis juribus ad directum et alodiale dominium pertinentibus dicta universitas et eius singulares ultra predictos sexdecim morabatinos et unum solidum dabunt et solvent dicto domino Regi seu nobis eius nomine anno quolibet perpetuo in dicto termino sive festo pro mortitzatione omnium predictorum triginta quinque solidos barchinonenses, loco laudimii et foriscapii omnium predictorum per vos dicte universitatis et eius singularibus stablilitorum et concessorum. Liceat atque vobis nomine predicto et dicta universitati et eius singularibus predicta quo vobis nomine dicte universitatis, stabilimus aut partem eeorum cum omnibus et singulis melioramentis que in ibi feceritis et dicta universitas fecerit vendere, stabilire et aliter alienare; in his autem non faciatis neque proclametis nec dicta universitats et eius singulares faciant sive proclament alium dominum seu dominos, nisi tantum dictum dominum regem et suos, pro intrata vero predictorum quae vobis nomine dicte universitatis stabilimus et in[519] phiteosim perpetuam damus et concedimus et de quibus licentiam impartimur et pro dicta mortizatione dedistis et solvistis nobis triginta unum florennos auri Aragonum, hoch modo quoniam de voluntate nostra dedistis et solvistis[520] dicto Bernardo [f. 6r] Farrarii triginta florennos auri Aragonum insolutum et satisfactionem illorum triginta florennorum quos dictus Bernardus Ferrarii solvevat dicto honorabilis Joanni de Corbaria, quodam, baiulo generali pro intrata stabilimentorum sibi de dictis scribenia, carniceria et jure mensuratico, factorum et firmatorum et restantem unum florennum ad complementum dictorum[521] triginta unius florennorum dedistis et solvistis nobis et seu dici et scribi fecistis in Tabula Depositorum civitatis Barcinonensis, super quibus renuntiamus exceptioni dicte pecunie non numerata et per modum predictum non soluta et intrata predicta non habita et non recepta,

519. em, *ratllat i puntejat*.

520. nobis triginta unum florennos auri Aragonum, hoc modo quoniam de voluntate nostra dedistis et solvistis, *ratllat*.

521. dictorum, *sobre la línia*.

FUNDACIÓ NOGUERA

et doli et in factum actioni et omni alii juri rationi et consuetudini contra hec repugnantibus quovismodo, dantes et remitentes vobis nomine dicte universitatis et dicte universitati et singularibus eiusdem, si quid predicta que vobis nomine predicto stabilimus et in emphiotesim perpetuam damus et concedimus, plus modo valent aut a modo valebunt pretio et intrata predictis insuper convenimus et bona fide promittimus vobis nomine dicte universitatis quod dictus dominus Rex et suis et nos nomine auctoritate quibus supra faciet et faciemus vos et vestris in dicto oficio successores et dictam universitatem et eius singulares pre- [f. 6v] missa que vobis nomine dicte universitatis, stabilimus et concedimus, habere, tenere et in pace perpetuo possidere contra omnes personas et inde tenebimus et tenebitur vobis nomine predictos et dicte universitati semper de firma et legali evictione et legitima defensione, predictorum et de restitutione omnium[522] missionum sumptum dampnorum et interesse quos et que vos dicto nomine seu dicta universitats et eius singulares oportuerit facere seu modo aliquo sustinere pro qua quidem evictione de omnibus et singulis supradictis firmiter attendendis, tenendis et observandis obligamus vobis nomine dicte universitatis et dicte universitati et singularibus eiusdem omnia et singula bona et jura dicti domini Regis mobilia et inmobilia, ubique habita et habenda mandantes tenore huiusmodi[523] publici instrumenti vice apostolica in se gerentis baiulo dicte ville ceterisque:

Universis et singulis oficialibus et personis ad quos spectat dictorum officiorum,[524] locatenentibus, presentibus et futuris, quatenus stabilimentum et concessiones nostras huiusmodi et alia precontenta vobis nomine predicto et dicta universitati et eius singularibus firmiter teneant et observent tenerique et observari faciant ab omnibus inconcusse. Ad hoc nos [f. 7r] dicti Petrus Vilardell, Franciscus Roig alias Mas, Stephanus Pongem, parrochie Sancte Marie de Matarone, jurati anno presenti dictarum villa et parrochia; Stephanus Matas, olim habitator parrochie Sancti Martini de Mata nunc vero civis Barcinone, Bartolomeus Feu, Petrus Comas, Mathias Morera et Petrus Major, sindici, procuratores et actores dicti universitatis et eius singularium una cum Anthonio Barengarii, Petro Fornells et Bartholomeo Mas, barbitonsore, habitatore dicte villa, omnes simul aut maior pars nostrum habentes ad infraescripta et plura alia

522. omnium, *sobre la línia*.
523. stabilimenti, *ratllat i puntejat*.
524. officiorum, *sobre la línia*.

FUNDACIÓ NOGUERA

a dicta universitates et eius singularibus plenum posse cum publico instrumento acto in villa de Matarone, receptoque et testificato per discretum Bartholomeu Agelli, auctoritate regia notarium publicum Barcinone, die vicesima nona, mensis madii, anno a nativitate Domini millesimo quadrigentesimo quadragesimo sexto, nomine predicto presentes, acceptantes que dicto nomine a vobis dicto honorabili domino[525] Jacobo Januarii, regente predicto stabilimentum et concessiones predictas cum pactis, retentionibus et conditionibus predictis dicto nomine convenimus et bona fe promittimus vobis dicto honorabili domino regenti, quod nos dicto nomine [f. 7v] et dicta universitas et eius singulares, dabimus et solvemus de dicta universitas et eius singulares dabunt et solvent anno quolibet dicto termino pro amortizatione omnium predictorum triginta quinque solidos barchinonenses, alique pacta, conditiones et retentiones predictas complebimus, tenebimus et observabimus dicto nomine et dicta universitats et eius singulares tenebunt, complebunt et observabunt et in aliquo non contrafacient nec venient aliuo jure causa, vel etiam ratione obligando pro inde dicto domino Regi et suis jus emphiteoticum per vos, nobis[526] dicto nomine et dicte universitati stabilitum et pro censu debito et solvi cessato omnia bona et jura dicte universitatis mobilia et immobilia ubique habita et habenda. Hac igitur qua dicta sunt supra facimus, paciscimur, convenimus et promittimus nos dicti contrahentes dictis nominibus nobis ad invicem nec non notario infraescripto, tamquam publica persona, pro vobis dictis partibus et pro aliis etiam personis omnibus quarum interet et intererit recipienti et paciscenti ac etiam legitime stipulanti, volentes, quod de his fiant duo publica consimilia instrumenta quorum unum vel unique parti nostrum dictarum, partium tradatur per notarium infraescriptum. Actum es hoc Barchinone, die vicesima prima, mensis decembris, anno a nativitates Domini [f. 8r] millesimo quadrigentesimo quadragesimo sexto.

Sig+num Jacobi Januarii, stabilientis. Sig+num, Petri Vilardell, Francisci Roig alias Mas, Stephani Pongem, Stephani Matas, Bartholomei Feu, Petri Comas, Mathias Morera et Petri Major, acceptantium predictorum qui dictis nominibus predicta laudamus et firmamus.

525. domino, *sobre la línia.*
526. nobis, *sobre la línia.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Testes huius rei sunt, dicretus Petrus Casellar, notarius, Joannes Feu, boterius cives Barcinone, et Andreas Vidal, mercator, cives Barcinone. Sig+num Joannis Sellent, serenissimi domini Regis scriba eiusque auctoritate notari publici per totam terram et dominationem dicti domini Regis ach alterius ex scribis oficii dicte baiulie generalis qui hoc scribi fecit et clausi cun litteris in raso positis in linea vigesima septima ubi legitur "solidorum".

Y para que conste, donde convenga, a pedimento de Pedro Serra, notario real y causídico de la presente ciutad en calidad de apoderado del Ilustre Ayuntamiento de la ciudad de Mataró, y en virtud de decreto del muy Ilustre Señor Intendente General de este Exército y Principado, de fecha del día de oy, continuado a la marge de un memorial a su Señoría presentado por dicho Pedro Serra, doy el presente testimoni de estas ocho foxas, la primera correspondiente a esta del Real sello segundo y la intermedias de papel común firmado [f. 8v] de mi mano y sellado con el sello de mi oficio en Barcelona, a ocho de abril de mil ochocientos y ocho.

Entre renglones = tamen = esset = Regiorum = luitionis = a cetero = tenerentur = dictorum = omnium = officiorum = domino = nobis = et Andreas Vidal, mercator cives Barcinone=

Emendado = Arnaldi = actu = Vilardelli = solvente = sive = laudimio = triginta = pretio = Vale = (senyal)

Tildado: autem = esset = evictionis = p = tenerentur = possidet = em = stabilimenti = No vale (senyal).

Antonio Capdevila (rúbrica)

Segell en paper i cera vermella de "Archivo General del Real Patrimonio".

11

ACM: 70-1-11 (AH-001/11)

1

1480, juliol, 31. Toledo

Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.

FUNDACIÓ NOGUERA

O: ACA, C, reg. 3545, f. 133r-141r i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-116 i 137, antic pergamí 436.

[F. 0r] **Copia del privilegio concedido a la villa de Mataró por el Rey D. Fernando para la imposición de ciertos derechos y otros extremos en 31 de julio de 1480**.

[F. 1r] In Dei nomine, pateat cunctis huiusmodi scriem inspecturis, quod Nos Ferdinandus, Dei gratia, rex Castelle, Aragonum, Legionis, Sicilie, Toleti, Valentie, Portugalie, Galicie, Maioricarum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corsie, Murcie, Giennis, Algarbii, Algezire, Gibraltaris, comes Barcinone, dominus Viscaye et Moline, dux Athenarum et Neopatrie, comes Rossilionis et Ceritanie, marchio Oristanni, comesque Goceani. Exhibita et coram celsitudine nostra presentata, pro parte vestri fidelium nostrorum juratorum et singularium personarum ville, castri et parrochiarum de Matarone, de Argentona, de Capraria, de Vilassario et de Premiano, seu vice et nomine vestris per fideles nostros Guillermun Petrum Eroles, dicte parrochie de Vilassario, Guillermum Petrum Ballot, parrochie de Argentona, et Jacobum Lull, parrochie de Llavaneriis, termini ville de Matarone, syndicos ad maiestatem nostram per vos destinatos supplicationem in forma capitulorum tenoris sequentis:

Senyor molt alt e molt excel·lent, suppliquen molt humilment los faels e naturals vassalls e súbdits de vostra molt gran excel·lència, jurats e prohòmens de la vila e terme del castell de Mataró, de las parròchies de Sant Julià de Argentona, de Sant Feliu de Cabrera e de Sant Genís de Vilassar e de Sant Pere de Premià, situades en lo Maresme, per gran servici de vostra altesa e de la Corona Real e per bé e re-[f. 1v] pòs de la cosa pública de les dites vila, terme e parròchies e singulars de aquelles, e endressa de la justícia e per preservar vexacions, treballs, salaris e grans despeses, consentir per vostra clemència los capítols següents:

Primerament, com per lo il·lustríssim don Alfonso rey de Aragó, *et cetera*, de eterna memòria, sia stada feta per privilegi real incorporatió e agregatió a la corona real e a la ciutat de Barcelona, de la vila, castell e térmens de Mataró fahent y constituint aquells carrer e membre de la dita ciutat de Barcelona *et alias*, segons és més llargamente comprès en la carta de privilegis o en la carta de possessió de aquell presa, les quals totes sien agudes en lo present capítol per expressades e insertes e de nou atorgades, sie de mercè vostra, Senyoria, sens preiudici, novació, derogació directe o indirecte dels dits privilegis e incorporació e altres coses en aquells

FUNDACIÓ NOGUERA

compreses, sinó a tota maior confirmació e corroboració de aquells ajustant e anyadint a la dita incorporació de nou, incorporar e agregar, inseparablement, a la dita Corona e dignitat reyals, e per ella a la dita ciutat de Barcelona, les dites universitats del castell, vila e terme de Mataró e parròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, e singulars de aquelles, les quals parròchies sien agregades e incorporades de semblant incorporatió qual fou feta per lo dit Il·lustríssimo Senyor Rey don Alfonso de les dita villa, castell e térmens de Mataró, faent les dites universitats e par-[f. 2r] ròchies e singulars de aquelles en cascuna de aquelles carrer e membre de la dita ciutat. Volent e consentint vostra gran excel·lència per sa excel·lència (*sic*) y encara de nou atorgant a les dites vila e castell de Mataró e parròchies predites e singulars de aquelles e béns llurs, que·s puxen alegrar de tots aquells privilegis, libertats e usos que té la dita ciutat de Barcelona, e los altres carrers de Barcelona se acostument de alegrar. E per quant desijen ya més no poder ésser separats de la Corona reyal e ciutat de Barcelona, vostra Senyoria, per la gran clemèntia e augment e conservatió del patrimoni real, ab lo present privilegi e concessió reyal, força de ley pactionada e incommutable havent, en la sa bona fe real, e mediant jurament a nostre senyor Déu e sobre los seus Sants quatre evangelis, per si o per sos successors, *in perpetum* promet que les dites vila, castell, térmens e parròchies e singulars de aquelles, e lo mer e mixte imperis, e les jurisdictions civils e criminals e qualsevulla altra spècia de jurisdictió de aquelle, en tot o en part, no descorporarà ni desagregarà de la dita Corona real, ni de la dita ciutat, ni aquelles o alguna de aquelles o part de aquelles alienarà de aquí avant, o transportarà en persona de la il·lustríssima Senyora Reyna, o altra qualsevol Reyna, per cambra, o per altra qualsevol causa, ni del il·lustríssimo primogènit o en persona de altre fill o filla per dot o altra qualsevol causa, ni en altra qualsevulla persona privada o pública de qualsevol lley, conditió, preminèntia o dignitat, sie o per via de cambi, gratiosa donatió, o per venda o permutatió o en preu [f. 2v] o altra establiment, o per qualsevulla altra espècie de empenyorament, transportatió, o alienació qui dir o cogitar-se puxe, per propi motiu o a supplicatió de alguna persona, o per son mer ofici, ans vós, Senyor, per vós, o per vostre primogènit e successors vostres e seus, prometeu ab lo present privilegi, forsa de ley pactionada havent, e en virtut de contracte e los dits juraments e fe reyals mijençant, que en tot temps tindreu e deffendreu les dites coses e cascuna de aquelles, com a encorporats, e units a la dita

FUNDACIÓ NOGUERA

Corona e patrimoni reyals, e a la ciutat de Barcelona en la forma predita, açò prometent e fahent de certa sciència, consultament e deliberada, havent de totes coses plena informatió; e si lo contrari era fet, ço que Déu no vulla, per importunitat o seductió de alguna persona, o per propi motiu o en altra qualsevulla manera e per qualsevol occasió, voleu, Senyor, e declarau, ara per llavors, ab aquest dit privilegi, forsa de lley pactionada e de contracte havent, que tals alienations, ni feudacions, concessions, trasportaciones e permutations, o enpenyoramentes, *ipso facto et iure,* sien írrites, casses e nulles, e no de forsa alguna per auctoritat de la present ley e privilegi, e sens altra sentència e per aquelles no sia res fet ni en res obehit, ans donau ab lo present privilegi per vós e vostres successors, licència a les dites universitats e singulars de aquelles e cascuna e cascú de aquelles, que en juy i fora de juy, e de fet e de dret, puxen contradir e resistir a tals havents tals concessions o qualsevulla dells prenominats títols, en la forma e manera que·s permès, e atorgar, resistir als hòmens de Mataró o Ca- [f. 3r] brera en lo dit cars, en virtut de les incorporacions e privilegis atorgats per los sereníssims Reys de Aragó, predecessors vostres, a aquelles e ab les declaracions, remissions e indults contenguts e expressats en dits privilegis, los quals, com dit és, confirmau de nou, atorgau e voleu ésser assí per tant sufficientment expressats, com si de mot a mot y fossen inserts, e encara consent e promet vostra Senyoria, per vós e per los dits successors e ab la ley pactionada, que venint tal cars, lo que Déu no vulla, que tals concessions e alienations sien nul·les e sens efficàcia alguna. E encara a maior cautela, sien revocades per vós, Senyor, e successors vostres, de fet, dins sis iorns, aprés vostra Altesa e vostres successors ne sereu supplicats o fets certs, e en altra manera, vol e consent vostra Senyoria hoc, e fa donatió, entre vius irrevocable, a la ciutat de Barcelona dels dits llochs, castell, térmens e parròchies, e dels dits mer e mixt imperis, e de totes altres jurisdiccions, e drets de aquelles, e vostra Senyoria mana e vol que, ara per llavors, ha per soltats los juraments e qualsevol fidelitat, e homanatges en los quals sien tenguts los predits, o algú de aquells a la magestat reyal. E vol e mana que encontinent, ara per llavors, les dites vila, castells e universitats e singulars de aquelles presten los dits juraments e homenatges e fidelitats als concellers, o ciutat de Barcelona e la dita ciutat o los dits concellers, ara per llavors, prenguen la possessió, els sia manat e manau en dit cars, sots la naturaleza e fidelitat per les quals són obligats a la dignitat reyal, que prenguen la dita possessió, e,

FUNDACIÓ NOGUERA

advenint lo cars, fassen totes deffensions, e esforsos o instàntia que les coses predites sortesquen tot llur compliment, e effecte, car tot és per servici de la Corona reyal, e conservatió o augment del [f. 3v] reyal patrimoni, lo qual, ab moltes exquisides maneres, en gran part és alienat e dilatarat, e cascú havent recort de la naturalesa e fidelitat reyal per les quals és obligat a la dignitat reyal, si ànimo té ben instituït, deu dar tota obra lo patrimoni real, sia restituït e bé augmentat e conservat. Plau al senyor Rey.

Ítem, Senyor, com en les dites parròchias lo mer e mixte imperi, e jurisdictió civil, e tota altra jurisdictió acostumen de ésser exercits per balles reyals, jatse sia en alguna de aquelles parròchies exercida por loctinent de algú dels dits balles, sia de vostra mercè, Senyor, concedir ab lo present privilegi, força de ley pactionada havent que, de aquí avant en la dita vila, terme e castell de Mataró e encars una de les dites parròchias, ço és de Argentona, de Cabrera, de Vilassar e de Premià, cascun trienni sien mesos balles reals per vós, Senyor, e por los il·lustres successors vostres en la forma devall posada. Los quals balles, cascú en sa parròchia, e en los singulars e béns de aquella e dels estranys, delinqüents, declinants o contractants en aquella e en llurs béns, puxen e sien tinguts exercir lo mer e mixte imperi, en la civil e criminal, e altra qualsevol jurisdictió, per qualsevulla excessos, e delictes per greus que fossen, e per qualsevulla contractes, o casi, en la forma e manera que exerceix lo balle de Barcelona en dita ciutat en los súbdits a son offici. Entès, emperò, Senyor, que los balles qui seran en quasevulla temps, ans de usar de llur offici, agen de assegurar de tenir taula amb bones fermanses, *et aliter*, segons volen les constitutions de Catalunya. Plau al senyor Rei.

Ítem, Senyor, sia de mercè vostra consentir que no puxen ésser balles en les dites vila, castell, e parròchias e térmens de aquelles, sinó que sien na- [f. 4r] turals e habitants e heretats en les dites vila, térmens e parròchies, ço és, cascuna de les dites vila e térmens e parròchias en les quals serà balle, consentint més avant, Senyor, per ley pactionada que cascun trienni los jurats o concell de les dites vila, castell e parròchias de Mataró, Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, ço és, cascun en son lloch, puxen elegir tres persones naturals e habitants, e heretades de aquella vila e parròchia que volran sia creat balle, e aquelles hajen e puxen presentar per lletra, o altrament a vostra Altesa, si serà present en lo Principat de Catalunya, o a vostre loctinent general, o a vostres successors o a

FUNDACIÓ NOGUERA

loctinents generals de aquells, o en absèntia vostra o dells, al balle general de Catalunya, o al loctinent del dit balle general, e que una de les dites tres persones en la forma susdita presentades, puxa e dega ésser provehida per lo balle de aquella vila e castell e parròchia de hont serà presentada, e a tal hage ésser feta provisió de la ballia per aquell trienni. E vós, Senyor, voleu e declarau que lo balle de Mataró haje per son salari cascun any quinze lliures, e son loctinent sinch lliures, e cascun balle en cascuna de les parròchies predites haje deu lliures per son salari cascun any los quals sien pagats dels emoluments que trauran e no de rendes algunas, manant al mestre rational o a son loctinent que en los comptes donadors cascun trienni per cascun dels dits balles, hajen admetre en compte los dits salaris, sens contradictió alguna. Entès, emperò, que los dits balles cascú en sa jurisdictió, en cars de necessitat e no en altra manera, puxen fer loctinents llurs, los quals puxen exercir tant plenament los dits officis, com los dits balles, durant llur absèntia, emperò que los dits balles e llurs fermanses, sien tenguts de les culpes de llurs loctinents. E lo dit balle de Mataró, encara en presèntia, puxa fer loctinent en la parròchia de Llavaneres, del terme del dit castell de Mataró, la qual és assats lluny de la dita vila,[f. 4v] segons és ya acostumat. E si serà elet per balle de Mataró persona qui estiga en la dita parròchia de Llavaneres, puxa fer en la semblant forma loctinent en la dita vila de Mataró. Plau al senyor Rey.

Ítem,[527] Senyor, com lo balle de Barcelona hage acostumat, essent present en la vila e terme de Mataró, e no en altra manera, conèxer de totes les causes civils e criminals, e exercir lo mer e mixt imperi en los habitants en la dita vila, castell e terme o en los altres allí delinqüents o quasi, suppliquen los habitants en la dita vila, castell e terme que plàcia a vostra Altesa atorgar-los, en virtut del present e especial privilegi, forsa de ley pactionada havent, per sempre, que venint lo dit balle de Barcelona a la dita vila, castell e terme de Mataró e estant present, exercesca les dites jurisdictions però, per lo exercici de aquelles, lo balle de Mataró ne cesse, ni haje cessar o sia impedit en lo exercici de son offici, sinó tant solament en les causes civils e criminals, de les quals serà inhibit per lo balle de Barcelona. La qual inhibitió no dure ni durar puxe, sinó durant la presèntia del dit balle de Barcelona en la dita vila e terme de Mataró, ans partint-se aquell, e essent fora del terme de

527. Batlle de Barcelona *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

la dita vila, torna la conexensa e jurisdictió de les dites causes, de les quals serà estat inhibit, íntegramente e sens empaix del dit balle de Mataró. E que los processos o actes, axí los que fets aurà com los que trobarà fets, haje dexar lo dit batlle de Barcelona en poder del escrivà de Mataró, perquè lo balle de Mataró, aprés de partir aquell, puxe administrar justítia. Los quals [f. 5r] processos e actes civils e criminals, haje fer e exercir lo dit balle de Barcelona ab lo notari de la vila de Mataró, e no ab algun altre, quant emperò als altres ministres, puxa lo dit balle de Barcelona portar e elegir aquells que ben vist li seran, però que sia tingut lo dit balle de Barcelona deixar en la dita vila les penyores que fetes aurà, per qualsevol causa o rahó perquè los hòmens de la dita vila més fàcilment les puxen quitar e si se hauran a vendre e exequtar, no se·n fassen demasiades despeses per portar-les fora de la dita vila. E assò sia observat no obstant que sia estat altrament en lo passat fet e practicat. Plau als senyor Rey.

Ítem, com lo veguer de Barcelona e regent la dita vegueria, haje acostumat, essent present en les parròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià e no en altra manera, conèxer de totes les causes civils e criminals, exercir lo mer e mixt imperi en los hòmens de les dites parròchies, e altres en aquelles delinqüents o quasi, suppliquen los habitants en les dites universitats e parròchias, plàcia a vostra Altesa atorgar als balles de les dites parròchias, en virtut del present privilegi per a sempre durador, que venint lo veguer de Barcelona a les dites parròchies, estant present, e no en altre manera, en qualsevol de aquelles puxe conèxer de les causes civils e criminals de aquella ballia en la qual serà present, e no de les altres parròchies. Entès, emperò, que per ésser present lo dit veguer en una ballia, lo balle de aquella no cesse ni sia impedit en lo exercici de son offici, sinó en aquelles causes de les quals lo dit veguer lo inhibirà. Les quals inhibitions no puxe fer lo dit veguer, sinó estant en la dita ballia, e de continent que serà fora de aquella, la conexensa [f. 5v] de les dites causes de les quals serà estat inhibit lo dit balle, torne sens impediment algú a aquell. E que estant lo veguer en una de les dites ballies, no puxe evocar-se, inhibir ni traure les causes de les altres ballies, de les quals serà absent, ni de alguna de aquelles. E partint-se lo veguer de les dites parròchies o ballies, haje e sia tingut dexar en cascuna de aquelles los processos, actes e penyores que fetes haurà en cascuna de aquelles, com és tengut lo balle de Barcelona servar e fer en la vila de Mataró, segons és dispost en

FUNDACIÓ NOGUERA

lo precedent capítol. Excepte que lo dit veguer puxe a sa voluntant portar los ministres e notari, attès que en les dites parròchies no està contínuament notari apte per los dits actes, com és y està en la vila de Mataró. E per los officials predits,[528] e en la forma contenguda en los precedents capítols, sien exercides de aquí en avant les jurisdictions civils e criminals, mer e mixt imperi en les dites vila, terme e castell de Mataró e parròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià. E no per lo portant veus de vostre general governador en lo Principat de Catalunya, ni per comissaris e alguatzirs o altres officials presents e absents, si donchs no era per procés de regalia, de pau e treva, e altres consemblants. Plau al senyor Rey.

Ítem, que les dites vila de Mataró e parròchias de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, assaber és cascuna per si, puxen cascun any, segons se conté en los altres llurs privilegis, elegir, fer e crear jurats, consell, clavari e bossers, oydors de comptes e calculadors de aquells, los quals exercerquen, o fassen lo que ab los dits privilegis podien e an acostumat fer e exercir líberament ab les obligations e juraments en dits privilegis e costums [f. 6r] llurs contenguts. Los quals sien assí per tant expressos, com si mot a mot hi fossen inserts. Plau al senyor Rey.

Ítem,[529] Senyor, sia de la vostra mercè consentir a les dites vila, castell e terme de Mataró e a les dites parròchias, e a cadascuna de aquellas, que sens altra llicència e provisió real puxen metre impositions, e fer talls, e manllevar censals o violaris, al for que ben vist los serà, ab totes obligations acostumades, e que seran concordades ab los qui prestaran, e encara puxen metre e imposar entre si delmes, vintens o altres impòsits o drets que·ls serà vist faedor, e totstemps que·ls serà útil fer-se, deja e llevar aquelles e tornar-les una vegada e moltes a llur voluntat, e los dits impòsits fer, cullir e vendre e arrendar per supportar e pagar llurs càrrechs presents e esdevenidors, lloant e aprovant, ara per llavors e llavors per ara, los dits contractes de censals e posant en aquells vostra auctoritat e decret, de les quals coses no puguen ésser forsats dar compte a vós, Senyor, ni a vostra cort o officials vostres e de vostres successors. Plau al senyor Rey. Però vol e mana sa Altesa que ajan a dar compte al balle general de Catalunya de les dites coses de tres en tres anys.

528. ninguns oficials puguen enministrar justícia *al marge esquerre.*
529. fer tall y imposicions *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem,[530] sia de vostra mercè, Senyor, consentir que los delats de las ditas vila, terme e parròchies, o declinants en aquelles, hajen ésser detenguts, absolts e condempnats, cascú en la sua vila o parròpchia, e de aquells no pujen ésser trets per qualsevol official, ne encara les enquestes o processos, ni penyores que contra aquells se faran, si donchs, no era per procés de regalia. Plau al senyor Rey.

Ítem, sia de vostra mercè, Senyor, consentir e fer remissió a les dites universitats e a cascuna de aquellas e a llurs béns, de totes penes de terç e altres penes, e de tots crims e delictes de què fossen inculpats o al- [f. 6v] trement, tenguts ara, fossen processats o no processats, puix no sia crim de mort, de lesa magestat, trencador de camins o fabricador de falsa moneda. Plau al senyor Rey.

Ítem, com de poch temps ensà, mossèn Pere Joan Ferrer, tenint occupades o empenyorades les dites vila, terme e castell de Mataró e altres parròchias desús specificades, se·s força en voler extorquir e exigir, en lo terme del dit castell de Mataró, un dret vulgarment appellat riberatge qui és quatre per cent de tots blats y sal qui·s descarregan de mar en lo terme del dit castell, affermant que, en lo temps que lo dit castell era de baró, lo dit dret era exigit e que axí, ell com a baró e senyor, lo poria exigir e assò és gran dany e destructió de la dita vila de Mataró, perquè los negociants, per temor de la dita exactió, cessen venir descarregar en lo dit terme, sia de vostra mercè e clemènsia, Senyor, consentir a la dita universitat i singulars de la dita vila e terme que d'assí avant tal dret no sia exigit, màxime que en temps que·s estat reyal lo dit castell e vila, no és stat acostumat exhigir lo dit dret. Plau al senyor Rey, sia fet com se acostumava en temps que ere de patrimoni reyal, la dita vila e terme de Mataró. És assaber, ans que mossèn Pere Joan tingués aquell.

Ítem, com lo dit mossèn Pere Joan Ferrer, en lo temps que ha tengudes les dites vila e parròchias en virtud de gràcies reyals, e altament ha exigides, rebudes e preses moltes pensions de censals de les dites vila e parròchias e dels singulars de aquelles, axí ans de la reductió de Barcelona, com aprés la reductió de aquella. Les quals pensions les dites vila e universitats e singulars de aquelles acostumaven fer e pagar a diverses persones e col·legis, axí dins la dita ciutat de Barcelona [f. 7r] com fora de aquella, que plàcia a vós,

530. Delats de Regalia *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Senyor, ab lo present capítol decernir e declarar, axí com declarau e decerniu, les dites vila e parròchies ni algunes de aquelles, ne les singulars persones ni béns llurs, ésser obligats a tornar a pagar les dites pensions, ni part alguna de aquelles, en així que per les dites persones no puxe ésser intentada, feta ni moguda ara ni en esdevenidor en juy ni fora juy, ni en alguna altra manera petitió, demanda, plet o qüestió a les dites vila o parròchies, ni alguna de aquelles, ni singulars persones, ans sien toltes e llevades totes actions e via de procehir contra les dites vila e parròchias e los habitants e habitadors en aquelles, e béns llurs. Manant a totes e sengles officials de vostra Altesa, sots lo deute de fidelitat e confiscatió de béns, que a sola ostensió del present capítol, cessen e tolguen tots anantaments dels quals fossen requests fer a instàntia de qualsevol persona. Abdicant los tot[531] lo poder de fer lo contrari, ab decret de nul·litat. Plau al senyor Rey, puix consta legíttimament que dites pensions sien stades pagades realment al dit mossèn Pere Joan Farrer, per virtut de gràties reals.

Ítem, com lo dit mossèn Pere Joan Ferrer, tenint la dita vila de Mataró e parròchies de Argentona, Cabrera, Vilassar e Premià, segons dit és, haje obrat e reparat un castell herm appel·lat Burriach en lo qual de present té sa habitació, lo qual se diu és o era de mossèn Pere Desbosch, he haje lo dit mossèn Pere Joan procurat que li és estat fet establimente o concessió per lo sereníssimo senyor Rey, vostre pare, de [f. 7v] inmortal memòria, e per lo balle general de Catalunya o loctinent e regent lo dit offici, de certs térmens los quals térmens, los quals són de les parròchies de Cabrera e Vilassar, e los quals ha fets assignar e aplicar al dit castell, en los qual ha obtenguda tota jurisdictió civil e criminal, mer e mixt imperi, faent-ne baronia en forma, la qual baronia, térmens e jurisdictió no poden ésser donats ni restar al dit mossèn Pere Joan en preiuhi de les dites parròchies qui confinen e termenen ab lo dit castell, qui an tornat al vostre reyal patrimoni íntegrament, e sens disminució alguna, car per en açò són estats contents los hòmens de les dites parròchies pagar e exbursar de llurs substànties les quantitats devall especificaddes. E encara attès que en los dits térrmens, al dit mossèn Pere Joan assignats, e possessions de singulars persones, les quals lo dit mossèn en Pere Joan se ha ocupades, e an ésser restituïdes als de qui són e no res menys, per quant ab sentèntia

531. tot, *sobre la línia*.

FUNDACIÓ NOGUERA

reyal és estat sententiat e declarat en temps passat lo dit castell no tenir terme algú sinó tant quant tenen les parets de aquell. Per tant, suppliquen a vostra Altesa li plàcia revocar e haver per revocats e anul·lats, axí com ab lo present revocau et anul·lau de certa sciència e deliberadament qualsevol establiments, concessions e altres gràcies fetes al dit mossèn Pere Joan Ferrer e als seus, dels dits térmens al dit castell assignats, baronia e jurisdictiones civil e criminal per lo dit sereníssimo senyor Rey pare vostre, e per vós, o officials vostres o de aquell, los quals stabliments, terminatió e assignatió de [f. 8r] térmens e baronia, e concessions de jurisdictions civil e criminal, e altres qualsevol provisions, sien assí aguts e agudes per tant sufficientment expressos com si de paraula a paraula hi fossen inserts, restituint e tornant totes les coses al estament en què estaven en los dits térmens e parròchies, e les jurisdiccions e altres coses tocants, en qualsevol manera les dites parròquies e singulars de aquelles, ans de les commotions e guerra de Catalunya. E que mane vostra Senyoria que lo dit mossèn Pere Joan Ferrer haje renunciar e de fet renuntie als dits establiments, gràties e concessions, de la qual renuntiatió conste per acte auctèntich en lo offici de balle general per eterna memòria, provehint e declarant, a major cautela, que lo dit mossèn Pere Joan Farrer no puxe tenir los dits térmens ni exercir jurisdictió alguna en aquells, ne encare rebre les pecúnies del empenyorament que té de les dites vila e parròquies, fins aji renuntiat als dits establiments, concessions e gràties, segons dit és, provehint e declarant encara que, pus los hòmens de les dites vila e parròquies hajen deposats en la taula de la ciutat de Barcelona los dos mil florins de or, dels quals se fa servei a vostra Altesa, com devall és escrit, perquè de aquells se fassa a la voluntat de aquella, e hajen fermada la carta del censal dels mil florins de or, segons devall se conte, al dit mossèn Pere Joan Farrer, sens més dilations, les dites vila e parròquies, e les jurisdiccions de aquelles vinguen al domini o possessió de vostre reyal magestat e se cumplesquen e hajen effecte e exequtió, totes les coses en los presents capítols contengudes. No obstant, ans agudes per revocades expressament e de certa sci- [f. 8v] ència, totes e sengles provisions ab qualsevol expressió de paraules, per forts e derogatòries que fossen, les quals sien hagudes assí per insertes, lo contrari en manera alguna disponents. Plau al senyor Rey.

Ítem, Senyor, sia de vostra mercè revocar e haver e per revocats ab lo present, qualsevulla gràties, donations, concessions, empenyoraments, privilegis e castells e altres actes e contractes,

FUNDACIÓ NOGUERA

fets e atorgats al dit mossèn Pere Joan Ferrer, e altres qualsevol persones de les dits vila, castell e térmens de Mataró, e de les altres parròquies desús nomenades, e dels térmens assignats al castell de Burriach qui sien de les dites parròchies, mer e mixt imperi, e altres qualsevol jurisdictions civils e criminals de aquelles, e de totes rendes e drets de patrimoni real. Absolent les dites universitats e cascuna de aquelles, e los singulars de aquelles de qualsevol sagrament, homenatge e de fidelitat prestats al dit mossèn Pere Joan Farrer o a sos procuradors. E axí sien plenament e íntegra tornats ab tots drets e rendes, units e agregats al patrimoni reyal, a la receptió de la ballia general ab tots sos drets e per aquella forma e manera que ans dit empenyorament e en temps que eren del patrimoni reyal, talment que no coneguin per senyor sinó un Déu en lo cel e un Rey en la terra. Plau al senyor Rey.

Ítem, sia de vostra mercè, Senyor, que los privilegis de les dites universitats e de cadascuna de aquelles, en quant no serà a aquells derogat per los presents capítols, estiguin en llur forsa, efficàcia e valor, e tals com si los presents capítols attorgats no fossen, e en quant y serà derogat per los presents, aquells no hajen valor alguna. Plau al [f. 9r] senyor Rey.

Ítem, Senyor, per causa del present privilegi e coses demunt dites, atorgades per vostra senyoria, e encara per dignes respectes, les dites universitats servexen a vostra senyoria de dos mil florins de or, o de la valor de aquells, pagadors en la ciutat de Barcelona. Los quals de continent que sien dits i escrits en la Taula de la dita ciutat, a vostra Altesa, o a qui aquella manarà, vinguen, sens alguna dilatió, les dites vila e parròchies, térmens e jurisdictions e altres coses de aquelles, íntegrament al patrimoni reyal, repel·lit lo dit mossèn Pere Joan Ferrer, no obstant, axí agudes per revocades e nul·les qualsevol provisions a aquell atorgades, lo contrari disponents. Emperò, Senyor, vostra senyoria vol e consent que los dits privilegis e capítols sien així irrevocables e passats en virtut de contracte, que en algun temps no·s puxen revocar, encara que la dita quantitat se volgués restituir, ne en altre qualsevol cars, car tot és servey de vostra magestat reyal e bé e conservatió de la cosa pública de les dites universitats.

Plau al senyor Rey y accepte los dits dos mil florins de or en la forma demunt dita. Però vol sa Altesa que ultra los dits dos mil florins, les dites universitats asseguren a mossèn Pere Joan Ferrer mil florins de or, o la valor de aquells, segons correran en lo temps

FUNDACIÓ NOGUERA

que es asseguraran, a rahó de censal a vint mília per mil. Car sa Altesa és contenta prometre e jurar, axí com de fet promet e jura dar, pagar e restituhir a les dites universitats del donatiu que li serà fet en pecúnia, censals o altrament en la primera cort celebradora en Catalunya, los dits mil florins de or o la vera valor de aquells, per luyr, quitar e rehembre los dits mil florins de or asegurats a censal al dit mossèn Pere Joan Ferrer. Los quals mil florins de or quant se lluiran hajen [f. 9v] ésser pagats en florins de or o al for que valran florins de or en lo temps de la luytió e de continent que sian deposats los dits dos mil florins de or e assegurats los mil florins de or a censal en la forma predita, les dites viles e parròchies, sens dilatió alguna, e sens restar en altra obligació, tornen al patrimoni real, revocades qualsevol provisions, lo contrari diponents.

Ítem, Senyor, que plàcia a vostra altesa, puix aquells fan lo predit servey manar, donar francs de segell los presents capítols. Plau al senyor Rey que sien tan solament exigits per lo dret de segell a la cancellaria pertanyent mil sous jaquesos. E axí ho mana sa Magestat a son prothonotari e loctinent de aquell.

Supplicatio que nobis humiliter per ipsos syndicos, ut contenta in eisdem supplicataione et capitulis pro benefficio reipublica universitatis dictarum ville, castelli de Matarone et parrochiarum de Argentona et Capraria, Vilassario et Premiano[532] et corone regie, unde dimenbrati et separati fuerant, tanquam cervuus ad fontes aquarum applicari et restitui de nostri benignitate solita acceptare, concedere atque decretare dignaremur. Nos vero perspecta tanta affectione et tam fugi instantia et supplicatione per vos facta servitiis que per universitates ipsas impensis nobis et quae impendere speramus in dies. Tum quod non recusastis propia bona et substantiam exponere ut id adipisci possitis statuimus, dictamque supplicationem et capitula acceptare et unum quodque capitulorum ipsorum decretare ac ipsa una cum responsionibus et modificationibus, in fine uniuscuiusque eorum contentis et appositis ad futuram rei sic gestae ac concesse memoriam in privilegii forman redigere. Quo circa tenore huiusmodi privilegiii vim et robur contractus pactio- [f. 10r] nati perpetuo obtinetis praesentium tenore scienter et consulto liberalitateque mera ac dominica potestate supplicationem et capitula praeinserta cum decretationibus, modificationibus et responsionibus, in fine uniuscuiusque ipsorum continuatis et appositis quem ad modum supe-

532. que maximum comodum affertarunt patrimoniis et, *suprimit*.

FUNDACIÓ NOGUERA

rius continetur et est expressum acceptamus, concedimus, damus, elargimur, rattificamusque et approbamus ac vestre acceptationis, ratificationis, confirmationis et novi indulti munimini roboramus nostrumque pariter assensum et auctoritatem apponimus illamque et illas ad futuram rei memoria in hanc privilegium formam redigii, iussimus. Volentes unumquodque dictorum capitulorum per se vim et robur privilegii et contractus obtinere. Ita quod quotienscumque jurati et singulares personae dictarum ville, castri et parochiarum ac uniuscuiusque earum voluerint et instaverint de unoquoque dictorum capitulorum confici unum publicum instrumentum quod eisdem conficiatur et tradatur non mutata substantia. Renuntiantes, exceptioni capitulorum predictorum, sic ut predicitur, non concessorum ac rei sic ut praedicitur non gestae et no concessae in nostra bona fide et verbo regiis, promittimus vobis Juratis et singularibus personis, dictarum ville, castri et parrochiarum presentibus et futuris et secretario et notario infraescripto, ut publice persona, pro vobis et pro aliis quorum intersit et interesse poterit recipienti et paciscenti, ac etiam legittime stipulanti. Nec non juramus per dominum Deum et eius Sancta quatuor Evangelia, manibus nostris corporaliter tacta, quod predicta omnia et singula et quodlibet eorum iuxta seriem et tenorem ipsorum plenorum tenebimus et observabimus tenerique et observari faciemus et in aliquo non contrafaciemus, seu per quemcumque contrafacere vel venire permittemus ratione aliqua iure modo [f. 10v] causa vel occassione sub iurium omnium nostrorum et Curiae nostrae obligatione. Volentes et consententes, quod de huiusmodi nota ad requisitionem juratorum predictorum ville, castri et parrochiarum et uniuscuiusque eorum, fiant et tradantur per secretarium et notarium infraescriptum tot publica consimilia instrumenta quot sun universiates predicte ut unicuique universitati earum unum instrumentum tradi possit. Illustrissimo propterea Joannis, principi Castelle et Gerunde, primogenito nostro, charissimo ac in Castella et Aragonum regnis, post felices dies nostros heredi ac indubitato successori sub paternae benedictionis obtentu, dicimus Illustri vero infante Henrrico, duci Sugurbi, comiti Empuriarum, nostro charissimo consanguineo et locumtenenti generali in Principatu Catalonie, gerentique vices nostri generalis gubernatoris in Principatu eodem, baiulo generali et magistro rationalis, vicariis, baiulis, subvicariis, sub-baiulis ac conciliaris civitatis Barcinone, algutziris et ceteris universis et singulus officialibus nostris, presentis et futuris ac dictorum officialium, locumtenentibus aut officia regentibus ad quos spectet, dicimus, praecimus et mandamus ad

FUNDACIÓ NOGUERA

obtentum nostri amoris et gratie incursumque penae florennorum auri Aragonum decem milium nostris inferendorum Aerariis, quod nostram huiusmodi supplicationis et capitulorum predictorum ac decretationum et responsionum, in fine uniuscuiusque eorum contentorum acceptationem, concessionem, approbationem et laudationem et omnia et singula, inferius designata iuxta eorum seriem et tenorem teneant firmiter et observent tenerique et observari ab omnibus faciant inconcusse ac inviolabiliter et contrarium non faciant ratione aliqua sive causa. Si dictus Illustrissimo princeps et filius noster charissimus gratiam paternam habet charam[f. 11r] ceterique officiales et alii praedicti iram et indignationem ac poenam praeppositam cupiunt non incurrere. Quod est, datus et actum Toleti, die ultimo mensi Julii anno a nativitate Domini, millessimo quadringentesimo octuagesimo, regnorumque nostrorum videlicet Sicilia anno decimo tertio, Castelle, Legionis etcetera septimo, Aragonum vero et aliorum, secundo. Sig+num Ferdinandi, et cetera, qui predicta laudamus, concedimus, firmamus et juramus huicque publico instrumento sigillo comuni nostrum iussimus inpendenti apponi. =Yo el Rey=

Testes sunt qui presentes fuerunt, venerabilis in Christo pater P.[533] Episcopus urgellensis; cancellariusque magnificus Alfonsus de la Cavallaria, vice regii cancellarius, et nobilis Ferdinandus de Rebolledo, miles.

Sig+num mei Gasparis d'Arinyo, dicti serenissimi et potentissimi domini Regis secretarii eiusque auctoritate notari publici per universam ditionem suam qui premissis inter fui eaquod de ipsius domini Regis mandato in duobus pergameneis, cum filo canapis consutis in primo quorum sunt lineae complete octuaginta sex prima earum principi "In dei nomine" et finit "supplicatione"; in secundo vero pergameneo sunt lineae completae, quatuordecim et una non completa, prima incipit "in capitulis" et finit "de nostri benigni", ultima vero incipit "Toleti" et finit "secundo sunt". Etiam in eodem secundo pergameneo scripti signum dicti domini Regis in una linea perfecta et [f. 11v] presens mea clausura, scribi, feci et clausi. Corrigitur autem in lineis octava "edig"; duodecima, "indesa"; decima tertia, "causa et alibi in eadem sia"; octuagesima septima, "Jacyenses" et nonagesima sexta, "Castelle".

533. *Pere de Cardona, bisbe (1472-1515).*

FUNDACIÓ NOGUERA

Dominus Rex mandavit mihi Gaspari d'Arinyo in cuius posse firmavit et iuravit; visa per Alfonsus Sanchez, prothesaurario generali, et per Maleti, fisci advocatorum, et B. Granell, pro conservatore.

Huiusmodi exemplum in praecedentibus sexdecim foleis praesenti comprehenso contentum, alieno calamo scriptum supsi et abstraxi. Ego Gabriel Olzina, Sacra Catholica et Regia maiestatis, archivarius, eiusque auctoritate notarius publicus Barcinone populatus, a quodam libro seu regestro invictissimi domini regis Ferdinando Catholici, inmortalis memoriae. Itinerum instrumento[?] apud Regium Archivum Barcinone, recondito et custodito ad verba pro ut jacet, iussit regio ad instantiam syndici de Mataro ut igitur eidem exemplo fides plenior adhibeatur meum quo in claudendis instrumentis utor appono. Sig+num.

2

1480, juliol, 31. Toledo

Fragment del privilegi atorgat per Ferran el Catòlic sobre imposicions i censals.

O: ACA, C, reg. 3545, f. 133r-141r i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-116 i 137, antic pergamí 436.

[F. 12r] **Privilegi concedit a la vila de Mataró per lo invictíssim rey don Fernando de immortal memòria per posar imposicions y altres coses en lo any 1480.**

[F. 13r] Privilegi concedit per lo sereníssim senyor rey don Fernando a la vila de Mataró a 31 de juliol 1480.

[F. 14r] Hoc[534] est translatum bene et fideliter in villa de Matarone, diocesis Barcinone, sumptum a quadam clausula posita et contenta in quoadam autentico regio privilegio universitate et termino de Matarone, concesso per serenissim dominum Ferdinandum Dei gratia, regem Castellae, Aragonum, etcetera, comitem Barcinone in pergameneo exharato manu propia sive regie [....] firmato et sigillo regio cera vermilea impresso et veta bicoloris inpendenti et aliis debitis visis et solempnitatibus mores regia cancellaria expedito. Datum Toleti die ultimo mensis julii anno a nativitate domini millesimo quadrigentesimo octuagesimo. Regnumque regnorum videlicet

534. testimonio a los 19 abril 1759 de orden del Ayuntamiento *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

anno decimo tertio, Castelle, Legionis etcetera septimo, Aragonum vero et aliorum, secundo. Cuius clausula thenor sequenter et talis:

Ítem, Senyor, sia de la vostra mercè consentir a les dites vila, castell e terme de Mataró e a les dites parròchias e a cadascuna de aquellas, que sens altra llicència e provisió real puxen metre impositions, e fer talls e manllevar censals o violaris, al for que ben vist los serà, ab totes obligations acostumades, e que seran concordades ab los qui prestaran. E encara puxen metre e imposar entre si delmes, vintens o altres impòsits o drets que·ls serà vist faedor. E tots temps que·ls serà útil fer-se, deya e llevar aquelles e tornar-les una vegada e moltes a llur voluntat. E los dits impòsits se cullir e vendre e arrendar per supportar e pagar llurs càrrechs presents e esdevenidors, lloant e aprovant, ara per llavors e llavors per ara, los dits contractes de censals e posant en aquells vostra auctoritat e decret, de les quals coses no puguen ésser forsats dar compte a vós, Senyor, ni a vostra cort o officials vostres e de vostres successors. Plau al senyor Rey. Però vol e mana sa Altesa que hagen dar compte al balle general de Catalunya de les dites coses de tres en tres anys.

Sig+num Antoni Puig minor, natu ville Mataronis, Barcinone oriundus et habitatoris, regia auctoritate nottari publici, testis.

Sig+num. Salvatoris Sauri, auctoritate regia notarii publici ville Mataronis, diocesis Barcinone, oriundus et habitatoris, testis.

Sig+num Antoni Puig, regia auctoritate notarii publici, oriundi et habitatoris [f. 14v] villa de Matarone, diocesis Barcinone que huiusmodi translatum a dicto suo originale fideliter sumptum et cum eodem veridice comprobatum, testificatumque ut suppra patet, scripsit et registrat, die XXVIIII mensis octobris MDCXXXXVI. Clausit.

3

1480, juliol, 31. Toledo

Fragment del privilegi atorgat per Ferran el Catòlic sobre imposicions i censals.

O: ACA, C, reg. 3545, f. 133r-141r i ACM, Col·lecció de pergamins de la Universitat de Mataró 70-243-116 i 137, antic pergamí 436.

[F. 15r] **Privilegi de la universitat Mataró per a manllevar censals.**

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 16r] [535] Hoc est translatum bene et fideliter, in villa de Matarone, diocesi Barcinone, sumptum a quodam capitulo sive clausula posita et contenta in quodam regio privilegio per serenissimum dominum Ferdinando, recollenda memoria, regem Castelle, Aragonum et cetera, comitem Barcinonem et cetera, concesso universitati et singularibus hominibus villa et termini de Matarone, in libro privilegiorum pergameneis cohopertis continuato solempnitatibus debitis mores regia cancellaria expedito. Datum et actum Toleti, dies ultimo mensis julii anno a nativitate domini millesimo quadringentesimo octuagesimo. Regnorumque regnum videlicet anno decimo tertio, Castelle, Legionis etcetera septimo, Aragonum vero et aliorum, secundo. Cuius quidem capituli et clausula thenor sequenter et talis:

Ítem, Senyor, sia de la vostra mercè consentir a les dites vila, castell e terme de Mataró e a les dites parròchias e a cadascuna de aquellas, que sens altra llicència e provisió real puxen metre impositions, e fer talls e manllevar censals o violaris, al for que ben vist los serà, ab totes obligations acostumades, e que seran concordades ab los qui prestaran. E encara, puxen metre e imposar entre si delmes, vintens o altres impòsits o drets que·ls serà vist faedor. E tots temps que·ls serà útil fer-se, deya e llevar aquelles e tornar-les una vegada e moltes a llur voluntat. E los dits impòsits se cullir e vendre e arrendar per supportar e pagar llurs carrechs presente e esdevenidors, lloant e aprovant, ara per llavors e llavors per ara, los dits contractes de censals e posant en aquells vostra auctoritat e decret, de les quals coses no puguen ésser forsats dar compte a vós, Senyor, ni a vostra cort o officials vostres e de vostres successors. Plau al senyor Rey. Però vol e mana sa Altesa que ajan a dar compte al balle general de Catalunya de les dites coses de tres en tres anys. Ítem, sia de vostra mercè senyor, et cetera, Datum et actum, etcetera, testes, etcetera. Sig+num Dominus Rex.

Sig+num Hieronymi Portell y Torroella, auctoritate regia notari publici, oriundi et habitatoris villa Mataronis, diocesi [f. 16v] Barcinone. Testis.

Sig+num Antoni Pauli Simon, ville Mataronii, diocesi Barcinone, oriundus et habitatoris, regia auctoritate notarii publici. Testis.

535. *Escrit a mà un número de foli 127.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Sig+num Antoni Puig, regia auctoritate notarii publici, oriundi et habitatoris villa et termini de Matarone, diocesis Barcinone, que huiusmodi translatum a dicto a suo originale fideliter sumptum et cum eodem veridice comprobatum, testificatumque ut suppra patet, scripsit et registrat dia IIII, mensis octobris, MDCXXXXVI. Clausit.

12

ACM: 70-1-12 (AH-001/12)

1

1705, desembre, 1. Barcelona

Privilegi pel qual l'arxiduc Carles (III) concedeix a Mataró el títol de ciutat.

O: ACA, C, 9.1.2.5. Subsèrie.

[F. 1r] **1705. Privilegio de ser ciudad la que antes era villa, concedido por el Archiduque de Austria, D. Carlos.**

[F. 2r] Hoc est exemplum bene et fideliter Barcinone[536] sumptum, a quodam publico et auctentico regio privilegio in pergameneo exarato, manu propia serenissimi domini nostri Regis, firmato cum capsula stagnea et sigillo regio in cera vermilia intus eam impressio vetis cericeis vermilei, scilicet croceique coloris ex ipso privilegio impendenti cum signo de registrata et aliis more regiae cancellariae debitis solemnitatibus expedita. In pede cuius regii privilegii est posita et descripta inferius incerta auctentica fides continens et asserens illud esse continuatum,[537] currenti Domus Deputationis Generalis Cathaloniae quorum quidem regi privilegi et fidei thenor sub his sequitur verbis.

Nos, Carolus Dei gratia rex Castelle,[538] Aragonum, Legionis, Utriusque Scicilie, Hierusalem, Unagarie, Dalmatie, Croatie, Navarre, Granate,[539] Toleti, Valentie, Galletie, Majoricarum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corcise, Murtie, Giennis, Algarbii, Algecire, Gibralta-

536. Hoc...Bar- *en lletra més gran.*
537. in dietario, *afegit.*
538. Nos...Castelle, *en lletra més gran.*
539. Granate, *afegit.*

FUNDACIÓ NOGUERA

ris, Insularum Canarie necnon Indiarum orientalium et occidentalium, Insularum ac terre Firme Maris Occeani, archidux Austrie, dux Burgundie, Bravantie, Mediolani, Athenarum et Neopatrie, comes Abspurgi, Flandrie, Tirolis, Barchinone, Rossilionis et Ceritanie, marchio Oristani et comes Gocceani. Regia in omni genere diplomata per nos, aut predecessores nostros concessa, sepe, pro merito extendimus, ut sic largitatis et munificentie nostre signum demonstretur et nostri benemeriti subditi servitiorum premia, consequantur. Et similiter nostre regia magestatis proprium est, non solum subditorum commodis atque utilitati consulere, sed etiam ea omnia prospicere que ad totius regni decorem, atque illius eminentiorem statum pertinere possunt, ac pro inde dignitates seculares quandocumque instituimus, villasque in civitates, iuxta uniuscuiusque merita atque servitia erigere solemus. Nos, autem, ad eximia univer- [f. 2v] sitatis nostre de Mataro, intendentes servitia (spatio trium aut quatuor leucarum a nostra Barchinonensis urbe dumtaxat distanti) predecessoribus nostris (colende memorie) precipue Carolo quinto, Philippo secundo, Philippo tertio, Philippo quarto, necnon avunculo nostro Carolo secundo, in Cathalonie principatu prestita; necminus aperta, quam nobis variis in rebus magnique ponderis ocasionibus accepta regium ad nostru, tum belli tum pacis tempore, servitum spectantibus. Et insuper (quod precipue nostrum regium vehementer impulit animum) quis prehabita universitats de Mataro nostram regiam proclamatura magestatem prima accessit classem, ante civitatem nostram Barchinone, eamdem expugnandi causa manentem cuiquidem pro tunc aderamus, ibique nobis iustam ac debitam mano flagrans affectus, ardore, celerique, gressu persolvit obedientiam; oppidum prefatum de Mataro civitatis titulo decorare decrevimus, facultatibus, gratiis ac prerrogativis, sequentibus:

Primeramente, que gozen y pueda gozar dicha ciudad de Mataró de las prerrogativas de tener, y poder tener, quatro Jurados con las insignias acostumbradas, assi en común, como en particular, teniendo las mesmas preheminencias y autoridades, que acostumbran tener y gozar los magistrados de las demás ciudades de este Principado con facultad de tener dos maceros, que puedan traher las maças, dos timbaleros y dos[540] trompetas, que con sus tímbalas y trompetas les precedan, tocando en las funciones públicas y siempre y quando les pareciere.

540. timbaleros y dos, *puntejat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Íten (*sic*), que dichos Jurados con el concejo, que oy es y será, puedan hazer estatutos y ordinaciones qualesquier que les pareciere convenientes para el buen govierno y administración de la ciudad y que [f. 3r] puedan conceder y negar licencias para fabricar qualquier género de casas y edificios, en qualquier parte de tierra y solo dentro de dicha ciudad y partes públicas de su término privative, a qualquier otro y conozer en primera instancia, quedando a las partes el recurso en segunda instancia al real consejo de la Baylía general, o al tribunal superior, a quien tocare, de qualquier causa o qüestión que haya o pueda haver por razón de dichos edificios fabricados y que se fabricaren, y en todo lo tocante a las calles de dicha ciudad, y caminos públicos en su término por mirar esto al ornato y bien común de la ciudad. Y, assí mismo, que dicha Baylía general ni otro tribunal u official alguno puedan poder ni tener peso público dentro de dicha ciudad y su término, en que se compelan los naturales y habitantes de dicha ciudad o estrangeros y forasteros de ella, a ir y pesar sus mercadurías, antes bien pueda tan solamente dicha ciudad poner dicho peso público, si le pareciere.

Íten (*sic*), que dicha ciudad erigidora de Mataró pueda hacer y fabricar de nuevo un muelle para la seguridad de las embarcaciones en la parte de la playa de su término que le pareciere, pudiendo para este effecto valerse y sacar toda la piedra necessaria de las orillas del mar y de las partes y tierras que a nos pertenezen, sin haver de pagar cosa alguna.

Íten (*sic*), que dicha ciudad erigidora tenga facultad y poder bastante para crear ciudadanos honrados en la conformidad y suerte que lo tiene y goza la ciudad de Gerona de este nuestro principado de Cathaluña, con todas aquellas preheminencias [f. 3v] y prerrogativas que los crea dicha ciudad de Gerona.

Íten (*sic*), que dicha ciudad erigidora pueda crear mercaderes y corredores de oreja, con el número que pareciere a dichos jurados y concejo y con las prerrogativas que tienen los mercaderes y corredores de oreja de la ciudad de Barcelona, y que las dichas creaciones y nominaciones assí[541] de ciudadanos honrados, como de mercaderes y corredores de oreja, se devan hazer por dichos jurados y concejo por escutrinio (*sic*).

Íten (*sic*), que en dicha ciutad erigidora de Mataró no se pueda en tiempo alguno por nos o qualquier otros successores nuestros,

541. assí, *afegit*.

FUNDACIÓ NOGUERA

virreyes y capitanes generales, o qualesquier otros ministros nuestros, ponerse governador ni otro official, o cabo alguno de guerra a título de governar dicha ciudad. Y en caso que la urgencia y necessidad obligare de que se huviessen de poner tropas de soldados en dicha ciudad, y por causas de dichas tropas se hiziesen quarteles que estos no se hagan, ni se devan hazer a gastos de dicha ciudad y que también en este caso el governador o cabo de dichas tropas, no pueda hazer cosa alguna por causa de ellas que sea en perjuizio de la económica y derechos de dicha ciudad, directa ni indirectamente, declarando en esto nuestra voluntad de que quede dicha ciudad, assí como en el día de oy se halla sin soldados y como sino huviesse en dicho caso soldado alguno.

Íten (*sic*), que no se pueda exhigir ni cobrar dentro de dicha ciudad y su término la lleuda dicha de Tortosa por official real ni otra persona alguna, y que a los naturales y habitantes de dicha ciudad se les observen los privilegios que ya tienen de exempción de lleuda, concediéndoles, en quanto menester sea, la exempción de dicha lleuda [f. 4r] de Tortosa.

Íten (*sic*), que todos los privilegios y concessiones reales, estatutos, ordinaciones, usos y costumbres que tiene concedidos y de que goza y ha gozado asta oy dicha villa de Mataró, siendo villa, los retenga y conserve, particularmente, los que nuestros predecessores concedieron a dicha universidad de Mataró de ser calle y miembro de nuestra ciudad de Barcelona y que gozasse de las mismas prerrogativas, preheminencias y exempciones que los ciudadanos y propios de dicha ciudad de Barcelona gosan; porque es nuestra voluntad que dicha universidad de Mataró, que erigimos en ciudad, quede perpetuamente miembro y calle de dicha ciudad, en la conformidad que dichos nuestros predecessores la unieron, y que esto se entienda sin alteración alguna, innovación, ni derogación de calidad que por la presente erección en ciudad, no se entiendan aquellos derogados, innovados ni alterados en todo ni en parte, sino tan solamente en aquellos en que se hallara nueva disposición en el presente privilegio de erección, contrario a los dichos privilegios, estatutos y costumbres; antes bien queden dichos privilegios, estatutos, ordinaciones, usos y costumbres en su fuerza y valor y en quanto menester sea confirmados y aprovados *in forma specifica*.

Íten (*sic*), y finalmente, que dicha ciudad erigidora y sus moradores, tanto en ella como en su término gozen, hayan, puedan y devan gozar de todos los privilegios, gracias, prerrogativas, exemp-

FUNDACIÓ NOGUERA

ciones y libertades y, en particular, de la exempción de alojamientos, tránsitos, bagajes, sometenes y otros qualesquier que gozan y tienen concedidas y otorgadas las ciudades de Lérida, Gerona y demáss del presente Principado, assí en el tratamiento como en lo político y jurisdicional, y [f. 4v] queriendo que todo lo concedido en este real privilegio sea muy conforme a las Generales Constituciones, usos y costumbres de Cataluña. Se declara que, en caso se hallara alguna cosa contraria a aquellas, se tenga y repute como si concedida no fuesse, quedando lo demás en su fuerza y valor.

Ideo, thenore presentis de nostra certa scientia deliberate et consulto regiaque auctoritate nostra, ac ex gratia speciali nostraque regia potestatis plenitudine, motuque proprio nostro dictum oppidum de Mataro in civitatem erigimus, et ad titulum honorem et dignitatem civitatis promovemus et extollimus predictorumque titulo insignimus, decoramus et perpetuo illustramus cum clausulis, prerrogativis et facultatibus supra expressis. Itaquod, deinceps per omnes et quascumque personas cuiuscumque status, gradus, qualitatis, preheminentie et conditionis existentes, tam voce quam scripturis publicis et privatis, et alias Civitas de Mataro nominetur, appelletur et intituletur, gaudeatque et gaudere possit et valeat supradictis facultatibus et honoribus in perpetuum et omnibus illis dignitatibus, preheminentiis, favoribus, immunitatibus, libertatibus atque prerrogativis, quibus alies civitates nostre in prefato Cathalonie Principatu, de jure et usu, consuetudine et alias quovismodo potiuntur, et gaudent potirique et gaudere consueverunt, debuerunt et potuerunt, non obstantibus quibuscumque pretensionibus per civitatem nostram Barchinone, alisasve civitates, universitates, corpora, collegia et magistratus deductis vel deducendis in iuditio vel extra, illum usquequaque.

Illustribus propterea, egregiis, spectabilibus, venerabilis, nobilibus, magnificis dilectisque conciliariis et fidelibus nostris, quibuscumque locumtenentis et capitaneis generalibus nostris, cancellario, regentibus cancellariam et doctoribus nostrorum regia- [f. 5r] rum Audientiarum, gerentibusque vices nostri, generalis gubernatoris, magistro rationalis, baiulo generali, regenti regiam thesaurariam, advocatis et procuratoribus fiscalibus patrimonialibus, vicariis, baiulis, subvicariis, subbaiulis, alguatziriis, virgariis et portariis, ducibus, marchionibus, comitibus, vicecomitibus, baronibus, militibus et generosis personis, ac universis et singulis offitialibus et subditis nostris majoribus et minoribus, quovismodo nuncupatis quacumque

FUNDACIÓ NOGUERA

auctoritate, offitio et jurisdictiones fungentibus, ubi vis in omnibus regnis et ditione nostra constitutis et constituendis, dicimus et stricte precipiendo, mandamus ad incursum nostra regie indignationis poeneque florennorum auri quinque mille, a bonis secus agentis irremissibiliter exigendorum, et nostris inferendorum aerariis, quatenus huiusmodi nostrum privilegium, gratiam et concessionem, et omnia et singula superius contenta, teneant firmiter et observent in perpetuum, tenerique et inviolabiliter observari faciant per quos deceat, contrarium nullatenus tentaturi, ratione aliqua sive causa, si officiales et subditi nostri predicti gratiam nostram charam habent a preter ire et indignationis nostre incursum poenam preappositam cupiunt evitare. Datum in dicta nostra civitate Barchinone, die prima mensis decembris anno a nativitate Domini millesimo septingentesimo quinto; regnorumque nostrorum, quinto. =Yo el Rey=.

Dominus rex mandavit mihi don Raymundo de Vilana Perlas. Visat per Thomas cancellerarius = Alamany Descallar pro thesaurario generalis et me pro concervatore generalis[542] = Vidit de Vilana Perlas por concervatore generalis = Vidit Alamany Descallar pro thesaurario generali = Pagó la media anata in Diversorum [f. 5v] primo fol. XIII =

Vuestra magestad haze merced a la villa de Mataró en el Principado de Cataluña de erigirla en ciudad con las facultades y prerrogativas aquí expressadas. Vuestra magestad lo mando = Solvit pro iure sigillo vermille nongentum solidos. D. Raymundus de Vilana Perlas. Secretarii.

Retroscriptum privilegium fuit continuatum in dietario currenti Domus Deputationis Generalis Catalonie, sub die vigessima quarta mensis desembris anno a nativitate Domini, millesimo septingentesimo quinto de mandato Illustrissimi consistori dominorum deputatorum et auditorum computorum dicti Generalis Cahalonie, per me Alexium Fornaguera, utriusque iuris doctoris, secretarium et scribam majorem prope dicti Generalis Cathalonie subrogatum = In quorum fidem et testimonium manu propia scriptorum, hic me subscribo et meum solitum dicti mei offitii quo utor appono. Sig+num. Ita approbat infra notari manu propia.

Sig+num Francisci Bosch et Soler, notarii publici regii collegiati Barchinone. Testis.

542. Alamany Descallar, pro thesaurario generali et me pro concervatorio generalis, *afegit*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Sig+num Salvatoris Golorons et Prous, notarii publici regii collegiati Barchinone.

Sig+num Mariani Ros, regia auctoritate notarii [f. 6r] publici regiique collegiati Barchinone, qui huiusmodi exemplum a suo vero originali presento fideliter sumptum, et cum eodem veridice comprobatum, testificatumque (ut supra patet) aliena manu scribere fecit et requisitus sui fidem clausit, die XXIII, mensis februarii, anno a nativitate Domini MDCCVII = clausit.

[Signatura il·legible]

[sense foliar] Privilegi de erecció de ciutat. Diferents papers.

ACM: 70-1-12 (AH-001/12B)

2

1709, febrer, 9. Barcelona

Privilegi atorgat per l'arxiduc Carles (III) als jurats de la ciutat de Mataró per poder portar insígnies.

O: ACA, C, 9.1.2.5. Subsèrie.

[F. 1r] Privilegi a la ciutat de Mataró per a que llurs jurats pugan portar una venera en los pits.

[F. 2r] Hoc est exemplum gene et fideliter,[543] Matarone, diocesi Barchinone, sumptum de quodam patenti regio privilegio in pergameneo scripto, manu sue magestatis et firmato et aliis solitis solempnitatibus expedito, sigilloque regia veta cerica rubei croceique colorum in eius pede pendenti munito, non viciato, nec cancellato neque in aliqua eius parte suspecto sed omni prorsus vitio et suspitione, currenti thenoris huismodi:

Nos Carolus, Dei gratia,[544] rex Castelle, Aragonum, Legionis, Utriusque Scicilie, Hierusalem, Unagarie, Dalmatie, Croatie, Navarre, Granate, Toleti, Valentie, Galletie, Majoricarum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corcise, Murtie, Giennis, Algarbii, Algecire, Gibraltaris, Insularum Canarie necnon Indiarum orientalium et occidentalium, Insularum ac terre Firme Maris Occeani, archidux Austrie, dux

543. Hoc...fideli-, *en lletra més gran.*
544. Nos...gratia, *en lletra més gran.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Burgundie, Bravantie, Mediolani, Athenarum et Neopatrie, comes Abspurgi, Flandrie, Tirolis, Barchinone, Rossilionis et Ceritanie, marchio Oristani et comes Gocceani. Consueverunt magni principes vassallorum petitiones eas presentim quae reipublica utilitatem majoremque statum et universum commodum concernunt, liberaliter exaudiere; dum enim illos regiis largitionibus afficiunt ad graviora obsequia prestanda alliciunt, coeterosque hoc exemplo ductos ad eadem provocant et inducunt. Respitientes, igitur, integram devotionem nostre civitatis Mataronis suorumque incolarum preclara servitia et obsequia que iugiter multis modis Aragonum et Hyspaniae regibus praedecessoribus nostris ac nobis successive in quacumque fortuna, animo indefesso praestiterunt precipue, enim tempore nostri felicissimi adventus ad hunc Cathalonie Principatum, ipsa Mataronis urbs prima omnium fuit quae obedienti [f. 2v] obedientiam[545] quam e mari deducti exigebamus navim nostram libentissime veniendo prestitit, pro huius capitalis recuperatione per multas pecuniarum summas consumpsit et signanter quando ad Andagavensi duce obsidebamur, et in aliis urgentiis nostri regii servitii inpoderabili zelo et affectu vigilantis, sine incubuitum denique in exoptato atque prospero reginae consortis nostre dilectissima e mari egressa et ad illam urbem accessu eadem civitas incolaeque et habitatores illius omni animi impetu in tam supreman felicitatem operam navarunt quod merito ad stringimur ut quid pro communi et singularibus dicte civitatis, utilitate et splendore supplicaverint eis liberaliter concedamus quare tenore presentis, nostra carta cunctis futuris temporibus firmiter vale regiaque auctoritate ac ex gratia spetiali nostre regia potestatis plenitudine, Juratis dicte noste civitatis Mataronis, qui nunc sunt et pro tempore fuerint, licentiam concedimus et facultatem plenariam impartimur, ut unusquisque eorum, tam conjunctim quan divisim, aureum scutum in pectore positum armorum dicte civitatis in illo affictorum seu appositorum gestare, defferre et uti possint et valeant. Ita quod dicti jurati presentes et futuri cum prelibato armorum scuto (uti propio actionis et representationis eorum) in omnibus et quibuscumque actibus et functionibus publicis et privatis, tam conjunctim quam separatim, existentes sint decorati et ornati et ipsum aureum scutum gestare et defferre possint et valeant absque ullo impedimento et contradictione non obstantibus quibuscumque ordinibus regiis seu aliis dispositionibus, contra haec forçan (*sic*)

545. *Parcialment repetit.*

FUNDACIÓ NOGUERA

facientibus quibu, omnibus et singulis, virtute presentis nostre charte derogamus et pro derogatis esse volumus et iubemus. Et insuper attento quod tam ab antiquo dicta civitas Mataronis in emergentibus et urgentibus casibus regium servitium tangentibus usa fuit exerci- [f. 3r] tio Coronela, assumendo arma contra inimicos; igitur, propter enarrata et alia motiva nostrum regium animum inclinantia eandem civitatem favore spetiali prosequi volentes dictam Coronela praerrogativam per illam efformatam approbamus, ratifficamus et confirmamus et quatenus opus sit de novo concedimus. Ita ut Coronela predicta eiusque chiliarchus et offitiales ex incolis eiusdem urbis eorumque gremiis suis cum capitaneis efformata, gaudeant et fruantur pro ut frui et gaudere volumus omnibus et singulis gratiis, privilegiis, immunitatibus et favoribus quibus fruuntur, gaudeent et potiuntur ac utuntur alia civitates presentis Cathalonie Principatus dicta praerrogativa Coronela, utentes et habentes, potirique ac uti possunt et debent. Declarantes quod juratus primus in ordine, que nunc est et pro tempore fuerit, eiusdem civitatis sit chiliarchus caput et gubernator, vulgo coronel dicte Coronela cum preheminentiis prerrogativiis iurisdictionibus ac immunitatibus, ad ipsum chiliarchi munus tam de iure usu et consuetudine quam alias pertinentibus ac quomodolibet spectantibus. Has, vero, nostras gratias et concessiones dicta nostra civitati Mataronis, et illius juratis presentibus et futuris, facimus, tribuimos et concedimus sicut melius dici potest et intelligi ad eorum sanum sincerum et meliorem intellectum volentes et expresse mandantes quod nostre huiusmodi gratie sunt stabiles [...] valide atque firma nullumque in iuditio aut extra, sentiant inpugnationis objectum defectus incommodum aut noxae cuiuslibet alterius detrimentum. Sed in suo seper robore ac firmitate persistant. Supplentes ex nostre regie potestatis et auctoritatis plenitudine omnes et quoscumque defectus ac clausularum omissiones, si qui vel que in predictis intervinerint, seu annotari possunt quibus no obstantibus predictas nostra imo regias concessiones et quamlibet ex eis vim robur, et iuris efficatiam obtinere volumus et [f. 3v] iubemus. Illustri, vero, nostro locumtenenti et capitaneo generali qui pro tempore fuerit in dictis Principatu Cathalonie et comitatibus Rosilionis et Ceritanie, venerabili nobilibus, magnificis dilectisque conciliariis et fidelibus nostris, cancellario, regente cancellariam et doctoribus nostre regia Audientia, gerentique vices nostri generalis gubernatoris, magistro rationali, baiulo generalis et regenti nostram regiam Thesaurariam, advocatis et procuratoribus fiscalibus et patrimonialibus, vicariis, baiulis, subvicariis, subbaiulis, alguatzi-

FUNDACIÓ NOGUERA

ris, virgariis et portariis, caeterisque universis et singulis offitialibus et subditis nostris majoribus et minoribus en sepe dictis Principatu et Comitatibus constitutis et constituendis dictorumque offitialium, locatenentibus seu offitia ipsa regentibus et subrogatis quovismodo presentibus et futuris ad incursum nostre regie indignationis et ira poenaque florennorum auri Aragonum mille a bonis secus agentis irremissibiliter exigendorum nostrisque regiis inferendorum aerarii, dicimus et stricte precipiendo mandamus et iubemus quatenus huismodi nostram regiam concessionis chartam omniaque et singula in ea contenta et expressa pro ut supradicta sunt prefata nostra Mataronis civitatis et illius juratis, que nunc sunt et pro tempore fuerunt, teneant firmiter et observent tenerique et inviolabilitter observari faciant per quoscumque et non contrafaciant vel veniant aut aliquem confrafacere vel venire permitant ratione aliqua sive causa cogitata vel incogitata si offitiales et subditi nostri predicti gratiam nostram charam habet ac propter ira et indignationis nostre incursum poenam preappositam cupiunt evitare. In cuius rei testimonium presentes fieri iussimus nostro regio comuni sigillo inpendenti munitas. Dattas in nostra civitate Barchinone die nona mensis februarii anno a nativitate Domini millessimo septingentes- [f. 4r] simo nono. Regnorumque nostrorum, nono = Yo el Rey =

Dominus rex mandavit mihi don Raymundo de Vilana Perlas; visa per Aguirre, regentem et prothesaurario generalis, Estanga, marchionis de Montnegre, et de la Vega, ac me pro conservatori generali = Vidit Aguirre, regentis et pro thesaurario generalis = Vidit Marchioni de Montnegre = Visa de Vilana Perlas, pro conservatore generalis = Visa Estanga, regenti = Vidit Marchio de la Vega, regenti =

Pagó la medianata in Diversorum V. F. XXIIII =

Vuestra Magestad concede facultad a los jurados de la ciudad de Mataró para llevar una venera en el pecho con las armas de aquella. Y le apprueba la prerrogativa que tiene de su Coronela como arriba se expressa =

Solverunt pro iure sigilli mille et centum solidos = Consultado = D. Joannes Franciscus de Verneda, locumtenentis = Locus Sig+illum.

Sig+num Martini Simon, auctoritate regia notarii publici Mataronis, Barchinone diocesi. Testis.

Sig+num Josephi Simon, appostolica regiaque auctoritatibus notarii publici Mataronis, Barchinone diocesis. Testis.

Sig+num Antoni Gusí, auctoritatibus apostolica et regia notariii publici Mataronis, diocesi Barchinone qui predicta exemplavit

FUNDACIÓ NOGUERA

scribere fecit, testificataque ut supra patet requisitus in fidem clausit die IIII, maii, MDCCXIII.

ACM: 70-1-12 (AH-001/12C)

3

1709, febrer, 9. Barcelona

Privilegi atorgat per l'arxiduc Carles (III) a la ciutat de Mataró que equipara els seus veïns als naturals del regne de Castella.

O: ACA, C, 9.1.2.5. Subsèrie.

[F. 1r] **Privilegi a la ciutat de Mataró. Per a que sia tinguda y estimada per una dels Regnes de Castella.**

[F. 2r] Hoc est exemplum bene et fideliter,[546] Matarone, diocesi Barchinone, sumptum a quodam patenti regio privilegio in pergameneo scripto, manu sue magestatis firmato et aliis solitis solempnitatibus expedito sigilloque regio veta cerica rubei [croceique] colorem, in eius pede pendenti munito non viciato [nec] cancellato neque in aliqua eius parte suspecto [se omni] prorsus vitio et supentione carenti, thenoris [huius]modi. Don Carlos, por la gracia de Dios, rey de [Cas]tilla, de Aragón, de León, de las dos Sicilias, de Jerusalem, de Ungría, de Dalmacia, de Croacia, de Navarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Gallicia, de Mallorca, de Sevilla, de Serdeña, de Córdova, de Córsega, de Murcia, de Jahén, de los [Algarves], de Algecira, de Gibraltar, de las Islas de Canaria, de las Indias orientales y occidentales, Islas y Tierra Firme del Mar Océana, Archiduque de Austria, Duque de Borgoña, de Bravante, de Flandes, de Milán, de Athenas y Neopatria, conde de Abspurg, de Flandes, del Tirol, de Barcelona, Rossellón y Cerdaña, Marqués de Oristán y conde de Goceano.

Por quanto, por leyes de los mis reinos y señoríos de la corona de Castilla está dispuesto y mandado que ningún estrangero dellos pueda tener ni ser provehido en ningún officio público real ni consegil, renta eclesiástica de ninguna calidad, gozzar, ni goze de las honras, exempciones, prerrogativas y libertades y otras cosas

546. Hoc....fideliter, Ma-, *en lletra més gran.*

FUNDACIÓ NOGUERA

de que gozan, pueden y deven gozar los naturales de los dichos mis reinos estantes y habitantes en ellos, y conformándose con esta disposición pero condición particular de los servicios anteriores, dispuso el reyno la observancia de las dichas leyes y por las mismas conveniencias el que estuvo junto en Cortes, por vía de contrato y condición convencional ya confirmada y aprobada, está acordado que no se puedan dar ni den en los dichos mis Reynos naturaleza a ningún estrangero dellos para poder tener en ninguna de las ciudades, villas y lugares de los dichos mis reynos officio real, concegil, ni público, ni ningún género de renta eclesiástica, con las cláusulas en esta condición contenidas y [f. 2v] sin embargo, de haverme suplicado la ciudad de Mataró fuesse servido de concederle naturaleza en los dichos mis reynos de la corona de Castilla, para todos los naturales de aquella ciudad, como se concedió a la de Tarragona. Y que la dicha ciudad de Mataró sea tenida y estimada como si estuviera comprehendida dentro de los dichos mis reynos [de la corona] de Castilla y que sus hijos que oy son y en adelante fue[ren mu]tuamente para siempre jamás sean naturales dello [...], de sus preheminencias enteramente; sin reservac[ión de pri]vilegio. Y hallándome en obligación propia de [...] dicha ciudad, para que a su imitación otras concurrían [con] el mismo exemplo por honrarla y ennoblecerla, como me lo tiene mercido, en la más amplia forma, y por el medio y modo que más útil y favorable le puede ser. Usando[547] en esta parte enteramente del poder absoluto que como rey y señor natural tengo, hago[548] y contribuyo a la dicha ciudad de Mataró, en consideración de su fidelidad y constancia en mi servicio, por propia de los dichos mis reynos de la corona de Castilla, para que sea tenida y estimada como yo la tengo y estimo por comprehendida en ellos con los honores y atributos, privilegios, exempciones, prerrogativas e immunidades, y las otras cosas que por menor o maior tienen o tuvieren y pertenecieren, en qualquier manera, a las demás ciudades de los dichos mis reynos. Y en la misma forma y consiguientemente, hago y constituyo con la misma plenitud de mi potestad a los hijos de la misma ciudad de Mataró, que oy son y adelante fueren perpetuamente, para siempre jamás, y a cada uno de por sí, por naturales de los dichos mis reynos de la corona de Castilla, León y Granada y de los demás a ellos sujetos, para que como tales generalmente y cada uno de

547. *Lletra més gran.*
548. *Lletra més gran.*

FUNDACIÓ NOGUERA

por sí, puedan gozar y gozen de todas las honras, gracias, mercedes, franquesas, libertades, exempciones, preheminencias, prerrogativas e immunidades y las otras cosas que gozan, pueden y deven gozar los naturales de dichos mis reynos y haver y tener en ellos qualesquier cargos, plazas, officios de veintiquatros, regidores, jurados y los demás reales concegiles y públicos, de que en qualquier manera fueren prove- [f. 3r] hidos. Y también es mi voluntad que hayan y tengan como naturales de los dichos mis reynos en qualquier ciudades, villas y lugares dellos las prelacías, dignidades, canongías, beneficios, prebendas, pensiones y otra qualquier renta ecclesiástica de que fueren provehidor, sin excepción, ni limitación [...] bien ansí y tan complidamente como lo puedan haver, tener y gozar, si huvieren nacido en [...].reynos, y como la tienen y gozan sus naturales [...] como queda referido, mi intención y de [...] de la dicha ciudad de Mataró [...] dida en los dichos mis reynos [...]. Como yo la juzgo y repito por [...]butos, honores, franquesas, y [...] derecho, uso, costumbre o [...] vieren, pueden y deven, pudieren y [...] y tener las ciudades de los dichos mis reynos [...] generalmente sin limitación ni reserva de lo que ellas gozan, como si des de su principio y primera fundación fuera inclusa, y lo estuviera en los dichos mis reynos de la corona de Castilla, León y Granada, y los demás a ellos sugetos. Y por esta mi carta mando a los prelados, duques, marqueses, condes, ricoshombres, priores de las Órdenes, comendadores y subcomendadores, alcaydes de los castillos y casas fuertes y llanas, y a los de mi consejo, presidentes y ohidores de las mis Audiencias, alcaldes, alguasiles de mi casa y corte y cancillerías, y al regente y juezes de la mi Audiencia, de los grados de la ciudad de Sevilla, alcaldes mayores de la quadra della y al mi governador y capitán general y alcaldes mayores de mi reyno de Gallicia, y a todos los corregidores, asistente governadores, alcaldes mayores y ordinarios de todas las ciudades, villas y lugares inclusas en los dichos mis reynos que guarden y cumplan y hagan [f. 3v] guardar y cumplir esta mi carta a la dicha ciudad de Mataró y a sus hijos y naturales que oy son y adelante fueren perpetuamente, para siempre jamás, y guardándola y cumpliendo la aian, tengan y estimen como si estuviera comprehendida dentro de los dichos mis reynos, y a los hijos suyos por naturales dellos. Y a ella y ellos en los casos y cosas que a cada uno ocurriere guarden [....] Guardar todas las honras, gracias, mercedes[...] libertades, exempciones, preheminencias, p[...] y otras cosas, que por ley, derecho o costumbre [...] las otras ciudades de los dichos mis [reynos y] naturales, que oy son

FUNDACIÓ NOGUERA

y adelante [fueren perpetuamente para] siempre jamás, dexen i concientan[...] cualquier cargos, plazas, officios de [...] jurados y los reales concejiles [...] prelacías, dignidades, canongías, [prebendas], beneficios, pensiones y otras qualesquier renta eclesiástica de que fueran proveídos sin excepción ni limitación alguna, y que en todo ni en parte dello, impedimento alguno de la dicha ciudad ni a sus hijos y naturales pongan ni concientan poner agora, ni en ningún tiempo ni por alguna manera, porque como queda dicho por esta mi carta, tengo y estimo a la dicha ciudad de Mataró por comprehendida en los dichos mis reynos y a sus hijos por naturales dellos, como si real y verdaderamente la dicha ciudad estuviera fundada dentro de los límites de los dichos mis reynos y sus hijos huvieran nación en ellos. Todo ellos, sin embargo, de qualquier leyes y Pracmáticas de los dichos mis reynos y señoríos, capítulos de cortes, contratos y condiciones de los servicios de millones anteriores, y del que corre, ordenanzas, estilo, uso y costumbre de mis consejos, cancellarías y audiencias y de los otros tribunales ordinarios y particulares que ay y se comprehenden dentro de los límites de los dichos mis reynos y lo demás que aya y pueda haver en contrario, y que en todo o en parte impida el entero effecto, execución y cumplimiento con lo [f. 4r] qual pasa en quanto a esto toca.

Y por esta vez, y como rey y senyor natural y usando de mi poderío real absoluto, dispenso y lo abrogo y derogo, casso y anullo y doy por ninguno y de ningún valor y effecto, quedando en su fuerza y valor para en lo demás, adelante y porque la fineza, fidelidad y constancia de esta ciudad de Mataró se ha mostrado en [...] me ha obligado a esta demostración para [...] pura y se conserve en todo tiempo en si y [...] y adelante fueren perpetuamente [...] Mando ansí mismo [...] adelante siervieren [...], consexos, tribunales y [...] contenido en esta mi carta y la [...] y declaración que por ella [...] ciudad de Mataró y de vuestros hijos y naturales [...] qualquier pretexto o color se os pusiere a todo o parte, dolo o mala voz, salgan a la causa y tomen en mi nombre, assí por lo que mira a la dicha ciudad, como a qualquiera de sus hijos y naturales, la voz y defensa de la que sobre ello se opusiere e intentare y la prosigan, fenescan y acaven en todas las instancias a vos, la dicha ciudad, y a vuestros hijos y naturales que oy son y adelante fueren en la reintegra pocessión, uso, derecho y goze de toda la gracia y merced que por esta mi carta os hago, pongan y conserven y unos y otros os defiendan y amparen en ella hasta su entero efecto y cumplimiento e execución. Y si de esta mi carta y de qualquier parte en lo en ella

FUNDACIÓ NOGUERA

contenido, vos, la dicha ciudad o qualquiera de vuestros vezinos y naturales quo oy son y adelante fueren, quisiéredes o bien quisieren privilegio i confirmación, mando también a los mis concertadores y escrivanos maoiores de los privilegios y confirmaciones, y al mi majordomo canciller y notario mayores y a los otros officiales que están a la tabla de mis sellos que os la den [f. 4v], libren, passen y sellen la más libre, fuerte, firme y bastante que les pudiéredes y menester huviéredes, aunque sea passado el tiempo en que se haja de haver hecho, cuyo defecto des de luego suplo. Y esta merced le hago, atento que las ciudades de León, Sevilla, Granada, Córdova, Murcia, Zamora, Toro, Salamanca [...] Jaén, Guadalaxara, Valladolid y Cuenca vend[...], sin embargo de las condiciones de millones que [...] semejantes naturalezas. Y declaro que esta [...] otorgo a dicha ciudad de Mataró [...] con las mismas calidades [...] la magestad del señor don Felipe [...] concedió a la ciudad de [...] real privilegio, dado en [...] de mill seis-cientos quarenta [...] intención es que todas ellas [...] concedidas con este mi real despacho. Dado en Barcelona, a nueve días del mes de febrero de mil setecientos y nueve años. =Yo el Rey=.[549]

Dominus rex mandavit mihi don Raymundo de Vilana Perlas; visa per Aguirre, regentem et pro thesaurario generali; Estanga, Marchionis de Montnegre et de la Vega, regentem ac me por conservatori generali = Vidit Aguirre regentis et pro thesaurario general = Vidit Marchio de Montnegre = Vidit de Vilana Perlas, pro conservatori generali = Vidit Estanga regentis = Vidit Marchio de la Vega, regentis.

Pagó la medianata = In Diversorum V, Folio XIX.

Privilegio a la ciudad de Mataró para que sea tenida y estimada por una de los reynos de Castilla, y sus hijos gozen de lo que gozan sus naturales, sin limitación alguna = Solverunt por iure sigilli nongentum solidos = consultado = Don Joannes Franciscus de Verneda, locumtenentis in officio prothonotari = Locus Sig+ illi.

Sig+num Josephi Simon, appostolica regiaque auctoritatibus notarii publici Mataronis, Barchinone diocesis. Testis.

[F. 5r] Sig+num Martini Simon, auctoritate regia notarii publici Mataronis, Barchinone diocesi. Testis.

549. *Lletra més gran.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Sig+num, Antoni Gusi [auctoritatibus apostolica et regia notariii pub]lici Mataronis, [diocesi Barchinone qui predicta exem]plavit scribere fecit, [requisitus in fidem clausit die IIII [maii, MDCCXIII].

13

ACM: 70-1-13 (AH-001/13)

0

1626-1701

Instruccions als síndics a Corts de la vila de Mataró per part dels jurats i del consell de l'esmentada vila.

[Portada] **Instruccions**[550] **donades als síndichs de la vila de Mataró per las corts generals dels anys 1626, 1632 y 1701 y foren dits síndichs, los honorables Jaume Çafont y Tria de Mataró y Jaume Torner, pagès del veïnat de Treyà.**

1

1701, Mataró

Instruccions donades al síndic a Corts Jaume Torner.

[F. 1r] **Aranzel**[551] **per a formar las instruccions se hauran de donar al honorable Jaume Torner, síndich de la vila de Mataró, per assistir a las corts generals, celebradores per sa magestat (Déu lo guarde) en Barcelona. Las quals instruccions se posaran en bona forma y ratificaran per los senyors jurats y concell, després de consultat lo infrascrit.**[552]

Primo, comparexerà dit síndich a la celebració de las corts generals y a la prestació del jurament de sa magestat de servar los privilegis y constitucions, y prestarà dit síndich lo homenatge necessari com se menciona en las instruccions se donaren a

550. 1626-1632, 32 *al marge superior.*
551. Setembre, 1701 *al marge superior.*
552. 1701, *al marge dret.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Jaume Çafont y Tria, síndich per las corts del any 1626, que se entregant al dit nou síndich.

En consideració de ésser·se quitada la vila, terme y castell de Mataró a los propris gastos y diners de l'empenyorament que los predecessors de sa magestat havien fet de aquella a Pere de Margens y segon a Pere Joan Ferrer, y tornats a la corona real y dels rellevants serveis ab què dita vila se és sempre demostrada fidelíssima a sos reys y senyors com ho acreditan los reals privilegis y cartas reals ab què·s troba condecorada y honrada dita vila, suplicarà dit síndich lo que baix se expressarà.

2. Demanarà la confirmació dels sinch privilegis que ja foren confirmats en las corts del any 1599, y també lo concedit en lo any 1632, acerca los lluhismes rals, y en general tots los demés privilegis concedits a dita vila, tant per los senyors reys com per sos llochtinents y capitans generals.
3. La franquesa[553] dels quints y dret de coronatge y maridatge demanarà, si convé.
4. En quant a demanar lo permís de tràurer vi fora regne [f. 1v] està bé se demane, encara que se haver de pagar dret de general quant nos pugue concedir ab tota franquesa, ab expressa advertencia que·s fa, que antigament no·s pagava sinó quatre diners per lliura del primitiu cost del vi,[554] ara per ús se fan pagar un sou per lliura y demanarà, també, lo mateix en quant als fruits se cullen en lo present Principat y de las mercaderias se fabrincan en Cathalunya per dret de exida. Advertint que en lo que·s diu de dret de general, sie cosa mòdica y juntament se demanarà que com se hage experimentat haver-se en temps del Príncep de Armestad, llochtinent y capità. E lo privarse[555] la treta del vi del present Principat, sino és pagant interès, lo que resulta en gran dany de la província, se demanarà per so que en temps algú se pugue privar la treta.
5. Per quant és tant danyosa la entrada del vi foraster, alque·s cull en lo present Principat, se demana que·s pague al general un gros dret per lo vi foraster entrarà en dit Principat, majorment no permetent·se en los regnes estranys, se·ni entre del de Catha-

553. Rey *al marge esquerre.*
554. Corts *al marge esquerre.*
555. la treta.... privar la treta *afegit al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

lunya y specialmente en Portugal. Encara que se·ls oferesca pagar qualsevol dret.

6. Vèurer[556] si·s porie posar en Mataró un oficial dit extra-muro, y per assò se informarà ab los demés síndichs.
7. Acerca lo que en las ditas instruccions de Jaume Çafront y Tria se parla del sotsbatlle ho demanarà, si convé.
8. En orde[557] al que en las mateixas instruccions se diu acerca dels qui no volen acceptar los oficis y càrrechs, se ha ideat que estiga en mà del concell pagar al recusant deu lliures de pena, o bé desinsacular-lo, y en son lloch insicular-ni altre. Lo que sea àrbitre dels jurats y concell, no comprenent-hi en assò lo ofici de jurat per tener·i ja la pena tatxada de 50 lliures ab real privilegi, sens que·s pugue revocar.
9. Demanar[558] dos llochs a la Deputació, a vista que se trahuen grans drets dels patricios y habitants de Mataró en favor de la casa de la Generalitat. Los quals llochs hagen de ocupar pagesos, o mercaders, o de la millor manera se pugue alcansar.
10. [F. 2r] Se tractarà[559] també amb los demés síndichs que lo deputat y ohidor del bras real sien també del bras real, y no militar ni gaudint.

En quant[560] a lo que en ditas instruccions de Jaume Çafont y Tria se menciona dels burgesos, se demanarà ab exa conformitat, y en cas no·s concedís al batlle, que·s concedesca al jurat en cap o a altra persona que tinga jurisdicció per a conèxer de las causas tant civils com criminals en la matexa vila y assò se entenga en tots los militars y gaudints habitants en dita vila de Mataró y son terme.

12. També està bé se demane lo concernent als familiars del Sant Ofici com se conté en ditas instruccions de Çafont y Tria.
13. Y axí mateix, se aplaudeix lo aderir-se (com se diu en ditas instruccions de Çafont y Tria) a las pretencions del síndich de la excel·lentíssima ciutat de Barcelona; però no en lo que sie de prejudici y danyós a la vila, ni a sos particulars, suposant que primer lo senyor síndich ho reporte y ne done avís als senyors jurats y concell.

556. Rey *al marge esquerre.*
557. Rey *al marge esquerre.*
558. Corts *al marge esquerre.*
559. Corts *al marge esquerre.*
560. Corts *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

14. Semblantment, se aplaudeix lo fer empara al sagell real opposador, a qualsevol privilegi o gràcia que sie prejudicial als privilegis, franquesas y llibertats de la universitat i particulars de Mataró, com en ditas instruccions també se expressa.
15. Se[561] adverteix que dit síndich vage ab recel de que no·s concedesca privilegi de ciutadà honrat, o altre de gaudint de privilegi militar, a habitant en Mataró ni son terme, per los gravíssims inconvenients y danys se han experimentat i experimentan tant poch profitosos al real servei, y en cas que sie del gust de sa magestat concedir-ne, sie de sa dignació obligar-los a tenir allotjament personal: per quant en la ocasió ve un allotjament a esta vila, no y ha casas a hont allotjar los oficials per ser las [f. 2v] casas mayors privilegiadas. Lo que·s procurarà conferenciar y tractar amb los demés síndichs del bras real.
16. Demanar[562] la franquesa dels quints tocarien a sa magestat de las presas farà la fragata que vuy és en dita vila, y las que altres fragatas y bastiments que de aquí al devant hi haurà en dita vila, faran.
17. També[563] se demanarà que los robos que se recuperaran se tornen a sos duenyos, y no que se apliquen a sa magestat ni a sos oficials.
18. Juntament, se demanarà que qualsevol presa que·s fasse en lo mar, y després se troba, se dega tornar a son amo y no que se aplique a la batllia.
19. Que los reclams se tregan a las cúrias ordinàrias, y no a cort del veguer, y assò per a que los debitors no patescan tant de gastos. Ho porà tractar lo senyor síndich ab los demés síndichs de las universitats de las vilas reals (no comprenent en assò, sinó los deutes, no poden entrar a ser exequutats per la Real Audiència) per haver experimentat lo gran dany és que essent lo deute principal cosa de poca quantitat, los gastos venen a ser molt majors.
20. Que los actes y sentències se faran, se degan escríurer en català y no en llatí per a que totom los pugue enténdrer y no hagen de gastar ab advocats.

561. Rey *al marge esquerre.*
562. Rey *al marge esquerre.*
563. Aquesta cosa se pot omitir, perquè ja se fa axí, y és de dret *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

21. Que los llibres que se imprimexen que·s diuhen discisions contenint lo modo se fa la justícia en Catalunya, dels quals paga la estampa la Deputació sien impressos en català y no en llatí.

22. [F. 3r] En quant a la lleuda, ço és la franquesa de ella de què deu gosar Mataró y sos particulars com a ciutedans de Barcelona, se demanarà a sa magestat sie de son real servey declarar ab lo special privilegi la gaudesca la vila de Mataró y sos particulars, del modo y foma lo gosan los ciutedans de Barcelona per estar unida la vila de Mataró ab la excel·lentíssima ciutat de Barcelona y gosar los patricios de Mataró dels matexos privilegis, franquesas, immunitats de què se alegran los ciutedans de Barcelona, en virtut de reals concessions o privilegis atorgats a Mataró.

23. Demanarà que en cas sie, que essent fora lo marit de la vila y terme y haurà de fer llarga ausència fins lo termini de tres mesos, no pugue ningun acreador tràurer de la cúria de son ordinari ni de altra cúria, manament algú per pencions de censos, censals, violaris, ni per altres dèbits y que pugue la muller del tal, encara que no tingue procura de son marit, anar a respòndrer a la cúria de hon li haurant tret manament o citat. Y en cas no respongués la muller, o altri per ell, dins dit termini de tres mesos, no pugue lo acreador instar exequució contra lo debitor, sens que primer posi en mà y poder del notari de la tal cúiria, lo acte dels crèdits tindrà contra del tal. Y assò se demana per haver succehit moltas voltas que essent fora lo marit després de haver donat dos manaments, anar-lo a exequutar sens fer constar lo deute y quant se ha volgut reparar lo dany, per no constar lo deute pretenent recuperar los gastos se són defensats los principals y ministres de la exequució que los gastos fets eren per inobediència de no haver respost. Y quant [f. 3v] la muller de tal ha volgut respondre lo notari de la cúria no ha volgut admétrer-la, per no tenir procura del marit.

24. Que[564] no·s pugue citar a la cort eclesiàstica per deutes plans, sino és que sie per deutes que sien ab escriptura pública, a·hon lo debitor haurà firmat submétrer-se a qualsevol cort.

564. Corts *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

25. Demanarà[565] privilegi que si acàs serà que feta la extracció de la terna de batlle en lo die de ninou, com en virtut de reals privilegis se acostuma fer de tres en tres anys, se esdevindrà que entregada la terna a sa excelència o a altre qualsevol senyor superior per sa absència, dins lo temps diu los reals privilegis té la universitat que és fins lo diumenge de Carnestoltas, aleshores pròxim vinent, no haurà provehit un dels de la dita terna, que lo batlle que acabarà lo trienni en dit die dega entregar la vara al jurat en cap de la vila de Mataró y dit jurat en lo ínterim fins a tant sie feta la provisió de una de las ditas personas de dita terna, exercesca y administre justícia en dita vila y terme, ab lo mateix modo y forma acostuman los batlles de dita vila y en defecte de dit jurat en cap, lo segon y en defecte del segon, lo ters. Tenint obligació en donar compte al racional, per ser cosa necessària per evitar molts gastos a la universitat que en semblants casos ha experimentat.
26. Per[566] quant ha hagut alguns batlles que no han cridat sotsbatlle, com és costum, lo die pren lo batlle la vara, a fi que en absència el dit batlle administre justícia ab compliment y de no haver-lo fet ne ha [f. 4r] resultat considerable dany a la bona administració de la justícia, demanarà que lo batlle lo die pendrà la vara cridi a sotsbatlle per que la persona qui farà la nominació ministre justícia, ab lo modo y forma se és sempre acostumat en la vila de Mataró.
27. També[567] se demanarà que los qui ocuparan en la vila de Mataró y son terme lo ofici de batlle[568] y los qui ocuparan lo ofici de jurat, que durant lo temps de aquell no puguen ser capturats per deutes civils, sí sols per deutes criminals.
28. Si·s podia alcansar que esta vila, a vista dels grans serveys y segons sa esfera ha fet a sos reys y senyors y altrement ab los pretextos y medis proporcionats, pogués lograr la franquesa de allotjaments, serie un dels majors anhelos. Se poden recomenar a lo senyor síndich, lo que procurarà tantejar dit senyor síndich ab la disimulació y cautela requerix exa matèria.

565. Rey *al marge esquerre.*
566. Rey *al marge esquerre.*
567. Rey *al marge esquerre.*
568. lo ofici de batlle *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

2

1626, gener, 11. Mataró

Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.

O: ACA, ANM, C-10 (11 gener 1626).

[F. 5r] **Intruccions y memorial manats de pedir per los honorables jurats y concell de la vila y terme de Mataró per la persona del honorable Jaume Çafont y Tria, síndich de dita universitat. Per lo effecte de anar a las corts que sa magestat vol celebrar en la ciutat de Leyda.**

1. Primo, se conferirà a dit syndich en dita siutat de Leyda, ab la benedictió del Senyor y allà a·hont convinga, y en virtut del syndicat que dita universitat li ha firmat, comparexerà en dits Corts generals y a la prestació del jurament que sa magestat ha de prestar de servar los privilegis y constitucions per sos predecessors[569] reys de Aragó atorgats al Principat de Cathalunya, *et cetera* y prestarà lo homanatge necessari y acostumat de prestar a sa magestat.
2. Conciderant que la vila, terme y castell de Mataró per dos vegades a sos propris gastos y diners es quitada del empenyorament que los predecessors de sa magestat havien fet de aquella a Pere de Margens y segona, a Pere Joan Ferrer y sempre ab sos gastos se són tornats a la corona real, com apar per los privilegis que aporta y per quant sa magestat dels luysmes resultants de las alienacions se fan de propietats alodials no hau tant profit perquè los ministres y officials de sa magestat en las capbrevacions se·n aturen dos terços y sols lo hu per sa magestat, se servesca reduhir los luysmes a dos sous per lliura, que és cert que los restarà major profit en lo dels luysmes, que no fan ara.
3. Demanarà dit syndich gràcia dels lluysmes a dos sous per lliura, y si per alcançar-ho és menester negociació de reenos o reconsultarà ab lo concell antes de resoldre res.

   Y en quant no·y hagués entrada en la demunt dit pro- [f. 5v] curarà que concedesca sa magestat gràcia, per no causar tants gastos a sos vassalls que·s fan en les capbrevacions, que no puguen

569. ...donats, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

ésser forssats a capbrevar per los officials de sa magestat, sinó de de vint y sinch en vint y sinch anys.

4. En lo any mil sis-cents y hu la universitat feu graciós donatiu a sa magestat de mil y sinc-centas lliuras, les quals per ser pobre la universitat las manlleva a censal y avuy fa dita universitat de censal, fer-se gràcia a la universitat de franquesa del quint per vint y sinch anys.
5. Demanarà dit syndich se li fasse gràcia del dit quint de imposicions, conforme ho demanarà molts altres syndichs.
6. Conformne los privilegis concedits a la ciutat de Barcelona y a les viles que són portas y carrer seves, franca la universitat de dret de coronatge, trobar-se los privilegis, no obstant, de sa franquesa se ha exequutada la universitat y venuda[570] per exequució una pessa de artilleria y vuy ne paga quatre-centas lliuras a censal.
7. Ab lo procés aporta dita exequtió, farà demanda devant los jutges de greuges de dits danys y agravis fets a la universitat per lo lloctinent y mestre racional, y demanarà de nou gràcia de dita franquesa de coronatge y lo mateix demanarà del maridatge de la sereníssima reyna de França, que també ne foren exequutats y vuy ne fa la universitat censal.
8. La universitat de Mataró és pobre ella y sos poblats, que no·s cull en ella ni son territori, sinó molt vi y poch blat, succeheix per la molta abundància que y ha de vinyas per Cathalunya per non podan haver un diner y se·ls pert y venen los poblats a la suma misèria, per no poder haver diners de son vi y per dita falta no·s poden provehir de blats, mantaniments necessaris y si·s obtenie licència de sa magestat de tràurer vi [f. 6r] mil botas cada any per a fora regne, del procehit del vi se provehiria de blat y se subvindria la necessitat dels poblats.
   — Demanarà llicència per tràurer fora regne mil botes de vi, o lo que·s pugue y si és menester negociació y renes, avisarà de l'estat del negoci ab puntualitat y se li respondrà ab la mateixa. Lo que ha de fer, sia ab franquesa de dret.
   — Procurarà que lo vi de entrada de regne, pague al General deu reals o lo que·s pugue per carregar y lo que exirà del

570. la una, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

regne sie franch. Tot lo que pregue, com se fa en lo ferro y altres coses.

— Los habitants en Mataró són vexats per los balles de Mataró y Barcelona carregant-los per delictes leves de presons per a composar-los ab diners y vexar-los. Demanarà llicència de poder fer una presó y que lo balle y altres officials dins de una hora després de haver-los presos, los hage de entregar al carceller de la presó.

— En Mataró hi ha dos firas, y mercat cada semana. Demanarà que sien guiats los que vindran a ells de deutes civils.

— Les imposicions de la universitat són exequutades per lo balle y de vegades hi ha negligència. Demanarà que lo clavari de la vila tingue jurisdicció de poder exequutar les imposicions, fraus, penes y bans se faran contra la universitat.

— Com fins assí no y hage altre officials que aporte vara en Mataró sinó balle, y lo sotsballe non hage acostumat de aportar en presència sua. Demanarà que lo sotsballe aporte vara en presència del balle, y que no tinga més lloch ni preheminència, ni se li aplique altre prerogativa més del que tenia abans, sinó sols portar la vara, ni en officis ni actes públichs ni secrets.

— Moltes persones extretes en officis de la universitat no volen [f. 6v] acceptar los officis y càrrechs, y és gran confussió. Demanarà que qualsevol persona que serà extreta qualsevol dels officis de la universitat y que no volrrà acceptar dins deu dies, estigue en mà del honorable concell de privarlo dels officis de la universitat per temps deu anys o altre menor temps, conforme apareixerà al concell.

— Fins assí se és usat que qualsevol foraster que vene estar en Mataró ere insiculat als officis y seguien se inconvenients. Per llevar dits inconvenients, demanarà que ningun foraster pugue insiculat en los officis de la universitat que no passen primer deu anys que hage habitat en la vila y teme de Mataró.

— Los burgesos pretén estar exempts de la jurisdicció de balle de a·hont, per no haver·i altre officials que exercerca jurisdicció en la vila, tant en causas civils com criminals, se segueixen inconvenients. Demanarà que dits burgesos

FUNDACIÓ NOGUERA

estiguen subjectes a la jurisdicció del balle en causas civils com criminals.

Aquest últim partit no és llegit devant lo concell, y a ell se posa assí per memòria per manar·o sols los senyors jurats entremetre·s, com se pot dar orde en dit negoci y del modo se tindrà, y de tot antes de passar cosa avisarà y se li tornarà resposta de prompte.

Foren despedides les presents per mi, Antoni Puig, notari y escrivà dels negocis de la universitat de Mataró, als onse de janer mil sis-cents vint y sis en Mataró de les quals se fan dos còpies; la una se done al dit syndich, y altre en mà del honorable concell.

Antoni Puig, notari.

— La vila de Torroella de Mongrí té lloc hu en la diputació. Demanarà que la vila de Mataró tinga un lloc en ella, ha de ser en les corts generals.

— Que los doctors y burgesos sien de la jurisdicció del balle y lo sotsballe que pugue exercir jurisdicció en presèntia del balle.

3

1626, gener, 13. Mataró

Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.

[F. 7r] **Instruccions**

— En la instrucció donada a mossèn Jaume Çafont y Tria, syndich de la universitat de Mataró, se li ordena que vage procurant lo modo que·s porà tenir per a que los burgesos de Mataró sien subjectes de la jurisdicció del balle ordinari, per las rahons en dites instruccions contengudes y que no se li dona facultat de resóldrer-ho, fins que tingue orde del honorable concell, per quant dit capítol no se era consultat ab dit concell.

— Ab lo presén, se li ordena a dit syndich que de propòsit, esforse y demane privilegi particular que tots los doctors y burgesos estiguen subjectes, tant en causes civils com criminals, a la jurisdicció del balle ordinari de la present vila lo die present y devall escrit.

FUNDACIÓ NOGUERA

— Ab la mateixa instrucció, se fa menció que·s demane a sa magestat que lo sotsbatlle aporte vara en presència del balle y no·s parle que en sa presència pugue exercir jurisdicció. Demanarà que lo sotsballe en presèntia del mateix balle pugue exercir son offici en causes emperò criminals, y que hage de lliurar los presos processos y tot lo que farà en mà y poder del dit balle, axí que sols se entenga ésser ajudant seu en lo exercici de son offici.

— També se li ordena ab dita instrucció que los qui seran extrets en officis de la universitat hagen de acceptar dits officis, dins lo temps en dita instrucció nomenat, que estiga en llibertat del concell de privar-los de dits officis per temps de deu anys o altre menor temps a dit concell ben vist. Com en dita instrucció se conté.

Advertirà sols en lo sobredit cas, que la privació o provisió en dit cas, per dit concell fahedora per dits deu anys de dits officis no pugue ser revocada ni en millor commutada per [f. 7v] lo concell de dita universitat en ningun temps.

Foren fetas las presents per Antoni Puig, notari y escrivà dels negocis de dita universitat de Mataró, inseguint deliberació de paraula per dit concell feta lo die present, en Mataró sots lo sagell de dita universitat, als tretse del mes de janer mil sis-cents vint y sis.

Scribanus universitati de Matarone. Antoni Puig, notari.

4

1626, gener, 26. Mataró

Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.

Instruccions

— Per los grans abusos que·s cometen en Cathalunya, que tenint rinya y qüestió algun provincial o de la província ab algun familiar del Sanct Ofici, lo Tribunal de la Santa Inquisició vol conèixer de tal provincial, encara que sie de qualsevol jurisdicció, se entén demanaran molts síndichs y altres del stament militar limitació dels abusos, excessos en manera que cada tribunal conega de son [*buit*] y súbdit, cessats los abussos passats.

FUNDACIÓ NOGUERA

Procurarà lo syndich donar la mà y esforçar dit negoci, ajudant de propòsit als qui·u demanaran, y en quant no y hagués que u demanàs o demanara en les corts per dits comú.

Foren despedides les presents per mi, Antoni Puig, notari, als vint y sis de janer mil sis-cents vint y sis.

Antoni Puig, notari.

5

1626, febrer, 26. Mataró

Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.

[F. 8r] **Instruccions manades despedir de part dels honorables Jurats y concell de la universitat, vila y terme de Mataró per mossèn Jaume Çafont y Tria, syndich de dita universitat.**

— Primo, per quant ab carta del dit syndich escrita en Lleyda, a vint y quatre de janer prop passat, se representen algunas dificultats y que los demés syndichs ab los demés brassos estan resolts de assistir en ditas corts, y que ell, dit Çafont y Tria, farà lo mateix, sempre que de assí no se li done altre orde, com en dita carta se conte.

— Per quant lo negoci és de tanta importància ajustat universitat, jurats y concell de ella, conciderats los inconvenients y empedients d·ella poden resultar de aderir-se a la voluntat dels altres syndichs, ab la present se li ordene y mane de part de dits jurats y concell a dit syndich lo següent:

— [571] Jaume Çafont y Tria se aderirà de propòsit a las pretencions del syndich de la ciutat de Barcelona, en quant ditas pretencions estaran fundadas a defenssar privilegis, usos y costums de la ciutat de Barcelona y açò per quant dita universitat de Mataró és carrer de[572] dita ciutat per privilegi real a ella concedit lo qual està en viril observança, deixant de aderir-se a la voluntat de altres syndichs y braços en quant contradients en al sobre dit, y si és menester en los actes de cort, ajustament protestarà ab la forma del syndich de la universitat de Barcelona perquè

571. Bé *al marge esquerre*.
572. Barcelona, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

apar dit syndich de Barcelona lo negoci de dita universitat de Mataró.

Foren despedidas las presents instruccions dadas en Mataró als sinch del mes de fabrer mil sis-cents vint y sis.

— [573] Ítem, per quant se porie seguir algun dany per la present universitat, y per los particulars d'ella, si lo rey nostre senyor de gràcia concedia algun privilegi a d·algunes persones que porien ser prejudicials a la dita universitat, per ço se ordena per los [f. 8v] dits senyors jurats y concell de Mataró a mossèn Jaume Çafont y Tria lo següent:

— Farà empara o emparàs al segell real opposador a qualsevol privilegi o gràcia que concedesca per sa magestat a qualsevol universitat, comunitat, cors, col·legi o particular persona que sie prejudicial tàcita o expressament als privilegis, franquesas y llibertats de la universitat de Mataró.

— No res menys procurarà dit syndich, la confirmació dels privilegis que té la universitat concedit per sos predecessors a la universitat de Mataró, y en particular, del de la incorporació, instant la incerta de aquell ab la nova gràcia y concessió. Data en Mataró als vint y sis de febrer mil sis-cents vint y sis.

6

1632, juny, 10. Mataró

Instruccions de la vila de Mataró al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.

O: ACA, ANM, C-11 (2 maig 1632).

[F. 10r] **Diferents capítols que·s feren per part de la vila de Mataró en las corts del any 1632.**

[F. 11r] Sereníssim Senyor

1. La universitat de la vila de Mataró diu que ha servit a sa magestat en totes les ocasions se són offertes de son real servey, y assenyaladament se és lluïda y quitada de sos propris diners, y reduïda a la real corona de sa magestat en dos ocasions per los sereníssims reys progenitors[574] de vostra altesa, fonch venuda a Pere de Màrgens y a Pere Joan de Ferrer, y sempre que

573. Bé *al marge esquerre*.
574. predeessors, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

ha tingut possibilitat a servit a sa magestat de son patrimoni, y assenyaladament en lo any mil sis-cent y hu, en donar a sa magestat mil y sinc-centes lliures, y per haver feta experiència, los sereníssims reys de Aragó, pares y progenitors de vostra altesa, de la fidelitat gran de dita vila y sos habitants, la han honrada ab alguns privilegis y concessions de què vuy gosa, però ab ells no stà plenament provehit al bon govern y estat de dita vila. Per so, y altrament suplica a V. A., lo síndich de dita universitat li sia de mercè concedir les gràcies y privilegis contengudes, y exprimits, en los capítols següents:

2. E primerament,[575] per quant lo sereníssim rey don Ferrando ab son real privilegi, donat a la ciutat de Toledo a 31 de juliol del any 1480, concedí a la dita vila de Mataró que aquella fos incorporada y agregada a la corona real y a la ciutat de Barcelona, de tal manera no puga ser desagregada ni separada de dita corona real, y que gaudís de totes les gràcies, usos y privilegis de què gosa dita ciutat de Barcelona, com a bras y carrer de aquella, volent que los habitants de la dita vila y terme fossen verdaders habitants y ciutadans de dita ciuta, y que gosassen de les gràcies, franqueses, usos y privilegis concedits als ciutadans habitants de Barcelona, y axí bé concedí altres coses a dita universitat com en dit privilegi és de vèurer, al qual se ha relació y és del thenor següent:

3. In Dei nomine, Universis, et cetera.

4. Suplica a vostra altesa,[576] E primerament per quant per reals privilegis, la ciutat y ciutadans de Barcelona tenen[577] franqueses de haver de pagar dret de coronatge y dret de maridatge, y la vila de Mataró y sos habitants gaudexen [f. 11v] per dits[578] privilegis reals de les matexes franqueses, usos y prerogatives que tenen y gosan la dita ciutat de Barcelona y sos ciutadans, com en ells és de vèurer, que per so, per llevar tot dupte y difficultat que per avant poria succehir sia del servey de vostra altesa provehir y[579] declarar, y sens preiudici de sos privilegis, de nou

575. Se·n diu al syndich que nos demane lo present capítol y se dexe per ara, Puig, notari *al marge esquerre*.

576. sia de son real servey no sols lloar, confirmar y aprovar los dits privilegis y tot lo contengut en aquells però encara declarant los dits privilegis per quant,... *ratllat*.

577. per privilegis reals, *ratllat*.

578. reals, *ratllat*.

579. ordenar, aquells, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

concedir que la dita universitat y singulars de la vila y terme de Mataró tingan exemció, immunitat y franquesa de haver de pagar dits drets de maridatge y coronatge, si y segons en la present ciutat de Barcelona y sos ciutadans està obervat.[580]

5. Ítem, per quant en lo territori de la vila y terme de Mataró se acostuma cullir ordinàriament molt gran cantitat de vi en gran abundància, la qual és causa que los que·l cullen apenes poden tràurer lo cabal del que·ls costa, maiorment en anys que y ha també abundància en altres térmens y parròchies de la costa de la mar, de què resulta molt gran dany a dita vila y sos habitants, per so que no cullen blat ni poden comprar-lo pel preu de dits vins que·s valer poch; sia del servey de vostra altesa, concedir a dita vila de Mataró y sos habitants que pugan tràurer quiscun any fora del present Principat de Catalunya mil botes de vi, cada any que ab assò se socorrerà a dits inconvenients.

6. Ítem, com ajen resultat a la dita vila molts grans inconvenients a la bona administració de la justícia per aportar-se·n lo balle que·s troba ser de dita vila, en sa casa y tenir en ella detinguts los presos, axí per causes civils com criminals, per so que no tenint dits balles comoditat en ses cases de tenir-los ben custodiats y guardats són aquells fugits, y han després perpetrat altres crims y delictes lo que no aguera succehit si aguesssen estat ben custodiats y guardats. Per so, plàcia a vostra altesa concedir en privilegi a dita universitat que puga fer presons dita universitat a sos gastos, y que los jurats de aquella sian escarcellers de dites presons o puguen anomenar escarcellers per aquelles, manant al balle de dita vila, al balle de Barcelona y a altres qualsevol officials reals, que vuy són y per temps seran, que no puguin tenir presos alguns en ses cases o posades, ans bé [f. 12r] ajen de aportat aquells en dites presons, encontinent los hauran presos o a lo menos dins de una hora, sots les penes a vostra altesa ben vistes.

7. Ítem, per quant la universitat de dita vila fa molts censals y té molts gastos que tots se pagan de les imposicions de dita vila en la cobransa y execució dels quals y ha aguda fins vuy alguna negligència per star los balles de dita vila ocupats en differents negocis. Per so plàcia a vostra altesa donar facultat

580. y tot lo en lo sobrescrit privilegi sta expressat y contengut, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

y jurisdictió al clavari de dita vila, qui vuy és y per temps serà, de que puga cobrar y exigir dites imposicions, y fer qualsevol execucions, que sien menester contra los debitors de dita vila, axí per rahó de dites imposicions, fraus, penes y bans com altrament, si y conforme està concedit al clavari de la ciutat de Barcelona.

8. Ítem, per quant la vila de Mataró de alguns anys a esta part ha anat y va en aument, axí que·y ha vuy[581] moltes més cases que no·y havia en temps passat, per lo que és molt convenient que·y aja persona que ajude al balle de dita vila en la administració de la justícia, y fins avui lo sotsballe de dita vila no aja acostumat aportar bastó estant present lo balle en la vila o terme de Mataró. Plàcia a vostra altesa concedir y atorgar a dita universitat que lo sotsballe de dita vila, qui vuy és y per temps serà, puga aportar vara y insígnia de official en presència del balle de dita vila, y capturar qualsevol delinqüent en tots y qualsevol fets criminals ab què aja de lliurar aquells en mà y poder de dit balle, sens tenir lloch ni preheminència en llochs públichs ni altres.[582]

9. Ítem, per quant per experiència se és vist que molts habitants de dita vila y terme que estan insiculats en les bosses dels officis y càrrechs[583] de aquella han recusat y recusan acceptar dits officis y càrrechs[584] per tenir aquells poch salari y alguns d'ells molt treball, lo que és en molt gran dany de dita vila y de la cosa pública. Per so, sia del servey de vostra altesa concedir en privilegi a dita universitat que qualsevol persona que serà extreta en alguns dels officis y càrechs[585] de dita vila tinga obligació de acceptar aquell y exercir-lo dins quinse dies contadors del dia de la extractió en avant, sots pena de deu lliures barceloneses. No entenent ab lo present prejudicar al privilegi de dita universitat contra los [f. 12v] qui no volen ser jurats, en lo qual hi ha pena de sinquanta lliures, ans se entén reste aquell en sa forsa y valor, exceptat, emperò, lo offici de clavari per quan la persona extreta[586] en dit offici o càrrech

581. vuy, *sobreposat*.
582. Aquest supòsit és verdader. Puig, notari *al marge esquerre*.
583. càrrechs, *sobreposat*.
584. càrrechs, *sobreposat*.
585. càrrechs, *afegit*.
586. ha de prestar caució, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

ha de prestar caució, y axí que no trobant-la puga y li sie lícit per dita rahó renunciar lo dit offici o càrrech y no altrament.

10. Ítem, com sia molt gran dany que al cap de un any un foraster és arribat a dita vila, puga gaudir dels officis y beneficis de aquella y ser insiculat. Per so, sia del servey de vostra altesa concedir y atorgar a dita universitat que ninguna persona puga ser insiculada en los officis de dita vila, sino és que aja habitat en aquella, y tingut casa parada per espay de deu anys cumplits.

11. Ítem, com de alguns anys a esta part habitan en dita vila alguns ciutadans honrats de Barcelona, doctors y se sien fets en ella alguns burgesos, los quals pretenen gaudir de privilegi militar, y estar exemps de la jurisdicció ordinària del balle de dita vila, lo que és molt gran inconvenient. Per so que dita vila està distant de la ciutat de Barcelona quatre llegües, y per cantitats mòdiques, és gran dany haver de acudir al veguer de Barcelona, a qui pretenen ells solament estar subiectes, y en fets criminals se puga patir per dilació, y encara lo que més és en virtut de diferents privilegis, aja sempre pretès la vila de Mataró que dit veguer no pot entrar en dita vila ni terme per exercir jurisdictió contra persones algunes del que ve a resultar gran confusió, y dits ciutadans honrats, doctors y burgesos y militars, si·ls hi haurà apar que no tenen superior qui conega contra d'ells y a més de tot lo dalt dit, los dits ciutadans honrats, doctors y burgesos ajen acostumat ser insiculats en les bosses dels officis de dita vila com de present ho estan la major part d'ells y obtenir aquells, prestat per so lo sòlit jurament en mà y poder del balle de dita vila. Per so plàcia a vostra altesa statuir, provehir y concedir a dita vila que los ciutadans honrats, doctors y burgesos que habitan y per temps habitaran en aquella, y militars, si per temps los hi haurà, tant en causes civils com criminals estiguen subiectes a la jurisdictió del balle de dita vila, concedint a aquell en lo privilegi de balle ab clàusula [f. 13r] expressa privilegi de sotsveguer, com axí estiga practicat en casos consemblans en differens universitats del present Principat de Catalunya,[587] y que estiguen obligats a guarda de moros, y de morbo per ser la cosa comuna a tots y tant del servey de sa magestat.

587. tant en causes civils com criminals, sigan subiectes a la jurisdictió, *ratllat*. Està borrada aquesta ralla, Puig, notari *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

12. Ítem, per guarda y custòdia de les escriptures de la universitat de dita vila, suplica a vostra altesa dit síndich li sia de mercè concedir en privilegi a dita universitat que puga tenir arxiu de dites escriptures, en lo qual hi aja quatre claus les quals tingan una cada jurat de dita vila, y la quarta lo notari de aquella.
13. Ítem, per quant fins vuy en les bosses del govern de la casa de la vila y terme de Mataró se ha pogut insicular qualsevol persona, com de fet se han insiculades moltes, sens saber llegir ni escriurer, lo que ve a redundar en notable dany del bon govern de dita vila. Per so, sia del servey de vostra altesa concedir a dita universitat en privilegi que del dia present en avant, no puga ser insiculada persona alguna a les dites bosses de dita vila, que no sàpia llegir y escríurer, que ab assò se obviaran y repararan notables danys.
14. Ítem, per obviar plets, debats y qüestions que la experiència ha ensenyat suscitar del modo del habilitat que han fet los jurats y concell de dita universitat fins al dia present en virtud de sos privilegis reals de les persones que estan insiculades a les bosses del govern de dita vila no habilitant fins és extret de dita bossa lo rodolí del nom del insiculat. Per so, suplica a vostra altesa, humilment, lo dit síndich sia de son real servey concedir en privilegi que de assí al devant tots anys un dia dels de la Semmana Santa, o altre antes de la extractió de jurats y demés officis de dita vila, y tots temps se aja de fer alguna extractió, de vuyt dies antes de[588] fer-la fins al dia se haurà de fer la extractió, ajen y degan los [f. 13v] jurats de dita universitat aiuntar lo concell ordinari, per los quals jurats y concell se fasse habilitació nomenant ab acte públich les persones que no seran hàbils per exercir los officis, y que aquells o los rodolins de aquells que seran per dits jurats y concell donats per inhàbils, cada vegada seran aguts per tals, sien trets de la bossa ahont seran insiculats, y que en ella tant solament resten los rodolins dels noms de les persones que seran aguts per dits jurats y concell per hàbils y feta de aquells extractió, que ab assò apar se han de reparar molts inconvenients y debats. Volent emperò que los aguts per inhàbils, feta la extractió, sien tornats dins la bossa ab sos rodolins.
15. Ítem, plàcia a vostra altesa per lo bon govern de dita vila y universitat statuir y ordenar que ningun jueu, moro, ni infame

588. fer-la, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

puga ésser insiculat a jurat de dita vila, ni a ningú dels officis de la casa de aquella.[589]

16. Ítem, per quant la experiència ha ensenyat que lo insicular a gust de cada qual dels insiculadors, sens haver hi que conega del insiculat, havent pujat a les bosses de jurats y altres officis del govern de dita universitat, persones faltant-los alguns requisits necessaris, venint tot en notable dany de la dita universitat. Per so, lo síndich de dita universitat a vostra altesa suplica sia de son real servey concedir a dita universitat en privilegi y als singulars de aquella, que axí com de tres en tres anys per reals privilegis, se acostumant de insicular en les bosses dels officis de dita universitat los llochs que faltan en dites bosses per mort[590] de alguns, axí mateix lo mateix dia y immediatament feta la extractió de insiculadors que per reals privilegis se fa de tres en tres anys, sien trets nou rodolins, so és, tres de la bossa de jurat en cap, tres de la de jurat segon, y tres de la bossa de jurat ters, y que axí com se aniran trayent dits rodolins sien llegits los noms de les persones [f. 14r] que dins ells estaran insiculats, y que aquestes nou persones, sien agudes per habilitadors de les persones que los jurats y insiculadors anomenaran perquè sien insiculades en los llochs o rodolins de les bosses que trobaran noms de persones mortes,[591] o seran estades desinsiculades per infames o tingudes per tals y que si acàs algú, o alguns d·estos tals trets per habilitadors era, o eren, fora del terme de dita vila no sia o sian trets de la bossa o bosses, ne faltarian fins cumpliment del número de tres en cada bossa, y que sino eran en la vila y eran en lo terme, se ajan de anar a sercar en llur casa, ahont seran de dit terme, y que també per haver·ni al present que no saben llegir ni escríurer y se poden acertar a exir algú d·estos habilitadors, en lloch de qualsevol d·estos ne sia tret altre que sàpia llegir y escríurer fins al compliment de dit número de nou. Los quals nou habilitadors, ajuntats en continent, seran cridats en una istància de la casa de dita universitat apartada, ajen de prestar juramente a nostre senyor Déu y als seus quatre sants Evangelis,

589. Aquest capítol no se ha de demanar, pues per la gràcia de Déu, noni ha, Puig, notari *al marge esquerre*.

590. o per infàmia, *ratllat*.

591. o seran estades desinciculades per infames o tingudes per tals, *ratllat*. La ralla borrada està ben borrada, Puig, notari *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

de bé y llealment haver-se en dita habilitació y després de prestat dit jurament ab tota rectitut concideraran dits habilitadors si la persona o persones nomenada o nomenades per als officis o càrrechs de dita universitat per dits jurats y insiculadors, són aptes y sufficients y tenen les circunstàncies necessàries per a exercir los officis y càrrechs a què per dits jurats i insiculadors seran nomenats y si ha (*sic*) dits habilitadors los aparexerà convenient repel·lir als tals nomenats o nomenat per dits jurats o insiculadors als dits officis y càrrechs de dita universitat, pugan, degan y ajan de repel·lir-los y reprovar-los obligant als dits jurats y insiculadors qui nomenat hauran als tals repel·lits que nomenen altres persones per als dits officis i càrrechs en lloch dels tals repel·lits. La qual habilitació y reprovació respectivament fahedora, se aja de fer per escrutini y vots secrets, axí que [f. 14v] qualsevol persona nomenada per ser hàbil, aja y dega tenir almenys sinc vots en son favor, tota malícia i interès postposats.

17. Ítem, per obviar los grans danys que en molts casos se poden seguir de votar les proposicions que fan los jurats de dita universitat ab vot alt y públich per quant havent de votar alguns devant de persones aquí tenen obligació, poden dexar de votar allò que en llur conciències senten y estan obligats. Per so dit síndich a vostra altesa, suplica sia de son real servey concedir privilegi a dita universitat que de assí al devant, feta la proposició per qualsevol dels jurats de dita universitat, estiga a llibertat de qualsevol dels dits jurats y hòmens de concell a fer votar (demanant-ho) la proposició o proposicions feta o fetes en dit concell per scrutini y vot secret, perquè d·esta manera se alcance millor lo desijat fi, y com en cas de paritat, lo jurat en cap tinga preheminència que son vot preval per real privilegi, y en aquest cas no se sabrà quin vot aja fet dit jurat en cap y perquè no aja de publicar en tal cas, de paritat dels dits[592] jurats y hòmens de concell, qui presens seran y votat hauran, ne sien trets a sorts, o tres, o sinc o set o més a dispar, a disposició de dits jurats y concell, a fi y effectes que los dits ab vot secret tornen a votar, y se aja de estar al que prevaldrà.

Ítem, per quant per deutes civils algunes persones dexan de anar a aportar provisió y a altres negocis a dita vila en dies de fira

592. hòmens de, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

o mercat, que per·so plàcia a vostra altesa que en dies de fira o mercat, qualsevol persona per deute civil vaja guiada per dita vila y terme, y per nengun official puga per tal cas ser detinguda ni molestada en persona ni béns, ab les penes a vostra altesa ben vistes.

Los honorables jurats y concell de Mataró ordenan y donen per instrucció al syndich Jaume Çafont y Tria demane privilegi a sa altesa. Insta la firma de la present súplica, vuy a X de juny de MDCXXXII.

Puig, notari.

[sense foliar] Demandes al rey per a que ho concedesca en privilegi.

És de consideració per si acàs se oferia haver-hi corts.

Memorial o súpliques de demandes.

7

Sense data (segle XVII)

Peticions sobre l'organització dels jurats i de les insaculacions.

[F. 17r] **Memorial de algunes advertènsies per la vila de Mataró.**

Primo,[593] que quiscun any se aje de insicolar y dita insicolasió se fasa lo die del dimecres de la semmana santa com ja se acostume fer, y que passat lo dit die no·s pugue insicolar en aquell any fins lo any vinent.

Ítem,[594] que la insicolació se fasa en esta forma, so és que los tres jurats, que en quiscun temps serà, ajen de anomenar una persona per quiscun de ells per qualsevol càrrech que se aje de insicolar y que les dites tres persones anomenades per los dits tres jurats ajen de abilitar tot lo concell ple, o abilitadors, votant·ho per escrutini o secret, y quant sien abilitades lo dit concell ple o abilitadors ajen de revotar, ab lo modo sobredit, una de les tres persones abilitades, y aquella que més vots tendrà aje de ser la insicolada per aquell càrrech que la auran anomenada.

Ítem,[595] si al consell no li apar ser abilitador, que fàcien abilitadors, so és que treguin tres noms o rodolins de la bosa de jurats en cap, tres de la bosa de segon, tres de la bosa de ters y sis de la

593. Insicular *al marge esquerre.*
594. Modo de insicolar *al marge esquerre.*
595. Abilitadors *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

bosa de consell y los dits quinse ajen de ser abilitadors y ajen de votar o abilitar ab lo modo ja refferit.

Ítem, si las persona o persones que dits jurat o jurats auran anomenades per qualsevol càrrech, lo concell o abilitadors no les troba o troben aptes per lo càrrech seran anomenades, en tal cas los dits jurat o jurats que les tals persona o persones inàbils auran anomenades, ajen de anomenar altres en lloch de aquella o aquelles inàbils, fins que dit consell o abilitadors les ajen trobades aptes per dit càrrech seran anomenades.

Ítem, si lo consell o abilitadors quant abilitaran alguna persona se esdevé que lo vot stigue en paritat, en tal cas ajen de anomenar que ho 11 persones del consell o abilitadors y aquelles tornen a revotar, ab lo modo ja refferit per escrutini o secret per a que no se entenga quin vot fa lo jurat en cap.

[F. 17v] Ítem si lo consell no hes abilitadors y los abilitadors an de abilitar en lo punt y moment que seran extrets, los jurats ajen de enviar-los a·ssercar, y sens moure·s ni apartar-se dits jurats de la istància a·ont seran, ajen y deguen fer la insicolació y de allí no puguen axir, fins estigue feta[596] y dexa manera se evitaran moltes negossiacions.

Ítem, que no se puga insicolar nenguna persona a jurat que primer tres anys antes no sie estat insicolat a la bosa de consell.

Ítem, que no se puga insicolar nenguna persona a ningun càrrech que no sàpie llegir y escríurer, y si se·a de insicolar a la bosa de oïdor de comptes que també aje de saber de comptes.

Ítem, que nenguna persona no puga ser insicolat en nengun càrrech que primer o abans no aje 6 anys que tingue casa parada en la vila o terme de Mataró y si acàs danpres que algun serà insicolat en algun càrrech seria fora del terme de Mataró y està 3 anys sens tornar en dita vila o terme en tal cas, lo pugan en aquell cas desinsicolar y traurer-lo de totes les bosses o càrrechs estarà insicolat y ensicolar altre en lloch de aquell.

Ítem, se aje de crèxer lo número de persones o rodolins en algunes bosses, so és a la bosa de jurat en cap se effigen 5 persones o rodolins; a la de segon, altres 5; a la de ters, altres 5 y a la de consell, 20 y agen de éser extrets 36 ho 40 persones o rodolins, y no se puga selebrar consell que no sien 24 ho 26, tots junts congregats.

596. la insicolació, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ítem no·s pugue insicolar nengun fransès fins a la quarta generació en nengú càrrech de la vila.

Ítem, que lo balle y jurats gaudescan de privilegi militar durant lo temps de son càrrech y que lo balle, si és posible, tingue jurisdictió per los gaudins de privilegi militar, o quant no se puga alcansar per lo balle, se vege si se porà alcansar per lo jurat en cap, demanant-ho ab lo modo se deu demanar.

[F. 18r] Ítem, que lo sotçballe puga en qualsevol temps aportar vara de ver, conforme lo balle y puga capturar com lo mateix balle, però dites captures ne sia conexador lo dit balle, conforme fa lo die de avuy, y dit sotçballe no puga preténdrer ni tenir nengun lloch particular ni públich per ell en isglésies, ni en nengun lloch de la vila.

Ítem, si los apar bé dexar de demanar lo demunt dit capítol de sotçballe, quissà no seria fora de prepòsit, puis la vila lo die de avuy, o té ja a modo de possesió tot lo que diu lo demunt dit capítol.

Ítem, que lo clavari o mostasaf pugue executar les coses tocants a la vila però sempre y quant que per la vila serà requerit a dits clavari o mostasaf que fasse algunes execusions, y los dits clavari o mostasaf no les vullen fer, en tal cas tingue la vila agsió de tràurerlos de dits càrrech o càrrechs y en lloch dels dits tràurer·ne altres.

Ítem, sempre y quant que per la vila serà requerit o instat an·el balle, o son llochtinent, que fassen algunes execucions de les coses tocants a la vila, y los dits no les vullen fer dins un dia natural del punt y ora que los serà instat o requerit, en tal cas pugan y los sie permès an els jurats fer ditas execussions.

Ítem, que sa magestat no·s pose en possesió del privilegi de ésser siutadans de Barcelona, y que dit privilegi sens confirme de nou demanant-ho ab lo modo y estil que·s requereix.

Ítem, mirar o fer diligènsias si se poria aver un privilegi per a possar drets o impossicions, tant solamente per los forasters que venen a comersar y negossiar, así en Mattaró, no entanent y fossen compresos los que estan así en Mattaró que tenen casa parada y affogada.

Ítem, sempre y quant la vila tendrà consell y ab lo dit consell se tracte alguna cosa que en algunes persones los aparescera que aquella cosa se aja de votar en secret o escrutini, y en tal cas, demanant-ho 4 persones se aje de fer y votar ab lo modo refferit.

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 18v] Ítem, que quiscum any aje de restar, o de aver la mitat de les presones del consell vell per lo consell nou.

8

Sense data (segle XVII)

Propostes polítiques generals.

[F. 19r] **Memorial de algunes advertències per lo bé públich del present Principat.**

Primo, que nengun deputat del present Principat no pugue éser capturar en nengun temps occupant son càrrech.

Ítem, que las dignitats tant eclesiàsticas com seculars del present Principat no les pugan ocupar sin és catalans tant solament, y no altres nacions.

Ítem, que los Inquissidors no puguen conèxer ni entrameter-se sinó de sos familiars tant solament y no de altres persones, y també no puguen conèxer ni entrameter-se sino és de les coses tocants a la fe tant solament, y no de altres, y quant ho fassen se tinguen per nul·les.

Ítem, no·i puga aver familiars per los llochs sinó és sert número, so és lo número los aparexerà segons los llochs y los que eran de més, a més del número se tatxen en cada lloch los derrés no gaudescan del dit privilegi de familiar.

Ítem, sa magestat no degue allotjar nenguna manera de soldats en nengun lloch de Catalunya, sinó és un soldat de dues en dues cases, y que les cases pobres no·i sien compreses, rellevant per cada lloch lo ters de les cases per los pobres, y això sie en qualsevol temps, encara sie en occasió de guerra viva y lo dit allotjamente se aje de fer ab lo modo estam obligats donant servici, y no altrament.

Ítem, si són soldats que passen de trànsit y no se entratenen en nengú dels dits llochs, sinó és una nit tant solament, sa magestat puga allotjar un soldat per cada casa tant solament y no pugue excedir a més número de soldats per cada casa, allotjant-los ab lo modo refferit.

Ítem, los jutjes ajen de declarar qualsevol causa dins lo temps de hun any, sempre que sien instats de la huna o de les dos parts.

Ítem, franqesa de quins per tot lo Principat de Catalunya.

FUNDACIÓ NOGUERA

[F. 19v] Ítem, que nengun fransès no puga parar casa en tot lo present Principat sots la pena de tenir tots los béns perduts, aplicadora dita penas ab lo modo millor los aparexerà, y que si en qualsevol temps se puga executar dita pena, instant·ho los senyors deputats del present Principat o los jurats de aquell tal lloch que dits fransesos auran parada la tal casa.

Ítem, que nengun fransès no puga entrar en corts, ni occupar nenguna dignitat tant de Isglésies com de altres, ni ésser insicolat en nengun càrrech de ciutats, viles y llochs del present Principat fins a la quarta generació.

Ítem, no pugue entrar vi de fora regne en lo present Principat, sots pena de tenir lo dit vi perdut, aplicadora dita pena ab lo modo los aparexerà mellor.

[sense foliar] Diferents advertències per ser demanades a sa Magestat: són de profit en haver-hi corts.

[F. 1r] ACM: 70-1-13 (AH-001/13-2)

9

1701-1702, octubre-gener. Barcelona

Instruccions al síndic a Corts de l'any 1701.

Instruccions per lo síndich en las corts fahedoras per sa Magestat en Barcelona en lo corrent any 1701.

Primo, se conferirà dit síndich en la ciutat de Barcelona y en virtut del sindicat que dita universitat si ha firmat comparexerà en ditas corts generals y a la prestació del jurament que sa Magestat ha de prestar de servar los privilegis y constitucions per sos predecessors Reys de Aragó atorgats al Principat de Cathalunya, y prestarà lo homenatge necessari y acostumat de prestar a sa magestat.

Considerant que la vila, terme y castell de Mataró per dos vegadas a sos propis gastos y diners se és quitada de l'empenyorament que los predecessors de sa magestat havien fet de aquella a Pere de Màrgens y segon a Pere Joan Ferrer y sempre a sos gastos se són tornats a la corona real, y foren per los sereníssims senyors reys don Alonso y don Fernando incorporats y units a

FUNDACIÓ NOGUERA

la ciutat de Barcelona, volent, que en virtut de dita unió, los singulars y habitants de dita vila gosassen de totes les gràcies, franquícies, immunitats y privilegis de què gosan los ciutadans de Barcelona com a apar dels reals privilegis.

Demanarà dit síndich la lloació y approvatió dels sinch privilegis que foren lloats y approvats en lo any 1599 per lo sereníssim senyor rey Felip Ters y també lo concedit per lo sereníssim senyor rey Felip Quart en lo any 1632, acerca la franquesa dels lluhismes reals y finalmente, en general, tots los privilegis, immunitats, franquesas, llibertats, concedits a la dita universitat volent aquella haver assí repetits com si singular e individualment fossen expressats e incertats.

[F. 1v] Com la ciutat de Barcelona, segons los privilegis a ella concedits, sie franca de drets de coronatge y maridatge, y per consegüent ho són las vilas que són carrers de dita ciutat y estan unidas a ella, com ho és, com dalt és dit, la vila de Mataró, demanarà dit síndich gràcia de la franquesa de dits drets de coronatge y maridatge.[597]

En atenció de haver esta universitat gastat en servey de las Sacras Cathòlicas y Reales Magestats de sos reys y senyors de gloriosa memòria, grandíssimas quantitats[598] per respecte de las quals resta vuy encara dita universitat carregada de censals que entre preus y pensions importan,[599] que altrament se fora exonerat, en gran manera de aquella y sempre assenyalada fidelíssima a sos reys y senyors demanarà dit síndich se li fasse gràcia de quints de imposicions y axí mateix del dret de lleuda reals y de Mediona, y de altres qualsevols immunitats, franquesas de què gosan los ciutadans de Barcelona, y ab individual expressió se degan concedir per privilegi a la vila de Mataró y a la universitat de Mataró, com és dit sobre y a los poblats que sols se cullen en son territori molt vi y poch blat succehint-se que per la molta abundància de vinyas que y ha en Catalunya, apenas poden vendrer vuy[600] sos habitants dit vi,

597. Podent-se en eix esmero y particular gloriar-se de exenplar entre las demés universitats de ser esfera del Principat *al marge esquerre*.

598. com ho acreditarà la patent manifestació y se·n farà, encara que la publicitat tant notòria los fa bastantment oculars y principalment, la caleficació y a gratitut de las reals magestats ab las cartas reals en son poder concedidas a la vila *al marge esquerre*.

599. a sos habitants verdaders com a ciutadans de Barcelona *al marge esquerre*.

600. en lo present any 1701, com se està actualment experimentant *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

y encara molt barato, y per dita causa no·s poden provehir de blats, manteniments necessaris, y si·s podia obtenir llicència de sa magestat de tràurer vi, mil botas cada any per a fora regne, del procehit del vi se provehirien de blat y se subvindrien las necessitats dels poblats.

Demanar per so llicència per a tràurer fora regne las ditas mil botas de vi o lo que·s pugue ab franquesa de drets.

Procurarà també que lo vi de entrada de fora regne pague [f. 2r] al General hu reals, o lo que·s pugue per càrrega, y lo que exirà del regne sie franch, tot lo que·s pugue com se fa en lo ferro y altres coses.[601]

La vila de Torroella de Mongrí té un lloch en la Deputació. Demanarà que la vila de Mataró tinga també dos llochs en dita Deputació.

Ítem, per quant se porie seguir algun dany a la present universitat y particulars de ellas si lo rey nostre senyor de gràcia concedia algun privilegi de gaudint a algunas personas que porien ser prejudicials a la dita universitat, per so se ordena per los dits senyors jurats y concell al dit síndich lo següent:

— Farà empara o emparats al sagell real opposador a qualsevol privilegi o gràcies que·s consedesca per sa magestat a qualsevol universitat, comunitat, cors, col·legi o particular persona que sie prejudicial tàcita o expressament als privilegis, franquesas y llibertats de la universitat de Mataró y de sos singulars. Per quant lo negoci és de tanta importància conciderant los inconvenients y impediments porien resultar de aderir-ser lo síndich a la voluntat dels,[602] [...] lo dit síndich se aderirà de propòsit a las pretencions del síndich de la execel·lentíssima ciutat de Barcelona, en quant ditas pretencions estaran fundadas a defensar privilegis, usos y costums de la dita ciutat de Barcelona.[603] Y assò, per quant dita universitat de Mataró és carrer de dita ciutat, per privilegis reals a ella concedits, com dalt es dit, los quals estan en viril observansa, dexant de aderir-se a la voluntat de altres sindichs y brassos, en quant

601. Se demanarà assò junt ab los demés síndichs *al marge esquerre.*
602. altres síndichs, per so *al marge esquerre.*
603. y que sien útils y convenients a la vila de Mataró y no altrement *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

contradints al sobredit. Y si és menester en los actes de cort, protestarà ab la forma del síndich de la universitat de Barcelona, perquè apar dit síndich de Barcelona farà lo negoci de dita universitat de Mataró.

— [F. 2v] Com a las parts marítimas y ab molta especialitat Mataró toque lo zellar la conservació del capítol de cort cinquantados, fet en las corts celebradas en lo any 1599 a petició dels tres estaments, a hont se disposa que a gastos y despeses de la Generalitat y de la imposició en ditas corts, feta dels drets mencionats en lo memorial continuat al peu de dit capítol, se hagen de mantenir quatre galeres per obviar los innumerables danys que los turchs, moros y altres enemichs de nostra santa fe de ordinari fan en estes; un cert, com ho llamenten encara vuy molts patricios de esta vila. Demanarà dit síndich se observe lo contengut en dit capítol de cort o a lo menos se done a tant gravíssim dany, lo provido remey que·s necessita.[604]

— Com ja en las corts se tingueren en lo any 1626 esta vila (com apar en un capítol de las instruccions donada a son síndich) feu representació y querela que conforme als privilegis concedits a la ciutat de Barcelona y universitats y vilas que són portas y carrers seus, és franca esta universitat dels drets de coronatge y, no obstant dita franquesa fou exequutada dita universitat y per dita exequució fou venuda una pessa de artilleria y per la paga es creà lo censal que se quità en lo any prop passat als cònjuges Mas y Vigo (?).

Fora per so demanda lo síndich devant los jutges de greuges, no sols de dits danys y agravis,[605] fets a la universitat per lo llochtinent de mestre racional, però també de tot lo que acerca dits drets de coronatge y maridatge hage agut dita universitat des de les hores fins vuy. Suposant lo que sobre és dit en quant a demanar que esta vila sie franca de dits drets, com a unida a la dita ciutat de Barcelona.

604. *Tot el text està ratllat*.
605. mencionats en ditas instruccions *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

ACM: 70-1-13 (AH-001/13-3)

10

Sense data (segle XVII)

Fragment d'una petició (títol de ciutat?, exempció d'allotjaments?) fundada en els mèrits de fidelitat de 1640.

[F. 1r] **Instructió**

La súplica inbiada per lo noble senyor don Serapi Berart, encara que aparegue, segons se veu d·ella, lo intent de la universitat de esta vila, apar al consel y a les perçones elegides que deu estar a la suplicasió, que està insertada en lo acte de la determinació que lo dit consell d·esta vila sobre dita matèria prengue.

Fundes dita universitat que la matexa pretenció tingueren sos predesesors lo any 1640 y que per obtenir lo real privilegis que pretén dita universitat se valgueren de la matexa y semblant suplicasió que està insertada ab dit acte de determinació de consell la qual se trobe éser firmada de Fs. Ozona, don Francisco Roig y de Mendoza, D. F. Fontara y consta de dita pretensió ab una deliberació presa per lo consell de dita universitat al 9 de abril 1640 ab inserta de dita suplicació y ab promesa que sie dita universitat y Isidro Pujolar, residint aleshores en Madrid, per medi del qual concie lo obtenir dit real privilegi de donar y pagar-li 2300 lliures moneda alesores corrent, comprès ab tot tant lo servey de sa magestat, com ultros tots gastos dit real privilegi, segons les notícies se tingueren y an tingut de les ores a esta part, estant ya de sa magestat alcançada la gràtia sobrevingueren los alborotos de Chatalunya, que per serviren de destorp, no poder conseguir total privilegi. Lo que pretenia dita universitat, al·legant molts serveys fets a sa magestat, los quals axí en los matexos alborotos com altramente tinga vuy a continuat sempre en fer-los axí y de tal manera [f. 1v] que la dita vila de Mataró se pot nomenar una única població en lo Principat de Chatalunya per ésser-se sempre aventatjada en los majors serveis, exposant-se a tots perills de perdre vides y isendes. Com se dexe veure y conciderar que, durant los alborotos de dit Principat de Chatalunya en tots les siutats, viles y llochs, governaven perçones no afisionades a sa magestat, per los quals succeïren insendis y morts que perpetraren en perçones afectades a sa magestat. Sols se pot dir de dita vila de Mataró que no permeté que ninguna de dites

FUNDACIÓ NOGUERA

perçones poc afectades, alsàs la veu contra coses que foren contra lo servei de sa magestat, ans bé axií com en altres viles, llochs y ciutats feien los dits morts, com és dit, viceversa[606] en la vila de Mataró, com estava aquella tota unida en servei de sa magestat, mataren públicament en la plasa y carrés totes les perçones que demostraven ser amotinades del que se·n trobe memòria a sentenas de perçones, per lo que és restada sempre la vila de Mataró, mal volguda[607] y assò conservaren fins que[608] lo poder de Franca se apoderà o entrà en lo govern de Chatalunya, y durant lo temps de dit govern, com érem tan mal mirats (també per lo que és dit, com també per aver recollit els oficials y soldats de sa magestat, fins que estiguesen en total salvetat) foren sempre exesivament per los ministres de França en tota manera petxats,[609] venint-nos en tot a empobrir. He[610] après en lo siti que sa magestat posà en Barcelona, fonch la primera que se antisipà a prestar la deguda obediència a sa magestat, exposant-se com a desitjosos de ser sos lleals vasalls a tots perills com o experimentaren [f. 2r] ab lo Baró de Ales[611] que vingué y entrà ab violència dins dita vila ab molta cavalleria y infanteria,[612] y saquejà tots los arrabals de dita vila que consistexen ab la mitat d·ella y moltes cases de particulars y apoderant-se de tots los blats que dita vila tenia per provisió dels particulars,[613] fent contribuir a dita universitat, y particulars en tot lo que volien, dexant a la dita vila y particulars a tots pobres,[614] y si en dit any de 1640 per los serveis ya fets tenia esta vila de Mataró, sa magestat feia mersè de consedir a dita vila lo dit real privilegi, quant més justificada és vuy la pretenció de dita universitat de obtenir dit privilegi a vista tan grans serveis de dit any a esta part, més fets a sa magestat y ab desitx de continuar-los en[615] son real servey.

606. viceversa, *sobre la línia*; visebersa, *ratllat*.
607. axí de francesos y si antes se, *ratllat*.
608. ab violència, *ratllat*.
609. pechats, *ratllat*.
610. *Sic*.
611. *Aquesta entrada de tropes franceses va tenir lloc el 1651*.
612. prengué los jurats d·ella y un d·ells morí en les presós de Barcelona *al marge esquerre*.
613. dexant, *ratllat*.
614. a vista de dits serveis y altres molts que se podrien dir, suplica dita vila de Mataró a sa magestat chatòlica de Phelip 4 en lo any 1653 la sobre dita concessió, *ratllat*.
615. servei de sa Magestat, *ratllat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

ACM: 70-1-13 (AH-001/13-4)

11

1705, desembre, 17. Mataró

Instruccions de la vila de Mataró al síndic a Corts Miquel Torner.[F. 1r]

Instruccions donades per la ciutat de Mataró al honorable Miquel Torner, síndich de dita ciutat, per assitir a las corts generals que la Sacra Catòlica Real Magestat de Carlos Tercer (que la Divina guarde) està celebrant en la excel·lentíssima ciutat de Barcelona, ordenades despedir per los Il·lustres senyors Jurats, y elegits per lo concell vuy a 17 de desembre 1705.

Primo, presuposant la comparició que ja haurà feta dit senyor síndich en la celebració de ditas corts generals, y prestació de juramente del Rey, nostre senyor, de servar los privilegis y constitucions y haver prestat dit síndich homenatge necessari, se pasa a la instrucció del infrascrit següent.

En concideració de ésser-se quitada la ciutat, terme y castell de Mataró a sos propris gastos y diners del empenyoramente que los predecessors de sa magestat havien fet de aquella a Pere de Màrgens, y secundo a Pere Joan Ferrer, y tornats a la corona real y dels rellevants serveis ab què dita ciudat se és sempre demostrada fidelíssima a sos reys (singularment, a nostre rey y senyor natural don Carlos Tercer, vuy felisment regnant), essent esta ciutat la primera que se és adelantada en la obsequiosa y gustosíssima obediència posant-se baix lo suave y paternal domini de dita S. C. R. Magestat, com ho acreditan los reals privilegis y cartas reals ab què·s troba condecorada y honrada dita ciutat, suplicarà dit síndich lo que baix se expressarà.

— Demanarà la confirmació dels sinch privilegis que ja foren confirmats en las corts del any 1599, y també lo concedit en lo any 1632 acerca los lluhismes reals y, en general, tots los demés privilegis concedits a dita ciutat de Mataró, tant per los senyors reys, com per los llochtinents y capitans generals.[616]

— [F. 1v] La franquesa dels quints y dret de coronatge y maridatge, que·s menciona en las instruccions, foren donades al honorable

616. Este capítol se consultarà especialment ab lo doctor Bach, per quant lo contengut en ells ja es troba confirmat en lo nou privilegi de ciutat *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Jaume Çafont y Tria, síndich d'esta ciutat, en las corts que tingueren en Lleida en lo any 1626, del que se·n envia còpia a dit senyor Miquel Torner, síndich. Se demanarà, si convé.

— En quant a demanar permís de tràurer vi fora regne, està bé se demane, encara que sie haver de pagar dret de general quant no·s pugue concedir ab tota franquesa, ab expressa advertència que·s fa que, antigament, no·s pagava sinó quatre diners per lliura del primitiu cost del vi y ara, per ús, se fan pagar un sou per lliura. Y demanar també lo mateix, en quant als fruits se cullen en lo present Principat y de las mercaderias se fabrican en Cathalunya per dret de exida. Advertint que en lo que diu de dret de general, sie cosa mòdica y juntament se demanarà que com se hage experimentat haver alguns virreys y capitans generals y governadors de este Principat privat la treta del vi del dit Principat, sinó és pagant interès, lo que resulta en gran dany de la província. Se demanarà per so que en temps algun no se puga privar dita treta, no sols de vi, sinó també de aiguardent, oli, pinya, ametlla, avellana y de tots y qualsevols altres fruits,[617] ni que per dita treta se dega pagar a dits senyors virreys y capitans generals ni governadors, cosa alguna.

— Per quant és tant danyosa la entrada de vi foraster al que·s cull en lo present Principat, se demanarà que pague al general un gros dret per lo vi foraster entrarà en dit Principat, majorment no permetent-se en los regnes estranys seni entre del de Cathalunya, y especialment en Portugal, encara que se·ls oferesca pagar qualsevol dret. Y, axí mateix, també que pagants los drets, sien admesos los nostres vins y aiguardents en los demés regnes de Espanya.

— Demanarà hi hage dos mostassaphs o oficials dits extramuros per concervarció dels fruits vist lo gran abús dels furts y danys [f. 2r] se·n experimentan. Y per assò veurà lo senyor síndich com ho té Balaguer, Cervera y Lleyda.

— Que dega lo batlle de Mataró tenir un sots batlle y que·n puge tenir dos, si volrà.

— En orde al que en ditas instruccions de Jaume Çafont y Tria se diu acerca dels qui no volen acceptar los oficis y càrrechs, se ha ideat que estiga en mà del concell fer pagar al recusant

617. menos blat *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

deu lliures de pena o bé desinsicular-lo y en son lloch insicular altre. Lo que sie a àrbitre de jurats y concell, no comprenent-hi en assò lo ofici de jurat per tenir la pena tatxada de 50 lliures, ab real privilegi sens que·s pugue revocar.

— En quant a la Deputació, demanarà dit síndich tots los llochs que·s pugue y ab los majors avantatjes que ho alcansaran los demés síndichs de altres ciutats, esforsant esta pretenció lo representar tràurer-se grans drets dels patricis y habitants de Mataró, en favor de la Generalitat, y altres justificats motius nos assistexen que ponderarà dit síndich.

— Demanarà també dit síndich que los ciutadans honrats y mercaders que sien creats per la ciutat de Mataró en virtut del nou real privilegi de erecció de ciutat concedit per los rey nostre senyor (que Déu guardi), puguen tenir en la Deputació llochs de deputats y ohidors, axò com ho tenen los ciutadans honrats y mercaders de las ciutats de Gerona y Lleida.

— Demanarà que lo batlle de Mataró tinga títol de sotsveguer del senyor veguer de Barcelona y tinga com a tal jurisdicció sobre los senyors militars y gaudints qualsevols que sien naturals, domiciliats y habitants en dita ciutat de Mataró y son terme, y anants y vinents en aquells y conèxer en dits senyors militars y gaudints de qualsevols causas, axí civils com criminals, y se podrà per assò (si aparexera) allegar-se lo exemplar de Igualada, a hont hi ha sotsveguer del senyor veguer de Barcelona.

— [F. 2v] No se aderirà dit senyor síndich a las pretencions de la ciutat de Barcelona, en lo que aparega ésser danyós a esta ciutat de Mataró, y en particular en lo de preténdrer voler tenir Barcelona[618] port franch que alcansà en las últimas corts y en lo demés que alcansà en aquelles. Y per ço, se encomana de propòsit al dit senyor síndich vage molt advertit en no permétrer dita casa de port franch en Barcelona, sino és que en Mataró y altres parts del Principat.[619] Advertint que sino se hagués llevat lo orde al senyor síndich Jaume Torner de posar dissentiment en eix negoci, haurà pogut ser que Barcelona no·i haurie alcansat com axí ho escrigué ab carta dit síndich als senyors jurats.

618. casa de *al marge esquerre*.

619. se concedís fer y tenir casa de port franch ab las matexas prerrogativas que alcansarie la ciutat de Barcelona *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

— Demanarà la franquesa dels quints tocarien a sa magestat de las presas farà la fragata que vuy és en esta ciutat de Mataró y de las que altra fragatas y bastiments que vuy hi ha, y de aquí al davant hi haurà en dita ciutat faran.[620]

— Demanarà privilegi que si acàs serà que feta la extracció de la terna de batlle lo die de ninou com, en virtut de reals privilegis, se acostuma fer de tres en tres anys, se esdevindrà que entregada la terna a sa excelència, o a qualsevol senyor superior per sa absència dins lo temps diuhen los reals privilegis té la universitat que és fins lo diumenge de Carnestoltes, aleshores pròxim vinent, no se haurà [f. 3r] provehit a un dels de dita terna, que lo batlle que acabarà lo trienni en dit die, dega entregar la vara al jurat en cap de la dita ciutat de Mataró, y dit jurat en lo ínterim fins a tant sie feta la provisió de una de las ditas personas de dita terna exercesca y administre justícia en ditat ciutat y son terme, ab lo mateix modo y forma acostuman los batlles de dita ciutat, y en defecte de dit jurat en cap, lo segon y en defecte del segon, lo ters, tenint obligació en donar compte al racional per ser cosa necessària per evitar molts gastos a la universitat que en semblants casos ha experimentat.

— També se demanarà que los qui ocuparan en la ciutat de Mataró y son terme lo ofici de batlle y los qui ocuparan lo ofici de jurat, que durant lo temps que aquelles ocupen dits empleos no puguen ser capturats per deutes civils, si sols per deutes criminals.

— Que los oficials, ço és daguero, estisorers, pedrenyalers, ensapadors, cordaviolers y qualsevols altres oficials de qualsevol ofici que sien[621] d'esta ciutat de Mataró y son terme, no estigan obligats en haver de posar en manifest la feina que quiscú de aquells farà respectivamente de son ofici. Y axí mateix, totas las mercaderias que sien dintre las murallas de dita ciutat no se degan posar en manifest, ans bé de tal obligació resten aquellas exemptas.

620. Que los actes y sentències se faran, se degan escríurer en català y no en llatí, per a que totom los pugue entendrer y no hagen de gastar ab advocats, *ratllat*. Este capítol y lo següent se dexarà y se posarà ab carta *al marge esquerre*. Que los libros que se imprimexen que·s diuhen disisoris, contenint lo modo se fa la justícia en Cathalunya, dels quals paga la estampa la Deputació sien impressos en català y no en llatí, *ratllat*.

621. tant naturals com habitants *al marge esquerre*.

FUNDACIÓ NOGUERA

— Y també que las puntas de fil y de pita y seda[622] no·s degan posar en manifest.
— Que los albarans de guia de qualsevol Taula del Principat de Cathalunya que van dirigits a la Taula de la ciutat de Barcelona los degan responcionar [f. 3v] y, en cas que per qualsevol conveniència se vullen retenir, aquells que degan fer-lo credencer o albaraner la certificatòria, sens exigir cosa per son treball, per tenir aquell ya son salari de la casa de la Generalitat.
— Que tots los taulers o albaraners, tant de general com del dret de guerra, degan fer albarans de guia, encara que sie en dies feriats y en qualsevol hora, encara que no sie hora de residència a la Taula, sens paga ninguna per ser tant perjudicial al negoci.
— Demanar sien expel·lits del present Principat los gitanos per ser tant perniciosos.
— Cuidado ab lo estanque del tabaco.[623]

14

ACM: 70-1-14 (AH-001/14)

1

1632, juliol, 17. Madrid

Privilegi atorgat per Felip IV sobre el pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.

O: ACA, C/9.1.5.17, Diversorum VII, f. VI.

[F. 1r] **Privilegi[624] real concedit per la magestat del rey Dn. Phelip quart, senyor nostre, a la Universitat, y singulars hòmens de la vila y terme de Mataró. Dat en Madrid als 17 de Juliol 1632, ab lo qual fa gràcia y mercè sa Magestat a dita universitat, y a los singulars dels lluïsmes de les propietats alodials**

622. que sien fetas y fabricades en Mataró y demés parts del present Principat *al marge esquerre.*

623. ne resta afansada la ciutat ab la solercia y vigilància del senyor Miquel Torner, síndich, *ratllat.*

624. 3. 1632 *al marge esquerre.*

FUNDACIÓ NOGUERA

del senyor rey ahont se vulla sien, que de aquí al devant los paguen conforme, y de la manera los pagan los ciutadans de Barcelona.

Hoc est exemplum, *et cetera*. Nos Philipus, Dei gratia rex Castella, *et cetera*. Beningni Principis est humiles subditorum suorum supplicationes exaudire, eosque si bene de regia merentur beningnitate favoribus et gratiis prossequi; quare cum per sindicum villa nostra de Mataro fuerit exibita et nobis humiliter presentata quodam supplicatio thenoris huiusmodi:

Senyor, lo síndich de la vila de Mataró diu: que en virtut de privilegis reals concedits a dita vila, y universitat de Mataró, lo hu per lo sereníssim rey don Alfonso de gloriosa memòria, la data del qual fonch en la present ciutat de Barcelona a 8 de novembre 1424, y l·altre per lo senyor rey don Fernando, la data del qual fonch en la ciutat de Toledo a 31 de juliol de 1480 fonch concedida y atorgada agregació, incorporació y unió de la dita vila, a la corona real de vostra magestat y juntament fa a la dita vila y terme de Mataró, membre y carrer de la ciutat de Barcelona, concedint a d·aquella, y los habitants tant en ella com en tot son terme, que gosen de les gràcies, immunitats y privilegis de què gosan los ciutadans y habi- [f. 1v] tants en la dita ciutat de Barcelona, fent als dits habitants en dita vila y terme, verdaders ciutadans de Barcelona, com en dits privilegis llargamente és de vèurer, dels quals se fa ocular ostensió, *pro ut ecce...etc*. com los ciutadans de Barcelona en virtud de sos privilegis, sols paguen los lluïsmes reals a rahó de dos sous per lliura en la present ciutat de Barcelona, y los de dita vila y terme, per rahó de dits privilegis reals, no deguen, ni sien obligats a pagar·ne més, per ésser, com són, en virtud de aquells verdaders ciutadans de dita ciutat de Barcelona. Suplica per so lo síndich de dita vila de Mataró, per observansa de dits privilegis reals a vostra magestat, li sie de mercè declarar que, en virtut de dits privilegis reals, la dita vila y habitants en aquellas y sos termes, no ésser obligada ni obligats a al solució dels lluïsmes reals deguts, y que·s deuran a vostra magestat, sino és tant solamente a dita raó de dos sous per lliura, conforme en la present ciutat de Barcelona se pagan aquells per la dita ciutat y los ciutadans, y manar conseqüentement al batlle general, de vostra magestat y a qualsevol altres oficials a qui per vostra magestat sia comesa la cobransa de dits lluïsmes reals, no exigescan ni cobren de la dita vila y terme de Mataró, y habitants en aquella y son terme, los dits lluïsmes si no és a dita rahó de dos

FUNDACIÓ NOGUERA

sous per lliura, com és just per observansa de dits privilegis reals, que la dita vila ho rebia a singular gràcia, y mercè.

Plau a sa magestat.

Et suplicatum magestati nostra ut pro observatione privilegiorum et in ea relatorum, declarare de nostra solita benignitate dignaremur, dictam villam gaudere debere dictis, et prememoratis privilegiis, et non teneri ad majorem solutionem laudemiorum quam civitas nostra Barcinone, videlicet ad [f. 2r] rationem duorum solidorum Barchinonam pro libra. Nos suplicatione pro dicta benigne suscepta, eidem tanquam iuste annuere decrevimus: Thenore igitur presentis de nostra certa scientia, regiaque auctoritate deliberare, et consulto, declarantes mentem, et seriem, et thenorem dictorum privilegiorum predicta villa de Mataro concessorum, decernimus predictam villam non teneri, ad solutionem laudemiorum Regia Curia debitorum ultra duos solidos moneta Barchinona, pro qualibet libra eiusdem manera ad huiusmodique rationem dictum ius laudimii exigendum, et recuperandum fore, et esse, et non amplius, sicuti in civitate predicta Barchinona exigitur, et recuperatur, pro ut in dicta supplicatione, et decretatione continetur, volentes, et expresse decernentes, quod nostra huiusmodi declaratio, et voluntas sit, et esse debeat dicta villa de Mataro stabilis, realis, valida atque firma, nullumque in iuditio aut extra, sentiat impugnationis objectum defectus incommdum, aut noxe, cuiuslibet alterius detrimentum, sed in his semper robore, et firmitatte persistat.

Serenissime propterea Balthasari Caroli, principi Asturiarum et Gerunde, ducisque Calabriae et Montis Albi, filio primogenito nostro charissimo, ac post felicis, et longevos dies nostros in omnibus regnis et dominiis nostris (Deo propitio), inmediato heredi et legitimo successori intentum aperientes nostrum sub paterna benedictionis obtentu dicimus, eumque rogamus. Serenissimo, etiam infanti Ferdinando, fratri nostro, Sanctae Romana Ecclesia cardinali, archiepiscopo Toletanense, primati Hispaniarum, cancellario majori Castella, priori Sancti Joannis Hierosolimitani, abbatique de Alcobaza in Portugallia, regno locumtenenti, et capitaneo generali, nostro in Principatu Cathalonia, et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, nec non venerabiliis nobilibus magnificiis, dilectisque consiliariis et fidelibus nostris cancellario, regenti [f. 2v] cancellariam, doctoribus nostra regia Audientia, gerentibusque vices nostri generalis gubernatoris, magistro rationali, baiulo generali, regenti regiam thesaurariam, advocatis et rocuratoribus fiscalibus, et patrimoni-

FUNDACIÓ NOGUERA

alibus, vicariis, baiulis, subvicariis, subbaiulis, alguasiriis quoque, virgariis et portariis, caeterique enim universis et singulis officialibus et subditis nostris majoribus, et minoribus in dictis principatu et comitatibus, constitutis et constituendis, dictorumque offitialium locatenentibus, seu offitia ipsa regentibus, et subrogatis quovismodo dicimus, prescriptimus, et iubemus ad adversum nostra regia indignationis, et ira et pena florennorum auri Aragonum mille, nostris regiis inferendos erariis, quatenus presentem nostram declarationem, et omnia, et singula in ea praecontenta et expressa teneant firmiter et observent, tenerique et inviolabiliter observari faciant per quoscumque contrarium nullatenus tentaturi ratione aliqua, sive causa, si dicti serenissimi principis et infans nobis morem genere, caeteri vero offitiales et subditi nostri predicti gratiam nostram habent ac proter ira, et indignationis nostra incursum penam preappositam cupiant evitare.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro regio omuni sigillo impendenti munitam. Datum in opido nostro Matriti, die 17, mensis julii, anno a nativitate Domini 1632. Regnorumque nostros, duodecimo. Yo el Rey. Vidit Episcopus Preses. Vidit Nieto, *et cetera*.

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

Índex de les transcripcions

1
Llibre primer de privilegis reials

A
1

1419, març, 1. Barcelona

Autorització reial per a fer sindicat i nomenar síndics als homes de Mataró i el seu terme per a recaptar els diners de la lluïció.

2

1419, abril, 26. Barcelona

Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim per poder contractar censals i altres instruments de crèdit per a pagar els quatre mil florins d'or de la redempció jurisdiccional.

3

1419, maig, 23. Barcelona

Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim per endeutar-se la vila de Mataró en mil cinc-cents florins d'or, preu de les comissions i altres despeses.

FUNDACIÓ NOGUERA

4

1419, maig, 31. Sant Cugat del Vallès

Sentència reial atorgada per Alfons el Magnànim sobre el litigi entre la vila de Mataró i Bernat Ferrer.

5

1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès

Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim a la universitat de Mataró i al seu terme per incorporar-se al patrimoni reial i la redempció jurisdiccional.

6

1424, novembre, 8. Barcelona

Confirmació de la incorporació de Mataró i totes les parròquies del seu terme al patrimoni reial i com a part del carreratge de Barcelona, amb les obligacions derivades, per evitar reclamacions per part d'Antoni de Torres.

7

1424, novembre, 9. Barcelona

Comunicació al batlle general i als oficials reials del privilegi de Mataró i el seu terme de ser de patrimoni reial i, en cas d'alienació, passar a ser de la ciutat de Barcelona, com a carrer i part que és.

8

1460, febrer, 3. Barcelona

Privilegis atorgats per Joan II sobre la jurisdicció del batlle, el tribut de la cena, imposicions i el quint reial, a canvi de dos mil dos-cents sous.

9

1460, febrer, 3. Barcelona

Carta al batlle de Barcelona sobre la taxació prevista al privilegi concedit.

10

1476, juliol, 26. Estella (Navarra)

Protecció, salvaguarda i guiatge atorgat per Joan II a Pere des Bosch i a la vila de Mataró i tot el seu terme.

FUNDACIÓ NOGUERA

11

1480, juliol, 31. Toledo

Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.

12

1481, maig, 15. Barcelona

Donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme del castell de Mataró i de les parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià a la ciutat de Barcelona.

13

1294, juliol, 15. Barcelona

Privilegi atorgat per Jaume el Just al lloc de Mataró per a fer mercat el dilluns de cada setmana.

14

1569, novembre, 7. Barcelona

Privilegi per aixecar muralles concedit a la vila de Mataró per Diego de Mendoza, capità general a Catalunya, en nom de Felip II.

15

1578, juliol, 18. Madrid

Carta de Felip II instant el capità general de Catalunya, Fernando de Toledo, a continuar l'emmurallament de la vila de Mataró.

16

1578, juliol, 18. Madrid

Carta de Felip II instant el capità general de Catalunya, Fernando de Toledo, a continuar l'emmurallament de la vila de Mataró.

17

1579, abril, 2. Barcelona

Privilegi atorgat pel capità general de Catalunya, Fernando de Toledo, en nom de Felip II, sobre el traçat de les muralles de la vila de Mataró.

FUNDACIÓ NOGUERA

B

1

1425, abril, 30. Saragossa

Privilegi atorgat per Alfons el Magnànim a la ciutat de Barcelona eximint-la del pagament del dret de coronatge.

2

1393, desembre, 12. Tortosa

Privilegi atorgat pel rei Joan el Caçador a la ciutat de Barcelona sobre el dret de coronatge.

3

1390, març, 22. Barcelona

Privilegi atorgat per Joan el Caçador a la vila d'Igualada com a carrer de Barcelona, sobre el dret de cena del rei o el seu primogènit.

4

1392, desembre, 20. València

Carta règia de Joan el Caçador a favor de la vila d'Igualada sobre el dret de cena, demanat per l'infant Martí.

5

1313, novembre, 3. Barcelona

Confirmació de privilegi atorgada per Jaume el Just a la ciutat de Barcelona sobre immunitat de tota servitud pecuniària pels molts serveis prestats i pel manteniment d'una armada.

6

1632, juliol, 17. Madrid

Privilegi atorgat per Felip IV sobre el pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.

7

1634, juny, 20. Barcelona

Sentència de la batllia general de Catalunya sobre la manera de cobrar els lluïsmes reials a Mataró.

FUNDACIÓ NOGUERA

8

1599, juliol, 1. Barcelona

Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic:

8a

1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès

Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.

8b

1424, novembre, 8. Barcelona

Confirmació i ampliació de privilegi per Alfons el Magnànim.

8c

1460, febrer, 3. Barcelona

Privilegi de Joan el Gran.

8d

1476, juliol, 26. Estella

Privilegi d'atorgament de guiatge i salvaguarda pel rei Joan el Gran.

8e

1480, juliol, 31. Toledo

Privilegi atorgat pel rei Ferran el Catòlic.

2
Llibre segon de privilegis reials

1

1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès

Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim a la universitat de Mataró i al seu terme per incorporar-se al patrimoni reial i la redempció jurisdiccional.

FUNDACIÓ NOGUERA

2

1480, juliol, 31. Toledo

Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.

3

1481, maig, 15. Calataiud

Donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme del castell de Mataró i de les parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià a la ciutat de Barcelona.

4

1481, abril, 25. Barcelona

Acceptació per part del consell de la ciutat de Barcelona de les condicions de la donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme de Mataró i de les parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià.

5

1481, juliol, 19. Barcelona

Prestació d'homenatge a la ciutat de Barcelona de les parròquies de Mataró, Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià.

6

1481, maig, 10. Barcelona

Habilitació de la notaria pública com a destret a favor de la vila de Mataró.

7

1519, agost, 20. Barcelona

Ordinacions municipals basades en la insaculació, atorgades per l'emperador Carles, per mitjà del seu conseller Francesc Ubach.

8

1542, setembre, 10. Montsó

Privilegi atorgat per l'emperador Carles a la vila de Mataró de reducció de terços i lluïsmes aplicats a la construcció de la muralla.

FUNDACIÓ NOGUERA

8a

1542, setembre, 10. Montsó

Carta del rei Carles I al marquès d'Aguilar, encarregant-li la gestió de la reducció dels lluïsmes reials a la vila de Mataró, a canvi de la construcció de la muralla.

8b

1550, maig, 18. Barcelona

Petició de la vila de Mataró i resposta del marquès d'Aguilar, capità general, sobre la utilització de romanents de la fortificació de la vila en artilleria i munició.

9

1566, maig, 30. Barcelona

Sentència reial en el plet sobre el pagament o no de la lleuda de Tortosa, a favor de la vila de Mataró.

9a

1566, desembre, 11. Barcelona

Instància feta pels síndics de la vila de Mataró demanant l'execució de la sentència reial sobre exempció de la lleuda de Tortosa.

10

1569, novembre, 7. Barcelona

Llicència atorgada pel lloctinent general de Catalunya a favor de la vila de Mataró per a enmurallar tota la vila.

11

1354-1442

Documentació sobe el període de domini senyorial de Mataró.

12

1579, abril, 2. Barcelona

Privilegi atorgat pel lloctinent general del Principat pel disseny del projecte de la muralla de Mataró.

FUNDACIÓ NOGUERA

13

1585. Corts de Montsó

Relació de cinc privilegis concedits a la vila de Mataró pel rei Felip II a les corts de Montsó.

13a

1585, novembre, 13. Montsó

Privilegi de tenir tres jurats anualment.

13b

1585, novembre, 22. Montsó

Privilegi atorgat a la vila de Mataró de poder tenir síndic a corts generals com la resta de viles reials.

13c

1585, novembre, 22. Montsó

Privilegi atorgat a la vila de Mataró per poder fer mercat setmanal el dimarts.

13d

1585, desembre, 2. Montsó

Privilegi atorgat a l'hospital de pobres i pelegrins de la vila de Mataró de poder heretar dels intestats o sense legítim successor que morissin allí.

13e

1585, novembre, 23. Montsó

Privilegi atorgat a la vila de Mataró d'augmentar el sou del batlle reial d'aquesta vila a trenta lliures anuals.

14

1587, maig, 25. Barcelona

Habilitació a favor dels síndics de la vila de Mataró per assistir a corts, en compliment del privilegi concedit per Felip II a les corts de Montsó.

FUNDACIÓ NOGUERA

15

1599, juny, 30. Barcelona

Privilegi que modifica aspectes de l'organització municipal de la vila de Mataró, concedit per Felip III a les corts de Barcelona.

15a

1599, setembre, 11. Barcelona

Privilegi atorgat pel duc de Feria, capità general de Catalunya, precisant aspectes del privilegi reial de juny de 1599.

16

1602, març, 28. Barcelona

Exempció sobre el quint reial i altres drets per un temps de vint-i-cinc anys, atorgada pel duc de Feria, capità general de Catalunya, a favor de la vila de Mataró, a canvi de mil cinc-centes lliures.

17

1605, abril, 4. Barcelona

Privilegis atorgats pel duc de Montlleó, capità general de Catalunya, sobre el canvi de data de la fira anual de Sant Marc a Sant Bartomeu i altres modificacions de l'organització municipal.

18

1611, febrer, 22. Barcelona

Privilegi atorgat pel bisbe de Tortosa i capità general de Catalunya a la vila de Mataró, amb canvis sobre l'estatut del batlle i la insaculació dels jurats.

19

1611, març, 14. Barcelona

Privilegi atorgat pel bisbe de Tortosa i capità general de Catalunya a la vila de Mataró confirmant prohibicions a algunes professions per accedir als càrrecs municipals.

FUNDACIÓ NOGUERA

20

1611, setembre, 17. Barcelona

Establiment atorgat pel batlle general de Catalunya a favor de la vila de Mataró de la concessió de fonts i torrents d'aigua del terme de la vila.

21

1612, gener, 19. Sant Julià d'Argentona

Concòrdia entre els jurats de la vila de Mataró i Antoni Sala, pagès del veïnat de Valleix, sobre la possessió d'unes aigües.

22

1519, agost, 20. Barcelona

Ordinacions municipals basades en la insaculació, atorgades per l'emperador Carles, per mitjà del seu conseller Francesc Ubach.

23

1684, gener, 22. Barcelona

Privilegi reial atorgat en nom del rei Carles II que regula la representació i les obligacions dels qui gaudeixen de fur militar a la vila de Mataró.

24

1683, desembre, 16. Barcelona

Concòrdia entre els jurats de la vila de Mataró i els qui gaudeixen de fur militar.

3

Privilegis de la ciutat de Mataró

1

1599, juliol, 1. Barcelona

Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic:

FUNDACIÓ NOGUERA

1a

1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès

Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.

1b

1424, novembre, 8. Barcelona

Confirmació i ampliació del privilegi per Alfons el Magnànim.

1c

1460, febrer, 3. Barcelona

Privilegi de Joan el Gran.

1d

1476, juliol, 26. Estella (Navarra)

Atorgament de guiatge i salvaguarda per part de Joan el Gran.

1e

1480, juliol, 31. Toledo

Privilegi atorgat per Ferran el Catòlic.

2

1585, novembre, 22. Montsó

Privilegi atorgat per Felip II per a tenir mercat setmanal el dimarts (text mecanografiat).

4

Llibre de privilegi de nomenament com a ciutat per Felip V

1

1702, març, 20. Barcelona

Privilegi pel qual Felip V concedeix el títol de ciutat a Mataró.

FUNDACIÓ NOGUERA

1

1704, setembre, 19. Barcelona

Objeccions del consell de Barcelona a la concessió del títol de ciutat a Mataró.

2

1701, desembre. Mataró

Instruccions dels jurats i del consell de Mataró als síndics a Corts.

3a

1701, desembre, 12. Mataró

Instruccions dels jurats i del consell de Mataró als síndics a Corts.

3b

1779, març, 24. Mataró

Confirmació del privilegi del títol de ciutat.

3c

1702. Mataró

Petició del síndic al capità general o lloctinent del rei.

3d

1705, octubre, 19. Mataró

Fragment d'instruccions adreçades als síndics de les Corts.

3e

1702, maig, 1. Mataró

Carta dels jurats sobre el privilegi de ciutat.

3f

1701, desembre, 12. Mataró

Acta de la reunió del consell de la vila de Mataró amb la petició del títol de ciutat.

FUNDACIÓ NOGUERA

4

1705, desembre, 1. Barcelona

Títol de ciutat concedit a Mataró per Carles III o arxiduc Carles.

5

1704 (?). Mataró.

Resposta del consell de Mataró a les objeccions de Barcelona sobre la concessió del títol de ciutat (fragment).

1

1702, març, 30. Madrid

Despeses per a l'obtenció del títol de ciutat.

2

1761, gener, 18. Mataró

Privilegi a l'Hospital de Sant Jaume i Santa Magdalena pel rei Felip II.

3

1702, març, 2-30. Mataró

Llista de persones contribuents per a les despeses de l'obtenció del títol de ciutat.

4

1703, març, 13 - juny, 30. Mataró

Pagaments a persones contribuents a les despeses del títol de ciutat.

5

1702, març, 2 - abril, 17. Mataró

Llistat de persones que contribueixin per a obtenir el títol de ciutat.

6

1702, abril, 9. Barcelona

Pagaments fets per obtenir el títol de ciutat.

FUNDACIÓ NOGUERA

7

1702, abril, 17. Mataró-Madrid

Llistes dels pagaments fets i dels deutes per la concessió del títol de ciutat.

5

0

1819, juliol, 6. Barcelona

Còpia de diferents privilegis feta per Pròsper de Bofarull i Mascaró, arxiver, a instància de Ramon Sans, procurador de l'Ajuntament de Mataró.

1

1599, juliol, 1. Madrid

Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic:

1a

1419, juny, 27. Sant Cugat del Vallès

Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.

1b

1424, novembre, 8. Barcelona

Confirmació i ampliació de privilegi per Alfons el Magnànim.

1c

1460, febrer, 3. Barcelona

Privilegi reial de Joan el Gran.

1d

1476, juliol, 26. Estella (Navarra)

Atorgament de guiatge i salvaguarda per part de Joan el Gran.

FUNDACIÓ NOGUERA

1e

1480, juliol, 31. Toledo

Privilegi atorgat per Ferran el Catòlic.

2

1633, juliol, 17. Madrid

Privilegi atorgat per Felip IV sobre el pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.

3

1702, març, 20. Barcelona

Privilegi pel qual Felip V concedeix el títol de ciutat a Mataró.

4

1804, juny, 30. Mataró

Certificació atorgada pel secretari municipal sobre els privilegis conservats a l'arxiu municipal.

7

1

1585, setembre, 28. Montsó

Privilegi atorgat per Felip II sobre el règim de jurats i insaculació a la ciutat de Girona.

8

1

1741, febrer, 27. Madrid

Instrucció a intendents i corregidors per part de Felip V sobre el canvi en el mètode de cobrament de les rendes de "Cámara y Fisco, gastos de Justicia, penas de campo, de Ordenanza, de Campo, Concegiles, Montes, Aguas".

FUNDACIÓ NOGUERA

9

1

1703, juliol, 12. Barcelona

Provisió del consell reial a favor de la vila de Mataró en el plet que sostenia contra els arrendadors dels drets de la lleuda de Barcelona pel fet de voler cobrar-la als vaixells en trànsit.

10

1

1447, octubre, 8. Regne de Nàpols

Procura atorgada per Alfons el Magnànim a favor de Jaume Giner, com a batlle general de Catalunya amb poders sobre fer establiments.

2

1446, desembre, 21. Barcelona

Lluïció atorgada pel batlle general de Catalunya, Jaume Giner, a favor de Bernat Ferrer, sobre la carnisseria, els drets de pesos i mesures i la notaria pública de la vila de Mataró i l'establiment d'aquests drets a favor de la universitat de la vila esmentada.

11

1

1480, juliol, 31. Toledo

Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.

2

1480, juliol, 31. Toledo

Fragment del privilegi atorgat per Ferran el Catòlic sobre imposicions i censals.

FUNDACIÓ NOGUERA

3

1480, juliol, 31. Toledo

Fragment del privilegi atorgat per Ferran el Catòlic sobre imposicions i censals.

12

1

1705, desembre, 1. Barcelona

Privilegi pel qual l'arxiduc Carles (III) concedeix a Mataró el títol de ciutat.

2

1709, febrer, 9. Barcelona

Privilegi atorgat per l'arxiduc Carles (III) als jurats de la ciutat de Mataró per poder portar insígnies.

3

1709, febrer, 9. Barcelona

Privilegi atorgat per l'arxiduc Carles (III) a la ciutat de Mataró que equipara els seus veïns als naturals del regne de Castella.

13

1

1701. Mataró

Instruccions al síndic a Corts Jaume Torner.

2

1626, gener, 11. Mataró

Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.

FUNDACIÓ NOGUERA

3

1626, gener, 13. Mataró

Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.

4

1626, gener, 26. Mataró

Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.

5

1626, febrer, 26. Mataró

Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.

6

1632, juny, 10. Mataró

Instruccions de la vila de Mataró al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.

7

Sense data (segle XVII)

Peticions sobre l'organització dels jurats i de les insaculacions.

8

Sense data (segle XVII)

Propostes polítiques generals.

9

1701-1702, octubre-gener. Barcelona

Instruccions al síndic a Corts de l'any 1701.

FUNDACIÓ NOGUERA

10

Sense data (segle XVII)

Fragment d'una petició (títol de ciutat?, exempció d'allotjaments?) fundada en els mèrits de fidelitat.

11

1705, desembre, 17. Mataró

Instruccions de la vila de Mataró al síndic a Corts Miquel Torner.

14

1

1632, juliol, 17. Madrid

Privilegi atorgat per Felip IV sobre el pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

Llistes

Per completar aquesta presentació, s'han afegit una sèrie de llistes per donar una idea ràpida de tot el conjunt dels documents que formen els Llibres de Privilegis i Canalars de Mataró: en primer lloc, una llista seguint l'ordre per signatures topogràfiques arxivístiques i que coincideix amb el contingut de les descripcions inserides a les pàgines antecedents. A continuació, una llista dels documents dels Llibres de Privilegis i Canalars per ordre cronològic.

Llista dels llibres de privilegis i canalars, ordenats per signatures arxivístiques

Signatura arxivística (Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	1	1419, març, 1	Barcelona	Autorització reial per a fer sindicat i nomenar síndics als homes de Mataró i el seu terme per a recaptar els diners de la lluïció.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	2	1419, abril, 26	Barcelona	Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim per poder contractar censals i altres instruments de crèdit per a pagar els quatre mil florins d'or de la redempció jurisdiccional.

FUNDACIÓ NOGUERA

Signatura arxivística (Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	3	1419, maig, 23	Barcelona	Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim per endeutar-se la vila de Mataró en mil cinc-cents florins d'or, preu de les comissions i altres despeses.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	4	1419, maig, 31	Sant Cugat del Vallès	Sentència reial atorgada per Alfons el Magnànim sobre el litigi entre la vila de Mataró i Bernat Ferrer.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	5	1419, juny, 27	Sant Cugat del Vallès	Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim a la universitat de Mataró i al seu terme per incorporar-se al patrimoni reial i la redempció jurisdiccional.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	6	1424, novembre, 8	Barcelona	Confirmació de la incorporació de Mataró i totes les parròquies del seu terme al patrimoni reial i com a part del carreratge de Barcelona, amb les obligacions derivades, per evitar reclamacions per part d'Antoni de Torres.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	7	1424, novembre, 9	Barcelona	Comunicació al batlle general i als oficials reials del privilegi de Mataró i el seu terme de ser de patrimoni reial i, en cas d'alienació, passar a ser de la ciutat de Barcelona, com a carrer i part que és.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	8	1460, febrer, 2	Barcelona	Privilegis atorgats per Joan II sobre jurisdicció del batlle, el tribut de la cena, imposicions i quint reial, a canvi de dos mil dos-cents sous.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	9	1460, febrer, 3	Barcelona	Carta al batlle de Barcelona sobre la taxació prevista al privilegi concedit.

FUNDACIÓ NOGUERA

Signatura arxivística (Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	10	1476, juliol, 26	Estella	Protecció, salvaguarda i guiatge atorgat per Joan II a Pere des Bosch i a la vila de Mataró i tot el seu terme.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	11	1480, juliol, 31	Toledo	Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	12	1481, maig, 15	Barcelona	Donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme del castell de Mataró i de les parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià a la ciutat de Barcelona.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	13	1294, juliol, 15	Barcelona	Privilegi atorgat per Jaume el Just al lloc de Mataró per a fer mercat el dilluns de cada setmana.
ACM: 70-1-1 AH-001-01.A	14	1569, novembre, 7	Barcelona	Privilegi per aixecar muralles concedit a la vila de Mataró per Diego de Mendoza, capità general a Catalunya, en nom de Felip II.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	15	1578, juliol, 18	Madrid	Carta de Felip II instant el capità general de Catalunya, Fernando de Toledo, a continuar l'emmurallament de la vila de Mataró.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	16	1578, juliol, 18	Madrid	Carta de Felip II instant el capità general de Catalunya, Fernando de Toledo, a continuar l'emmurallament de la vila de Mataró.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	17	1579, abril, 2	Barcelona	Privilegi atorgat pel capità general de Catalunya, Fernando de Toledo, en nom de Felip II, sobre el traçat de les muralles de la vila de Mataró.

FUNDACIÓ NOGUERA

Signatura arxivística (Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	1	1425, abril, 30	Saragossa	Privilegi atorgat per Alfons el Magnànim a la ciutat de Barcelona eximint-la del pagament del dret de coronatge.
ACM: 70-1-1 AH-001-01.B	2	1393, desembre, 12	Tortosa	Privilegi atorgat pel rei Joan el Caçador a la ciutat de Barcelona sobre el dret de coronatge.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	3	1390, març, 22	Barcelona	Privilegi atorgat per Joan el Caçador a la vila d'Igualada com a carrer de Barcelona, sobre el dret de cena del rei o el seu primogènit.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	4	1392, desembre, 20	València	Carta règia de Joan el Caçador a favor de la vila d'Igualada sobre el dret de cena, demanat per l'infant Martí.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	5	1313, novembre, 3	Barcelona	Confirmació de privilegi atorgada per Jaume el Just a la ciutat de Barcelona sobre immunitat de tota servitud pecuniària pels molts serveis prestats i pel manteniment d'una armada.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	6	1632, juliol, 17	Madrid	Privilegi atorgat per Felip IV sobre el pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	7	1634, juny, 20	Barcelona	Sentència de la batllia general de Catalunya sobre la manera de cobrar els lluïsmes reials a Mataró.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	8	1599, juliol, 1	Barcelona	Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	8a	1419, juny, 27	Sant Cugat del Vallès	Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.

FUNDACIÓ NOGUERA

Signatura arxivística (Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	8b	1424, novembre, 8	Barcelona	Confirmació i ampliació de privilegi per Alfons el Magnànim.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	8c	1460, febrer, 3	Barcelona	Privilegi de Joan el Gran.
ACM: 70-1-1 AH-001-01.B	8d	1476, juliol, 26	Estella	Privilegi d'atorgament de guiatge i salvaguarda pel rei Joan el Gran.
ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	8e	1480, juliol, 31	Toledo	Privilegi atorgat pel rei Ferran el Catòlic.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	1	1419, juny, 27	Sant Cugat del Vallès	Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim a la universitat de Mataró i al seu terme per incorporar-se al patrimoni reial i la redempció jurisdiccional.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	2	1480, juliol, 31	Toledo	Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	3	1481, maig, 15	Calataiud	Donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme del castell de Mataró i de les parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià a la ciutat de Barcelona.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	4	1481, abril, 25	Barcelona	Acceptació per part del consell de la ciutat de Barcelona de les condicions de la donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme de Mataró i de les parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	5	1481, juliol, 19	Barcelona	Prestació d'homenatge a la ciutat de Barcelona de les parròquies de Mataró, Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià.

FUNDACIÓ NOGUERA

Signatura arxivística *(Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')*	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-2 AH-001-2	6	1481, maig, 10	Barcelona	Habilitació de la notaria pública com a destret a favor de la vila de Mataró.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	7	1519, agost, 20	Barcelona	Ordinacions municipals basades en la insaculació, atorgades per l'emperador Carles, per mitjà del seu conseller Francesc Ubach.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	8	1542, setembre, 10	Montsó	Privilegi atorgat per l'emperador Carles a la vila de Mataró de reducció de terços i lluïsmes aplicats a la construcció de la muralla.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	8a	1542, setembre, 10	Montsó	Carta del rei Carles I al marquès d'Aguilar, encarregant-li la gestió de la reducció dels lluïsmes reials a la vila de Mataró, a canvi de la construcció de la muralla.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	8b	1550, maig, 18	Barcelona	Petició de la vila de Mataró i resposta del marquès d'Aguilar, capità general, sobre la utilització de romanents de la fortificació de la vila en artilleria i munició.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	9	1566, maig, 30	Barcelona	Sentència reial en el plet sobre el pagament o no de la lleuda de Tortosa, a favor de la vila de Mataró.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	9a	1566, desembre, 11	Barcelona	Instància feta pels síndics de la vila de Mataró demanant l'execució de la sentència reial sobre exempció de la lleuda de Tortosa.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	10	1569, novembre, 7	Barcelona	Llicència atorgada pel lloctinent general de Catalunya a favor de la vila de Mataró per a enmurallar tota la vila.

FUNDACIÓ NOGUERA

Signatura arxivística (Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-2 AH-001-2	11	1354- 1442		Documentació sobre el período senyorial de Mataró.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	12	1579, abril, 2	Barcelona	Privilegi atorgat pel lloctinent general del Principat pel disseny del projecte de la muralla de Mataró.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	13	1585, novembre, 22 - desembre, 2	Montsó	Relació de cinc privilegis concedits a la vila de Mataró pel rei Felip II a les corts de Montsó.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	13a	1585, novembre, 22	Montsó	Privilegi de tenir tres jurats anualment.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	13b	1585, novembre, 22	Montsó	Privilegi atorgat a la vila de Mataró de poder tenir síndic a corts generals com la resta de viles reials.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	13c	1585, novembre, 22	Montsó	Privilegi atorgat a la vila de Mataró per poder fer mercat setmanal el dimarts.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	13d	1585, desembre, 2	Montsó	Privilegi atorgat a l'hospital de pobres i pelegrins de la vila de Mataró de poder heretar dels intestats o sense legítim successor que morissin allí.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	13e	1585, novembre, 23	Montsó	Privilegi atorgat a la vila de Mataró d'augmentar el sou del batlle reial d'aquesta vila a trenta lliures anuals.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	14	1587, maig, 25	Barcelona	Habilitació a favor dels síndics de la vila de Mataró per assistir a corts, en compliment del privilegi concedit per Felip II a les corts de Montsó.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	15	1599, juny, 30	Barcelona	Privilegi que modifica aspectes de l'organització municipal de la vila de Mataró, concedit per Felip III a les corts de Barcelona.

FUNDACIÓ NOGUERA

Signatura arxivística (Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-2 AH-001-2	15a	1599, setembre, 11	Barcelona	Privilegi atorgat pel duc de Feria, capità general de Catalunya, precisant aspectes del privilegi reial de juny de 1599.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	16	1602, març, 28	Barcelona	Exempció sobre el quint reial i altres drets per un temps de vint-i-cinc anys, atorgada pel duc de Feria, capità general de Catalunya, a favor de la vila de Mataró, a canvi de mil cinccentes lliures.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	17	1605, abril, 4	Barcelona	Privilegis atorgats pel duc de Montlleó, capità general de Catalunya, sobre el canvi de data de la fira anual de Sant Marc a Sant Bartomeu i altres modificacions de l'organització municipal.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	18	1611, febrer, 22	Barcelona	Privilegi atorgat pel bisbe de Tortosa i capità general de Catalunya a la vila de Mataró, amb canvis sobre l'estatut del batlle i la insaculació dels jurats.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	19	1611, març, 14	Barcelona	Privilegi atorgat pel bisbe de Tortosa i capità general de Catalunya a la vila de Mataró confirmant prohibicions a algunes professions per accedir als càrrecs municipals.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	20	1611, setembre, 17	Barcelona	Establiment atorgat pel batlle general de Catalunya a favor de la vila de Mataró de la concessió de fonts i torrents d'aigua del terme de la vila.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	21	1621, gener, 19	Argentona	Concòrdia entre els jurats de la vila de Mataró i Antoni Sala, pagès del veïnat de Valleix, sobre la possessió d'unes aigües.

FUNDACIÓ NOGUERA

Signatura arxivística (Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-2 AH-001-2	22	1519, agost, 20	Barcelona	Ordinacions municipals basades en la insaculació, atorgades per l'emperador Carles, per mitjà del seu conseller Francesc Ubach.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	23	1684, gener, 22	Barcelona	Privilegi reial atorgat en nom del rei Carles II que regula la representació i les obligacions dels qui gaudeixen de fur militar a la vila de Mataró.
ACM: 70-1-2 AH-001-2	24	1683, desembre, 16	Barcelona	Concòrdia entre els jurats de la vila de Mataró i els qui gaudeixen de fur militar.
ACM: 70-1-3 AH-001-3	1	1599, juliol, 1	Barcelona	Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic.
ACM: 70-1-3 AH-001-3	1a	1419, juny, 27	Sant Cugat del Vallès	Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.
ACM: 70-1-3 AH-001-3	1b	1424, novembre, 8	Barcelona	Confirmació i ampliació de privilegi per Alfons el Magnànim.
ACM: 70-1-3 AH-001-3	1c	1460, febrer, 3	Barcelona	Privilegi de Joan el Gran.
ACM: 70-1-3 AH-001-03	1d	1476, juliol, 26	Estella	Privilegi d'atorgament de guiatge i salvaguarda pel rei Joan el Gran.
ACM: 70-1-3 AH-001-3	1e	1480, juliol, 31	Toledo	Privilegi atorgat pel rei Ferran el Catòlic.
ACM: 70-1-3 AH-001-3	2	1585, novembre, 22	Montsó	Privilegi atorgat per Felip II per a tenir mercat setmanal el dimarts (text mecanografiat).
ACM: 70-1-4 AH-001-4A	1	1702, març, 20	Barcelona	Privilegi pel qual Felip V concedeix el títol de ciutat a Mataró.

FUNDACIÓ NOGUERA

Signatura arxivística (Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-4 AH-001-4B	2	1704, setembre, 19	Barcelona	Objeccions del consell de Barcelona a la concessió del títol de ciutat a Mataró.
ACM: 70-1-4 AH-001-4B	3	1701, desembre,	Mataró	Instruccions dels jurats i del consell de Mataró als síndics a Corts.
ACM: 70-1-4 AH-001-4B	3a	1701, desembre, 12	Mataró	Instruccions dels jurats i del consell de Mataró als síndics a Corts.
ACM: 70-1-4 AH-001-4B	3b	1779, març, 24	Mataró	Confirmació del privilegi del títol de ciutat.
ACM: 70-1-4 AH-001-4B	3c	1702	Mataró	Petició del síndic al capità general o lloctinent del rei.
ACM: 70-1-4 AH-001-4B	3d	1705, octubre, 19	Mataró	Fragment d'instruccions adreçades al síndic de les corts, Miquel Torner.
ACM: 70-1-4 AH-001-4B	3e	1702, maig, 1	Mataró	Carta dels jurats sobre el privilegi de ciutat.
ACM: 70-1-4 AH-001-4B	3f	1701, desembre, 12	Mataró	Acta de la reunió del consell de la vila de Mataró amb la petició del títol de ciutat.
ACM: 70-1-4 AH-001-4B	4	1705, desembre, 1	Barcelona	Títol de ciutat concedit a Mataró per Carles III o arxiduc Carles.
ACM: 70-1-4 AH-001-4B	5	1704 (?)	Mataró	Resposta del consell de Mataró a les objeccions de Barcelona sobre la concessió del títol de ciutat (fragment).
ACM: 70-1-4 AH-001-4C	1	1702, març, 30	Madrid	Despeses per a l'obtenció del títol de ciutat.
ACM: 70-1-4 AH-001-4C	2	1761, gener, 18	Mataró	Privilegi a l'Hospital de Sant Jaume i Santa Magdalena pel rei Felip II.
ACM: 70-1-4 AH-001-4C	3	1702, març, 2-30	Mataró	Llista de persones contribuents per a les despeses de l'obtenció del títol de ciutat.

FUNDACIÓ NOGUERA

Signatura arxivística (Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-4 AH-001-4C	4	1703, març, 13 - juny, 30	Mataró	Pagaments a persones contribuents a les despeses del títol de ciutat.
ACM: 70-1-4 AH-001-4C	5	1702, març, 2 - abril, 17	Mataró	Llista de persones que contribueixin per a obtenir el títol de ciutat
ACM: 70-1-4 AH-001-4C	6	1702, abril, 9	Barcelona	Pagaments fets per obtenir el títol de ciutat.
ACM: 70-1-4 AH-001-4C	7	1702, abril, 17	Mataró - Madrid	Llistes dels pagaments fets i dels deutes per la concessió del títol de ciutat.
ACM: 70-1-4 AH-001-4C	8	1702, abril, 9	Barcelona	Despeses del donatiu ofert al rei pel privilegi de ser ciutat.
ACM: 70-1-4 AH-001-4C	9	1702, abril, 17	Barcelona	Memorial de deutes de la vila de Mataró per ser nomenada ciutat.
ACM: 70-1-4 AH-001-4C	10	Segle XVIII (1702 ?)		Comptes de la despesa de ser nomenada ciutat.
ACM: 70-1-5 AH-001-5	1	1688- 1692	Mataró	Índex i resum de continguts dels llibres de privilegis 01 i 02.
ACM: 70-1-6 AH-001-6	0	1819, juliol, 6	Barcelona	Còpia de diferents privilegis feta per Pròsper de Bofarull i Mascaró, arxiver de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, a instància de Ramon Sans, procurador de l'Ajuntament de Mataró.
ACM: 70-1-6 AH-001-6	1	1599, juliol, 1	Madrid	Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic.
ACM: 70-1-6 AH-001-6	1a	1419, juny, 27	Sant Cugat del Vallès	Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.
ACM: 70-1-6 AH-001-6	1b	1424, novembre, 8	Barcelona	Confirmació i ampliació de privilegi per Alfons el Magnànim.

FUNDACIÓ NOGUERA

Signatura arxivística (Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-6 AH-001-06	1c	1460, febrer, 3	Barcelona	Privilegi de Joan el Gran.
ACM: 70-1-6 AH-001-6	1d	1476, juliol, 26	Estella	Privilegi d'atorgament de guiatge i salvaguarda pel rei Joan el Gran.
ACM: 70-1-6 AH-001-6	1e	1480, juliol, 31	Toledo	Privilegi atorgat pel rei Ferran el Catòlic.
ACM: 70-1-6 AH-001-6	2	1633, juliol, 17	Madrid	Privilegi atorgat per Felip IV sobre pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.
ACM: 70-1-6 AH-001-06	3	1702, març, 20	Barcelona	Privilegi atorgat per Felip V concedint el títol de ciutat a Mataró.
ACM: 70-1-6 AH-001-6	4	1804, juny, 30	Mataró	Certificació atorgada pel secretari municipal sobre els privilegis conservats a l'arxiu municipal.
ACM: 70-1-7 AH-001-7	1	1585, setembre, 28	Montsó	Privilegi atorgat per Felip II sobre el règim de jurats i insaculació a la ciutat de Girona.
ACM: 70-1-8 AH-001-8	1	1741, febrer, 27	Madrid	Instrucció a intendents i corregidors per part de Felip V sobre el canvi en el mètode de cobrament de les rendes de "Cámara y Fisco, gastos de Justicia, penas de campo, de Ordenanza, de Campo, Concegiles, Montes, Aguas".
ACM: 70-1-9 AH-001-9	1	1703, juliol, 12	Barcelona	Sentència reial a favor de la vila de Mataró en el plet que sostenia contra els arrendadors dels drets de la lleuda de Barcelona pel fet de voler cobrar-la als vaixells en trànsit.

FUNDACIÓ NOGUERA

Signatura arxivística (Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-10 AH-001-10	1	1447, octubre, 8	Nàpols	Procura atorgada per Alfons el Magnànim a favor de Jaume Giner, com a batlle general de Catalunya amb poders sobre fer establiments.
ACM: 70-1-10 AH-001-10	2	1446, desembre, 21	Barcelona	Lluïció atorgada pel batlle general de Catalunya, Jaume Giner, a favor de Bernat Ferrer, sobre la carnisseria, els drets de pesos i mesures i la notaria pública de la vila de Mataró i l'establiment d'aquests drets a favor de la universitat de la vila esmentada.
ACM: 70-1-11 AH-001-11	1	1480, juliol, 31	Toledo	Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.
ACM: 70-1-11 AH-001-11	2	1480, juliol, 31	Toledo	Fragment del privilegi atorgat per Ferran el Catòlic sobre imposicions i censals.
ACM: 70-1-11 AH-001-11	3	1480, juliol, 31	Toledo	Fragment del privilegi atorgat per Ferran el Catòlic sobre imposicions i censals.
ACM: 70-1-12 AH-001-12	1	1705, desembre, 1	Barcelona	Privilegi pel qual l'arxiduc Carles (III) concedeix a Mataró el títol de ciutat.
ACM: 70-1-12 AH-001-12	2	1709, febrer, 9	Barcelona	Privilegi atorgat per l'arxiduc Carles (III) als jurats de la ciutat de Mataró per poder portar insígnies.
ACM: 70-1-12 AH-001-12	3	1709, febrer, 9	Barcelona	Privilegi atorgat per l'arxiduc Carles (III) a la ciutat de Mataró que equipara els seus veïns als naturals del regne de Castella.
ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	1	1701	Mataró	Instruccions al síndic a corts Jaume Torner.
ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	2	1626, gener, 11	Mataró	Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.

FUNDACIÓ NOGUERA

Signatura arxivística (Odierna 'ACM' -Antiga 'AH')	*Núm. d'ordre*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	3	1626, gener, 13	Mataró	Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.
ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	4	1626, gener, 26	Mataró	Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.
ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	5	1626, febrer, 26	Mataró	Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.
ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	6	1632, juny, 10	Mataró	Instruccions que els jurats i el consell de la vila de Mataró donen al síndic a Corts Jaume Safont i Tria.
ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	7	Segle XVII-XVIII (sense data)		Peticions sobre l'organització dels jurats i de les insaculacions.
ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	8	Segle XVII-XVIII (sense data)		Propostes polítiques generals.
ACM: 70-1-13 AH-001-13.2	9	1701, octubre-gener	Barcelona	Instruccions al síndic a corts de l'any 1701.
ACM: 70-1-13 AH-001-13.3	10	Segle XVII-XVIII (sense data)		Fragment d'una petició (títol de ciutat?, exempció d'allotjaments?) fundada en el mèrits de fidelitat de 1640.
ACM: 70-1-13 AH-001-13.4	11	1705, desembre, 17	Mataró	Instruccions de la vila de Mataró al síndic a corts Miquel Torner.
ACM: 70-1-14 AH-001-14	1	1632, juliol, 17	Madrid	Privilegi atorgat per Felip IV sobre el pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.

FUNDACIÓ NOGUERA

Llista dels privilegis i canalars per ordre cronològic

Ordre	*Signatura*	*Núm.*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
1	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	13	1294, juliol, 15	Barcelona	Privilegi atorgat per Jaume el Just al lloc de Mataró per a fer mercat el dilluns de cada setmana.
2	ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	5	1313, novembre, 3	Barcelona	Confirmació de privilegi atorgada per Jaume el Just a la ciutat de Barcelona sobre inmunitat de tota servitud pecuniària pels molts serveis prestats i pel manteniment d'una armada.
3	ACM: 70-1-2 AH-001-2	11	1354-1442		Documentació sobre el període senyorial de Mataró.
4	ACM: 70-1-1 AH-001-01.B	3	1390, març, 22	Barcelona	Privilegi atorgat per Joan el Caçador a la vila d'Igualada com a carrer de Barcelona, sobre el dret de cena del rei o el seu primogènit.
5	ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	4	1392, desembre, 20	València	Carta règia de Joan el Caçador a favor de la vila d'Igualada sobre el dret de cena, demanat per l'infant Martí.
6	ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	2	1393, desembre, 12	Tortosa	Privilegi atorgat pel rei Joan el Caçador a la ciutat de Barcelona sobre el dret de coronatge.
7	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	1	1419, març, 1	Barcelona	Autorització reial per a fer sindicat i nomenar síndics als homes de Mataró i el seu terme per a recaptar els diners de la lluïció.
8	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	2	1419, abril, 26	Barcelona	Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim per poder contractar censals i altres instruments de crèdit per a pagar els quatre mil florins d'or de la redempció jurisdiccional.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ordre	*Signatura*	*Núm.*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
9	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	3	1419, maig, 23	Barcelona	Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim per endeutar-se la vila de Mataró en mil cinc-cents florins d'or, preu de les comissions i altres despeses.
10	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	4	1419, maig, 31	Sant Cugat del Vallès	Sentència reial atorgada per Alfons el Magnànim sobre el litigi entre la vila de Mataró i Bernat Ferrer.
11	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	5	1419, juny, 27	Sant Cugat del Vallès	Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim a la universitat de Mataró i al seu terme per incorporar-se al patrimoni reial i la redempció jurisdiccional.
12	ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	8a	1419, juny, 27	Sant Cugat del Vallès	Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.
13	ACM: 70-1-2 AH-001-2	1	1419, juny, 27	Sant Cugat del Vallès	Privilegi reial atorgat per Alfons el Magnànim a la universitat de Mataró i al seu terme per incorporar-se al patrimoni reial i la redempció jurisdiccional.
14	ACM: 70-1-3 AH-001-3	1a	1419, juny, 27	Sant Cugat del Vallès	Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.
15	ACM: 70-1-6 AH-001-6	1a	1419, juny, 27	Sant Cugat del Vallès	Privilegi reial d'Alfons el Magnànim.
16	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	6	1424, novembre, 8	Barcelona	Confirmació de la incorporació de Mataró i totes les parròquies del seu terme al patrimoni reial i com a part del carreratge de Barcelona, amb les obligacions derivades, per evitar reclamacions per part d'Antoni de Torres.
17	ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	8b	1424, novembre, 8	Barcelona	Confirmació i ampliació de privilegi per Alfons el Magnànim.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ordre	*Signatura*	*Núm.*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
18	ACM: 70-1-3 AH-001-3	1b	1424, novembre, 8	Barcelona	Confirmació i ampliació de privilegi per Alfons el Magnànim.
19	ACM: 70-1-6 AH-001-6	1b	1424, novembre, 8	Barcelona	Confirmació i ampliació de privilegi per Alfons el Magnànim.
20	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	7	1424, novembre, 9	Barcelona	Comunicació al batlle general i als oficials reials del privilegi de Mataró i el seu terme de ser de patrimoni reial i, en cas d'alienació, passar a ser de la ciutat de Barcelona, com a carrer i part que és.
21	ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	1	1425, abril, 30	Saragossa	Privilegi atorgat per Alfons el Magnànim a la ciutat de Barcelona eximint-la del pagament del dret de coronatge.
22	ACM: 70-1-10 AH-001-10	2	1446, desembre, 21	Barcelona	Lluïció atorgada pel batlle general de Catalunya, Jaume Giner, a favor de Bernat Ferrer, sobre la carnisseria, els drets de pesos i mesures i la notaria pública de la vila de Mataró i l'establiment d'aquests drets a favor de la universitat de la vila esmentada.
23	ACM: 70-1-10 AH-001-10	1	1447, octubre, 8	Nàpols	Procura atorgada per Alfons el Magnànim a favor de Jaume Giner, com a batlle general de Catalunya amb poders sobre fer establiments.
24	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	8	1460, febrer, 2	Barcelona	Privilegis atorgats per Joan II sobre la jurisdicció del batlle, el tribut de la cena, imposicions i el quint reial, a canvi de dos mil dos-cents sous.
25	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	9	1460, febrer, 3	Barcelona	Carta al batlle de Barcelona sobre la taxació prevista al privilegi concedit.
26	ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	8c	1460, febrer, 3	Barcelona	Privilegi de Joan el Gran.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ordre	*Signatura*	*Núm.*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
27	ACM: 70-1-3 AH-001-3	1c	1460, febrer, 3	Barcelona	Privilegi de Joan el Gran.
28	ACM: 70-1-6 AH-001-6	1c	1460, febrer, 3	Barcelona	Privilegi de Joan el Gran.
29	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	10	1476, juliol, 26	Estella	Protecció, salvaguarda i guiatge atorgat per Joan II a Pere des Bosch i a la vila de Mataró i tot el seu terme.
30	ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	8d	1476, juliol, 26	Estella	Privilegi d'atorgament de guiatge i salvadguarda pel rei Joan el Gran.
31	ACM: 70-1-3 AH-001-3	1d	1476, juliol, 26	Estella	Privilegi d'atorgament de guiatge i salvadguarda pel rei Joan el Gran.
32	ACM: 70-1-6 AH-001-6	1d	1476, juliol, 26	Estella	Privilegi d'atorgament de guiatge i salvadguarda pel rei Joan el Gran.
33	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	11	1480, juliol, 31	Toledo	Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.
34	ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	8e	1480, juliol, 31	Toledo	Privilegi atorgat pel rei Ferran el Catòlic.
35	ACM: 70-1-2 AH-001-2	2	1480, juliol, 31	Toledo	Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.
36	ACM: 70-1-3 AH-001-3	1e	1480, juliol, 31	Toledo	Privilegi atorgat pel rei Ferran el Catòlic.
37	ACM: 70-1-6 AH-001-6	1e	1480, juliol, 31	Toledo	Privilegi atorgat pel rei Ferran el Catòlic.
38	ACM: 70-1-11 AH-001-11	1	1480, juliol, 31	Toledo	Privilegi reial atorgat per Ferran el Catòlic de nova incorporació a la corona reial i al carreratge de Barcelona.
39	ACM: 70-1-11 AH-001-11	2	1480, juliol, 31	Toledo	Fragment del privilegi atorgat per Ferran el Catòlic sobre imposicions i censals.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ordre	*Signatura*	*Núm.*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
40	ACM: 70-1-11 AH-001-11	3	1480, juliol, 31	Toledo	Fragment del privilegi atorgat per Ferran el Catòlic sobre imposicions i censals.
41	ACM: 70-1-2 AH-001-2	4	1481, abril, 25	Barcelona	Acceptació per part del consell de la ciutat de Barcelona, de les condicions de la donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme de Mataró i de les parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià.
42	ACM: 70-1-2 AH-001-2	6	1481, maig, 10	Barcelona	Habilitació de la notaria pública com a destret a favor de la vila de Mataró.
43	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	12	1481, maig, 15	Calataiud	Donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme del castell de Mataró i de les parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià a la ciutat de Barcelona.
44	ACM: 70-1-2 AH-001-2	3	1481, maig, 15	Calataiud	Donació atorgada per Ferran el Catòlic del terme del castell de Mataró i de les parròquies d'Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià a la ciutat de Barcelona.
45	ACM: 70-1-2 AH-001-2	5	1481, juliol, 19	Barcelona	Prestació d'homenatge a la ciutat de Barcelona de les parròquies de Mataró, Argentona, Cabrera, Vilassar i Premià.
46	ACM: 70-1-2 AH-001-2	7	1519, agost, 20	Barcelona	Ordinacions municipals basades en la insaculació, atorgades per l'emperador Carles, per mitjà del seu conseller Francesc Ubach.
47	ACM: 70-1-2 AH-001-2	22	1519, agost, 20	Barcelona	Ordinacions municipals basades en la insaculació, atorgades per l'emperador Carles, per mitjà del seu conseller Francesc Ubach.
48	ACM: 70-1-2 AH-001-2	8	1542, setembre, 10	Montsó	Privilegi atorgat per l'emperador Carles a la vila de Mataró de reducció de terços i lluïsmes aplicats a la construcció de la muralla.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ordre	*Signatura*	*Núm.*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
49	ACM: 70-1-2 AH-001-2	8a	1542, setembre, 10	Montsó	Carta del rei Carles I al marquès d'Aguilar, encarregant-li la gestió de la reducció dels lluïsmes reials a la vila de Mataró, a canvi de la construcció de la muralla.
50	ACM: 70-1-2 AH-001-2	8b	1550, maig, 18	Barcelona	Petició de la vila de Mataró i resposta del marquès d'Aguilar, capità general, sobre la utilització de romanents de la fortificació de la vila en artilleria i munició.
52	ACM: 70-1-2 AH-001-2	9a	1566, desembre, 11	Barcelona	Instància feta pels síndics de la vila de Mataró demanant l'execució de la sentència reial sobre exempció de la lleuda de Tortosa.
51	ACM: 70-1-2 AH-001-2	9	1566, maig, 30	Barcelona	Sentència reial en el plet sobre el pagament o no de la lleuda de Tortosa, a favor de la vila de Mataró.
53	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	14	1569, novembre, 7	Barcelona	Privilegi per aixecar muralles concedit a la vila de Mataró per Diego de Mendoza, capità general a Catalunya en nom de Felip II.
54	ACM: 70-1-2 AH-001-2	10	1569, novembre, 7	Barcelona	Llicència atorgada pel lloctinent general de Catalunya a favor de la vila de Mataró per a enmurallar tota la vila.
55	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	15	1578, juliol, 18	Madrid	Carta de Felip II instant el capità general de Catalunya, Fernando de Toledo, a continuar l'emmurallament de la vila de Mataró.
56	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	16	1578, juliol, 18	Madrid	Carta de Felip II instant el capità general de Catalunya, Fernando de Toledo, a continuar l'emmurallament de la vila de Mataró.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ordre	*Signatura*	*Núm.*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
57	ACM: 70-1-1 AH-001-1.A	17	1579, abril, 2	Barcelona	Privilegi atorgat pel capità general de Catalunya Fernando de Toledo, en nom de Felip II, sobre el traçat de les muralles de la vila de Mataró.
58	ACM: 70-1-2 AH-001-2	12	1579, abril, 2	Barcelona	Privilegi atorgat pel lloctinent general del Principat pel disseny del projecte de la muralla de Mataró.
59	ACM: 70-1-7 AH-001-7	1	1585, setembre, 28	Montsó	Privilegi atorgat per Felip II sobre el règim de jurats i insaculació a la ciutat de Girona.
60	ACM: 70-1-3 AH-001-3	2	1585, novembre, 22	Montsó	Privilegi atorgat per Felip II per a tenir mercat setmanal el dimarts (text mecanografiat).
61	ACM: 70-1-2 AH-001-2	13	1585, novembre, 22 - desembre, 2	Montsó	Relació de cinc privilegis concedits a la vila de Mataró pel rei Felip II a les corts de Montsó.
62	ACM: 70-1-2 AH-001-2	13a	1585, novembre, 22	Montsó	Privilegi de tenir tres jurats anualment.
63	ACM: 70-1-2 AH-001-2	13b	1585, novembre, 22	Montsó	Privilegi atorgat a la vila de Mataró de poder tenir síndic a corts generals com la resta de viles reials.
64	ACM: 70-1-2 AH-001-2	13c	1585, novembre, 22	Montsó	Privilegi atorgat a la vila de Mataró per poder fer mercat setmanal, el dimarts.
65	ACM: 70-1-2 AH-001-2	13e	1585, novembre, 23	Montsó	Privilegi atorgat a la vila de Mataró, augmentant el sou del batlle reial de la vila a trenta lliures anuals.
66	ACM: 70-1-2 AH-001-2	13d	1585, desembre, 2	Montsó	Privilegi atorgat a l'hospital de pobres i pelegrins de la vila de Mataró de poder heretar dels intestats o sense legítim successor que morissin allí.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ordre	*Signatura*	*Núm.*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
67	ACM: 70-1-2 AH-001-2	14	1587, maig, 25	Barcelona	Habilitació a favor dels síndics de la vila de Mataró per assistir a corts, en compliment del privilegi concedit per Felip II a les corts de Montsó.
68	ACM: 70-1-2 AH-001-2	15	1599, juny, 30	Barcelona	Privilegi modificant aspectes de l'organització municipal de la vila de Mataró, concedit per Felip III a les corts de Barcelona.
69	ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	8	1599, juliol, 1	Barcelona	Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic.
70	ACM: 70-1-3 AH-001-3	1	1599, juliol, 1	Barcelona	Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic.
71	ACM: 70-1-6 AH-001-6	1	1599, juliol, 1	Madrid	Privilegi reial atorgat per Felip III confirmant els anteriors privilegis dels reis Alfons el Magnànim, Joan el Gran i Ferran el Catòlic.
72	ACM: 70-1-2 AH-001-2	15a	1599, setembre, 11	Barcelona	Privilegi atorgat pel duc de Feria, capità general de Catalunya, precisant aspectes del privilegi reial de juny de 1599.
73	ACM: 70-1-2 AH-001-2	16	1602, març, 28	Barcelona	Exempció sobre el quint reial i altres drets per un temps de vint-i-cinc anys, atorgada pel duc de Feria, capità general de Catalunya, a favor de la vila de Mataró, a canvi de mil cinc-centes lliures.
74	ACM: 70-1-2 AH-001-2	17	1605, abril, 4	Barcelona	Privilegis atorgats pel duc de Montlleó, capità general de Catalunya, sobre el canvi de data de la fira anual de Sant Marc a Sant Bartomeu i altres modificacions de l'organització municipal.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ordre	*Signatura*	*Núm.*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
75	ACM: 70-1-2 AH-001-2	18	1611, febrer, 22	Barcelona	Privilegi atorgat pel bisbe de Tortosa i capità general de Catalunya a la vila de Mataró, amb canvis sobre l'estatut del batlle i la insaculació dels jurats.
76	ACM: 70-1-2 AH-001-2	19	1611, març, 14	Barcelona	Privilegi atorgat pel bisbe de Tortosa i capità general de Catalunya a la vila de Mataró confirmant prohibicions a algunes professions per accedir als càrrecs municipals.
77	ACM: 70-1-2 AH-001-2	20	1611, setembre, 17	Barcelona	Establiment atorgat pel batlle general de Catalunya a favor de la vila de Mataró de la concessió de fonts i torrents d'aigua del terme de la vila.
78	ACM: 70-1-2 AH-001-2	21	1621, gener, 19	Argentona	Concòrdia entre els jurats de la vila de Mataró i Antoni Sala, pagès del veïnat de Valleix, sobre la possessió d'unes aigües.
79	ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	2	1626, gener, 11	Mataró	Instruccions donades al síndic a Corts, Jaume Safont i Tria, pels jurats i consell de la vila de Mataró.
80	ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	3	1626, gener, 13	Mataró	Instruccions donades al síndic a Corts, Jaume Safont i Tria, pels jurats i consell de la vila de Mataró.
81	ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	4	1626, gener, 26	Mataró	Instruccions donades al síndic a Corts, Jaume Safont i Tria, pels jurats i consell de la vila de Mataró.
82	ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	5	1626, febrer, 26	Mataró	Instruccions donades al síndic a Corts, Jaume Safont i Tria, pels jurats i consell de la vila de Mataró.
83	ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	6	1632, juny, 10	Mataró	Instruccions donades al síndic a Corts, Jaume Safont i Tria, pels jurats i consell de la vila de Mataró.
84	ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	6	1632, juliol, 17	Madrid	Privilegi atorgat per Felip IV sobre el pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ordre	*Signatura*	*Núm.*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
85	ACM: 70-1-14 AH-001-14	1	1632, juliol, 17	Madrid	Privilegi atorgat per Felip IV sobre el pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.
86	ACM: 70-1-6 AH-001-6	2	1633, juliol, 17	Madrid	Privilegi atorgat per Felip IV sobre el pagament dels lluïsmes de les propietats reials, segons la norma de Barcelona.
87	ACM: 70-1-1 AH-001-1.B	7	1634, juny, 20	Barcelona	Sentència de la batllia general de Catalunya sobre la manera de cobrar els lluïsmes reials a Mataró.
88	ACM: 70-1-2 AH-001-2	24	1683, desembre, 16	Barcelona	Concòrdia entre els jurats de la vila de Mataró i els qui gaudeixen de fur militar.
89	ACM: 70-1-2 AH-001-2	2	1684, gener, 22	Barcelona	Privilegi reial atorgat en nom del rei Carles II sobre la forma de representació i obligacions dels qui gaudeixen de fur militar a la vila de Mataró.
90	ACM: 70-1-5 AH-001-5	1	1688-1692	Mataró	Índex i resum de continguts dels llibres de privilegis 01 i 02.
91	ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	1	1701	Mataró	Instruccions al síndic a corts Jaume Torner.
92	ACM: 70-1-4 AH-001-4.B	3	1701, desembre	Mataró	Instruccions dels jurats i del consell de Mataró als síndics a Corts.
93	ACM: 70-1-4 AH-001-4.B	3a	1701, desembre, 12	Mataró	Instruccions dels jurats i del consell de Mataró als síndics a Corts.
94	ACM: 70-1-4 AH-001-4.B	3f	1701, desembre, 12	Mataró	Acta de la reunió del consell de la vila de Mataró amb la petició del títol de ciutat.
95	ACM: 70-1-13 AH-001-13.2	9	1701-1702, octubre-gener	Barcelona	Instruccions al síndic a corts de l'any 1701.
96	ACM: 70-1-4 AH-001-4.B	3c	1702	Mataró	Petició del síndic al capità general o lloctinent del rei.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ordre	*Signatura*	*Núm.*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
97	ACM: 70-1-4 AH-001-4.C	3	1702, març, 2-30	Mataró	Llista de persones contribuents per a les despeses de l'obtenció del títol de ciutat.
98	ACM: 70-1-4 AH-001-4.C	5	1702, març, 2-abril, 17	Mataró	Llista de persones que contribueixin per a obtenir el títol de ciutat.
99	ACM: 70-1-6 AH-001-6	3	1702, març, 20	Barcelona	Privilegi pel qual Felip V concedeix el títol de ciutat a Mataró.
100	ACM: 70-1-4 AH-001-4.A	1	1702, març, 20	Barcelona	Privilegi pel qual Felip V concedeix el títol de ciutat a Mataró.
101	ACM: 70-1-4 AH-001-4.C	1	1702, març, 30	Madrid	Despeses per a l'obtenció del títol de ciutat.
102	ACM: 70-1-4 AH-001-4.C	6	1702, abril, 9	Barcelona	Pagaments fets per obtenir el títol de ciutat.
103	ACM: 70-1-4 AH-001-4.C	8	1702, abril, 9	Barcelona	Despeses del donatiu ofert al rei pel privilegi de ser ciutat.
104	ACM: 70-1-4 AH-001-4.C	7	1702, abril, 17	Mataró-Madrid	Llistes dels pagaments fets i dels deutes per la concessió del títol de ciutat.
105	ACM: 70-1-4 AH-001-4.C	9	1702, abril, 17	Barcelona	Memorial de deutes de la vila de Mataró per ser nomenada ciutat.
106	ACM: 70-1-4 AH-001-4.B	3e	1702, maig, 1	Mataró	Carta dels jurats sobre el privilegi de ciutat.
107	ACM: 70-1-4 AH-001-4.C	4	1703, març, 13-juny, 30	Mataró	Pagaments a persones contribuents a les despeses del títol de ciutat.
108	ACM: 70-1-9 AH-001-9	1	1703, juliol, 12	Barcelona	Sentència reial a favor de la vila de Mataró en el plet que sostenia contra els arrendadors dels drets de la lleuda de Barcelona pel fet de voler cobrar-la als vaixells en trànsit.
109	ACM: 70-1-4 AH-001-4.B	5	1704 (?)	Mataró	Resposta del consell de Mataró a les objeccions de Barcelona sobre la concessió del títol de ciutat (fragment).

FUNDACIÓ NOGUERA

Ordre	*Signatura*	*Núm.*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
110	ACM: 70-1-4 AH-001-4.B	2	1704, setembre, 19	Barcelona	Objeccions del consell de Barcelona a la concessió del títol de ciutat a Mataró.
111	ACM: 70-1-4 AH-001-4.B	3d	1705, octubre, 19	Mataró	Fragment d'instruccions adreçades al síndic de les corts, Miquel Torner.
112	ACM: 70-1-4 AH-001-4.B	4	1705, desembre, 1	Barcelona	Títol de ciutat concedit a Mataró per Carles III o arxiduc Carles.
113	ACM: 70-1-12 AH-001-12	1	1705, desembre, 1	Barcelona	Privilegi atorgat per l'arxiduc Carles (III) concedint a Mataró el títol de ciutat.
114	ACM: 70-1-13 AH-001-13.4	11	1705, desembre, 17	Mataró	Instruccions de la vila de Mataró al síndic a corts, Miquel Torner.
115	ACM: 70-1-12 AH-001-12	2	1709, febrer, 9	Barcelona	Privilegi atorgat per l'arxiduc Carles (III) als jurats de la ciutat de Mataró per poder portar insígnies.
116	ACM: 70-1-12 AH-001-12	3	1709, febrer, 9	Barcelona	Privilegi atorgat per l'arxiduc Carles (III) a la ciutat de Mataró que equipara els seus veïns als naturals del regne de Castella.
117	ACM: 70-1-8 AH-001-8	1	1741, febrer, 27	Madrid	Instrucció a intendents i corregidors per part de Felip V sobre el canvi en el mètode de cobrament de les rendes de "Cámara y Fisco, gastos de Justicia, penas de campo, de Ordenanza, de Campo, Concegiles, Montes, Aguas".
118	ACM: 70-1-4 AH-001-4.C	2	1761, gener, 18	Mataró	Privilegi a l'Hospital de Sant Jaume i Santa Magdalena pel rei Felip II
119	ACM: 70-1-4 AH-001-4.B	3b	1779, març, 24	Mataró	Confirmació del privilegi del títol de ciutat.
120	ACM: 70-1-6 AH-001-6	4	1804, juny, 30	Mataró	Certificació atorgada pel secretari municipal sobre els privilegis conservats a l'arxiu municipal.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ordre	*Signatura*	*Núm.*	*Data*	*Lloc*	*Regest*
121	ACM: 70-1-6 AH-001-6	0	1819, juliol, 6	Barcelona	Còpia de diferents privilegis feta per Pròsper de Bofarull i Mascaró, arxiver de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, a instància de Ramon Sans, procurador de l'Ajuntament de Mataró.
122	ACM: 70-1-4 AH-001-4.C	10	Segle XVIII (1702 ?)		Comptes de la despesa de ser nomenada ciutat.
123	ACM: 70-1-13 AH-001-13.3	10	Segle XVII (sense data)		Fragment d'una petició (títol de ciutat?, exempció d'allotjaments?) fundada en els mèrits de fidelitat de 1640.
124	ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	7	Segle XVII (sense data)		Peticions sobre organització dels jurats i insaculacions.
125	ACM: 70-1-13 AH-001-13.1	8	Segles XVII-XVIII (sense data)		Propostes polítiques generals.

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

Índex d'antropònims

A

Agell, Barthomeu, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Agelli, Bartholomeu, *notarium*, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Agramunt, Jaume, notari, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Aguilar, marquès de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 8a, 8b
Aguirre, 70-1-12 (AH-001/12B), doc. 2 | 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3
Agullana et Calders, Franciscus de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 16, 17
Aimell, Gasparis, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Aimerich, Joseph, treginer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Aimerich, patró Joseph, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Alamanda, senyora, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Aleny, doctor Tomas, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Alexander, *dux et princeps* de Bournonville, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 23
Alexandres, Joanni, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2
Alfonço, rey, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Alfons el Magnànim, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1 | 70-1-10 (AH-001/10), doc. 1
Alfons IV, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 0
Alfonso de Aragón, rey D., 70-1-6 (AH-001/06), doc. 4
Alfonso, rey de Aragó, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Alfonso, Rey, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1 | 70-1-14 (AH-001/14), doc. 1
Alfonsus, *comes*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b, 1c, 1d
Alfonsus, *dux*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1 | 70-1-

FUNDACIÓ NOGUERA

3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b, 1c, 1d, 1e
Alfonsus, *episcopus Saguntinensis*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 5
Alfonsus, comte i baró de Aril de Orcau i Anglesola, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20, 21
Alfonsus, *res*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1a, 1b
Alonso, rey don, 70-1-13 (AH-001/13-2), doc. 9
Alphonsus, *rex*, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 1
Alsina, Barthomeu, brasser, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Alsina, Esteve, sabater, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Alzina, Gabriel, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 13, 14
Alzina, Joanni, 70-1-9 (AH-001/9), doc. 1
Ameller, Gabriel, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Amill, Nicholas, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Andreani, señor, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 1, 7
Andreu, Salvador, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Anglaria, Guillermus de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Antonius [Isa. . .][F. 29r], *sutor*, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Apezteguía, Juan Antonio de, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 6, 8
Arborea, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Archiduque de Austria, D. Darlos, 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1
Aregall, Llorens, corder, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Arguelles y Valdés, Joseph, 70-1-8 (AH-001/8), doc. 1
Arinyo, Francisci de, *secretarii domini regis predicti*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 7, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Arinyo, Gasparis d', 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 4, 6 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Armengol, Raphaelis, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 22
Armestad, Príncep de, 70-1-13 (AH-001/13), doc. 1
Arnau, Andreu, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Arnau, Francesch, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Arnau, Gabriel, menor, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Arnau, Gabriel Montserrat, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Arnau, Joseph, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Array, Dargut, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 8b
Astor, Hieronimi, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20, 21
Astruch, Joseph, daguer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Augustinus, vicecanceller, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 22
Aversone, Bernardo de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Aversones, Bernardi de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Aymerich, Joseph, treginer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10

B

Balansó, Pere, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Ballot, Guillermum Petrum, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-

FUNDACIÓ NOGUERA

2 (AH-001/2), doc. 2, 5 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Balthasari Caroli, *principi Asturiarum et Gerunde*, 70-1-14 (AH-001/14), doc. 1
Balthasari Carolo, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 2
Balthezar, *filius*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1
Bardexino, Berengarius de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Barengarii, Anthonio, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Baró de Ales, 70-1-13 (AH-001/13-3), doc. 10
Baró, Francesch | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Baró, Jaume, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Baró, Jaume, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Baró, Jayme, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3e
Baró, magnífich Jaume, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Basal, Petrus, *laborator*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Basset, Franciscus, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Basseti, Peto, *baiulo Cathalonie generali*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 5, 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b
Bastida, Arnaldo de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Bayerola, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 3
Beceti, Petro, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Bellot, Mathia, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Benedid, Didacus Augustus, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1
Berart, Serapi, 70-1-13 (AH-001/13-3), doc. 10
Berengarius, *episcopus Vicensis*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Bernardus, *episcopus Gerundensis*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Bertrandus, Galcerandus, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 10, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1d
Blan, Joannes Andreu alias Blanriber, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Blanch, Madrona, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Blancha, *regina Aragonum*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Boeter, Francesch, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3
Bofarull i Mascaró, Pròsper de, arxiver, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 0, 1e, 2
Bonanatus Petri, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Bonavent, Joannes, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f | 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Bonyvern, Amator, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Borguny, Jaume, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5, 10
Bori i Pereller, Joan, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Bori y Pereller, Francisca, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Borràs, Bartholomeo, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 9a
Borrell, Francesch, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Bosch et Soler, Francisci, notari, 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1

FUNDACIÓ NOGUERA

Bosch, Petrus dez, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 10, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1d
Boscha, Bernardo, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 9a
Boter, Francesc, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Boter, patró Joan, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Bournonville, duch de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Boxo, Joan Batista, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Bret, Guillermo, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2
Bronat, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3b
Bru, Michael, scriba, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 9
Bru, Miquel, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Bru, Miquel, scrivà, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 8, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1c
Brua, Pere, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Bruguera, Bartholomeo, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9

C

Cabanyes, Agnès, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Calopa, Galcerandus Franciscus, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Camargo, Joseph Agustín de, 70-1-8 (AH-001/8), doc. 1
Camporrells, Anton de, cavaller, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Camps, Francisco, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Camps, Mateu, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Canals, Salvator, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Canyameras, patró Salvador, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Capdevila y Olzina, Antonio, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Capellatis, Berengario de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Capllonch, Joseph, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Capó, Petro Gaspar, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Caralt, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3b
Caramany et Major, Franciscus, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Caramany, Joseph, adroguer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Carbonell, Joan de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Carbonell, Vicens, negociant, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Carbonellus, Petrus Michael, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Cardenal de Molina, 70-1-8 (AH-001/8), doc. 1
Cardona, Berengarius de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Cardona, Margarida de, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Cardona, Sperantemindeo, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Cardona, Sperantemindeo, 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b
Carles, Don, Rey dels Romans, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 22 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Carlos Segon, rey don, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Carlos Tercer, 70-1-13 (AH-001/13-4), doc. 11
Carlos, Don, rey, 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3
Carolo secundo, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 3 | 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1
Carolus IV, *rex*, 70-1-10 (AH-001/10)
Carolus, *rex*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 23 | 70-1-4 (AH-001/4B),

FUNDACIÓ NOGUERA

doc. 3 | 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1 | 70-1-12 (AH-001/12B), doc. 2
Carotitulo, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Carreras et Marques, Joannes, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Carreras, Joan, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Cartellà, mossèn Berenguer de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Casals, Gabriel, notari, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Casals, Jaume, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Casellar, Petrus, *notarius*, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Casellas, Barthomeu, ferrer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Cases, Joannes, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Casola, Gasparem, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1c
Castellar, Isidro, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Castellar, Joan Pau, pescador, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Castelló, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 15
Castelló, Joannem | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 15
Castells, Isidro, passamaner, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Castre, Phelip de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Castronovo, Dalmatius de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 13, 17
Castronovo, Dalmatius de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Castronovo, Jaspertus de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 13, 17
Catà, Francisco, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Catà, Pere, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Catala, Gasparem, *juratum*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 8, 9, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1c
Cathala, Andreas, *locumtenenti thesaurarii generalis*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 8, 9, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1c
Cathalani, Bartholoemi, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 3
Cavallaria, Alfonsus de la, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Cavallaria, Alfonsus de la, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Cavanillas, Bayatola, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Cavellaria, Alfonsus de la, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2
Cellà, Joannes, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Cellers, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 17
Cellers, Michael Josephus, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Cellers, Michaelis Joannis, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Cervilione, Geraldus de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Cho, Arnaldo, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Clavell y Nadal, Pau, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Clavell, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3b
Codina, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 12
Codina, Joan, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Codina, Joannes, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Coll, Domingo, sabater, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10
Coll, Pau, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Coll, Vicens, veler, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4

FUNDACIÓ NOGUERA

Coloma, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1
Colomer del Camí, Salvator, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Colomer, 70-1-9 (AH-001/9), doc. 1
Colomer, Pau, sabater, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Colomer, Paulus, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Comalada, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Comalonga, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 8a
Comas, Pere Màrtir, boter, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Comes, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13b, 13d, 13e
Comes, Gaspar, pescador, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Comes, Petro, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Comte de Barcelona, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17
Comte de Mòdica, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Comte de Rosselló i de Cerdanya .. 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Comte e senyor de Barcelona, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 5
Comtessa de Palamós, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Corbaria, Joannem de, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Cordeller, Michael, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Cortell, Joannem, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Cortiada, Michael de, *regens*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 23, 24
Cot, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3b
Couingles, Bernardi, argenter, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3
Covarrubias, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1e
Cursacuno, Arnaldus de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 13, 17
Cusí, Antoni, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10

D

Dalma et Cassanate, Don Franciscus, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1
Darimi, Franciscus, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 4
De Turribus, Anthonius, *iuris doctor civis Barcinone*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 3
Delgado, Juan, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 16, 17
Desbosch, Pere, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1d, 1e
Descallar, Alamany, 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1
Didaco Garcie, *scriptoribus*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 5, 8, 11 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Domènech, Benedicto, notari, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20
Duch de Atthenes e de Neopàtria, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Duran, Vicens, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4

E

Enrico, *infate, duci Sugurbi,* 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06) doc, 1e
Enrrich de Aragó, infant don, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1

FUNDACIÓ NOGUERA

Entença, Berengarius de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Entença, Bernardus Guillermi de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Eril y de Orcau, comte y baró de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1, Sala, Antoni, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Eroles, Guillermun Petrum, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Esmandia, Miquel, manyà, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Esmandia, Rafel, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5, 10
Espà, Thomàs, cirurgià, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Estanga, *marchionis de Montnegre, et de la Vega*, 70-1-12 (AH-001/12B), doc. 2 | 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3
Estopani, señor, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 1, 7

F

Fàbregas, Joan, oller, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Falguera, advocat, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Farau, Joseph, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Farrer, Joannis, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Farrer, Pere Joan, mossèn, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1 | 70-1-13 (AH-001/13), doc. 1, 2, 6 | 70-1-13 (AH-001/13-2), doc. 9 | 70-1-13 (AH-001/13-4), doc. 11
Farrer, Pontius, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Faubell et Mates, Salvator, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Faubell, Pau, cirurgià, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Felip 3r, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 0
Felip III, 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1
Felip III, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1
Felip IV, 70-1-14 (AH-001/14), doc. 1
Felip Quart, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-13 (AH-001/13-2), doc. 9
Felip Segon, rey, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Felip Tercer, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Felip Ters, rei, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Felip V, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1
Felip, Don, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Felipe Cuarto, Sr. D., 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1e
Felipe Quinto, rey, Dn. 70-1-6 (AH-001/06), doc. 4
Felipe Quinto, rey, Dn., 70-1-6 (AH-001/06), doc. 3
Felipe Tercero, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 4
Feliu de la Penya, Francesch, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Feliu de la Penya, Francisco, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24 | 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Feliu de la Penya, Franciscus, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Feliu, Felip, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Feliu, Fèlix, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Ferdinandi Catholici, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17

FUNDACIÓ NOGUERA

Ferdinando, *regem*, 70-1-11 (AH-001/11), doc. 3
Ferdinando, infante, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 2
Ferdinandum, *Regem*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Ferdinandus, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 13a, 15
Feria, duc de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Feria, duch de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 15a, 16
Fernado VII, S. M. El Sr., 70-1-10 (AH-001/10)
Fernández Munilla, Miquel, secretario del rey, 70-1-8 (AH-001/8), doc. 1
Fernández Portocarrero, Ludovicus, *comes* de Palma, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1
Fernando de Castella, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Fernando el Católico, don, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1e
Fernando lo catòlich, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 0
Fernando, rey, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Fernando, Rey D., 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1, 2
Fernando, rey don, 70-1-13 (AH-001/13), doc. 6, 9 | 70-1-14 (AH-001/14), doc. 1
Ferragut, Josephus, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f | 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Ferran el Catòlic, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1
Ferran, Joseph, calderer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10
Ferrando, rey, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Ferrando, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 3
Ferrando, Rey en, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2
Ferrarii, Arnaldo, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Ferrarii, Bernardo, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Ferrarii, Petrus Joannes, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 6
Ferrer et Despuig, Francisci, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20
Ferrer y Roig, Francesch, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Ferrer, Bernardo, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 4 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Ferrer, Bernat, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Ferrer, Joan Baptista, nauta, 70-1-9 (AH-001/9), doc. 1
Feu, Bartholomeo, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Feu, Joannes, *boterius*, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Feu, Joseph, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Ffernandus, *rex*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 6
Fins, Salvador, negociant, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10
Fogueres, Caternia, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Folch, Joannes Ray- [f. 10r] mundus, *comes* Cardone, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Folch, Joannes Raymundus, *comes* Cardona, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b

FUNDACIÓ NOGUERA

Fonolleda, Arnaldi, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 1
Fontanals, Jacobum, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Fontanet, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 15, 15a | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1e
Fontanet, Salvador, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 2
Fontara, D. F., 70-1-13 (AH-001/13-3), doc. 10
Fornaguera, Alexium, 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1
Fornellis, Petri, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 3
Fornells, Gerònim, adroguer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Fornells, Joan, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 22
Fornells, Petrum, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 8, 9, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1c | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1c | 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Forner, Pere, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 6
Fornés, Francisco, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Franciscus, *Generalis Thesaurarius*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 10
Franciscus, *patriarcha Hierusalem*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Franquès, Pera, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Franquès, Petrus, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f | 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5, 7
Franquesa, Martinus Joannes, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Franquesa, Petro, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1e
Frigola, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13b, 13d, 13e | 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1
Funes, J(oannes) de, *vicecancellarius*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 4, 5, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1a

G

Galcerandus Bertrandus, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Gallart et de Traginer, Chistophorus, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 18, 19
Garau Fogassot, Ffrancesch, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 22
Garcia, Michaeli, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Garcie, Didaco, *scriptoribus*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b
Garcie, Gondisalvus, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Gasia, senyor, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 7, 10
Gassià y Bertran, Joan Pau, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Gassió, Joanne, *presbitero*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20
Gassol, Hieronimo, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13b, 13c, 13d, 13e
Gelabert et Rabassa, Jacinthus, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f.
Gemmar y Lleonart, Francesch, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Gibert, Hyacinthii, *medicine doctoris*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Gibert, Jaume, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10

FUNDACIÓ NOGUERA

Gimat y Sala, Joan, sombrarer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Giner, Jacobo, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 1, 2
Giner, Jaume, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 1
Ginet, Raphael, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Godàs, Fèlix, boter, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Golorons et Prous, Salvatoris, notari, 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1
Gomis, Francisco, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Gorinà, Joan Pau, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Granell, B., 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Granell, B., 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Gual, Josep, pagès, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Guanter, Francesch, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Guanyabens, Pere, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Guarro, Joseph, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5, 10
Guell, Joseph, notari, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 23, 24 | 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Guillermus, *episcopus Urgellensis*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Guri, Antoni, notari, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Gurrea, Joannes de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Gusí, Antoni, 70-1-12 (AH-001/12B), doc. 2
Guzmán y Espínola, Thomás Antonio de, 70-1-8 (AH-001/8), doc. 1

H

Habona, Rafel de, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Hortal, Francesc, corder, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Hugonis, Pontius, *comes Impuriarum*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Hurries, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7

I

Ioannes, *dux*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 8, 9
Ioannes, *rex*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 8, 9, 10 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1c | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1c
Iolantis, *regina*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Isart, Antonius, *sutor*, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Ivern, Joan, hortolà, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Izabel Marquesa e Aldonsa, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11, Paguera, mossèn Ramon de | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11

J

jacobi primi, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Jacobi secundi, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Jacobo, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 13, 17
Jacobum Primum, *regem*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Jacobum Secundus, *regem*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Jacobus, *rex*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17

FUNDACIÓ NOGUERA

Jacomi et Vinyes, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Jacomi, Joanne, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Jacomi, Joannem, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 9a
Janer, Pere sastre, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Jaume de Aragó, rei en, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Jaupi, Petro, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Joan el Gran, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1
Joan II, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 0
Joan, rey de Aragó, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Joanna, *uxor*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1
Joannes, *episcopus Elnensis*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Joannes, *Rex*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 8, 9, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1c, 1d | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1d
Joanni, *duci Montis Albi et Petrefidelis*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1a
Joannis, *principi Castelle et Gerunde*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06) doc, 1e
Joffre, Joan, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Joffre, Narcís, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Joffre, Narcisum, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Jofre, Bartholomei, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Johanni, *infante ducis Montis Albi et Petrefidelis*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 3, 5
Juan de Aragó, rey, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Juan, rey, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Juan, rei don, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Julià, Josephus, *sartor*, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Julià, Josephus, *sartor*, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Julià, Pere, boter, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4

L

Lalbi, Miquel, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Lapeyra, Don Juan de, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 1, 6, 7, 8, 9
Lentisclar y Jofre, Lorenzo de, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 4
Leonor, reina, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Levaneras, Michaelis, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20
Llauder, Joan Pau, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Llauder, Joseph, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Lleonart, Francisco, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Lleuder, Joseph, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Llobet, Bernardus alias Soler, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Llorell, Joannis, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Llorills, Joanni et Gaspari, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Llull, Joanes, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Llull, Romeo, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Llunell, Jaume, corder, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10
Lorenç, Petro, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9

FUNDACIÓ NOGUERA

Lull, Jacobum, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Lull, Joanni, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2
Lull, Ramon, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11

M

Macip, Garcia de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 18
Maçot, Gasparem, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Magarola, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 2
Magarola, Joannis, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20
Maior, Bernat, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 22
Maior, Petro, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Maius, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 8a
Maleti, Pere, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17
Mallol, Michaelis, *agricola*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Mandri, Francesch, brasser, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Mandri, Gaspar, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4, 5
Mandri, Jaume, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5, 10
Mandri, Joseph, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Mandri, Pons, sabater, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10
Manegat, Hieronimus, *reverendus*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Manresa, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3d
Manrique, Don Pedro, bisbe de Tortosa, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Marchus, *abbas Monasterium Sancte Marie Móntisserrati*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b
Màrgens, Balthesar de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 5, 6, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 11 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1a
Màrgens, mossèn Pere de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Màrgens, Pere de, 70-1-13 (AH-001/13), doc. 1, 2, 6 | 70-1-13 (AH-001/13-2), doc. 9 | 70-1-13 (AH-001/13-4), doc. 11
Marginibus, Balthesaris de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 3, 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Maria, reyna, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Marimon, Joanni Bernardo de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2
Marimundo, Romeus de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Marís, Joseph, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Marol, Sagismundus, *sindicus*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Marot, Bernardinum, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Marquès, Felip, moliner, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Marquès, Francisco, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Marquès, Pau, pagès, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Marquès, Pere Arnau, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Marquès, Pere Pau, blanquer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Marquès, Pere, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1

FUNDACIÓ NOGUERA

Marqueti, Michael, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Marrull, Petrum, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Marti, Anthonio, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Martí, Baranguer, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Marti, Jacobo, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Martí, Joan, mariner, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Martí, Juan Pablo, impressor, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Martini, *infantis*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Martorell, Josephus, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Marzilla, 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1
Mas y Vigo, 70-1-13 (AH-001/13-2), doc. 9
Mas, Anthonium, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Mas, Bartholomeo, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Mas, Escribano Ioseph, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Mas, Joannis, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 9a
Mas, Petri, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Mas, Sadurní pagès, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Mascaró, Joan, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Mascort, Antoni, fuster, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Massot, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3b
Massot, Gaspar, pagès, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Mata, Stephani, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 3
Mataplana, Hugo de, *comes Pallarum*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Mataró, den, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Mataró, Salvatoris, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1
Matas, Stephano, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Mates, Jacobum, notari, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20, 21
Mates, Jacobus, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Mates, Jaume, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Mates, Joan, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Mates, Joseph, candeler, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Mates, Maria, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Mates, Stephanus, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f | 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4, 5, 7, 9
Mateu y Seguí, Jaume, pagès, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Mathia Justi, *scriptoribus*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Matxi, Joan, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17
Maymó, Ferdinandum, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Maynés, Alfonsi Hieronimi, notari, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20, 21
Mayolli, Berengario, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Mendoça et de la Cerda, Didacus de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 17
Mendoça et de la Cerda, Didacus Hurtado de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 9a, 10
Mijavila, Francisci, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20
Minguella, E., 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Miret, Joannis, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Moart, Jacobo, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5

FUNDACIÓ NOGUERA

Mogrovejo, Alfonso, 70-1-8 (AH-001/8), doc. 1
Moleto, princep de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Molins, Eulària, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Molins, Honofre, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Moncada, Francisco de, conde de Aytona, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Moncada, Francisco de, marqués de Aytona, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17
Moncada, mossèn Joan de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Moner, Francesch, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Moner, Joseph, botiguer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Monfort, Joannis, notari, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Monsoriu i Castelví, Christóval de, 70-1-8 (AH-001/8), doc. 1
Montaner, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 17
Montaner, Ffranciscum, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 9a, 10
Montaner, Hipoliti, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20
Montaner, Petrus de, *regens*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 23
Montanyà, *iuris doctoris civili*, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Móntecateno, Guillermus Raymundus de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Monteleó, duch de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Monteleon, duch de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Montfort, Anthonius Joannem, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Morera, Mathies, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Morera, Michaelis, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 3
Morras y Mauleon, Juachin de, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 6, 8
Mullola, Joanne Baptista, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Muntalt, Pere, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Muntils, Anthonio, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2

N

Nadal, Bernat, notari, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Navarro, Petro, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 2
Navarro, Petrus, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Negrell, Anthonio, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Nicholai, Paulus, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 2, 3
Nicola, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3b
Nicolau, Joan, corder, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Nieto, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 2 | 70-1-14 (AH-001/14), doc. 1
Noves, Bernardo, notario Barcinone, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b

O

Olmeda y Aguilar, Gabriel de, 70-1-8 (AH-001/8), doc. 1

FUNDACIÓ NOGUERA

Olzina, Gabriel, *archivarius et notarius publicus Barcinone*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 16, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 15a, 16, 17, 19 | 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1 | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Oriol et Marcer, Balthasari de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 23, 24
Ostalrich, Berengarius d', 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Oulomarii, Guillermo, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Ozona, Fs., 70-1-13 (AH-001/13-3), doc. 10

P

Padres, Jaume, flaquer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Padró, Joseph, 0-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Pagaria, Berengarius a, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Pagaria, Ludovicus a, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Pages, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Palau y Arnau, Salvador, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Palau y Riera, Joseph, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3e
Palau y Soler, Melcior, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Palau, Francisco, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Palau, Jaume, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Palau, Joseph, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Palau, Salvador, major, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Palau, Salvador, menor, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Pallarés, doctor, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Pallarols, Josep, treginer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Palmer, Joannem, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 9a
Palmer, Pujol del, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Papi, Germani, 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1
Papiol, mossèn Ramon de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Pares, Petrus, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Pasqual, Francesch, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Pastor, Petrus Paulus, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Pauli, Jacobus, *advocatus fisci*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 8, 9, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1c
Pedro, Nicholau, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Pedró, Nicolau, burgès, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Pedrolo, Gabrieli, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 17
Pedrolo, Gabrieli, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 10
Pera, Joan, oller, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Peramàs, Francesch, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3a, 3f | 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5, 6, 7, 8, 9, 10
Peramàs, Franciscus, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Peramàs, Miquel, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Peramàs, Pere, prevere, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Pere de Aragó, rey en, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1

FUNDACIÓ NOGUERA

Pere Segon, rey don, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Pere Tercer, rey don, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Pere, Rei en, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Pereller, Pere, treginer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Peremas, reverent Pere, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Petri, Guillermo, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Petri, *infantis*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 13, 17
Petrum, *regem,* 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Petrus, *rex*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Petrus, *episcopus Illerdensis*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Phelip quart, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-14 (AH-001/14), doc. 1
Phelip segon, rey don, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2
Phelip Tercer, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Phelipe, rey, 70-1-8 (AH-001/8), doc. 1
Phelippe, Don, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Philipo Secundo, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 3 | 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1
Philipo Tertio, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 3 | 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1
Philippo, *principi Asturiarum et Gerunde*, ACA, C, /9. 1. 5. 15. Reg. 4283-4863, Diversorum XVII, f. LIV | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2
Philippus, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 13c, 13d, 15a, 16, 18, 19 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 4
Philipus, *rex*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 9a, 10, 13, 13a | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 2, 3 | 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1 | 70-1-14 (AH-001/14), doc. 1
Phillipo Quarto, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 3 | 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1
Pi y de Riu, *advocatus*, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Pi, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3b
Pi, doctor Llorens, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10
Pi, Jacobum, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Picaire, Bonaventura, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Picas y Major, Joan, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Pignatellus, Hector, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Pimentel, Franciscus Cassimirus de, *comes de Benavente*, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1
Pla et Rotllant, Franciscus, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Pla, Anthoni, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Pla, Pere, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Planas, Hieronimo, 70-1-9 (AH-001/9), doc. 1
Plau, Melchior, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Ponç, Pere en, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Ponçgem, Salvatorem, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Pongem, Francesch, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Pongem, Joannes, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Pongem, Stephanum, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 8, 9, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1c | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1c | 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2

FUNDACIÓ NOGUERA

Pons, Teresa, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Ponses, Jacobus Hieronimus, *sindicus*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Portell y Gosanyas, Francesch, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Portell y Torroella, Jeroni, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 3
Portell, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3b
Portell, Antoni, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 22
Portell, Gaspar, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Portell, Jaume, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Portell, Narçisi, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Portell, Salvator, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5, 24
Pou et Partella, Michael, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Pou y Partellà, Miquel, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24 | 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Pou, Bartholomeum, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Pou, Bernat, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 12
Pou, Bernat, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Pou, Francesch, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5, 10
Pou, Francisca, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Pou, Hieònim, droguer, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Pou, Joan, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Pou, Joseph semoler, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Pou, Maria, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Presas, Francesch, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Preses, Episcopus, 70-1-14 (AH-001/14), doc. 1
Preses, Franciscus, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f | 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4, 5
Preses, Joan, adroguer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Puig, *minor*, Antoni, notari, 70-1-11 (AH-001/11), doc. 2, 3
Puig y Major, Salvador, boter, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10
Puig, Antoni, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-13 (AH-001/13), doc. 2, 3, 4, 6
Puig, Bartholeomeus, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Puig, Benedicto, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20
Puig, Franciscus, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Puig, Pere, sastre, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Puig, Stphenus, *agricola*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Puigbó, Joan, rajoler, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3
Puigbo, Joan, rajoler, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Puigció, Bernat de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Puigmitjà, micer, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Puimayor, Joseph Antonio de, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 7, 9, 10
Puiol, Joan, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Pujolar, Isidro, 70-1-13 (AH-001/13-3), doc. 10

Q

Queralt, Policarpo, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10

FUNDACIÓ NOGUERA

Quingles, Salvador adroguer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10
Quintana, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13b, 13c, 13d, 13e | 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1 | 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1

R

Ramon, Joseph, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Raymundi, *baiuli*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 5, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1a
Raymundus, *baiuli*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1
Raymundus, *episcopus Valentie*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Rebolledo, Ferdinandus de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Rebolledo, Ferdinandus de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Rebolledo, mossèn Fernando, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Reniu y Padró, Joseph, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Rey d'Aragó, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 5
Reyadell, Balthazar de, reverendo, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Reymir, Francisco, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Ribera, Pere Joan, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Riera y Pujol del Palmer, Francisco, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Riera, Jaume, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Rigalt, Miquel, argenter, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 7, 10
Ripellis, Raymundi de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Ripoll, Ocasius de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Rius, Joan, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10
Robolledo, Fferdinandus de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2
Roca y Julià, Joan Batista, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Rocabertino, Jaufridus de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 13, 17
Rocafort, Salvatoris, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Rocas, Massià, botiguer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Rochabertino, Dalmatius de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 13, 17
Rodericus, *archiepiscopus Tarrachone*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Rodon, Isidro, hortolà, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Rogent, Pau, cinter, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Roig de la Penya, Anthoni, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Roig i Sala, Antonius, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f | 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Roig y de Mendoza, Francisco, 70-1-13 (AH-001/13-3), doc. 10
Roig, Anthoni, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Roig, Bartholeomeo, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Roig, Francisci, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20
Roig, Francisco, alias Mas, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Rojas, Dominicus, *scriptor*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Rolf y Pou, Montserrat, negociant, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Romei, Barholomeu, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17

FUNDACIÓ NOGUERA

Romei, Francischo, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Ropit, Anthonio, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Ros, Anthonio, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Ros, Joan, brasser, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Ros, Joan, negociant, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Ros, Mariani, notari, 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1 | 70-1-12 (AH-001/12B), doc. 2
Ros, Sagismundus, *notarius*, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1
Ros, Segismundus, notari, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f | 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 9 | Carolo Quinto | 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 3 | 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1
Rosselli, Paulo, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 8, 9, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1c
Rosselló, Antoni, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Rosselló, Doctor Marius, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Roudor, Jacobus, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Rovira, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 16
Rovira, Raymundo de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Rovirola, *cancellarius*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 16
Rubí y Sabater, Pedro de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Rufalta, Mariani, *notarius*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 22

S

Sabater, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1e
Sabau, Joseph, sastre, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Saborit, Anton, adroguer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4, 5
Sacalta, Petrus, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Safont y Tria, Jaume, 70-1-13 (AH-001/13), doc. 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6 | 70-1-13 (AH-001/13-4), doc. 11
Safont, Matheu notari, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Saguí, Berenguer, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Sagui, Joannes, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Saguí, Pere, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 22
Sala de Valleix, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Sala, Anthoni pagès, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Sala, Antichus, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Sala, Joanne, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Sala, Narcisum, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Sala, Pera, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Salba, et de Vallesica, Michaelem, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 18, 19
San Pedro Azevedo, Balthazar de, escrivano de Cámara, 70-1-8 (AH-001/8), doc. 1
Sanchez, Alfonsum, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Sanchez, Alfonsum, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Sancta Pau, Petrum, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17

FUNDACIÓ NOGUERA

Sanromà, Bruno, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1 | 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5, 10
Sans, Ramon, procurador, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 0, 1e
Sansomas, Bruno, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Santa Pau, Pere de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17, 20
Santo Ilari, Romeo de, locumtenenti | 70-1-1 (AH-001/1), doc. 3
Santromà, Bruno, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Sapena, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13b, 13d, 13e | 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1
Sarriano, Bernardinus de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Sarriera, Francisco, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 7, 9, 10
Sarriera et de Gurb, Joannis, 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1
Sastrada, Petro, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Sauri, Jaume ferr, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Sauri, Salvador, notari, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Sauri, Salvatoris, notari, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 23, 24 | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 2
Saurí, Salvatoris, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Saurí, Sebastià, adroguer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Sayol, Jaume, boter, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10
Segui, Pau, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Segui, Pauli, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Sellent, Joannis, *scriba*, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Sellers, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 10
Sentís, don Joan, bisbe de Barcelona, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Serra Arnau, Hieònim, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13, 14, 15, 15a | 70-1-23(AH-001/3), doc. 1
Serra i Arnau, Jeròni, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Serra y Boïgas, Maria, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Serra y Roig, Francesch, fuster, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3
Serra, Bernabé, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Serra, Galceran, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Serra, Josephi Michaelis, notari, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 23 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1
Serra, Pedro, notario real, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Servat, Anthicus, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Setara, Jordi de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 16, 17
Setara, Jorge, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 12
Sibilia, Berenguer, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Simon et Riera, Josephus, notari, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 2, 10
Simon, Antiga, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Simón, Antoni Pauli, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 3
Simon, Joseph Antonio, secretario, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 4
Simon, Josephi, 70-1-12 (AH-001/12B), doc. 2 | 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3
Simon, March notari, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Simon, Martini, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 23 | 70-1-12 (AH-001/12B), doc. 2 | 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3

FUNDACIÓ NOGUERA

Simon, Martinus, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3f
Sisternes, Rafel, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 2
Soler y Barceló, Josep, manyà, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Soler y Barceló, Joseph, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Soler y Palau, Joan, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Soler, Margarida, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10
Soler, Marianna, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Soles, Marianna, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3
Sos, Leonardus de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Sotomayor, Idefonso de, bisbe de Barcelona, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Stor, micer, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Suárez de Figueroa et Corduba, Laurentius, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 15a, 16
Subirana, Ludovicus notari, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 22

T

Talarno, Arcadium de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Tarascó, Martí, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Tarascó, Martí, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Tarau, Felix, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3e | 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Tarau, Joseph, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5
Tarau, Theresa, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Tarragó, Anthonio, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Teixidor, Jacobus, *mercator*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 24
Téllez-Girón Gómez de Sandoval, Franciscus, *dux* de Ossuna, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1
Terça, Michaeli, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 13a, 13b, 13c, 13d, 13e, 14 | 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1
Terrades, Anton, sastre, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Terrats, Laurentio, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Terres, Jaume, mariner, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 10
Texam, Joannis, *notarii Barcinonense*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 3
Thomas, 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1
Thomàs, Pere, apothecari, 70-1-4 (AH001/04C), doc. 5
Thomas, Pere, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10
Tiana, Dn. Juan, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 1, 7, 9, 10
Tirez, Pere, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Toledo, don Fernando de, Prior, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 16, 17 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Toledo, Ferrando de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 12
Torner, Jaume, pagès, 70-1-13 (AH-001/13), doc. 0, 1
Torner, Jaume, síndich, 70-1-13 (AH-001/13-4), doc. 11
Torner, Miquel, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 5, 7, 9
Torner, Miquel, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3a, 3d, 3f | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-13 (AH-001/13-4), doc. 11
Torre, de la, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1

FUNDACIÓ NOGUERA

Torrelles, Petrus, *conservator regii patrimonii*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 8, 9, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1c
Torres, Anthoni, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 5, 6, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 11 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1a
Torres, Anthoni, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b
Torres, Sigismundo, *scriptore*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20
Torroella, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 8b
Torroella, Jacobi, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Tria, Anthonium, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 8, 9, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1c | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1c
Tria, Francisco, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 5
Trulls, Salvador, jove, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Tuylano, Raymundus de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17

U

Ubach, Ffrancesch, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 15a, 22 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Ubilla, Antonio, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 7, 9, 10

V

Vallmaior, Pere Pau, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 17
Velascho, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 8b
Veles, Marchione de los, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Vendrell, doctor Joseph, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 5, 10
Vergès y Subirà, Salvador, boter, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Vergés y Subirà, Salvador, boter, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Vergès, Miquel, sastre, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Verneda, Joannes Franciscus de, *locumtenentis*, 70-1-12 (AH-001/12B), doc. 2 | 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3
Vert, Jaume, mestre de cases, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Verthamon, Senador don Francisco de, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Vicco, Francisco de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Vico, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 3
Vidal, Andreas, *mercator*, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Vieta, Francesc, síndich, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 23
Vigo, Doctor Bonaventura, notari, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Vigo, Joan Antoni, notari, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Vila, Francesch, ferrer, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Vila, Joan, escultor, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4
Vila, Raymundum, *nottarium*, 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1
Viladamor, Anthonii, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 9a
Vilallonga, Magí, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Vilana Perlas, 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1 | 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3
Vilana Perlas, Raymundo de, 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1 | 70-1-12 (AH-001/12B), doc. 2 | 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3

FUNDACIÓ NOGUERA

Vilana, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 12 | 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1
Vilaplana, Andream, 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1
Vilaracuto, Joannes de, *maiordomus*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 5, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1a
Vilardell, Bernardus, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Vilardell, Gaspar alias Sala, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Vilardelli, Petro, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Vilarubia, Joanni, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Villegas, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Vinyes, Francesch, corder, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4
Vinyes, Joannem, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 9a
Vives, Raphaelem, 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1

X

Xacó, Martí, baster, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4, 10
Xammar, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Xuriguer, Joan, pagès, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 3, 4

Y

Yvern, Michael, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5

Z

Zambrana, Josephum de, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

Índex de topònims

A

Abspurgi, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Alamanya, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Alcaniçs, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Algarbe, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 13e
Algesire, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13d
Algezira, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 13e
Algezire, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 17
Algeziris, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Anglada, casa de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Antoni Roig y Llunell, torrent de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Aqualata, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Aqualate, *ville*, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Aragón, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Aragonum, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 2, 7, 9, 9a, 10, 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b, 1c , 1d, 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Argentona, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 10, 11, 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 3, 5 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1d, 1e | 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1d, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Arrouet, lloch anomenat, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1

FUNDACIÓ NOGUERA

Asturiarum, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Atenas y Neopatria, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Athenarum, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 2, 13a | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b, 1c, 1d, 1e | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Àustria, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 13e
Austrie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Borgoña, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Borgunya, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Brabantie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Bravant, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Bravante, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Burgundie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Burriach, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e

B

Badalona, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Balaguer, 70-1-13 (AH-001/13-4), doc. 11
Barcelona, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Barcelona, carrer de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Barcelona, Porta de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Barcelona, Portal de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Barcinone, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b, 1c, 1d, 2
Berga, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Blanes, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 12
Bon aire, carrer de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1

C

Cabrera, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 3, 5 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1d, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Cadaqués, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Calabrie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Calatayt, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 3
Calatayud, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Calatayut, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9
Camprrodon, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 4
Canària, illes de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Canariae, Insularum, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c
Canarie Insularum, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13d, 15 | 70-1-3

FUNDACIÓ NOGUERA

(AH-001/3), doc. 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Canet, vila de, 70-1-9 (AH-001/9), doc. 1
Cannyamàs, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Cappraria, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 10, 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1d, 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1d, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Castella, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 3, 7 | 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 3
Castelle, 70-1-1, (AH-001/1), doc. 11, 14, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 6, 9, 9a, 10, 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1
Castellfollit, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 4
Castilla, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e | 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3
Catà, torrent de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Cathaluña, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14
Cerdaña, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 16
Cerdanya, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Cerdenya, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Ceritanie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 2, 13a, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Cervera, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2 | 70-1-13 (AH-001/13-4), doc. 11
Cesarauguste, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Cirera, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Ciutat Freta, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 11 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1a
Ciutat Treta, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 5, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a
Civitate Treta, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 2, 3, 5 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a
Civitatis Barcinone, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 7,
Córcega, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Cordova 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7 | 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3
Córdova, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Cordubae, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d
Cordube, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Còrsega, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Corsice, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 2, 13a, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3

FUNDACIÓ NOGUERA

Croàcia, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Croaciae, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Croatie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Cuenca, 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3
Curullada, lloch de la, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1

D

Dalmatia, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Dalmatiae, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Dalmatie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Dertuze, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 9a
Dorrius, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1, 4

E

Espanya, 70-1-13 (AH-001/13-4), doc. 11

F

Feu, torrent den, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Flandes, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Flandes, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Flandrie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Flix y la Palma, baronia de, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Fogueras, torrent d'en, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Fogueres del Torrent, 70-1-5 (AH-001/05) doc. 1
França, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Franchiville, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 17
Franquesas del Vallès, las, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Franquesiarum Vallensis, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17

G

Galícia, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Galletiae, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-4 (AH-001/04A) doc, 3
Gallicia, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7 | 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3
Gallicie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e
Genís Ametller, torrent d'en, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Gerona, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1 | 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1, 4 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 3 | 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1 | 70-1-13 (AH-001/13-4), doc. 11
Gerunda, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Gerunde, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1
Gibraltar, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 r | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 13e

FUNDACIÓ NOGUERA

Gibraltaris, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 13a, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Giennis Algarbi, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 13a, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Gociano, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Gossiani, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Granada, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 13e | 70-1-12 (AH-001/12C) doc. 3
Granate, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Granatte, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Granollers, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a | 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Guadalaxara, 70-1-12 (AH-001/12C) doc. 3

H

Habsburgo, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Hierusalem, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Hispalis, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 13a, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Hospital de Sant Jaume i Santa Magdalena, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 2
Hospitali generali Sancte Crucis Barcinonae, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13d
Hostalrich, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 4
Hostalrique, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1
Hungarie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17

I

Igualada, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-13 (AH-001/13-4), doc. 11
Igualada, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Indiarum Orientalium et Occidentalium, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Indias Orientales y Occidentales, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Indias, illes, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Islas de Canaria, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Italie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14

FUNDACIÓ NOGUERA

J

Jaén, 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3
Jaume Seguí, torrent d'en, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Lleyda, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1, 4 | 70-1-13 (AH-001/13), doc. 2 | 70-1-13 (AH-001/13-4), doc. 11
Luçà, castell e baronia de, [f. 28v] 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11

L

La Garriga, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
La Roca en lo Vallès, castell de, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
La Rocha, castell de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 11
Legionis, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 6, 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Leó 70-1-1, (AH-001/1), doc. 12, 17
León, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e | 70-1-12 (AH-001/12C)doc. 3
Lérida, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 3 | 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1
Llavaneres, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 22 | 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Llavaneriis, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Llerona, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Llevadors, torrent de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21

M

Madrid, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 17
Madrit, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Maioricarum, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 2, 13a, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Mallorca, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Mallorques, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Martí Tarascó, sínia de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Mata, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Matarón, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 16
Matarone castri, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1,
Matarono, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 13, 17
Matorell, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Mediolani, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Meliti, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 17
Meresme, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e

FUNDACIÓ NOGUERA

| 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Milan, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Molina, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Monasterio Sancti Cucuffati Vallensis, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 4, 5, 6 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1a, 1b
Monbuy, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Monçó, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 13
Monçón, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Montalegre, 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 7, 10
Montissoni, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13b, 13d, 14 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2 | 70-1-7 (AH-001/7), doc. 1
Montjuïch, montanya de, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 4
Montsó, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1 AH-001/ 05 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Moyà, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Múrcia, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 ACA, C, reg. 3545, ff. 133r-141r | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 13e | 70-1-12 (AH-001/12C) doc. 3 | Jahen 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7, 13e
Murcie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 3
Murtiae, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1

N

Navarra, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Navarra, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Navarrae, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Navarre, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 8, 9, 10, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1c, 1d
Neapolis, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Neopatrie, 70-1-1 (AH-001/1)doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 2, 13a | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b, 1c, 1d, 1e | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3

O

Oristani, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Oritany, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7

P

Pau Colomer, torrent d'en, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 20 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Perpinyà, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Portalet, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Portugal, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e | 70-1-13 (AH-001/13), doc. 1

FUNDACIÓ NOGUERA

Portugalie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e
Portugallia, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2
Portugallie, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d
Pou de la Sínia, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Pou Devall, Lo 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 12 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Premià, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 3, 5 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1d, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Premiano, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 10, 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1d, 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1d, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Principado de Cataluña, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14

Q

Quintana d'en Soler del Pou, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1

R

Revalet, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Rome, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Rosas, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Rossellon, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Rossilionis, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, , 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 2, 13a, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Ruysellon, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 16

S

Salamanca, 70-1-12 (AH-001/12C) doc. 3
Sanct Genís de Vilaçar, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Sanct Julià de Argentona, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 21 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Sanct Pere de Premià, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Sanct Pheliu de Cabrera, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1

FUNDACIÓ NOGUERA

Sancte Marie Montiserrati, 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1b
Sancti Andree de Llevaneriis, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Sancti Cucuphatis Vallensi, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1
Sancti Felicis de Capraria, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21
Sancti Martini de Mata, 70-1-10 (AH-001/10), doc. 2
Sancti Petri de Premiano, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Sancti Phelicis de Cappraria, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Sancti Stephani de Tordera, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Sancto Cucuffato, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 6 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1b
Sant Andreu y Sant Vicens de Llavaneras, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3a | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Sant Boy, barca de, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Sant Culgat del Vallès, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Sant Pere, carrer de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Sant Vicens, parròquia, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 22
Sardenya, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Sardinie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 2, 13a, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Scicilia, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17
Scicilie Citerioris, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 17
Scicilie ulterioris, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 14, 17
Scicilie, 70-1-1 (AH-001/1) doc 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 7, 13a | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Serdanyola, 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1
Sevilla, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e | 70-1-12 (AH-001/12C)doc. 3
Sicília, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e
Sicilie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Sivilla, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17
St. Antoni de Pàdua, carrer de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
St. Joan, carrer de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
St. Martí de Mata, 70-1-4 (AH-001/04C) doc. 4
St. Pedor, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Stella, villa de, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 10, 17 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1d

T

Tarrachona, *civitatis*, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 14
Tarragona, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1 | 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3
Terra ferma del mar océano, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Tirol, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e

FUNDACIÓ NOGUERA

Tirol, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Tirolis, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Toledo, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 3, 7, 13e | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 2
Toleti, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 6, 13a | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e, 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1e
Toro, 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3
Torroella de Mongrí, 70-1-13 (AH-001/13), doc. 2, 9
Tortosa, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 9, 9a | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1 | 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 2, 3a | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 2 | 70-1-12 (AH-001/12), doc. 1
Treya, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Treyà, veïnat de, 70-1-13 (AH-001/13), doc. 0

U

Ungariae, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 2 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Ungria, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13e

V

València, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7
Valencie, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 13a, 13c, 13d, 15 | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Valentia, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11, 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 13e | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e, 2
Valentie, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 1, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1a, 1b, 1c, 1d | 70-1-4 (AH-001/04A), doc. 1, 3
Valladolid, 70-1-12 (AH-001/12C) doc. 3
Valleix, Riera de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Valleix, torrents de, 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Valleix, vehinat de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 21 | 70-1-4 (AH-001/04C), doc. 4 | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1
Vellve, parròchia de, 70-1-2 (AH-001/2), doc. 5
Vilaçar, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 10, 11, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc, 5 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1d
Vilanova, 70-1-4 (AH-001/4B), doc. 1
Vilassar, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 3, 5 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e | 70-1-5 (AH-001/05), doc. 1 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1d, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1
Vilassario, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2 | 70-1-6 (AH-001/06), doc. 1, 1e | 70-1-11 (AH-001/11), doc. 1

FUNDACIÓ NOGUERA

Ville Majoris, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 17
Viscaye et Molina, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 11 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 2, 15 | 70-1-3 (AH-001/3), doc. 1e
Viscaye, 70-1-1 (AH-001/1), doc. 12, 17 | 70-1-2 (AH-001/2), doc. 7

Z

Zamora, 70-1-12 (AH-001/12C), doc. 3

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

Índex general

Els privilegis mataronins: de la concessió de mercat setmanal (1294) a la confirmació del títol de ciutat (1779) 7
Pròleg 15
Introducció 21
Documents. 43
Índex de les transcripcions 625
Llista dels llibres de privilegis i canalars, ordenats per signatures arxivístiques 645
Llista dels privilegis i canalars per ordre cronològic . . . 659
Índex d'antropònims 673
Índex de topònims 697

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

Fundació Noguera, constituïda el 20 de juliol de 1976 pel notari de Barcelona Raimon Noguera Guzman

Antics presidents: Raimon Noguera Guzman
Lluís Figa i Faura
Josep M. Puig Salellas

Patronat

President: Joan J. López Burniol
Vocals: Robert Follia i Camps
Jordi Figa i López-Palop
Enric Brancós Núñez
Francesc-X. Francino i Batlle
Francesc Torrent i Cufí
Secretari: Lluís Jou i Mirabent
Director de Publicacions: Josep Maria Sans i Travé

Publicacions de la Fundació Noguera

Inventaris d'Arxius Notarials de Catalunya

— Vinyet Panyella: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Sitges*. Barcelona, 1981.

1. Antoni Jordà i Fernàndez: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Vilafranca del Penedès*. Barcelona, 1983.
2. Lluïsa Cases i Loscos: *Catàleg dels Protocols Notarials de Lleida*. Barcelona, 1983.
3. Lluïsa Cases i Loscos: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Tremp*. Barcelona, 1983.
4. Sebastià Bosom i Isern i Salvador Galceran i Vigué: *Catàleg dels Protocols de Puigcerdà*. Barcelona, 1983.
5. Pere Puig i Ustrell i Josep Sanllehí i Ubach: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Terrassa*. Barcelona, 1984.

FUNDACIÓ NOGUERA

6. Josefina MOLINERO: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Sabadell*. Barcelona, 1984.
7. Ramon PLANES I ALBETS: *Catàleg dels Protocols Notarials dels Arxius de Solsona*. Barcelona, 1985.
8. Montserrat CANELA I GARAYOA i Montse GARRABOU I PERES: *Catàleg dels Protocols de Cervera*. Barcelona, 1986.
9. Lluïsa CASES I LOSCOS i Imma OLLICH I CASTANYER: *Catàleg dels Arxius Notarials de Vic*. Barcelona, 1986.
10. Joan PAPELL I TARDIU: *Catàleg dels Protocols de Valls*. Barcelona, 1989.
11. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Barcelona*. Barcelona, 1990.
12. Albert TORRA PÉREZ i M. Luz RETUERTA JIMÉNEZ: *Catàleg dels Protocols Notarials de l'antic districte de Sant Feliu de Llobregat*. Barcelona, 1991.
13. Joan FARRÉ I VILADRICH: *Catàleg dels Protocols de Balaguer.* Barcelona, 1991.
14. J. M. PONS I GURI i Hug PALOU I MIQUEL: *Catàleg de l'Arxiu Històric Notarial d'Arenys de Mar.* Barcelona, 1992.
15. M. TORRAS, B. MASATS, R. VALDENEBRO, L. VIRÓS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Manresa*. Volum I. Barcelona, 1993.
16. M. TORRAS, B. MASATS, R. VALDENEBRO, L. VIRÓS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Manresa*. Volum II. Barcelona, 1993.
17. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Catàleg de l'Arxiu de Protocols del districte notarial de Sort*. Barcelona, 1995.
18. Anna SABANÉS ALBERICH: *Inventari de l'Arxiu de Protocols Notarials del Vendrell.* Barcelona, 1995.
19. Josep M. T. GRAU I PUJOL: *Catàleg del fons notarial del districte de Santa Coloma de Farners.* Barcelona, 1995.
20. M. A. ADROER I PELLICER, J. M. T. GRAU I PUJOL, J. MATAS I BALAGUER: *Catàleg dels Protocols del districte de Girona (I).* Barcelona, 1996.
21. Marta VIVES I SABATÉ: *L'Arxiu de Protocols del districte d'Igualada.* Barcelona, 1997.
22. Roser PUIG I TÀRRECH: *Catàleg dels protocols notarials dels antics districtes de Falset i Gandesa.* Barcelona, 2000.
23. Isabel COMPANYS I FARRERONS: *Catàleg dels protocols notarials de Tarragona (1472-1899).* Barcelona, 2000.
24. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segles XIII-XV.* Vol. I. Barcelona, 2001.
25. Rafel MESTRES I BOQUERA i Núria JORNET I BENITO: *Catàleg dels protocols notarials de Vilanova i la Geltrú.* Barcelona, 2001.
26. Joan FORT I OLIVELLA, Erika SERNA I COBA; Santi SOLER I SIMON: *Catàleg dels protocols del districte de Figueres (I).* Barcelona, 2001.
27. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVI.* Vol. II. Barcelona, 2003.
28. M. Àngels ADROER I PELLICER, Erika SERNA I COBA, Santi SOLER I SIMON: *Catàleg dels Protocols del districte de Figueres.* Vol. II. Barcelona, 2004.
29. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVII. 1601-1650*. Vol. III. Barcelona, 2004.
30. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVII. 1651-1700*. Vol. IV. Barcelona, 2006.
31. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVIII. 1701-1750*. Vol. V. Barcelona, 2009.

FUNDACIÓ NOGUERA

32. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVIII. 1751-1800*. Vol. VI. Barcelona, 2009.
33. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XIX. 1801-1862*. Vol. VII. Barcelona, 2012.
34. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XIX. 1863-1900*. Vol. VIII. Barcelona, 2013.
35. Marc AULADELL I AGULLÓ, Immaculada COSTA I VIARNÉS, Sílvia MANCEBO I GARCIA i Santi SOLER I SIMON: *Catàleg dels protocols del districte de la Bisbal d'Empordà (I)*. Barcelona, 2017.
36. Marc AULADELL I AGULLÓ, Immaculada COSTA I VIARNÉS, Sílvia MANCEBO I GARCIA i Santi SOLER I SIMON: *Catàleg dels protocols del districte de la Bisbal d'Empordà (II)*. Barcelona, 2017.
37. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XX. 1901-1940*. Vol. IX. Barcelona, 2019.

Textos i Documents

1. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. I. Barcelona, 1981.
2. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. II. Barcelona, 1982.
3. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. III. 1. Estudi jurídic. Barcelona, 1984.
4. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. III. 2. Diplomatari. Barcelona, 1984.
5. Antoni UDINA I ABELLÓ: *La successió testada a la Catalunya altomedieval*. Barcelona, 1984.
6. Joan BASTARDAS I PARERA: *Usatges de Barcelona*. Barcelona, 1984 (2.ª edició 1991).
7. Josep Maria PONS GURI: *El Cartoral de Santa Maria de Roca Rossa*. Barcelona, 1984.
8. Jesús ALTURO I PERUCHO: *L'Arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200*. Volum I. Barcelona, 1985.
9. Jesús ALTURO I PERUCHO: *L'Arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200*. Volum II. Barcelona, 1985.
10. Jesús ALTURO I PERUCHO: *L'Arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200*. Volum III. Barcelona, 1985.
11. Arcadi GARCIA I SANZ i Josep Maria MADURELL I MARIMON: *Societats Mercantils a Barcelona*. Volum I. Barcelona, 1986.
12. Arcadi GARCIA I SANZ i Josep Maria MADURELL I MARIMON: *Societats Mercantils a Barcelona*. Volum II. Barcelona, 1986.
13. Tomàs de MONTAGUT I ESTRAGUÉS: *El Mestre Racional a la Corona d'Aragó (1283-1419)*. Volum I. Barcelona, 1987.
14. Tomàs de MONTAGUT I ESTRAGUÉS: *El Mestre Racional a la Corona d'Aragó (1283-1419)*. Volum II. Barcelona, 1987.
15. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. IV. Barcelona, 1987.
16. Josep Maria PONS I GURI: *Les col·leccions de costums de Girona*. Barcelona, 1988.
17. Pere PUIG I USTRELL, Teresa CARDELLACH I GIMÉNEZ, Montserrat ROYES I PIJOAN i Judit TAPIOLAS I BADIELLA: *Pergamins de l'Arxiu Històric Comarcal de Terrassa, 1279-1387*. Barcelona, 1988.

FUNDACIÓ NOGUERA

18. Josep FERNÀNDEZ I TRABAL i Joan FERNÀNDEZ I TRABAL: *Inventari dels pergamins del Fons Mercader - Bell-lloc de l'Arxiu Històric Municipal de Cornellà de Llobregat (segles XI-XVIII)*. Volum I. Barcelona, 1989.
19. Josep FERNÀNDEZ I TRABAL i Joan FERNÀNDEZ I TRABAL: *Inventari dels pergamins del Fons Mercader - Bell-lloc de l'Arxiu Històric Municipal de Cornellà de Llobregat (segles XI-XVIII)*. Volum II. Barcelona, 1989.
20. Josep M. PONS I GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*. Volum I. Barcelona, 1989.
21. Josep M. PONS I GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana.* Volum II. Barcelona, 1989.
22. Josep M. PONS I GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana.* Volum III. Barcelona, 1989.
23. J. M. PONS I GURI i Jesús RODRÍGUEZ BLANCO: *Inventari dels pergamins de l'Arxiu Històric Municipal de Calella*. Barcelona, 1990.
24. Max TURULL I RUBINAT: *La configuració jurídica del municipi Baix-Medieval*. Barcelona, 1990.
25. María del Carmen ÁLVAREZ MÁRQUEZ: *La Baronia de la Conca d'Òdena.* Barcelona, 1990.
26. Margarida ANGLADA, M. Àngels FERNÁNDEZ i Concepció PETIT: *Els quatre llibres de la reina Elionor de Sicília a l'Arxiu de la Catedral de Barcelona.* Barcelona, 1992.
27. Jordi ANDREU I DAUFÍ, Josep CANELA I FARRÉ i M. Àngels SERRA I TORRENT: *El llibre de comptes com a font per a l'estudi d'un casal noble de mitjan segle XV. Primer llibre memorial començat per la senyora dona Sanxa Ximenis de Fox e de Cabrera e de Navalles.* Barcelona, 1992.
28. Josep M. SANS I TRAVÉ: *Dietari o Llibre de Jornades (1411-1484) de Jaume Safont.* Barcelona, 1992.
29. Montserrat BAJET I ROYO: *El mostassaf de Barcelona i les seves funcions en el segle XVI. Edició del "Llibre de les Ordinations".* Barcelona, 1994.
30. Josep HERNANDO: *Llibres i lectors a la Barcelona del segle XIV.* Volum I. Barcelona, 1995.
31. Josep HERNANDO: *Llibres i lectors a la Barcelona del segle XIV.* Volum II. Barcelona, 1995.
32. Maria Mercè COSTA I PARETAS: *La casa de Xèrica i la seva política en relació amb la monarquia de la Corona d'Aragó (segles XIII-XIV)*. Barcelona, 1998.
33. Antoni UDINA I ABELLÓ: *Els testaments dels comtes de Barcelona i dels reis de la Corona d'Aragó. De Guifré Borrell a Joan II.* Barcelona, 2001.
34. Ricardo CIERBIDE: *Edició crítica dels manuscrits catalans inèdits de l'orde de Sant Joan de Jerusalem (segles XIV-XV)*. Barcelona, 2002.
35. Agustí ALCOBERRO: *L'exili austriacista (1713-1747)*. Volum I. Barcelona, 2002.
36. Agustí ALCOBERRO: *L'exili austriacista (1713-1747)*. Volum II. Barcelona, 2002.
37. Josep Maria SANS I TRAVÉ: *El* Llibre Verd *del pare Jaume Pasqual. Primera història del monestir de Vallbona.* Barcelona, 2002.
38. Josep M. PONS I GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*. Volum IV. Barcelona, 2006.
39. José Enrique RUIZ-DOMÈNEC: *Quan els vescomtes de Barcelona eren. Història, crònica i documents d'una família catalana dels segles X, XI i XII.* Barcelona, 2006.
40. Eulàlia MIRALLES (ed.): Antoni VILADAMOR, *Història general de Catalunya*. Volum I. Barcelona, 2007.
41. Eulàlia MIRALLES (ed.): Antoni VILADAMOR, *Història general de Catalunya*. Volum II. Barcelona, 2007.

FUNDACIÓ NOGUERA

42. Josefina MUTGÉ I VIVES: *El monestir benedictí de Sant Pau del Camp de Barcelona a través de la documentació de cancelleria reial de l'Arxiu de la Corona d'Aragó (1287-1510)*. Barcelona, 2008.
43. Rodrigue TRÉTON (ed.): *El llibre de les monedes de Barcelona i dels florins d'or d'Aragó. Compilació redactada per Jaume Garcia, arxiver reial de Barcelona, per a ús de la seca de Perpinyà*. Barcelona, 2009.
44. Joan PAPELL i TARDIU (ed.): *Compendium abreviatum. Còdex del monestir de Santa Maria de Santes Creus dels segles XV i XVI, de Fra Bernat Mallol i fra Joan Salvador.* Barcelona, 2009.
45. Montserrat DURAN PUJOL (ed.): *Llibre de la confraria y offici de perayres de la vila de Igualada, en lo qual estan continuadas las ordinacions y determinacions de dit offici, tretas del llibre de la confraria de perayres de la ciutat de Barcelona (1614-1887)*. Volum I. Barcelona, 2012.
46. Montserrat DURAN PUJOL (ed.): *Llibre de la confraria y offici de perayres de la vila de Igualada, en lo qual estan continuadas las ordinacions y determinacions de dit offici, tretas del llibre de la confraria de perayres de la ciutat de Barcelona (1614-1887)*. Volum II. Barcelona, 2012.
47. Carles DÍAZ MARTÍ (ed.): *La primera crònica del monestir de Sant Jeroni de la Murtra (1413-1604) de Francesc Talet.* Barcelona, 2013.
48. Joan FERRER I GODOY (ed.): *Actes i resolucions. Sant Joan de les Abadesses en època moderna 1630-1859*. Volum I. Barcelona, 2013.
49. Joan FERRER I GODOY (ed.): *Actes i resolucions. Sant Joan de les Abadesses en època moderna 1630-1859*. Volum II. Barcelona, 2013.
50. Rodrigue TRÉTON: *Liber Feudorum A. Les investigacions sobre els feus dels reis Jaume I i Jaume II de Mallorca 1263-1294 (Cerdanya, Capcir, Conflent, Vall de Ribes, Ripollès, Vallespir i vegueria de Camprodon)*. Volum I. Barcelona, 2013.
51. Rodrigue TRÉTON: *Liber Feudorum A. Les investigacions sobre els feus dels reis Jaume I i Jaume II de Mallorca 1263-1294 (Cerdanya, Capcir, Conflent, Vall de Ribes, Ripollès, Vallespir i vegueria de Camprodon)*. Volum II. Barcelona, 2013.
52. Jordi BOLÒS i Imma SÀNCHEZ-BOIRA: *Inventaris i encants conservats a l'Arxiu Capitular de Lleida (segles XIV-XVI)*. Volum I. Barcelona, 2014.
53. Jordi BOLÒS i Imma SÀNCHEZ-BOIRA: *Inventaris i encants conservats a l'Arxiu Capitular de Lleida (segles XIV-XVI)*. Volum II. Barcelona, 2014.
54. Jordi BOLÒS i Imma SÀNCHEZ-BOIRA: *Inventaris i encants conservats a l'Arxiu Capitular de Lleida (segles XIV-XVI)*. Volum III. Barcelona, 2014.
55. Vicenç RUIZ GÓMEZ: *Els pergamins documentals de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona (1142-1500)*. Barcelona, 2014.
56. Joan Maria QUIJADA BOSCH i Neus SÁNCHEZ PIÉ: *De Rebus Gestis Ecclesiae. Els llibres de notes del capítol catedral de Tarragona (1734-1930).* Barcelona, 2014.
57. Isabel COMPANYS FARRERONS i Montserrat SANMARTÍ ROSET: *El primer llibre d'inventaris i encants del notari de Tarragona Bernat Gendre (1577-1597)*. Barcelona, 2015.
58. Isabel COMPANYS FARRERONS i Montserrat SANMARTÍ ROSET: *El llibre segon d'inventaris i encants del notari de Tarragona Bernat Gendre (1579-1612)*. Barcelona, 2015.
59. Gaspar FELIU I MONTFORT: *Els primers llibres de la Taula de Canvi de Barcelona*. Volum I. Barcelona, 2016.
60. Gaspar FELIU I MONTFORT: *Els primers llibres de la Taula de Canvi de Barcelona*. Volum II. Barcelona, 2016.

FUNDACIÓ NOGUERA

Textos i Documents. "Maior"

1. Jesús MASSIP I FONOLLOSA i altres: *Costums de Tortosa.* Barcelona, 1996 (format 22 × 31 cm).
2. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar.* Barcelona, 2001.

Estudis

1. AA. DD.: *Estudis sobre història de la Institució Notarial a Catalunya, en honor de Raimon Noguera*. Barcelona, 1988.
2. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya.* I. Actes del Ir Simposi Internacional de 1990. Barcelona, 1991.
3. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya.* II. Actes del IIn Simposi Internacional de 1991. Barcelona, 1992.
4. Ángel MARTÍNEZ SARRIÓN: *Monjos i clergues a la recerca del Notariat. Estudi dels documents llatins de l'abadia de Sankt Gallen (segles VIII-XII).* Barcelona, 1992.
5. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *Ius proprium - Ius commune a Europa. El dret comú i Catalunya*, III. Actes del IIIr Simposi Internacional de 1992: *Homenatge al professor André Gouron amb motiu de la seva investidura com a Doctor Honoris Causa per la Universitat de Barcelona.* Barcelona, 1993.
6. Arcadi GARCIA I SANZ i Núria COLL I JULIÀ †: *Galeres mercants catalanes dels segles XIV i XV,* Barcelona, 1994.
7. AA. DD.: *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català.* Barcelona, 1994.
8. Belén MORENO CLAVERÍAS: *La contractació agrària a l'Alt Penedès durant el segle XVIII. El contracte de rabassa morta i l'expansió de la vinya*. Barcelona, 1995.
9. Josep M. PUIG SALELLAS: *De remences a rendistes: els Salellas (1322-1935).* Barcelona, 1996.
10. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya, IV.* Actes del IVt Simposi Internacional de 1994: *Homenatge al professor Josep M. Gay Escoda.* Barcelona, 1995.
11. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya, V.* Actes del Vè Simposi Internacional de 1995. Barcelona, 1996.
12. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya, VI.* Actes del VIè Simposi Internacional de 1996. Barcelona, 1997.
13. Jaume CODINA: *Contractes de matrimoni al delta del Llobregat.* Barcelona, 1997.
14. Maria Adela FARGAS PEÑARROCHA: *Família i poder a Catalunya, 1516-1626. Les estratègies de consolidació de la classe dirigent.* Barcelona, 1997.
15. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya, VII.* Actes del VIIè Simposi Internacional de 1997. Barcelona, 1998.
16. Tomàs LÓPEZ PIZCUETA: *La Pia Almoina de Barcelona (1161-1350). Estudi d'un patrimoni eclesiàstic català baixmedieval.* Barcelona, 1998.
17. Josep M. CRUSELLES: *Els notaris de la ciutat de València. Activitat professional i comportament social a la primera meitat del segle XV.* Barcelona, 1998.
18. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya, VIII.* Actes del VIIIè Simposi Internacional de 1998. Barcelona, 1999.

FUNDACIÓ NOGUERA

19. Josep SERRANO DAURA (ed.): *El territori i les seves institucions històriques.* Actes de les Jornades d'Estudi. Volum I. Barcelona, 1999.
20. Josep SERRANO DAURA (ed.): *El territori i les seves institucions històriques.* Actes de les Jornades d'Estudi. Volum II. Barcelona, 1999.
21. Anna RICH ABAD: *La comunitat jueva de Barcelona entre 1348 i 1391 a través de la documentació notarial.* Barcelona, 1999.
22. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya,* IX. Actes del IXè Simposi Internacional de 1999: *La família i el seu patrimoni.* Barcelona, 2000.
23. AA. DD.: *Actes del II Congrés d'Història del Notariat Català.* Barcelona, 2000.
24. Jordi FIGA I LÓPEZ-PALOP (ed.): *Miscel·lània Lluís Figa i Faura.* Barcelona, 2000.
25. Josep SERRANO I DAURA: *Senyoriu i municipi a la Catalunya Nova. Comandes de Miravet, d'Orta, d'Ascó i de Vilalba i baronies de Flix i d'Entença.* Volum I. Barcelona, 2000.
26. Josep SERRANO I DAURA: *Senyoriu i municipi a la Catalunya Nova. Comandes de Miravet, d'Orta, d'Ascó i de Vilalba i baronies de Flix i d'Entença.* Volum II. Barcelona, 2000.
27. Daniel PIÑOL I ALABART: *El notariat públic al Camp de Tarragona. Història, activitat, escriptura i societat (segles XIII-XIV).* Barcelona, 2000.
28. Maria VILAR I BONET: *Els béns del Temple a la Corona d'Aragó en suprimir-se l'orde,* Barcelona, 2000.
29. Cristina BORAU: *Els promotors de capelles i retaules en la Barcelona del segle XIV.* Barcelona, 2003.
30. Alfons ZARZOSO: *Medicina i Il·lustració a Catalunya.* Barcelona, 2004.
31. Santiago DE LLOBET MASACHS: *El matrimoni infantil a Catalunya i Europa*. Barcelona, 2005.
32. Joaquim ALBAREDA SALVADÓ: *El "cas dels catalans". La conducta dels aliats arran de la Guerra de Successió (1705-1742)*. Barcelona, 2005.
33. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ: *Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya a la segona meitat del segle XVII*. Barcelona, 2006.
34. Imma PUIG ALEU: *Una visita pastoral al Baix Empordà als anys 1420-1423*. Barcelona, 2006.
35. Maria GARGANTÉ LLANES: *Arquitectura religiosa del segle XVIII a la Segarra i l'Urgell. Condicionants, artífexs i pràctica constructiva*. Barcelona, 2006.
36. Martín RODRIGO Y ALHARILLA: *Indians a Catalunya: capitals cubans en l'economia catalana* . Barcelona, 2007.
37. Victòria ALMUNI BALADA: *La catedral de Tortosa als segles del gòtic*, volum I, Barcelona, 2007.
38. Victòria ALMUNI BALADA: *La catedral de Tortosa als segles del gòtic*, volum II, Barcelona, 2007.
39. Nativitat CASTEJÓN DOMÈNECH: *Aproximació a l'estudi de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona. Repertori documental del segle XV.* Barcelona, 2007.
40. Jaume AUFERIL I BEA (ed.): Antoni VALLMANYA, *Poesies*. Barcelona, 2007.
41. Carles VELA I AULESA: *Especiers i candelers a Barcelona a la baixa edat mitjana. Testaments, família i sociabilitat,* Volum I, Barcelona, 2007.
42. Carles VELA I AULESA: *Especiers i candelers a Barcelona a la baixa edat mitjana. Testaments, família i sociabilitat,* Volum II, Barcelona, 2007.
43. Lluís MONJAS MANSO: *La reforma eclesiàstica i religiosa de la província eclesiàstica Tarraconense al llarg de la baixa edat mitjana*. Barcelona, 2008.
44. Joan SOLER I JIMÉNEZ: *La formació de la Pobla de Santa Pau a redós del castell dels barons (1248-1331).* Barcelona, 2008.

FUNDACIÓ NOGUERA

45. Jordi MORELLÓ BAGET: *Municipis sota la senyoria dels creditors de censals: la gestió del deute públic a la baronia de la Llacuna (segle XV)*. Barcelona, 2008.
46. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle XVI (1587-1594)*. Volum I. Barcelona, 2008.
47. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle XVI (1587-1594)*. Volum II. Barcelona, 2009.
48. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle XVI (1587-1594)*. Volum III. Barcelona, 2009.
49. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle XVI (1587-1594)*. Volum IV. Barcelona, 2009.
50. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle XVI (1587-1594)*. Volum V. Barcelona, 2009.
51. Eduard MARTÍ FRAGA: *La classe dirigent catalana. Els membres de la Conferència dels Tres Comuns i del Braç Militar (1697-1714)*. Barcelona, 2009.
52. Roser SABANÉS I FERNÁNDEZ: *Els concilis ilerdenses de la província eclesiàstica Tarraconense a l'edat mitjana (546-1460)*. Barcelona, 2009.
53. Xavier SOLÀ I COLOMER: *El monestir de Santa Maria d'Amer a l'època moderna: religió, cultura i poder. De la reforma benedictina a la vigília de les desamortitzacions (1592-1835)*. Volum I. Barcelona, 2010.
54. Xavier SOLÀ I COLOMER: *El monestir de Santa Maria d'Amer a l'època moderna: religió, cultura i poder. De la reforma benedictina a la vigília de les desamortitzacions (1592-1835)*. Volum II. Barcelona, 2010.
55. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ: *La mitjana noblesa catalana a la darreria de l'etapa foral*. Barcelona, 2010.
56. Manuel GÜELL: *Els Margarit de Castell d'Empordà. Família, noblesa i patrimoni a l'època moderna*. Barcelona, 2011.
57. Josep M. GIRONELLA I GRANÉS: *Els molins i les salines de Castelló d'Empúries al segle XIV. La mòlta de cereals, el batanatge de teixits i l'obtenció de sal en una vila catalana baixmedieval.* Barcelona, 2010.
58. Llorenç FERRER I ALÒS: *Sociologia de la industrialització. De la seda al cotó a la Catalunya central (segles XVIII-XIX)*. Barcelona, 2011.
59. Elvis MALLORQUÍ: *Parròquia i societat rural al bisbat de Girona, segles XIII-XIV*. Barcelona, 2011.
60. Jordi ROCA VERNET: *La Barcelona revolucionària i liberal: exaltats, milicians i conspiradors*. Barcelona, 2011.
61. Josep CAPDEFERRO PLA: *Ciència i experiència. El jurista Fontanella (1575-1649) i les seves cartes*. Barcelona, 2012.
62. Montserrat RICHOU I LLIMONA: *La terra, la família i la mort al Baix Maresme (1348-1486)*. Barcelona, 2012.
63. Pere GIFRE RIBAS: *Els senyors útils i propietaris de mas. La formació històrica d'un grup social pagès (vegueria de Girona, 1486-1730)*. Barcelona, 2012.
64. Elisa BADOSA I COLL †: *La Barcelona del barroc a través d'una família de comerciants: els Amat*. Barcelona, 2012.
65. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ: *Felip IV i Catalunya*. Barcelona, 2013.
66. Jaume FULLOLA FUSTER: *Mequinensa: de l'aïllament agrari a l'eclosió minera*. Barcelona, 2013.

FUNDACIÓ NOGUERA

67. Vicent BAYDAL SALA: *Guerra, relacions de poder i fiscalitat negociada: els orígens del contractualisme al regne de València (1238-1330)*. Barcelona 2014.
68. Lluïsa PLA I TOLDRÀ: *Els Girona. La gran burgesia catalana del segle XIX*. Barcelona, 2014.
69. Francesc AMORÓS I GONELL: *La Guerra de Successió i l'Orde de Malta a Catalunya. Política, finances i llinatges: 1700-1715*. Barcelona, 2014.
70. Adrià CASES IBÁÑEZ: *Guerra i quotidianitat militar a la Catalunya del canvi dinàstic (1705-1714)*. Barcelona, 2015.
71. Ivan ARMENTEROS MARTÍNEZ: *L'esclavitud a la Barcelona del Renaixement (1479-1516). Un port mediterrani sota la influència del primer tràfic negrer*. Barcelona, 2015.
72. Albert ESTRADA-RIUS: *La Casa de la Moneda de Barcelona. Les seques reials i els col·legis d'Obrers i de Moneders a la Corona d'Aragó (1208-1714)*. Barcelona, 2015.
73. Joan-Xavier QUINTANA I SEGALÀ: *Notaris carlins a Catalunya (1833-1840)*. Barcelona, 2016.
74. Margarita COSTA TROST: *Ramon Frederic Vilana-Perlas i Camarasa, marquès de Rialp, i el Regomir de Barcelona*. Barcelona, 2016.
75. Xevi CAMPRUBÍ: *L'impressor Rafael Figueró (1642-1726) i la premsa a la Catalunya del seu temps*. Barcelona, 2018.
76. Judit VIDAL BONAVILA: *L'aprofitament del mar en els segles XVI i XVII: estudi comparatiu de les almadraves de la Corona d'Aragó*. Barcelona, 2018.
77. Salvatore MARINO: *El* Memorial dels Infants. *Edició crítica d'una font per a l'estudi de la infància a la Barcelona del segle XV*. Barcelona, 2019.
78. Josep SAN RUPERTO ALBERT: *Emprenedors transnacionals. Les trajectòries econòmiques i d'ascens social dels Cernezzi i Odescalchi a la Mediterrània occidental (ca. 1590-1689)*. Barcelona, 2019.
79. Albert REIXACH SALA: *Institucions locals i elits a la Catalunya baixmedieval (Girona, 1345-1445)*. Volum I. Barcelona, 2019.
80. Albert REIXACH SALA: *Institucions locals i elits a la Catalunya baixmedieval (Girona, 1345-1445)*. Volum II. Barcelona, 2019.
81. Albert MARTÍNEZ I ELCACHO: *Les argenteres de Falset (1342-1358). Gestió, control i registre de l'explotació minera i metal·lúrgica de la plata a la Catalunya medieval*. Barcelona, 2019.
82. Carles DÍAZ MARTÍ: *El primer segle dels jerònims a Catalunya. Sant Jeroni de la Vall d'Hebron i Sant Jeroni de la Murtra (1393-1500)*. Barcelona, 2019.

Acta Notariorum Cataloniae

1. Laureà PAGAROLAS I SABATÉ: *El protocol del notari Bonanat Rimentol de 1351*. Barcelona, 1991.
2. Pere PUIG I USTRELL: *Capbreu primer de Bertran acòlit, notari de Terrassa, 1237-1242*. Volum I. Barcelona, 1992.
3. Pere PUIG I USTRELL: *Capbreu primer de Bertran acòlit, notari de Terrassa, 1237-1242*. Volum II. Barcelona, 1992.
4. J. HERNANDO, J. FERNÀNDEZ, J. GÜNZBERG: *Liber examinationis notariorum civitatis Barchinone (1348-1386)*. Barcelona, 1992.
5. G. GONZALVO, M. C. COLL, O. SAMPRÓN: *El protocol del notari Pere de Folgueres (1338)*. Barcelona, 1996.

FUNDACIÓ NOGUERA

6. Rafael GINEBRA I MOLINS: *El Manual primer de l'Arxiu de la Cúria Fumada de Vic (1230-1233)*. Volum I. Barcelona, 1998.
7. Rafael GINEBRA I MOLINS: *El Manual primer de l'Arxiu de la Cúria Fumada de Vic (1230-1233)*. Volum II. Barcelona, 1998.
8. Miquel FORRELLAD SOLÀ: *Manual de Francesc Ajac, notari de Sabadell, 1400-1402*. Barcelona, 1998.
9. M. C. COLL, X. CAZENEUVE, J. HERNANDO: *El manual de Joan de Cabreny (1385-1386)*. Barcelona, 1999.
10. Rafel GINEBRA I MOLINS, Anna Maria DE ROCAFIGUERA I GARCIA, Jordi VILAMALA I SALVANS: *El manual de 1641 de Joan Francesc Torrellebreta, notari de Vic*. Barcelona, 2001.
11. Joan PAPELL I TARDIU: *El manual de les escriptures públiques d'Ignasi Cases i Ferrer, notari de Valls (1790-1791)*. Volum I. Barcelona, 2001.
12. Joan PAPELL I TARDIU, *El manual de les escriptures públiques d'Ignasi Cases i Ferrer, notari de Valls (1790-1791)*. Volum II. Barcelona, 2001.
13. Miquel TORRAS I CORTINA: *El manual del notari Pere Pau Solanelles de l'escrivania pública d'Igualada (1475-1479)*. Volum I. Barcelona, 2003.
14. Miquel TORRAS I CORTINA: *El manual del notari Pere Pau Solanelles de l'escrivania pública d'Igualada (1475-1479)*. Volum II. Barcelona, 2003.
15. Joan PEYTAVÍ DEIXONA: *El manual de 1700 de Jaume Esteve, notari de Perpinyà*. Barcelona, 2004.
16. Teresa ALEIXANDRE I SEGURA: *El Liber Iudeorum núm. 90 de l'Aleixar*. Barcelona, 2004.
17. Hug PALOU i MIQUEL: *Els* libri notularum *de Santa Coloma de Queralt (1240-1262)*. Volum I. Barcelona, 2009.
18. Hug PALOU i MIQUEL: *Els* libri notularum *de Santa Coloma de Queralt (1240-1262)*. Volum II. Barcelona, 2009.
19. Isabel COMPANYS I FARRERONS: *El protocol de 1850 del notari de Reus Francesc Sostres i Soler i del seu connotari Magí Sostres i Torra, naturals de Calaf*. Volum I. Barcelona, 2009.
20. Isabel COMPANYS I FARRERONS: *El protocol de 1850 del notari de Reus Francesc Sostres i Soler i del seu connotari Magí Sostres i Torra, naturals de Calaf*. Volum II. Barcelona, 2009.
21. Pilar MEILÁN CAMPO: *Manual de Marina de Josep Serra, notari de Mataró (1774-1775)*. Barcelona, 2010.
22. Rubén MOLINA I CAMPOY i Aymat CATAFAU CASTELLET: *La nòtula del notari Bernat Frigola de Cotlliure*. Barcelona, 2011.
23. Carme MUNTANER I ALSINA: *El Manual de Joan Pau Ferrer i Sala, notari de Sitges (1794-1796)*. Volum I. Barcelona, 2013.
24. Carme MUNTANER I ALSINA: *El Manual de Joan Pau Ferrer i Sala, notari de Sitges (1794-1796)*. Volum II. Barcelona, 2013.
25. Ricard Jordi BAÑÓ I ARMIÑANA*: Un notal alcoià dels anys 1296-1303*. Barcelona, 2013.
26. Joan SALVADÓ I MONTORIOL: *Vintè manual de Francesc Duran, notari de Barcelona. 1714*. Barcelona, 2014.
27. Albert RUBIÓ I SERRAT i Rafel GINEBRA I MOLINS: *El manual onzè d'Antoni Bosch, notari de Vic, de 1713-1714*. Barcelona, 2014.
28. Roser PUIG I TÀRRECH: *El manual de 1780 de Josep Clot Blet, notari de Reus*. Barcelona, 2015.

FUNDACIÓ NOGUERA

Llibres de Privilegis

1. Max TURULL I RUBINAT, Montserrat GARRABOU I PERES, Josep HERNANDO I DELGADO i Josep M. LLOBET I PORTELLA: *Llibre de Privilegis de Cervera, 1182-1456*. Barcelona, 1991.
2. J. VALLÉS, J. VIDAL, M. C. COLL i J. M. BOSCH: *El Llibre Verd de Vilafranca*. Volum I. Barcelona, 1992.
3. J. VALLÉS, J. VIDAL, M. C. COLL i J. M. BOSCH: *El Llibre Verd de Vilafranca*. Volum II. Barcelona, 1992.
4. Antoni MAYANS I PLUJÀ i XAVIER PUIGVERT I GURT: *Llibre de Privilegis d'Olot (1315-1702)*. Barcelona, 1995.
5. Marc TORRAS I SERRA: *Llibre Verd de Manresa (1218-1902)*. Barcelona, 1996.
6. G. GONZALVO, J. HERNANDO, F. SABATÉ, M. TURULL i P. VERDÉS: *Els llibres de privilegis de Tàrrega (1058-1473)*. Barcelona, 1997.
7. Christian GUILLERÉ: *Llibre Verd de la ciutat de Girona (1144-1533)*. Barcelona, 2000.
8. Griselda JULIOL I ALBERTÍ: *Llibre Vermell de la ciutat de Girona (1188-1624)*. Barcelona, 2001.
9. Antoni COBOS FAJARDO: *Llibre de Privilegis de la vila de Figueres (1267-1585)*. Barcelona, 2004.
10. Teresa CARDELLACH I GIMÉNEZ, Pere PUIG I USTRELL, Vicenç RUIZ I GÓMEZ i Joan SOLER I JIMÉNEZ: *Llibre de privilegis de la vila i el terme de Terrassa (1228-1652)*, Barcelona, 2006.
11. Anna GIRONELLA DELGÀ: *Llibre groc de la ciutat de Girona*. Barcelona, 2007.
12. Joan VILLAR I TORRENT: *Llibre de privilegis de Palafrugell (1250-1724)*. Barcelona, 2007.
13. Sebastià BOSOM i Susanna VELA: *Llibre de privilegis de la vila de Puigcerdà*. Barcelona, 2007.
14. Sebastià BOSOM i Susanna VELA: *Llibre de les provisions reials de la vila de Puigcerdà*. Barcelona, 2009.
15. Vicent GARCIA EDO: *El Llibre Verd de Perpinyà (segle XII-1395)*. Barcelona, 2010.
16. Jesús RODRÍGUEZ BLANCO i Alexis SERRANO MÉNDEZ: *Els llibres de privilegis i canalars de Mataró (1294-1819)*. Barcelona, 2020.

Diplomataris

1. Josep Maria MARQUÈS: *Cartoral, dit de Carlemany, del bisbe de Girona (s. IX-XIV)*. Volum I. Barcelona, 1993.
2. Josep Maria MARQUÈS: *Cartoral, dit de Carlemany, del bisbe de Girona (s. IX-XIV)*. Volum II. Barcelona, 1993.
3. Pau MORA - Lorenzo ANDRINAL: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de La Real de Mallorca, 1361-1386*. Volum I. Barcelona, 1993.
4. Pau MORA - Lorenzo ANDRINAL: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de La Real de Mallorca, 1361-1386*. Volum II. Barcelona, 1993.
5. Maria PARDO I SABARTÉS: *Mensa episcopal de Barcelona (878-1299)*. Barcelona, 1994.
6. Albert BENET I CLARÀ: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (segles IX-X)*. Barcelona, 1994.
7. Esteve PRUENCA I BAYONA: *Diplomatari de Santa Maria d'Amer*. Barcelona, 1995.
8. Pere PUIG I USTRELL: *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa. Diplomatari dels segles X i XI*. Volum I. Barcelona, 1995.

FUNDACIÓ NOGUERA

9. Pere PUIG I USTRELL: *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa. Diplomatari dels segles x i xi*. Volum II. Barcelona, 1995.
10. Pere PUIG I USTRELL: *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa. Diplomatari dels segles x i xi*. Volum III. Barcelona, 1995.
11. Antoni VIRGILI: *Diplomatari de la catedral de Tortosa (1062-1193)*. Barcelona, 1997.
12. Josep M. MARQUÈS: *Col·lecció diplomàtica de Sant Daniel de Girona (924-1300)*. Barcelona, 1997.
13. Ramon MARTÍ: *Col·lecció diplomàtica de la Seu de Girona (817-1100)*. Barcelona, 1997.
14. Xavier PÉREZ I GÓMEZ: *Diplomatari de la cartoixa de Montalegre (segles x-xii)*. Barcelona, 1998.
15. Andreu GALERA I PEDROSA: *Diplomatari de la vila de Cardona (anys 966-1276)*. Barcelona, 1998.
16. Ramon SAROBE: *Col·lecció diplomàtica de la Casa del Temple de Gardeny (1070-1200)*. Volum I. Barcelona, 1998.
17. Ramon SAROBE: *Col·lecció diplomàtica de la Casa del Temple de Gardeny (1070-1200)*. Volum II. Barcelona, 1998.
18. Gaspar FELIU i Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Volum I. Barcelona, 1999.
19. Gaspar FELIU i Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Volum II. Barcelona, 1999.
20. Gaspar FELIU i Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Volum III. Barcelona, 1999.
21. Jesús ALTURO I PERUCHO: *Diplomatari d'Alguaire i del seu monestir santjoanista de 1076 a 1244*. Barcelona, 1999.
22. M. Josepa ARNALL I JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1293-1515)*. Volum I. Barcelona, 2000.
23. M. Josepa ARNALL I JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1293-1515)*. Volum II. Barcelona, 2000.
24. Pere PUIG, Vicenç RUIZ i Joan SOLER: *Diplomatari de Sant Pere i Santa Maria d'Ègara. Terrassa, 958-1207*. Barcelona, 2001.
25. Antoni VIRGILI (ed.): *Diplomatari de la catedral de Tortosa (1193-1212). Episcopat de Gombau de Santa Oliva*. Barcelona, 2001.
26. Antoni BACH I RIU: *Diplomatari de l'Arxiu Diocesà de Solsona (1101-1200)*. Volum I. Barcelona, 2002.
27. Antoni BACH I RIU: *Diplomatari de l'Arxiu Diocesà de Solsona (1101-1200)*. Volum II. Barcelona, 2002.
28. Josep M. PONS I GURI i Hug PALOU I MIQUEL: *Un cartoral de la canònica agustiniana de Santa Maria del castell de Besalú (segles x-xv)*. Barcelona, 2002.
29. Manuel PASTOR I MADALENA: *El cartulari de Xestalgar: memòria escrita d'un senyoriu valencià*. Barcelona, 2004.
30. M. Josepa ARNALL I JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1517-1713)*. Volum III. Barcelona, 2005.
31. M. Josepa ARNALL I JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1517-1713)*. Volum IV. Barcelona, 2005.
32. Arxiu Municipal de Girona: *Catàleg de pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*. Volum I. Barcelona, 2005.

FUNDACIÓ NOGUERA

33. Arxiu Municipal de Girona: *Catàleg de pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*. Volum II. Barcelona, 2005.

34. Arxiu Municipal de Girona: *Catàleg de pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*. Volum III. Barcelona, 2005.

35. Joan PAPELL I TARDIU: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Santes Creus (975-1225)*. Volum I. Barcelona, 2005.

36. Joan PAPELL I TARDIU: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Santes Creus (975-1225)*. Volum II. Barcelona, 2005.

37. Josep BAUCELLS, Àngel FÀBREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum I. Barcelona, 2006.

38. Josep BAUCELLS, Àngel FÀBREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum II. Barcelona, 2006.

39. Josep BAUCELLS, Àngel FÀBREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum III. Barcelona, 2006.

40. Josep BAUCELLS, Àngel FÀBREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum IV. Barcelona, 2006.

41. Josep BAUCELLS, Àngel FÀBREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum V. Barcelona, 2006.

42. Jordi BOLÒS: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Serrateix (segles X-XV)*. Barcelona, 2006.

43. Joan FERRER i GODOY: *Diplomatari del monestir de Sant Joan de les Abadesses (995-1273)*. Barcelona, 2009.

44. Irene LLOP (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Casserres*. Volum I. Barcelona, 2009.

45. Irene LLOP (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Casserres*. Volum II. Barcelona, 2009.

46. Josep Maria MARQUÈS i PLANAGUMÀ: *El* Cartoral de Rúbriques Vermelles *de Pere de Rocabertí, bisbe de Girona (1318-1324)*. Barcelona, 2009.

47. Jordi BOLÒS: *Diplomatari del monestir de Sant Pere de la Portella*. Barcelona, 2009.

48. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum I. Barcelona, 2010.

49. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum II. Barcelona, 2010.

50. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum III. Barcelona, 2010.

51. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum IV. Barcelona, 2010.

52. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdéu*. Volum I. Barcelona, 2010.

53. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdéu*. Volum II. Barcelona, 2010.

FUNDACIÓ NOGUERA

54. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdéu*. Volum III. Barcelona, 2010.
55. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdéu*. Volum IV. Barcelona, 2010.
56. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdéu*. Volum V. Barcelona, 2010.
57. Ernest BELENGUER CEBRIÀ (ed.): *Col·lecció documental del regnat de Ferran II i la ciutat de València (1479-1516)*. Volum I. Barcelona 2011.
58. Ernest BELENGUER CEBRIÀ (ed.): *Col·lecció documental del regnat de Ferran II i la ciutat de València (1479-1516)*. Volum II. Barcelona 2011.
59. Jesús ALTURO I PERUCHO: *Diplomatari d'Alguaire i del seu monestir duple de l'orde de Sant Joan de Jerusalem (1245-1300)*. Barcelona, 2010.
60. Ramon CHESÉ LAPEÑA (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere d'Àger fins 1198*. Volum I. Barcelona, 2011.
61. Ramon CHESÉ LAPEÑA (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere d'Àger fins 1198*. Volum II. Barcelona, 2011.
62. STEFANO M. CINGOLANI: *Diplomatari de Pere I el Gran. 1. Cartes i Pergamins (1258-1285)*. Barcelona, 2011.
63. Pere PUIG I USTRELL, Vicenç RUIZ I GÓMEZ, Joan SOLER JIMÉNEZ, Alan CAPELLADES I RIERA: *Diplomatari de Sant Pere d'Ègara i Santa Maria de Terrassa, 1203-1291*. Barcelona, 2013.
64. Elvis MALLORQUÍ GARCIA: *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Galligants (911-1300)*. Volum I. Barcelona, 2013.
65. Elvis MALLORQUÍ GARCIA: *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Galligants (911-1300)*. Volum II. Barcelona, 2013.
66. Pere PUIG I USTRELL, Javier ROBLES I MONTESINOS, Vicenç RUIZ I GÓMEZ, Joan SOLER I JIMÉNEZ, Alan CAPELLADES I RIERA: *Diplomatari de Sant Llorenç del Munt, 1101-1230*. Barcelona, 2013.
67. Elvis MALLORQUÍ GARCIA: *Col·lecció diplomàtica dels Cartellà, cavallers de Maçanet de la Selva (1106-1301)*. Barcelona, 2015.
68. Stefano M. CINGOLANI: *Diplomatari de Pere el Gran. 2. Relacions internacionals i política exterior (1260-1285)*. Barcelona, 2015.
69. Sergi GRAU TORRAS, Eduard BERGA, Stefano M. CINGOLANI: *L'heretica pravitat a la Corona d'Aragó: documents sobre càtars, valdesos i altres heretges (1155-1324)*. Volum I. Barcelona, 2015.
70. Sergi GRAU TORRAS, Eduard BERGA, Stefano M. CINGOLANI: *L'heretica pravitat a la Corona d'Aragó: documents sobre càtars, valdesos i altres heretges (1155-1324)*. Volum II. Barcelona, 2015.
71. Francesc RODRÍGUEZ BERNAL: *Col·lecció diplomàtica de l'Archivo Ducal de Cardona (965-1230)*. Barcelona, 2016.
72. Javier ESCUDER (ed.): *Diplomatari de Santa Maria de les Franqueses, 1075-1298*. Barcelona, 2016.
73. Tilmann SCHMIDT, Roser SABANÉS I FERNÁNDEZ (eds.): *Butllari de Catalunya: documents pontificis originals conservats als arxius de Catalunya (1198-1417)*. Volum I. Barcelona, 2016.
74. Tilmann SCHMIDT, Roser SABANÉS I FERNÁNDEZ (eds.): *Butllari de Catalunya: documents pontificis originals conservats als arxius de Catalunya (1198-1417)*. Volum II. Barcelona, 2016.
75. Tilmann SCHMIDT, Roser SABANÉS I FERNÁNDEZ (eds.): *Butllari de Catalunya: documents pontificis originals conservats als arxius de Catalunya (1198-1417)*. Volum III. Barcelona, 2016.

FUNDACIÓ NOGUERA

76. Antoni VIRGILI, Josep Maria ESCOLÀ, Manel PICA, Montserrat ROVIRA: *Diplomatari de la catedral de Tortosa. Episcopats de Ponç de Torrella (1212-1254) i Bernat d'Olivella (1254-1272)*. Volum I. Barcelona, 2018.
77. Antoni VIRGILI, Josep Maria ESCOLÀ, Manel PICA, Montserrat ROVIRA: *Diplomatari de la catedral de Tortosa. Episcopats de Ponç de Torrella (1212-1254) i Bernat d'Olivella (1254-1272)*. Volum II. Barcelona, 2018.
78. Irene BRUGUÉS, Núria JORNET i Coloma BOADA (dirs.), Carme MUNTANER, Jordi CASALS: *Diplomatari de la col·lecció de pergamins del monestir de Santa Clara de Barcelona (1039-1241)*. Barcelona, 2020.
79. Robert ÀLVAREZ: *Diplomatari de la cartoixa de Montalegre (916-1450)*. Barcelona, 2020.

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA